

20 FEESTSTOFFEN

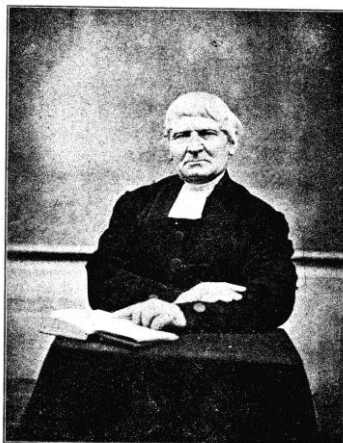
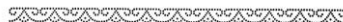
**HET ALLERDIERBAARSTE GESCHENK VAN GOD
GEGEVEN AAN ZIJN KERK OP AARDE
IN DE GEBOORTE, BESNIJDENIS, OPSTANDING EN HEMELVAART
VAN DE ENIGEN HEILAND EN ZALIGMAKER JEZUS CHRISTUS
EN DE ZENDING VAN DE HEILIGE GEEST OP HET PINKSTERFEEST**

VERKLAARD EN TOEGEPAST IN

TWINTIG LEERREDENEN

**DOOR
DS. CORNELIS VAN DEN OEVER,**

**in leven Leraar bij de Geref. Gemeente
onder 't Kruis te Rotterdam.**

C. van den Oever.

**3e druk
Uitgave P. Stuut — Rotterdam. 1969**

**STICHTING GIHONBRON
MIDDELBURG
2016**

Inhoud

1e preek Psalm 130: 5

Ik verwacht de Heere; mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord!

2e preek Lukas 2: 1 tot 7

1. En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de gehele wereld zou beschreven worden. Enz.

7. En zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wondt Hem in doeken, en legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg.

3e preek Lukas 2: 8 tot 12

8. En daar waren herders in diezelfde landstreek, haar houdende in het veld, en hielden de nachtwaak over haar kudde, enz.

12. en dit zal u een teken zijn, u zult het Kindeke vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe.

4e preek Lukas 2: 13 en 14

13. En van stonden aan was daar met de engel een menigte der hemelse heirlegers, prijzende God en zeggende:

14. Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen.

5e preek Lukas 2: 15 en 16

15. En het geschiedde, als de engelen van haar weggevaren waren naar de hemel, dat de herderen tot elkander zeiden: laat ons heengaan tot Bethlehem, en laat ons zien het woord, dat daar geschied is, 't welk de Heere ons heeft kond gedaan.

16. en zij kwamen met haast, en vonden Maria en Jozef, en het Kindeke, liggende in de kribbe.

6e preek Lukas 2: 17, 18, 19 en 20,

17. En als zij het gezien hadden, maakten zij alom bekend het woord, dat haar van dit Kindeke gezegd was. Enz.

herders keerden wederom, verheerlijkende en prijzende God over alles, wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot haar gesproken was.

7e preek Lukas 2: 21

En als acht dagen vervuld waren, dat men het Kindeke besnijden zou, zo werd Zijn naam genaamd JEZUS! welke genaamd was van de engel, eer Hij in het lichaam ontvangen was.

8e preek Mattheüs 28: 1 tot 4

1. En laat (na) de sabbat als het begon te lichten tegen de eerste dag der weke, kwam Maria Magdalena en de andere Maria om het graf te bezien. Enz.

9e preek Marcus 16: 4 tot 8

4. (En opziende, zagen zij dat de steen afgewenteld was) want hij was zeer groot.

5. en in het graf ingegaan zijnde, zagen zij een jongeling, zittende ter rechterzijde, bekleed met een wit lang kleed, en werden verbaasd. Enz.

10e preek Johannes 20: 11 tot 16

11. En Maria stond buiten bij het graf, weende; als zij dan weende, bukte zij in het graf. 16. Jezus zeide tot haar: Maria! Zij haar omkerende, zeide tot Hem: Rabbouni! 't welk is gezegd Meester! Enz.

11 e preek Johannes 20: 17 en 18

17. Jezus zeide tot haar, en raak Mij niet aan, want Ik en ben nog niet opgevaren tot Mijn

Vader. Maar ga heen tot Mijn broeders, en zegst haar: Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God!

18. Maria Magdalena ging en boodschapte de discipelen, dat, zij de Heere gezien had en dat Hij haar dit gezegd had.

12e preek Lukas 24: 13 tot 24

13. en ziet, twee van haar gingen op dezelfde dag na een vlek, dat zestig stadiën van Jeruzalem was, welkers name was Emmaüs!

14. en zij spraken tezamen onder elkander van al de ze dingen die daar gebeurd waren.

15. en het geschiedde, terwijl zij tezamen spraken, en elkander ondervraagden, dat Jezus zelf bij (haar) kwam en met haar ging. Enz.

13e preek Lukas 24: 25 tot 27

25. En Hij zeide tot haar: O, onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen dat de Profeten gesproken hebben.

26. Moest de Christus niet deze dingen lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?

27. en begonnen hebbende van Mozes en van al de Profeten, legde Hij hen uit, in al de Schriften, hetgeen van Hem geschreven was.

14e preek Lukas 24: 28 tot 35

31. ... en hun ogen werden geopend, en zij kenden Hem: en Hij kwam weg uit haar gezichte.

32. en zij zeiden tot elkander: en was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op de weg, en als Hij ons de Schriften opende? Enz.

15e preek Johannes 20: 26 tot 29

26. En na acht dagen waren Zijn discipelen wederom binnen, en Thomas met haar: (en) Jezus kwam als de deuren gesloten waren, en stond in het midden, en zeide: vrede zij ulieden. Enz.

16e preek Handelingen 1: 10, en 11

9. En als Hij dit gezegd had werd Hij opgenomen daar zij het zagen en een wolk nam Hem weg van haar ogen.

17e preek Handelingen 2: 1 tot 4

1. En als de dag des Pinksterfeest vervuld werd, waren zij allen eendrachtelijk bijeen.

18e preek Handelingen 2: 5 tot 13

5. En daar waren Joden te Jeruzalem wonende, Godvruchtige mannen van allen volke dergenen die onder de hemel zijn, enz.

19e preek Handelingen 2: 14 tot 18

14. Maar Petrus, staande met de elfen, verhief zijn stem en sprak tot haar: gij Joodse mannen, en u allen, die te Jeruzalem woont, dit zij u bekend, en laat mijn woorden tot uw oren ingaan!

20e preek Handelingen 2: 19 tot 21

19. en Ik zal wonderen geven in de hemel boven, en tekenen op der aarde beneden, bloed en vuur en rookdamp.

20. De zon zal veranderd worden in duisternis en de maan in bloed, eer dat die grote en doorluchtige dag des Heeren komt.

21. en het zal zijn, dat een iegelijk, die de Naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden.

VOORREDE.

Aan de waarheidlievende Lezer!

Het is mij wederom mogen gebeuren, mijn voornemen te volbrengen om dit volgend werk, genaamd: *Aller-dierbaarst Geschenk* enz., ten einde toe te voltooien. Maar ik moet met de dichter van Psalm 115 vs. 1, wel uitroepen: *Niet ons, o Heere! niet ons! maar Uw Name geef ere, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheidswil.* Want ten ware dat de Heere met Zijn alles over-klimmende liefde en genade niet had ondersteund, en mij met Zijn bijzondere kracht en sterkte had versterkt, ik zou waarlijk bezweken zijn! Dan, de Drie-enige God alleen komt er de eer van toe, zodat ik mag uitroepen: *door Gods genade ben ik nog dat ik ben!*

In het voorgaande uitgegeven werkje nl. Het Boek Ruth, heb ik in de voorrede aangetoond, met welk een menigte van vijanden ik te worstelen had, die op een zogenaamde godsdienstige wijze mijn persoon en geschriften lasterden, om, ware het mogelijk, het werk vruchteloos te maken. Maar heden moet ik schrijven dat deze niet verminderd. Maar wel vermeerderd zijn en ik mag met David wel uitroepen: Ik vele bestrijders, o Allerhoogste! Psalm 56 vs. 3. Onder het schrijven van het Boek Ruth had ik met een lasterzuchtig en eerrovend volk te doen, dat nog buiten de kerk was.

Maar onder het schrijven van deze Feeststoffen heb ik ondervonden, dat ditzelfde soort van mensen ook in ons kerkgenootschap waren, welke wel lang bedekt waren gebleven. Maar eindelijk openbaar geworden zijn, zodat ik mijn voetstappen heb moeten drukken in de treden der verdrukte en gehoonde Godsmannen, die voor mij geweest zijn, en het mij dikwijls tot sterkte voor mijn ziel heeft mogen zijn, dat ik geen vreemden weg bewandelde. Maar een weg, welke reeds van vroeger eeuw door Profeten en Apostelen bewandeld is.

Tot troost in dat alles waren mij dikwijls de woorden van de Heere Jezus in Matth. 5 vs. 11 en 13, *Zalig zijt gij, als u de mensen smaden, en vervolgen en liegende alle kwaad tegen u spreken om Mij nentwil. Verblijd en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen! Want alzo hebben zij vervolgd de profeten die voor u geweest zijn.* Zie ook Luk. 6 vs. 23. En had de Heere mij ook niet als met eeuwige armen ondersteund, gewis, ik zou bezweken zijn. Want, geliefde Lezer, ik heb met David ondervonden wat het is met Doëgs om te gaan. Zij, die mijn brood aan mijn tafel dikwijls gegeten hebben, en 't beste van hetgeen in mijn huis was, was voor hen, zulken hieven de verzenen tegen mij op.

Een ander, die ik meende dat een zielevriend van mij was, daar ik met David van zeggen moest, Psalm 55: 15, daar ik tezamen in zoetigheid raadpleegde, en in gezelschap tezamen over Gods Woord en werk mocht spreken, een man van mijn waardigheid, mijn bekende, vs. 14, - van wie ik nooit geen kwaad vermoeden zou hebben durven koesteren, die ik vermeende een vriend te zijn tot in en over de dood, want alzo was mijn hart omtrent hem gestemd, - van die man moest ik ondervinden, dat zijn handelingen en daden waren omtrent mij als die van Doëg omtrent David. Hij spande tezamen met één, die zich tegen mij gedroeg gelijk Judas tegen de Heere Jezus, om onder een dekkleed van vroomheid alle listige valsheid te plegen. Zulk een driesnoer verleidde ook nog enkele onnozele en onkundige schepselen, die met hen samenspannen om niet alleen mijn persoon. Maar zelfs onze Gemeenten, ja de gehele kerk van Christus te verwoesten, zoals ze ook enigen verwoest hebben.

O, wat zag ik hier vervuld hetgeen de Heere tot Jeremia zeide, Jer. 12: 6: *Ook uw broeders en uws vaders huis, ook diezelfde roepen u met volle stem achterna.* Hierdoor wilde de Heere mij leren wat de oorzaak was van Kaïns broedermoord, omdat de

Heere Abel en zijn offer aanzag, de staat van Ezau, omdat Jakob de zegen van Izak had ontvangen, de nijd van Jakobs zonen, omdat Jozef de mooie rok had gekregen van Jakob, ja, Sauls moordlust, omdat David boven hem geëerd werd. Dit was ook de oorzaak, waarom dit saamgespan niet schroomde alles te verwoesten, zo de Heere het niet had verhoed.

Dan, God, Die getrouw is in Zijn belofte, belachte al hun haat, nijd en afgunst en vervulde Zijn belofte, aan mij gedaan, Jes. 54: 17 en Jer. 15: 20, en 21. Ach, dat over hen toch niet kome het schrikkelijk oordeel, dat de Heere bedreigt aan zulke personen, Psalm 109, omdat ook bij en onder sommigen van hen al enige van die oordelen gekomen zijn.

Dus, geliefde Lezer, in zulk een omstandigheid, rondom van leeuw bezet, heb ik dit werk moeten verrichten. En omdat door die verwoestende mensen menige geschudde en geschokte ziel, zo in persoon als door brieven de toevlucht tot ons nam om raad en daad, werd het mij door overvloedige drukte zeer moeilijk, zodat het mij niet mogelijk was om bij dag een letter op het papier te zetten. Maar de stille, eenzame nacht mijn toevlucht was om dit werk te verrichten.

Hoe moeilijk dit ook voor mijn lichaam was (dat door afmatting wel eens naar het bed der rust verlangde) zo heeft nochtans mijn ziel daaronder menige zalige en zielsverkwikkende nacht mogen genieten.

O, zoete nachten waarin het stil gebed voor God zovrij kan uitgestort worden en zoete, eenzame meditatieën tussen God en de ziel genoten mogen worden. O, dan maakte de Heere de pen wel eens vlug en vaardig, en mijn lichaam ontving dan weer nieuwe krachten, zodat een paar uur slapens mij zo goed verkwikte, alsof ik de gehele nacht op mijn legerstede gerust had. Dus is het dan weer een nachtvruchtje. Mocht de Heere het maar zegenen tot heil voor één ziel, dan is mijn arbeid rijkelijk betaald, want God, Die mijn hart kent, weet het, dat niets anders het doel van mijn schrijven is geweest. Daarom heeft het mij nog niet kunnen verdrieten en ook alles wat mij tot hiertoe omringd heeft, was nog niet in staat om mijn lust en ijver in dit werk uit te blussen. Maar het moedigde mij des te meer aan om het voort te zetten, daar ik besepte, dat de Heere er zeker wat goeds mede voor had, wijl de satan vroom en onvroom gebruikte om het te beletten. De ervaring leert toch, dat, als de Heere wat goeds voor Zijn volk bereidt, de satan er het allermeest tegen woelt.

Ik ken een man, die eens een leerrede schreef met voornemen die te laten drukken. Hiertegen woelde de duivel zo hard, dat de man dikwijls met papier en pen de vlucht moest nemen, teneinde te kunnen schrijven. Toen deze gereed was voor de pers, kreeg de satan het geschrift in zijn klauw en verscheurde wat hij kon. Maar de goede man zocht de stukjes op en volbracht zijn voornemen. En er verscheen bijna geen predicatie, die meer nut en zegen teweeg bracht als deze.

Toen er 'n kleine ademhaling voor mij was van die woelende samenzweerders en ik het werk spoedig dacht te voltooien, werd ik belet door ziekte, want verregaande drukte en vermoeienis hadden mijn lichaam zo afgemat, dat ik aan mijn leger gebonden en met zeer zware koorts bezocht werd, die mij naar het graf schenen weg te voeren. Het was of liet werk onvoltooid zou blijven. Maar des Heeren Geest (weit wij roepen tot Jezus, Hem smekende, daar Hij toch de Almachtige was en de koorts kon bestraffen: ach, of Hij het ook aan mij, Zijn knecht, eens wilde betonen. En mijn goede Heiland hoorde en hielp mij terstond, genas mijn lichaam en bracht mijn ziel in het wijnhuis en Zijn liefde was de banier over mij. Spoedig hersteld zijnde, gaf de Heere mij weer lust om het werk voort te zetten, zodat het dan nu volbracht is, waarvoor de Heere alleen de ere toekomt, Die mij als middel gebruikte.

Wat mij aanspoorde om dit werk te schrijven, was het vriendelijk en menigvuldig verzoek van vele vrienden, omdat er vele kleine gemeenten zijn die geen Leraar kunnen onderhouden, en op feesttijden toch gaarne een gelegenheidspredicatie wensen te horen. Ik mocht het dan onder opzien tot de Heere ondernemen, en Hij heeft het mij doen gelukken.

Wat nu de inhoud van het werk betreft, daar zal ik niet van melden, daar deze stoffen overal bekend zijn en jaarlijks in alle gemeenten behandeld worden, alleenlijk dat hier een voorbereidende stof ter inleiding van de Feeststoffen is bijgedaan. Verder vindt men in deze:

1. De geboorte van de dierbaren Heiland;
2. Zijn opstanding uit het graf, nadat Hij tot voldoening voor de schuld van Zijn volk, de last des toorns Gods tegen de zonde van Zijn volk gedragen had en dus nadat Hij gekruisigd, gestorven en begraven was;
3. Zijn Hemelvaart, om te gaan zitten op Zijn troon aan 's Vaders rechterhand, om van daar Zijn gaven op Zijn kerk uit te storten;
4. De uitstorting van de Heilige Geest.

O, mijn geliefde Lezers, wie ge ook zijt, al die genoemde zaken van de inhoud dezes boeks zullen bevindelijk aan uw ziel moeten gekend worden. Wij allen moeten wedergeboren worden, Joh. 3. Wij zullen uit het graf der zonde moeten opstaan, wat geschiedt als er nieuw leven in de ziel wordt uitgestort. Dan begint ze te bedenken de dingen die boven zijn, dan vaart ze met haar gedachten op naar de hemel en ten slotte moet zij ook de gaven des Heiligen Geestes ontvangen, zoals ook bij de zodanigen geschiedt.

Wat nu verder de verklaring van deze stoffen betreft, hierin zal ik zeker wel met de meesten, ja bijna met allen veel verschil hebben, omdat ik de algemene gewoonte niet ben gevolgd. Maar mijn gedachten en gevoelens over sommige punten vrijuit heb verklaard en ik meen op grond van Gods Woord, hoewel zij niet overeenstemmen met de uitlegging der meeste schrijvers, waarom ik niet twijfel, of dit zal voor mijn tegenpartijders weer een nieuw houtje op het vuur zijn om de laster te doen ontbranden. Echter was ik zeer verblijd, dat ik mijn gevoelens versterkt zag door twee waardige mannen uit onze oude, oprechte moederkerk, die in het jaar zestien en zeventienhonderd geleefd hebben. Het waren de Eerw. Heeren Tako Hajo van den Honert en Z. Ew. zoon Johan v. D. Honert.

Algemeen wordt verklaard, dat de Engel des Heeren, waarvan gesproken wordt in Lukas 2: 9 en Matth. 28: 2. Maar een geschapen Engel zou geweest zijn, wat ik ontken. Ik geloof en verklaar, dat het was de Derde Persoon in de Heilige Drie-eenheid, de Heilige Geest. In de zin, gelijk ik er altijd over gedacht heb, vond ik het verklaard bij genoemde leraars. Daar ik beloofde in de voorrede 'n uitgebreidere verklaring te geven. zo wil ik dit hier kort doen.

Bovengenoemde leraars verklaren, dat de persoon, die gevonden wordt bij Daniël 8: 16 en 9: 21, dezelfde is, die voorkomt in Luk. 1:19, 26 en 2: 9. Ik durf daarbij doen Luk. 23: 43, Matth. 28: 2 en Hand. 12: 7.

Dat die Persoon geen geschapen engel is. Maar de Heilige Geest is, wordt bewezen uit de naam Gabriël. Deze beduidt de kracht van de sterke God, welke niet op een geschapen wezen. Maar wel op een Goddelijk Persoon kan worden toegepast. Ook de naam Engel des Heeren, gelijk Hij zo genoemd wordt in Luk. 2: 9, Matth. 28: 2 en Hand. 12: 7. Ik weet niet, dat die naam in het enkelvoud ooit aan een geschapen

engel is gegeven, wel als er in het meervoud van engelen gesproken wordt. Maar niemand zal ontkennen, dat de naam Engel des Heeren dikwijls in het Oude Verbond aan een Goddelijk Persoon wordt gegeven.

Ten tweede uit de gestalte en hoedanigheid van dezen Engel des Heeren, want Lukas zegt: de heerlijkheid des Heeren omscheen ze! Zie ook bijna hetzelfde in Matth. 28: 2 en Hand. 12: 7. Nergens, zover mij bewust is, wordt zulk een licht en heerlijkheid aan geschapen engelen toegekend.

Ten derde uit het onderscheid, dat uitdrukkelijk gemaakt wordt in Luk. 2: 9 tussen de Engel des Heeren en de andere heirlegers. Van de eerste wordt gezegd: een Engel des Heeren daalde neder en van de andere engelen: een menigte des hemelsen heirlegers. Ook wordt het door de herders zo verstaan, want zij zeggen niet in vs. 15, hetwelk ons door de Engel is gezegd. Maar hetwelk ons de Heere heeft bekend gemaakt.

Maar dan tenslotte nog uit het werk zelf. Paulus verklaart het uitdrukkelijk in Hebr. 2: 3, alwaar hij zegt, dat het Woord des Evangeliums is begonnen gepredikt te worden van de Heere Zelf. En dat heeft immers de Heere gedaan, al begonnen hebbende van het Paradijs af. Gaat nu de gehele Bijbel eens door en ziet eens overal waar boodschappen worden gebracht, betrekking hebbende op de komst van de Messias, of die niet altijd gedaan zijn door een Goddelijk Persoon, Welke dan in zichtbare gedaante verscheen. Zo bij Adam, Abraham, Jakob, Mozes, Jozua, Gideon, Manoach, David, Zacharia, Maria, de herders, de wachters en Petrus.

Dus de Heilige Geest was de Voorzegger van de komst van de Messias, dus ook van de ontvangenis, zoowel van Christus' voorloper als van Christus zelf en zou Hij het dan ook niet zijn van Zijn geboorte, alsook van Zijn opstanding? Paulus noemt Hem in Rom. 8: 11 uitdrukkelijk de Heilige Geest.

En al dat bijgebrachte werk practikaal overbrengende, zo zien we, hoe datzelfde geestelijke door niemand anders als de Heilige Geest in de ziel kan gewrocht worden, want wie anders als Gods Geest kan beloften doen, vruchtbaar maken, geboren doen worden, uit de dood doen opstaan, versterken, uit gevangenissen redden, enz.? Breder zal ik nu hier niet van schrijven. Me dunkt, er zal nu genoeg tot overtuiging gezegd zijn van hen, die onderwezen en overtuigd willen zijn. Wil men uit trotsheid niet bukken voor de waarheid en liever zijn eenmaal opgevatte opiniën handhaven dan zijn gedachten gevangen te leggen onder de gehoorzaamheid van Gods Woord, dan wil ik er met zulken niet over twisten.

Eén zaak wil ik echter nog wat ophelderen en wel die van de engel in Gethsémané, Luk. 23: 43.

Het schijnt zo klaar niet te zijn of dit wel een Goddelijk Persoon was, want daar wordt gezegd "een engel uit de hemel, die Hem versterkte."

Hier vindt men iets in de naam, dat daartoe bedenking geeft. Maar als men de zaak zelf inzielt, zal het duidelijk genoeg zijn, dat dit geen geschapen engel kon zijn. Vooreerst, er staat dat de engel Jezus versterkte. Geen schepsel immers kon hier zijn Schepper versterken?

Ten tweede moest Jezus de pers alleen treden en er moest niemand van de volkeren met Hem zijn. Dus geen schepsel, engel noch mens, want dan zou de Heere hulp gehad hebben en niet alleen geweest zijn en dus ook geen volkomen Zaligmaker geweest zijn.

Ten derde, zegt de Heere Jezus niet tot Petrus: meent niet, dat Ik Mijn Vader niet kan bidden en Hij zal Mij meer dan twaalf legioenen engelen bijzetten. Maar hoe zouden dan de Schriften vervuld worden. enz.

Hieruit veronderstel ik, dat ook deze Engel de Heilige Geest was, die als God ook hier werkzaam was omtrent de zaligheid der uitverkorenen, daar het hier een zielslijden van de Borg was en het In de macht van een geschapen engel niet was om anderen te versterken. Me dunkt, dit alles zal nu genoeg zijn ter toelichting. Ik zal er dan mee eindigen, hopende dat dit voldoende zal wezen.

Verder weet ik geen bijzonderheden in de voorrede omtrent dit werk te melden en wat er nog gezegd zou kunnen worden zal ik liever met stilzwijgen voorbijgaan. Ik weet toch vrij zeker, dat het werk meer veracht dan geprezen zal worden.

Vooreerst, omdat ik wel honderd vijanden heb tegen één vriend, want wel honderd mensen beminnen de leugen en de dwaling tegen één die de Waarheid bemint.

Ten tweede, omdat mijn geschriften niet zijn met uitnemendheid van woorden, die de menselijke wijsheid leert, enz., 1 Cor. 2.

En ten derde, omdat er een doden zondaar en een levenden Jezus in verkondigd wordt. Maar hoe het ook zij, de Heere zal er Zijn Raad mede uitvoeren. Wil Hij het verwerpen, ik wens Gode te zwijgen, wil Hij het zegenen, dan helpt het vloeken der vijanden niet. Het strekt mij bij aanvang tot blijdschap, dat het werkje hier en daar al enig nut heeft gedaan, zelfs ook in een ander koninkrijk.

Hiervan mocht ik een bewijs ondervinden, toen een oude heer uit Emden (in Hannover) genaamd B. SCHREUDER, mij enkele versjes liet ter hand stellen, teneinde die voorin te plaatsen, wat ik misschien niet zou gedaan hebben, ware het dat ZEd. Nog in wezen was. Maar de eerwaardige grijsaard, door de dood weggenomen zijnde, woont nu in de stad, welks Kunstenaar en Bouwmeester God is, zo wij niet zonder grond mogen hopen.

Ziedaar, Geliefde Lezers, ontvangt het dan met zulk een hart, als ik het u toedien. Leest het zonder vooroordeel, zie de drukfouten*), welke niet met opzet daarin geplaatst zijn, gunstig over, laat het velen van u niet ergeren, dat in de vierde leerrede de naam Heer*) in plaats van Heere gevonden wordt. Dit is een abuis geweest van de zetter, die misschien met onze oude spelling niet bekend was.

Verder weet de verstandige lezer wel, dat er met lezen van boeken altijd wat gegeven en genomen moet worden.

Ik hoop verder, dat het velen nog tot een zegen zal mogen strekken, tot heil van hun onsterfelijke ziel voor de eeuwigheid!

Dit is de wens van uw zeer toegenegen

Vriend en Schrijver,

C. van den Oever

ROTTERDAM, Anno 1859.

*) Bij de tweede druk hersteld.

DE UITGEVER.

RIJMKLANKEN DOOR EEN LIEFHEBBER VAN WAARHEID EN VREDE

OPGEDRAGEN AAN de WELEERWAARDEN HEER
C. VAN DEN OEVER,
Bedienaar des Goddelijken Woords te Rotterdam.

*Wie zou een dichter zijn, zo in talent verheven,
Die Jezus' volg'ling kan schetsen naar het leven,
Als strijder voor de leer, die zuiv're waarheid doet,
Zodat het ongeloof verlegen sidd'ren moet,
Die streng op eerlijkheid gezet is in zijn handel,
Ook teed're godsvrucht ons laat blijken in zijn wandel.
Die bij geleerd verstand de gulsten geest bezit,
Als vraagbaak, die ons streelt het oor en ogenlid;
Die schrandere en in 't hart van Adams kroost bedreven,
Aan 't fijnste zelfbedrog kan wond' en heling geven.
Wie zo beknopt en juist steeds preekte zonder zwier,
Geef, o genadig God, ons zulk een man ook hier.*

*Die van Omhoog geleerd, niet bloot uit aardse schriften,
Weet met zachtmoedigheid te teug'len onze driften,
Als met zijn goed bewijs de Bijbeltaal mislukt,
Verwerft de spotter schuld, die altoos doornen plukt,
Wij zien tot droefenis van zulken, ons omringen
Die men als broeders hoopt te zien in hemelkringen.
Ach, dat de broedertwist werd afgewend door raad,
Die vaak in misverstand en woordenstrijd bestaat,
Hij zegt, dan zal de haat en wraakzucht zeker breken.
En zo wil hij het volk tot Christus' volk aankweken.
De Man alhier geschetst kan zeker ons verblijd'n,
Wat dunkt u? Kan het wel C. VAN DEN OEVER zijn.*

*Die Leraar onder 't Kruis spreekt en heeft ook geschreven,
Wie daag'lijks sterven leert, wordt 't leven ook gegeven,
de Godgewijden Man schroomt altijd voor zijn doen,
Nu hij zijn onmacht kent, wil hij geen hoop voén,
Als in zijns Heilands bloed, daar rusten zijn zorgen,
Hij wil tot sabbatswerk geen mens de penning borgen,
Is hem de weg soms eng, hij gaat naar Sion door,
Zo wijkt voor zijn voet de vijand op dit spoor,
Aan ons zegt hij, die leed en tegenheên bezorgen,
Het Christenleven blijft de mens nog zeer verborgen,
Hij wijst ons naar het Kruis, daar Jezus liefde blaakt,
En zo toont hij dan aan, wat ons tot Christen maakt.*

*Hij leert zachtmoedigheid, al wordt gevlaid, bestreden,
Zo sterven zonden af en helen valse zeden.
Zo heelt hij u de breuk, opdat het niet gebeurt,
Dat Jezus' Rok, de Kerk, vol reten wordt gescheurd.
O Saulus! roept hij uit, gij zult ons niet vervolgen,*

*Als op Damascus reis, wordt Jezus nog verbolgen,
En werpt u van het paard ter neder op de grond,
Zo komt een zondaar dan in 't eeuwig vreéverbond.
Prijs, lof, eer, roem en dank! Nu zal Gods Ark niet stranden,
God Zelf helpt op de ree en legt de storm aan banden,
En sterkt u het geloof op menig donker pad,
Zo treedt gij doornen stomp en vindt de hemelstad.*

Zie voor een korte levensbeschrijving van C. Van den Oever en zijn kerkelijke loopbaan:

Dr. J. C. van der Does; Kruisgezinden en separatisten.

www.theologienet.nl

1. De Heere verwachten

VOORZANG Psalm 119: 25.

TEKST: Psalm 130: 5.

Ik verwacht de Heere; mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord!

Wie de maker van dit lied mag zijn, wordt ons niet geopenbaard, zoals wel meer plaats heeft in andere Psalmen. Sommigen der oude uitleggers hielden het er voor, dat, als er geen naam van de maker of dichter aan het hoofd van de Psalm gevonden werd, men zich dan moest houden aan de voorgaande Psalm, daar het laatste de naam des makers genoemd was; bijvoorbeeld Mozes was de maker van de 90ste Psalm; de tien volgende hebben geen opschrift van enigen maker, dan zou men die allen aan Mozes moeten toeschrijven. Maar die stelling kan altijd niet doorgaan, want hier ziet men, dat van de voorgaande 122ste Psalm David de maker is, de volgende 123 is zonder naam en 124 is weer van David, wiens naam dan niet genoemd zou zijn, indien het deze maker was gebleven; zo ook 131 en dan weer 133.

Maar laat ons zo zeer over de maker er van niet twisten, want dit geloven wij vast, dat deze Psalm, gelijk ook al de anderen, door of op last van Gods Geest geschreven zijn, ten nutte van Gods kerk in 't algemeen, en van elke gelovige ziel in het bijzonder. Meerder hebben wij te onderzoeken.

Vooreerst: of hier een enkel persoon sprekende wordt ingevoerd of de gehele kerk Gods, en dan ook op wat tijd en gelegenheid deszelfs zou gedicht zijn. Daar zijn uitleggers, welke dezen Psalm aan David toeschrijven, welke hij zou gemaakt hebben na zijn droeve zondeval omtrent Bathséba en Uria. Maar dit is niet denkelijk, omdat hier Davids naam niet wordt gemeld in het opschrift en wel in de volgende Psalm, en ook omdat David, in die toestand zijnde, de 51sten Psalm heeft gedicht.

Anderen denken hier aan een persoon in 't bijzonder, nl. Dat de Heilige Geest de toestand en de werkzaamheden van een in schuld staande en verlegen ziel, welke uit zijn benauwdheid tot God roept, heeft voorgesteld, gelijk de Godzalige en geleerde heer J. Owen het alsoo voorstelt. Maar weer anderen zijn van gevoelen, dat deze Psalm in 't algemeen aan de gehele kerk moet toegekend worden, zoals die sprekende wordt ingevoerd in de voorgaande Psalm, en dan is men van gedachte, dat deze gemaakt zou zijn toen Israël in Babel gevangen was, omdat men meent, dat dezen laatsten bundel Psalmen bijeenvergaderd is door Ezra, nadat zij uit Babel zijn teruggekeerd en toen de kerk zijn overgegeven om daaruit gezongen te worden: maar weer anderen zijn van gedachte, dat het lied is gemaakt door dezen of genen Godsman, sprekende uit naam der ganse kerk, gedreven door Gods Geest, kort voor de komst van Christus in het vlees.

Maar hoezeer de gedachten der uitleggers verschillende zijn, is er geen bezwaar, om hen elk zijn gevoelen te laten houden, omdat niemand van hun van de zin der waarheid afwijkt en al hun verschillen zeer gemakkelijk te verenigen zijn, indien men bedenkt, dat al hetgeen van de kerk in 't algemeen gezegd wordt, dit ook van elke gelovige ziel in het bijzonder kan gezegd worden, en dit beseffende, zal het verschil spoedig verenigd zijn en op zulk een wijze wens ik het ook te verklaren.

Beschouwde dan de kerk of het gelovige volk op de tijd kort voor Christus' komst in het vlees, in de laatste nachtwaak, tegen het aanbreken van de morgenstond, waarin dat die heerlijke Zon der Gerechtigheid zou opgaan.

Om dan de woorden van onze tekst duidelijk en verstaanbaar elk voor te stellen,

zullen wij deze in vier hoofdzaken verdelen, en dan zullen wij

1. Vooreerst zien: wie hier sprekende wordt ingevoerd.
 2. Ten tweede: in wat staat en toestand zij zich bevond.
 3. Ten derde: wat zij in die toestand doet: zij wacht en
 4. Ten vierde: op wat grond zij wacht: nl. Zijn Woord.
- Dit zullen kortelings onze vier zaken zijn.

Vooreerst dan, die hier sprekende wordt ingevoerd, geloof ik te zijn de kerk Gods of **een Godsman, die spreekt uit naam der kerk of der gelovigen**, want hoewel hij spreekt: "Ik verwachtte de Heere!" Zodat de spreker in het enkelvoud als van zich zelf schijnt te spreken, dan is het uit Gods Woord bekend, dat die spreekwijze wel meermalen zo voorkomt, dat, hoewel er een enkel persoon schijnt te spreken, het nochtans op de gehele kerk moet toegepast worden, bijvoorbeeld zie Micha 7: 1, "Ai mij, want ik ben, enz."; vs. 7: "maar ik zal uitzien"; vs. 8: "ik zal weder opstaan"; vers 9: "ik zal des Heeren gramschap dragen"; enz.

Nu, het is duidelijk, dat de kerk daar sprekende voorkomt, also dan ook hier in de tekst. Het zal ons dan ook aantonen de nauwe vereniging, welke de spreker betoont te hebben met de ganse kerk, alsof de ganse menigte één lichaam is, waarvan hij het sprekende lid is. Zij worden ook dikwijls in de Bijbel ons zo voorgesteld. Zelfs de Heere Jezus zegt: "Vader! Ik wil dat zij één zijn, gelijk Wij één zijn!" Joh. 17. Aldus dan overtuigd zijnde uit Gods Woord, zo stellen wij dan vast, dat de kerk Gods hier sprekende voorkomt.

2. Laat ons nu zien, in **wat staat of toestand** dat zij ons hier schijnt voor te komen, en wat tijd ons hier wordt voorgesteld.

Haar staat en toestand dan was droevig, het scheen donker, ja stikdonkere nacht te zijn, want zij hoopten op de morgen! De tijd, in welke ons de kerk hier wordt voorgesteld, schijnt ons af te beelden kort voor de komst van Christus in het vlees, let wel, M. H., niet alsof toen dezen

Psalm gedicht was, want die is in een profetische geest gedicht, voorstellende, hoe of het op die tijd met de kerk gesteld zou zijn. Het zou nacht voor de kerk zijn, zoals dit in Gods Woord meermalen geprofeteerd wordt, zoals bij Jes. 9: 1, daar gezegd wordt, dat het volk in duisternis zou wandelen, ja, in schaduw des doods! Gelijk nu in de nacht het licht der zon is verdwenen en de duisternis de aarde bedekt, het wild gedierte dan uit zijn hollen komt om roof te zoeken, Psalm 104; ja, dan vliegt de nachtuil, de vleermuis door de lucht en het wild gedierte van allerlei aard komt uit de hollen, het onrein gedierte van allerlei soort kruipt dan over de aarde, en ook rovers en dieven blijven dan niet in huis. Maar ze nemen die duisternis waar tot hun voordeel.

Nu, bij zulk een nacht wordt dan de tijd afgebeeld, waarin de kerk zou verkeren; een nacht van alle rampen, onheilen, ellenden en droefenissen, zoowel in het een als in het andere, er zou dan geen kennis Gods in den lande meer zijn, de rechten en inzettingen welke de Heere gemaakt en ingesteld had, zouden verbroken en verworpen zijn, menselijke instellingen zouden moeten gehoorzaamd worden met verwerping van Gods wetten, eigenwillige godsdienst ingevoerd, Gods wil niet gehoorzaamd worden, men zou van God vervreemde overpriesters en andere priesters hebben, welke niet van God verkoren, maar hun ambten met geld gekocht hadden, men zou de leden der kerk zware lasten opleggen om te dragen. Maar zelf het met de vinger niet aanroeren, het zou zijn gebod op gebod, regel op regel, een menigte van slachtoffers en brandoffers. Maar het zou de consciëntie niet kunnen reinigen van dode werken, dit offerbloed zou

de zonde niet kunnen wegnemen. Maar zij bleven onder die harden dienst in vreze des doods al hun leven, de troost uit Gods Woord zou weggenomen worden, door dat men de waarheid zou verdraaien en verkeerd uitleggen en degenen, welke zich daartegen zouden verzetten, werden met ban en boete gestraft, waarlijk, een duisternis waarin het wild gedierte van zulk een kerkbestuur het leven van de zielen der oprechten beroofden. Dat dit alles alzo geschiedde kort voor de komst van Christus, is immers licht te bewijzen; bezie maar eens hoe het al gesteld was ten tijde van de laatsten profeet Maleáchi, hoe de Heere daar spreekt tegen de priesters, in Hoofdstuk1:6 noemt God hen verachters van Hem, beschuldigt hen, dat zij des Heeren Tafel verontreinigen, dat zij het blinde, kreupele en kranke aan God opofferden, vs. 7 en 8, zij waren van de weg afgeweken, zij hadden anderen doen struikelen in de wet, het verbond hadden zij bedorven, Hoofdstuk2: 8 en 9, trouweloos, gruwelijk hadden zij gehandeld, vs. 11, des Heeren altaar hadden zij bedekt met tranen, vs. 13, ja, zeiden: die kwaad doet, is goed in de ogen des Heeren, vs. 17.

Dat Maleáchi hier spreekt van de tijd even voor Christus, is duidelijk, omdat hij er aanstonds op laat volgen in het derde Hoofdstuk dat God Zijn engel — en die Heere zou zenden tot Zijn tempel, waardoor niemand anders verstaan wordt als Johannes de Doper en de Heere Jezus Christus, dus hoe droevig zou het dan niet gesteld zijn, en wat die smarten voor de oprechten vermeerderde, was dat er niet één oprechte profeet meer bij hen was overgebleven, dat er geen gezicht, openbaring of Goddelijke droom meer was. waardoor God Zich openbaarde tot troost voor het volk.

Nog donkerder werd het, doordat de stok "samenbinding en liefelijkheid" verbroken zouden zijn, want omdat de sleutel der ware kennis zou verloren zijn, zo zouden scheuringen en verdeeldheden plaats grijpen, gelijk ook geschiedde, zodat elk een weg voor zichzelf verkoos, zoals het hem goed dacht. Hier zag men een vergadering van Godonterende Sadduceeën! daar een hoop Esseeën! ginds een menigte Farizeeën! dan ook nog weer een partij Herodianen!

De een partij leefde in alle goddeloosheid, de andere in eigengerechtigheid, de overigen in onverschilligheid, elk van hun miste de rechten weg ter behoud van hun zielen.

Dus waarlijk een donkere nacht voor de kerk!

Die duisternis des nachts werd nog vermeerderd door het zware ' en drukkende juk der Romeinen, door welke zij nu overheerd waren, en aan wie zij nu moesten gehoorzaam zijn, zodat zij niet alleen van de Romeinen zwaar gedrukt. Maar tiranniek geregeerd werden door de koning Herodes (welke een Idumeeër was), die van de Romeinen over hen gesteld was.

Alzo werden zij burgerlijk en kerkelijk hard gedrukt en geen hoop bijna van ontkoming of uitredding te wachten, zodat de spotters begonnen te spotten met de beloften der profetieën en de verwachting der Godzaligen, want zij zeiden: "waar is de belofte Zijner toekomst?" En bij dit alles begon de liefde tot God, Zijn dienst en Zijn volk te verkouden, en de maat der ongerechtigheid te vervullen, zodat het land vervuld was met goddeloosheid en de stad met werkers der ongerechtigheid.

Dus, Mijn geliefde hoorders, in zulk een diepte van ellende, jammeren en duisternis lag kerk en burgerstaat gezonken. Met recht dan, zoals het voorzeggd was door Jesaja, Hoofdstuk8: 23 en 9: 1, een land dat beangst was, een volk dat in duisternis wandelde en woonde in de schaduw des doods. De kerk of het gelovig volk, een inzien hebbende in zulk een staat, waar geen mens hen uit verlossen kon. Maar wetende, dat er bij de Heere uitkomst was tegen de dood, riep tot de Heere, gelijk wij hier in het 1ste vers van de Psalm zien.

Het was dan: "Uit de diepte (van zulk een ellende) roep ik tot U, o Heere! met

bekentenis van hun schuld, als willende voor God bekennen, dat hun zonden oorzaken waren van die ellenden. Maar dat de Heere daar niet op zien zoude, want zo de Heere de ongerechtigheden van het land en des volks wilde gadeslaan, dat er dan niemand was, die voor God zou kunnen bestaan, en er dan ook niets te hopen was voor enig schepsel. Maar dat ook hun gerechtigheid de grond niet was waarop zij het waagden om tot God te roepen.

Maar Gods eeuwige liefde en trouw; daarom zeiden ze: *bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt. Dus de rommelende ingewanden van Gods barmhartigheid en de trouw van Zijn belofte aan Zijn kerk gedaan, is de grond van hun vrijmoedigheid, waarop zij tot God naderen en Hem aanroepen. Maar al schijnt Hij eens wat te vertoeven, zij willen daarom niet aflaten, zij willen dan in die toestand liever op de Heere blijven wachten, dan tot vlees hun toevlucht nemen, of aflaten met roepen, of moedeloos worden; de spotters mogen dan zeggen: "waar is de belofte van Zijn toekomst? alle dingen blijven alzo." enz.; de moedelozen mogen roepen: "wie zal ons het goede doen zien!" Ps.° 4; de wanhopende mag zeggen: "wat zal ik nog verder op de Heere hopen?" Zij daarentegen betuigen wat zij doen zullen, zij *verwachten de Heere*.*

3. Dit zal dan nu ons derde stuk zijn.

Het is dan: ***Ik verwacht de Heere, mijn ziel verwacht de Heere!***

Onze dichter heeft hier wellicht het oog op een dubbel zinnebeeld van de toestand, waarin de kerk of gelovigen zich zouden bevinden. Vooreerst dit: van de wachters, welke op de wacht tevens des nachts waakten, en die wachten werden dan in vier nachtwachten verdeeld, elke wacht van drie uren; dit begon des avonds om zes uur tot des morgens zes uur, dan hielden zij de wacht over de stad, en ontdekten zij dan onraad, dan bliezen zij met de bazuinen om de inwoners te waarschuwen; de laatste wacht was dan van drie tot zes uur 's morgens, dan ging de zon op. Gelijk de ondervinding in de natuur leert dat tegen het aanbreken van de morgenstond het dan op zijn aller-donkerst is, en zulk een wachter dan zeer verlangende was naar het licht des morgens als de zon opging, gedurig uitziende naar dat laatste ogenblik, want dan verdween de duisternis en hij werd dan afgelost van zijn post.

Dat nu onze dichter hier ook de laatste wacht op het oog heeft, dat blijkt uit het 6de vers, daar hij zegt dat hij wacht *meer dan de wachters op de morgen*. Maar onze dichter kan ook het oog gehad hebben op de wacht in de tempel, zo als die ook bewaakt werd door 24 wachters, en welke wacht zeer zorgvuldig moest geschieden en ook zeer zorgelijk geschiedde, omdat iedere wacht er een was die genaamd werd *de man van de berg des huizes des Heeren*, die man dan deed elke nacht de ronde onder de wachten, om te zien of elk wel getrouw en wakende op zijn post bevonden werd; vond hij er een die niet op zijn voeten stond, dan wenste hij hem nog vrede. Maar vond hij er een die slapende was, dan sloeg hij hem deerlijk en stak zijn klederen in brand, dus is dan lichtelijk te begrijpen hoe zulke wachters verlangende waren naar de morgenstond, opdat zij afgelost en de vreze van zulk een gevaar mochten ontkomen.

De dichter, nu hierop zinspelende, wil dan ook hier te kennen geven, hoe verlangende dat de kerk in de laatste nachtwoak zou zijn. Ik zeg de laatste nachtwoak, omdat zij de nacht in vier wachten verdeelden, zoals ik boven gezegd heb; en het is opmerkelijk dat hij hier ook viermaal het woord *verwachten* gebruikt in vers 5 en 6.

En zo zou men mogen denken, dat de kerk ook kan gezegd worden vier onderscheidene tijden, in verwachting op verlossing uit diepte en duisternis geleefd te hebben, het eerste tijdperk onder de belofte, Gen. 49: 18; ten tweede onder de wet, Jes. 21: 11, ten derde onder de Babylonische gevangenis, Zach. 9: 11; en ten vierde in de

tijd tussen de laatsten profeet Maleáchi en de komst van Christus hier voorspeld.

Zij verwachten dan niet alleen gelijk zulke genoemde wachters. Maar *meer* dan de wachters op de morgen; dus zij gaven hun innige zielsbegeerte te kennen, ja, dat vurig zielsverlangen om van en uit de diepte eens verlost te worden, en waarop wachten zij? Op de morgen? O nee! daar was al zo menige morgen geweest, waarin de duisternis des nachts was verdwenen door de opkomende zon der natuur. Maar waardoor de kerk en de gelovigen niet uit hun diepten van zonden en harde dienstbaarheid verlost waren; daarom, zij verwachten wat anders, en wat verwachten zij dan?

De Heere, zeggen zij, mijn ziel verwacht de Heere! O ja, die moesten zij ook hebben, niets anders kon hun redden, bij die Heere! Heere! zou alleen maar uitkomst tegen de dood zijn. Die Heere kon alleen het offer zijn dat God welbehaaglijk zou zijn, Die kon alleen het Lam zijn dat de zonde der kerk zou wegdragen; geen ander zaad zou de slang de kop vermorzelen, dan die Heere! geen ander kon Profeet zijn om het volk te leren, alle kinderen Gods moesten van de Heere geleerd zijn, Jes. 54: 13. Geen ander kon Priester, Offer, Altaar, Borg, Man, Koning enz. zijn, dan die Heere!

Ja, in kort gezegd, niemand in hemel noch op aarde kon de kerk en gelovigen verlossen uit tijdelijke en eeuwige gevaren van ziel en lichaam dan die Heere! En er was ook geen ander beloofd in de Heilige Schriften dan deze. Maar wat zal dat wachten nu willen zeggen?

Dit zal Vooreerst zeggen een recht kennen van de Heere, dat Hij de Algenoegzame en de Almachtige is, Die komt verlossen en Hem niets kan hinderen.

Ten tweede, dat Hij de bereidwillige, de goedertieren en ontfermende Heere is, die hen wil verlossen. En ten derde, dat Hij de getrouwe Heere is, die volgens Zijn woord hen ook zal verlossen. Het zal ten andere zeggen, dat zij dan in de weg van redding ook van alles afzien, zo van henzelf, als ook van alles wat buiten de Heere is. Het wordt dan met hen: "Assur zal ons niet behouden, wij zullen niet rijden op paarden, en tot het werk onzer handen niet meer zeggen: gij zijt onze God", Hoséa 14: 4.

Ja het zal ook nog zeggen, dat zij in dat wachten niet zorgeloos zijn. Maar alle geoorloofde en daartoe van God verordende middelen gebruiken, (d. i.) wakende te zijn, de kaars brandende te hebben, de lendenen omgord te hebben, gedurig uit te zien naar Zijn komst, gelijk als iemand die zijn vriend, man of vrouw verwacht, niet rusten kan voor dat zij gekomen zijn, en hun blijdschap niet volkomen is, voor dat het verwachte voorwerp gekomen is. Het zal dan ook nog zeggen die innige zielsliefde voor de Heere, die zij verwachten, zodat alle wateren van tegenstand dat vuur niet kunnen uitblussen. Ziedaar, alzo zou dan de kerk wachtende zijn in de laatste nachtwaak op de komst van Christus in het vlees.

Maar was het niet maar een ijdel en vergeefs wachten? zouden zij niet bedrogen uitkomen? O nee! dat kon niet zijn. Zij hadden een vaste grond voor hun verwachting, n.l. Zijn, d. i. Des Heeren eigen woord, en dat zal nu ons laatste stuk zijn.

En ik hoop op Zijn woord! dit was de geloofstaal van de kerk in die duistere toestand. Toen de discipelen van Jezus in nood waren met het scheepje en dachten dat zij vergaan zouden, Matth. 8, toen was hun enige hoop nog, dat Jezus hen behouden kon, daarom wierpen zij het anker van hun hoop in Christus, roepende: "Heere! behoud ons, wij vergaan!"

Alzo ook hier de kerk in die duistere toestand zich bevindende, waarin haar alles scheen te ontvallen, en alsof zij zou verbroken of uitgeroeid worden. Toen wierpen zij het anker van hun hoop uit in de grond van 's Heeren beloften, welke Hij aan de vaders gedaan had, en in de Heilige Schrift had laten beschrijven. Die beloften en dat

woord, dachten zij, dat kan niet feilen want het is Gods eigen woord, dat is en blijft eeuwig ja en amen! daar kan niet een tittel of jota van op de aarde vallen, tot dat het alles geschied en vervuld zal zijn, wat er beloofd en geschreven is; en immers zijn de vaders in diezelfde hoop gestorven, hun anker gegrond zijnde in de beloften Gods, zie maar Hebr. 11: deze allen zijn in het geloof gestorven, zegt Paulus.

4. Maar wat is dat voor een woord des Heeren, waarop zij zo hopen?

Waar en wat staat er dan tot sterkte voor hun verwachting beschreven?

Let wel! hun verwachting was de komst van de Messias in het vlees. En hiervan had de Heere gesproken: Gen. 3: 15, toen de Messias beloofd werd als het zaad der vrouwe, dat de slang de kop zou vermorzelen; Gen. 17: 19, toen de Heere aan Abraham de Izak beloofde als een gezegend zaad en voorbeeld van de Christus; Gen. 49, 8-12, toen Jacob op zijn sterfbed in het testament van Juda de tijd en de persoon van Christus in het vlees voorzegt; Deut. 18: 15 toont Mozes aan, dat Hij als een profeet onder hen zou komen; 2 Sam. 7: 12 en 13, daar wordt Hij beloofd als een Koning; en menigmaal in de Psalmen, welke spreken van Zijn geboorte, leven, dood, begraving, opstanding, hemelvaart en zitten aan Gods rechterhand, enz.; zie maar Psalm 89, 98, 103, 111 geboorte; 22, 69, 109 lijden; 16 dood; 16 en 118 opstanding; 24, 47 en 68 hemelvaart; 110, rechterhand.

Maar ook was Gods Woord door de profeten gesproken, de plaats waar Christus zou geboren worden Micha 5: 1; de tijd wanneer, Gen. 49: 8 enz., Dan. 9: 24, Hag. 2: 10; de persoon uit wie Hij zou geboren worden, Jes. 7: 14 uit een maagd; de omstandigheid hoe, klein en arm, nochtans groot en rijk! een kind en zoon, Jesaja 9: 5; een rijstje, Jesaja 11; een spruit, Zach. 6: 12; Zijn komst, Maleáchi 3: 1 enz.; Zijn lijden, dood en begraving, Jes. 53; en nog vele andere plaatsen meer.

Ziedaar nu in welk een grond de kerk in haar verwachting het anker had uitgeworpen. Nu, God die dit alles gesproken had, was geen mens, dat Hij iets zeggen zou en niet doen, iets spreken en niet bevestigen, o nee! er zal geen woord van op de aarde vallen, zodat zij zich veilig daarop konden verlaten, vertoefde Hij, zij, wensen Hem te verbeiden, want komen zal Hij gewisselijk en niet achterblijven.

Ziedaar nu M. G. H.! hoorde u dan de kerk of gelovigen in die donkere toestand, waarin alle hoop scheen te ontvallen, uit de diepte van ellende, uit de diepte van hun harten roepen tot de Heere! en in zichzelf niets hebbende, waarop zij zich gronden kunnen om de Heere op te wijzen.

Nee! niets, dan zonden en ongerechtigheden. Maar pleitende, wachtende, verwachtende en hopende op Gods eigen woord der beloften! Dit mag nu heten: een leven des geloofs op de beloften, en zij zijn ook niet beschaamd uitgekomen, want zij de belofte vervuld hebben gezien van Jesaja 7: 14 en 9: 5, *een Kind is ons geboren en een Zoon is ons gegeven*, enz.

Ziedaar, M. Geliefde hoorders, deze tekstwoorden nu also verklaard hebbende, zo wens ik u in de volgende leerredenen de juiste vervulling van Gods beloften en hun verwachting te openbaren, volgens de beschrijving van Lukas 2.

Nu wordt het tijd dat wij met een woord van toepassing tot ons zelf inkeren en dan daarmede besluiten.

TOEPASSING.

Dus zagen wij dan in dezen Psalm door de Heilige Geest, welke door de dichter heeft gesproken en geschreven, de staat en toestand der kerk, welke in die tijd, kort voor Christus' komst in het vlees zich zouden vertonen gelijk dat ook is vervuld zoals

Josephus en andere schrijvers ons berichten, dat zij in die tijd in diepte zaten van verdrukking onder de Romeinen en ook in diepte van zonden.

Want hoewel zij juist toen zich wel niet in de grove afgoderij bezondigden, zo was het evenwel, alsof het volk in alle andere grove zonden waren overgegeven, want moorden, straatschenderijen, geveinsdheid, oneerbaarheid enz., daar was het land mede vervuld; dit had plaats bij het volk in de grote Raad, bij de priesters in de tempel, bij de Schriftgeleerden in de scholen, bij het volk in 't algemeen, zoowel bij groot als klein, hij rijk en arm! elk zocht zijn best te doen om zijn macht en aanzien te vermeerderen en te verrijken, en hieronder geraakten de oprechten aan het roepen tot de Heere, gelijk als een Zacharias, Anna, Simeon enz., tot dat de Heere, volgens belofte, uitkomst gaf.

Wij zien dan in dit verleden een schone gelijkenis voor onze tijd, zoowel in burger- als kerkstaat. Het is waar, wij zitten wel niet onder het juk der Romeinen. Maar of de druk kende lasten, waar elk burgermens bijna onder gebukt gaat, wel minder zijn, dat zou ik niet durven zeggen. En wat de grove zonden betreft, welke wij daar even genoemd hebben in alle standen; of die thans niet wel zo veel gepleegd worden, als in die tijd, dat laat ik elk voor zichzelf beoordelen, zonden en gruwelen, hoe Godonterend ook, nemen bijna de overhand; vreze Gods schijnt verdwenen te zijn, eerbied voor God, Zijn Heilig Woord, godsdienst en volk, daarmede wordt gespot; verdeeldheid en scheuring onder alle sekten.

Maar vooral onder degenen, welke het meest behoorden verenigd te zijn! Geveinsdheid, huichelarij en bedriegerij onder de dekmantel van godsdienst, dat is thans algemeen; zelfzoeking, heerschappij, eerezucht en tijdelijk voordeel, is bijna al wat er bejaagd wordt, en vooral in de zogenaamde godsdienst, zij zoeken alle het hun en niemand zoekt hetgeen Jezus Christus is. Dit dan nu zo zijnde, en hoe langer hoe meer toenemende, zodat de waarheid op de straten struikelt en dat recht is er niet meer door kan, de samenbinding en lieflijkheid verbroken zijnde, de verdeeldheid onder broeders groot zijnde, en de maat der ongerechtigheid vervuld wordende, o! dan moet ik wel vragen, of dan de kerk- en burgerstaat ook niet in een diepte van duisternis, zonden en ellenden gedompeld ligt?

Ja, waarlijk, M. H.! het is nacht! en wie weet hoe lang! Waarlijk, wij zouden bijna haast uitroepen in moedeloosheid: wie zat ons het goede doen zien? Maar wij leven in de hope, dat de Heere misschien hier of daar in den lande nog een enkele Zacharias, Anna en Simeon mag overgelaten hebben, welke uit naam der kerk nog roepen uit die diepte tot de Heere. Ach! Of er velen gevonden werden, die voor de Heere roepende gemaakt mochten worden, en dat zij ook hopen wachtend en wachtende hopen mochten zijn op Zijn Woord. Immers is dit alleen de grond waarop wij nog hopen mogen; aan 's volks zijde is alles verbeurd, want daar is niets dan zonde en ongerechtigheid. Maar alleen Gods trouw, Gods onveranderlijke eeuwige verbondsliefde, Gods dierbare belofte is de grond, waarin wij het anker der hoop mogen uitwerpen; Hij heeft immers de berg begeerd, en zal er eeuwig op wonen, hoe donker de weg ook zijn mag, Hij kan hem immers licht maken.

Is Hij nog niet dezelfde Jehovah, die zo menigmaal Zijn kerk uit de diepte gered en zo dikwijls de duisternis heeft doen verdwijnen en licht geschonken? Immers zijn daar de bewijzen van: de Patriarchen Noach, Abraham, Jacob, het volk Israëls in Egypte, Mozes in de woestijn, Jozua in Kanaän, David, Elias, Daniël en de jongelingen, Israël in Babel en ten laatste Christus' kerk onder de Joden en heidenen.

Welnu, diezelfde God is nog God. Hij kan dan, ja zal Zijn kerk dan ook nog weder uit die diepte redden, het licht nog weder doen opgaan en die donkere nacht doen verdwijnen. Komt, laat ons dan wachten en uitzien, het hart en de verwachting van

onzelf en van mensen aftrekken en alleen hopende dit op God en Zijn woord, want Hij zal Zijn Israël nog eens verlossen van alle ongerechtigheid. Ach ja, brak die dag eens aan, *dat Israël's verlossing uit Sion kwame, en Zijn volk nog eens verblijd worden, als die morgenzon nog weder eens uit de kimmen mocht verrijzen.* Maar wij hopen op Zijn woord, Psalm 69: 36 en 102: 14-17 zal door Hem zelf vervuld worden.

Maar nu moeten wij met al het verklaarde uit deze Psalm ook eens tot onszelf inkeren. Want, M. G. H.! alles wat er in het gemeen van de kerk gezegd wordt, kan ook van elk christen in het bijzonder gezegd worden, en hetgeen dus in deze Psalm voorkomt, is ook de gehele ondervindingsweg naar de hemel.

Waarlijk, M. Vrienden, dit zal zo moeten ondervonden worden, daarom moeten wij nu onszelf eens onderzoeken, of wij ook van die werkzaamheden bij bevinding wat kennen?

Och, M. V.! hoe velen zijn er niet onder u, die hier gans vreemd van zijn? Geheel onbekend niet uw rampzalige staat, waarin u gezonken ligt, de stikdonkere nacht, waarin u zijt, niet ziet en deze u daarom ook tot geen last is. En alzo is er bij ulieden ook geen roepen uit de diepte.

Het is met u, alsof men een dood lichaam in een diepen donkere kuil wierp, het zou daar geen last van dragen, het is evenveel of het in een donkere kuil of op een lichte berg ligt, want het is dood; het heeft daarom ook geen werkzaamheden noch enige verwachting of hoop. En alzo is het ook met de meesten van ulieden gesteld, u bent dood door de misdaden en zonden, er is bij u noch stem noch opmerking. Omdat u het schrikkelijke van uw toestand niet beseft, zo is het ook dat u er nooit uit roept tot God. Maar ik moet u toch eens vragen: omdat u toch een redelijk schepsel zijt, komt het wel niet eens in uw gedachten op, hoe u het stellen zult, als u eens voor die grote rechterstoel van die rechtvaardigen en almachtigen God zult moeten verschijnen, Die toch al uw ongerechtigheden kent en weet, zo de verborgene als de openbare, en hoe en op welk een wijze deze bedreven zijn. U hebt ze bedreven met gedachten, woorden en werken. Maar God zal ze in u straffen.

Uw zonden, o mens! die roepen tot God om wraak. Maar nooit riep uw ziel tot God om genade. God roept van de hemel: "Kust de Zoon, opdat Hij op u niet toorne!" maar u roept: "Wij willen niet dat Deze over ons Koning zij!" De Heere roept: "Wendt u naar Mij toe en wordt behouden!" Maar u zegt: "Wij willen naar U niet horen!"

Ach, arm, ellendig schepsel! wat is toch uw verwachting? U weet toch wel dat u hier geen blijvende stad hebt, ook u moet zoowel als alle mensen sterven. Maar eilieve, zeg mij eens: wat is toch uw verwachting zo in dit als in het toekomstige leven? Mij dunkt, ik hoor het antwoord al uit sommige spottende monden: geen ellende voor de tijd (zegt men), er zijn er ons al zo velen voorgegaan, wij zullen er ook wel komen, en is het dan verloren, dan is het maar verloren!

O ongelukkige, o ellendige verwachting! het is waar hetgeen u zegt, velen zijn er voorgegaan en u zult er ook wel komen: maar waar zijn ze heengegaan, en waar zult u komen?

O, als zij onbekeerd zijn heen gegaan, dan zijn zij naar de rampzalige hel heen gegaan, en daar zult u ook komen, zo God ulieden niet bekeert, en dan zal het, ja, voor eeuwig verloren zijn! Ach! dan zult gijlieden roepen, kermen en schreeuw. Maar het zal dan te laat, ja voor eeuwig te laat zijn. Maar hier is ook nog een andere soort van mensen onder u, en dat zijn zulken, die God wel zouden danken dat zij niet waren als andere mensen, enz. En u verbeeldt uzelf wellicht het volk te zijn dat verlost is en eenmaal in de hemel zal komen, en wel, omdat u ook roept en een verwachting hebt en hoopt, enz.

Maar luistert eens! u die rijk meent te zijn, en niet weet dat u bent arm, blind en naakt, u zegt dat u roept, het is wel. Maar u roept niet uit de diepte, u roept. Maar niet uit uw hart, u roept, maar niet tot de Heere, en Hij hoort u niet, want u roept niet uit een verbroken, verootmoedigd en vernederd hart. Maar uit de hoogte van uw verstand. U hebt nog nooit rechte kennis van uw ongerechtigheden gehad en nog veel minder gevoeld, en daarom zijt u nog nooit in de diepte gekomen en uit deze geroepen. En evenwel leeft u nog in een verwachting.

Maar wat is het voorwerp van uw verwachting? Immers niet de Heere Jezus, want Die kent u niet, om in Hem gevonden te worden, om zo voor God te bestaan: maar nee, het voorwerp van uw verwachting is de hemel, en wel op grond van uw braafheid, godsdienstigheid en eigengerechtigheid, en die hoop ligt bij u vast, daarom wandelt u altijd in het licht en van duisternis weet u niet.

Ach, arme misleide zielen! wat zult u uzelf voor eeuwig bedriegen. Hoor eens wat de Heere u hier al toeroept: "tenzij dat uw gerechtigheid overvloediger is dan der Schriftgeleerden en Farizeeën, u zult het koninkrijk Gods niet ingaan." Dat vermeende ja, valse licht, waarin u meent te wandelen zal in duisternis worden veranderd, en de verwachting des huichelaars zal vergaan! O arm schepsel! die uzelf zo bedriegt, mens! die nu hier op zulke hoogten zit, wat zal God u straks in die eeuwige diepte van de afgrond der hel neerstorten, uw zon zal ondergaan en zal nooit weer verrijzen, want het zal aldaar eeuwig nacht zijn, o, wat zult u bedrogen zijn in uw verwachting! U verwacht om in de hemel te komen zonder Jezus, (want Die kent u niet) en ach! het zal de hel, die eeuwige put des afgronds zijn, een verwachting van een eeuwig leven. Maar het zal een eeuwige dood zijn!

O mensen! mochten uw ogen eens open gaan, opdat u het eens kon beseffen, wat u te wachten staat, en hoe nabij uw eeuwige ondergang is, (want uw leven is een damp), o! dan zou u met de discipelen van Jezus roepen: "Heere behoudt ons, want wij vergaan!"

Dat de Heere door Zijn Geest u dit eens mocht leren, en u eens in de diepte brengen, opdat Hij u eens op een hoogte mocht stellen en al uw ijdele verwachting van u wegnemen, om u een betere verwachting te schenken, met welke u niet beschaamd zult uitkomen, is mijn hartewens.

Maar er is ook nog een ander volk onder ulieden, ik bedoel u, M. V.! die ook dagelijks in verwachting leven. Maar op een andere grond, als boven vermeld is. U dan, M. V.! welke door de Geest van Christus ontdekt zijt aan uzelf, en de diepte van uw ellendigen staat en toestand hebt leren kennen. Die diepte! zeg ik, o ja, peilloze diepten van ellenden, waarin u van nature ligt, die peilloze diepten van zonden in die modderpoel van uw hart, alwaar de afgrond roept tot de afgrond!

Ja gij, die deze donkere en duistere nacht hebt leren zien, en daarom ook uit de diepte van uw hart tot God roept: o, mijn ziel, u zit niet op een hoogte! zo dat u van de hoogte op de kleine laag neerziet, nee, o nee! U zit in de diepte en roept, kermt en smeekt daaruit.

Ja, M. G.! U meent dat geen mens u ziet en dat men geen acht op u slaat en zich- met u niet bemoeit, en zinkt daarom hoe langer hoe dieper weg in uw eigen nietigheid en walgelijkheid van uw zonden, o, mij dunkt! ik zie u daar zo in het verborgen kruipen, ik hoor u (dunkt mij) in het eenzame kermen, neergezegen op het eenzame bed, diep moedeloos, want ziende uw ongerechtigheid, waarvan u gelooft, dat God ze zal gadeslaan, en gij, ja niemand voor dat gericht zal bestaan, dat doet u dan uitroepen als in diepe moedeloosheid: "wie zal ons het goede doen zien?" Zeker denkt u dat er voor anderen nog wel hoop is. Maar voor u niet! nietwaar? Maar waarom voor u niet?

Omdat u staat in het gezicht van uw zonden, en de straffen die daarop volgen moeten; en waarheen in zulk een toestand? Mensen kunnen u niet redden, uzelf kunt u niet helpen; o nee! maar nu wordt het: "immers zal een wees bij U ontfermd worden?"

O, u wilt God wel billijken in Zijn recht, ja u zou wel zeggen al moet ik eeuwig omkomen en verloren gaan, dan zal ik God nog billijken in Zijn recht, en toch evenwel is de toevlucht tot God met de taal van de bidder: "bij U is vergeving, opdat u gevreesd wordt", dat wil zeggen: *Heere! daarom vergeeft u immers de zonden, opdat u dan van zulken geëerd, gediend en gevreesd wordt.* Ja, alsof hij dan bad: Ach Heere, ik wenste wel voor U! ja voor U alleen en tot uw eer te leven. Maar ik kan niet, zo lang mijn zonden niet weggenomen zijn, ach, vergeef toch mijn zonden, opdat ik U vreze!

Het geloof nu, onder al deze werkzaamheden hoe langer hoe sterker wordende, begint van zich zelf af te zien, en zijn verwachting van de Heere te krijgen, nu recht ziende, dat alles buiten de Heere rietstaven zijn en gebroken bakken, die geen water kunnen houden; nu wordt het: "ik verwacht de Heere!"

En hoe is nu zulk een ziel gesteld die de Heere verwacht? Verbeeldt u eens een vrouw, die haar man van een verre reis te huis verwacht, of dat men een bijzondere geliefde vriend of vriendin verwacht, wat wordt dan alles in huis niet in orde gebracht, wat is niet alles voor hen gereed gemaakt, wat ziet men niet door de vensters uit, wat vraagt men niet aan elk of zij hem niet gezien of ontmoet hebben, en het is dan alsof men geen rust noch duur heeft, zoolang de verwachte vriend er niet is; niets kan hen dan vergenoegen of verblijden; welnu, also is het met zulk een ziel.

En dit is u niet vreemd M. G.! U verwacht de Heere! Maar immers niet met nalating. Maar met en onder het gebruik der rechte middelen aanwendende, of u de Heere ook mocht ontmoeten!

Zeg mij eens, is dit niet het doel, wanneer u uzelf eens afzondert in het verborgene op uw knieën, is dan uw verwachting niet om de Heere dan in uw hart eens te mogen ondervinden in Zijn werking? is de Heere niet uw verwachting, als u in het bedehuis opgaat? Als u tot de tafel des Heeren nadert? Als u eens gezelschappelijk met 's Heeren volk verkeert? Immers, als u de Heere er in mist, dan kan niets u enige voldoening geven; en waarom is het toch, dat u niets voldoen kan als er de Heere niet in is? Omdat u in alles een ongenoegzaamheid ziet voor uw ziel, en omdat u de Heere hebt leren kennen als de algenoegzame en voor u voldoende en alles vervullende Jehovah! ja in alles gans begeerlijke voor een in de diepte zittende kermer! Geen wonder dan dat uw ziel Hem verwacht; 't is hier: Geef mij Jezus of ik sterf, want buiten Jezus is geen leven. Maar een eeuwig zielverderf.

O, wat ziet u ook niet menigmaal uit, dan meent gij, eens zal Hij onder die predatie wel eens tot u inkomen; dan denkt u weer eens bij of onder die leraar, dan weer eens onder dat nachtmaal, enz., dus zo leeft u altijd in de verwachting! O, wat zal dat eens een blijdschap zijn, als die verwachting eens vervuld zal worden!

Ach, zegt de bruid: "Dat ik Hem op de straten vond, ik zou U kussen! enz." Hoogl. 8: 1. Ja! men is niet bekwaam om die zielsverwachting naar de Heere uit te drukken: maar u zult er niet bedrogen mede uitkomen, dit geloof zal niet beschaamd worden.

Maar weet u met welke verwachting u beschaamd zult uitkomen? Hiermede: dat u hoe langer hoe heiliger zou worden, hoe langer hoe wijzer, hoe langer hoe ijveriger, want u dacht voort te gaan van deugd tot deugd en van kracht tot kracht, en dat u haast voor God in Sion zou verschijnen.

In deze verwachting zult u beschaamd worden en met uzelf bedrogen uitkomen, want het zal schijnen alsof u hoe langer hoe slechter en zondiger, hoe langer hoe trager, liefdelozer en dwazer wordt. Maar dit is inderdaad wel zo niet: maar genade ontdekt u

meer en meer aan de schuilhoeken van uw hart, opdat u hoe langs hoe meer van uzelf zou worden afgebracht, opdat Christus u dierbaarder zou worden.

Ook zult u in de verwachting met en op mensen bedrogen worden, u zult dikwijls gedacht hebben, dat u met engelen te doen had. Maar bij ondervinding zag u dat het witte duivels waren. Hoe dikwijls hebt u gedacht, dat u met vrome brave mensen te doen had, omdat zij zo vroom konden spreken, zulk een geveinsd gelaat vertoonden. Maar de ervaring leerde u dat het goddeloze huichelaars waren.

Maar met het verwachten van de Heere is het geheel anders gesteld, want hoe donker het dan ook mag schijnen, hierop volgt gewis een heerlijke morgen, gelijk immers de verwachtende kerk heeft ondervonden, toen die Zon der Gerechtigheid (de Heere Jezus) is gekomen; welnu, zo zult gij, mijn ziel, dan in uw verwachting ook niet bedrogen uitkomen.

Ach kom! werpt ook het anker der hoop eens uit in de diepte van Gods Woord, also deed immers onze dichter: ik hoop op Zijn Woord! ja, gelijk ik boven zeide, toen wierp hij het anker uit. Dat een anker een zinnebeeld van de hoop is, leert ons Gods woord, Hebr. 6: 19. Nu een anker wordt niet uitgeworpen als het schip in de haven ligt, ook niet als het schip voor de wind zeilt. Maar als het stormt en men op lager wal zou raken en alles verliezen, dan werpt men het anker uit, vast gemaakt met een goede kabel en in een goede grond.

Ook also dan, M. G. H.! als u eens in de hemel, die behouden haven, binnen zult gekomen zijn, daar hebt u geen anker meer nodig, ook niet hier als alles zo in het licht en in de genieting is, want indien iemand het ziet, waarom zal hij het ook nog hopen. Maar nu als het donker is en stormt, nu dat anker der hoop uitgeworpen, en laat het vooral vast gemaakt zijn met de kabel van de liefde Gods, werpt het in de grond, Christus en Zijn woord.

O, dat de Heere u dat eens leerde, om zo op Zijn Woord te bouw, immers heeft de Heere voor u een grond in Zijn Woord geopenbaard, op hetwelk u hopen moogt; heeft Hij ook niet beloofd, dat Hij tot u zal inkomen en woning bij u maken? zal Hij niet al uw zonden achter Zijn rug werpen, rein water op u sprengen, uw stenen hart wegnemen, een nieuw hart geven, Zijn Geest in u geven, Zijn wet in uw hart schrijven? enz., Ezech. 36.

O, wat is de Bijbel niet vol van dierbare beloften voor bekommerde en verlegen zielen, voor hulpelozen, ellendigen, blinden en lammen, voor redde- en radeloze zielen! Genade is immers uitgestort op Zijn lippen; Zijn Woord troostte een reddeloze Adam en Eva, Gen. 3, en een Noach, een bevreesde Abraham, een bange Jacob, een alles verbeurde en in duizend vrezen zijnde David, ja ook een arme tollenaar, een grote zondares, Luk. 7; in het kort, Gods Woord is vol van raad, licht, belofte en troost voor ellendigen, armen, blinden en naakten. Zie ook Matth. 5, 6 en 7, en al die beloften zijn voor zulken die van alles zijn afgebracht en van de Heere alleen hun zaligheid verwachten.

Welnu, M. V.! is dit bij u dan nu zo gesteld, dan zijt u de voorwerpen van al die beloften, en de Heere zal ze ook zeker aan uw zielen komen te bevestigen; vertoeft Hij dan wat, ver- verbeidt Hem, want Hij zal gewis komen en niet achterblijven. Maar die de Heere verwachten, zullen ook de krachten vernieuw en leven door het geloof, in de hoop van eenmaal hun verwachting te verkrijgen. Ja, hiervan kunt u roemen, meer bevestigd volk! dat niet beschaamd zijt geworden over uw hoop, want nooit hebt u uw belovend God ontrouw gevonden. Maar naar lichaam en ziel heeft Hij u menigmaal boven uw verwachting geschonken: maar wat u ook ooit hebt mogen ontvangen, daar blijft altijd nog veel te verwachten over.

Gij zijt hier in het land der rust nog niet, hier kwellen u nog de zondige verdorvenheden, de moeilijkheden van dit leven, de verleiding der wereld, de aanvechtingen des satans, de vrees des doods, ja, soms de angst der hel! en daarom moet u nog dikwijls roepen uit de diepte en alzo blijven leven in de verwachting, in de hoop van nog eenmaal verlost te worden uit dit tranendal en verblijf der vreemdelingschap, verlost van moeite, kwelling en verdriet, verlost van vijanden en valse vrienden, ja ook verlost uit een lichaam der zonden en des doods! en alzo in de verwachting om dan altoos bij de Heere te wezen.

Nu, M. Broeders en Zusters in de Heere! houdt moed! U die hier uit de diepte riep, God de Heere zal u op een hoogte stellen; u die hier kermde en treurde over uw zonden en smeekte om vergeving, de Heere zal u geheel rein en onbevlekt de Vader voorstellen; gij, die hier de Heere verwachtte en daarop hoopte, de Heere zal u allen oneindig veel meer geven dan u ooit had durven verwachten.

Hij zal u hemel en aarde, leven en zaligheid, ja Hij zal Zichzelf geheel aan u geven, en daar zal dan alle duisternis verdwenen zijn, de eeuwige morgen zal dan aanbreken, zonder dat er ooit weer avond of nacht zal zijn.

O, M. V.! daar zult u ontvangen datgene dat geen oog gezien, geen oor gehoord en in 's mensen hart nooit is opgekomen.

De Heere geve u mijn wens en bede en vervulle al uw verwachting, opdat God in Christus door u allen eeuwig moge verheerlijkt worden. Amen!

NAZANG Psalm 130: 3.

2. De geboorte van Jezus

VOORZANG: Psalm 113:

TEKST: Lukas 2: 1-7.

- 1. En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de gehele wereld zou beschreven worden.**
- 2. Deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrenius over Syrië stadhouder was.**
- 3. En zij gingen alle om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad;**
- 4. En Josef ging ook op van Galiléa uit de stad Nazareth na Judea, tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt (omdat hij uit den huize en geslachte Davids was),**
- 5. Om beschreven te worden met Maria zijn ondertrouwd vrouw welke bevrucht was.**
- 6. En het geschiedde, als zij daar waren, dat de dagen vervuld waren dat zij baren zou,**
- 7. En zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wondt Hem in doeken, en legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg.**

Daar is dikwijls grote blijdschap geweest over de geboorte van kinderen, zoals men kan lezen van de geboorte van Noach, waarvan zijn vader Lamech zeide toen hij geboren werd: "Deze zal ons troosten!" enz. Gen. 5: 29; niet minder was de blijdschap in het huisgezin van Abraham over de geboorte van Izak, o, hoe lachte Sara! "God heeft mij een lachen gemaakt", riep zij uit in blijdschap, Gen. 21: 6; ook Jakobs huis deelde dikwijls in die vreugde door de geboorte van die twaalf zonen; en wie kan ontkennen of Manoach en zijn vrouw hebben zich verblijd over de geboorte van Simson, en de blijdschap van Hanna is niet uit te spreken, toen de Heere haar gebed had verhoord en een Samuel schonk; zo ook bij David, Salomo en anderen. Het is waar, de blijdschap was niet ongegrond; genoemde kinderen, mannen geworden zijnde, hebben veel nuttigheid aangebracht ten goede voor land en kerk!

Maar M. G. H.! de Persoon van wiens geboorte wij hier moeten handelen, die overtreft al de bovengenoemde meer dan de zon de sterren overtreft in licht, warmte en vruchtbaarheid. Ja Hij, die ons hier in de tekstwoorden voorkomt, is meerder dan Noach, dan Izak, dan alle Jakobs zonen, dan Simson, Samuel, David, Salomo en Johannes de Doper enz., ja meerder dan die alle tezamen.

Wel mag men dan vragen, wat is het voor een Persoon, daar zo veel van gezegd wordt? Het is die, welke aan moeder Eva werd beloofd als dat zaad, dat de slang de kop zou vermorzelen; Hij, waarnaar Abraham zo verlangde, daar Jacob van profeteerde en op zijn doodbed verwachtte; daar David zo dikwijls van zong in zijn Psalmen; Jesaja van profeteerde, Jesaja 7: 14 en 9: 5; die Maleáchi als met de vinger aanwees, enz., het was dan de Heere Jezus Christus! waarvan de kerk in geloof zong: "Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven", Jes. 9: 5; en van die hoge en voortreffelijke geboorte staat ons nu hier op dit Kerstfeest te handelen. Omdat deze heerlijke zaak te uitgebreid is, dan dat die in een predicaat zou kunnen behandeld worden, zo hebben wij ons dan nu bij de eerste zeven verzen van dit hoofdstuk te bepalen.

Om de tekstwoorden nu behoorlijk te verdelen, zo zullen wij

1. Vooreerst letten: op de tijd van die heerlijke geboorte;
2. Ten tweede: op de voorbereidende omstandigheden;

3. Ten derde: op de reis van Jozef en Maria; en
4. Ten vierde: op de geboorte zelf.

Dit zullen dan onze vier zaken zijn die wij te behandelen hebben.

1. Vooreerst dan wordt ons hier de tijd van de geboorte des Heilands aangetoond.

Want alzo zegt de tekst: "en het geschiedde in deze dagen", dit kan zien op die dagen toen de tijd vervuld was volgens de profetieën, dat de Messias moest geboren worden, gelijk Jacob op zijn sterfbed had voorzegd, Daniël en Haggai daarvan hebben geprofeteerd (gelijk in de vorige leerrede is behandeld), of het kan zien op die dagen toen Augustus keizer van Rome was en zich aanstelde alsof hij heer van de wereld was en het Joodse volk ook onder zijn scepter moest bukken. Maar wij geloven dat wij moeten denken aan diezelfde dagen waarvan in het voorgaande eerste hoofdstuk gesproken is, d. i. toen Johannes geboren was, hetwelk nu zes maanden was geleden; de Morgenster was nu opgegaan, de zon zou nu volgen, de engel was nu gekomen, nu zou de Heere niet achterblijven maar snellijk komen tot Zijn tempel, Mal. 3: 1. Dit is dan aangetoond van de tijd welke de Heilige Geest ook nauwkeurig heeft willen aantekenen om de verstokten en gelovigen Jood te overtuigen volgens de Schriften, dat de Messias op de rechten tijd is gekomen en er dus geen ander te verwachten is.

2. Maar nu moeten wij ten tweede eens letten op de omstandigheden welke de geboorte zijn voorgedaan. Waarin men zonderling te letten heeft op het wonderlijk voorzienig bestuur Gods tot uitvoering van Zijn raad en vervulling der profetieën.

De Messias moest te Bethlehem geboren worden, Micha 5: 1. Maar hoe zal dat zijn? Hoe zal dat vervuld worden? Omdat de maagd Maria, welke van of met de Messias bevrucht was, te Nazareth woonde en zij zeker niet uit vermaak naar Bethlehem zal reizen? Hoe zal dan de Christus te Bethlehem geboren worden? Hiertoe gebruikt de Heere de keizer Augustus, die geeft een gebod uit, dat de gehele wereld moest beschreven worden.

Deze Augustus was Romeins keizer, zijn eigennaam was Octavius, hij was de zoon van een raadsheer te Rome. Maar toen deze Octavius tot keizer werd verkoren door zijn oom C. Julius Caesar, werd hij genaamd Augustus Caesar. Deze naam werd ook wel gegeven aan de heidense priesters, die uit de vogelen iets verborgens voorzegden; die naam betekent heilig, vermaard, uitgebreid, vermeerderaar. Hij heeft ook enigszins aan de betekenis van die naam beantwoord, want hij heeft grote en heerlijke daden gedaan voor Rome en het Romeinse rijk, hij heeft het koninkrijk zeer uitgebreid en de stad Rome zeer verfraaid, zodat hij placht te roemen: "ik heb gevonden een stad van slechte steen en ik heb hem gelaten van marmer."

Deze keizer had twee en veertig jaar geregeerd voor de geboorte van Jezus en hij heeft nog veertien jaar daarna geregeerd. Van deze keizer dan ging een gebod uit, dat wil zeggen: zijn wil; die in' zijn hart verborgen had gelegen, ging nu uit naar buiten; het was niet een verzoek of zij wilden. Maar een streng gebod, hetwelk door niemand mocht overtreden worden. En wat was de inhoud van dit gebod? Dit, dat de gehele wereld zou beschreven worden. Verslaat hierdoor de wereld, zo verre als het gebied van keizer Augustus in de wereld zich uitstreckte, want keizer Augustus was geen heer over de ganse wereld. Nooit is er enig aards monarch geweest, die over de gehele wereld heerschappij heeft gevoerd. Maar het is bekend dat de Heilige Schrift wel meermalen zo spreekt, b. v. Matth. 3: 5 en Mark. 1: 5 staat: dat tot Johannes de Doper het gehele land van Judea uitging; van Jezus, dat de gehele wereld Hem naging. Omdat het nu duidelijk is, dat hier maar een gedeelte en niet al het Joodse land, of geheel Judea, of de gehele wereld bedoeld wordt, zo is het ook klaar, dat wij ook hier

maar dat gedeelte van de toen bekende wereld, waarover die keizer regeerde, moeten verstaan. De onderdanen dan of inwoners uit dat land of wereld moesten beschreven worden.

Wij vinden meermalen in de Bijbel van beschrijvingen, gelijk als Exod. 30: 12, Num. 1: 4, zo deed ook David het volk tellen en opschrijven, 2 Sam. 24: 2. Dit geschiedde onder Israël soms om het volk in gereedheid te brengen ten oorlog. Maar David deed dat niet om te oorlogen. Maar uit hoogmoed om te kunnen weten hoeveel macht van volk hij nu wel te samen zou kunnen brengen om slag te kunnen leveren tegen zijn vijanden; daarom was het kwaad in de ogen des Heeren, waarom de Heere hem in zijn macht vernederde, omdat Hij een pest onder het volk zond, die zoveel duizenden wegraapte en de Heere aan David hierdoor betoonde, hoe ijdel en zwak zulk een macht was, die uit mensen bestond.

Maar, dit zal het doel van keizer Augustus in deze beschrijving niet geweest zijn; het is niet zeer duidelijk, wat de rechte oorzaak of bedoeling van deze beschrijving was. Maar het is te denken dat het zal geweest zijn:

Vooreerst uit hoogmoed, om te weten, hoeveel volk er onder zijn gebied was. Maar ten tweede en wel voornamelijk, om te weten niet alleen wat rijkdom het volk bezat. Maar ook wat het daarvan kon opbrengen. Daarom zal deze beschrijving zo gestreng geboden zijn, dat niemand, zelfs hoog zwangere vrouw, mocht achterblijven. Servius Tullius is de eerste geweest, welke beschrijvingen heeft ingesteld onder de Romeinen, en zo gestreng, dat vrouw, Dochters, ja kinderen zich moesten laten opschrijven en zweren hoeveel goederen of middelen zij bezaten, en die bevonden werd dat hij valselijk zwoer of iets achter had gehouden, werd streng gegeseld, zijn goederen verbeurd verklaard en hij voor slaaf verkocht.

Wellicht mag Augustus dit hier nagevolgd hebben, want wel is waar dat het nu een tijd van een algemene vrede was, want dit bleek, omdat de tempel van Janus gesloten was, hetwelk niet meer dan twee keren onder Zijn regering had plaats gehad; die tempel stond altijd open, want dan, zo sommigen zeggen, offerden zij die afgod, omdat hij de God des tijds of van oorlog was. Maar nu gesloten zijnde, was het een tijd van algemene vrede. In zulk een vreedetijd werd geboren de grote Vredenvorst, Jes. 9: 5. Maar niettegenstaande deze vrede was, gelijk sommigen zeggen, de schatkist uitgeput en alzo moesten er dan nu schattingen betaald worden.

O, wonderlijk bestuur Gods! De Messias moet te Bethlehem geboren worden, en Maria, die van Hem zwanger was, woont te Nazareth. Maar de Heere zal daartoe gebruiken de keizer Augustus. Augustus wil zijn schatkist vullen. Maar God vervult door hem Zijn profetieën, en zo moet alles medewerken ten goede dengenen, die naar Gods voornemen geroepen zijn, Rom. 8: 28. Zo voeren mensen onwetende Gods Raad uit.

Deze eerste beschrijving, zegt de tekst, *geschiedde als Cyrenius over Syrië Stadhouder was*, vs. 2. Wanneer zulke beschrijvingen geschieden, dan werden die doorgaans uitgevoerd door grote Heeren, die gunstelingen en vertrouwde vrienden des keizers waren, waarop zij konden staat maken, dat zij het getrouwelijk zouden uitvoeren; zulk een was dan ook deze Cyrenius, welke burgemeester was geweest te Rome en nu tot stadhouder over Syrië was aangesteld; door hem zou dan nu ook deze beschrijving zijn uitgevoerd. Deze beschrijving wordt ook genaamd eerste beschrijving, niet alsof er te voren geen beschrijvingen geweest waren, dit is daar straks anders aangetoond. Maar het was de eerste die onder de stadhouder Cyrenius werd gedaan; óf de eerste die zo algemeen was over het gehele volk, mannen, vrouw, kinderen, enz.; óf de eerste, die onder het Joodse volk plaats had door de Romeinse

keizer; of ook de eerste, omdat er twaalf (sommigen zeggen vijftien) jaren daarna een tweede beschrijving plaats had.

Hieruit is dan te zien in wat tijd dat de Heere Jezus is geboren, toen de scepter van Juda was geweken, volgens Jacobs voorzegging op zijn sterfbed, Gen. 49: 10.

Ach! waar hadden de zonden dit volk niet toe gebracht; zij, die anders een vrij volk geweest waren, toen God hun Koning was, moesten nu heengaan, om hun namen en goederen op te laten schrijven, en vrees beving hen allen, want niemand durfde achter te blijven. Zij gingen allen (zegt de tekst) om beschreven te worden, ieder naar zijn eigene stad, vs. 3; zij gingen allen, zij waren allen gehoorzaam. Zij, die eertijds tegen de Heere zeiden: wij willen, wij zullen niet horen, die luisteren nu eerbiedig naar het gebod van een Romeins keizer; zij, die als leeuw en tijgers geweest waren tegen de profeten, moesten nu als lammeren zijn voor de Romeinen. Nu moesten zij ondervinden, wat de Heere hen bedreigd had, 2 Kron. 12: 8, het onderscheid tussen Zijn dienst en die der vreemde heidenen; hetgeen zij de Heere in Zijn dienst hadden onthouden, dat moesten zij nu aan de Romeinen betalen.

De Heere had hen geboden om de tienden van hetgeen waarmee de Heere hen zegende, in de tempel te brengen tot onderhoud van de priester, leviet, wees en vreemdeling. Maar zij beroofden de Heere hiervan in Zijn dienst en priesters, Mal. 3. En nu verwekt God een heidens keizer, die hen dwingt om te moeten brengen, hetgeen zij de Heere vrijwillig hadden onthouden.

Elk ging naar zijn eigene stad, d. i. Naar zijn geslachtsstad; Israëel bestond uit twaalf stammen en iedere stam had zijn hoofdstad, en zo wilde nu Augustus, dat ieder naar zijn eigene geslachtsstad kwam, om zo volgens de geslachtsregisters de Joden des te beter te kennen en zich dus niemand mocht verborgen houden.

Alzo ging dan Jozef ook op van Galiléa uit de stad Nazareth naar Judea tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt, omdat hij uit de huize en geslachte Davids was, met Maria zijn ondertrouwd vrouw, welke bevrucht was, vs. 4 en 5.

3. De voorbereidende omstandigheden van Christus' geboorte gezien hebbende, zo moeten wij dan nu ten derde letten op **de reis van Jozef en Maria**.

De gehoorzaamheid van Jozef en Maria wordt ons ook hier aangetekend, zij hadden ook geleerd, dat de zielen de machten over hen gesteld, onderworpen moesten zijn. Zij beiden woonden te Nazareth, gelegen in Galiléa, in het erfdeel van de stam Zebulon bij Kapérnaüm, nevens de berg Thabor. De naam betekent bloesem of knop. Het was een klein, veracht plaatsje, het was een gemeen spreekwoord onder de Joden, kan uit Nazareth iets goeds voortkomen? Gelijk blijkt uit de taal zelfs van de oprechten Nathanaël, Joh. 1; en ziet, in die verachte plaats werd Maria bevrucht van de Messias, daar moest die roos van Saron, Hoogl. 2: 1, in zijn knop komen, die straks te Bethlehem zal opengaan en zijn reuk en geur zal geven, waarmee hemel en aarde zal vervuld worden.

Van Nazareth dan trekken ook Jozef en Maria op. Maria, wordt hier gezegd, met Jozef. Jozef wordt hier eerst genoemd, die ook opging; ofschoon hij, zoowel als Maria, arm was, zo was er evenwel geen verschoning, hij was een timmerman; ziet eens, hoe tijden en zaken veranderen kunnen!

David, uit wiens geslacht hij was, zat eertijds op een heerlijke troon en zwaaide de koninklijke scepter, nu is die koninklijke scepter veranderd in een timmermans maatstok. Dan, hoe gering in stand, God wil hem evenwel met die ere begunstigen, dat hij de pleegvader van de Heere Jezus zal zijn en de beschermer en leidsman van Maria. Zijn naam betekent: wegnemen en toebrengen, hij zal dan ook van Maria

wegnemen en toebrengen wat haar op de weg zou kunnen hinderen: een Jozef is bij de geboorte van Jezus, om Hem te dienen in de stal, en een Jozef zal er ook zijn bij de dood van Jezus, om hem te dienen op Golgótha.

Deze Jozef dan was ondertrouwd met Maria, dat is: zij was aan hem verloofd, zij had haar woord aan hem gegeven, dat zij hem ter vrouw wilde worden. Maar hij had ze nog niet tot zich genomen, gelijk wij zouden zeggen; hij was nog niet met haar gehuwd. Maar waren als bruidegom en bruid, zoals wij dit ook noemen, in ondertrouw met elkander te zijn; dus, deze Maria dan was met Jozef nog niet getrouwd. Maar zij was nog maagd.

En echter, *zij was bevrucht*, zegt de tekst. Maar niet uit Jozef. Maar van de Heilige Geest, Luk. 1:35. Zij was die maagd, daar Jesaja al van geprofeteerd had: *Ziet, een maagd zal zwanger worden en een zoon baren*, Jes. 7: 14. Hier is nu die maagd, bevrucht door de Heilige Geest, in een hoogst zwangere toestand. Maar zij moet evenwel ook optrekken naar Bethlehem, omdat zij ook uit de huize en geslachte Davids was.

De Christus moest uit de geslacht Davids zijn, het rijske uit de afgehouden tronk van Isaï, Jes. 11: 1. Davids Zoon, zoveel het vlees aangaat, Die eeuwig op Zijn troon zou zitten, Die zou uit Maria geboren worden.

Zij trekt dan ook op met Jozef naar Bethlehem. Waarlijk, een moeilijke reis voor zulk een hoogst zwangere maagd! Want het waren daar geen effen en gebaande wegen. Maar het zal wellicht over bergen en dalen geweest zijn, en dat vier dagen lang, want Nazareth lag vier dagreizen van Bethlehem.

Ach! hoe menige zucht zal zij geslaakt hebben, hoe menige traan mag zij wel gestort hebben, als zij weer tegen zulk een berg op moest; hoe heeft de vrees haar misschien aangegrepen, dat de nood haar op weg mocht overvallen; dan weer hopen, dat de Heere het voorzien zou, en dan weer eens vrezende, dat zij op de weg nog zal bezwijken en niet binnen Bethlehem zal komen.

En alzo zal zij de reis hebben gedaan met Jozef, die haar nog wel eens een woord kon toespreken, maar niet de vreze en smart van haar kon wegnemen.

Alzo dan voortreizende, komen zij eindelijk te Bethlehem. Bethlehem betekent: *broodhuis*. Daar moest het ware Brood des Levens geboren worden.

Eertijds waren er zeven steden, die om de ere twistten, in welke van dien Homerus was geboren: maar Bethlehem is boven hen allen geëerd en geroemd, hoewel zij de kleinste stad was onder de duizenden van Juda, Micha 5: 1.

Beroemd was zij door Rachels graf, Gen. 35: 19, door haar bornput, 2 Sam. 13: 15, door de geboorte van Ebzan, Elimelech, Boas, David. Maar het allermeest geroemd door de geboorte van de Heere Jezus.

Het mag met recht dan wel genoemd worden Bethlehem Efratha, d. i. vruchtbaar, want zeer heerlijke vruchten heeft dit Bethlehem voortgebracht.

Ziedaar de reis van Jozef en Maria.

4. Nu kwamen zij dan te Bethlehem, en wat zal het nu zijn. Zal nu de hoog zwangere maagd enige rust en verkwikking genieten?

O, nee, M.H.! die met Jezus bevrucht is, moet niet denken, dat hij hier het land der rust vinden zal, gelijk hier in de verklaring ook nader zal blijken, als wij het laatste stuk zullen behandelen. Want alzo zegt de tekst: ***Het geschiedde als zij daar waren (n.l. te Bethlehem), dat de dagen vervuld waren, dat zij baren zou.***

De dagen waren vervuld, vervuld werd nu de belofte van het vrouwzaad, Gen. 3: 15; vervuld de hoop en verwachting der vaderen; vervuld al de profetieën, die van deze dagen geschreven hadden, inzonderheid Jes. 7: 14, 9: 5: maar ook vervuld de dagen

der zwangerschap van Maria, welke volgens de loop der natuur van God bestemd, moest plaats hebben; want de Messias moest de broederen in alles gelijk worden en dus ook een voldragen vrucht zijn.

De dagen dan vervuld, dat zij baren zou. O, wonder Gods! Maria woont te Nazareth, de Christus moet te Bethlehem geboren worden: Hoe zal dat geschieden? Augustus zal een gebod doen uitgaan, niet eerder, niet later, juist op die tijd als die dagen vervuld waren; toen meende de keizer Augustus zijn schatkist te vullen: maar God vervulde door hem de profetieën, en voerde also Zijn raad uit. Hier was het ook: moesten niet al de ze dingen geschieden? Zij baarde dan. Hoe kan een maagd baren? is dit niet onmogelijk? Bij de mens is dit onmogelijk. Maar bij God is niets onmogelijk. Het was onmogelijk dat Israël door de rode zee kon gaan, dat de dorre staf van Aäron kon bloeien, dat een steenrots water kon geven, dat een ezel kon spreken, enz.. Maar: zal er voor de Heere iets te wonderlijk zijn? sprak de engel tot Maria. Alzo dan ook nu. Zij baarde, dat wil zeggen, dat zij gelijk alle vrouw, volgens de loop der natuur, haar wonderkind ter wereld bracht. Zij baarde een kind, hoewel zij geen man, en het kind geen vader op aarde kende.

O, wonder! een maagd baart een man, een dochter baart een vader, het schepsel haar Schepper! Zij baart dan haar eerstgeborene zoon, en waarschijnlijk ook haar eniggeboren, want men leest nergens dat Maria daarna meer kinderen gehad heeft. En Hij, die naar Zijn Godheid zonder moeder de eerst- en eniggeboren des vaders was, was ook naar Zijn mensheid zonder vader de eerst- en eniggeboren Zijner moeder.

Maar waar en op wat plaatse baart zij haar zoon? Geschiedt dat in het grootste en prachtigste huis van Bethlehem? bij een priester? Of bij een der aanzienlijksten van Bethlehem?

O, nee, M.G.H.! het geschiedde in een stal, ja in een beestenstal! Hoe! in een beestenstal? Wel, ofschoon er dan geen prachtige huizen voor Maria ten dienste waren, waren er dan geen herbergen in die stad? Want daar kan toch elkéén logeren, burger en vreemdeling, vriend en vijand, rijk en arm! En waarom dan zij in geen herberg? Dat er herbergen te Bethlehem waren, dat is zeker, en ook wel een algemene herberg, daar elk reiziger in kon vernachten, en zijn beesten, van welken aard ook, konden in de stallen vernachten; want M. V.!

U moet van de herbergen in die tijd in de Oosterse landen geen denkbeeld vormen, alsof die waren gelijk bij ons in het land, alwaar de mensen veeltijds ingaan, om zich daar met dobbelen en spelen, drinken en brassen te vermaken! O, nee! het was daar maar alleen om te vernachten, of ook soms daar een wijl te vertoeven, daar zich te verkwikken enz. Maar voor Jozef en Maria was geen plaats in die herberg te Bethlehem. En waarom voor hen geen plaats in de herberg? Vooreerst, daar zal veel volk in die herberg geweest zijn, omdat zij van alle plaatsen waren samengekomen om te Bethlehem beschreven te worden. Misschien is de herberg vol geweest.

Maar ten tweede kan het ook zijn, omdat de waard wel gezien zal hebben dat zij arm waren en er niet veel van hen te halen was, daar er nu van anderen, die rijker waren, meer te profiteren was dan van zulke arme lieden!

Maar, ten derde er was voor hen geen plaats, omdat zij Jezus baren moest! Was het nog een heiden of goddeloze wereldling, of enig ander mens geweest, men zou nog wel een plaatsje ingeruimd hebben. Maar nu een barende vrouw te logeren, en wel een die Jezus moet baren, daar is geen plaats voor!

Maar ook hier speelt de satan zijn rol, in zoverre God het toelaat. Want had Maria zo gans alleen in de herberg dat wonderkind gebaard, dan mochten er velen het

Jodendom en heidendom verlaten; hier wilde de satan dit verhinderen en werkte in het hart van de waard, om zulk een mens, zo hoog zwanger, toch in huis niet te nemen. Maar hen naar de stal te drijven, opdat het maar bedekt zou blijven, want de beesten konden het niet vertellen, en mensen zullen er niet naar toe komen; en alzo blijft dan alles bedekt. Maar ten slotte, God Zelf heeft dit alzo gewild, want Hij, Die de hemel tot Zijn troon heeft, was machtig genoeg om een betere plaats voor Hem te laten bereiden. Maar het was Zijn Goddelijke wil, dat een beestenstal Zijn logeerplaats en een krib Zijn wieg zou zijn, opdat er voor de arme een vrijen toegang zou zijn tot dat Kind; want had Maria in een groot en prachtig gebouw, onder de rijken dezer wereld gebaard, dan had de toegang maar voor de grote der aarde geweest, en de armen hadden niet durven noch mogen binnengaan. Maar nu mag elk, wie hij ook zij, daar binnen komen, want het Kind dat daar geboren is, is gekomen om de armen het Evangelie te verkondigen

Nu dan, Maria baart in de stal, en gebaard hebbende, is daar nu al hetgeen daar behoord, als wieg en vuurmand?

O, nee, M. H.! *Maria wond Hem in doeken en legde Hem neder in de kribbe.*

In doeken! ach, hoe gering, hoe arm! geringe doeken, en daarin gewonden, en dan daar in die stenen krib, waar de beesten uit eten en drinken, zeker zonder bed, zonder kussens en zonder dekking! De vossen hebben nog hollen en de vogelen des hemels nesten. Maar de Zoon des mensen heeft niets, waarop Hij het hoofd neerlegt!

O, wonder van nederigheid! Maar ook, o, grote verborgenheid! God is geopenbaard in het vlees!

Hij, die God is, en was, en eeuwig wezen zal, wordt, gelijk een kindeken, geboren vlees en bloed uit Maria!

Hij, die God tot Zijn eigen Vader had, kiest een arme, geringe maagd tot Zijn moeder; Die de hemel tot Zijn troon heeft, verkiest een geringe stal; Die van Engelen omringd was, ligt midden onder de beesten; Die met heerlijkheid omkleed was, laat Zich in doeken winden; Die Zich bedekte met het licht, ligt nu in het donker, en Die van de Engelen als op de hemelen gedragen werd, ligt nu in een beestenkrib!

Maar alzo zien wij 's Heeren belofte vervuld tot heil van Zijn arm volk! Riep Jesaja eens tot troost voor het volk Gods: "Ziet, een maagd zal zwanger worden en een Zoon baren, enz." Jes. 7: 14. Hier mogen wij ook de ganse Kerk en al Zijn volk toeroepen: Komt en ziet, ziet in de donkere stal, ziet in deze krib, de dierbare belofte der Waarheid vervuld! daar ligt dat zaad der vrouwe! Gen. 3: 15, de zegeningen Abrahams, de verwachting Jakobs, de zegeningen van Juda, de vrucht der lendenen Davids, de vrucht des buiks van Maria!

Ja, ziet hier die grote Profeet, meer dan Mozes! de enige Hogepriester, meer dan Melchizédek en Aäron! de Koning der koningen, meer dan David en Salomo!

Ja, komt en ziet de Emanuel, God en mens, om God met de uitverkoren mens te verzoenen en te bevredigen!

Maar er valt nog meer te zien; wij moeten nu eens bezien, of er in deze tekst niet wat bijzonders voor ons te leren valt, hetwelk wij dan in onze toepassing zullen opspeuren; Vooreerst tot onze lering, ten tweede tot onze overtuiging en bestraffing, ten derde tot onze vertroosting!

TOEPASSING.

Ten eerste. Merkt hier op de tijd: het was een tijd van algemenen vrede.

Maar het volk werd gedrukt met strenge en zware lasten. Ook thans is overal een uitwendige vrede. Maar wie moet niet klagen over de algemene drukkende lasten,

welke niet minder streng zijn, want al is het maar een arbeider, hoe arm en gering ook, hij blijft niet verschoond; hij behoort ook mede onder de beschrijving, om zijn lasten, van zijn licht, dat hij van de hemel ontving, zijn deur, waardoor hij uitgaat, zijn haard, waarbij hij zich warmt, zijn spijs, die hij eet, enz. enz., te betalen!

Hierin nalatig zijnde, zal verkoping zijner onmisbare meubeltjes het vonnis zijn. O, zure vrede!

Maar, toen dit volk van Israël vrij was, onthielden zij de Heere in Zijn dienst, hetgeen zij verschuldigd waren, en nu werden zij door een wereldvorst gedwongen om het aan hem te geven. Rechtvaardige vergelding!

O, hoe dikwijls wordt Gods Kerk, Zijn getrouwe knechten en Zijn arm volk onthouden hetgeen God geboden heeft! Men offert het liever op aan wellust, pronk en praal, aan huizen, hoven, rijtuigen, meubelen, klederen, enz., en zo loopt elk voor zijn eigen huis, en het Huis des Heeren blijft woest. Hoe vele van die uitgeleide gemeenten hebben grote behoefte aan getrouwe leraars en kerkgebouw! Maar, wat is de reden, dat zij deze moeten missen?

Dit: zij hebben er niets voor over, zij willen niets missen, zij willen liever hun zielen honger laten lijden en hun lichamen in zondigen overvloed baden; dit is heden bij de meesten het geval. Maar het staat te vrezen, dat, hoe zwaar de drukkende lasten heden zijn, de Heere nog meer Augustussen zal zenden, om het uit veler huizen te halen en hen te dwingen door strengheid, om aan vreemden op te offeren, wat zij niet gewillig aan God hebben willen betalen.

Ten tweede. In deze vredestijd was het zeer donker voor de Kerk Gods, gelijk ik hiervan in de voorbereidingspredicatie over Psalm 130, gezegd heb. Maar in die dagen kwam het heerlijke licht voor Gods volk te voorschijn. Maar de duisternis heeft het niet begrepen. Jezus kwam tot het Zijne. Maar de Zijn hebben Hem niet aangenomen, weinigen hebben Hem gekend, weinigen hebben zich in Hem verblijd! Ook heden, in deze vredestijd, is het zeer donker voor Christus' ware Kerk. Maar Jezus komt ook nog in deze tijd met Zijn licht, Hij komt nog in Zijn Woord en in Zijn knechten, die Hij roept van achter de schapen, ploeg of schaafbank. Evenwel, de van God vervreemde wereldlingen zien noch kennen dit licht. Maar stoten het buiten de herberg der kerk; slechts enkelen kennen en geloven het: maar enkele arme schaapherders, die het zien en er in geloven mogen.

Ten derde. In deze tijd zie ik alles in rep en roer, alles is in beweging, de een loopt herwaarts, de ander derwaarts; wat is hiervan de reden? Niemand heeft hier rust, elk is uit zijn plaats! Het is omdat Jezus moet geboren worden.

Ook heden is alles in onrust: geen godsdienstige gezindheid bestaat er, of zij is uit haar plaats; de een zoekt het hier en de ander daar, en zij lopen soms dwars tegen elkander in. Er is hoop, dat uit die onrust de ware rust te voorschijn komt.

Maar, M. V.! waar Jezus geboren moet worden, daar is beroering en onrust, zoowel in het algemeen als bij ieder in het bijzonder!

Ten vierde. In deze tijd was er allerlei soort van volk in de herbergen van Bethlehem, voor elk was nog plaats. Maar voor

Jezus en Zijn moeder en Jozef niet, die worden geacht als de beesten in de stal. Ook heden in ons land: alles kan plaats krijgen, het land is vol van allerlei sekten en gevoelens, alles heeft plaats en wordt ondersteund en beschermd: maar Jezus' moeder (d. i. De ware Kerk, waarin Jezus woont), wordt gerekend als de beesten, voor haar is nergens een plaats, zij kan of mag noch ondersteuning noch bescherming erlangen.

Zelfs leert de ondervinding bij vele rijke en fatsoenlijke lieden, ja, zelfs die nog al godsdienstig willen heten, dat zij als dienstboden alles in hun huizen willen aannemen, Joden en Jodinnen, Rooms en zelfs uitlandse heidenen en heidinnen: maar komt daar een dienstbode, die de zuivere waarheid belijdt en God vreest en dient, die wil men in huis niet hebben, voor die is geen plaats, omdat zulken Jezus in het hart hebben; zij zijn bij hen in achting nog minder dan de beesten. Ziet, dit hadden wij te leren uit de overeenkomst van de tijd.

Maar nu hebben wij te bezien, wat er in de tekst ligt tot onzer overtuiging en bestraffing.

Ten eerste. Ik zie hier Jozef en Maria het gebod des keizers gehoorzamen, hoe moeilijk het ook voor hen was. Zij vragen niet: zou ik? Kan ik? Wil ik?

O, nee! zij wisten dat de machten van God waren, en dat alle zielen de machten over hen gesteld, onderworpen moesten zijn. Maar hoe zijn velen uwer hier te bestraffen, namelijk onderdanen, die hun overheden gehoorzaamheid weigeren, als de kinderen hun ouders en meesters, de dienstboden hun Heeren en vrouw, de vrouw hun mannen, de inwoners van het land hun koning; en dit is een vreselijke zonde, want de zodanigen weerstaan de ordonnantiën Gods, en dan moet van u gezegd worden: "Vreest u ook God niet?" Nee, waarlijk, zelfs God wordt niet gehoorzaamd! U maakt allerlei uitvluchten om uzelf te verschonen. Maar dat deden Jozef en Maria zelfs niet voor de keizer, en durft u dat voor God doen?

O, weerspannigen! wat meent gij, zal God dit ongewroken laten, dat u Zijn wetten zo weigert te gehoorzamen? Omdat Hij u in Zijn Woord toeroept: "Vreest God en eert de koning!" en in het vijfde gebod: "Eert uw vader en uw moeder."

Zeg mij eens, heeft God u niet doen weten in Zijn Woord, dat Hij met vlamvend vuur wrake zal doen over allen, die het Evangelie Gods ongehoorzaam geweest zijn? Zal het nietig stof Gods hoog gezag ontwringen? Psalm 2.

O, kust toch de Zoon, terwijl u nog met Hem op de weg zijt, spoedig zal het misschien te laat zijn!

Ten tweede. Ik zie hier Maria zwanger, en als de dagen vervuld waren, baarde zij Dengene, met welken zij was bevrucht geweest.

Maar, zeg mij eens, M. H.! waarmee is uw hart bevrucht? Waarmee gaat u zwanger? Wat zult u baren?

O, sommigen uwer, ja, de meesten, zijn bevrucht van de satan en de wereld; want de bedorven begeerlijkheid heeft ontvangen en nu gaat gijlieden zwanger met allerlei soort van zonden; de een gaat zwanger van gierigheid, de ander van overdadigheid, die van haat en nijd, gene zwelt op van hoogmoed, een ander van wellust en dronkenschap, die weer van wraak en toorn!

Maar wat zult u baren?

O, niet anders dan gruwelijke monsters en helse gedrochten, welke u tot in de eindeloze eeuwigheid zullen kwellen!

Maar nog anderen onder ulieden, bij welke het geheel anders schijnt te wezen als bij de zo-even genoemden, en die ook soms zuchten en steunen kunnen, zulken, die voorwenden alsof zij met de zonden van land en volk al vrij wat te doen hadden, ja, alsof de breuk Sions hen ter hart ging en zij gebogen gingen onder de pakken der zonden, en daarom zucht op zucht lozen, en dit met een gedurig och! en ach! willen doen horen.

Maar, wat zegt er de Heere van in Zijn Woord? Dat zij met stro zwanger gaan en niet anders dan wind baren, volgens Jesaja.

Nee! zo baarde Maria niet, die baarde het licht, het leven en de zaligheid voor haar

zelf en voor anderen.

O, rampzalige! die zo uw ziel bedriegt voor de eeuwigheid, omdat u meent bevrucht te zijn door de Heilige Geest, en ondertussen, het is stro en u baart stoppelen, die in het vuur der beproeving zullen verbranden.

Maar ik heb ten derde nog een lering uit de tekst tot een geduchte waarschuwing, als ik let op de alleen heerser keizer Augustus, die de grote overwinnaar was, daar nu Jood en Heiden onder bukken moest en naar zijn wetten horen, en wiens naam betekent heilig, uitgebreid, vermeerderaar, wijd beroemd, heerlijk. Op wie zou dit alles meerder toepasselijk kunnen zijn dan op onze Heere Jezus? Wie is heiliger dan Hij?

Hij is die heilige God, ook heilig zoals Hij uit Maria geboren werd, Hij is die rechte vermeerderaar, Hij zaait een mosterdzaad in 't hart en maakt dat tot een grote boom, Hij heeft een hand vol koren, d. i. een handjevol volk, dat hem vreest en dat vermeerdert Hij tot een menigte, die niet geteld kan worden. Hij heerst van het een uiterste der aarde tot aan het andere einde. Hij is met recht die grote overwinnaar, want Hij heeft duivel, wereld, zonde, dood en hel overwonnen, Jood en Heiden, Griek en Barbaar, engelen en duivelen, alles moet Hem onderworpen en gehoorzaam zijn, het moet alles naar Zijn wetten horen.

Kon Augustus zeggen: dat hij een stad gevonden had van slechte steen en die gemaakt tot kostelijk marmer, o veel meer de Heere Jezus! vindt een ziel en lichaam en een slecht stenen hart. Maar Hij maakt dat tot kostelijk goud, tot sieraad voor de hemelstad, ja! Hij was dan ook die Heerlijke, Die heerlijkheid had eer de wereld was, Die heerlijk was op de Olijfberg en die eeuwig heerlijk in de hemel is. Was door Augustus de algemene vrede teweeg gebracht, o! van Jezus staat: Hij is onze vrede, Efése 2: 14. Hij heeft vrede bewerkt tussen hemel en aarde, tussen God, engelen en mensen, Hij heeft de scheidsmuur weggenomen en. God met de uitverkoren zondaar bevredigd.

Zo is hier dan Een, meerder dan Augustus.

De keizer gaf een gebod uit, dat alle mensen moesten beschreven worden, om op te geven wat zij bezaten, en dit bevel werd uitgevoerd door Cyrenius, die machtigen gunsteling. Zijn naam betekent: iemand die heerst; Cyrene zegt naar de grondtaal: koud, en Cyrenius: die heerst, en zo moest elk naar zijn eigen geslachtsstad.

O, M. V.! Ook wij, ja alle mensen staan opgeschreven bij God, daar is geen schepsel onzichtbaar voor Hem. Maar volgens Gods wet zijn wij opgeschreven om te sterven, dat gebod is van God uitgegaan. In het Paradijs was het: ten dage als u daarvan eet, stervende zult u sterven!

En nu, de eerste Adam gevallen zijnde, en alle mensen in hem, is de dood, ja de eeuwige dood, het enige vonnis, dat overig is! Hier mag dan Cyrenius op een allegorische wijs in zijn benaming wel een zinnebeeld van de dood zijn, ook die is koud, koud en ongevoelig voor alle liefde, hoe brandende die ook zijn mag, hij rukt de man uit de armen van de vrouw, het lieve tedere wicht van de borst des moeders, het jeugdig kind neemt hij van de schoot, hoe lieflijk het ook getroeteld werd, ja zelfs de zoon des ouderdoms, hoe onmisbaar ook, wordt niet verschoond, geen David, hoewel een man naar Gods hart, mag zijn lieve zielevriend Jonathan behouden. Hij is koud en ongevoelig voor de tranen en het gekerm der weduwe en wezen, hij voert streng het gebod, dat uitgegaan is, uit; het is de mens gezet eenmaal te sterven, niemand verschoond, geen koning, vorst noch onderdaan, geen zuigeling noch grijsaard! hij heerst, er is geen geweer noch wapen in die strijd, hij heerst over een negen-honderd negen-en-zestigjarige Methusalem, hoe lang die het ook tegen hem uithoudt, hij moest voor Cyrenius zwichten. Geen sterke Simson, geen lijdzame Job, geen wijze Salomo

kunnen zich tegen hem verdedigen, hij brengt hen ten onder, hij voert het gebod uit: u moet sterven.

O, zondaars en zondaressen! staat hier eens bij stil, ook dit gebod raakt u! Ook u behoort onder dat getal dat sterven moet! Ook tot u zal Cyrenius komen! U moogt uzelf wijs maken, dat u nog niet zult sterven, omdat u een verbond gemaakt hebt met de dood en een verdrag met de hel. Maar het zal u bedriegen! Hij zal komen op die dag en in de ure, als u het niet meent, als u nog slapende zult zijn in de zonden! O waar dan heen? En zegt toch niet bij uzelf: immers deze tekst stelt mij gerust, want die leert mij dat Jezus geboren is, en dat is de Zaligmaker.

Ach, arme! vergis uzelf hier niet mede; dat er een Jezus geboren is, is een zekere waarheid. Maar wat baat u dat, zoolang Hij in uw hart niet geboren is? Wat baten u alle rijkdommen der wereld, als u er niets van bezit, en u moet van armoede omkomen?

O, ziel, bedrieg uzelf dan niet! Want straks zal onderzocht worden, wat schatten en goederen u bezit, straks, zeg ik, als u aan uw bestemde plaats komt, want een iegelijk gaat naar zijn eigene stad, en daar zal- het openbaar worden, of u van de huize en geslachte Davids zijt. Die, ja die zijn gelukkig, want ze reizen naar Bethlehem, dat geestelijk broodhuis, en daar is de Christus geboren, ja, geboren voor Davids geslacht, zie maar bij Zacharia.

Maar, zeg mij eens, waar is ulieder reis naar toe? Naar welke stad reist u heen?

Ach! ik vrees van velen uwer, dat u niet opgaat naar Bethlehem. Maar dat u afgaat, lijnrecht inloopt tegen diegenen, die naar de stad reizen, daar Jezus geboren is. Ik zeide daar straks, dat de wegen als bezaaid waren met mensen. Maar dat zij langs en dwars door elkander heen liepen.

O, mensen! zo is het ook met u. U loopt wel niet allen een weg, want de een wandelt zeer goddeloos, de andere zeer burgerlijk en de derde zeer godsdienstig. Maar de koers is niet naar Bethlehem, omdat u niet van Davids geslacht zijt, en wat baat het dan de dwaze maagden, of zij al zeer godsdienstig daar mede gaan met de wijzen, immers moesten zij buiten de hemel blijven!

Komt, luistert eens, ik wil u van uzelf overtuigen, dat uw weg niet goed is.

Maria en Jozef hebben die weg niet huppelende. Maar al zuchtende gegaan, want zij was van Jezus bevrucht, en was arm.

Maar u wandelt daar nog zo vlug en luchtig heen, u zingt en huppelt zoo, en u bent zo rijk en hebt geens dings gebrek. Uw poort is zo wijd, uw weg zo breed! Weet u wel van een zucht over uw zonden op de weg die u gaat?

Immers nee!

Ach, mensen, bedriegt u dan toch niet, uw weg is niet goed. Doorzoek toch uzelf eens, beproef uzelf, het is zo spoedig met u gedaan. Cyrenius is misschien al op weg, om bij u te onderzoeken wat u bezit. Wat denkt u van uzelf? Zal het goed met u zijn? Zult u de dag Zijner toekomst kunnen verdragen?

Mens, bedenkt het nog, want hebt u hier valselijk gezworen, hebt u beleden een Christen te zijn en zijt u het niet, hebt u de Bondssegels gebruikt en had u geen deel aan het verbond, hebt u gezegd uit het geslacht Davids te zijn en waart u uit het huis van Saul?

O, als dat straks eens uitkomt, wat zal dat ellendig wezen. Gewis, dan zult u ook voor eeuwig gebannen worden van Gods Aangezicht en van alles, wat des Heeren is.

Nog moet ik u dan toeroepen: kust de Zoon, opdat Hij niet op u toorne en u op de weg vergaat! Want nog wordt het u gepredikt, dat God Zijn Zoon in de wereld gezonden heeft, geworden uit een vrouwe, geworden onder de Wet, opdat hij diegenen, die onder de Wet zijn, zou verlossen.

Ach, dat God door Zijn Geest u mocht bewerken, om u te brengen in Bethlehem, in de stal en aan de kribbe, opdat uw ziel eens mocht eten van dat hemels manna, dat in de kribbe in de stal van de hemel gedaald is. Dat wenst mijn hart!

Maar het wordt nu tijd, dat wij nog een woord spreken van **de zalige troost voor Gods arm, troosteloos volk**, welke daar nu in dat Bethlehem en in die stal en kribbe te vinden is, hoewel wij over dat vinden in de volgende stoffen meer wensen te spreken. Maar nu moet ik spreken van uw bevruchte toestand, van uw opgaan naar Bethlehem en van uw baren. Maar moet toch ook vooraf nog een woord spreken van uw beschrijving en van uw geslachtsstad.

O, mij dunkt, hoe zoetelijk zult u daar uw weg in vinden!

Wat uw beschrijving belangt, volk des Heeren, die is al geschied, want uw namen staan in het Boek des Levens; uw geslachtsstad is het Jeruzalem, dat boven is, en de stam, waaruit u bent gesproten, is de Hemelse Juda, ja, het is ook David, uit welks geslacht u zijt. In Hem zijt u erfgenaam van al de hemelse Verbondsgoederen. Daarom zijn ook al de beloften in Gods Woord voor u: ja en amen, welke ook aan u zeker worden vervuld.

Voor u is die belofte, dat de Heere over het huis van David zou uitstorten de Geest der genade en der gebeden. Dat nu de Heere die Geest in uw harten heeft uitgestort, waardoor u bevrucht zijt geworden, is immers duidelijk, zoals u uw toestand in Maria kunt vervuld zien.

Maria was bevrucht door de Heilige Geest en leefde eerst stil in Nazareth, totdat het gebod van de keizer kwam, dat ook haar trof, waardoor zij verontrust werd en uit haar plaats moest uitgaan, door vele ontmoetingen op de weg.

Ook gij, mijn zielen, die door Gods Geest bevrucht zijt geworden, zit soms nogal stil en gerust neder, in vele overdenkingen over uzelf. Maar als God Zijn Wet in het hart geschreven heeft, en dat gebod van die grote Keizer (den Heere) op uw hart komt, ach, M. V., dan kunt u in Nazareth zo stil in overdenking niet meer blijven zitten, ach nee, dan moet u uit die geruste plaats vertrekken.

O, wat al ontmoetingen gaan er in uw gemoed niet om, nergens geen rust! Ach, wat heeft er ook op uw weg al plaats. Dan eens zijt u boven op een berg en grijpt moed, dat u nog wel in de stad zult komen: maar dan zit u weer in de valleien van mistroostigheid of moedeloosheid en vreest weer, dat u er nooit zult komen. Ach, wat zal zij wel zucht op zucht hebben geslaakt, omdat zij zo hoogst zwanger was. Misschien heeft zij wel gevreesd, dat zij op de weg nog zou bezwijken.

O, mijn bekommerde en zuchtende ziel! gaat er op uw weg ook niet zucht op zucht uit uw hart tot God op, en vreest u ook niet, dat u op de weg nog eens zult omkomen? Maria baarde. Maar niet in de herberg, onder al dat volk. Maar in een stal.

Ja, mijn Christen, als de nood op het hoogste is, nadat u als afgemarteld zijt door inwendige zielsstrijd en het worstelen over al die bergen van zwaarigheden en dalen van moedeloosheid, dan eens is het bij u, dat uw zonden veel te groot zijn, om daar ooit van verlost te kunnen worden; dan eens, dat u toch geen uitverkorene zijt; dan eens, dat de Heere naar zulken als u zijt, toch niet horen zal, en te meer, omdat u al zo lang ge roepen hebt en de Heere toch niet hoort, of ook wel eens, dat uw werk geen waarheid. Maar bedrog is.

Ja, alle die dingen zijn als onoverkomelijke bergen voor uw ziel. Maar, hoe nader aan Bethlehem, hoe benauwder tijd. Maar dan wordt het baren.

Wat is dat, te baren?

Dit verklaart ons de Heere Jezus in Joh. 16: 21: *een vrouw, wanneer zij baart, heeft smarten*; nu, mijn ziel, dat is dan die angst en benauwdheid, gelijk bij David in Psalm

116: 3, en bij Paulus in Hand. 9, en dan baart u zuchten, kermen, smeken, schreien, bidden, enz. Ach, welke benauwde ogenblikken!

Maar dit gebeurt niet onder het gewoel der wereldse mensen. Maar in het stille eenzame, waar men alleen met God worstelt.

Maria, toen zij baarde, zag niets (buiten Jozef) als beesten in de stal.

Waarlijk, M. V., als de ziel in die barensweeën verkeert, dan ziet zij ook niet als beesten in haar hart, want dan is alles zonde en ongerechtigheid wat zij op zulk een tijd ziet; en roept met Asaf uit: ik ben een groot beest bij U, Psalm 73. Ook Mefibóseth zeide, dat hij een dode hond was, 2 Sam. In zulk een benauwdheid dus wordt de Heere Jezus geboren.

Dus, M. G. V., voor zulken is nu de Heere Jezus geboren, want van hen zeide Jezus Zelf eens: dit is Mijn moeder, en dit zijn Mijn zusters en broeders. Voor u zijn dan ook alle die zalige vertroosting, welke in de geboorte van Christus liggen opgesloten. Want zie ik nu hier in die stal en in die kribbe, dan zie ik niets dan armoede. Maar zie dan daar in die kribbe in dat Kindeke, Jezus de Borg, Die hier boeten moest voor de onvergenoegdheid en overdadigheid van de eerste Adam, die het in het Paradijs, waarin God hem bracht toen Hij hem in de wereld schiep, zo overvloedig alles mocht genieten. En in de overvloed verzondigde hij het zwaar. Maar de tweede Adam, als God Die in de wereld inbrengt, heeft niets waarop Hij het hoofd kan neerleggen. En alzo wordt Christus' armoede de rijkdom van Zijn volk. Zo heeft Hij hier door Zijn armoede de schuld van Zijn volk verzoend, die ook zo dikwijls, zoowel voor als na de bekering gepleegd is en wordt bij de geboorte van hun kinderen, door de overdadige weelde, die er dan plaats grijpt. Maar ook nog, opdat de Heere Christus met Zijn armoede de armoede van al zijn arm volk zou heiligen, zodat een arme kraamvrouw niet te klagen heeft, want wellicht heeft zij nog meer dan Maria had, toen zij Jezus baarde.

Ten andere mag het arme Christenen en kraamvrouw vertroosten, dat zij gemeenschap met Christus in die armoede hebben en dus ook zeker met Hem verrijkt zullen worden. Want die hier met Christus lijden, zullen ook met Hem verheerlijkt worden.

Ja, dat zal het geluk zijn van hen, voor wie Jezus is geboren en in wier hart Hij geboren is.

Maar komt, M. G., beziet nu eens de plaats, waar uw Jezus geboren is. Het is een stal. Dit is dan het paleis, waar die machtige en heerlijke Koning (waar de engelen Gods over juichen), geboren wordt, en waarom verkoos Hij dit alzo?

Om hierdoor te leren, dat er bij Jezus toegang was voor de armen, want in aardse paleizen durven de armen zo niet inkomen. Maar in een stal mag alles inlopen. Hier nodigt dan de Heere Jezus alle einden der aarde: wendt u naar Mij toe en wordt behouden! Ja, aan armen zou door Hem het Evangelie worden verkondigd.

Maar beziet ook tot uw troost het gezelschap, dat Jezus en Maria omringt: het zijn beesten.

Hierdoor wilde de Heere u leren, dat Hij niet met de Farizeeën. Maar met mensen. Die zondaars waren, al hadden zij zelfs geleefd als de beesten, ja ook vooral, die het van God geleerd hadden, dat zij waren gelijk de beesten, gemeenschap wilde hebben.

Immers zou Hij bij wederhorigen wonen, Psalm 68: 19. En Hij is gekomen, om te zoeken en zalig te maken dat verloren was, en geen rechtvaardigen. Maar zondaars tot bekering.

O, welk een troost dan voor u, die door Gods Geest uzelf als zulk een beest hebt leren kennen, Psalm 73. Jezus wil bij én onder zulke beesten leven, daar maakt hij kinderen Gods van en erfgenamen des eeuwige levens.

Komt dan nu met vrijmoedigheid tot deze stal. Hier staat boven met grote letters: "Deze ontvangt de zondaars!" Laat niets u terug houden, de Herder is in de stal. De schapen worden geroepen. Die Zijn stem kennen, die horen Hem en zij volgen Hem, en die komen, worden nooit uitgeworpen.

Maar kom, gaat nu nog een weinig verder in de stal, en ziet eens in de kribbe, wat is daar te zien?

Daar ziet u het voeder voor de beesten. Daar is het brood voor hongerigen, het water voor dorstigen.

Bethlehem betekent broodhuis. Maar hier in deze kribbe ligt het ware Brood des Levens. Israël mocht zich eertijds verblijden in de woestijn met het manna, dat van de hemel regende, waardoor zij bij het leven werden behouden. Maar, mijn Christenen, u moogt u meer verblijden met het Hemelse Manna, dat uw ziel voor eeuwig bij het leven kan behouden.

Kom dan, hongerige en dorstige zielen, hier is dan hemels voedsel. Ja, hier is ook die Hemelse Fontein, welke geopend is voor het huis van David en de inwoners van Jeruzalem!

O, heugelijk ogenblik. Riep Lamech eens uit van zijn zoon Noach, "deze zal ons troosten!" o, veel meer, o volk van God, mogen wij uitroepen: "Deze zal ons troosten!"

Ja, tot troost is Hij voor u, o arme Christenen. Arm is uw Zaligmaker geboren, arm heeft Hij geleefd en arm is Hij gestorven.

Dus, arme mensen, was dat uw Hoofd, Heere en Koning, dan behoeft ge u uw armoede niet te schamen, want Jezus heeft de armoede lief gehad, omdat Hij dezelve verloor boven de rijkdom. Want Hij zegt toch: "Zalig zijn de armen van geest, want van hun is het koninkrijk der hemelen."

Maar gij, rijken, u wordt om uw rijkdom niet buiten gesloten, zo u lust mocht krijgen om in te gaan in de stal der kerk, daar het Brood des Levens onder de prediking des Woords en in de bediening der heilige Verbondsteken is, en daar ook de mensen zichzelf, door Gods genade, als beesten leren kennen. Zo Gods Geest u daar mag brengen, waar Jezus geboren is, waarlijk, daar stoot Hij niemand uit. Want rijke wijzen heeft Hij ontvangen in de stal, rijke vrouw hebben Hem gediend in Zijn leven, een rijke Jozef en Nicodémus hebben Hem gediend in Zijn dood. Die allen zijn ook van Hem gediend hier op aarde en worden nu eeuwig van Hem gediend in de heerlijkheid.

O, gelukkig volk dan, in wiens hart Jezus is geboren, in wiens binnenste het manna verborgen ligt! Gelukkig, ja, zalig zijt gij, die van dat hemels brood eet en hebt gegeten, want die zullen niet sterven in der eeuwigheid. En kwam u hier tot de stal, om Hem hier in Zijn vernedering te zoeken, gewis, u zult Hem eens in heerlijkheid vinden. Gij, die u hier niet schaamde, om in de stal bij Jezus te komen in de grootste verachting, Hij zal Zich niet schamen, om u in Zijn hemels koninkrijk tot Zich te nemen in eeuwige heerlijkheid.

Dank zij dan die eeuwige Vader, dat Hij alzo Zijn ondoorgrondelijke liefde tot Zijn volk heeft geopenbaard, met ons Zijn lieven en dierbaren Zoon niet te onthouden. Maar die van de hemel te zenden, om Zijn gunst- en lievelingen op te zoeken en weder tot Hem te brengen, van Wie zij zich moedwillig hadden onttrokken.

Dank ook die dierbaren, lieven Zoon Jezus Christus, Welke kwam om te verzoenen, wat Adam en wij in hem hadden verloren.

Adam wilde meerder worden dan hij was, want hij was mens en wilde God gelijk zijn. Maar verloor alles. Maar Gij, dierbare Heiland! wilde minder vertonen dan u waart. Want U was, zijt en blijft de eeuwige God, en u vernederde Uzelf en nam de

menselijke natuur aan, en hebt U zo diep vernederd, opdat u Uw volk zou wederbrengen, dat zo diep verloren was.

Ja, eeuwig dank zij de Heilige Geest, Die dit alles heeft laten beschrijven, opdat wij er niet onkundig van zouden blijven.

Maar nog veel meer dank, omdat u onze zielen, zonder ons toedoen, hebt bevrucht en die Heiland Jezus in onze harten hebt doen geboren worden.

O, dierbaar pand! nu is de duistere nacht verdwenen. De Zon der Gerechtigheid is uit de kimme gerezen. De Heere is tot Zijn tempel gekomen.

En gij, geliefde des Heeren, moogt nu zeggen: "God is geopenbaard in het vlees, om God, engelen en mensen met elkander te bevredigen."

Straks zult u de hemel zien geopend, de engelen zien nederdalen, om over dit grote heil de lucht te doen weergalmen van het gejuich der engelentonen, 't welk als een voorspel zal zijn voor u, kinderen Gods, dat u ook eens daar boven in de hemel uw stemmen zult verheffen, om het eeuwig Hallelujah te zingen tot verheerlijking van God.

Maar die tijd is nog niet vervuld. Wij zijn van dit lichaam der zonde nog niet verlost. Maar wij leven door het geloof in de hope, dat spoedig de tijd zal aanbreken, dat wij onze wens zullen verkrijgen, en eindigen nu met te zingen:

*Kom, lieve Jezus! in mijn hart,
Verlos mijn ziel van angst en smart,
Schenk ons wat niemand ons kan geven,
Dat wij eens eeuwig met U leven.*

AMEN.

3. Openbaring aan de engelen

VOORZANG: Psalm 105: 5 en 6.

TEKST: Lukas 2: 8-12.

NAZANG: Psalm 97: 7.

**8. En daar waren herders in diezelfde landstreek, haar houdende in het veld, en hielden de nachtwaak over haar kudde,
9. en ziet! een engel des Heeren stond bij haar, en de heerlijkheid des Heeren omscheen ze, en zij vreesden met grote vreze,
10. en de engel zeide tot haar: En vreest niet, want ziet! ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal,
11. Namelijk: dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heere, in de stad Davids.
12. en dit zal u een teken zijn, gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe.**

"Een goede tijding uit verre landen is als koud water op een vermoeide ziel," zegt de wijze Salomo, Spr. 25: 25.

Salomo zal hier het oog hebben op een reiziger, of op iemand, die zware arbeid verricht heeft, of ook op een krijgsman, welke ten strijde geweest is, en daardoor in die hete landen zeer vermoeid en door gebrek aan water amechtig is geworden.

Hoe verkwikkend en versterkend dan zulk een teug koud en fris water was, is licht te beseffen.

Wij zouden de sterken Simson hiervan tot een voorbeeld kunnen stellen, die met al zijn krachten nog van dorst zou omgekomen zijn, zo de Heere hem niet het water had doen vinden, Richt. 15: 19.

Alzo vergelijkt de wijze prediker een boodschap uit verre landen.

Zeker heeft hij hier het oog op de familiebetrekkingen, welke een vader, moeder, zuster, broeder of vriend in een ver land heeft, van welke zij eens een verblijdende tijding ontvangen, waardoor ze worden opgebeurd, verblijd en bemoedigd.

Maar als wij het oog aftrekken van de letterschors en eens vragen: zou Salomo niet wat anders bedoeld hebben als dat uitwendige? Ik denk van ja, want bij de woorden "een vermoeide ziele" mag men denken aan een reiziger, trekkende door dit vreemdelingsland naar het hemels vaderland, die onder de hete zon der verdrukking moet voortreizen, of een geestelijke

arbeider in 's Heeren wijngaard, die soms als een Elia in moedeloosheid bij de beek Krith van honger en dorst neerzit, of een geestelijke krijgsman, die met duivel, wereld en zonden heeft te strijden en wiens ziel verlangt naar een dronkje water uit de geestelijke fontein Jezus Christus!

Dewijl zij allen als vreemdelingen hier leven en afgemarteld zijnde door genoemde zaken, zo verlangen zij zeer naar een boodschap uit de hemel. Verkrijgen zij dan hun wens, zo is dat voor hen als een licht op hun pad en een lamp voor hun voet. Hoe verblijd en vertroost zij dan de reis weer aanvaarden en de vijand weer onder de ogen durven zien, dat leert Gods Woord en de ondervinding.

Wij kunnen dit zien in Gods Woord.

Let maar eens op de woorden van onze tekst.

Daar zien wij arbeidzame herders, in de stille nacht, eenzaam in het veld bij

Bethlehem, met hun schaapjes. En ziet! daar krijgen zij een goede tijding uit het verre land des hemels, welke voor hen ook was als koud water op een vermoeide ziel.

Wij hoorden in het morgenuur, dat er niet één tittel of jota op de aarde gevallen is van al wat Hij beloofd heeft en door de profeten heeft laten voorzeggen.

Tot uitvoering van deze Zijn beloften, gebruikt de Heere een keizer Augustus, die voornemens was, om zijn schatkist te vullen. Maar de Heere vervulde Zijn Raadsbesluit. De tijd was vervuld, de Christus moest geboren worden. Maria was zwanger van Hem, haar tijd is vervuld. Zij is te Bethlehem, zij moet baren. Er is evenwel voor henlieden, d. i. voor Jozef en Maria, geen plaats in de herberg; zij moeten naar de stal.

En ziet, daar baart zij die Wonderzoon, waarvan Paulus eens uitriep: de verborgenheid der Godzaligheid is groot, God geopenbaard in het vlees!

Maar, omdat dit geschied is in een beestenstal, onder de beesten in een afgelegen hoek, en niemand daarbij is als Jozef, nu zal het wel verborgen blijven.

Ja, zo zouden wij denken, en zo had de satan het ook meen te bewerken, want die is er altijd op uit, om Gods werk maar in een hoek te verbergen, in het donker. Maar God Zelf zal het openbaren. Hij zal het bekend maken, want een stad op een berg kan niet verborgen blijven, en even zo min kan de Christus, Die geboren is, verborgen blijven. Ofschoon Hij daar neerligt in een kribbe, het zal openlijk in Bethlehem gepredikt worden.

Dit is het, dat ons nu hier in de tekst wordt aangetoond, hetgeen wij in dit middaguur nader met elkander wenssen te verklaren.

Onze tekstwoorden verdelen zich in drie zaken:

- Vooreerst: te letten op de personen, aan wie hier een goede boodschap of tijding gebracht wordt:
 - Ten tweede: welke persoon die boodschap brengt; en
 - Ten derde: wat de inhoud van die boodschap is.
- Dat zullen onze drie zaken zijn.

Vooreerst: ***Wat waren het voor personen, die de boodschap***

ontvingen? Het was noch Augustus, noch Cyrenius, noch Herodes, noch waren het de overpriesters of de schriftgeleerden, ook waren het niet de ouderlingen des volks, ja, ook niet de rijken en edelen van Jeruzalem.

Nee, die gaat de Heere voorbij met dit heerlijke nieuws. Zij hadden er ook geen belang bij, het zou henlieden niet verblijd hebben. Maar wel beroerd, Matth. 2. Het was ook geen kind of Zoon voor henlieden.

Maar het waren herders, geringe, arme herders, die er mede werden verwaardigd. De eenvoudigen wil God steeds gadeslaan.

Wat herders zijn, is bekend. Vooral waren ze bekend in de Oosterse landen. Het waren mensen, die niet vee omgingen, hetzelfde weidden en hoedden en er voor zorgden. Zij waren over dat vee, zo groot als klein, gesteld, en reisden daar wel mede van de een plaats naar de andere. Zij moesten zorgen, dat zij op de goede weide kwamen en aan de beekjes der rivieren.

Ook moesten zij deze behoeden voor de hete zonneschijn en ook voor het wild gedierte. Nog moesten zij ervoor zorgen, dat er niet één van verloren ging, ja, zelfs geen lammetje.

Dwaalden de schaapjes, dan moesten zij ze weer opzoeken. Waren zij eens verbroken of verstuikt, dan moesten zij ze verbinden.

Dus was het herderswerk zeer moeilijk voor diegenen, welke hun arbeid getrouw

verrichtten.

Want daar waren ook wel eens huurlingen, wie de schapen niet eigen waren. Als die een wolf zagen, dan vloden zij weg en lieten de schapjes ten prooi der wolven, Joh. 10: 11.

Maar een getrouwe herder moest de hitte des daags en de koude des nachts verduren, gelijk vader Jacob betuigde gedaan te hebben, Gen. 31:40.

Nu, zulke getrouwe herders vinden wij ook hier in de woorden van onze tekst.

Het herdersambt was thans in verachting gekomen en was niet meer als in vroegere tijden; immers, toen waren het zelfs de vorsten. De van God gezegende Abraham, Izak, Jacob en zijn zonen, Mozes, David en meer anderen, zijn herders geweest en hebben met de herdersstaf de schapen gehoed en geweid.

En hoe heeft de Heere uit die herders voortreffelijke mannen gemaakt 1 Als: Abraham, de vader der gelovigen, Izak, de erfgenaam, Jacob, de overwinnaar, waarom hij Israël heet, wiens zonen de Heere had verkoren, Jes. 41:9, om daar Zijn stam uit op te richten, een Mozes, de uitleider van Jacobs geslacht uit Egypte, David, de man naar Gods hart, enz.

Maar nu was het herdersambt het geringste en werd dus door geringen en veeltijds armen naar de wereld bediend.

Deze herders dan waren in diezelfde landstreek, namelijk van Bethlehem, daar Jezus nu geboren was. Dit Bethlehem werd ook genaamd Bethlehem Efratha, welk woord betekent vruchtbaar, omdat er rondom Bethlehem vele vruchtbare korenakkers, vette weiden, vele bloeiende wijngaarden, enz. waren. En in die vette weiden legerden deze herders hun schapjes. Het was in diezelfde landstreek, waar vader Jacob eertijds zijn vee weidde, dezelfde landstreek, waar hij treurde over de dood van zijn lieve Rachel, en waar hij een gedenkteken op haar graf heeft opgericht, Gen. 35: 20.

Velen menen, dat dit teken die schaapestoren zou geweest zijn, waar Micha van spreekt, Micha 4: 8, en dat die toren dienende was om de schapjes met de sterke hitte des daags in de schaduw van die toren te brengen, opdat zij door de felle hitte niet zouden bezwijken. Ook, dat zij deze er wel inbrachten, om voor het wild gedierte des nachts beveiligd te zijn.

Gelukkige landstreek dan voor de herders en schapen, waar zulke vette en grazige weiden zijn, en waar zulk een beveiligingstoren staat. Ja, gelukkige landstreek, waar Jezus Christus geboren is!

Dat nu deze herders getrouwe mensen waren in het betrachten van hun plicht, blijkt klaar uit hun handelingen, want de Evangelist zegt, dat zij, zich houdende in het veld, de nachtwacht hielden over hun kudde. Zij hielden zich in het veld, dat wil zeggen, zij waren niet in de besloten steden, noch op de bewoonde dorpen. Maar hadden hun woningen in het veld. Die woningen waren geen van steen gebouwde huizen. Maar slechts hutten, welke zij voor een tijd opsloegen, en als de weiden, waar zij zich bevonden, dan afgeweid waren, dan braken zij deze weder af en verreiden naar een andere plaats. Daarom werden de herders in die tijd ook wel genaamd hutbewoners.

Maar zij lagen daar niet in te slapen, o nee, zij hielden de nachtwacht over hun kudde; terwijl anderen gerust neerliggen op hun rustplaatsen en zorgeloos slapen, zijn zij wakende.

En alzo wordt ons dan ook enigermate de tijd aangewezen, wanneer Jezus geboren is. Ik zeg enigermate, want de juiste maand of dag wanneer Jezus geboren is, kan niet recht opgespoord worden, waarom er over de tijd vele verschillende gevoelens zijn, die ik niet allen zal ophalen: De een spreekt van de zomer, de ander van September, een derde van November, nog anderen denken van Januari, enz.

Evenwel weet niemand het rechte tijdstip aan te wijzen, wat een opmerkelijke zaak is,

waar wel wat achter verborgen kan liggen, en hetgeen wij straks nader wensen te bezien.

Echter ben ik het eens met diegenen, welke stellen, dat de Heere Jezus in **September** geboren is, omdat in dat seizoen waarschijnlijk de wereld en de eerste mens Adam is geschapen.

Niet alleen, omdat de hof van Eden met rijpe vruchten was beladen, waarvan Adam eten kon. Maar meer nog omdat de Joden ook hun nieuwjaar in die maand houden, welke nog vasthouden aan de tijdrekening vanaf de schepping.

Het is dan ook niet ongelofelijk, dat in diezelfde tijd de nieuwe kerkwereld met de tweeden Adam is geboren, want de gehele Kerk ligt toch in Jezus opgesloten.

Om nu verder met sommigen te denken, dat de tweede Adam, Jezus, zou geboren zijn op dezelfde tijd, dag of nacht waarop de eerste Adam zou gestorven zijn, dat durf ik niet stellen, want dit zijn gissingen zonder grond, hoewel er aardige lering uit getrokken kan worden.

Nu vraagt wellicht iemand, die niet zeer geleerd is: maar als Jezus in September geboren zou zijn, waarom vieren wij dan de geboorte van Jezus op de 25sten December?

Hier kan tot antwoord dienen, dat in de eerste christentijd de Christenen vreselijk vervolgd werden door de heidenen, zodat zij hen zelfs niet toelieten om godsdienstoefeningen te houden in holen en spelonken, waardoor zij verhinderd waren de geboorte van hun Koning te vieren. Maar op de 25ste December hadden de heidenen een grote feestdag, welken zij vierden ter ere van de zon, welke dan haar loop weer begint te vernieuw, omdat de kortste dag dan voorbij is.

Terwijl ze daarmede bezig waren, lieten zij de Christenen met rust, welke dan van de gelegenheid gebruik maakten, om het feest te vieren van de grote Zon der Gerechtigheid. Immers, dan konden zij ongestoord dat verrichten. Welnu, dit is de gewoonte in de Kerk gebleven tot op deze dag. En alzo zorgde de Heere ook, dat er geen superstitie met de tijd zou gepleegd worden en men die dag soms boven de Sabbat zou eren.

Ziedaar de reden opgelost, waarom wij op die tijd de geboorte van Jezus vieren. Maar hoe het ook zij, dit is zeker, dat Jezus in de nacht is geboren, gelijk wij hier zien in onze tekst.

Het was dan nacht, toen de herders bij en over de schaapjes de wacht hielden. Zij deden het in de stillen nacht, in het eenzame veld, onder het schijnen van de heerlijke maan en sterren, zie Psalm 8, en terwijl de schaapjes daar blaatten en weidden onder hun opzicht, hebben zij wellicht een Davids harpzang gezongen, of op hun zakpijpen of herdersfluit gespeeld, hetwelk in die tijd de herders zeer eigen was.

David maakte hier veel gebruik van, ja, zelfs speelde hij wel op de harp. Door dit middel hielden de herders het wild gedierte van hun schaapjes af, want het wild gedierte is bang van vuur, licht en muziek. Waar dat is, blijven ze in hun holen.

Alzo zullen zij dan misschien ook werkzaam geweest zijn; en wellicht hebben ze elkander opgewekt om het Aangezicht Gods te zoeken met gebeden: och! dat Israëls verlossing uit Sion kwame! J's. 14: 7.

En wat gebeurt er nu, terwijl ze daar zo biddende, spelende of zingende zijn?

2. "En ziet!" zegt de tekst. Een woord van opmerkzaamheid! En wat is hier dan te zien? Ziet! een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen ze, en zij vreesden met grote vreze.

O, wonder gezicht in de nacht! Een engel, en dat in het veld, bij de herders, die de schapen weidden!

Ja, het was iets wonders, dat er een engel bij Zacharias in de tempel verscheen. Het was in die dagen iets buitengewoons. Maar toch niet zo geheel vreemd, omdat hij een hogepriester was, en dan in de tempel! Het was nog meer wonder, dat een engel bij een arme maagd Maria komt in haar woning. Maar het overtreft al het vorige, dat hier een engel des Heeren des nachts in het veld bij schaapherders verschijnt, ja, bij hen stond!

Maar wie is die engel? Is liet een geschapen engel of is het een Goddelijk persoon?

Vooreerst, het is een persoon, die de boodschap brengt aan de herders van Christus' geboorte. Maar of het maar een geschapen engel geweest zou zijn, geloof ik niet, hoewel de meeste, ja bijna alle godgeleerden dat willen vaststellen.

Maar ik hope, dat niemand mij zal ten kwade duiden, dat, wat ik niet gemoedelijk kan geloven, omdat ik het tegendeel meen te kunnen bewijzen uit Gods Woord, ik dat dan ook niet vast- stelle, omdat anderen het gesteld hebben. Ik voor mij geloof, dat het de derde Persoon in het Goddelijk Wezen is, de Heilige Geest.

Ik weet wel, dat de meeste uitleggers hiermede niet overeenstemmen. Maar het is altijd niet goed, om maar te zeggen: u hebt gehoord, dat van de ouden gezegd is. Gods Woord moet onze regel blijven, en als men dat dan wel inziet, zal men van zelf overtuigd worden, dat de naam en het werk, hier aan deze persoon toegekend, niet aan een geschapen engel kan gegeven worden.

Want ik weet niet, dat men ergens in de Bijbel vinden kan, dat de naam "engel des Heeren" aan een geschapen engel wordt gegeven. Ook niet die heerlijkheid, welke hier aan deze engel wordt toegekend, alsook dat deze engel des Heeren uitdrukkelijk onderscheiden wordt van de andere engelen, welke daarna in een menigte des hemelsen heirlegers verschenen, en met grote eerbied zo lang stilhielden, als de engel des Heeren sprak. Daarna bezongen zij de blijde boodschap.

Maar ook de herders zelf betuigen het in vers 15, waar zij zeggen, dat de Heere dat woord hen heeft bekend gemaakt.

Het is hier de plaats en het doel niet om tot overtuiging van het gezegde vele plaatsen uit Gods Woord bij te brengen, teneinde de tegenwerpingen, die er gemaakt kunnen worden, te weder- leggen. Maar ik wil de hoorders en lezers opmerkzaam maken op Dan. 8: 16, 9: 21, Luk. 1: 19, 26, waar van de Engel Gabriël gesproken wordt, wiens naam betekent "de kracht des sterken Gods", dus een naam, die aan geen schepsel toekomt.

Het werk, door deze engel verricht, is verborgenheden openbaren, toekomstige dingen voorzeggen, enz., hetgeen geen werk van geschapen engelen is. Dus ik geloof en heb altijd geloofd, dat de engel, die bij Zacharias kwam, Luk. 1: 19, bij Maria, Luk. 1:26, bij de herders, Luk. 2: 9, bij Jezus in Gethsémané, Luk. 22: 43 en bij de opstanding van Christus, Matth. 28: 2 in verband met Rom. 8: 11, de derde Persoon, de Heilige Geest is geweest.

Want ook alles wat we hier vinden naar de letter, wordt immers ook op geestelijke wijze zakelijk door de Heilige Geest gewerkt in de harten der uitverkorenen, hetwelk geen geschapen engel of mens kan doen.

En hoewel ik tot hiertoe nooit enig uitlegger gevonden had, die mijn gevoelens begunstigde, zo heb ik heden tot mijn groot genoegen en blijdschap in handen gekregen het werk van de vermaarden en zeer geleerden Tako Hajo van de Honert, getiteld: "Waarachtige wegen, die God met de mensen houdt." Daarin vind ik mijn gevoelens volkomen bevestigd en Schriftuurlijk bewezen. Daarnaar verwijs ik de onderzoeker en weetgierige (zie 2de deel, pag. 281 enz. De aantekeningen).

Nu, deze Goddelijke Persoon verschijnt dan aan deze herders. Hij stond bij hen, d. i.

bij de herders. O, wonder! nu kan God onder en bij mensen wonen! Nu Gods Zoon de menselijke natuur heeft aangenomen, ziet men God en engelen met mensen verkeren. Nu Jezus Zich niet schaamt om mensen Zijn broeders te noemen, schaamt Zich de Heilige Geest niet om met arme herders te verkeren.

Hij stond dan bij hen en hoe donker de nacht ook wezen mocht, nu werd hij veranderd in een helder lichtende dag, want Hij kwam met zulk een heerlijke glans en majesteit, dat het bijna niet te verklaren is.

De Vader der lichten had nu dat Waarachtige Licht in de wereld gezonden, dus komt ook die boodschap door zulk een heerlijk persoon, zodat zij, die de boodschap ontvingen, met die heerlijkheid en dat Goddelijk licht omschenen werden, want de heerlijkheid des Heeren (dus niet van een engel) omscheen ze.

En welke uitwerking had die verschijning op de herders? Zij vreesden met grote vreze. Hetgeen hen tot vreugde moest strekken, dat verwekt nu vrees bij hen. Maar dit moet ons niet verwonderen. Er was reeds zoveel tijd verlopen, dat er noch gezicht, noch droom, noch openbaring van de Heere aan 't volk was geschied. Geen engel, noch profeet werd onder hen meer gezien. Want misschien hebben de Bethlehemse herders niet eens gehoord van het gezicht, dat Zacharias in de tempel had gezien, en zo zij dat al geweten hadden, dan was dat zo vreemd nog niet. Zacharias was een hogepriester en dan in de tempel. Maar hier bij herders in het veld, in de stillen nacht, o, mij dunkt, zij konden er zich geen denkbeeld van maken, wat dit gezicht zijn mocht, en alzo vrezen zij.

Maar de engel des Heeren wilde hen niet bedroeven. Het was nu geen tijd van vrezen. Als God Zijns Verbonds gedachtig is, dan wordt er wat goeds van de hemel geboodschapt. Goddelozen mogen dan vrezen. Maar Gods volk mag dan juichen.

Dit bleek immers bij Adam, Abraham, Izak, Jacob, Mozes, Jozua, Gideon, Manoach, Samuel, David en meer anderen. Die allen ontvingen een boodschap van de hemel door de engel des Heeren. En hoewel sommigen van hun ook vreesden, nochtans hebben zij zich daarna verblijd. Maar al die blijdschap kon niet opwegen tegen deze blijdschap. De engel neemt dan ook die vrees weg en zegt tot hen: en vreest niet. Er is geen reden voor u om te vrezen. Nee, want ik verkondig u grote blijdschap, enz.

Dus zagen we, wie die blijde boodschap ontvingen, ten tweede, wie die blijde boodschap van de hemel bracht.

3. Nu moeten wij zien, wat de inhoud van die boodschap is.

Vreest niet, zegt de engel des Heeren, alsof Hij zeggen wilde: ik kom niet met een vlammend zwaard om u te verdrijven, gelijk bij Adam, noch met de tekenen van donder en bliksem om u te vloeken, gelijk op Sinai, noch om u te verdelgen, gelijk bij Farao en Sanherib. Die hadden reden om te vrezen. Maar vreest gijlieden niet, want ik ben gekomen om u te vertroosten. Uw gebed is verhoord, uw smekingen zijn voor God in gedachtenis opgekomen, uw verwachting is gekomen, uw tranen wil de Heere afwissen van uw wangen.

Hij heeft gehoord, dat uw geroep was: *och, dat Israëls verwachting uit Sion kwame!* En nu ben ik gekomen om u te verblijden. Want ziet, merkt er toch op, ik verkondig u grote blijdschap.

O, het is hier niet een mens, die het u verkondigt, die u niet zou kunnen geloven. Nee, Ik, zegt de Engel des Heeren, Ik, de Heilige Geest, Die het in die eeuwige Raad op Mij heb genomen om die eeuwige liefde Gods tot Zijn volk, welke Hij door en in Christus zou openbaren, bekend te maken.

Ik dan, Die de Eeuwige en Onveranderlijke ben, verkondig u deze grote blijdschap. Ja, met recht een grote blijdschap. De hemel juicht er over. Straks zullen wij de

luchthemel vervuld zien met engelen en gezaligden. Die zullen over deze blijdschap zingen. Een blijdschap, welke God beloofd heeft aan moeder Eva, aan Abraham, aan Jacob, aan David. Een blijdschap, die de profeten hebben verkondigd, daar koningen en vorsten naar verlangd hebben en die nu gekomen is. Een blijdschap, die nooit meer zal weggenomen worden, want zij zal de eeuwigheid verduren.

Deze blijdschap zal de strijdenden doen overwinnen, de armen verrijken, de zwakken sterken, de neergebogenen oprichten, de gevangenen vrijmaken, de gebondenen losmaken, de bedroefden vertroosten en de stervenden het leven schenken. Dus grote blijdschap.

Maar voor wie zou die blijdschap zijn?

Niet voor de gevallen engelen. Ach nee, daar is het voor eeuwig mee afgedaan! Maar die blijdschap is voor mensen. Voor mensen, die in Adam het verbond met God hadden verbroken, de hemel en de zaligheid onwaardig waren en de hel, de eeuwige verdoemenis verdiend hadden. Voor mensen, die een wederhorig kroost waren en in wie geen goed woonde.

Want, zo zegt de Heere, *die al de n volke wezen zal*.

Hoe? zullen dan alle mensen, hoofd voor hoofd, zich over Christus' geboorte verblijden?

O, nee, M. G. H., diezelfde engel zeide immers tot Zacharias, Luk. 1: 14, dat velen zich over zijn geboorte (d.i. van Johannes) zouden verblijden. Zo ook hier in de tekst. Het is immers duidelijk, gelijk de oude Simeon voorzegde, dat Jezus tot een val zou zijn voor velen. Herodes toch had er geen blijdschap over, veel minder Kájafas, Pilatus en zoveel anderen.

Maar, als de engel hier zegt: *alle volkeren*, dan wil dat zeggen: allerlei volken; niet alleen de Joden, welke dachten dat de Messias maar alleen voor hen zou zijn. Nee, Hij zou ook voor de Heidenen zijn; Jood en Heiden, Griek en Barbaar. Uit alle geslachten, talen en natiën zou God de Zijn nemen. Let wel! niet onbepaald allen! maar uit allen! En dan uit die allen zou het zijn al degenen, welke God in Christus had uitverkoren voor de grondlegging der wereld, Ef. 1: 4. En dan oud en jong, rijk en arm, vrij en dienstbaar, ja, wijzen en dwazen!

Van die allen wordt hier gesproken. Voor die allen is de Christus geboren, en voor die allen zal Hij de zaligheid verdienen en toepassen door lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid, zie Gal. 4: 4. En alzo zullen die allen zich ook hierover verblijden, bij aanvang hier in dit leven. Maar straks ten volle in de eeuwige heerlijkheid!

Maar wat is dan toch de oorzaak van zulk een blijdschap?

Dit verkondigt de engel, namelijk: *dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heere, in de stad Davids*.

Geen wonder, dat dit blijdschap was! Had moeder Eva blijdschap over de geboorte van een Kaïn, Lamech over Noach, Abraham over Izak en Hanna over Samuel, wat was dit alles te vergelijken met deze geboorte! Ik zie bij de genoemden wel een arkbouwer, een stamhouder, een richter en profeet. Maar hier zie ik een Profeet, Priester, Koning en Tempelbouwer, een Middelaar, ja, een Zaligmaker, een Christus, God en mens, de rechter Immanuël, God met ons!

De Zaligmaker dan was geboren, en dat heden!

Kom, ziet eens de liefde Gods. Zodra is er niet iets goeds voor de Kerk, of God doet het Zijn arm volk bekend maken. Zo maakt God Zijn volk wijsheid in het verborgene bekend. Wijzen en verstandigen gaat de Heere voorbij, en aan eenvoudigen, die God gadeslaat, maakt Hij de verborgenheid bekend.

De Zaligmaker is geboren, die verordineerde, die lang beloofde, die lang verwachte

Zaligmaker. En die was hun geboren. De engel zegt: u is Hij geboren, d. i., Hij is voor u geboren. Het zou niet veel blijdschap kunnen geven, als de Zaligmaker was geboren, en wij hadden er geen deel aan. Daarom, dat "u" mocht hen nu verblijden O, nu geen nood! Door deze geboorte zullen zij eens kunnen uitroepen: dood waar is uw prikkel, en hel waar is uw overwinning?

Maar wie is die Zaligmaker?

Het is de Christus, Hij, die God en mens is, de Gezalfde des Heeren, Die van eeuwigheid af gezalfd is geweest, Spr. 8. En die Christus. Dat is de Heere, de Jehovah. Hij is de Heere van hemel en aarde, alle dingen zijn door Hem gemaakt, Joh. 1: 12. Hij is de Heere van Zijn volk en Kerk. Maar hoewel Hij de Heere is, zo wordt Hij nochtans geboren als een dienstknecht, want Hij komt niet om gediend te worden. Maar om te dienen. O, Hij, Die de winden en de wateren gebiedt en naar Wie alles moet horen, wordt geboren als een klein, teder, hulpeloos kind!

En waar is dan de Christus geboren? In de stad Davids. Ziet hoe nauwkeurig worden zij door de engel onderricht, opdat zij misschien niet mochten denken, dat Hij te Jeruzalem zou geboren zijn. Maar het schijnt wonderlijk, dat de engel de stad niet noemt. Maar het was de engel zeer wel bekend, dat deze geringe herders, hoewel zij zulk een geringe, maar nochtans moeilijke bezigheid hadden, evenwel niet nalieten om zich in de Schriften te oefenen. Als de wijzen uit het Oosten te Jeruzalem bij Herodes komen en vragen waar de Koning der Joden geboren is, dan weet hij het niet. De schriftgeleerden en overpriesters weten het ook niet, zij moeten het eerst in de Schriften opzoeken. Maar als deze herders maar horen van de stad Davids, dan weten zij aanstonds dat daar Bethlehem door verstaan wordt, en dan denken zij aan Micha 5: 1. Alzo zien zij dan, dat nu heden deze Schrift in hun oren vervuld is. Van die stad Davids en waarom zij zo genaamd wordt, hebben wij straks reeds aangetoond. Nu zeggen wij alleenlijk dit, dat Babel mag roemen op haar muren, Ninevé op haar grootheid, Tyrus op haar koophandel, Athene op haar academie, Rome op haar Capitoel en Jeruzalem zelfs op haar tempel. Maar dit kleine Bethlehem overtreft dit alles door de geboorte van Jezus, want in Hem woont al de volheid van alles.

O, gelukkige stad, waar Jezus geboren is! En omdat de engel des Heeren ook wel wist dat zij dadelijk zouden heengaan om dat Kindeke te zoeken, want hiertoe zou Hij hen zelf bewerken en aansporen, zo belooft Hij hen, dat zij niet vruchteloos zouden zoeken. Maar dat zij zekerlijk zouden vinden, volgens de belofte: die Mij zoeken, zullen Mij vinden.

Duizenden, ja miljoenen mensen zoeken, de een naar dit en de ander naar dat. Maar vinden nooit. Maar die in waarheid naar Jezus zoeken, naar Jezus! die vinden Hem zeker. De engel des Heeren echter leert hen en leidt hen, zonder welken zij het niet weten zouden, veel minder vinden. Maar opdat zij nu niet zouden mistasten en geen verkeerde Christus zouden aangrijpen, en zij in hun geloof niet te zeer zouden geschokt en alzo zouden geërgerd worden, zo voorzegt hij hun de nadere plaats en de toestand waarin zij het zouden vinden, namelijk de plaats waar het liggen zou. Het zou een kribbe zijn, dat is een beestenkribbe, in de beestenstal waarvan reeds boven gesproken is. Dus een kribbe was Zijn wieg en dan in doeken gewonden. Ach! dat zullen maar oude doeken geweest zijn. De arme maagd Maria zal niet veel nieuws hebben kunnen kopen. En ziedaar, die armoede en zulk een geringe toestand, dat zou nu voor hen het teken zijn.

Wat dunkt u, M. H.! als de engel het hen niet zo voorzegt had, zouden zij het wel in de stal en in de kribbe gezocht hebben?

Nee, waarlijk niet! en zo komt 't dat menigeen bedrogen uitkomt, omdat hij Jezus

zoekt in paleizen en in sierlijke redenen bij de wijzen en geleerden, verstandigen, rijken en edelen der wereld. Maar Hij wordt bij de eenvoudigen en armen gevonden. Ziedaar, Hij, Die zoveel eeuw gewonden had gelegen in al die ceremoniën en schaduw des ouden Verbonds, gewonden, in de beloften, ligt nu gewonden in doeken. Maar haast zal dat bewindsel weggenomen worden en de lang beloofde Messias zal openbaar gezien en van de Zijn gekend worden.

Zo zien wij dan nu vervuld: *ziet een maagd zal zwanger worden*. Hier is de maagd, hier is de Zoon. Komt maar in de stal te Bethlehem. Ziet maar in de kribbe. Daar ziet u het Manna van de hemel gedaald. Wat dunkt u nu, M. H.! was de verklaring dezer stofte nu niet een goede tijding uit verre landen? Is er wel ooit blijder boodschap in de nacht gebracht?

Er wordt in de Heilige Schrift ook nog wel meer van bijzondere nachten gesproken. Want in de nacht bloeide de dorre roede Aärons, des nachts daalde het manna van de hemel in de woestijn, des nachts werd het vlies van Gideon bevochtigd en bleef het ook weer droog, enz.

Maar hier, in deze nacht, geschiedt er een groter wonder!

Dat waren maar schaduw. Hier is het lichaam zelf, hier is God, geopenbaard in het vlees. Hier schijnt Jacobs Sterre, Maleachi's Zon der Gerechtigheid. Hier is het Rijske uit de afgehouden tronk van Isai, de Spruit Davids. Hier is Sems en Jafets kleed om al de naaktheid der schande van Zijn volk te bedekken. Daar schijnt het Waarachtige Licht om onze duisternis der zonde te doen verdwijnen. Hier is de rijkdom om de armoede Zijns volks weg te nemen. Ja, hier ligt in de kribbe de Zaligmaker van Zijn volk.

O, zalige nacht! Nu rijst de Zon en het wild gedierte zal zich in zijn holen verbergen. Dit nu verklaard hebbende, zo blijft nog over, dat wij in onze toepassing eerst eens oplossen de algemene leringen, die hieruit afgeleid kunnen worden, om dan met de zaken tot ons zelf in te keren ter onzer bestraffing, vermaning, bemoediging en vertroosting!

TOEPASSING.

Vele zijn de leringen, die uit deze verklaarde feeststof kunnen getrokken worden.

Zie ik hier op de tijd, zo was het nacht, toen dit heerlijke Licht verscheen. Dit leert ons, dat er onder het Nieuwe Verbond ook nog menige donkere nacht voor Christus' Kerk zou te wachten zijn. Maar dat de Heere zal zorgen, dat in die duisternis door Hem, zonder 's mensen toedoen, ook weer een heerlijk licht van uitkomst en verlossing zal komen, Hoe dikwijls is dat vervuld gezien tijdens de vervolgingen, zo van Joden en heidenen, als daarna van de ketters.

Ja, menigmaal werd Jezus als herboren in Zijn Kerk, wanneer het heerlijke licht der waarheid weer doorbrak en op de kandelaar scheen. O, dan was er grote blijdschap.

Let ik op de trouwe herders, dan zie ik in hen een voorbeeld van getrouwe leraars, die immers ook dikwijls herders worden genoemd in Gods Woord, aan wie de schapen van Christus, d. z. De gelovigen, worden toevertrouwd. Deze herders hielden de nachtwacht over hun kudde in het veld, en dat wel in diezelfde landstreek, waar Christus is geboren. Getrouwe leraars moeten de zielen weiden in die plaats, waar Christus is, dat wil zeggen in zulke velden of akkers, d. i. Kerk, waar Gods Woord zuiver wordt verkondigd, waar God op het hoogst wordt verheerlijkt en de zondaar op het diepst wordt vernederd. Een levende Jezus en dode zondaar, rechtvaardig verloren en uit genade zalig, dat is de landstreek waar Christus is.

Zij moeten hen ook leiden aan de fonteinen om te drinken. Alzo moeten de leraars hen

tot Christus leiden, de Fontein des Levens, die geopend is voor het huis van David en de inwoners van Jeruzalem.

Weidden de herders de schaapjes bij Bethlehem, waar een toren was en waar zij ze in of onder de schaduw van deze toren brachten tegen de hitte van de zon, zo moeten de amechtige, aangeraakte en bestreden zielen, die onder, de hete zon der verdrukking verkeren, geleid worden tot Hem, Wiens Naam een sterke toren is, waar de rechtvaardige heen vliedt ten dage der benauwdheid. O, onder Zijn schaduw zijn zij veilig bewaard, dan zal de hitte der verdrukking hen niet steken.

Herders hoeden de schapen ook met staf en hond. De leraars moeten het volk hoeden met de staf van Gods Woord, door waarschuwing en bedreiging (schup en kluit), die de leraars soms van de preekstoel moeten werpen. Horen zij daar niet naar, dan ook door de hond, dat is de tucht en de ban. Want de hond is er niet om de schapen te verderven. Maar om ze te behouden. Alzo is de kerkelijke tucht er niet om de christenen te verderven. Maar om hen te behouden.

De herders zoeken de dwalende schapen op en de verbrokenen helen ze. Kranken genezen zij, lammeren dragen zij en zogenden leiden zij zachtkens. Alzo betaamt het getrouwe leraars. Zij moeten dwalende zielen terecht brengen, kranke zielen genezen en de bekommerde lammeren in liefde dragen, al deden zij iets verkeerd buiten hun schuld, en met de zwakken zachtkens omgaan.

Maar deze herders hielden ook des nachts de wacht over de kudde. Ja, zo behoren ook leraars te doen, als het nacht voor de Kerk wordt en er veel ongedierte uit hun oude hollen komt, ik meen die oude ketterijen, waardoor de zielen geschokt en ontroerd worden, dan moeten zij getrouw op hun post blijven staan en zorgen, dat er niet één schaapje geroofd wordt. Dan moeten zij ook wel eens op de fluit van het Evangelie spelen, want zingen en bidden en preken, daar is de satan met al zijn instrumenten bang van. Alzo moeten zij dan zorgen, dat in de nacht van verdrukking, ketterij of dwaling de leden niet verstrooid geraken noch verloren gaan.

Ach, waar vindt men in deze donkere nacht voor de Kerk, nu er zoveel ketterijen en dwalingen zijn en de schaapjes zo verstrooid zijn, waar, zeg ik, vindt men nu zulke herders? Helaas, de meesten weiden zichzelf en niet de schapen, zij eten het vlees en kleden zich met de wol der schapen. Maar bekommeren zich niet over de schapen. Nee, zij zoeken allen het hunne, en niemand zoekt hetgeen van Jezus Christus is!

Als ik de engel des Heeren in de nacht in het veld bij de herders die blijde boodschap hoor brengen, dan leert ons zulks, dat de Heere hiermede aantoonde, dat Hij nu de tempel te Jeruzalem zou verlaten omdat zij Hem verlaten hadden, en dat de Heere door Zijn Geest nu spreken zou niet tot de overpriesters en schriftgeleerden, zelfs niet tot de wijzen Gamaliël. Maar tot arme, eenvoudige herders, die daarna ook de verkondigers van diezelfde blijde boodschap zouden zijn. Immers, dit toonde aan, dat de Heere tot opbouw van Zijn Kerk arme en eenvoudige mensen zou gebruiken. En niet meer in die prachtige tempels, over wier stenen de Apostelen van Jezus zelfs opgetogen waren, Matth. 24. Maar op schepen, in huizen, schuren, stallen, ja, zelfs in het open veld zou de Christus worden gepredikt.

Dit alles hebben wij daarna ook vervuld gezien. Jezus predikte overal en op alle plaatsen. Zo ook Zijn Apostelen.

Te Jeruzalem in een huis, alwaar de Heere ook Zijn Geest uitstortte, in de gevangenis, op de markt te Athene, ja, overal predikten zij, en ook heden, ten deze dage, zien wij dit nog vervuld.

Ook heeft de Heere de meeste (zo niet alle) dier kostelijke tempelgebouw verlaten, omdat zij al jaren lang Jezus uit deze hebben verdreven en Zijn Geest smaadheid

aangedaan. Nu schenkt de Heere Zijn Geest niet meer in die gebouw. Maar buiten deze, in schuren, stallen, enz. Daar hoort men nu de Christus en die gekruist, verkondigen. De Heere geeft ook nu Zijn Heilige Geest niet aan die geleerde wijshoofden zonder genade, ofschoon zij zeggen dat zij wettige priesters van de openbare tempels zijn. Maar Hij schenkt die nu aan arme herders en vissers. Geringe, eenvoudige mensen gebruikt de Heere, aan die openbaart Hij Zichzelf, die geeft Hij het geheim te verstaan. Die leert Hij, dat zij het kind Jezus moeten zoeken en ook vinden zullen, niet in de paleizen, noch bij de grootheid der wereld. Maar in de stal, in de doeken. Jezus moet gevonden worden in de eenvoudigheid, op het teken dat de Heilige Geest zelf geeft. Het kind Jezus is te vinden in de doeken van de letter van Gods Woord. Maar dat Woord moet ontwachteld worden, dat is, het geheim, de kern moet er uit opgezocht worden, en als zij dan doen gelijk de Heilige Geest hen leert, zullen zij Hem zekerlijk vinden.

Wij vinden ook nog dat de heerlijkheid des Heeren die herders omscheen.

O! hoe klaar blijkt dit ook menigmaal, dat die eenvoudige mensen met het licht van Gods Geest bestraald zijn. Zij spreken, zoals de Heilige Geest hun geeft uit te spreken, en dikwijls met zulk een wijsheid en kracht, dat de blinden zelfs voelen en tasten kunnen dat het de Heere is, Die in en door hen spreekt.

Alzo zien wij dan in deze leringen, dat ook nog heden deze Schrift in onze oren vervuld wordt.

Maar laten wij nu nog een ogenblik tot onszelf inkeren.

Dat de Heere Jezus geboren is, is waarlijk een blijde tijding. Vele koningen en profeten hebben er naar verlangd en wij zien er Gods beloften in vervuld. Wij horen het de Engel des Heeren verkondigen dat het grote blijdschap wezen zou.

Maar, nu hebben wij nog te vragen: is Hij voor ons, ook voor mij, ja in mij geboren? Want dat zullen wij toch moeten weten. Immers, wat zal het ons baten of daar een Jezus, een Zaligmaker geboren is, en Hij onze Zaligmaker niet is!

Komt, laat mij dan toe, dat ik ulieden eens enige dingen vrage, waaraan ge u beproeven kunt, of Jezus ook voor u geboren, ja uw Zaligmaker is.

Vooreerst, de herders waren gelegd in diezelfde landstreek van Bethlehem, (dat broodhuis), waar Jezus was. Dat was vanouds al Davids stad. Zeg mij nu eens, vrienden! in welk een landstreek houdt u uzelf op omtrent uw openbare godsdienst-oefeningen. Legert ge u nog bij de oude stad Davids? Ik meen of ge u daar nog bevindt, waar de palen van de zuiveren godsdienst niet terug gezet zijn, waar nog volgens Gods Woord en de zuivere kerkordeningen wordt gehandeld. Waar onze dierbare geloofsartikelen en Heidelbergse catechismus nog in achtving zijn, en waar de formulieren van enigheid nog geëerbiedigd worden. Want waarlijk, dat is Davids stad. Dat is nog het oude broodhuis, waar de Heere Zijn volk voedt. Ja, daar wordt Jezus nog geboren in het hart van Zijn volk!

Maar is uw beroep ook wel in de landstreek waar Jezus is, gaat het alles wel recht en in de vreze Gods toe? Kan Jezus er wel onder wonen en uw handelingen zegenen? zodat uw beroep, nering of hantering voor uw tijdelijk bestaan ook een broodhuis is? Want, waar de Heere Jezus is, daar geeft Hij ook zegen.

En hoe is het met uw huisgezin gesteld? Heeft de Heere daar ook nog al een plaats in het midden van u, zodat u met uw dierbare betrekkingen dagelijks in die zielsspijs u mag verlustigen? Woont er liefde, vrede en eensgezindheid onder u? Bouwt u elkander op voor de eeuwigheid, en is alzo uw huis een kleine tempel, waar de Heere gezocht en gediend wordt?

Ja, nog een vraag: waar legert u met uw ziel? Is die wel in dezelfde landstreek, waar

Jezus is? Eilieve, overweegt deze zaak eens, of dat heerlijke licht u wel heeft bestraald. Als de ziel toch legert in de landstreek, waar Jezus is, dan wordt zij ook met het geesteslicht bestraald en krijgt een blijde boodschap. Hier is dus een nauw onderzoek nodig. Wat zegt u nu van uzelf?

Komaan, ik zal het voor u maar eens beantwoorden.

In deze tekstwoorden ligt voor velen een scherpe bestraffing. Maar ook liggen er zoete en zalige vertroosting in voor 's Heeren volk. De bestraffingen mogen wij niet voorbijgaan. Vooreerst, voor menigeen dergenen, die zich voor leraars uitgeven en zeggen: de Heere heeft mij gezonden, Jerem. 23: 21. Maar waar God van zegt: Ik Maar en heb ze niet gezonden. Dit blijkt ook uit de vruchten. De Heere Jezus zegt toch: aan haar vruchten zult u ze kennen. En ziet nu eens, waar zij de schaapjes weiden. Helaas, niet in de landstreek waar Jezus is. Zij hebben het ware Brood uit het broodhuis weggenomen, Jezus als de enige Weg tot zaligheid. De eniggenoegdoende gerechtigheid, die voor God bestaan kan, de enigen Naam, die onder de hemel gegeven is om zalig te worden, hebben zij verworpen. Zij erkennen Hem niet meer als de enigen Profeet, Priester en Koning, ja niet als de enigen en volkomen Zaligmaker. Maar slechts als een voorbeeld van navolging en hulpmiddel of aanvuller van 's mensen tekortkoming! Daar nu Jezus, dat ware Brood, zo is weggenomen, daar zijn dan ook de vruchtbare velden van Efratha niet. Zij trachten het volk te voeden met zwijnendraf van eigengerechtigheid, welke zij zelf bereiden. En waar is de fontein daar zij de schaapjes uit drenken? Brengen zij hen tot de wateren van Bethlehems bornput, waar David zo naar verlangde? O, nee! velen weten niet eens waar die ligt, en anderen, die het nog verstandelijk weten, die vrezen zo voor het leger der Filistijnen, dat zij er niet door heen durven breken, gelijk die drie helden van David, 2 Sam. 23: 15 en 16. Maar op velen van hen mag in deze dagen toegepast worden, hetgeen staat in Ezechiël 34 18 en 19: dat zij de weide, die nog overig is, met de voeten vertreden, en de wateren met de voeten vermodderen en laten dat de schapen drinken. Zij leiden ze ook niet tot die toren, die sterke toevlucht en verberg- plaats voor Gods volk, omdat de meesten van hun die sterken toren, d. i. Jezus, niet kennen, en zij zelf er ook nooit geen toevlucht noch verberging gezocht hebben. Dus kunnen zij ook anderen daar niet heen leiden.

En waar houden zij thans de wacht, ja, de nachtwacht over de schaapjes? Ach helaas! zij bekommeren zich niet over deze. Dit is gebleken en blijkt nog dagelijks, want toen het nacht begon te worden in 1816, en het wild- en roofgedierte uit hun hollen begon te kruipen, om de onnozele schapen te verwoesten, en uit hun legeringen te verdrijven, opdat zij in die oude landstreek, daar de Opperherder hen zo lang gelegerd had, niet langer zouden blijven, en zij alzo van haar vruchtbare weide en zoete wateren der zuivere leer zouden verdreven worden. O, toen hielden die herders de wacht niet. Maar zijn op het bed van gemak, eer en voordeel neergezegen, en lagen daarop gerust te ronken, latende de arme schapen van Christus aan hun lot over, ten prooi van het wild gedierte!

't Is waar, in 1827 scheen het alsof er een Haagsche herder wakker schrikte, en blies door een adres op de bazuin, om vele schaapjes voor de wolven te waarschuwen, waardoor er onder de kudde veel beweging kwam. Maar toen die herder maar een wolf uit de koninklijke diergaarde op hem zag aankomen, kroop hij zeer diep weg, en durfde nooit weer te voorschijn komen. En nu hoort men daarna soms nog wel eens een gerucht, alsof zij schop en hond- zouden gebruiken. Maar het is maar een ijdel gerucht, want zij liggen zo gemakkelijk op dat bed van eer en voordeel, dat zij met de

bruid zeggen: Ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? Hoogl. 5: 3.

O, hoe trouweloos! Zelfs zoeken zij hen niet eens op in hun woningen. Nee, dit deden onze herders niet. Zo mag dan deze tekst wel tot bestraffing zijn voor zulke trouweloze herders. O, dat zulke herders, die zo betonen maar huurlingen te zijn, eens met aandacht mochten lezen Ezechiël 34. Immers zouden zij van schaamte moeten blozen. Evenwel de verkeerde weet van geen schaamte! Ach, wat zal het eens te zeggen zijn, als dat geboren Kind, die Opperherder, Zelf eens naar Zijn schapen zal komen vragen, en ze eens van de hand des wachters zal eisen? Hoe zullen zij het dan maken? Zullen zij dan het getal, aan hen toevertrouwd, kunnen leveren? O, mensen! met huivering moeten wij er aan denken, wat eens een Schots leraar zeide: n.l. Dat de bodem der hel zou bedekt zijn met trouweloze leraars! O, dat zij dit eens hoorden, en de Heere hen eens bekeren mocht, eer dit vreselijk lot ook hen treffen zal!

Maar gelijk er hier een bestraffing is voor vele trouweloze leraars, zo ook niet minder voor trouweloze leden.

Van hoe velen uwer, als ik u beschouw, op het burgerlijk terrein, blijkt het, dat u noch in uw huisgezin, noch in uw beroep, noch in uw nering of handtering woont in de landstreek waar Jezus is. Dat u geen wacht houdt over hetgeen waarover u gesteld zijt. Bedenkt eens mensen, het zedeloos en ongodsdienstig leven, dat in uw huisgezin plaats heeft, zo tussen man en vrouw, ouders en kinderen, hoofden en onderdanen. O, hoe blijkt het, dat Jezus niet onder u woont, dat er geen vreze Gods bij ulieden is, dat u nooit gedenkt dat u eens rekenschap van alles zult moeten geven, als u voor dat nu pas geboren Kind zult moeten verschijnen, al die ijdele, onbetamelijke en Godonterende woorden in uw huisgezin, dat trouweloze in uw beroep en dat on-eerlijke in uw nering en handtering, daar zult u eens rekenschap van moeten geven voor God.

Ook houdt gij, vaders en moeders, geen wacht over uw kinderen, want hield u trouwe wacht over het kroost, van God aan u toebetrouwd, gelijk u bij de doop zo plechtig hebt beloofd, dan zou het met uw kinderen zo jammerlijk niet gesteld zijn, en u zou er in uw ouderdom zulke bittere vruchten niet van moeten smaken. O, zij zouden dan zo dikwijls niet gevonden worden op plaatsen, waar zij niet behoren, en daar zou niet geschieden wat er nu gebeurt. O, trouweloze ouders!

Maar ook houdt u geen wacht over uzelf. Bedenkt eens, wat er gebeurt in uw beroep, enz. Velen van u zullen voor God ook hierin trouweloos bevonden worden. Dit alles is dan een klaar bewijs, dat u niet waakt daar, waar Jezus is.

Maar, laat ik u nu eens beschouwen op godsdienstig terrein. Waar en in wat veld houdt u dan uzelf op? Immers niet in de landstreek, waar Jezus is, bij Davids stad?

Ach nee, u legert u in de velden van Moab. Want gelijk de priester, alzo is het volk, verleidende en wordende verleid. U legert u niet op de akker van Boas, noch in Bethlehems velden. Nee, u hebt de oude paden weer terug gezet en houdt uzelf op met de jonge gezellen, die wat nieuws voortbrengen. U loopt op allerlei akkers en bespot alzo het geloof uwer vaders en tracht uw zielen te voeden met as. U weet niet wat het zegt, te strijden voor het geloof, dat de heiligen is overgeleverd. Judas 3.

Alzo drinkt u ook niet uit Bethlehems bornput. Maar drenkt uzelf uit die vergiftige bronnen van Arius, Socinus, Pelagius, Arminius, enz., van welke wateren uw ziel moet sterven.

O, mensen, wat handelt u trouweloos met uw zielen. Geloof mij, u zult Jezus in die weg niet vinden. Ook zijn er velen onder ulieden, die Jezus schijnen te zoeken. Het schijnt, alsof zij het verderf der wereld ontvloden zijn, en het met de schapen van

Christus in Bethlehem houden. Maar wanneer men hen nauwkeurig beschouwt, dan verschillen zij zeer veel van de herders in het veld. Het was toch bij de herders zeer donker in de nacht en zij waren misschien bedroefd en bevreesd. Daarom was het Goddelijk licht, dat van de Hemel kwam, hen zo dierbaar, de troost hen zo zalig en de blijdschap hen zo verkwikkend.

Maar, gij zielen, die uzelf misleidt, u hebt dat Goddelijk licht niet nodig, want u wandelt nooit in duisternis. Maar altoos in 't licht. Dus kan Gods licht u niet verlichten. U troost uzelf en hebt dus geen troost van God nodig, alsook, dat ge u verblijdt. Maar soms over een nietig ding.

Ach, mijn vrienden, uw blijdschap is niet, omdat de Engel des Heeren tot u heeft gesproken. O, nee, u bent vreemd aan de stem van Gods Geest en kent dus dat geklank niet. Al uw blijdschap is niet anders dan een zich warmen bij de sprankelen van eigen vuur. Want omdat u vreemd zijt van de werking des Heiligen Geestes, en Christus, als voor u geboren, niet kent, zo zult u uzelf ook bij het einde van uw weg van alles ontbloot zien.

Ach, wat zal het voor u een nare nacht zijn, waarop nimmer een morgen van licht meer komen zal. Daarom, u allen tezamen, die ik daar genoemd heb, voor u moet ik de taal of boodschap van deze tekst veranderen en ik moet u toeroepen: o, vreest gijlieden toch zeer! Vreest, arm, ellendig schepsel! Want ik moet u in Gods Naam verkondigen, dat gij, zo blijvende, eeuwig zult verloren gaan. Hoewel de blijdschap over de geboorte van Christus allen volken wezen zal en ook is, ach, wat baat dat ulieden, zolang Hij in u, ja, in uw hart niet geboren is! U leeft wel onder veel gezicht en gehoor van Jezus. Maar wat baat het, zolang u er het minste deel niet aan hebt. Gewis, er is dan voor u reden om te vrezen.

Het was voor die herders een zeer onverwachte boodschap. Maar het was tot blijdschap. Maar hoe spoedig en onverwacht zal straks de engel des doods tot u komen en u de boodschap brengen, dat uw loopbaan afgelopen en de genadetijd voorbij is, en het met u voor eeuwig is afgedaan. Ach, wat zal dat een nare boodschap zijn, een boodschap van grote droefheid! Eeuwige ellende en nooit eindigende rampzaligheid! En dat niet alleen u. Maar die boodschap is ook aan allen, die met u dezelfde weg bewandelen. En ook dit zal u het teken zijn, u zult zeer benauwd en beangst worden in uw geweten, bange weeën zullen

u aangrijpen. U zult geen plaats des berouws kunnen vinden en alles zal u ontsinken, Het klamme doodzweet zal u uitbreken, de wereld u te benauwd worden en God zal lachen met uw vrees en spotten met uw verderf.

O, zondaars en zondaressen! bedenkt dat toch, eer dat het gezegde u overkomt. De tijd is wellicht voor u nabij. Heden dan, zo u Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet.

Maar nu tenslotte nog een woord aan u, geliefde Christenen.

Gij, die met de herders in dezelfde landstreek zijt, waar Christus is geboren. Ja, gij, die met het licht des Geestes zijt bestraald, die u legert bij en met Christus' schaapjes, en die daar leeft onder de zorgen van die grote Herder en Opziener uwer zielen, o, voor u is hier in deze tekst een andere boodschap, een andere tijding. Ja, een goede tijding, die uw zielen kan verblijden. Een tijding, die alle droefheid van u kan wegnemen. Want voor u is de boodschap, dat u is geboren de Zaligmaker, Christus, de Heere.

Maar mij dunkt, ik hoor velen onder u zeggen: waarbij zal of kan ik het weten, dat de Zaligmaker ook voor mij is geboren? Is er ook voor mij een teken?

O, ja; mijn geliefde Christenen, de Heere heeft u een teken gegeven! Let er maar eens op. Jezus is gekomen voor diegenen, die hun ziel bij het leven niet meer kunnen

behouden. En u bent immers van God geleerd. Dat u uw zielen niet kunt behouden, noch door uw deugden of plichten, noch door giften, gaven, beloften of iets anders. Maar van alles moet u uitroepen: *zo Gij in het gericht wilt treden met mij, Heere! wie zal bestaan?*

Jezus is geboren buiten het gezelschap der mensen, in een afgezonderd stal, voor zulken, die het onder de mensen in de wereld niet meer kunnen houden. Maar zich afzonderen in het eenzame voor God. Jezus is geboren zonder hulp van mensen, voor zulken, die in zichzelf hulpeloos zijn, en door mensen noch gered, noch geholpen kunnen worden. Maar die van God moeten geholpen worden. Jezus werd geboren in een verachte plaats, van elkeen als weggedreven en verstoken, voor hen, die bij de wereld veracht en van vrienden en magen, ja, van elkeen verstoten worden. Jezus is geboren zonder zonden, heilig en onbesmet, voor zulken, die moeten uitroepen, dat zij geheel onrein en melaats zijn van zonden, ja, dat een stroom van ongerechtigheid hen overdekt. En ten slotte, Jezus is gekomen in de donkere nacht voor al degenen, die nacht en dag tot God roepen om redding voor hun zielen. Ja, om voor hen die eeuwige nacht der duisternis weg te nemen en een eeuwig licht voor hen te verwerven.

Ziedaar, M. G., enige tekenen voor u opgelost. Kunt u uw naam daaronder vinden? Zekerlijk zult u dat niet kunnen noch durven ontkennen. Welnu, is dat nu zo? Komt, luistert dan eens, want aan zodanigen mag ik een blijde boodschap brengen van welke staat of stand zij ook mogen zijn! Zijt u bij de wereld veracht? Ziet hier eens, hoe God die grote en rijken der wereld voorbij gaat en aan zulke armen en geringen Zich liefde te openbaren. Immers lopen de wateren op de laagste plaatsen. Jezus genadewateren lopen niet over die hoge geesten. Maar in zulke lage harten gelijk u zijt. Gij, geringen, die zo arm zijt in kennis, in geloof en hope, die zo laag en gering van uzelf denkt, komt, ziet, zeg ik, hoe Christus de armoede geheiligd heeft, en hoe Hij die machtigen en edelen dezer wereld voorbij ging, en dat zwakke en onedele verkoos.

Het heeft Hem behaagd, om met voorbijgaan van zo vele anderen, Zichzelf aan u te openbaren. U heeft Hij ook van de hemel met dat Goddelijk licht des Geestes bestraald, en daardoor hebt u de duisternis van uw eigen hart en staat leren kennen, en dit is nu de reden, dat u vreest. Maar waarvoor vreest gij? Zeker, omdat u op uw zonden ziet, welke u voorheen nooit zo zag, noch in haar menigte, noch in haar grote Godonterendheid en verdoemelijkheid. Nu gelooft gij, dat de zonden u naar de hel zullen brengen, en u voor eeuwig van God en de zaligheid zult moeten verstoten blijven. Zeg mij eens, is dat niet de reden van uw vreze? Maar merkt toch op, dat al wat openbaar maakt licht is. Want had de Heilige Geest u niet bestraald met Zijn Goddelijk licht, u zou uw staat en toestand zo niet hebben leren kennen.

Maar hoort nu eens, wat die Engel des Heeren u toeroept: vreest niet, verlegen ziel over uw zonden, hier is voor u een Zaligmaker. Hebt u schuld, hier is voor u een Borg. Vreest niet, dat u zult verloren gaan, want hier is een Behouder voor uw ziel. Vreest niet voor de Satan, want dit geboren Kind ik het Zaad der vrouwe, dat die slang de kop zal vermorzelen. Vreest niet voor de dood, want dit Kind zal de prikkel des doods wegnemen. Vreest niet voor de hel, want die Zaligmaker zal de put des afgronds voor eeuwig sluiten.

Ja, u hebt zelfs niet te vrezen voor Gods toorn! Omdat door dit kind Jezus God bevredigd wordt met de uitverkoren zondaar. Niemand uwer dan, die tot die arme ellendigen behoort, behoeft te vrezen, geen kind, omdat hier een Kind in de stal ligt, geen dienstknecht of dienstmaagd, want deze Jezus zal hen vrij maken, geen onkundige, want zij zullen allen door Hem geleerd worden, ja, zelfs geen dwaze, want

zij zullen niet dwalen, omdat dit Kind hen zal leiden.

Daarom nogmaals: vreest niet! In plaats van te vrezen, moogt ge u verblijden. Voor ulieden is de donkere nacht van zonden en ellende verdwenen, omdat die grote Zon der Gerechtigheid is opgegaan.

Ja, arm volk des Heeren! voor u is de Zaligmaker geboren. Was Lamech blijde over de geboorte van Noach, meer dan Noach, is hier. Dus moogt ge u ook te meer verblijden. In dat "voor u", o volk! daarin ligt de oorzaak van uw blijdschap, want in Hem hebt u alles, wat u voor tijd en eeuwigheid behoeft. Deze arme Jezus ontvangt arme zondaars, in die beestenstal ontvangt Hij allen, die zich als beesten voor God hebben leren kennen, Psalm 73.

O, hoe gelukkig zijt u dan, dat zulk een Zaligmaker voor u is, Die u zalig zal maken van al uw zonden. Deze Zaligmaker is ook de Heere, en die Heere is ook uw Heere, Die u als Zijn dienstknechten en dienstmaagden heeft gekocht en u bewaart als Zijn oogappel, verzorgt als een vader, beschermt als een man zijn vrouw. O, hoe vele bewijzen van dit alles hebt u reeds ondervonden, wat hebt u vele tekenen ontvangen tot versterking van uw geloof, dat deze geboren Jezus en Zaligmaker de uw is.

O, hoe menige zalige ondervinding hebt u daarvan in uw ziel ondervonden. En omdat Zijn Geest zelf als een onderpand daarvan in uw hart woont, Die u alle dingen leert, en u dat Kind, die Christus, heeft leren zoeken in de duisternis, zo zal Hij u Hem ook eens doen vinden in het licht, en dit zal bij de dood ook het teken voor u zijn, dat Hij de prikkel des doods zal wegnemen, en dat de angst der hel u niet meer zal treffen. Maar deze Jezus zal u, als Zijn wedergeboren kind, ontvangen in de armen van Zijn eeuwige liefde, en in de hemelse stal bij al Zijn uitverkorene schapen in die zalige eeuwigheid! Nu, ik eindig dan met u toe te roepen tot uw bemoediging en versterking op uw pelgrimsreis:

*Treur dan niet, Christenvolk! al moet u hier wat lijden,
Uw Jezus wacht u daar! zo moogt g' u dan verblijden,
Bracht hier de Godsgezant u deze troost van boven,
Zo zult g' ook eeuwiglijk uw Zaligmaker loven!*

Mij dunkt, ik hoor 't gezang, van al Gods volk tezamen: *de Heer' zij eeuwig d' eer! en elk zegg' Amen! Amen!*

AMEN.

NAZANG: Psalm 98: 2.

4. De engelenzang

VOORZANG: Psalm 103: 11.

TEKST: Lukas 2: 13 en 14.

13. En van stonden aan was daar met de engel een menigte der hemelse heirlegers, prijzende God en zeggende:

14. Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen.

Men leest in het eerste Boek der Koningen, in het eerste hoofdstuk, dat Salomo, de zone Davids, tot koning werd gezalfd over gans Israël, naar het bevel van David, om het koninkrijk te regeren, waartoe God hem had verkoren, en hierover was het oprechte volk zó verblijd, dat elk juichte. Ja, het geluid van de zangers, de pijpers en van alle muziek was zó groot, dat de aarde er van spleet.

Het moet toch waarlijk nogal wat geweest zijn, dat zelfs de aarde spleet! Hieruit is dan wel enigszins af te leiden, welk een menigte mensen en welk een machtig muziekgeluid er moet geweest zijn. Maar ook, hoe verblijd het volk wel geweest is.

Als wij deze zaak eens recht inzien, dan ligt hier iets achter verborgen, dat daarna zal verstaan worden. Immers is het uit Gods Woord bekend, dat Salomo een voorbeeld van de Heere Jezus was, gelijk niet duister in de 72ste Psalm gezien kan worden. Wij zien dan ook in vele zaken tussen Salomo en de Heere Jezus Christus een nauwe overeenkomst, die ik niet alle zal ophalen. Maar veel kunnen wij hiervan zien in het Hooglied van Salomo. Ook dunkt het mij, hier enige overeenkomst te zien in onze tekst. Want spleet de aarde van het geluid der zingende en spelende menigte, toen Salomo gezalfd werd, hier in de tekst is Een, Die meerder is dan Salomo. Het is de Christus, Die van eeuwigheid af is gezalfd geweest, en Die komt nu om Zijn onderdanen te verlossen uit de hand desgenen, die sterker is dan zij. Hierover juicht en speelt geen mensenmenigte. Maar heirlegers van zalige engelen, van wier geluid des gezangs niet de aarde. Maar de luchthemel als split en weergalmt! Ja, gelijk het een hemels Koninkrijk en Koning was, zo waren het dan ook hemelsen, die Zijn lof zongen. En wat zongen zij? De tekst zegt: Ere zij God in de hoogste hemelen, enz.

Van deze woorden moeten wij nu heden spreken. Ach, gave God eens, dat wij zo hemelsgezind mochten zijn om te spreken en te horen, als de engelen waren om te zingen, dan zouden wij de voorsmaken des hemels genieten.

Komt, laat ons de zaak eens opvatten en deze woorden verklaren, om dan met een woord van toepassing te besluiten.

Twee hoofdzaken hebben wij in deze woorden te behandelen.

- Vooreerst: de verschijning van een menigte van engelen; en
- Ten tweede: de lofzang, die zij zongen.

God is een God van orde, zegt Paulus, en wil, dat in Zijn Kerk alles met orde en eerbied toegaan zal. Waar geen orde is, daar is geen eerbied en waar geen eerbied is, daar is geen stichting. Het is droevig gesteld in een kerk, als er geen verenigde raadslieden zijn, en elke voorganger als een paus alleen wil regeren. Ook is het droevig gesteld in een kerk, als men zo in- en uitloopt en door de kerk heendwaalt, terwijl er Gods Woord gelezen of gepredikt wordt. Het is dan een bewijs, dat er weinig eerbied voor God en Zijn dienst op het hart ligt, en zulken ook weinig nut voor hun zielen in

de kerk zullen hebben. Maar wil de Heere, dat alles met orde zal toegaan, zo zien wij ook, dat Hij er ons Zelf in voorgaat.

Want eerst hebben wij de Engel des Heeren in Bethlehems veld horen prediken tot de herders van de blijde boodschap, en nu die tekst verklaard' en toegepast is, wordt deze met een lofzang besloten. Zo lang hebben zij stil gezwegen. Maar nu willen de hemelgeesten Gods lof vermelden, zo dadelijk, van stonden aan, zegt de tekst, dat is: op hetzelfde ogenblik, zodra de Engel des Heeren met spreken ophield. De zaak was te groot om er lang van te zwijgen. Zwijgt men op aarde, de hemel zal loven en prijzen de wonderen, welke er geschied zijn.

1. De verschijning van een menigte van engelen

Maar, wie zijn het, die deze lofzang zingen? Het zijn hemelse heirlegers. Hierdoor moet men nu niet verstaan die heirlegers, waar Mozes van spreekt in Deut. 4: 19, als hij zegt: "dat ge uw ogen niet opheft naar de hemel, en aanziet de zon en de maan, en de sterren, des hemels ganse heir!" Maar hier hebben wij door de heirlegers te verstaan de zalige troongeesten, de engelen Gods.

Wat engelen zijn, daarvan kunnen wij geen duidelijker verklaring geven als Paulus gedaan heeft, Hebr. 1: 14. De naam betekent gezondene of uitgezonden. Daarom kan die naam ook wel aan mensen gegeven worden, die van God gezonden worden tot deze of gene zaken. Want alzo wordt Johannes de Doper een engel des Heeren genaamd, Mal. 3: 1, alsook de leraars, die van God gezonden zijn, Openb. 2 en 3, waar de Heere tot Johannes zeide: "schrijf aan de engel der gemeente", enz., waardoor niemand anders dan de leraar wordt verstaan. Ja, in zover worden dan ook de Heere Jezus en de Heilige Geest engel genaamd, omdat zij in deze aangemerkt worden als gezonden van de Vader. Maar dan is het de Engel des Heeren.

Engelen zijn geesten, die uitgezonden worden van de Heere op aarde, om dergenen wille, die de zaligheid beërven. zullen. Hun vaste verblijfplaats is in de hemel, daar omringen zij de troon van Gods heerlijkheid. Duizendmaal duizenden dienen Hem daar en duizendmaal tienduizenden staan daar voor Hem en passen vaardig op Zijn wenken, Psalm 68 en Psalm 103. Zij staan daar gereed en vaardig om op last van hun Heere aanstonds toe te snellen op aarde, om Gods volk te redden of te troosten, en dan vertonen zij zich in zulk een gedaante, welke is overeenkomstig de boodschap of de last, die zij hebben. Bijvoorbeeld, bij Abraham vertoonden zij zich als reizigers, die ook aten en dronken, zo het scheen, Gen. 18.

Maar wat wilde dit anders beduiden, als dat er voor Abraham en zijn zaad wat te reizen zou vallen, waarin hij ook dikwijls nodig zou hebben om gespijzigd en door rust verkwikt te worden. Ook alzo bij Loth, en bij vader Jacob, om hem te begeleiden, toen hij twee heirlegers van engelen zag, Gen. 32: 1, bij Manoach, Richt. 13: 3, om hem te verblijden; bij Hiskia om hem te verlossen, Jes. 36; bij Elia en Daniël om hen te vertroosten en te onderwijzen, gelijk ook Micha gebeurde, 2 Kron. 18; bij de jongelingen in de oven, en bij Daniël in de leeuwkuil, bij Zacharias en Maria, ook bij Jezus in het graf. Paulus en Johannes hebben ook ondervonden, hoe het hun tot bemoediging en tot vertroosting was, zo op de zee, Hand. 27, als op het eiland Patmos, Openb. 1.

Ja, de engelen bewaren Gods volk op alle hun wegen, Psalm 91, en de engel des Heeren legerd zich rondom degenen, die Hem vrezen!

Meermalen zijn dus engelen gezien. Maar nooit zo veel, als hier in Bethlehems velden, want hier wordt gesproken van een menigte des hemelsen heirlegers! Als men hier hoort van heirlegers, dan heeft men niet alleen te denken aan de ordeningen Gods onder die zalige troongeesten. Maar ook aan hun macht en werk. Dat er orde onder

hen is, heb ik boven reeds gezegd. Een heirleger staat onder een hoofd, en voert de wil en de wetten van hetzelfde uit. Zo staan ook de engelen onder hun Heere, God te prijzen in eeuwigheid. Hij maakt Zijn engelen geesten en Zijn dienaars een vlamvend vuur. Zij voeren ook Zijn wil uit, Psalm 103, zij strijden voor Gods volk in hun leven, Dan. 10, vs. 13 en 20, ja, zelfs voor hun dood lichaam, Judas vs. 9. Zij verblijden zich ook in de hemel, als er een zondaar bekeerd wordt, zij wachten ook op de zielen der gelovigen, zodra deze van hun lichamen scheiden, om hen over te voeren in de eeuwige heerlijkheid.

Nu, deze engelen dan waren hier in menigte. Wie zal het getal bepalen. Zij waren ontelbaar. Het was, alsof de hemel was uitgeledigd, en dat alles hier verscheen, om deze lof te zingen van de geboren Zaligmaker, ter ere Gods. Ja, zouden wij niet mogen geloven, dat niet alleen engelen. Maar ook de zielen der volmaakt rechtvaardigen, die reeds door en in 't geloof op en in die Zaligmaker ontslapen waren, en hun zielen in de hemel met de engelen Gods reeds lang geweest zijnde en voor de troon gejuicht hebbende, zich nu met die engelen verenigden, om die juichtoon aan te heffen?

Onder die menigte zal ook wel geweest zijn een Henoch, die met God gewandeld heeft onder de wet der natuur in de eerste wereld, een Mozes, die opgewekt was en geleefd heeft onder de wet der zeden, (want dat Mozes opgewekt is leidt geen twijfel, zie Matth. 17: 3) en een Elias, die geleefd heeft onder de profeten. Want juichten de kinderen Gods en zongen de morgensterren tezamen vrolijk, toen de aarde neerzonk op haar grondvesten, Job 38: 7, wyl ze toen zagen dat de Heere Zijn raad begon uit te voeren, door Zijn werken naar buiten. O, hoe veel te meer zullen zij dan hier allen tezamen verenigd zijn geweest om te juichen, nu de Heere Zijn besluit begint uit te voeren van de verlossing Zijns volks!

Hoort ook maar eens, wat zij doen: zij prijzen God! God te prijzen is wel het gedurig werk der engelen en zalige zielen in de hemel. Maar dat zij het op de aarde doen, dat is iets bijzonders en te voren nooit gehoord. Zij prijzen God, niet Maria, die de moeder van Jezus is, zoveel het vlees aangaat. Maar de Vader, Die in de hemel is en Die nu Zijn belofte vervulde, door Zijn Zoon in de wereld te zenden. Want wat zou het kind van Maria hebben teweeg gebracht, zo het niet de Zoon van God geweest was. Het moest toch een geboren kind en een gegeven Zoon zijn, Jes. 9: 5, anders was er geen stofte van blijdschap, omdat niemand anders dan zulk één de Verlosser zijn kon.

Omdat nu van die Vader der lichten alle goede gaven en volmaakte giften afdalen, zo daalt dan ook deze onuitsprekelijke weldaad van die Vader af. Jezus zeide, dat de Vader het manna van de hemel had doen regenen. Maar dat het manna een voorbeeld van Hem zelf was. Want dat Hij dat ware Brood des Levens was, dat van de Vader in de wereld gezonden was, Joh. 6.

Nu, hier is dan die zending, hier is die nacht, waarin die hemelse dauw valt op de aarde. Geen wonder dan, dat de hemellingen God daarover prijzen. En hoe geschiedt dat?

Zij prijzen God, en dat wel zeggende: dat is zingende, want zeggende zouden zij niet te gelijk hebben kunnen spreken. De Engel des Heeren had gesproken, en nu zingen zij tezamen. Immers spreekt de Bijbel wel meer zoo, als bijvoorbeeld Psalm in 45: 1. Die Psalm draagt de naam van een lied der liefde, en daar staat: ik zegge mijn gedichten uit van een koning enz., en alzo ook hier in de tekst, zij zongen tezamen.

O, wie kan uitspreken wat dat voor een klank zal geweest zijn! Geen pen zal ooit bekwaam zijn, dat te kunnen beschrijven, geen tong is in staat dit te kunnen vermelden.

Nee, M. G. H., hier kan ik niet eens van stamelen. Tevergeefs willen dwaze mensen

van deze tijd dit nabootsen, wanneer zij in hun kerkgebouw bij de behandeling dezer stoffen, van mensen die soms wel duivelen gelijken, engelen willen maken. Vele van die monden, welke beter geschikt zijn om te spotten en te lasteren, dan om Gods lof te zingen, wil men dan de engelenzang leren zingen. Dan laat men de vrouw alleen, dan de mannen alleen zingen, of ook wel staande, dan weer zittende enz. Zo wil men de engelen nabootsen en maakt men van de kerk een komedie en men spot met God en Zijn werk. Van zulk een werk zegt de Heere: doet het getier uwer liederen van voor Mijn Aangezicht weg!

Nee, nee! M. H., dat Goddelijk werk kan niet nagebootst worden.

Maar, laat ik mijn gedachten niet langer bezig houden met hen, die toch in alles Gods gebod krachteloos zoeken te maken, opdat men hun inzetten zou eren. God zegt van zulk een werk: tevergeefs eren zij Mij, lerende leringen, die geboden van mensen zijn.

Liever wil ik mij wat vermaken in de verbeelding des gezichts van zo vele miljoenen van engelen, die, als een wolk in de lucht, Bethlehems veld overdekken. Ieder derzelve heeft zijn glans verspreid. De donkere nacht is als in een helderen dag veranderd. Maar gedenk ik aan die hemelse stemmen, aan het zoete geluid, dat daar door die ruime, stille lucht weerklinkt, o, dan verlies ik mij zelf bij de overdenking daarvan. Elk zal zijn bijzondere klank gegeven hebben, en dat door elkander heen vermengd, alles uitlopende op het: God te prijzen in alle Zijn werken, zo in het werk der schepping, als in dat der herschepping. O, hoe zalig is het volk, 't welk dat geklank gehoord en gekend heeft.

2. Maar laten wij nu eens horen, wat de inhoud van hun lofzang is, en dat zal dan ons laatste stuk zijn.

Zij zingen: ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen.

Dit heerlijk gezang der engelen bestaat uit drie delen:

- (1) Vooreerst: zingen zij de ere Gods in de hoogste hemelen;
- (2) Ten tweede: de vrede onder mensen op aarde; en
- (3) Ten derde: tonen zij de bron aan, waaruit alles voortvloeit, namelijk: Gods welbehagen.

(1) Vooreerst dan, zij beginnen hun loflied met de hoogste toon, van de hoogste plaats en de hoogste Persoon. Ere zij God! Dat is de hoogste Persoon. Hij is de God der goden, de Heere der Heeren, de Koning der koningen, door Wie alle dingen geschapen zijn en onderhouden worden, Die de hemel heeft tot Zijn troon en de aarde tot een voetbank Zijner voeten. Hij is het, Wie alles moet gehoorzaam zijn, en voor Wie alles moet bukken, zo in de hemel als op de aarde. Dus de Allerhoogste, zingen zij, zij de ere!

Men eert niemand, dan die ere waardig is, 't zij dan om zijn persoon, die schoon of beminnelijk is, om zijn kracht, wijsheid, macht, werk, rijkdom of enige andere deugden. En dan eert men deze, door hem alle eerbied, onderdanigheid en liefde te bewijzen en te doen datgene, waarmee men zulk een genoegen kan, doen, alsook om overal van zijn deugden en daden te spreken, opdat ook anderen hem mogen eren en prijzen.

Nu, dat alles in God is, wat eer- en roemwaardig is, behoeft niet bewezen te worden. Hier hebben wij evenwel er op te letten, waarin de engelen Gods eer bezingen. Zij zingen niet: het betaamt alle schepselen, dat zij God eren. Ook zingen zij niet: God is het zo waardig, enz. Maar zij zingen: *Gode zij de ere!*

Alsof zij wilden zeggen of mensen dat doen of niet doen, evenwel "God zij", dat is: Hij is Zelf de eer. Alle eer daalt van God af, daar is geen enig schepsel, dat enige eer heeft, of het heeft ze van God, van Wie het schoonheid, wijsheid, kracht, deugd, enz. Ontvangen heeft. God zij de eer, in alles wat er geschied is en nog geschieden zal. God zij de eer, zoowel in Zijn oordelen, die Hij over de goddelozen brengt, als over de zegeningen, die Hij Zijn volk schenkt. Maar vooral zingen zij hier de ere van de Drie-enige God, zoowel van de Zoon en de Heilige Geest als van de Vader. Zij alle drie zijn toch werkzaam in de ontvingenis van deze Koning, zie Luk. 1: 35. En nu in de geboorte, de Zoon wordt geboren, de Vader zendt de Geest op aarde tot de herders, de Heilige Geest predikt die blijde boodschap aan de herders, dus zullen de engelen zeker de ere van de Drie-enige God hebben gezongen.

Maar ik wil eens een weinig uitbreiden, hoe zij de eer van alle Gods deugden hebben opgezongen, welke nu in de zending van Zijn Zoon openbaar werden.

Het was dan vooreerst de ere van Gods liefde. Liefde is de bron, waaruit alles is voortgevloeid, want God is liefde. En uit die eeuwige liefde was het, dat God een zeker getal personen tot de eeuwige, zalige heerlijkheid verordeneerde, uit vrije, ongehouden liefde werden zij uitverkoren in Christus, Eféze 1: 4. Uit liefde maakte God dat eeuwige verbond met Christus en in Christus, met al Zijn volk. Uit liefde zocht de Heere God de gevallen Adam op en beloofde hem de Zaligmaker, onder de benaming van het vrouwzaad, Gen. 3: 15. Uit liefde zond God, in de volheid des tijds, Zijn eniggeboren Zoon in de wereld. Jezus zelf riep uit: also lief heeft God de wereld gehad, Joh. 3: 16, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon niet gespaard heeft, enz. Uit liefde trekt God Zijn volk uit de wereld; omdat Ik u heb liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met koorden van goedertierenheid, zegt God, Jer. 31: 3. Dus van de mens kwam niets in aanmerking, de fontein, waar alles uitstroomde tot heil van de uitverkoren zondaar, was enkele liefde Gods, en dus was de eerste toon van het gezang der engelen: ere zij Gods liefde!

Ten tweede zongen zij ook de ere van Gods wijsheid! De eerste mens Adam, het verbond met God verbroken hebbende, zichzelf en alle zijn nakomelingen in het eeuwig verderf gestort hebbende, zo lag de ganse wereld verdoemelijk voor God. Wie zal enig schepsel redden? Mensen kunnen het niet doen, het rantsoen is te kostelijk, Psalm 49: 8. Engelen zijn wel begerig om er in te zien, hoe en op wat wijze en door welk middel de uitverkorenen nu zullen behouden en aan Gods recht voldaan zal worden. Maar hun wijsheid is veel te klein, om hier een gepast middel uit te denken. Maar nu wordt geopenbaard de wijsheid Gods, bestaande in verborgenheid, die bedekt was, welke God tevoren verordeneerd heeft tot onze heerlijkheid, eer de wereld was, 1 Cor. 2: 7. O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! enz. Hier zond God Zijn Zoon, Die waarachtig God is en ook waarachtig mens, opdat Hij in dezelfde natuur die gezondigd had, de straf zou kunnen dragen en de gehoorzaamheid der wet volbrengen en also Zijn volk verlossen! O, zulk een weg en middel kon geen mens noch engel uitdenken. Ziet dan hier in dit Kindeke Jezus de wijsheid Gods. Zij zingen dan: ere zij Gods wijsheid!

Ten derde zag men hier ook Gods almacht. Maria mag vragen: hoe zullen deze dingen zijn? De engel zegt tot haar: zal er voor de Almachtige iets te wonderlijk zijn? De almachtige God, Die een oude en verstorvene Abrahams en Sara's natuur vruchtbaar maakt, een oude, dorre roede (Elisabeth) doet bloeien, doet hier ook een maagd, welke nooit een man bekend heeft, baren, en door dit Kind zullen machtige vijanden overwonnen worden: duivel, wereld, zonde, dood en hel, en velen zullen door hetzelfde verlost worden. Dus zingen zij dan ook: ere zij Gods almacht.

Ten vierde zongen zij ook de ere van Gods waarheid. Want dit kind Jezus was in de Waarheid beloofd al in het Paradijs, Gen. 3: 15; door Jacob, Gen. 49: 10, dat er een profeet zou komen, Deut. 18: 5; dat een maagd een Zoon zou baren, Jes. 7: 14; dat Hij geboren zou worden te Bethlehem, Micha 5: 1; dat Hij arm zou zijn, Jes. 53 en Zach. 9; dat Hij snellijk tot Zijn tempel zou komen, Mal. 3: 1, en dat alles werd nu vervuld in dit geboren Kind. Zo zingen de engelen dan nu: ere zij Gods trouw en waarheid!

Ten vijfde zongen zij ook van Gods genade en barmhartigheid. God schonk dit Kind, om door Hetzelve zalig te maken arme, verlorene, schuldige, doemwaardige zondaars, die zichzelf niet konden redden en door niemand konden gered worden, die tot hun behoud niets konden, noch wilden toebrengen, die vijanden Gods waren. O, die zouden door dit Kind, uit loutere genade, om niet, zalig worden. Geen wonder, dat zij dan ook zongen ere zij Gods genade en barmhartigheid. Ja, zij jubelen over Gods lankmoedigheid, goedheid, enz. enz. O, welk een blijde galm hoort men daar uit zoveel miljoenen monden, het wordt gehoord niet alleen door de herders in 't veld. Maar zelfs in de hemel klinkt dit geluid in de hoogste plaatsen, want het is: ere zij God in de hoogste hemelen!

Ja, het is alsof de engelen willen zeggen met dat zingen: mensen op de aarde kunnen God niet eren, ofschoon Jezus bij en onder hen is, want niet een Bethlehemiter eert Hem. Zij horen zelfs niet eens dat zalig geklank, hoewel het zo dicht bij hen is. Nee, zij slapen maar door alles heen. Maar boven in de hoogste hemel, dat is de derden hemel, daar zal Gods eer gezongen worden, daar wordt het nu gedaan door de zielen der volmaakt rechtvaardigen en zalige engelen, en daar zullen het eens doen alle uitverkorenen. Hier is het maar meest klagen, kermen, steunen, zuchten en schreien, en kunnen zij dus God niet veren op de rechte wijs. Paulus zegt wel: al wat u doet, doet het ter ere Gods. Maar zij doen hier meest alles om hun zelf. 't Is waar, zij zingen wel eens: 'k zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên, Psalm 89: 1. Ja, zij zullen: maar wanneer? In de eeuwigheid, als zij in de hoogste plaats in de hemel zullen gebracht zijn, dan zullen zij Gods ere zingen, zie Openb. 5: 9.

(2) Ere zij God in de hoogste hemelen. Het tweede deel van dit gezang is: *Vrede op aarde!*

Het schijnt mij hier toe dat de engelen, welke met de hoogste toon zijn begonnen, deze nu dadelijk met de laagste verwisselen. Zo-even waren zij als opgestegen in de hemel, zongen Gods eer, nu dalen zij als op de aarde tot de mensen en begroeten hen met de vredewens. Door vrede wordt allerlei heil, welvaren, genoeg en zaligheid voor ziel en lichaam verstaan. Het was ook de gewonen groet en zegenwens, welke onder de Joden plaats had, zo bij het inkomen van iemand, alsook bij een ontmoeting of scheiding van elkander. Maar welke vrede bedoelen de engelen hier?

Augustinus, Hieronymus en andere godgeleerde schrijvers hebben hier gedacht aan die algemene vrede welke er nu ten tijde van Christus geboorte was in de Romeinse wereld. Want gelijk te voren gezegd is, er was toen een algemene vrede, waarom de tempel van de afgod Janus was gesloten. Maar hoewel wij alle achting voor de oudvaders hebben, kunnen wij hen evenwel op dit spoor niet volgen, want de geboorte van Christus (waarover de engelen de lofzang zongen), die had deze uitwendige vrede der Romeinen niet veroorzaakt, want deze was er al eer Christus geboren werd.

Nee, wij hebben hier te denken aan een vrede van de aarde met de hemel, van de uitverkoren zondaar met God. Daar was wel vrede in de hemel onder de engelen en tussen de engelen en God. Maar op aarde was die vrede niet. Nadat de eerste Adam geschapen was en in het paradijs gesteld, het verbond met God verbroken hebbende

door moedwillige ongehoorzaamheid, zo heeft hij terstond die vrede, die eerst zijn lust en vermaak was, moeten missen, zoowel in- als uitwendig, zoowel met God als met het schepsel. O, wat had hij een zalig verkeer in de staat der rechtheid, hij verkeerde met God als met een vriend, zeker nog meer dan Abraham, want hij kende God aan de wind des daags. De engelen hebben hem zekerlijk gediend, want zijn zij nu dienstknechten der uitverkorenen na de zondeval, wat zullen zij dan gedaan hebben voor denzelve. Hoe zoet zal hij verkeerd hebben met al het geschapene, alles was hem ten dienste, omdat hij gesteld was als heer van alles. Alles is vrede! Daar speelt de wolf met het lam, het luipaard met de geitenbok enz., daar zingt het vogeltje, zijn stem gevende van tussen de takken, ginds lacht hem boom, kruid, bloem en spruitje vriendelijk toe, bij dit alles vermaakt en verlustigt hij zich met zijn hulpe die hij van God heeft verkregen, dat is zijn Eva, om Gods lof te vermelden over de werken Zijner handen.

Maar helaas, op een ogenblik verwaarloost hij dit alles, door een misdaad komt de zonde op aarde en door de zonde de dood, en weg is de vrede. O, nu bestaat er oorlog tussen God en de mensen, nu kan er volstrekt geen gemeenschap tussen God en de zondigen mens bestaan. Hij is te rein van ogen dat Hij het kwaad zou kunnen zien, en nu de mens met God in oorlog staat, nu is er voor hem geen vrede met enig schepsel. God is een God die alle dagen toornst tegen de zonden. De engelen drijven hem uit het paradijs, staan op wacht in de poort des hemels, opdat er niet een onheilige zondaar inkomt. Zo God het toeliet, dan zou de aarde de mens niet willen dragen, zo min als Korach met de zijn, de wateren zouden hem verdrinken, zoowel als in de eerste wereld, het vuur hem verteren, gelijk te Sodom, het wild gedierte hem verscheuren, gelijk het volk bij Daniël, ja, zelfs het verachtste gedierte zou hem niet sparen, zo min als Farao en Herodes. Ja elke boom en plant, elk visje en vogeltje getuigt tegen hem, dat zij geen vrede met hem hebben. en zelfs de mens heeft geen vrede met zichzelf, want zijn consciëntie getuigt tegen hem. De hemel was nu voor hem gesloten en de hel geopend.

Ziet dan, wat de mens verloren heeft door de zonde en wat nu zijn staat en toestand is, en geen engel noch mens kan hem hier uit verlossen, en alzo was dan de vrede, dat dierbare pand, van de aarde weggenomen. Maar wat blij- maar wordt nu hier gehoord, de engelen zingen weer: vrede op aarde! Hetgeen dan door de geschapen Adam is verloren, wordt hier door de geboren tweede Adam weer teruggeschonken.

Dit geboren kind is die rechte Vredenvorst, door Jesaja reeds zo lang te voren bezongen, Jes. 9: 5. Dit kind Jezus zou nu al die twist en vijandschap met God en het schepsel wegnemen. Hij zou onze vrede zijn, die deze beide tot één zou maken, en dat zou dit kind teweeg brengen door lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid.

Door Hem nu zou de uitverkoren zondaar weer vrede met God hebben, want God zou met de zondaar verzoend worden door de dood Zijns Zoons. Hierdoor zouden zij kunnen roemen: *wij dan, gerechtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede met God.*

O, zalige vrede! Dat zoete verkeer met God, die vrijen toegang tot Zijn troon, dat uitstorten van zijn hart in 's Vaders schoot, dat alle zijn begeerten zo aan Hem mag bekend maken. En zo God dan met hen is, wie of wat zal dan tegen hen zijn? Zo God hen rechtvaardigt, wie zal hen dan verdoemen?

Ja, zij hebben door dit Kind ook vrede met de Heilige Geest! Die wil nu in hen wonen, van hun lichaam Zijn tempel maken, hen leren en in alle waarheid leiden, hen alles indachtig maken, hen troosten, hen behoeden en hen voor- en toebereiden voor de eeuwigheid. Zie van dit alles Joh. 14 en 16. Door deze geboren Jezus hebben zij dan ook weer vrede met de zalige engelen, die zijn nu in de hemel verblijd over hun

bekering, Luk. 15; die verheugen zich, dat zij hen nu weder dienen kunnen; zij onder-richten hen nu en behoeden en beschermen hen, gelijk als bij Abraham en Loth. Ja, zij dienen hen in alles, gelijk wij straks reeds gezegd hebben. Zij laten geen Petrus in de gevangenis gediend, en ook geen Paulus op de zee, noch een Elia aan de beek Krith. Ja, zij legeren zich rondom Gods volk en zullen ook

bij hun sterfbed zijn, om hen over te voeren naar de gewesten van eeuwige heerlijkheid.

Vrede hebben zij nu ook met al het geschapene. Zon en maan willen voor hen stil staan, als hun tijd ontbreekt, zoals bij Jozua, of om hen tot een teken te zijn ter verzekering van gezondheidsherstel, wil zij haar loop wel veranderen en teruggaan, zoals bij Hiskia, Jes. 38. De sterren dienen hen, om tot leidsman te zijn, als zij Jezus moeten zoeken, zoals bij de wijzen uit het oosten, Matth. 3. De wolken houden nu voor hen haar wateren niet in; de vogelen, al waren het zelfs raven, willen hen dienen met vlees en brood; de wateren zullen voor hen worden droog gemaakt en het vuur zal zijn kracht verliezen; de leeuw willen hun woede afleggen en als lammeren met hen verkeren. Gedenk maar aan Israël, aan de zee en de Jordaan, Daniël in de leeuwkuil en de jongelingen in de vurige oven. Ja, met een woord, zij hebben door dit geboren Kind vrede met al het geschapene, want met de stenen des velds is hun verbond. Nog eens, zij hebben ook vrede met hun consciëntie, vrede zelfs met de dood! Zij, die Christus deelachtig zijn, hebben tegen niets vijandschap dan tegen de duivel, de wereld en de zonde. Hiervan zeggen zij: "Zou ik niet haten, Heere, die U haten, en verdriet hebben in degenen, die U geweld aandoen!" Dus dit is het dan, hetwelk Paulus deed uitroepen, Rom. 5: 1: "Wij dan, gerechtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede bij God door Jezus Christus."

(3) Ziedaar, hierover zongen dan de engelen in Bethlehems velden: "Ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde, in de mens een welbehagen!" Dit is dan nu het laatste gedeelte van dat hemelgezag der engelen.

Velerlei en onderscheiden zijn de gevoelens der uitleggers over dit laatste gedeelte van deze lofzang. Ik zal mij niet ophouden om ze hier alle op te noemen. Ik zal dus niet beschrijven, wat het niet. Maar wat het wel is. Het wil hier niet zeggen, dat God welbehagen genomen had in mensen, die van goeden wil zijn. Maar de gehele zaak is deze: de engelen zingen, dat die ere Gods en die vrede op aarde, welke door de thans geboren Zaligmaker geschonken was, oorsprong hadden en voortvloeiden uit Gods eeuwig welbehagen, hetwelk God van eeuwigheid had in de Mens Jezus Christus, en in Hem tot alle uitverkoren mensen, die toch al van eeuwigheid als een zeker zaad in Hem lagen opgesloten Het is dan die eeuwige, vrije, soevereine, onveranderlijke wil Gods, door welke Hij uit grondeloze, oneindige en alles vervullende liefde, genomen in de Mens Jezus Christus, in en door Hem al de heilsweldaden schenkt aan Zijn uitverkorenen.

Immers heeft de Heere Zelf verklaard bij de doop van Jezus, Matth. 3: 17, toen de Vader uit de hemel sprak: "Deze is Mijn welbeminden Zoon, in welken Ik al mijn welbehagen heb." Dit wordt nog eens van de Vader herhaald in Matth. 17: 5b, op de Olijfberg, toen Christus verheerlijkt werd. Ook had Jesaja er alzo van geprofeteerd, Hoofdstuk 42: 1: "Ziet Mijn knecht, die Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Welken Mijn ziel een welbehagen heeft." Zie ook Efése 1: 5: "Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen door Jezus Christus in Hemzelf, naar het welbehagen Zijns willens."

Mij dunkt, al de ze bewijsplaatsen in hun verband beschouwde, zal het ons duidelijk genoeg zijn, dat de engelen in het slot van deze lofzang niet anders zullen bedoeld

hebben als de lof van Gods eeuwig, vrijmachtig welbehagen in Christus. Uit die bron vloeide voort Gods eer van al Zijn deugden en hierdoor nu zou ook de vrede zijn voor de uitverkorenen op aarde.

Dit, dunkt mij, zal de duidelijke zin dezer woorden zijn, tenzij men het zo wil verklaren, dat de Vader, om het welbehagen dat Hij genomen had in de gehele Mens Christus, d. i. Het gehele lichaam der uitverkorenen, die in Christus zijn, en met Hem één lichaam uitmaken, de aarde, die vervloekt was om Adams zonde, nu om de tweeden Adam met de Zijn die vloek zal wegnemen en een nieuw hemel een nieuwe aarde zal geven, waar vrede, ja, zalige vrede genoten zal worden na de jongste dag, waarover God in al Zijn deugden zal verheerlijkt en geëerd worden.

Dan zal de aarde eerst recht met de hemel verenigd zijn, en dan zullen engelen en mensen eerst op de rechte wijze Gode lof zingen en verheerlijken.

Ziedaar, M. G. H! wij hebben een weinigje gestameld van de lofzang dier hemelgeesten in de velden van Bethlehem.

Laat ons nu nog met een woord van toepassing tot onszelf inkeren.

TOEPASSING.

Wat al Goddelijke leringen voor ons hart liggen in de geboorte van Jezus opgesloten! Wat woelt en werkt de satan (onder Gods toelating) door zijn instrumenten, om de geboorte van Jezus verborgen te houden. Hij verdrijft Maria en Jozef uit de herberg, want indien Maria onder zo veel mensen haar Zoon had gebaard, zou het aanstonds overal verspreid zijn geworden. Daarom verdrijft hij hen naar de stal bij de beesten en laat geen mens toe bij hen te komen, opdat het niet openbaar zou worden. Maar geheel bedekt blijven. Maar God laat het van de hemel bekend maken. Zwijgen de mensen te Bethlehem en wordt er geen geluid uit de stal gehoord, de engelen juichen en zingen in Bethlehems velden.

Zo gaat het nog, als God een zondaar bekeert en Christus in zijn hart geboren wordt, dan wil de satan het verborgen houden. O, wat tracht hij het te bedekken, opdat niemand het weten zou.

Zo wil hij, dat zulk een ziel het maar stil zal zwijgen en er tegen niemand van spreken. Maar er is blijdschap over in de hemel onder de engelen Gods. Deze juichen er over. En, het blijft ook niet verborgen, want een stad op een berg kan niet verborgen blijven, het wordt door de eenvoudigste soms het eerst opgemerkt.

Maar wat is hier alles wonderlijk! Wij hoorden hier engelen God loven, prijzen en Hem ter ere zingen over de geboren Zaligmaker, daar zij toch geen Zaligmaker nodig hadden, want voor de gevallen engelen is in der eeuwigheid geen redding en de goeden kunnen nooit rampzalig worden, dus lag in deze geboorte geen bijzonder heil voor hen. Maar het was voor de mensen en Die zwijgen. Maar men moet weten, dat Gods eer, de uitbreiding van Christus' Kerk en de zaligheid der uitverkorenen hun blijdschap is. Waar de engelen zo voorgaan, hoe betaamt het dan de mensen om te volgen. Maar helaas! er is geen oor om van de geboorte te horen, geen oog om Christus te zien, geen hart om Hem te ontvangen. Er zijn geen voeten om tot Hem te gaan, geen handen om Hem aan te grijpen en dus is er ook stem noch mond om van Hem te spreken of te zingen. Er is dus geen stem en geen opmerken, zelfs niet tot eigen welzijn.

Evenwel is het Godverheerlijkend Psalmgezing menigmaal een zalige troost voor de Kerk geweest, zoals wij ook in het dierbare Psalmboek vinden aangetekend. O, wat hebben de heiligen er zich dikwijls zielszaligend in verlustigd, gelijk te zien is in Psalm 33: 3: "Zingt een nieuw lied" enz., alsook in Psalm 66, 81, 89, 92, 95, 98, 100, enz. O, hierin vonden zij hun grootste genoegen. Paulus zeide ook: "Is iemand

goedsmoeds, dat hij psalmzingen." Athanasius zeide, dat het Psalmboek een kleine Bijbel was; Bazilius, dat het was een geestelijke spijskamer; Augustinus zeide, dat het Psalmgezing hem een middel tot bekering was geworden. Veel troost hebben de heiligen in de Psalmen gehad. Als Bazilius gebannen werd, zeide hij: "Die Jezus in zijn hart draagt, kan op aarde geen balling zijn" en zong Psalm 24: 1: "De aarde is des Heeren", enz. Wonderen heeft God soms verricht onder het zingen van Psalmen. Bazilius zat eens met mede-christenen in een kerk opgesloten, en terwijl zij zongen: "Heft uw hoofden op, u poorten", Psalm 24: 7, gingen de deuren der kerk vanzelf open. Het was Luther's oude spreekwoord: "Komt, laat ons onze vijanden dood zingen!"

Ach, hadden wij zulke harten en stemmen om alzo te zingen, God zou nog zulke wonderen doen. Het is waar, dat men in deze dagen het werk Gods in vele zaken tracht na te bootsen, teneinde te tonen, dat de Heere niets kan doen of de mens kan het ook doen, om zodoende Gods almacht te loochenen. Zo zijn er dan in deze dagen ook leraars, die de engelen in hun gezang willen nabootsen, hoewel degenen, die zingen, duivelse harten hebben. Men laat dan de mannen, dan de vrouw alleen, staan en dan weer zitten, enz., en zo verbeeldt men zich, dat men de engelen nabootst, want dat noemt men dan het engelengezing.

Ach, blinde schepsels, u maakt van de kerk een schouwburg en God walgt van uw gezang. Hij roept ulieden toe: "Doe het getier uwer liederen van voor Mijn Aangezicht weg", Amos 5: 23.

Nee, M. G Vrienden, op deze wijze wil God niet verheerlijkt worden, dat strekt niet tot Zijn eer. Maar als ik dit Engelengezing eens nader overdenk, dan zie ik, hoe dit gezang velen van ulieden ter overtuiging is, want de engelen prezen en verheerlijkten God. Maar door velen van u wordt God veracht. Veracht, zeg ik, in Zijn Wezen, in Zijn Personen. Immers, wanneer men loochent de Godheid van de Tweede Persoon, dan loochent men God in Zijn Personen. Ja, hoe menigeen onder ulieden zegt in zijn hart en toont het met daden: daar is geen God! U loochent Gods Almacht, alsof Hij niet machtig is om u te onderhouden, en daarom vertrouwt u op mensen, hoewel de Heere zegt: "Vervloekt is de man, die vlees tot zijn arm stelt!"

U ontkent door daden, dat God overalometgeenwoordig, alwetend, rechtvaardig, heilig en onveranderlijk is. Ja, sommigen uwer vloeken God en durven Hem te beschuldigen van onrecht, als de Heere maar eens wegen met hen houdt, die tegen vlees en bloed inlopen. U lastert Hem in Zijn Woord, in Zijn dienst, in Zijn knechten en volk.

O, mens, alzo deden de engelen niet, die zongen: "Ere zij God in de hoogste hemelen!" Maar u meent, dat God u niet ziet en hoort, want uw woord is: "De God Jacobs ziet het niet en de God Israëls merkt het niet!" U onteert dus God, uw Schepper en Onderhouder, Wie u alle eer verschuldigd zijt, de mens, ja, zelfs het allernietigste schepsel, eert, prijst en roemt gij!

O, wat een lof en eer wordt aan een nietig schepsel soms toegezwaaid, hetwelk veelal geschiedt met verachting en ontering van God en Zijn Wet. Hiervan is eiken Dag des Heeren een bewijs. Hoort eens, mensen, wat God in Zijn Woord u toeroept: "Die Mij eren, zal Ik eren. Maar die Mij versmaden, zullen licht geacht worden." Denk aan de zonen van Eli, wat hen is overkomen, 1 Sam. 2 en 3. Ja, zou ik niet mogen zeggen, dat u integendeel al Gods eigenschappen veracht en onteert? En weet u wel, wat zulke onteerders van God is overkomen?

Komt, beziet dit eens, het mocht eens schrik in u verwekken.

De inwoners der eerste wereld en die van Sodom onteerden God en de Heere heeft hen door water en vuur doen vergaan. Het volk van Israël onteerde God in de woestijn en in het land Kanaän, zoowel als de Egyptenaars in Egypte. En heeft de Heere de

Egyptenaars niet doen verdrinken in de Rode Zee, nadat zij al zoveel straffen in Egypte hadden ondervonden? En wat schrikkelijke straffen de Heere over Israël heeft doen komen, is u uit Gods Woord bekend; pest, slangen, wraakvuur, levendig ter hel varen, oorlog, zwaard, honger, enz. Heeft God hen toegezonden, en dan, ach helaas, de eeuwige straflijding in de hel, want God zal met vlamvend vuur wraak doen over allen, die God niet gekend en het Evangelie Gods ongehoorzaam geweest zijn, zegt Paulus.

Wat hebt u dus te wachten, indien ge zo blijft voortleven?

Maar het is niet alleen genoeg, dat u overtuigd wordt van uw Godontering, nee, u moet ook beschaamd worden over der Engelen vredewens. Zij zongen: "vrede op aarde."

Maar, M. H., zijt u niet dagelijks bezig om de vrede van de aarde te verbannen? U verdrijft hem uit uw harten, uit uw huizen, uit de samenleving met de mensen, uit uw beroepen, ja; waar gij kunt, verbant u de vrede. De reden hiervan is, omdat u geen vrede met God hebt, noch met de engelen, noch met uw consciëntie, noch met de schepselen buiten u. En dat u daar geen vrede mede hebt, is, omdat u geen deel hebt aan de Heere Jezus, want van Hem vervreemd te zijn, is oorzaak dat alles met u in oorlog is. De zonden hebben een scheiding gemaakt tussen u en tussen uw God. Die eerste breuk ligt in het Paradijs, en ach, ellendige zondaar, als de tweede Adam, Jezus, Die geboren is te Bethlehem, de breuk, door de eerste Adam teweeggebracht, niet heelt, zo zult u in de oorlog, die u hebt met God en al het schepsel Gods, voor eeuwig omkomen.

O, mens, kende u eens wat het zegt, God tot uw vijand te hebben, straks van Hem te zullen moeten horen: "Gaaf weg van mij, vervloekte!"

De engelen willen u hier niet dienen, noch bij het sterven uw ziel in Abrahams schoot brengen. Nee, zij staan gereed als met een vlamvend zwaard, om u af te drijven van de hemel. Zij zullen u naar de hel drijven.

Het ganse schepsel zal zich dan tegen- u aankanten, omdat u God onteerd hebt, en alles, zodra God het loslaat, zal betonen, dat het oorlog met u heeft en u trachten te verdelgen.

Ja, ook uw eigen geweten, waarmee u nooit vrede hebt gehad, zal u verdoemen, en niet alleen hier. Maar zelfs in de hel zal het u nog kwellen.

Ach, mensen, dat zal nu de vrucht zijn van al uw vrede, die u hier zo gezocht hebt met de wereld en met de zonde, want de vrede Gods door Christus veracht en bespot gij. U begeert, noch zoekt die niet. Wordt u de vrede in Christus gepredikt, u hoort er niet naar, hebt er ook geen behoefte aan en versmaadt dus die vrede en de Vreddevorst, Die hier in Bethlehem geboren is, en alzo betoont gij, niets op te hebben met die vredewens der engelen.

O, tot welk een diepte zijt u gezonken, want kon u het eens recht inzien, dan zou u beseffen, dat niettegenstaande u leeft onder de verkondiging van het Evangelie des vredes, u niet anders doet dan in onrust, twist en onenigheid leven.

De redeloze wilde beesten beschamen velen van ulieden, want leeuw, beren en tijgers houden vrede onder elkander, wilde zwijnen weiden tezamen, de wolven bijten elkander niet. Maar mensen, die de naam van Christenen dragen, gunnen elkander het licht in de ogen niet. U haat, benijdt en lastert elkander, u scheldt, slaat en vecht, ja, soms doodt u elkander, en menigmaal leeft zo de man met zijn vrouw, ja, leven zo de ouders met hun kinderen, de broeders met de zusters in één huis.

O, droeve tijd, als Mattheüs 24 zo vervuld wordt!

Zeg mij eens, u allen die hier aan schuldig zijt, wat baat het u nu, dat Jezus is geboren, de Vreddevorst. Wat baat het u, dat de engelen er Gods lof over zingen, omdat gij, zo

blijvende, eeuwig die vrede zult missen, en in plaats van Gods lof te zingen, God eeuwig zult vloeken en lasteren, want dat zal het werk in de hel zijn.

Nog eens, de engelen zongen tot eer van God en heil van de mensen. Maar velen uwer doen bijna niets anders dan twisten en morren tegen God. Hoe het de Heere ook maakt, het is nooit goed. Ja, u zou God wel willen beschuldigen, dat Zijn wegen niet recht zijn, terwijl toch uw wegen niet recht zijn. Nooit wordt God door u verheerlijkt. Hij heeft u leven en gezondheid, spijs en drank, kleding en dekking, man of vrouw en kinderen geschonken. Maar heeft er de Heere wel enige erkentenis voor ontvangen van u? Hij heeft u rijkelijk gezegend in uw beroep, nering en hantering. Maar u hebt er de Heere de eer niet van toegebracht. Maar de afgod der wereld of der zonde, die hebt u er voor gediend.

Ja, nog meer! de Heere heeft uzelf boven zo vele duizenden verwaardigd, door u de middelen der genade te schenken. Hij zendt nog Zijn engelen, dat zijn Zijn knechten, die u de blijde boodschap verkondigen, dat er redding is voor verloren zondaars, door de geboren Zaligmaker Jezus. Ja, dat Hij naar u wacht om genadig te zijn, dat zelfs de grootste der zondaren ook erlangen kan in en door Zijn bloed. Maar, hoe groot ook de liefde Gods is, hoe waardig ook om geëerd te worden, hoe het u ook betaamde om Gods lof hiervoor te zingen, evenwel is er bij u noch stem, noch opmerking, en uw hart is veeltijds vervuld met haat, wrevel en opstand tegen God, Zijn volk en Waarheid.

Ach, ellendige, snode ondankbare schepselen! zult u dat de Heere vergelden? Is dit de dank, welke u Hem toebrengt? Geloof u niet, dat Hij er eens wraak over nemen zal? O, dat u eens wijs werd! U zou dit vernemen, en u zou op uw einde merken. Hebt u hier met de engelen Gods lof niet gezongen, dan zult u hiernamaals met de duivelen en alle goddelozen eeuwig ween. O, mocht u dan nu die blijmaar nog eens horen in het binnenste van uw hart, het is nog heden, het wordt u nog verkondigd, nog is de boodschap: kust de Zoon, opdat Hij niet en toorne, en u op de weg vergaat, wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden, Psalm 2: 12. Heden dan, zo u Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet.

Maar het wordt tijd, dat ik nog een woord spreek tot u, *gunstgenoten des Heeren*.

Ja, tot u, voor wie deze Zaligmaker geboren is. Tot u, voor wie deze vredewens der engelen is. Over u toch hebben de engelen blijdschap gehad in de hemel, toen God u bekeerd heeft. O, welk een zoete en zalige overdenking! U bent hier op aarde een vreemdeling, bij de mensen van deze wereld niet geacht. Maar veracht, ja, ook wel onder en bij uw naaste betrekkingen, want het is ook in deze met u: een 's mans huisgenoten zullen zijn vijanden zijn. Maar kom, ziet eens hoger op, slaat uw oog eens naar boven, in die heerlijke plaats, de hemel. Daar juichen die duizend maal duizenden en hebben blijdschap, en dat over u, over zulk een arme, nietige zondige aardworm, die de hel waardig was en waarover de duivelen zouden gehuppeld hebben.

Maar die nu door deze geboren Jezus, door Zijn Geest zijt wedergeboren, en door deze nieuwe geboorte deelgenoten zijt geworden van die hemelse gemeenschap, zodat u nu een kind Gods genaamd moogt worden, en de engelen Gods uw dienstknechten willen zijn.

Ja, G. V., nu u met God bevredigd zijt door Jezus Christus, zullen de engelen Gods u overal ten dienste staan. Woont u nu met Loth in Sodom, waar de troon des satans is, de engelen zullen u daar behoeden, zoowel in uw huis, als buiten hetzelfde. Hoe dikwijls hebt u het wel ondervonden, dat u beschermd werd tegen een woedende Nabal, of ook tegen een snood vrouw als Job, of tegen de list van een eergierige zelflievende Saul! Hoe hebben zij u beveiligd op de weg, als u met Jacob in de

benauwdheid was, voor deze of genen vervolgende Ezau, wie u niet kon ontvluchten. Bedenkt eens, of u hen in gevaren ook niet voor u hebt zien strijden, zoowel als voor Hiskia. Zo u maar opmerkzaam waart geweest, u zou dan gezien hebben, dat mensen, die u plaagden en benauwden of u het leven bang maakten, hetzij in uw dienst of anderszins, zodat u er over zuchten moest tot God, dat zij u het leven zo bitter maakten, hoe de Heere zulken of door een plotselinge dood wegnam of door een anderen weg of middel u er van verlost.

Hoe menigmaal hebben de vijanden wel beraadslaagd om u dit of dat kwaad te berokkenen. Maar dat Gods engel ze van u afgekeerd heeft! Ja, zelfs ook M. G., al waart u op de zee, ook daar zijn ze bij u.

O, zeevarende lieden! die geen vreemdelingen van de Heere zijt, wat is het een troost te mogen denken in storm en gevaar des doods, dat God dan Zijn Engelen tot u zendt, om u ook daar te behoeden. Bedenk eens, u zeelieden, of u niet dikwijls zonderling in zulk een toestand bemoedigd werd, en dat de Heere ook spoedig uitkomst gaf.

O, u weet niet, hoe zonderling en op welk een wijze u bewaard zijt, en dit weet ik, dat u menigmaal zult hebben moeten zeggen: dit is van de Heere geschied! God is immers nog dezelfde God, die Hij was bij Paulus, Hand. 27.

Ja, zij zijn met u op de weg om u te behoeden, zoowel als bij vader Jacob, zij ruimen vele stenen uit de weg, opdat ge u niet stoten zou, en zelfs legeren zij zich des nachts voor uw bedde. Salomo had zestig helden voor zijn bedde, die hem bewaakten. Maar Christen, u hebt nog veel meer zalige engelen voor uw bed staan des nachts, die u bewaken. Ja, zelfs staan zij gereed, om, zodra uw laatste ademsnik daar is, uw ziel over te voeren naar de gewesten van eeuwige heerlijkheid, evenals zij een Lazarus deden, Luk. 16: 22.

O, dan zullen zij ook juichen, als zij uw ziel zullen wegvoeren en overbrengen in het huis uws Vaders, in die stad, wier kunstenaar en bouwmeester God is. Ja, dan zal ook dat gezang gehoord worden: doet de poorten open, opdat het rechtvaardig volk daarin ga, hetwelk de getrouwigheid bewaart. En zouden wij niet mogen zeggen, dat zij ook zelfs in het graf het lichaam, d. i. Het stof, bewaren, om het ten jongste dage te wekken uit de slaap des doods? De dood der gelovigen toch wordt maar een slaap genoemd. "Lazarus, onze vriend slaapt!" zegt Jezus, en zij zullen in de morgenstond van die jongste dag ook roepen: "Ontwaakt, u die slaapt! staat op uit de doden!"

Immers, waren zij ook in het graf van Christus bij Zijn opstanding? O, kinderen Gods, welk een voorrecht is dit voor u. Hemel en aarde zijn u dienstbaar met al hun volheid en dat alles om die voor u geboren Zaligmaker.

Maar, hoe komt het, M. G. V., dat u er niet meerder blijdschap over hebt? Hoe kunt u de engelen zo alleen laten zingen?

De blijdschap gaat u meer aan dan hen, de boodschap van de hemel was immers: "Ik verkondig u grote blijdschap, u is geboren", enz. O, hoe betaamde het u dan, om hart en stem te paren met de engelen, en een nieuw lied te zingen ter ere van God, Die u zulk een Zaligmaker schonk. Ja, ook ter ere van uw God en Zaligmaker, Die Zich zo diep voor u wilde vernederen, dat Hij uw natuur aannam, om u daardoor te verlossen van het hoogste kwaad en u te brengen tot het grootste goed.

En ook ter ere van God, de Heilige Geest, Die niet ophouden zal met aan u te arbeiden, totdat u bereid zult zijn, om in de heerlijkheid ingeleid te kunnen worden.

O, Christen, waarom niet gezongen: *Ere zij God!* enz. Waarom op zulk een tijd als deze is, dan nog getreurd, omdat de luchthemel weergalmt van vreugde over uw heil.

Mij dunkt, hier hoor ik sommigen van u zeggen: ja, gelukkig is het volk, dat geloven mag, dat die Zaligmaker voor hen is geboren. O, ja, die kunnen en mogen zingen met

de engelen.

Maar, dat is juist de reden, waarom ik treur, daar ik vrees, dat ik geen deelgenoot van dat heil ben. En ach, als ik dat eens mis, wat stof heb ik dan .om te juichen? Betaamt het mij dan niet veel meer om te treuren? Want, zo ik geen deel aan de geboren Jezus heb, is er dan wel een ongelukkiger schepsel dan ik ben? Kan ik dan met de engelen wel zingen?

O, nee, ik heb reden om te schreien en te treuren over de grote breuk tussen God en mijn ziel vanwege mijn zonden.

Ach, dat de Heere mijn geklag eens veranderde in een blijde rei en mijn zak eens ontbonden en ik met blijdschap omgord mocht worden, Psalm 30: 12. Eer zal ik niet kunnen juichen, hoewel ik ze allen gelukzalig acht, die er deel aan hebben.

Hoort eens, M. G. V., het is waar en ik weet het ook zeer wel, dat ge u niet verblijden kunt over een goed, van hetwelk u niet weet, of u er bezitter van zijt, en zolang de Heere sluit, wie zal dan openen? Want de Heere moet de schellen van de ogen doen afvallen, anders kan niemand zien wat Hij bezit. Maar de Heere bedient Zich wel eens van middelen daartoe, gelijk Hij Petrus gebruikte voor Cornelius, Hand. 10, en Paulus voor Lydia, Hand. 16. O, mocht de Heere mij dan eens voor u gebruiken!

Merk dan eens op, ik zal u wat vragen.

Vooreerst, hoewel u nog niet weet of de geboren Jezus ook uw Jezus is, is evenwel uw hart ook niet eens brandende van liefde en verlangen naar Hem, als u hoort prediken van de heerlijkheid van zulk een geboren Zaligmaker, gelijk als bij de Emmaüsangers?

Ten tweede, hoewel u dan zo openbaar. God niet kunt prijzen, kunt u het evenwel uithouden dáár, waar God onteerd en gelasterd wordt?

Ten derde, hoewel u die volmaakten vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, nog niet kent voor uzelf en daarom zo vrij niet zou durven zeggen met Paulus, dat u vrede met God hebt door Jezus Christus, Rom. 5: 1, zo moet ik u vragen: kunt u wel leven, waar die vrede Gods gemist wordt, hetzij in de kerk, in huis, onder de mensen, alsook in uw consciëntie? O, nee, zegt gij, dat is mij de dood!

En dan nog ten vierde: hoewel u niet durft of kunt geloven, dat u het voorwerp van Gods welbehagen zijt, is evenwel dit niet de grondslag uwer belijdenis en praktijk en zou u wel een ander leerstuk kunnen omhelzen dan dit: dat alles wat is, en zijn zal, en alles wat geschied is en geschieden zal uit dat welbehagen Gods is voortgevloeid? Zijn deze dingen alzo, weet dan, dat Gods Geest de Leermeester hiervan is. U zult dan ook ondervinden, dat de begeerten en werkzaamheden van uw hart boven het stof zijn, en u alles wel zou willen verlaten, wat op deze wereld is, als u die geboren Jezus maar in uw hart mocht geboren zien.

O, ziel, die zo treurt over uw gemis van Jezus, houdt moed! Daar waren er in Israël velen die alzo verlangden naar de geboorte van de Verlosser en daarom riepen: Och, dat Israëls verlossing uit Sion kwame! En ziet, zij hebben hun wens verkregen. Zo zal dan de Heere ook de begeerte, die Hij Zelf in uw hart gewrocht heeft, eens vervullen. Vertoeft Hij dan nog wat, verbeidt Hem, want Hij zal gewis komen!

Kunt u dan nu nog niet zingen, denkt dan aan de woorden van de Heere Jezus, Matth. 5: 4, zijig zijn zij, die treuren, want zij zullen vertroost worden. Want ofschoon u het kind Jezus in uw hart nog niet ziet, Hij is evenwel ook voor u geboren en zal Zich spoedig aan u openbaren. Dan zult u zingen: komt, hoort toe, u allen, die God vreest, ik zal vertellen wat Hij aan mijn ziel gedaan heeft.

Maar gij, kinderen des Heeren, die met meer genadelicht bestraald zijt en geloven moogt, dat de Heere Jezus ook voor u is geboren, die bij ondervinding weet, hoe u met

de engelen God daarover hebt geprezen en verheerlijkt, ja, die ook God in alles wenst te, eren en also het hemelwerk hier bij aanvang hebt geleerd, uw ziel is dikwijls werkzaam boven het stof.

Ik weet, dat het uw verlustiging is om Gode te verheerlijken en Hem ter ere te leven. Maar, u laat ook uw klaagstem wel eens horen, en o, het smart u, dat u niet meer juichen en zingen kunt. Maar dikwijls schreien en wenen moet, zodat uw taal nog is met David: och, Heere, sla toch op mijn geschrei Uw oog, enz.

Maar, merk op, M. V., dat u daarover te klagen zult hebben, zoolang u hier in dit leven zijt. Maar eenmaal zult u in de hemel het werk doen, dat de engelen hier gedaan hebben.

De dichter zegt: 'k zal eeuwig zingen, Psalm 89: 1. Hij wil daarmede zeggen, dat zal eeuwig mijn werk zijn. Hier, in dit Mesech, kan ik het niet doen. Maar in de eeuwigheid zal ik het doen en daar zal ik het dan eeuwig doen. Alzo kunt u immers ook zeggen? Echter, u hebt hier beneden toch ook wel eens ogenblikken, dat u dat hemelwerk verricht en dan moogt u wel eens van hart juichen. Vooral dan, als het u eens gebeuren mag, dat de Koning u inleidt in de binnenkamer en u in de zalige geheimen van Gods eeuwig welbehagen in Christus en Zijn volk moogt worden ingeleid, en dat met betrekking tot uzelf, dat u daarvan het onderwerp zijt, omdat u de bewijzen daarvan in uw zielen ondervindt, o, dan gevoelt u in uw harten die zaligen vrede, welke alle verstand te boven gaat.

Ja, volk, dan moet u wel zingen, en dan kunt ge u best verenigd gevoelen met de engelen, om God te prijzen. O, wat zalig leven, uzelf zo met alles bevredigd te gevoelen, zodat u met God moogt verkeren als een vriend met een vriend, om zo uw ganse hart vrijmoedig voor Hem te mogen uitstorten, alle noden en bekommernissen op Hem te mogen werpen, alle goeds van Hem verwachten en dan zo in het licht van Zijn aanschijn te mogen wandelen. Dan kunt en moogt u met Asaf zeggen: het is mij goed, nabij God te zijn!

En ook gevoelt u die vrede met de Heilige Geest. Hij leert u, Hij maakt u alles indachtig, Hij troost u in bekommernis. Ja, Hij woont in u als in Zijn tempel en zal ook bij u blijven tot in eeuwigheid.

Hoe wordt u ook gediend van de engelen! Waarlijk, zij omringen u nacht en dag, zij waken over u, gedenk wat ik u straks gezegd heb, dat zij zelfs in de dood u niet verlaten, uw ziel zullen overbrengen en uw lichaam in 't graf bewaren, om u ook weer ten jongste dagen te dienen, als u met hen God eeuwiglijk zult loven en prijzen.

O, hoe zalig lacht u alles toe! O, ziel, nu u met God bevredigd zijt, is alles uw vriend. Nu is met de stenen des velds uw verbond. Waarlijk, nu is het voor u een nieuw hemel en een nieuwe aarde. Hoe verlustigt u uzelf in de deugden Gods, omdat u nu beseffen moogt, dat al wat God is, Hij dat voor u is.

Ja, volk des Heeren, als het oog des geloofs hierin eens recht geopend mag zijn, en het liefdevuur op het altaar van uw hart eens aan het branden raakt o, dan zingt uw hart ook met de engelen Gods: ere zij Gods wijsheid, macht, goedheid, waarheid, enz.

Als de wateren uit die fonteynen vloeiende zijn, o, dan moet u er in zwemmen, want dan raakt u allen grond van eigengerechtigheid kwijt, en daar blijft niets over als maar een wegzinken in God, Die uit eeuwig verbondsliefde tot u en al Zijn volk, zulk een onschatbare rijkdom van genade heeft geschonken in en door Zijn Zoon.

O, volk, kunt u dan hier God niet loven en prijzen zoals uw ziel zou verlangen, welnu, eenmaal zult u uw wens verkrijgen.

Straks, als de van God bestemde tijd over u zal vervuld zijn, als u uit dit Mesech zult verhuizen, en van het lichaam der zonde zult verlost zijn, dan zullen de engelen Gods u brengen bij uw Jezus, die u hier zo dikwijls met tranen hebt gezocht.

O, volk, die hier met tranen zaaien, zullen daar met gejuich maaien.
 Die hier kruipen voor God, zullen daar huppelen over hun gelukkig lot.
 Die hier treuren over hun zonden, zullen daar zingen over hun vergeving.
 Komt dan, Christenen, laat dit blij vooruitzicht u strelen. De tijd uwer verlossing is nabij! Uw Jezus wacht op u!
 Hij wil, dat u bij Hem zult zijn, om Zijn heerlijkheid te aanschouw en ook deze te genieten!

*Verblijdt u dan, o volk des Heeren.
 Die zaal'ge troost is u beloofd,
 Wat u hier immer mocht ontberen,
 En waar u van mocht zijn beroofd,
 Uw Jezus zal 't daar al vergoeden,
 Bij Hem is rijkdom, eer en macht.
 Komt, Christen! wordt dan niet te moede,
 Dewijl uw Jezus u daar wacht.
 O, zalig uitzicht voor de vromen!
 Straks juicht, straks zingt elkeen van hen:
 De lof en dank van 't Eeuwig Wezen,
 Met all' die zaal'ge engelschaar.
 Welzalig dan, Gods gunstgenoten!
 Ja! God is u tot heil geweest,
 Haast zullen wij u te samen zingen:
 Lof zij God, Vader, Zoon en Geest.*

AMEN

Nazang Psalm 150: 1, 3

5. De engelen bij Jezus

VOORZANG: Psalm 95: 1 en 3.

TEKST: Lukas 2: 15 en 16.

15. En het geschiedde, als de engelen van haar weggevaren waren naar de hemel, dat de herderen tot elkander zeiden: laat ons heengaan tot Bethlehem, en laat ons zien het woord, dat daar geschied is, 't welk de Heere ons heeft kond gedaan.

16. en zij kwamen met haast, en vonden Maria en Jozef, en het Kindeke, liggende in de kribbe.

"Die Mij zoeken, zullen Mij vinden!" also spreekt de eeuwige wijsheid des Vaders, Spr. 8: 17b. Waarlijk, een dierbare belofte voor alle oprechte zoekers naar de Heere!

Alle zoekers vinden niet altijd. Duizenden mensen zoeken. Maar vinden nooit. Er is geen mens op aarde, of hij zoekt wat.

Nadat de mens uit het Paradijs is verdreven en het Beeld Gods verloren heeft, is er bij ieder schepsel een onverzadigbare ledigheid, welke hij zoekt te vervullen. Maar hij zoekt tevergeefs, omdat het buiten God nergens is te vinden. De eerste mens zocht God gelijk te worden. Maar hierdoor verloor hij zichzelf met alles wat hij bezat. Daarna zocht de een eer, de ander rijkdom, een derde rust en gemak, een vierde heerschappij, een vijfde 'n lang leven, en duizenden ontelbare dingen meer.

Elk zoekt wat, om toch maar die onvervulde ledigheid vervuld te krijgen. Maar het is tevergeefs. Want ofschoon hij zijn wens verkreeg, en hij het voorwerp vond, waarnaar hij zocht, zo zou het nochtans niet beantwoorden aan zijn verwachting, en daarom is het een vruchteloze arbeid.

Wij vinden ook in de Bijbel vermeld van verschillende zoekers, bijvoorbeeld Saul, de zoon van Kis, zocht de ezelinnen zijns vaders, 1 Sam. 9: 3 en 4; zo zocht de herder het verloren schaap, de vrouw de penning en de vader de verloren zoon, Luk. 15. Ja, Jozef en Maria zochten zelfs met angst het Kind Jezus, Luk. 2: 48.

Hoewel sommigen van hun vonden, hetgeen zij zochten, zo mocht het hen naar het lichaam tot blijdschap en vergenoeging zijn voor een korten tijd. Maar het kon hen geen zielsvergenoeging geven en geen blijdschap voor de eeuwigheid. Want noch ezelin, noch schaap, noch penning kan ons in de ure des doods baten, het laat ons alles alleen staan.

Maar gelukkig is het volk, dat de Heere zoekt! Zij zullen Hem zekerlijk vinden en nooit meer verliezen. Hij is niet alleen een vergenoeging, een blijdschap voor de tijd. Maar zelfs ook voor de eeuwigheid. Hij verlaat de Zijnen nooit, ook niet in de dood, want zij zijn in Zijn handpalmen gegraveerd.

O, hoe gelukkig is toch het volk, dat door de Heere eerst gevonden en door Hem zoekende gemaakt werd, opdat zij Hem zouden vinden en met Hem het leven en de zaligheid zouden hebben.

Nu, zulke gelukkigen vinden wij hier in de woorden van onze tekst, en hiervan wensen wij in deze ogenblikken met elkander te spreken.

In onze voorgaande verhandeling hebben wij gehoord: ten eerste, dat Maria haar eerstgeboren Zoon heeft gebaard te Bethlehem, ten tweede, dat de engel deze blijde boodschap aan de herders in het veld bekend maakte, en ten derde, de heerlijke lofzang van die menigte des hemelsen heirlegers.

Maar niemand (buiten Jozef en Maria) heeft het Kindeke nog gezien. Maar het zal nu de herders te beurt vallen.

Komt, laat ons de zaak eens ontvouwen en letten wij dan

- Vooreerst op de inhoud der geschiedenis, en
- ten tweede op de leringen, welke daarin voor ons verborgen liggen.

Drie zaken liggen er in de tekst opgesloten.

- Ten eerste: het wegvaren der engelen naar de hemel;
- ten tweede: de reis van de herders naar Bethlehem;
- ten derde: het vinden van het Kindeke Jezus.

Ten eerste. "Ende het geschiedde, als de engelen van hen weggevaaren waren naar de hemel", enz. De zalige troongeesten hebben hun bestendige woonplaats niet op deze aarde. Maar in de hemel der hemelen! Zij kwamen van daar neder volgens Gods last, want

zij passen vaardig op Zijn wenken en zijn verblijd, als zij wat mogen verrichten ten goede voor Christus' Kerk.

Is er blijdschap onder hen in de hemel, als er een zondaar bekeerd wordt, o, wat blijdschap was er dan wel onder hen, toen de Zaligmaker voor zoveel ontelbare menigten geboren was.

Maar hiervan hebben wij in het voorgaande breed gehandeld.

Hun last is dan voor ditmaal weer volbracht. Zij mogen niet wegvaren naar de hemel of de lofzang moest eerst uitgezongen zijn, zodra dit is gedaan snellen zij spoedig heen naar de hemel. O, wat moet dat wel een heerlijk gezicht geweest zijn; onuitsprekelijk was het gezang, dat gehoord was in het veld. Maar zielsverrukkend zal het gezicht geweest zijn in die stillen, eenzamen nacht! David smolt er eens onder weg, toen hij 's nachts de heerlijke maan en sterren beschouwde, zodat hij moest uitroepen over de heerlijkheid Gods, Psalm 8. Maar had hij eens al die heerlijke engelen mogen zien, hij had zeker alles te hulp geroepen om God te loven. Maar hoe heerlijk dit gehoor en gezicht ook mocht wezen, de herders hadden daar evenwel niet genoeg aan, zij moesten Jezus hebben!

De Godzalige vromen mogen hier zoete overdenkingen uit trekken. Horen zij, dat, toen de engelen hun werk hadden afgedaan, zij naar de hemel voeren, also zal het ook met hen zijn, zodra het werk is afgedaan dat God voor hen bereid heeft. Wie en waar zij dan ook zijn, en wat werk zij ook hebben verricht, dan rusten hun lichamen in het stof en hun ziel vaart dadelijk naar de hemel. De vurige wagens en paarden staan al gereed, om, zodra het laatste werk gedaan is, hun zielen .en hemel in te brengen, om hun God daar eeuwig te loven en te prijzen. O, mij dunkt, de herders hadden wel met hen willen mede varen. Maar er was voor hen hier nog wat te doen. Zij moesten eerst de Heere Jezus zien en kennen voor zichzelf, want zonder dat konden en wilden zij ook in de hemel niet zijn. Daarom, laat ons eens zien wat de herders doen.

2. Zij reisden naar Bethlehem, dit zal ons tweede stuk zijn.

Zij spreken elkander eerst aan, "zij zeiden tot elkander", enz. Zij hadden gezwezen, zoolang de engel gepreekt en de menigte gezongen had. Zij wisten, dat God een God van orde is; zij hadden eerbiedig alles aangehoord. Maar nu bleek het, dat zij geen vergetelijke hoorders waren. Maar dat het gehoorde indruk op hun gemoed gemaakt had. Het is zeer bedroevend, als een leraar al de zegen meeneemt, of gelijk de ouden zeiden, dat de zegen aan de rok van de leraar blijft hangen, dat wil zeggen: dat de hoorders maar zoolang nut en zegen hebben als de leraar spreekt. Maar zodra hij amen zegt, is al de zegen weg. Dan doen de prediciën weinig nut. Maar zo was het bij onze herders niet, zij wekten elkander op, en zeiden tot elkander .. laat ons dan

heengaan tot Bethlehem! Maar hoe zullen zij in de nacht heengaan? Immers zal het er zo nauw niet op aankomen, er kan immers wel gewacht worden tot de morgenstond, dan kan men zien wat men doet en vragen naar de plaats of woning, waar het Kind ligt. Wilt toch in de nacht geen beroering verwekken in Bethlehem, enz., zo mocht het vlees geredeneerd hebben. De geest zegt evenwel: gehoorzaamheid is beter als offerande. De Heere had hun gezegd, dat zij het Kind vinden zouden. Dit veronderstelt dus, dat zij zouden heengaan en zoeken. Het was dan ook: zoekt de Heere, terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan, terwijl Hij nabij is.

Ja, het was hier: haast u! wat u doet, doet dat haastiglijk. En daarom, zij wachten niet. Hun verlangen is te sterk, hun begeerte te brandende, dan dat zij dit onderzoek langer zouden kunnen uitstellen. Het was, komt, laat ons gaan, Jes. 2: 3.

Maar wie zal er heen gaan? Zij allen! Niemand mag, noch wil blijven. Zij allen verlangen evenzeer om dit lang beloofde Kind te zien.

Maar was het niet beter, dat een of twee daarheen gingen en de anderen bij de schapjes bleven?

O, nee, dat kan niet. Zij kunnen Jezus voor elkander niet medebrengen en niemand kan Jezus missen. Zij mochten voor elkander bidden, gelijk Paulus en Jacobus bevelen. Maar zij kunnen niet voor elkander geloven, veel minder Jezus aan elkander overgeven, zoals de wijze maagden. Zij hadden maar olie genoeg voor zichzelf en konden aan de dwazen niets overdoen. Zo ook hier. Wie Jezus heeft, kan Hem niet missen. Maar heeft aan Hem alleen ook genoeg.

Maar zal er dan niemand bij de schapjes wacht houden, zullen zij die dan zo maar ten prooi der wolven laten? Is dat wel verantwoord?

Zij, die op het bevel des Heeren gaan, zondigen niet, zij geloven, dat de Heere Israëls Wachter is, Die niet sluimert noch slaapt en Die dan ook machtig is om hun schapjes te bewaren.

Zorgde de Heere voor de goederen van Zijn volk, dat midden onder de heidenen woonde, als zij opgingen naar Jeruzalem tot de drie grote feesten, Hij is nog dezelfde God, zij betrouw op Hem. En al ware het nu, dat zij een schapje moesten missen, als zij de Zieleherder maar mogen vinden, zo is het hun wel een schapje waard.

Hun taal is dan tot elkander: laat ons dan heengaan en laat ons zien. Zij hadden eerst gehoord, nu willen zij ook zien. Daarna zullen zij het Kind ook willen voelen en genieten. Het horen gaat vooraf, daarop volgt dan zien en gevoelen of genieten.

Laat ons, wij allen, zien, onze oren hebben gehoord, laat ons oog dan nu ook zien. En wat moeten zij dan zien te Bethlehem?

Het woord, zeggen zij, ***dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft kond gedaan.***

Let wel, M. G. H., zij zeggen hier niet: het woord, dat de engelen ons hebben verkondigd of bekend gemaakt. Maar hetgeen de Heere ons heeft bekend gemaakt. Dit ter bevestiging van hetgeen wij in de vorige leerredenen gezegd hebben, nl., dat de verkondiger van die grote blijdschap de Heilige Geest was. En zo blijkt dan, dat zij het woord, tot hen gesproken, geloofd hebben, hetwelk hen niet ledig laat. Maar zij wensen dat geloof bevestigd te zien door het aan hen gegeven teken.

De hoop van het Kind te vinden, volgens de belofte, waarop hun geloof steunt, maakt hen dan ook gereed om geen middel onbeproefd te laten, en de liefde, welke zij in hun hart gevoelen tot dat beloofde Kind, maakt hen vaardig, want liefde maakt vlugge mensen. Zij gingen dan ook met haast. O, hoe kort is hun die weg gevallen!

De liefde tot Rachel maakten zeven jaren voor Jacob als één dag.

Alzo ook hier. Hun harten lopen vooruit, zij zouden, indien zulks mogelijk ware geweest, wel hebben willen vliegen. Zij vrezen rovers noch wild gedierte. Zij klagen

over geen nachtelijke duisternis, zij hebben geen bezwaar of ze het wel vinden zullen. O, nee, de volmaakte liefde drijft de vrees buiten.

Toen de vrouw 's morgens vroeg naar het graf gingen, hadden zij nog bezwaar over de grafsteen. Maar deze herders weten van geen bezwaren.

Ziet eens, hoe gezwind lopen zij daar henen. Spoedig komen zij dan te Bethlehem. En daar zijnde, vragen ze nu, kloppen zij de mensen ten bedde uit, om hen aan te wijzen, waar dat Wonderkind geboren is?

Nee, M. G. H., in Bethlehem wist men daar niets van. Maar Die hun gezegd, had, dat zij vinden zouden, was hun Wegwijzer.

Zij lagen onder de belofte: "Ik zal u onderwijzen en u leren van de weg, die u gaan zult, Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn," Psalm 32:8.

Wat dunkt u, M. H., zouden zij wel een anderen leidsman nodig hebben? Nu, deze Leidsman brengt hen dan in Bethlehem en ook in de stal, waar het Kind ligt.

3. Nu moeten wij tenslotte nog zien, wat zij daar vinden, en dat zal ons laatste stuk zijn.

Wat vinden zij nu in de stal? Zij vinden daar Vooreerst allerlei soorten van beesten, als: ezels, kamelen, enz.. Maar onder dat alles vinden zij ook Maria en Jozef, en het Kind, liggende in de krib. Die vondst verblijdt hen zodanig, dat zij God daarover zullen verheerlijken.

Verschillende personen hebben de Heere Jezus gevonden op onderscheidene plaatsen en in onderscheidene omstandigheden. Bijvoorbeeld: de ouders van Jezus vonden Hem in de tempel, Luk. 2: 46; Johannes in de woestijn, Joh. 1: 29; Andréas, vs. 42; de schaar te Kapérnaüm, Joh. 6: 25 en velen na Zijn opstanding. Maar wij moeten ons over twee soorten van vindere verwonderen, namelijk over de herders en over de wijzen uit het Oosten, want die vinden Jezus in een stal onder de beesten, gewonden in doeken, enz. Zij worden niet geërgerd, integendeel, zij geloven, dat het Gods Zoon, de Koning Israëls is, waarvoor zij Hem belijden en aanbidden.

Dan, laten we eens verder zien, wat zij hier vinden en hoe zij daaronder gesteld waren.

Vooreerst zij vinden daar Maria, dat is die Maagd, daar Jesaja van geprofeteerd heeft, Jes. 7: 14, die de engel noemde de gezegende onder de vrouw, die genade gevonden had bij God, Luk. 1: 28, en die de laatste erfdochter uit Davids geslacht was. Haar naam betekent bitterheid, droefheid. Nu, haar stand beantwoordt aan haar naam, want in bittere droefheid moest zij hier haar Kind baren in een stal, van elk verlaten en onder de beesten, enz. Ja, zij zou nog al meer droefheid ondervinden, als zij met haar Kind zal moeten vluchten, als zij Hem zal hebben verloren, als een zwaard door haar ziel zal gaan bij het kruis, enz. Dit is dan Maria.

Maar zij vinden ook Jozef, de beloofden man van Maria, met wie zij ondertrouwd was, de "pleegvader van Jezus hier op aarde. Zijn naam betekent wegnemen tent toebrengen. Zeker zal hij ook voor Maria in haar bittere droefheid veel hebben weggenomen en veel hebben toegebracht, en dit mocht de bedroefde Maria ook doen denken aan die hemelse Jozef, die al haar smaad had weggenomen en haar ook alles zou toebrengen wat voor de tijd en voor de eeuwigheid nodig was.

Maar het voornaamste wat zij vinden, is het Kind. Hierop kwam het alles aan. Dat Kind, daar was de hemel voor geopend en waren de engelen Gods nedergedaald, welke de herders deze blijde boodschap hadden bekend gemaakt. O, wat zullen die herders gezien hebben, toen zij in de stal kwamen. Men leest niet, dat zij iemand hebben gevraagd waar zij moesten zijn. Maar de Heere, Die hen die boodschap liet brengen, zal hen ook in de stal hebben gebracht, zoowel als de wijzen uit liet Oosten.

Hier zagen zij dan nu vervuld: "Ik heb nooit gezegd tot de huize Jakobs, zoek Mij te vergeefs!" Zij, die uit liefde tot hun schaapjes, hun bed verlieten, verlieten ook uit liefde tot het Kind hun schaapjes.

Maar zij vonden ook wat zij zochten.

O, wat zagen zij uit, dunkt mij, naar het teken, dat de engel hun gezegd had. Hoe starogen zij op die kribbe, en wat zien zij naar wat daarin ligt, en of het Kind wel in doeken gewonden ligt. En ziet, zij vinden het alzo, gelijk de engel hun gezegd had.

Ziedaar, nu vinden zij in Bethlehem's Broodhuis het ware Hemelse Brood, in die beestenkrib het ware zielevoedsel voor diegenen, welke zichzelf door Gods genade als beesten hebben leren kennen. Ja, hier vonden zij dat levende water in Bethlehem's bornput om geestelijken dorst te lessen.

Maar mij dunkt, ik zie hen daar als in verwondering wegzinken bij het staan aan de krib. Zij zien, ja zij horen meer dan zij kunnen zeggen. Zekerlijk, zij hebben het Kind uit de krib genomen in hun armen, gelijk Simeon, en het is alsof zij de Vader uit de hemel horen zeggen; "Ik zal van het besluit verhalen: u bent Mijn Zoon, heden heb ik U gegenereerd!" Hier zien zij nu Hem, Die van eeuwigheid af is gezalfd geweest. Hier vinden zij in dat Kind, het Zaad der vrouw, Gen. 3: 15; de Immanuël, Jes. 7: 14; het Kind en de Zoon, Wiens naam Wonderlijk is, Jes. 9: 5; het Rijske van Isai; de Spruit van David. Ja, hier vinden zij Lamechs troost, Abrahams verheuging, Jakobs verwachting, Davids hoop en Salomo's liefde!

Zij vinden hier in dit Kind de beloofden Profeet, Deut. 18: 5, de Leraar der Gerechtigheid, ja de hoogste Profeet. Zij vinden een Hogepriester, meerder dan Aäron, hoger dan Melchizédek, heiliger dan Jozua, ja de enige Hogepriester. Nog eens, zij vinden hier de beloofden Koning, Psalm 72 en 2 Sam. 7, een Koning, oprechter dan David, wijzer en machtiger dan Salomo, vromer dan Hiskia, enz., een onoverwinbare Koning, een eeuwige Koning, een Koning der koningen.

O, wat verandert nu die stal en krib voor hen. Gedenken zij nu, dat hier een Profeet is, dan verbeeldt de stal hun een tempel te zijn. Zien zij hier een Hogepriester, zij mogen denken, dat zij in het Heilige der Heilige zijn. En mogen zij de Koning zien in Zijn schoonheid, dan wordt de stal door hen beschouwd als een koninklijk paleis en de kribbe als een troon, Zijn doeken als een koninklijk sieraad.

O, wat kan het geloofsoog niet door donkere wolken heen zien, en in de grootste verachting de grootste heerlijkheid beschouw, als Christus er maar in is. Maar zij vinden nogal meer in dit Kind. Het is de Vorst des Levens, Die de doden zal opwekken, de Medicijnmeester voor zieken, de Parel van grote waarde, de Schat in de akker. Hier zien zij, dat de Bruidegom komt om Zijn bruid. De Vader der Eeuwigheid om Zijn kinderen bijeen te vergaderen. De Herder om Zijn verstrooide schapen op te zoeken. Ja, met één woord, zij vinden hier God, geopenbaard in het vlees!

O, zalige vondst voor deze herders! Wie is in staat, om de blijdschap te beschrijven, door deze herders in hun hart gevoeld?

Want al wat dit Kind was, dat was Hij voor hen. De engel had gezegd: "dat u geboren is", d. i. voor u is geboren de Zaligmaker, de Christus, de Heere, enz. U zult het vinden. Nu dan, zij hebben Gods Woord geloofd, zij zijn in hoop uitgegaan, door liefde tot Christus gedreven, en zij zijn niet beschaamd uitgekomen.

Hun wens is vervuld, zij hebben gevonden van welken Mozes en de profeten hebben gesproken, en hieraan hebben zij voor tijd en eeuwigheid genoeg.

Ziedaar, de woorden van onze tekst verklaard. Laat ons nu nog met een woord van toepassing tot onszelf inkeren en daarmede dan besluiten.

TOEPASSING.

Als wij dan met deze verklaarde waarheid tot onszelf inkeren, zullen we daarin veel tot bestraffing, vermaning, lering en vertroosting voor onszelf vinden.

Vooreerst, als ik hier zie, hoe deze herders eerbiedig stil blijven staan of zitten luisteren naar de prediking van de engel des Heeren niet alleen. Maar ook Godvruchtig luisteren naar het hemelse gezang der engelen, waar hun hart mede verenigd was, en zij ook niet spreken tot elkander, voor dat de engelen zijn weggevaren, wat zijn dan deze herders tot bestraffing van velen uwer, die niet alleen zo geheel oneerbiedig neerzitten onder de prediking des Woords. Maar vooral ook onder het zingen der Psalmen. Wellicht zegt gijlieden: ja. Maar nu prediken en zingen er geen engelen. Maar weet u dan niet, dat Gods gezondene knechten ook engelen zijn? Het woord engel toch betekent een gezant of gezondene. Leraars zijn gezanten van Christus, daarom worden zij ook engelen genaamd, Openb. 2: 1, enz. God zendt hen om Zijn Woord en wil aan u bekend te maken, en hoe zitten velen uwer daaronder? De een zit soms te slapen en geeft daarmee te kennen, dat hij de kerk houdt voor een logies der slapenden. O, hoe betreurenswaardig is dit. De leraar heeft nauwelijks de tekst afgelezen, of men schikt zich tot slapen.

Mensen, ik moet u eens vragen: wanneer een aards vorst of heer eens iets tot u te zeggen had, dat tot bestraffing of welzijn strekte, zou u dan wel in zijn tegenwoordigheid, terwijl hij tot u sprak, durven slapen? Zeker niet! En durft u dit dan doen in de tegenwoordigheid van de God van hemel en aarde, terwijl Hij tot u spreekt tot welzijn uwer onsterfelijke ziel voor de eeuwigheid? Wat is dit anders als spotten met God? Bedenkt toch eens, wat het voor een plaats is, waar u zijt, en tot welk einde zijt u hier, en wat is het voor een Woord, dat er tot u gesproken wordt? O, bedacht u het eens, dat alles wat hier gesproken is, voor uwe rekening ligt en gij er verantwoording van zult moeten doen of gij het gehoord hebt of niet.

O, mocht gij eens ontwaken, de Heere roept u toe: *wat is u, gij hard slapende? staat op!* Och, of gij niet te laat mocht ontwaken en de nacht der eeuwigheid u overvalt en er dus voor u geen prediking der genade meer zijn zal.

Ook zijn er anderen, die zeer oneerbiedig zijn. Welke ter kerk komen meer om hun sierlijke klederen te laten zien, dan wel om Gods Woord te horen; meer om te letten op de kleding van anderen, dan op de last, die de leraar van Godswege tot hen heeft. Helaas, hart en hoofd zijn vól van ijdele, wereldse en zielverdervende gedachten, en men weet soms niet eens de woorden van den tekst, door de leraar voorgelezen. Ach, welk een ellendig kerkgaan.

Nog anderen komen onder de prediking, gelijk de Farizeeën onder het gehoor van Jezus, niet om onderwezen te worden ten nutte van hun ziel, maar om Hem in Zijn woorden te vangen. Zoo zijn er ook heden nog velen, die alleen onder het gehoor komen, om te horen of de leraar niet een woord spreekt, dat naar hun begrip niet goed is, en dan stof menen te hebben om den leraar te benadelen. Zij menen dan wijze mannen te zijn.

O, ellendige hoorders, zo deden de herders niet. Zij waren verblijd, dat God hen waardig keurde om zulk een blijde boodschap van den hemel te ontvangen. Doch gij, die dit doet, gelijk wij gezegd hebben, u versmaadt den Heere en Zijn knechten en verwerpt also de middelen tot uw zaligheid.

En wat zal ik zeggen van het oneerbiedig zingen of horen naar hetzelfde. O, hoe weinig wordt bedacht als men zingt of hoort zingen, dat men tot God spreekt. Verbeeldt u eens, dat gij sprak van of tot een koning der aarde, en gij zoudt dit doen, niet eens wetende wat u zei of met niet de minste aandacht of opmerking. Zou die vorst hierdoor niet grotelijks onteerd worden?

O, hoe wordt dan God niet onteerd door hen, die zonder den minste eerbied, zonder ontzag of opmerking zingen. Helaas, het is dikwijls om Zijn stem te laten horen en boven anderen uit te schreeuwen.

O nee, zo was het met de herders niet. Het gezang der engelen, dat zo Godverheerlijkend was, verlevendigde hunne ziel en het was hen, alsof zij in hun harten verenigd met de zalige engelen hemelwaarts opvoeren. Ja, zij waren als in het voorportaal des hemels, en daarom bleven zij ook zoo eerbiedig zitten, totdat het gezang geëindigd was en de engelen wegvoeren.

Doch het is bij velen uwer gans anders. O, hoe verveelt u de tijd, als u twee uren moet zitten onder den godsdienst!

Velen uwer kunnen het zo lang niet uithouden. Nauwelijks heeft de leraar Amen gezegd, of men jaagt om van zijn plaats op te staan. Men dringt door alles heen eer dat er nog gezongen wordt. Psalmgezing noch uitspraak van zegen wil men horen, het is alsof men weggejaagd wordt. O, hoe duidelijk blijkt hieruit, dat de godsdienst zulke mensen tot een last en niet tot een lust is. Al hun godsdienst is niet anders dan een plicht uit gewoonte.

Maar mensen, laat ik u eens vragen: als u eens op een kermis of andere plaats van ijdele vreugd waart, zou het u dan wel zo vervelen?

O, nee, al duurde het ook een gehelen dag en nacht, u zou er niet van weggaan. Maar zeg mij eens, als het u zulk een last is hier onder de godsdienst te zijn, hoe zou u het dan maken, als u in de hemel moest zijn? Daar zal het eeuwig 't werk zijn om God te verheerlijken.

Waarlijk, dat zou voor ulieden dan wel een hel zijn. Maar het is ook niet mogelijk, dat u het met uw oude hart in de nieuw hemel zou kunnen uithouden.

Welnu dan, bemint u liever de ijdele vreugd der goddelozen dan de dienst des Heeren, zo zult u dan ook met die ijdele lieden voor eeuwig omkomen.

De herders spraken elkander aan en wekten elkander op om naar Bethlehem te gaan, omdat de engel des Heeren hun dat gezegd had. Alzo betoonden zij, dat zij niet tevergeefs gehoord hadden. Maar hoe is het ook in deze met velen uwer gesteld? Gods knechten prediken ook tot u, en hebben niet ééns of tweemaal tot ulieden gepredikt in Gods Naam. Maar immers mogen en moeten wij dikwijls met de profeet klagen: Heere, wie heeft onze prediking geloofd? enz. Jes. 53: 1. Het is alsof er op rotsen geploegd wordt, het dierbare zaad van Gods Woord valt óf bij de weg óf in de doornen. Het oor is doof om te horen, het oog blind om te zien, het hart ongevoelig om op te merken, en alzo doet het woord der prediking u geen nut. Niet gehoord, niet geloofd, niet met liefde ontvangen. Het wordt door u verworpen en alzo wekt u elkander niet op om de Heere te zoeken.

Ach nee, wat zou u ook zoeken naar iets daar u geen lust in hebt! Uw oog, oor en hart is open om te zien en te horen hetgeen de wereld en de satan u prediken, dat tot voordeel en vermaak van uw vlees kan dienen. Ja, hiertoe wekt u elkander genoeg op. Hoe dikwijls is het met ulieden gebeurd, dat de taal gehoord en gesproken is door u: komt, laat ons dan heengaan! Maar waarheen, en dat op 's Heeren dag? De een om eens een plezierreisje te doen, de ander om naar zijn koopmansschap, nering, akker of enige andere werkzaamheden, of ook soms wel om zondige bedrijven uit te voeren.

Dan is het: komt, laat ons heengaan naar het ijs om, dat zondige en zielverderfelijk schaatsenrijden te bedrijven, of naar de herbergen of andere goddeloze samenkomsten, welke niet anders kunnen uitwerken dan ziel en lichaam te verderven en God te onteren. Dit is dan in plaats van de Heere Jezus te zoeken, - wat zeg ik! - Jezus zoeken?

Nee! integendeel zoeken in die wereldstad alles wat tot oneer van Jezus en een eeuwig

verderf voor uw zielen zal tengevolge hebben. Zeg mij eens, wat zal het u baten, alles wat u hier hebt gezocht, al wat u hier hebt gevonden, zal het u van Gods toorn kunnen bevrijden en uw ziel voor de hel en het verderf bewaren?

O, nee mensen! het zal u in de ure des stervens verlaten, en u zult u van alles ontbloot zien, hebbende geen God voor uw hart en geen Borg voor uw ziel! Wat zult u dan vinden, zondaars? Dan zult u vinden een vertoornd Rechter, Die voldoening eist van Zijn geschonden recht, en deze niet kunnende geven, zult u de eeuwige straf moeten ondergaan, welke op de zonden gedreigd is.

Ach, zondaars en zondaressen, dat u dit eens recht geloven mocht, want het zal u gewis overkomen, en misschien treft het u eerder als u denkt. O, dat God uw oren eens doorboorde en u eens horen mocht eer het te laat is. Nu is het nog heden, straks is het voor eeuwig afgedaan, en wordt de deur der genade voor eeuwig gesloten.

Maar daar zijn ook nog anderen onder u, welke grotelijks onderscheiden zijn van de zo-even genoemden, en dat zijn zulken, die zoekende schijnen te zijn naar Jezus, die elkander ook schijnen op te wekken om henen te gaan, en dan wel inzonderheid op de Dag des Heeren of op feestdagen. Zij zoeken. Maar niet op de rechte wijze, en ook, zij zoeken niet naar het rechte voorwerp.

De dagen welke wij beleven, leren ons, dat niet alleen de kerk. Maar de wereld vervuld is met godsdienstige mensen. Elk schijnt vervuld te zijn met ijver voor de godsdienst. Men spreekt van en over bekering, ondervinding, over Christus en de Waarheid, enz.

Maar let wel, M. H.! ik zegge: van en over; niet uit Christus, uit de Waarheid, uit de bekering of uit de bevinding. Maar van en over de zaken. Er is geen straat of steeg bijna, waar niet een huis of plaats is, waar men godsdienstige verenigingen, vergaderingen of gezelschappen heeft, geen avond, of men kan hier of daar naar toe gaan, en overal vindt men voorgangers van onderscheiden aard, daar een grote, ginds een kleine paus, of een z.g. vader of moeder in Israël. Men wekt elkander op, om toch naar zulke plaatsen heen te gaan, al zou men zijn beroep of huisgezin daardoor in het verderf of de ondergang brengen.

Ook op de dag des Heeren wekt men elkander op, om dan naar die plaats, dan weer naar die leraar henen te gaan, onverschillig wie zij zijn, waar zij behoren en wat zij bedoelen, en of zij van God dan wel van mensen gezonden zijn, of ook zelf zijn komen lopen, of hier of daar zijn uitgestoten. Dat alles komt er niet op aan, men wekt elkander toch op, het is: komt, laat ons opgaan!

Maar, wat dunkt u, hoorders! wat wordt er wel gezocht met en in die godsdienst? Zoeken zij het Kindeke Jezus wel in de stal? O, nee, het is er verre vandaan! Paulus zal het ons wel zeggen, wat zij zoeken, Filip. 2: 22: Zij zoeken allen het hunne, niemand zoekt hetgeen Jezus Christus is. O, vrienden, die mantel van godsdienst, daar wordt wat onder verborgen! Onder het zweren bij Gods alwetendheid bracht de satan het ganse menselijke geslacht ten verderve, Gen. 3: 5; onder een schijn van de Heere een offerande te doen, 2 Sam. 15: 7, 8, zocht de snode en goddeloze Absalom zijn vader naar kroon en troon, ja, naar het leven te staan; onder de schijn van een godsdienstig vasten, waartoe de goddeloze Izébel het volk van het land opwekt, laat zij de vromen Naboth stenigen, 1 Kon. 21: 12. Zelfs gebruikt de koning Herodes het godsdienstig bidden, om onder die schijn de Heere Jezus te laten vermoorden. Gedenkt ook aan de huichelachtige Kájafas, hoe hij onder het bezweren van de heiligen eed, de Christus ter dood veroordeelt. En hoe spreekt Paulus niet van zo velen, die Christus uit nijd predikten, om hem in zijn banden verdrukking toe te brengen, terwijl het ook anderen weer deden om vuil gewin wil. Ziet dan eens, wat er

in en onder dat kleed van godsdienst al gezocht wordt, en waarlijk, al deze dingen ziet men ook in deze dagen vervuld.

Wat dunkt u, M. H., is dat wel een zoeken naar het bevel van de engel? Zullen zij in zulk een weg het rechte Kind wel vinden?

Nee, M. H., nee, in zulk een weg wordt Jezus niet gevonden. O, wat zal het toch eens zijn, als God al die maskers van bedrog zal aflichten en die eigene bedoelingen eens voor allen naakt en geopend zullen worden. Want ééns breekt de tijd aan, dat het gezien zal worden, wie God in waarheid of in geveinsdheid gediend hebben.

Maar nu is er nog een soort van mensen onder u, bij wie het schijnt, alsof zij het bevel van de engel gehoorzaam zijn en de Heere zoeken. Maar zij doen gelijk Saul, 1 Sam. 15: 13, 16, die ook des Heeren stem scheen te gehoorzamen. Maar hij hield Agags schapen bij zich. Alzo willen ook velen uwer Jezus nog wel zoeken, als u uw wereldse schapen maar niet behoeft te verlaten, als u het voordeel, de eer en het aanzien van de wereld, ja, ook het vermaak der zonden maar kunt behouden!

Maar, indien u om Christus iets zou moeten verlaten, zo wilt u liever nooit naar Hem zoeken, dan dat u met verlating van alles Hem zou vinden. Zulke mensen zijn rechte Belialskinderen, die in de zonden willen leven. Maar als de rechtvaardigen willen sterven.

Nee, M. V., zo deden onze herders niet; zij verlieten hun schapen om het Kind Jezus te vinden. Zij moesten óf het een óf het andere missen. Bleven ze bij de schapen, dan konden zij Jezus niet vinden. Zij verlieten echter alles om Jezus' wil; zij verlieten schapen. Maar zij vonden de waren Zieleherder.

Gijlieden evenwel blijft bij uw wereldse schapen en laat Jezus varen en alzo blijkt het, dat velen onder u de ware zoekers van Jezus niet zijn. U zult Hem, zo blijvende, ook nooit vinden, en zonder Jezus levende, zonder Jezus stervende, eeuwig moeten verloren gaan.

Ach, ellendige schepsels, kon u eens recht beseffen, wat het zal te zeggen zijn, als straks uw einde nadert en het laatste uur van uw leven slaat en velen uwer zullen meen in te gaan en niet zullen kunnen. Maar met de dwaze maagden buiten de hemel zullen moeten blijven en de deur voor eeuwig zal gesloten worden. Ach, wie kan uitspreken, wat verschrikkelijke zaak dit wezen zal. En dit zal nochtans velen overkomen, zegt Jezus in Luc. 12: 24.

O, gawe de Heere! dat u dan Zijn roepstem nog mocht horen: *Zoekt de Heere, terwijl Hij te vinden is, en roept Hem aan, terwijl Hij nabij is!*

Maar het wordt tijd, dat ik ook nog een woord tot u spreek, begenadigd volk des Heeren, schapen van Christus, die de stem van uw Herder kent.

Deze tekstwoorden zijn voor u een geopende troostbron. Indien u opmerkt, dan zult u er uw beeld in vinden en dan kan het niet anders zijn, of u zult uit de vertroosting der Schriften hoop voor uw zielen hebben.

Let dan wel op. Omdat de Heere uw ziel heeft wedergeboren zo woont dan ook Zijn Heilige Geest in u, Die u oren geeft om te horen en een hart om op te merken en te verstaan. Gelijk dan de herders met heiligen eerbied en zielsverlangend luisterden naar de prediking en het gezang der engelen, zo bevindt u het immers ook in uw hart. Als u het Woord der zaligheid hoort verkondigen, moet u dan niet dikwijls zeggen: als ik Uw Woord gevonden heb, zo heb ik het opgegeten? Is het voor u niet een hemels Manna, waardoor uw hart wordt versterkt, en wordt uw ziel niet als boven het stof verheven onder het Psalmgezag?

Zegt uw hart wel niet eens: o, dat ik maar altijd zo gesteld was, en zou u niet gaarne altijd op die plaats willen blijven?

Het is daar als een voorportaal des hemels! Maar u moet dat weer missen, zoowel als de herders en dat wel tot uw nut, want, let wel M. G., waren de herders daar met die zingende engelen gebleven, dan hadden zij het Kindeke niet gevonden te Bethlehem. Zo ook met u, M. G. Ik weet wel, zulke toestanden zijn zoet voor de ziel. Maar in zulk een toestand zijnde, vermaakt men zich in het zielszaligend gevoel, en de Christus moet gezocht en gevonden worden door geloof; dus, zulke toestanden moet u ook verliezen. De engelen voeren weg, zo vliegen zulke standen ook weg. Maar de engelen voeren naar de hemel. Zo ook de vrucht van zulke toestanden, die eindigt in de hemel. Het zal in de eeuwigheid gezien worden. De vrucht er van wordt ook in 't hart niet vergeten, want zij zeiden tot elkander, enz.

O, prediciën, welke tot in uw hart doordringen, laten ook hun vrucht en werking in uw hart na, zodat u geloofd hebt, dat het God was, Die tot u sprak. O, ziel, als Gods Geest dat gepredikte woord zo eens op het hart brengt, hoe wonder is dan zulk een ziel gesteld. Het hart brandt dan van liefde, en die liefde gelooft alle dingen, welke God laat spreken. U gelooft, dat anderen dat met u ook zo genieten, het hart is dan ook vol, en wil zich wel eens ontlasten tegen een ander. En daarom spreekt u er dan ook bij en met anderen over en wekt elkander dan ook wel op.

Ja, kinderen Gods, dit is u in dit nieuwe leven aangeboren, u zou alle mensen wel willen opwekken om met u te gaan om Jezus te zoeken. O, hoe blijde zijt gij, als u er eens een mee kunt krijgen, die met u wilt gaan! En vooral, als dat er een uit uw huisgezin of familie is. O, wat is uw ziel verblijd, als u ze eens kunt mede krijgen onder de middelen der genade. Waarlijk, dit is een recht kenmerk van genade in uw ziel, want genade is mededeelzaam. O, hoe gaarne zou u het aan anderen willen meedelen, wat uzelf daarvan gevoelt. Maar het blijkt ook verder in de uitwerking.

De herders bleven niet staan. Maar zij gingen met haast naar Bethlehem. Genade maakt geen luie of trage Christenen. Maar doet hun werkzaam zijn, en niet rusten voor zij datgene bezitten, hetwelk hun voor tijd en eeuwigheid genoegzaam is. O, ja, zij haasten zichzelf om huns levens wil. Dit is de rechte werkzaamheid van een toevluchtnemend gelovige. De belofte van Christus te zullen vinden, hadden de herders ontvangen, het geloof aan die belofte maakt hen werkzaam, de hoop doet hen leven, de liefde maakt hen vaardig en zo verlaten zij alles om Christus maar te mogen hebben.

Ziet, Christen, hier uw beeld. De beloften zijn niet alleen voor u in Gods Woord en worden door de leraars u gepredikt. Maar immers heeft de Heere door Zijn Geest u de beloften in uw hart geschonken. Maar het wordt dikwijls door u betwijfeld of het wel beloften van de Heere geweest zijn. Maar let hier op, als de Heere beloften aan een ziel schenkt, dan heeft het deze kenmerken: Hij schenkt er geloofskracht bij om aan te grijpen, hetgeen wat Hij haar schenkt; ten andere wordt ook de liefde ontstoken tot het voorwerp des geloofs; ten derde laat het haar geen rust, totdat zij het voorwerp des geloofsbezit; en ten slotte, dit werk wordt door de satan altijd bestreden. Zo u nu opmerkt, zult u deze dingen duidelijk in u bevinden. Immers kunt u geen rust hebben, zolang u Jezus niet hebt? Wat jaagt u er naar, niets kan u er van afhouden.

Zowel als de herders hun schaapjes verlieten, zou u om Christus te vinden, ook alles wel willen verlaten! Niets immers kan u daarvan afhouden? Geen vader, geen moeder, man, vrouw noch kind, veel minder enige tijdelijke en vergankelijke goederen, geen donker vooruitzicht of gevaar kan u daarvan afschrikken, zo min als de donkere nacht de herders. Jezus te vinden zal alles vergoeden.

Ziedaar, M. G., zijn dit nu zo uw werkzaamheden, dan staat uw naam op de lijst van

toevluchtnemende gelovigen, die onder de belofte liggen van zeker te zullen vinden. O, wat is dat toevluchtnemend geloof dikwijls veel ijveriger dan het verzekerde vertrouwen.

Wat kan het kloeke daden doen! Het doet een Petrus op de zee wandelen, terwijl de Heere over de bevestigden wel eens moet klagen, dat zij hun eerste liefde hebben verlaten.

Maar u zegt wellicht: als ik een rechte zoeker door het geloof naar de Heere Jezus was, dan zou ik Hem toch ook wel eens vinden? Maar ik heb al zo lang gezocht. Maar ik vind Hem niet, dus denk ik, dat ik wel geen rechte zoeker zal zijn en wellicht nooit een vinder zal worden.

Hoort eens, het is waar, zoeken is nog geen vinden. Maar die recht zoekt, zal zeker vinden, dat is de onfeilbare belofte van de Heere. Maar er is nergens een belofte, wanneer zij zullen vinden. Hoe lang zochten een Hanna, een Heman, enz. en hebben zij niet gevonden? Wat zocht de bruid niet lang en overal? Hoogl. 3. En zij heeft toch eindelijk gevonden! Welnu, zo zeker zult, u ook nog eens vinden.

Maar ligt er soms ook geen oorzaak aan uw zijde, waarom u Hem niet vindt? Zoekt u Hem wel in Bethlehem? Zoekt u Hem wel bij Maria in de stal, in de kribbe, in de doeken?

Ik denk, dat het velen hier hapert, dat zij wel met een innige begeerte naar Jezus zoeken. Maar dat zij Hem zoeken buiten de stal.

Vooreerst, in die grote en prachtige tempels, omdat men ook in deze dagen roept, evenals de Joden, Jer. 7: 4, des Heeren Tempel! des Heeren Tempel zijn deze! Zo ook nu: dit is de kerk! hier is de kerk! enz. En daar wilt u dan Jezus vinden.

Maar, M. G. H., u zoekt daar tevergeefs (slechts enkelen uitgezonderd). Maar over het algemeen kan men zeggen met de engel, Matth. 28: 6, *Hij is hier niet*. De Heere is daaruit weggegaan, ja, en er ook door de bouwlieden uitgedreven. Hij is daar door velen ontroofd van Zijn Godheid, van Zijn Koninklijk ambt, van Zijn Priesterlijk en Profetisch ambt, zodat Hij die woning heeft verlaten.

Daarom zeg ik: u zoekt daar thans tevergeefs, u zoekt daar al zo lang, dat u als moede wordt en moet uitroepen: ik zocht Hem. Maar ik en vond Hem niet! Zou ge u grote dingen zoeken, zegt God, en zoekt ze niet, Jer. 45. Maar in de kleine en verachte plaatsen, in schuren en stallen, in stulpen en op zolders, daar is de Heere thans te vinden.

Ten tweede, u zoekt Hem bij de grote en hooggeleerde verstandenen, bij de sierlijke, hoogdravende en loftuitende redenaars. Maar hij wordt bij de arme, eenvoudige Galileeërs gevonden, die zo maar prediken uit Gods Woord, gelijk de Heilige Geest hun geeft uit te spreken. En die willen dan niet anders weten als Jezus Christus en die gekruist.

Ten derde, zoekt u Jezus ook bij zulke personen, hetzij man of vrouw, die veel van grote dingen spreken, welke zich voordoen alsof zij zeer wijze mensen zijn, die boven anderen uitmunten in kennis, ondervinding en vroomheid; die altijd kunnen redeneren en ook lange gebeden kunnen doen.

O, M. G., wat schijnen zulke mensen u toe als bomen, en u meent toch bij zulken dan de Christus wel te vinden.

Maar helaas, het is bij velen maar praten en redeneren. Christus is er noch in huis, noch in hart of wandel te vinden. Veeleer wordt de Heere gevonden bij de eenvoudigen, want die wil God gadeslaan, bij de verbrokenen en verslagenen van geest, want dat zijn Gods offers, bij hen, die niet weten wat zij bidden zullen gelijk 't behoort. Maar dit doen door onuitsprekelijke zuchtingen.

Ja, bij zulken, die van zichzelf moeten uitroepen: *Heere, ga uit van mij, want ik ben*

een zondig mens! Waarlijk, bij zulken is Christus te vinden, in die eenvoudigen en armen weg, daar weidt Jezus onder de leliën.

Maar ten vierde, zoekt u ook te hoog binnen in u. U meent Jezus te vinden in uzelf, in de kennis en wijsheid, dikwijls meent ge, als u eens zoveel kennis had als die of die, dan zou u ook wel geloven kunnen dat er wat aan u gebeurd was. Of u zoekt Hem in een zware overtuigingsweg, want dit is immers uw taal: O, was het met zulk een kracht geschied, gelijk bij Paulus of de stokbewaarder, dan bleef er geen twijfel over? Of u zoekt Hem in een verhevene gesteldheid, gelijk Zacheüs in zijn huis, toen hij met Jezus aanzat. Ook zoekt u Hem soms nog wel in uw eigene gerechtigheid; dit blijkt uit uw gezegden, want hoe dikwijls is dit uw taal: o, kon ik nog eens zo of zo leven voor God! dan denkt gij, zou de Heere zich wel aan mij openbaren! Ach, mijn bekrompen ziel! gedenk toch, dat de Heere bij Elia niet was te vinden in de storm, noch in het vuur, noch in het onweder. Maar in het suizen van een zachte stilte!

Waarlijk, M. V., Hij is binnen in u. Maar u kent Hem niet, het gaat u dikwijls als de Emmaüsgangers: zij spraken met de Heere en zij kenden Hem niet. Als de Heere u de ogen eens opende en u kon de doeken eens ontvouwen, o, dan zou u ras ontdekken, dat de Heere in de stenen kribbe van uw hart lag. Maar ik weet het wel, zolang u het kind niet met uw geloofsarmen kunt omvatten en met uw geloofsmond kussen, kunt u er uzelf niet mede troosten. Maar houdt moed, mijn ziel! Toen de herders op het woord van de engel heengingen met haast, was het nacht en zij werden verblijd toen zij in de stal het Kind vonden.

Welnu, is het dan nu nog wat duister voor u, en zit Maria in de stal van uw hart te ween; nog een weinig tijds, en de geestelijke Jozef zal alle hinderpalen wel wegnemen en aan u toebrengen wat nodig is om het Kind te kunnen ontvangen. Gewis, ook u ligt onder de belofte dat u het Kindeke zult vinden. Houdt dus aan met zoeken, zoekt Hem in Zijn Woord, in Zijn Verbondsteken, in het eenzame op uw knieën voor God in 't gebed. Ja, zoekt Hem ook bij Zijn arm en oprecht volk, en op al zulke plaatsen, waar God op het hoogste verheerlijkt wordt en de zondaar op het diepst vernederd. Waarlijk, daar zal Hij Zich laten vinden.

Maar eens zult u Hem met al Zijn volk vinden. Maar niet meer in de stal. Maar in de hemel, waar alle engelen Gods Hem aanbidden. Maar driewerf gelukkig zijt gij, meer bevestigd volk des Heeren, die zeggen kunt, dat u Hem, Die uw ziel lief had, gevonden hebt. Was de herder met zijn schaap, de vrouw met haar penning, en de vader met zijn gevonden zoon zo verblijd, o hoe groot moet dan uw blijdschap wel niet zijn, omdat u hebt gevonden geen schaap. Maar een Zieleherder, geen penning. Maar een gehele schat, geen zoon. Maar een Vader der eeuwigheid, geen ezelin, gelijk als Saul maar een Lam Gods, dat de zonde der wereld wegdraagt. Ja, in en met Hem hebt u alles gevonden. Wie is er rijker dan gij, nu u Jezus hebt?

U bent nu bezitter van hemel en aarde, met alles wat er op en in is, want de Heere zegt: alles is uw! Wie is er rechtvaardiger en heiliger dan gij? Want in Christus zijt u rechtvaardig voor God. Wie is volmaakter, ja, wie is er zo zonder enig gebrek, dan gij? Want in en met Christus zijt u alles en hebt u alles.

O, hoe gelukkig zijt gij, dat God u waardig achtte, om dat Kind, Zijn geliefde Zoon, de Zaligmaker der uitverkorenen de Koning Israëls in uw armen te schenken. Zalig zijn uw ogen, want u hebt gezien datgene, dat vele koningen en profeten niet hebben gezien, namelijk de Christus. Maar de wereld kent dat heerlijk geluk niet, zij acht u ook niet gelukkig, haar ziel is aan 't. stof gekluisterd, zij kan Gods daden niet zien, en daarom wordt u dikwijls van haar bespot, al was het zelfs van uw nauwste betrekkingen. Maar dit is niet vreemd, dat hebben de profeten en apostelen en zo vele Godzaligen al voor u ondervonden. Deze hoon en smaad, deze verguizing en

verdrukking is immers niet te waarden bij de heerlijkheid, die voor u aanstaande is. Komt, woont vrij hier met Jezus in de stal der beesten, ligt vrij met Hem in de harde kribbe, spoedig zult u die stand verwisseld zien. Want uw Jezus heeft een betere plaats en een beter lot voor u bereid, nl. een huis in de hemel. Daar is een paleis voor een stal. Hier zijt u onder de beesten, daar zult u zijn onder de engelen Gods en de volmaakte rechtvaardigen. Hier vond u een Kind in doeken. Maar daar zal het zijn een eeuwige Vader, bekleed met majesteit en heerlijkheid. Hier een gedurige droefheid. Maar daar een eeuwige blijdschap.

O, wat zaligheid wacht u daar, kinderen Gods! Maar u moet nog een kleinen tijd wachten, de loopbaan is nog niet aan het einde, uw werk is nog niet afgedaan. De engelen zijn u tot een voorbeeld in de tekst. Toen het werk, van God hun opgelegd, volbracht was, voeren zij weer naar de hemel. Nu, volk des Heeren, dat zal straks ook uw voorrecht zijn. Haast is uw werk afgedaan, haast zijn uw bestemde dagen vervuld, dan zult u blijder zijn dan Jakob over Rachel, haast is de strijd vervuld en dan zult u meerder triomf hebben dan David, straks is uw werk volbracht en dan zal er meer rust voor u zijn dan voor de rijken dwaas.

Ja, nog een weinig en uw tranen zullen niet meer vloeien. Maar door God worden afgedroogd.

Ja, u allen, die hier zo menigmaal in 't stof neerknielde, u zult haast naar de hemel heenvaren, spoedig!

Ja, hoort, wat die zalige engelen dan zullen zingen, zodra uw laatste uur zal slaan: doet de poorten open, opdat het rechtvaardig volk daarin ga, Jesaja 26.

Dit gedenkende, lieve reizigers naar het hemels Bethlehem, mij dunkt, dan wordt uw ziel vervuld van verlangend begeren en de taal van uw hart mag dan ook wel zijn:

*Ach, wanneer zal die dag eens komen,
Dat ik uit dit benedendal,
Ten hemel eens word' opgenomen,
En voor Gods troon verschijnen zal,
Mijn ziel bezwijkt schier van verlangen,
Om toch bij u te wonen Heer!
O hemel! wil mij toch ontvangen!
Daar is toch nooit geen scheiden meer.
Daar zal 'k verzadiging genieten,
Van vreugd' en blijdschap, die altijd,
Als stromen, eeuwig zullen vlieten,
En alzo zijn verlost van strijd!
Daar zult u mij met heil bekleden,
O, Koning! aan Gods rechterhand,
Trek, Jezus, trek mij van beneden,
Tot U, in 't hemels vaderland!*

AMEN.

NAZANG: Psalm 68: 2.

6. De herders verheerlijken God

VOORZANG: Psalm 98: 1 en 2.

TEKST: Lukas 2: 17, 18, 19 en 20.

17. En als zij het gezien hadden, maakten zij alom bekend het woord, dat haar van dit Kindeke gezegd was.

18. en allen die het hoorden verwonderden haar, over hetgeen haar gezegd werd van de herders.

19. Maar Maria bewaarde al de ze woorden tezamen, overleggende die in haar hart.

20. En de herders keerden wederom, verheerlijkende en prijzende God over alles, wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot haar gesproken was.

Hoe heerlijk is het vooruitzicht voor de ware gelovigen, vooral wanneer de Heere hun glasvensteren eens als kristallijn maakt, Jes. 54: 12, d. i. als de Heere de geloofsogen eens recht opent, het zonestof uit het gemoed wist, o, dan kunnen zij verre en klaar zien. Dan zien zij, wat groot goed de Heere voor hen heeft weggelegd, dan verdwijnt hun droefheid, en zij bedenken, dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waarden bij de heerlijkheid, die aanstaande is.

Hiervan zong de dichter van de 17de Psalm, vers 8 in rijm: maar blij vooruitzicht dat mij streelt, enz. Dit vooruitzicht deed hen ook in duistere omstandigheden zingen: *een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, de heerschappij is op Zijn schouder en men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst!* Jes. 9: 5.

Hoe levendig zag hier het geloofsoog deze nog zo veraf zijnde heerlijkheid, die zoveel eeuw na dit gezicht eerst zou geschieden. Het was alsof zij het reeds voor ogen zagen. O, zalig gezicht! Zij zagen dat een Kind werd geboren uit een maagd, Jes. 7: 14. Zij zagen terug met datzelfde geloofsoog in de nooit begonnen eeuwigheid, dat dit Kind Gods Zoon was, Psalm 2: 7, en zij hoorden Zijn Namen, die allen tot troost en sterkte voor ellendigen zouden zijn, en wat hen het allermeest verblijdde, was dat dit Kind en die Zoon hen geboren, hen gegeven, ja, voor hen en aan hen was geschonken. Want zij hadden Hem niet kunnen verdienen, noch uit de hemel kunnen doen afkomen, noch kunnen zoeken, noch vinden. Nee, het was een vrij soeverein geschenk des Vaders aan alle Zijn gunstelingen. Daarom zongen?ij, een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven. Hij was hun gegeven tot een Borg en Losser, tot Koning, Priester en Profeet, ja, tot een Bruidegom en Man, tot hun Hoofd en Heere.

Alzo lief had God Zijn volk in de wereld, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon niet spaarde. Maar Hem voor en aan hen overgaf. Geen wonder dan, dat zij, dit ziende, zulk een juichtoon aanhieven.

Maar was het vooruitzicht op die komende Zaligmaker zo heerlijk, wat moet dan de vervulling van die beloften wel niet geweest zijn, toen alle schaduw verdwenen en het beeld der zake zelf daar was, toen alle windselen werden ontbonden en het lichaam zelf klaar en duidelijk werd voorgesteld, en aan de steden en dorpen kon verkondigd worden: ziet, hier is uw God!

Nu, de belofte Gods kon niet feilen. Toen de volheid des tijds daar was, heeft God Zijn Zoon gezonden, geworden uit een vrouw, enz., Gal. 4:4. Dit hebben de engelen verkondigd in Bethlehems velden en er over gejuicht, zodat de lucht er van weergalmde. De herders, welke in de nacht op het veld die blijde boodschap hebben ontvangen, konden niet tevreden zijn, vóórdát zij het zelf zagen, waarom zij ook zijn

heengegaan naar Bethlehem, teneinde het Kindeke Jezus te zoeken (want Hij moest aldaar geboren worden volgens Micha 5: 1), en zij hebben Hem ook gevonden. Hoe blijde zij over het vinden van het Kindeke in de stal waren, hebben wij enigszins gezien in onze voorgaande verhandelingen. Maar wij zullen in deze onze tekstwoorden daar wat meer van horen. Zij, die wellicht in het begin van de nacht treurliederen hebben gezongen, zeggende: velen zeggen, wie zal ons het goede doen zien? Hebben met verbaasdheid en verwondering aangehoord de boodschap van de engel des Heeren en het gezang der engelen. Zij gingen met haast naar Bethlehem en nu zult u hen God horen prijzen en verheerlijken.

Laten wij onze tekstwoorden dan eens wat meer van nabij beschouwen en de inhoud ervan verklaren.

Drie zaken liggen er in de tekst opgesloten.

- Vooreerst. De prediking van de herders.
- Ten tweede. De onderscheidene uitwerking daarvan.
- Ten derde. Het wederkeren van de herders.

Vooreerst hebben wij dan te bezien de prediking van de herders.

De tekst zegt: en als zij het gezien hadden. Wat hadden zij dan nu gezien? Zij hadden het Kindeke Jezus gezien. Toen de engel des Heeren i.r1 het veld tot deze herders predikte, zeide Hij: Ziet, enz. Nu hebben zij met hun eigen ogen gezien, wat zij met het oor uit de mond van de engel hadden gehoord, dus juist zoals door de engel gepredikt was, hadden zij het nu ondervonden. Ja, G. H., dat geschiedt nog zoo. Als daar een getrouw leraar is, die Li predikt volgens Gods last hem opgelegd, dan zal het volk het juist ook alsoo ondervinden, als de Heere Zich aan hen komt te openbaren. Nu, zij hebben dan het Kindeke gezien. Het is buiten twijfel, dat zij ook wel zullen gesproken hebben tegen Maria en Jozef, waarom zij hier in de nacht in de stal gekomen waren, en wat hun van de engelen gezegd was. Zeker hebben zij gevraagd: *zijt gij Maria? en zijt gij Jozef? En het Kindeke in doeken gewonden?*

En hierop zei Maria het Kind aan hen overgegeven hebben. Zij hebben zekerlijk dat Kind in hun armen genomen, zoowel als de oude Simeon, en het hebben gekust. (Misschien zullen zij ook wel de doeken los gemaakt hebben, om te bezien of zij niet bedrogen werden.)

O, ja, M. H., hoe ware het te wensen, dat de herders hier tot een voorbeeld strekten voor vele anderen. Dat elkeen toch zeer voorzichtig mocht zijn, om zich niet te laten bedriegen met een Christus, met welke men niet voor God zou kunnen bestaan. Daarom is er de vermaning, om nauw te onderzoeken en te beproeven. O, mensen, het gaat op een eindeloze eeuwigheid aan, en buiten de Christus Gods is er geen zaligheid te zoeken of te vinden.

Nu, gelijk dan deze herders geloofd hebben, alsoo hebben zij het nu dan ook gezien, en gezien hebbende, zo moeten zij spreken. Nu kunnen zij niet zwijgen. Maar moeten spreken, opdat zij lucht krijgen. Het is opmerkelijk, men hoort niet, dat de herders een enkel woord tegen iemand hebben gesproken te Bethlehem, voor dat zij het Kind gezien hadden. Maar eerst hebben zij gezien en daarna gesproken. Zo was het ook met de Apostelen des Heeren, zij getuigden hetgeen zij met hun ogen gezien en met hun handen getast hadden van het Woord des Levens.

Zo ook hier onze herders, zij hebben geloofd en gezien, ja meer geloofd dan gezien, want zij hebben maar een klein Kind gezien in doeken en in de kribbe liggende. Maar zij hebben geloofd, dat Hij was het beloofde Zaad, dat de slang de kop zou vermorzelen; de zo lang verwachte Koning Israëls, die Zijn volk zou verlossen uit de

hand desgenen, die sterker was dan zij. Ja, zij geloofden, dat dit Kind was de rechte Immanuël, d. i. God met ons. Het ongeloof doet zwijgen, zoals wij zien bij Zacharias, Luk. 1. Maar het geloof heeft niet alleen haastige voeten en bereide handen. Maar ook een geopende mond om te spreken. Zij verkondigen dan, dat de Christus is geboren. Maar aan wie verkondigen zij dat?

Zij verkondigen het alom, zegt de tekst. Dat wil zeggen, aan elkeen, die hen maar voorkwam, aan Maria en Jozef, aan de inwoners van Bethlehem en aan de vreemdelingen. Ja, aan een ieder, die hen maar voorkwam. Zij ontzagen niemand, hun hart was vol, zij konden dit grote nieuws niet verzwijgen, het was een blijde boodschap, daar elkeen belang in hebben moest. De Engel des Heeren had gezegd, dat die blijdschap al de volken wezen zou, d. i. allerlei volk, zonder onderscheid, man en vrouw, zoon en dochter, oud en jong, arm en rijk, vrije en dienstbare. Zo beval ook Jezus aan Zijn discipelen na Zijn opstanding, dat zij het Evangelie zouden prediken allen volken. Hier zien wij dan het beginsel daarvan, de herders zijn de eerste predikanten onder de mensen van die hemelse boodschap. O, wat valt hier niet op te merken. De grote en rijken der wereld gaat de Heere voorbij, en verkiest arme, geringe herders, de verstandigen en wereldwijzen wil de Heere hier niet hebben en eenvoudigen wil Hij gebruiken. De hogepriester Kájafas mag die eer niet genieten. Maar geringe, eenvoudige, onkundige herders zijn hier van de Heere gekozen om de predikers te zijn van de geboorte van de Zaligmaker.

Dit mag hier een voorteken zijn, dat de Heere in de dagen van het Nieuwe Testament, als Zijn kerk in het verval zou geraken, deze zou herstellen, niet door edelen en wijzen, ja, ook niet door hen, die in kerkelijke bedieningen waren, (dewijl de kerk door de zodanigen doorgaans bedorven wordt). Maar door geringe en eenvoudige mensen, die de Heere door Zijn Geest zou leren en daartoe bekwaam maken, die spreken zouden zoals de Geest hun gaf uit te spreken. Dit heeft men ook verder gezien na de dood des Heilands: de eerste verkondigster van Christus' opstanding onder de mensen was een vrouw, Maria, daarna arme vissers en tentenmakers. De kerkgeschiedenis leert ons, dat God gebruikt heeft kolenbranders, mandenmakers, timmerlieden, krijgsliden, enz.

Van dit alles zien wij hier de grondslag gelegd, want hier zien wij, dat de herders prediken aan allerlei volken. Maar hier moet ik een vraag doen: Waar is dan dit volk, tot wie zij prediken? In de stal zijn zij niet, daar waren niemand dan Maria, Jozef en het Kindeke. Zij zullen immers op de straat niet geweest zijn, want het was nacht. Om deze zwarigheid op te lossen, moet men weten, dat Bethlehem op deze tijd, toen elk beschreven moest worden, vervuld geweest zal zijn met mensen en vooral de herbergen, waar zij wellicht meer gewaakt dan geslapen zullen hebben, en omdat de stal bij de herberg was, zo zullen zij in de herberg gegaan zijn, om toch zulk een blijmaar niet verborgen te houden. Maar die ook aan anderen mede te delen.

Want genade is mededeelzaam en de liefde van Christus drong hen, om ook anderen uit te lokken, opdat zij zich met hen zouden verblijden. Maar het kan ook zijn, dat de nacht voorbij geweest zal zijn en de morgenstond reeds was aangebroken. Indien men bedenkt dat het al nacht was, eer de Engel des Heeren tot de herders kwam, daarna het gezang der andere engelen, toen de reis van de herders naar Bethlehem, en vervolgens het zien en spreken met Maria en Jozef, zodat het licht te beseffen valt, dat de nacht haast ten einde zal geweest zijn en de zon der natuur uit de kimmen zal verrezen zijn, toen de boodschap werd gedaan van de Zon der Gerechtigheid. Wellicht zal zich toen al veel volks op de straten bevonden hebben, zodat de herders gelegenheid zullen gehad hebben om te spreken van dit gevonden Kind Jezus.

Laat ons nu eens horen, wat zij alom verkondigden.

Zij maakten het alom bekend, zegt de Tekst. Maar wat maakten zij bekend? Het woord, dat hun van dit Kindeke gezegd was. Maar hoe, vrezen zij niet, dat ze bespot zullen worden, door van zulke vreemde en nooit gehoorde zaken te spreken, zaken, die ongelooflijk schijnen? Niet, dat het zo ongelooflijk was, dat de Messias zou geboren worden, want dat wisten zij uit de boeken van Mozes en der Profeten, alsook uit de Psalmen.

Ook konden zij weten, dat de tijd nabij was: maar evenwel dat het in een stal gebeuren zou, in zo'n armoedige toestand, en dat de verkondigers hiervan herders zouden zijn, dit alles zal immers ongelooflijk schijnen. Maar laten wij eerst eens horen, wat de inhoud van het woord is. Zekerlijk hebben zij verhaald hetgeen de engel des Heeren tot hen gezegd heeft, nl. Dat hij hen een blijde boodschap verkondigd had en dat allerlei volken in die blijdschap zouden delen. Nu was toch geboren de Zaligmaker voor allerlei soort van zondaren en zondaressen, die anders voor eeuwig hadden moeten verloren gaan.

Ook dat die Zaligmaker de Jehovah was, God te prijzen in der eeuwigheid, het zelfstandige Woord Gods, door Wie de hemel en aarde met alle hun volheid geschapen waren, Psalm 33: 6 en Joh. 1: 2. De eeuwige Zoon des Vaders, Psalm 2: 7, Jes. 9: 5; de blijdschap Abrahams, de hoop, verwachting en troost der vaderen, en dat Die nu geboren was uit een maagd, Jes. 7: 14; haar vlees en bloed had aangenomen, als een Zoon des mensen, geboren te Bethlehem, Micha 5: 1, en dat hij dus God en mens was, d. i. De Christus, Die van eeuwigheid gezalfd was, Spr. 8: 23, tot Profeet, Priester en Koning. Voorts, dat zij niet moesten geërgerd zijn, want dat zij dit geboren Kind niet zouden vinden in een koninklijk paleis, noch gekleed met zijde en purper. Maar dat zij het vinden zouden in een kribbe van een beestenstal, en maar in geringe doeken gewonden. Dit was hun van dit Kindeke gezegd.

Maar zij zullen ook verteld hebben, welk een menigte des hemelsen heirlegers daar gekomen was en wat heerlijken lofzang die gezongen hadden.

Mij dunkt, Hoorders, toen zij dit vertelden, werd hun ziel nog meer verlevendigd, als zij gedachten aan het hemelse geklank, dat zij daar gehoord hadden. Nooit, nooit zullen zij dat vergeten. Maar zij zullen ook verteld hebben, dat zij dat hemels gezicht en gehoor niet ongehoorzaam geweest waren. Maar dat zij terstond heengegaan zijn om die zaak te onderzoeken, en te Bethlehem in de stal gekomen zijnde, het daar juist zo ondervonden hadden, gelijk de Heere het hun had bekend gemaakt. Dat zij gevonden hadden de maagd Maria, volgens de profetie van Jes. 7: 14 en Jozef, met wie zij ondertrouwd was, en ook het Kindeke in doeken gewonden. Ook zullen zij verteld hebben, wat zij uit de mond van Maria gehoord hebben.

Ja, ook wat zij van dit Kind geloofden, dat dit Kind was de Christus, de Zone des levenden Gods. Alzo vertelden zij dan onder het volk, wat zij gehoord, gezien en geloofd hebben.

Ziedaar dan de eerste prediking van Christus' geboorte, door de herders gedaan.

2. Laat ons nu echter eens zien, welke **uitwerking die prediking had bij het volk**, en dit zal ons tweede stuk zijn.

Van alle tijden is bekend, dat een en dezelfde zaak tweeërlei uitwerking kan hebben, bijvoorbeeld de zon maakt de klei hard. Maar de was zacht, de regen is in de oogst nadelig voor het koren en hooi. Maar nuttig en dierbaar voor het nagras en het gezaaide, enz. Zo gaat het ook met de prediking van Gods Woord. De Heere Jezus schrijft hier wel vierderlei uitwerking aan toe, in de gelijkenis van het zaad, Matth. 13: 2 enz.. Maar hier vinden wij dat het tweeërlei uitwerking heeft.

De eerste was, dat allen die het hoorden, zich verwonderden over hetgeen hun gezegd

werd van de herders, vs. 18. Onder deze moet men niet verstaan Maria en Jozef, want bij hen had het een andere uitwerking dan verwondering, zij bewaarden de woorden. Maar deze verwonderden zich, en geen wonder, want alles ging hier hun verstand te boven. Zij konden het niet geloven. Maar durfden het ook niet te verwerpen. Zagen zij op de herders, die deze boodschap verkondigden, dan durfden zij het niet te verwerpen. Zij kenden die goede mensen wel enigszins en wisten wel, dat die zo opzettelijk geen leugens zouden verbreiden. Hier was voor hen geen eer noch voordeel in, ook hadden zij er zelfs hun schapjes om verlaten, en waren in de nacht komen lopen om het Kind te zien. Ja, zij konden ook zelf naar de stal gaan, en zien, of de zaak waarheid was: maar dat begeerden zij niet te doen. Hun verwondering was dan ook niet hierover of de herders de waarheid spraken en of zij in de stal een Kind gezien hadden. Maar zij hebben de zaak der woorden betwijfeld. Zij hebben misschien gedacht dat die onnozele en eenvoudige herders bedrogen waren. Zij hebben wellicht gedacht: het is nacht, die mensen hebben misschien een hersenschim gezien in plaats van engelen. De verbeeldingskracht zal sterk op hen gewerkt hebben, en dat daar nu een moeder met een Kind in de stal is, dat is zozeer niet te verwonderen, met zulk een menigte van mensen in zo'n kleine stad; (want immers, alzo spreekt de onbekeerde mens over het werk Gods, om de wonderen Gods maar weg te redeneren). Zij hebben verder gedacht, dat, als waarlijk de Messias geboren was, dan zou er wat anders plaats hebben, als in een stal geboren te worden. Zeker zou hij dan wel in het grootste paleis van Bethlehem geboren zijn. Dan zou men daar wel meer omstandigheden van zien en de bekendmaking daarvan zekerlijk wel bij de hogepriester te Jeruzalem plaats gehad hebben: maar nu is alles zo doodstil, dat men, buiten de herders, daar niets van hoorde. Daarenboven, in hoeveel tijds was er van een gezicht, openbaring of engel gehoord, en zouden dan nu daar zoveel engelen gezien zijn? En zouden die zo gezongen hebben en een uit deze tot de herders gepredikt hebben? En dan nog in het veld? Immers werd verwacht, dat de Messias komen zou en zitten op de troon Davids. Salomo toch was slechts een voorbeeld van Hem, volgens Psalm 72, en wat was dat niet een heerlijk vorst, enz.

Ziedaar, dit en nog meer kunnen redenen van hun verwondering geweest zijn. Maar echter vonden zij geen reden om de herders van leugens te beschuldigen, en alzo blijven zij dan in verwondering. Het is opmerkelijk dat men niet vindt, dat er één van hen naar de stal ging om het Kind te zien, veel minder dat zij het hebben aanbeden of vereerd, en als de wijzen uit het Oosten kwamen, vonden zij wel Jozef, Maria en het Kindeke. Maar geen burgers van Bethlehem bij de kribbe. Zeker hebben zij gedacht, dat het dwaasheid zou zijn, om te gaan zien naar een pasgeboren kind in een stal. De mensen zouden denken, dat zij ook zo eenvoudig, onnozel en onkundig waren als de herders. Immers verbeeldt zich een onbekeerd mens, dat hij veel wijzer is en meer verstand heeft als degenen, waaraan God Zich openbaart, en dat het beneden zijn fatsoen is, om op zulke plaatsen te komen, waar Christus zo kinderlijk te vinden is. Evenwel, het was de inwoners van Bethlehem niet gegeven, de verborgenheid van het Koninkrijk der Hemelen te verstaan. Beter hoorster was Maria. Hiervan zegt de tekst: *Maar Maria bewaarde deze woorden alle te samen, overleggende die in haar hart.*

Het woord der prediking kan niet onvruchtbaar blijven. Valt het grootste gedeelte van die hemelregen op de onvruchtbare stranden en klippen, er is altijd hier of daar nog een klein stukje bouwland. Blijft de gehele aarde droog, toch zal er nog wel een klein Gideons vliesje zijn, dat bevochtigt wordt. Zo ook hier. Het gros der mensen is maar verwonderd en blijft dus droog van genadewateren. Maar er is nog een Maria, een vliesje Gideons, bij haar valt het zaad des Woords in het hart. Het was voor Maria zo

kennelijk, M. V., want alles wat de herders predikten, had zij in haar binnenste ondervonden.

Het Kind, daar zij van predikten, had Maria onder haar hart gedragen, dus hetgeen zij met haar oren hoorde, geloofde zij met haar hart, bewaarde het in haar geheugen en overlegde het in haar hart. Zij bewaarde de woorden gelijk als een mens, die zijn beste paarlen of juwelen op een goede plaats bewaart, opdat ze niet gestolen of beschadigd zouden worden. Alzo bewaarde ook Maria deze woorden. En waarlijk, het waren paarlen en juwelen voor de ziel. Nauwkeurig wenste zij deze te bewaren, opdat de satan ze niet roofde, of zijzelf ze niet beschadigde, door teveel met haar verstand te redeneren. Daarom bewaarde zij deze. De Heere had haar oog, oor en hart geopend. Zij wil het dan nu bewaren, het zal haar later nog wel te pas komen.

Maar er wordt ook nog gezegd, *dat zij die woorden in haar hart overlegde*. Wat wil dat zeggen?

Let eens op, M. V. Maria ondervond meer dan zij met haar verstand begrijpen kon. Zij was een mens, gelijk alle andere, de satan kon zijn pijlen ook op haar afschieten, dat dit Kind de Messias niet was, daar de Heere dan toch wel beter voor haar en dat Kind zou gezorgd hebben. Ja, dat de een of andere inwoner van Bethlehem dan toch wel eens zou komen zien, omdat het toch Davids Zoon was en hier, in Davids stad, dit alles toch is geschied. Hierover denkende, begon zij te twijfelen. Maar als zij dan weer dacht aan hetgeen de engel Gabriël tot haar gezegd had, en hetgeen de herders getuigd hadden van alles wat er in het veld buiten Bethlehem geschied was, dan herleefde zij weer. En zo was zij met haar gedachten *dán* bij de engel, die haar de boodschap bracht, *dán* bij haar nicht Elizabeth, en wat deze tegen haar zeide, toen zij haar de moeder des Heeren noemde, *dán* weer zag zij het Kind aan, dan weer zag zij om zich heen, hoe ze te midden der beesten zat, om vervolgens weer te overleggen wat de herders haar gezegd hadden. Alzo zal zij overdacht hebben, hoe alles het best was overeen te brengen. Maar hoe het ook wezen mocht, of haar gedachten werkzaam waren in de hemel of op de aarde, in Bethlehems veld onder de lofzang der engelen dan wel onder het geloei der beesten, Jezus was de Kern, ja, het enige Voorwerp van en onder al die bedenkingen.

We zien dus, dat ook deze Maria het beste deel had uitverkoren. Gewis, nu mocht zij haar lofzang wel herhaald hebben.

Maar wat doen nu onze herders? Blijven die nu maar door prediken en laten ze hun schaapjes maar dwalen? O, nee, M. G. H., een goed christen is ook een goed burger en verzuimt niet het beroep, waarin hij door God is geplaatst. Hij is altijd bevreesd, dat Gods Naam om Zijnentwil zal gelasterd worden en wenst daarom getrouw en naarstig zijn beroep uit te voeren.

3. Dit deden nu onze herders ook, want, zo zegt de tekst: ***en de herders keerden wederom***, enz. Dit zal nu ons laatste stuk zijn.

De herders dan keerden wederom. Zij hadden wel te Bethlehem willen blijven, zoowel als de discipelen op de berg, Matth. 17, want het was hen ook goed bij Jezus te zijn. Hier weidde hun ziel met een verwonderd oog, hier bestraalde het Goddelijk licht hun ziel, hier gevoelden zij leven aan hun hart, ja, hier was Bethlehem voor hen een recht Broodhuis, waar hun zielen gevoed werden. Maar hoe zalig het hier voor hun gemoed ook was, zij konden hier niet blijven, zij hadden hier geen blijvende stad, zij waren nu wel in een grazige weide geweest bij de oversten Herder en Opziener van hun zielen. Maar zij moeten weer terug naar hun schaapjes. Dat was het beroep, waarin zij door

God geplaatst waren.

En hoe gaan zij nu over de weg naar hun schaapjes? Zijn zij droevig, gelijk de Emmaüsgangers?

Nee, M. H., zij zijn verblijd, hun hart is vervuld, hun mond kan niet zwijgen, zij verheerlijken en prijzen God over alles, wat zij gehoord en gezien hebben, gelijk tot hen gesproken was.

Hier kunt ge zien, M. H., de nauwe overeenkomst, die er bestaat tussen de engelen in de hemel en de uitverkorenen op de aarde, want hetgeen wij in de velden van Bethlehem gehoord hebben, nl. Dat zij waren lovende en prijzende God, vinden we hier ook bij de herders. De engelen hebben eerst geprekeet en toen gezongen, de herders volgden hen hierin na, want ook zij hebben eerst geprekeet in de stad en nu zingen zij op de weg. Gelukkig zij, die hun weg zo zingende mogen bewandelen. Zij verheerlijkten en prezen God. Dit zal geschied zijn met hart en mond, zij hebben elkander daartoe aangespoord:

*Komt, laat ons samen Israëls Heer,
De Rotssteen van ons heil, met eer,
Met Godgewijde zang ontmoeten, enz., Psalm 95.*

God alleen kwam de eer toe van alles, Hij was de Oorsprong en bron, waaruit al die heilsweldaden voortvloeiden. Hij moest dan ook geëerd en geprezen worden.

O, M.V.! mij dunkt, hun zielen zijn zo gesteld geweest, dat zij hemel en aarde wel te hulp geroepen hebben om God te verheerlijken! O, hoe kort zal hun de weg wel gevallen zijn.

Het is, alsof ik hen op de weg hoor zingen: *de hemel looft, o Heere! Uw wonderen dag en nacht*, Psalm 89: 3. Die blijdschap was over alles wat zij gehoord en gezien hadden. Zij hadden de engel des Heeren tot hen horen prediken en de heirlegers horen zingen. O, gelukkig zij, die zo mogen horen en het gehoorde bewaren. Dit was ook liet voorrecht van de herders. Maar 't was ook over hetgeen zij gezien hadden en wat hun van het Kindeke gezegd was. Juist zoals de engel het hun gezegd had, hebben zij het ook gezien: een arm Kind, in doeken gewonden, en liggende in de kribbe, en in dat Kind mochten zij zien de openbaring van het heilgeheim van Gods eeuwig Raadsbesluit, Psalm 2: 6. Gezien hadden zij de vervulling van Gods waarheid en belofte. Van de belofte, Gen. 3: 15, van de waarheid, bijzonder Jes. 7: 14, 9: 5, 11: 1 en 53: 2, Micha 5: 1.

In dit Kind hebben zij gezien Gods trouw, onveranderlijkheid, liefde, almacht, rechtvaardigheid, genade en barmhartigheid. Dit alles hebben wij uitgebreid bij de behandeling van de lofzang der engelen en is ook hier also door de herders gedaan. Nu, dat alles hadden zij gezien. Zalig de ogen, die zien hetgeen zij zagen en zalig de oren, die horen hetgeen zij hoorden! O, blijde, o gezegende morgenstond, waarin deze Zon der Gerechtigheid uit de kimmen oprees, waardoor de duistere nacht van onkunde moest verdwijnen en het zielverleidend ongedierte zich in haar hollen moest verbergen. O, welk een heerlijk lichtende dag moet hierop wel volgen!

Nu mogen, ja, nu kunnen al de vogelen des hemels hun stem geven van tussen de takken, nu zingen de engelen in de hemel, de heirlegers in de lucht, de herders in het veld, Maria in de stal!

O, komt dan, u allen, die in zulk een morgenstond ontwaakt zijt en dat Kind gezien hebt, laat ons onze stem met engelen en herders paren en tezamen zingen: Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder, en men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, sterke God, Vader der Eeuwigheid, Vrededorst, Jes. 9: 5.

Alzo hebben wij dan onze herders met blijdschap zien terugkeren, en hiermede de verklaring der tekstwoorden geëindigd zijnde, wordt het tijd, dat wij met een woord van toepassing tot onszelf inkeren.

TOEPASSING.

In onze toepassing hebben wij dan volgens onze tekst inzonderheid het oog te vestigen, Vooreerst: op de herders, ten tweede op het volk te Bethlehem, dat zich verwonderde, en dan ten derde op Maria, die de woorden bewaarde.

Letten we op de herders, dan zien we in hen een voorbeeld van alle oprechte geestelijke herders, die Christus' lammeren en schapen moeten weiden. Wij zagen in hen, dat zij, de Heere Jezus zoekende, niet van Hem gesproken hebben, voordat zij Hém gevonden en gezien hadden: maar toen zij Hem gezien hadden, konden zij er ook niet van zwijgen. Maar spraken vrijmoedig van Hem tot elk, die ,hen maar voorkwam, zonder onderscheid van persoon, staat of conditie. Dit leert ons, dat, zal iemand waarlijk een leraar zijn van God gezonden, om anderen de Christus te prediken, hij de Christus eerst voor zichzelf zal moeten gevonden hebben. Want hoe zullen zij toch van de Christus spreken en Hem aan anderen voorstellen in Zijn geboorte, leven, lijden, dood, opstanding, enz., zolang zij Hem niet kennen? En kennen zij Hem, dan kan een rechtgeaard leraar er ook niet van zwijgen. Maar predikt de Christus aan allen, waar er maar gelegenheid bestaat, aan rijken en armen, aan vrijen en dienstbaren. Hij predikt Hem dan als de enige Weg ten eeuwigen leven, als de enige Naam, Die onder de hemel gegeven is om zalig te worden, de liefde Christi dringt hem daartoe, Gods eer en het behoud van de onsterfelijke zielen zijns naasten is de beweegoorzaak van zijn prediken.

Immers, Gods Woord leert dit op verscheidene plaatsen. Let maar eens op sommige, die ik u zal opnoemen. De oude Simeon, zodra hij de Christus gezien en in zijn armen genomen had, predikt hij Denzelve, Luk. 2: 29 enz; Anna de profetes, vs. 38; Andreas en Johannes, de discipelen van Jezus, Joh. 1:42; Filippus, vs. 46; de Samaritaanse vrouw, Joh. 4: 29; Paulus, Hand. 9: 20, enz.

Dit alles bevestigt nog de Apostel Johannes, 1e Brief, Hoofdstuk 1: 3, waar hij zegt: *'t gene wij dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u*, enz.

Ziet, M. G. H., dit alles leert ons, wat er gekend en ondervonden moet zijn, eer men voor anderen zal kunnen dienstbaar zijn.

Een leraar moet niet alleen theologie van Christus hebben uit de Heilige Schrift, maar ook praktijk. Maar als dit nu zo is, gelijk het waarlijk volgens Gods Woord moet zijn, wat moeten dan deze herders niet tot overtuiging en beschaming zijn van velen, die zeggen dat zij leraars zijn, vooral in deze zo diep bedorven tijden.

Let maar eens op, M. G. H., en dan zult u het onderscheid kunnen opmerken.

1. De herders predikten niet, voordat zij de Christus gevonden en gezien hadden. Maar helaas, hoe vele honderden zijn er in deze dagen, die staan om anderen te onderwijzen en zelf vreemd van de Heere Jezus zijn, die wel zeggen: de Heere Heere heeft mij gezonden. Maar de Heere zegt van hen: *Ik heb hen niet gezonden*. Want in deze dagen zijn de meesten van hun onbekeerde mensen, die noch God, noch zichzelf kennen, vijanden van de Heere Jezus en van Zijn Wetten, en ook daarom Hem niet predikende als de enigen Naam onder de hemel om zalig te worden. O, welk een bewijs, dat zij Hem niet kennen.

2. De herders verkondigden de Christus alom, aan een ieder, zonder onderscheid van persoon. Maar wat doen velen in deze dagen? De rijken worden geveleid, en men spreekt tot hen zachte dingen, men maakt voor hen kussens onder de ellebogen en

oksels onder de armen en jaagt zo hun zielen naar de bloemhoven.

Maar tot de armen spreekt men harde dingen, met dienstbaren bemoeit men zich bijna niet. Alsof die geen ziel te verliezen hebben!

3. De herders handelden getrouw, want zij verkondigden alles wat zij gehoord en gezien hadden en wat er van dit Kindeke, gezegd was. Maar heden vindt men weinig getrouwheid. Ach, wat wordt er niet af- en bijgedaan van en tot hetgeen er van de Christus in de Heilige Schrift gezegd is. De een doet er Zijn Godheid af, de ander Zijn mensheid, die weer berooft Hem van Zijn Koninklijk ambt, een vierde van Zijn Middelaarsambt. Deze loochent Zijn rechtvaardigheid, gene Zijn heiligheid, want zij stellen Hem soms als een dienaar der zonde, en zeer velen nemen ook Zijn volkomen genoegdoening weg.

Wat dunkt u, M. H., waar het nu zo toegaat zouden die de Heere Jezus wel kennen? Zouden dat wel gezondenen van de Heere zijn? O, nee, M. G. H., het zijn mensen, die niet zoeken hetgeen Christi is. Maar zij zoeken het hunne, d. i. hun vleselijk en tijdelijk voordeel. Nee, dit deden onze herders niet. Enkel liefde tot behoud van zielen en Gods eer drong deze herders om zo te prediken. Maar hier het tegendeel. Enkel winzucht, ijdele roem of eer is bij de meesten het beweegrad, dat hen werkzaam maakt om te prediken. Al vroeg in hun jeugd worden zij door hun ouders daartoe opgeleid om toch een fatsoenlijke broodwinning te hebben. Maar zielen te winnen voor Jezus, daar weet men niet van. Van zulk slag van leraars zijn bijna alle kerkgenootschappen in deze dagen als overdekt, enkelen uitgezonderd.

O, donkere, bedroefde tijden, waarin de leiders des volks verleiders worden, de blinden leiden dan de blinden en zo vallen zij beiden in de gracht. Maar ik moet aan zulke mensen eens vragen, van welk genootschap ze dan ook zijn mogen, gij, die u herders en leraars noemt, hoe zult u het toch eens maken, als u straks gewis voor dat Kind, die Jezus zult moeten verschijnen? Hoe zult u uw zaken voor Hem goed maken? Want Hij zal eens uw Rechter zijn, u zult voor Zijn Rechtersstoel moeten komen en daar zult u moeten verantwoorden, wie u tot dit werk geroepen heeft en wat u gesproken en geleerd hebt, hoe u er onder geleefd hebt, wat uw doel was, enz. O, mensen, wat verschrikkelijk oordeel staat u te wachten. Ziet eens, wat de Heere aan zulke mensen gedaan heeft.

Hoe is het gegaan met de zonen van de richter Eli? 1 Sam. 4: 11. Hoe met de valse priesters, die God niet gezonden had, ten tijde van Elia? 1 Kon. 18: 40. En hoe met al de valse profeten onder het oude verbond? Gedenk eens wat Jehu deed, 2 Kon. 10: 25! O, hoe ellendig en jammerlijk zijn zij omgekomen. Gedenk ook, dat er geschreven staat: vervloekt is de man, die het werk des Heeren bedrieglijk doet; en ziet, hoe Judas daar het bewijs van is. Hoe verschrikkelijk zal het zijn, als u daar voor Jezus zult staan, en al die mensen met u, welke u misleid en verleid hebt. Deze zullen dan tegen u getuigen, en de Heere zal van uw deel afdoen, omdat u van Zijn Woord hebt afgedaan en tot uw plagen toedoen, omdat u tot Zijn Woord hebt toegedaan. Ja, de Heere zal u in eeuwigheid geen dageraad doen hebben, omdat u niet hebt gehandeld naar de Wet en het Getuigenis. Bij de overdenking hiervan riep eens een Godzalige Schot uit: "de bodem der hel zal bedekt zijn met onbekeerde leraars." Nu dan, u allen, wie ge ook zijt, ik wenste wel, dat de schrik des Heeren u eens bewegen mocht tot het geloof en uw ziel het gewis verderf eens mocht ontkomen. Jezus kan ook nog onbekeerde leraars bekeren. O, herders, mocht u die Oppersten Herder eens leren zoeken in de rechten stal, ja, mocht u dat Kind nog eens vinden. Hoe beschaamd en verlegen zou u dan zijn over al uw handelingen.

Ach, dat God het u nog liefde te schenken. Hoort eens, wat de Heere u nog toeroept

in Psalm 2: 12: kust de Zoon, opdat Hij op u niet en toorne, enz.

Hoe gelukkig zijt gij, getrouwe en van God gezonden dienstknechten; herders, aan wie de Heere Jezus Zijn lammeren en schapen heeft toevertrouwd. Gij, die van God geleerd zijt en daarom verkondigt wat u gehoord en gezien hebt en ook alles wat er van dit Kind Jezus geschreven is, leraars, die vol ijver en lust zijt en nacht en dag werkzaam om Christus te prediken.

Gij, die door de liefde Christi gedrongen wordt en uw naasten wel wenste te behouden voor de eeuwigheid, u bent gelukkig, zeg ik. Want hoewel u in dit leven bespot, gehaat, benijd, gehoond, gesmaad en gelasterd wordt, laat u dat niet bekommeren, want dit hebben ze de profeten al gedaan, die voor u geweest zijn. Elia, Jeremia, Amos, Micha, enz. Deelden in datzelfde lot, ook Johannes de Doper kon er niet vrij van blijven. De Apostelen, hoe vervuld ook met de Heilige Geest, konden de laster niet ontgaan, ja, wat zeg ik, de Heere Jezus Zelf heeft die hoon en smaad willen verdragen om alzo de smaad Zijner knechten te heiligen, daarom zegt Hij: verblijdt en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen, Matth. 5: 12. Die er velen gerechtvaardigd hebben, zullen immers blinken, Dan. 12: 3!

Komt dan, getrouwe herders, predikt vrijuit de Christus, Die geboren is te Bethlehem in de beestenstal. Al zou het dan de Jood een ergernis en de Griek een dwaasheid zijn, en velen een reuk des doods, het is evenwel voor hen, wie God het geloof schenkt, een kracht Gods tot zaligheid en een reuk des levens. En die Jezus, Wiens eer u hier gezocht hebt, zal ook u eens toeroepen: komt, u goede en getrouwe dienstknecht, over weinig zijt u getrouw geweest, over veel zal Ik u zetten, gaat in, in de vreugde uws Heeren!

Nu moeten wij ten tweede die mensen eens bezien, die zich over de predicatie der herders verwonderden.

Het was waarlijk niet veel vrucht van zulk een heerlijke predicatie. Maar bij velen, ja de meesten van u, komt het nog niet eens zo ver! Immers, velen onder ulieden spotten soms met de dierbare prediciën, u komt ter kerk en hoort wat, en daar gaat u mede weg naar uw samenkomsten, om daar dan onder elkander te spotten met hetgeen u uit de mond des leraars gehoord hebt. Ja, zij rellen daarvan zelfs langs de straten. Anderen onder u komen ter kerk om het Woord te horen. Maar zodra zij in de kerk zijn, schikken zij zich tot slapen. De kerk gaat uit en zij weten niets van de predicatie. Nog anderen luisteren nauwkeurig. Maar het is om wat op te zamelen en iets te vinden in de leerrede, om met de leraar te twisten, of hem te lasteren, terwijl er nog anderen zijn onder u, die het woord der prediking met vreugd schijnen te ontvangen en alsof het hen grote nuttigheid deed, ja, alsof Zij er krachten der toekomstige eeuw onder smaakten. Maar die daarna als de honden tot hun uitbraaksel wederkeren en gelijk de gewassen zeug tot de wentelingen van slijk, ja, die dan dezelfde dierbare Waarheid lasteren, welke zij eertijds proefden en smaakten. O, gruwel, zulken zijn nog verre te bestraffen boven degenen, die zich nog verwonderen.

Maar, ellendige en rampzalige zondaars, indien u niet veranderd wordt, hoe zal het dan eens met u uitkomen? Want u moet toch voor die Jezus verschijnen, Die u hier gepredikt wordt als geboren om zondaars te behouden. Maar Wiens knechten u bespot en Wiens Woord en bevelen u veracht en weigert te horen. Zekerlijk, er komt een tijd, dat Hij ook u zal bespotten en wellicht zeer spoedig, want hoedanig is uw leven? Te laat, te laat, zondaars, zult u uzelf beklagen. Hier verwaarloost u de genadetijd en misbruikt u de genademiddelen. Straks is de tijd voorbij en dan zult u roepen. Maar God zal u niet horen.

O, wat zal dan die geboren Jezus, Die u gepredikt is als de Weg, de Waarheid en het Leven, tegen u getuigen, omdat u geweigerd hebt Zijn stem te horen! O, duister, donker vooruitzicht voor ulieden. Want waar en bij wie zult u uitkomst vinden, als u de wereld en alles wat u hier zo dierbaar was, zal verlaten en u in de handen van de levenden God zult moeten vallen zonder een Borg voor uw ziel te hebben. Ach, of de Heere u nog redden mocht, want bij Hem zijn uitkomsten tegen de dood.

Maar zal het met ulieden wel veel beter uitkomen, gij, die uw beeltenis kunt zien in het volk, dat zich maar verwonderde! Nee, M. H., want hoewel het waar is, dat u zeer onderscheiden zijt van genoemde zondaars, omdat u noch spot, noch lastert, noch twist. Maar u nog verwondert over alles wat u hoort en ziet, dit is evenwel niet genoeg voor de eeuwigheid. Ik vind niet, dat er één van die verwonderden naar de stal ging om het geboren Kind te zoeken of te aanbidden. Ook vind ik niet, dat zij overtuigd werden van hun zonden, gelijk de mannen op het Pinksterfeest.

Ik vind ook niet dat zij geloofden, hetgeen door de herders verkondigd werd. Hun verwondering bracht hen niet tot Christus, en wat nuttigheid had dan zulk een verwondering voor hen? Immers geen! Van zulke mensen spreekt de Heilige Schrift wel meer. Zo was het ten tijde van Ezechiël, zij spraken van hem bij de wanden; zij hoorden hem gaarne, hij was voor hen als een lied der minne, enz.. Maar zij deden de bevelen des Heeren niet.

O, M. H., is het zo niet met u? Dikwijls verwondert ge u ook, dan is het eens over de leraar, men zegt: ik ben er over verwonderd, hoe houdt de man het uit, met zo dikwijls te preken zonder moede te worden; of het is: waar haalt de man het vandaan en dat zulk een jong mens! het is mij een wonder. Of men verwondert zich over de Waarheid, het is dan: o, wat ligt er in de Waarheid al opgesloten, dat had ik nooit gedacht, het is toch een wonder! Ook verwondert men zich over een ander, het is: O, ik kon het mij niet begrijpen, dat die man of vrouw het niet merkte, want de gehele predicatie was op hen gepast. Ja, ook wordt men soms nog verwonderd hoe een mens, die nooit geleerd of gestudeerd heeft, zodanig de Schriften kan verklaren. Over al de ze en meer andere dingen kan men zich verwonderen.

O, M. H., honderd malen hebt ge u zo verwonderd. Maar nooit hebt ge u verwonderd over uzelf, dat u zulk een verhard, ongevoelig en ellendig zondaar zijt, die onder zoveel weldaden Gods naar 't lichaam, en onder zoveel genademiddelen voor de ziel, nog onverschillig en dood blijft. Nooit uzelf verwonderd over God, dat Hij zo lankmoedig is, dat Hij u nog gedragen en gespaard heeft. Ach, lieve mensen, met al die verwonderingen komt u voor eeuwig om. Bedenk eens, hoe menigmaal hebt u nu al de geboorte van Jezus horen prediken. Naarmate u jaren oud zijt hebt u die stoffen horen behandelen. En ligt nu deze verklaring al weer bij al de anderen, zij liggen allen te samen voor uw rekening. U hebt gehoord, hoe de hemel er over juichte, de engelen zongen, de herders God loofden en prezen. U hebt gezien, hoevelen dat er onder die predicatiën door Gods Geest zijn wedergeboren. Maar u hebt ook gezien, hoevelen er onder gestorven en verloren gegaan zijn. U hebt misschien ook wel gezien hoevelen die Jezus hier in de stal der kerk gezocht hebben en Hem reeds lang in de hemel ontmoet hebben. En u hebt u over al de ze dingen verwonderd. Maar u bent gebleven die u waart, d. i. een zondaar, dood door de misdaden en de zonden. Immers het bracht u nooit op uw knieën voor God. Nooit zocht, noch begeerde u de Heere Jezus te zoeken. Maar vergenoegde u met verwonderingen. Maar hoort eens mensen, laat ik u eens wat zeggen. U zult mij toestemmen, dat de geboorte van Jezus op een wijze, als dit geschied is, een groot wonder is geweest, nietwaar? Nu, zulk een groot wonder moet er nu ook aan uw ziel gebeuren, want u moet wedergeboren worden, of u gaat voor eeuwig verloren. Nu, de herders keerden weder en zij loofden God, enz. Maar

gij, ja u allen, zondaars, die nog van God vervreemd zijt, u zult ook allen wederkeren. Maar het zal zijn naar Gods bedreiging, tot stof. Stof zijt u en tot stof zult u wederkeren! Ach, waart u maar enkel stof! Maar u hebt ook nog een onstoffelijke ziel en die keert weder tot God, om haar oordeel te ontvangen, welk oordeel in 't kort door Gods Geest is uitgesproken in Zijn Woord: Die de Heere Jezus Christus niet lief en heeft, zij een vervloeking, Maranatha!

Ziedaar M. H., wellicht voor velen uwer de laatste bedreiging, de laatste waarschuwing, de laatste roepstem, de laatste uitnodiging, heden, zo u Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet. De Heere geve er u eens werk mede, en make het eens dienstbaar tot redding voor uw zielen. Zoekt dan de Heere, terwijl Hij te vinden is, en roept Hem aan, terwijl Hij nabij is. Dat de Heere Zich dan aan u mocht openbaren, en u nog eens mocht zingen: een Kind is ons, ja ook voor mij geboren, mij gegeven, enz., dat zou de wens mijner ziel zijn.

Maar nu heb ik tenslotte nog een woord aan u, Maria's volkje. Ik bedoel hiermede hen, die in Maria hun beeltenis vinden, en' dus ook met Maria het beste deel hebben uitverkoren, d. i. die aan de voeten van Jezus zitten. Immers is het met u gans anders, als bij degenen welke ik daar te voren heb opgenoemd?

Komt, M. V., legt u eens bij de gesteldheid van Maria neder en dan zult u bevinden dat dezelfde Geest, welke in Maria was' ook in u woont.

1. Maria was maar alleen. Maar die zich verwonderden waren vele; ook u bent maar een klein getal in tegenstelling van de menigte, welke het woord der prediking geen nut deed. O, hoe weinigen zijt gij, soms één uit een geslacht, en twee uit een stad, wellicht zijt u de enigste uit uw ganse familie, daar de Heere tegen gezegd heeft: ulieden heb ik uitverkoren, ulieden heb Ik niet verworpen.

2. Maria was alleen in de afgezonderde stal met het Kind. Jezus. Maar de anderen waren met duizenden op de straat onder elkander. Immers het is klaar en duidelijk, dat u in het afgezonderde, in het eenzame, u het dichtst bij Jezus gevoelt, hoewel u dit nog zo niet geloven durft. U durft wel zeggen, dat u het liefst van de wereld afgezonderd zou willen leven. Maar dat u Jezus bij u had, dat zou u niet durven geloven. Maar het gaat met u als met Maria, zij wond het in doeken. Ja zielen, u windt Jezus ook nog zo dikwijls in doeken, zodat u Hem niet vinden kunt. Maar ook staat er, dat Maria de woorden van de herders hoorde, bewaarde en overlegde, en alzo was zij éne waarvan Jezus zeide, Luk. 11: 28: Zalig zijn zij, die Gods Woord horen en hetzelfde bewaren.

En nu, M. V., God heeft u ook gegeven oren om te horen en een hart om te verstaan; niets is u immers dierbaarder als om van Jezus te horen prediken. O, dat woord is u zoeter dan honigzeem, het streelt niet alleen uw oor. Maar het is geheiligd aan uw hart, de Heilige Geest bewaart het ook in de zin uwer gedachten.

O, wat geeft het u een menigte overdenkingen in uw gemoed. Zeg mij eens: is het bij u niet als bij Maria? Dán dacht zij eens aan de belofte van de engel, dan aan de taal van Elizabeth, dán aan hetgeen de herders zeiden, dan was zij in de hemel en dan weer op de aarde met haar gedachten.

O, ziel, zo is het ook met u gesteld, ik weet het, als u Gods knechten hoort prediken, dat de Christus voor zondaars in de wereld gekomen is, en de werkzaamheden uwer ziel worden dan eens opgelost, o, wat hebt u dan zoete gedachten! Dan eens denkt u aan de belofte die God u heeft geschonken, dan weer wat Gods volk van u wel heeft gezegd, dan weer wat uw vrome vader of moeder wel eens gehoopt hebben van u, en dan hoe dat alles overeenkomt met hetgeen u hoort prediken. Ja, dan zijt u ook met uw gedachten in de hemel en dan weer ziet u van binnen in uw hart. Ja, u kunt het u niet

verbeelden, dat de Heere er zo velen zou voorbijgaan en juist op u zou neerzien.

O, die zaak is u te groot, en evenwel, als u alles hoort, dan durft u het niet te ontkennen. Maar Maria overlegde maar in haar hart, zij maakte niet veel uitwendige beweging.

Zo ook bij u, M. G., voor het uitwendige wordt u van niemand onderscheiden. Maar in uw hart zijt u altijd in overdenking en in werkzaamheden, een duidelijk bewijs dat de Heilige Geest in uw hart woont, Die u alles indachtig maakt, u leert zuchten en bidden, u ook alle dingen leert en u ook troost, Die het zegel op Zijn eigen werk zet.

Ziet u nu, M. G. H., dat de werkzaamheden van Maria ook de uw zijn?

Welnu, is dan Maria in de hemel gekomen, zo zult u er ook niet buiten blijven, en alle die voor rechten vloeien uit die van God geschonken Zoon, Die geboren is te Bethlehem. En nu weet ik wel, dat sommigen zeer twijfelen of zij wel de rechte Maria's zijn.

Ach, M. G., misschien heeft Maria wel honderdmaal getwijfeld, of zij wel waarlijk die begenadigde vrouw zou zijn, eer zij gebaard had: toch echter zij was het. Zo twijfelt u ook: O, zou ik wel genade hebben? Zou Jezus wel voor mij zijn geboren?

O, ja, M. G., Hij is ook voor u geboren. Welhaast zal Hij Zich aan uw ziel openbaren en zeggen: Ik ben het, Die met u spreek.

Maar daar zijn er ook wel onder ulieden, die door God zijn verwaardigd, om Hem te mogen kennen, zoals Hij gekend moet worden tot zaligheid.

Ja, gij, die geloven moogt, dat Jezus in uw hart geboren is en nu dagelijks met de reine dieren alles herkauwt tot nut uwer zielen, o, hoe dikwijls hebt u (ja, ook wel eens de smart der geboorte ondervonden) maar ook de blijdschap, ja, een feestblijdschap van Christus' geboorte mogen genieten, wellicht ook nog wel weer op dit bijna geëindigde Kerstfeest. Maar wie weet (de Heere weet het) hoe spoedig u daarboven feest zult houden. ja, dat blijde vooruitzicht mag u vrij strelen, want zo zeker als het is, dat de geboren Jezus heeft geleefd. Maar gestorven, opgestaan en naar de hemel is gevaren, zo zekerlijk zult u ook sterven en met Jezus opstaan en gewis met Hem ten hemel varen, want waar Jezus is, daar moeten ook zij zijn, die Hem van de Vader gegeven zijn. Dan, nog een weinig tijds, en u zult derwaarts geleid worden.

De herders keerden weder en loofden God. Ja, christen, u en ik, wij allen moeten wederkeren.

Maar, zalige terugkeer voor 's Heeren volk! Want die hier op aarde de Heere gezien hebben, kunnen heengaan en wederkeren met vreugde, om God te loven en te prijzen over alles wat zij hier op aarde gehoord, gezien en ondervonden hebben.

O, ja, zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, want daar /is voor u, die in Christus zijt, geen verdoemenis meer. En straks zult u volmaakt kunnen verrichten, wat u hier zo stamelend en gebrekkig moest verrichten. Daar boven, ja, daar zult u God eeuwig loven, prijzen en verheerlijken over alles, wat Hij u uit genade geschonken heeft.

Ik eindige dan deze stoffen met dit besluit:

*Komt, looft en prijst uw God, wilt Hem ter ere zingen!
Hoort engel en herders stem, Jehovah's gunstelingen!
Komt, voegt u hier te saam, want God heeft u gegeven
In deez' geboor'nen Zoon het eeuwig, zalig leven!
Het is Gods eeuwige liefde, die door Zijn Zoon verschijnt,
Waardoor de nacht der zond' voor al Zijn volk verdwijnt.
Door deze Morgenzon is 't heerlijk licht bereid,
't Welk nooit meer zal vergaan. Maar blijft in eeuwigheid!*

*Komt, komt dan, 's Heeren volk! komt, looft en prijst Gods Namen,
Hem komt de ere toe, en elk zeg': Amen, Amen!*

NAZANG: Psalm 68: 2.

7. De besnijdenis van Jezus

VOORZANG: Psalm 118:12 en 13.

TEKST: Lukas 2: 21.

En als acht dagen vervuld waren, dat men het Kindeke besnijden zou, zo werd Zijn naam genaamd JEZUS! welke genaamd was van de engel, eer Hij in de lichaam ontvangen was.

Als de volheid des tijds gekomen was, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, zegt Paulus, Gal. 4: 4. Door die volheid des tijds moet men hier verstaan, de vervulling of het einde van die tijd, die de vrijmachtige God naar Zijn eeuwig, vrijmachtig welbehagen, gesteld had, eer de Zoon van God in de wereld zou komen, om als Borg de schulden van Zijn volk te betalen, alsook de vervulling des tijds, nadat de belofte gedaan was aan Adam en Eva, Gen. 3: 15. Maar vooral de volheid des tijds, welke de stervende aartsvader Jacob voorzegd had, Gen. 49: 10, toen hij sprak van de komst van de Silo, gelijk ook de profeet Haggaï 2: 10, en vooral Daniël in zijn 9de hoofdstuk het 24ste vers, vervuld de beloften van al de profeten en Psalmen, welke van de komst van Christus gesproken en gemeld hebben. Toen die tijd vervuld was, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, niets vroeger, niets later. Toen het juiste bepaalde minuutje daar was, baarde Maria, God zond Zijn Zoon!

De mens bad of smeekte daar niet om, ook kon de mens Hem niet van God verdienen; ja, de Heere nergens door bewegen. Nee, God zond Hem, staat er in de tekst, dat wil zeggen: dat de Heere, naar het vrije van Zijn eeuwige liefde, voor ellendige zondaars Zijn Zoon schonk! gezonden uit de hemel, want Hij was voordat de bergen geboren waren, eer de fonteinen zwaar van water waren enz., Spreuk 8: 24 enz. Ja, van eeuwigheid was Hij God, alle dingen zijn door Hem geschapen en gemaakt, Psalm 33: 6 en Joh. 1: 2. Maar, hoewel Hij de waarachtige God en het eeuwige Leven is, zo is Hij ook waarachtig mens. Gezonden uit de hemel in de wereld, is Hij geworden uit een vrouwe, want Hij moest ook het vrouwzaad zijn, Gen. 3: 15.

En alzo kon en zou Hij, ja was Hij, de Zoon van God en de Zoon des mensen. Maar tot welk een einde zond God Zijn Zoon in de wereld, uit de vrouwe? Opdat Hij komen zou onder de Wet, dat wil zeggen: dat Hij Zich zou onderwerpen aan de Wet, om die in alle haar eisen te gehoorzamen en te vervullen; zoowel om te lijden de straffen, die de Wet gedreigd had aan de overtreders, alsook de volmaakte gehoorzaamheid om de geboden te volbrengen. En voor wie zou dit zijn?

Voor degenen die onder de Wet waren, vers 5, d. i. voor alle diegenen, die de Vader in Hem had uitverkoren, Efése 1: 4 en Hem tot een erfdeel had geschonken. Die lagen uit kracht van de bondsbreuk in Adam nu alle onder de Wet, ja, onder de vloek van de Wet. Zij waren kinderen des toorns, gelijk alle anderen. Nu, voor die allen, en voor die ook maar alleen, is Gods Zoon in de wereld gezonden, geworden uit een vrouwe, geworden onder de Wet, enz. Zagen wij, dat de tijd vervuld was, we zullen ook zien, dat het komen onder de Wet vervuld is, omdat wij deze nu jonggeboren Immanuël dadelijk onder de eisen van de Wet zien gebracht, want we zien Hem Zijn weg inwijden met bloed. Hij mag en wil het snijmes niet ontgaan. Maar zegt tot Zijn Vader: *slachtofferen en brandofferen hebt Gij niet gewild. Maar Gij hebt Mij het lichaam toebereid, zie Ik kom!* Hier komt Hij dan om Zich te geven tot een rantsoen voor Zijn volk, zoals wij in de woorden van de tekst zien kunnen, want als acht dagen vervuld waren, dat men het Kindeke besnijden zoude, enz. Jezus moest dan besneden worden, en van die besnijdenis van Jezus en van Zijn naamgeving moeten wij nu hier

spreken. Ach, dat de Heere ons eens recht in de verborgenheid van dit heilgeheim mocht inleiden.

Komt, laat ons dan de woorden eens verklaren, zoals wij ze daar vinden.

Twee hoofdzaken doen zich hier in de tekst voor.

- Vooreerst, de besnijdenis van de Heere Jezus.
- Ten tweede, de naamgeving van Jezus.

Vooraf is het noodzakelijk, dat wij eerst een enkel woord spreken:

1. Van de oorsprong of instelling der besnijdenis;
2. Hoe deze moest verricht worden;
3. Waartoe deze diende.

De oorsprong der besnijdenis is niet vroeger te vinden dan in Mozes' eerste boek, Gen. 17, alwaar wij ook kunnen vinden, wie er de Insteller van was, n.l. God, wanneer Hij Zich aan Abraham openbaarde, toen deze 99 jaren oud was, als de Almachtige God, Die Zijn verbond maakte met Abraham en zijn zaad, Gen. 17: 7, en waarvan de Heere hem een teken gaf tot bevestiging en verzegeling van dat verbond. Dit teken was de besnijdenis, vs. 10, enz., hetwelk niet alleen aan Abraham moest geschieden, die nu al 99 jaren oud was. Maar ook aan allen, die in zijn huis of dienst waren; en vervolgens zou dit de orde der instelling zijn, dat een zoontje van acht dagen oud, zou besneden worden, zie vers 11-14.

Dit moest zo stipt onderhouden worden, dat, wie het verzuimde, die ziel zou uit den volke uitgeroeid worden, want zulk een werd gerekend het verbond gebroken te hebben, zie vs. 14b.

En hoe de Heere dit ook handhaafde, is gebleken, dat hij zelfs Zijn knecht Mozes niet verschoond zou hebben van hem te doden, omdat hij verzuimd had zijn zoon te besnijden, Exod. 4: 24, 25.

Maar ten tweede, wat was de besnijdenis? En hoe en door wie moest deze bediend worden?

Vooraf moet men aanmerken, dat de besnijdenis moest geschieden aan al wat mannelijk was, vs. 14, het vrouwelijke zaad was hiervan verschoond. Dit mag zijn, omdat toen de Heere het verbond maakte met Adam, Eva in Adam gerekend werd, dus in Abraham ook Sara. Immers, geen man kan zonder de vrouw het zaad vermenigvuldigen. Omdat God het verbond niet Abraham en zijn zaad maakte, moest Sara noodzakelijk daaronder begrepen zijn.

De besnijdenis was dan, dat het vlees der voorhuid moest besneden worden. God wilde Zijn zegel niet zetten in rode was. Maar in rood bloed, niet op steen of hout. Maar in het vlees.

Want alzo zegt de Heere: Mijn verbond zal zijn in ulieder vlees, tot een eeuwig verbond, vs. 13. De Heere, die Eigenaar, Heere en Meester is van en over de zielen en lichamen van al Zijn schepselen, koos dan ook een lid des lichaams uit, om daarin Zijn zegel te drukken. Het was een teder en gevoelig lid, dat God tot voortteling geschapen had aan de mens. Datzelfde lid, hetwelk bedekt is ter bewaring van alle onheilen, moest nu dan ontdekt, dit bedeksel rondom afgesneden en het afgesnedene weggeworpen worden. Dit snijden geschiedde met een instrument, dat scherp was, hetzij dan dat het steen of ijzer was. Er was geen bevel van, door welk middel dit moest geschieden. De oude Joden zeiden, dat alle middelen die tot snijding konden gebruikt worden, hiertoe mochten dienstbaar zijn, behalve van een rietstok, om het

gevaar der splinters in het vlees te ontgaan.

Wie nu dit werk moest verrichten, daarvan schijnt geen bijzonder bevel te wezen, toen God dit teken instelde.

Het is waar, dat de Heere dit bevel aan Abraham geeft om te doen, vs. 11 en voorts: *een zoontje van acht dagen zal u besneden worden*. Maar het is niet te denken, dat Abraham zichzelf zal besneden hebben, dus schijnt het niet aan een bijzonder persoon opgedragen te zijn, hoewel wij kunnen zeggen, dat Abraham, die hier het bevel ontving, niet een algemeen. Maar een bijzonder persoon was. Hij was vorst, priester, heer en vader, zodat wij geloven dat de Heere, Die wil dat alles met orde toegaat, ook niet zal gewild hebben, dat een ieder naar zijn wil en begeren hier maar in handelde zoals het hem beliefte, hoewel het in deze omstandigheid van zaken niet anders kon geschieden. Maar dat de Heere daarna ook die orde zal gesteld hebben, welke tot stichting kon dienen. Wel is waar dat Buxfort zegt: dat elke vader zijn zoon besneed, elke heer zijn knecht, en zo die er niet waren, dan de rechters het deden.

Bij de latere Joden vindt men, dat daartoe een bijzonder persoon was verkoren, die Mohel of besnijder genaamd werd. Aan zulk een persoon werd grote achting bewezen. De orde der besnijding, als het alles naar orde kon geschieden indien er een zoontje besneden moest worden, (let wel, H.!) dan kon zulk een kind zelf de Mohel niet halen, nog veel minder kon dit kind zichzelf besnijden. Daarom werd dan door de nabestaanden de besnijder verzocht om te komen, die dan ook weder zijn dienaren had om hem te helpen. Deze waren tezamen in grote achting onder het volk, men bracht hen in de mooiste kamer des huizes, men trakteerde ze wel. Dan werd het kind in de kamer gebracht tot de besnijder. Zodra dit in de kamer kwam, riepen zij, die daar binnen zaten met luide stem: Barouh Haba! dat is: *gezegend is hij, die daar komt!*

Het spreekt vanzelf dat de besnijdenis smartelijk was, want het mes moest verdragen worden, niemand lachte, huppelde of sprong, er werd vreselijke pijn gevoeld en dus geweend, gedenk maar aan de Sichemieten, hoe machteloos zij in smarten waren, Gen. 34: 25. Ook kwam er dan nog in zulk een kamer een schotel met zand, om de afgesneden voorhuid daarop of in de aarde te werpen.

Ook was er iemand met kostelijk verzachtende olie of balsem, om de smart van de besnedene te verzachten, en het werk dan verricht zijnde, was men algemeen vrolijk onder elkander en loofde God, dat Hij nog weder Zijn verbond gedachtig was. De tijd nu, wanneer nu het kind moest besneden worden, is reeds gemeld, het was ten achtsten dage. Toen God dit teken aan Abraham gaf, moest alles wat mannelijk was, (zonder onderscheid van jaren) besneden worden, en ook als er naderhand van de heidenen tot de Joodse godsdienst overkwamen, werden zij besneden zonder onderscheid van jaren: maar voortaan, naar de ordening Gods, moest het zijn op de achtsten dag nadat het geboren was. Onderscheiden zijn de gevoelens der uitleggers, waarom de Heere de achtsten dag heeft verkoren tot dit werk. Sommigen denken, dat men hierin heeft op te merken de liefde en zorg Gods voor die tedere spruiten, dat, indien zij vroeger besneden werden, zij de smarten niet zouden hebben kunnen doorstaan, en niet later, opdat niet langer zou gerekend worden buiten het verbond te zijn. Maar zulk een uitlegging is flauw.

Anderen denken, dat het was, omdat er altijd eerst een sabbat moest voorbijgaan. Nog anderen denken, dat het was omdat men op de achtsten dag van het kind meerder hoop mocht koesteren op het behoud van het leven, omdat zij in de eerste zeven dagen vele gevaren des doods moeten uitstaan en, zoals Galenus heeft opgemerkt, dat zeer vele kinderen vóór de achtsten dag sterven, alsook, omdat alles wat geboren werd, zo van mens als dier, vóór de achtsten dag voor onrein gehouden werd, en dus bijna onder de levenden niet gerekend werd, waarom ook de Heere geen van die ten offer wilde

hebben, vóór de achtsten dag, zie Lev. 22: 27.

Wanneer een os, ofte lam, ofte geit zal geboren zijn, zal die zeven dagen onder zijn moeder zijn, daarna van de achtsten dag en daarover zal hij aangenaam zijn tot offerande des vuuroffers de Heere.

Andere uitleggingen ga ik voorbij, als van minder nuttigheid zijnde. Maar tenslotte wil ik nog van één spreken, daar ook mijn hart bijvalt en wel, dat de besnijdenis niet alleen een teken en zegel is van de rechtvaardigheid des geloofs. Maar ook een teken dat iets voorbeduidt, een schaduw, die op wat toekomends zag. En dan zal die achtste dag, of de eerste na de sabbat, ons lieflijke dingen afbeelden; b. v. Het afgesnedene werd weggeworpen, en na de smart was er verzachting, was men vrolijk enz., omdat God Zijn verbond gedachtig was. Brengt dit over op de Heere Jezus, Die op de eerste dag na de sabbat uit het graf opstond, de zonden van Zijn volk weggenomen, hun smarten verzacht en blijdschap teweeg gebracht heeft, gelijk zij zongen: *de Heere is waarlijk opgestaan*.

Ziedaar enige gissingen opgelost, waarom wellicht de Heere de achtsten dag daartoe heeft verkoren.

Ten derde. Nu moeten we nog eens zien, waartoe de besnijdenis diende.

Ook hier vinden wij enig verschil bij de uitleggers. Sommigen hebben gedacht, omdat vele volkeren der Heidenen de gewoonte hadden, om hun kinderen al vroeg de afgoden en duivelen op te offeren met vele plechtigheden, en sommigen zelfs hun kinderen enig teken door een brandijzer lieten indrukken in hun vlees, of anders door het vuur werden gehaald, om, volgens hun mening, alzo gereinigd te worden.

Maar Gods volk had gans geen teken van hun reiniging, noch een uitwendig zichtbaar teken wie het toebehoorde. De Heere zou daarom geboden hebben, dat zij besneden moesten worden, opdat zij dan ook een bewijs zouden dragen in hun vlees, dat de oude zondenatuur was weggeworpen, en zij in nieuwigheid des Geestes zouden leven, en tot bevestiging daarvan, het teken in hun vlees als een zegel zouden hebben. Anderen weer zeggen: dat Abraham, komende uit een vuil en onrein land, waar alle ontuchtigheid en allerlei soort van bloedschande plaats had, de Heere hem nu geroepen hebbende uit dat land om hem en zijn zaad tot een eigen volk des Heeren te doen zijn, en hem daartoe te heiligen en te reinigen, de Heere hem daartoe dat teken liet geven in de voorhuid van zijn vlees, om hem te tonen dat hij en zijn zaad die voorhuid van zulk een levenswijs was uitgetrokken. Nog weer anderen denken, dat het geschied is, opdat de Joden des te vruchtbaarder zouden zijn, omdat de Heere het verbond met Abraham en zijn zaad gemaakt had, waarvan de Heere beloofde, dat het zo menigvuldig zou zijn als de sterren aan de hemel, en hij dan daartoe dit teken (als een middel daartoe dienende) zou ontvangen hebben.

Deze en vele andere gevoelens over de besnijdenis vinden wij bij de uitleggers aangetekend, waarvan de weetgierige veel kan vinden bij Goeree, *Mozaische Historie*, 1e deel, alsook bij anderen.

Maar of zij het rechte doel wel gevat hebben, zou ik niet durven zeggen. Men mag hier vrij gissingen maken, evenals dikwijls geschiedt over de boom des levens en de boom der kennis des goeds en des kwaads, welke vrucht daaraan groeide. Maar de Heere is een vrijmachtig God. Hij doet, wat Hem behaagt en geeft altijd geen reden van Zijn daden.

Maar als wij in deze besnijdenis een doel of voorbeduiding zoeken, dan wil ik mijn gedachten ook wel eens meedelen over dit stuk.

Merk eens wel op, M. G. H.! Toen de Heere God de mens had geschapen naar Zijn

beeld, in alles goed en oprecht, heeft de Heere ook die zegen op hen gelegd, dat zij vruchtbaar zouden zijn. Want alzo sprak de Heere tot hen: wees vruchtbaar en vermenigvuldigt, en vervult de aarde, Gen. 1:28. En zeker, die vermenigvuldiging moest strekken tot Gods eer, en als middel tot vermenigvuldiging had de Heere God de mens alzo geschapen, dat een lid des lichaams moest dienstbaar zijn ter voortteling. Maar de mens, gezondigd hebbende, en door de zonde alles onder de vloek gebracht hebbende, Gen. 3: 17, zo was nu datzelfde lid ter voortteling dienstbaar om de zonde te vermeerderen en God des te meer te onteren, zoals ook gebleken is, omdat al spoedig de wereld door de zonde de ondergang vond.

Maar de Heere, Wiens Raad zal bestaan, en Die in Zijn bedoeling nooit kan missen, wist ook wat van Zijn maaksel te wachten was en dat zij het verbond, 't welk Hij met de mens maken zou, verbreken zouden. Zo had Hij ook een verbond gemaakt met ten, Die meer was dan een mens, ja, Die God zelf was, zie Psalm 2: 7, 't welk een eeuwig verbond was, dat nooit kon verbroken worden, en dat verbond was met Christus en in Hem met al de uitverkorenen, die als een zeker zaad in Zijn eeuwige verbondslendenen lagen opgesloten. Die eeuwige verborgenheid had de Heere wel geopenbaard, Gen. 3: 15 en 21. Maar het beliefte God dit nu klaarder te openbaren aan Abraham, met wie of aan wie de Heere God Zijn eeuwig verbond openbaarde, zodat Abraham ons hier eerst voorkomt (indien ik het zo mag uitdrukken) als een voorbeeld, of liever een openbaring van hetgeen in die onzichtbare eeuwigheid, vóór alle tijden, tussen de Goddelijke Personen had plaats gehad, zodat dit verbond, dat met de Vader en de Zoon had plaats gehad, nu in de persoon van Abraham geopenbaard wordt. En zo is Abraham ten tweede ook een voorbeeld van Christus. Uit kracht van dat verbond wordt hij een vader der volkeren genaamd. In hem zouden alle geslachten der aarde gezegend worden, ja, het zou zo menigvuldig zijn als de sterren des hemels en het stof der aarde.

Dit alles nu wordt ook van Christus gezegd, Die de eeuwige Vader van al Zijn geestelijk zaad is, Jes. 9: 5, dat in Hem alle geslachten der aarde gezegend worden, enz.

Dewijl dan het verbond met de mens in het Paradijs verbroken en de zegen in een vloek veranderd was, en er nu een ander verbond met Christus in Abraham werd geopenbaard, zo moest ook de vloek, welke lag op de voortteling, weer in een zegen veranderd worden. Ter bevestiging van hetgeen onzichtbaar was, gaf de Heere dit teken tot verzegeling van hetgeen Hij aan Abraham beloofde. En hoe juist gepast en duidelijk was dit teken, opdat de mens zou weten, dat alle vruchten die hij droeg, en kortweg alles wat hij voortbracht, buiten het eeuwig verbond, een werk was dat met het stenen mes der Wet moest afgesneden en weggeworpen worden, als iets dat voor God en mensen niet bestaan kon. Daarom moest het lid, dat het middel is ter voortteling van mensen (en de mensen voorwerpen, die alle zonden bedrijven) afgesneden worden. Zo kon dan het afsnijden van de voorhuid hen doen zien, dat de oude dingen moesten voorbijgaan en zij nu een nieuw zaad, uit een nieuw verbond voort komende, moesten voortbrengen.

Daarom is het opmerkelijk, dat Ismaël, die ook Abrahams zaad was (maar naar het vlees) geboren is vóórdát God de besnijdenis had ingesteld. Maar Izak, ij welke het Zaad zou genoemd worden, is geboren nadat de Heere dit teken des verbonds had ingesteld. En ook kan de besnijdenis leren, hoe moeilijk, pijnlijk en smartelijk het is, om iets dat ons van nature is aangeboren, te moeten missen, hetwelk echter plaats moet hebben, zal een mens behouden worden. Want de oude mens der zonde moet uitgetrokken worden, wil er een nieuw leven vrucht dragen.

Alzo zag dan de gehele besnijdenis op Jezus Christus, Die eenmaal, als dat gedeelte

des gehelen geestelijken lichaams, zou afgesneden worden uit het land der levenden, door het mes der Wet, en alzo een nieuw verbond bevestigen door Zijn bloed en een nieuwe geestelijke vruchtbaarheid in het lichaam Zijner Kerk teweeg brengen. Christus moest het einde der Wet zijn tot rechtvaardigheid een iegelijk, die gelooft.

Ziedaar, M. H., zover mijn oordeel strekt, u het stuk der besnijdenis verklaard.

Hoezeer nu de Israëlieten aan deze instelling verbonden waren, heb ik reeds enigszins aangestipt en kan ook gezien worden in Gen. 17: 14. Hij, die deze instelling niet onderhield, werd bij God gehouden als een verbondsbreker en moest uit het midden der volkeren worden uitgeroeid. Dit teken was hen ook ter verzegeling,, dat God hun God zou zijn, waarop zij staat konden maken, dat Hij hen in nood en dood niet verlaten zou. Dit was ook in zulke gevallen hun pleitgrond, waarop zij de Heere als maanden, zoals te zien is in Richt. 15: 18 door Simson en 1 Sam. 14: 6 door Jonathan, toen zij streden tegen de onbesnedenen.

Alzo hebben wij dan gezien of gehoord wat de besnijdenis is, aan wie zij verricht moest worden en wat deze beduidde.

En zo komen wij nu nader aan de woorden van onze tekst, alwaar Lukas ons aantekent, dat ook Jezus werd besneden.

Maria en Jozef waren wel arme lieden. Maar gehoorzaam aan Gods wetten en inzettingen Armoede is en kan geen oorzaak zijn van ongehoorzaamheid aan 's Heeren geboden. Het Kind was geboren, de achtste dag was daar en het bevel des Heeren was: een zoontje van acht dagen zal u besneden worden, Gen. 17: 12, en dus gehoorzamen zij dit gebod. De wetten Gods moeten gehoorzaamd worden zoowel in een beestenstal als in een koninklijk paleis. De Heere vraagt niet naar de plaats waar gehoorzaamd of overtreden is. Maar naar de personen, want Gods wetten moeten overal en aan alle plaatsen hun vollen eis behouden.

Jezus is dan ook te Bethlehem en misschien wel in de stal besneden. Wij moeten de gehoorzaamheid van Jozef en Maria prijzen, en willen niet onderzoeken wie het Kindeke Jezus besneden heeft, of dit gedaan is door Jozef zelf of door iemand anders, daarvan zwijgt de Heilige Schrift en wil ik dan ook niet verder onderzoeken.

Maar wij moeten omtrent de besnijdenis van Jezus een vraag voorstellen, en wel deze: waarom moest de Heere Jezus besneden worden?

Vooreerst was Hij toch heilig geboren, omdat hij niet uit de wil des mans, noch uit de wil des vleses. Maar uit God geboren is, ja, God zelf, Die het vlees had aangenomen.

Ten tweede was Hij ook niet onder het verbroken werkverbond geboren, gelijk Abraham en zijn zaad.

Ten derde, Hij was de Middelaar des Verbonds.

Dus waarom werd Jezus dan besneden, daar Hij toch geen voorhuid *der zonde* had?

De reden daarvan zijn deze:

Vooreerst blijkt hieruit, dat Hij waarachtig mens was, hetgeen door sommige oude ketters geloochend werd, zoals door Valentianus, Apollinaris, Manicheus en sommige oude Mennisten. Maar deze besnijdenis, waar men het bloed ziet, sluit hun de mond.

Ten tweede blijkt hieruit, dat Hij van het zaad Abrahams was.

Ten derde, dat Hij gekomen was om de Wet te vervullen en hierdoor Zijn Vader te eren, want alzo sprak Jezus ook omtrent Zijn doop door Johannes: aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen. Tot die einde kwam Hij, om de gehele

Wet te gehoorzamen in de plaats van Zijn volk. En was Jezus niet besneden geweest, dan zouden zij Hem voor een onreine Heiden hebben gehouden, en zouden nimmer toegelaten hebben, dat Hij in de Tempel leerde.

Dit zijn enige redenen, waarom Jezus moest besneden worden volgens de verklaring veler godgeleerden. Maar de voornaamste reden van alle, dunkt mij, was deze: Jezus kwam in de wereld als. Borg, om de schuld van al Zijn volk te betalen, zodat Hij, Die in de Eeuwige Vredesraad die borgtocht op Zich genomen had, nu kwam om die te betalen, zie Psalm 40: 7, 8. En omdat nu Zijn volk met al de leden huns lichaams en al de vermogens der ziel gezondigd heeft, zo moest ook de Borg in alles betalen, en dus kwam Hij dan hier onder het snijmes, om te betalen de zondige ontvangenis en geboorte, ja, ook om te betalen de zonden van hoererij en boelering, welke Zijn volk had bedreven.

Want dit waart u sommigen, zegt de Apostel Paulus, 1 Cor. 6: 11. Zie ook 2 Sam. 12: 13.

Maar ten slotte: Jezus moest besneden worden om te tonen dat in Hem al het oude der zonde weggeworpen en het nieuwe der gerechtigheid zou geschonken worden. Ja, Hij zelf zou de vervulling van de schaduw der besnijdenis zijn, want Jezus, aangemerkt als Borg, verbeeldende de persoon van al Zijn uitverkorenen, beladen met al hun zonden, moest Zelf als een onreine voorhuid door het stenen mes der Wet afgesneden worden uit het land der levendigen, en door Zijn dierbaar bloed het eeuwig. Maar nieuw verbond der belofte bevestigen. Zo was Jezus ook het einde der Wet, de Steenrots, waarop het mes van de Wet der inzettingen zou worden bot gesneden, en dus daarna van geen nut meer zou zijn. Dit grote offer werd door bloed, ja door het bloed des Zoons Gods ingewijd.

Ziedaar, Jezus op de achtsten dag besneden en de reden daarvan opgelost.

Gelijk het de gewoonte was, dat bij de besnijdenis het Kind een naam werd gegeven, also geschiedde hier ook bij Jezus, gelijk de tekst zegt: zo werd Zijn naam genaamd Jezus, welke genaamd was van de engel, eer Hij in de lichaam ontvangen was.

2. En dit zal nu het tweede stuk zijn, dat wij te overdenken hebben.

Wij weten, dat de mensen namen dragen, om daardoor van elkander onderscheiden te kunnen worden. Gelijk dan de Zaligmaker van Zijn volk niet alleen waarachtig God. Maar ook waarachtig mens moest zijn en ook waarlijk als mens geboren is, zo moest Hij dan ook een naam hebben. De Joden waren gewoon, om hun kinderen namen te geven uit hun geslacht en familie, gelijk te zien is in Luk. 1: 59, toen zij Johannes Zacharias wilden noemen, naar zijn vader. Maar naar wie zal dan dit Wonderkind genoemd worden? Zal het Jozef zijn?

Nee, M. V., de Naam van dit Kind zal een Naam zijn boven alle namen, die Hem niet van Jozef, noch van Maria. Maar van de hemel is gegeven! Namen, die van de hemel gegeven waren, hadden doorgaans grote betekenis, zoals God zelf de naam gaf aan Abraham, Sara, Johannes, Petrus, enz. Doch deze Naam was groter 'dan allen naam, die genaamd wordt in de hemel en op de aarde. Jesaja had die Naam al voorzegd in Hoofdstuk 7: 14.

De engel had het geboodschapt aan Maria, Luk. 1: 31, geopenbaard aan Jozef, Matth. 1:21. En ziet, nu, bij de besnijdenis, wordt die Naam gegeven volgens onze tekst.

Maar hoe is dan Zijn naam? Het is bekend uit de Heilige Schrift, dat aan de Heere Jezus vele namen worden toegeschreven, sommige behoren tot Zijn Godheid, sommige zien alleen op Zijn mensheid, andere zien weer op Zijn ambten en op Zijn Middelaarsambt enz., zodat ze zo menigvuldig zijn, dat zij niet zijn op te noemen. Van

al die namen zouden wij met één woord kunnen zeggen Zijn naam is toch Wonderlijk. Ik wil dan hier geen verklaring geven van al die namen, omdat dit te veel buiten ons bestek zou gaan en wil dat liever uitstellen tot een andere gelegenheid, om er dan eens uitvoeriger over te handelen.

Thans wil ik mij maar bezig houden met de Naam, die ons hier in de tekst voorkomt en die Naam is JEZUS!

Die naam had zijn oorsprong in de hemel, van daar bracht hem de engel aan Maria. Nu, zulk een hemels Kind paste ook wel een hemelse Naam. Was Hij des Vaders eniggeboren Zoon, zo gaf Hem dan ook die hemelse Vader een Naam. Het is bekend, dat er meer personen geweest zijn, die zulk een naam hebben gedragen, sommigen met betekenis en sommigen ook niet Bij de taalgeleerden is het bekend, dat het woord Jozua, Hoséa, Jesaja hetzelfde is als Jezus, en dan droeg die naam: Jozua, de knecht Mozes', die het volk in Kanaän bracht, Jesaja de profeet, Jozua de hogepriester, Zach. 3 en Hoséa, de koning Israëls, alsook de profeet Hoséa. Deze allen waren rechte voorbeelden van de Heere Jezus. Maar ook waren er enigen onder het Nieuwe Testament: Jezus, gezegd Justus, Coll. 4: 11, Bar-Jezus, Hand. 13: 6, enz.. Maar dit waren maar blote namen zonder enige beduidenis.

Maar wat betekende die Naam? Hij had volgens de Heilige Schrift tweeërlei beduidenis. De eerste is, hetgeen Jesaja gezegd heeft, Jes. 7: 14, Immanuël, hetwelk Mattheüs ons verklaart, dat het is: *God met ons*.

Het tweede verklaart de engel, Luk. 1: 31, en zegt dat het is: Zaligmaker, want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden. Welnu, aan de beduidenis van die naam heeft dit Kind beantwoord. O, ja, M. G. V.1 Hij was de rechte Immanuël! In Hem is God met de uitverkoren zondaar verenigd, want de Apostel Paulus zegt: God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, enz. 2 Cor. 5: 19.

In Hem, als Middelaar, ontmoeten God en de zondaar elkander. O, zoete overdenking voor Gods volk! God in de hemel en zij op aarde, en nochtans met Hem verenigd. Vader, zegt Jezus: *Ik wil dat zij één zijn, gelijk Wij één zijn, Ik in hen en u in Mij*. Zo min als Christus kan verloren gaan, zo min God in de hel kan komen, zo min kunnen de uitverkorenen daarin komen, want God is met hen. O, te denken, wáár zij ook zijn en wat zij ook doen, en wat hen ook wedervaart en overkomt, God is met hen! O, zoete naam Immanuël! Ja, het blijft zelfs in de dood en tot in eeuwigheid Immanuël! Niet minder is de naam Zaligmaker. O, ja, wie anders als Hij kan het volk verlossen van het hoogste kwaad en brengen tot het hoogste goed? Het is duidelijk genoeg in de Schrift geopenbaard, dat alle mensen om der zonde wil gevallen zijn onder het rechtvaardig oordeel Gods, en het grootste kwaad begaan hebbende, moesten zij ook de hoogste straf d. i. De tijdelijke, geestelijke en eeuwige dood naar ziel en lichaam ondervinden, en dus van alle geestelijk en eeuwig goed voor eeuwig verstoten zijn. Geen engel noch mens kon dat herstellen. Maar de Heere Jezus zal dat doen.

Ik zal er nu niet over spreken, hoe en op welk een wijze Jezus dit doet, want dit is met een kort woord gezegd. Door lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid zou Hij de verdiende straf dragen en de vereiste gehoorzaamheid der Wet volbrengen, en dan de verworvene heilsweldaden aan Zijn volk toepassen. Dit alles ligt in de naam Jezus opgesloten. Dus is die Naam een schrik voor de duivelen, omdat door Hem hun prooi ontnomen wordt. Zij sidderen voor die Naam, Matth. 8: 29, Mark. 1: 24 en Luk. 4: 33. In die Naam worden de duivelen uitgedreven en vele krachten gedaan, Matth. 7: 22, Mark. 16: 17.

In die Naam worden al de zonden der uitverkorenen afgewassen en weggenomen, want er is geen andere Naam onder de hemel gegeven om zalig te worden, enz., 1 Cor.

9: 11.

In die Naam predikten de Apostelen vergeving der zonden, Hand. 10: 43, en deden wonderen, genazen de zieken, Mark. 16: 17 en Hand. 3: 6; ja, in die Naam werden de doden opgewekt, Hand. 9: 40. Hij is een kracht tot heiligmaking, 1 Cor. 6: 11. In die Naam ontvangen zij verhoring van hun gebeden, Joh. 16.

Ja, in die Naam is genezing voor zieken, troost voor benauwden, zaligheid voor verlorenen, kracht voor zwakken, rijkdom voor armen, voedsel voor hongerigen, drank voor dorstigen.

O, in die Naam is alles te vinden, en ook moeten in die Naam alle knieën buigen en alle tongen moeten Hem belijden. O, zoete, zalige Naam voor een christen! Het hout van Mozes maakte de bittere wateren van Mara zoet. Maar de naam Jezus maakt al het bittere dat een christen heeft, zoet. Wie zou dan deze Naam niet liefhebben? Maar, let wel, M. H., niet zo zeer de Naam, als wel de Persoon, Die deze naam draagt. Want bemint men schoonheid: Hij is de schoonste, Psalm 45; rijkdom: Hij is de rijkste, want Hij is de Erfgenaam van alles; zoekt men ere: Hij is de heerlijkste. Ja, in Hem is alles, wat voor tijd en eeuwigheid naar ziel en lichaam gelukzalig kan maken!

Hier vindt men dan in deze Jezus meer dan in Jesaja, want Hij is een Profeet, die leert als machthebbende; meer dan Jozua de hogepriester, want Hij reinigt van alle zonden, en gaat niet in binnen het aardse heiligdom. Maar in het hemelse. Ja, hier is meer dan koning Hoséa of Jozua, want deze laatste bracht het volk maar in het land Kanaän hier beneden. Maar deze Jezus verlost van tijdelijke, geestelijke en eeuwige vijanden, en brengt Zijn volk in het hemels Kanaän, in de eeuwige rust !

Ziedaar, M. H.! de besnijdenis van Jezus en Zijn naamgeving verklaard. Verwondert het u wel, M. V.! dat Maria in haar lofzang, Luk. 1, zo verheugd zong: heilig is Zijn naam!

Maar laat ons nu met dit verklaarde eens ter toepassing tot ons' zelf inkeren en zien, of in deze verklaarde tekstwoorden voor ons ook niet nog een overtuigende, beschamende, lerende en vertroostende zegen ligt opgesloten.

TOEPASSING.

Wat nu de letterlijke besnijdenis belangt, dan weet men, dat onder het nieuwe verbond deze is afgeschaft, en dat wij in derzelver plaats het sacrament des doops hebben ontvangen, hetwelk dezelfde zaak afbeeldt. Maar wat de geestelijke betekenis betreft, die moet bij ons allen plaats hebben, of wij gaan eeuwig verloren. Daarom zegt de Apostel Paulus, dat noch voorhuid, noch besnijdenis iets is. Maar een nieuw schepsel in Christus! Daarom moeten wij nu eens tot onszelf inkeren en onderzoeken of wij die geestelijke besnijdenis hebben ondervonden; — onderzoeken, of wij de afgesneden voorhuid van de ouden mens der zonde kunnen aantonen, en of wij in het nieuwe verbond zijn ingelijfd en een nieuw naam hebben ontvangen, want dit zal alles uit de vruchten moeten blijken. Maar als men op alles eens nauwkeurig acht geeft, dan vrees ik, of er wel veel geestelijke besnedenen zullen gevonden worden. Omdat men zelfs vele mensen vindt, die niet eens de uitwendige gehoorzaamheid aan Gods heilige instellingen bewijzen, hoe zal men daarvan de geestelijke gehoorzaamheid verwachten? Zo vinden wij dan in de tekst vele dingen tot beschaming.

Bijvoorbeeld: de ouders van Jezus, hoe arm en veracht ook bij de wereld, waren nochtans gehoorzaam aan Gods heilige instellingen, zij vreesden God en beefden voor Zijn Woord. Maar helaas! in de slordige tijden, die wij beleven, ziet men dat er geen vreze Gods bij velen gevonden wordt. Maar verachting der instellingen Gods. De kinderen worden geboren. Maar men brengt ze niet in Gods Huis, om ze volgens Gods Woord de Heere voor te stellen en hen te laten dopen in de Naam van de Drie-enige

God! Sommigen laten het geheel na uit diepe onkunde en wan-opvoeding in de godsdienst; zij heten Christenen. Maar waarlijk, het zijn gedoopte heidenen, die noch van het ene, noch van het andere weten en ook weer zo met hun kinderen handelen, gelijk met hen gehandeld is, en alzo wordt bewaarheid: gelijk de moeder, alzo is de dochter.

Maar weer anderen laten het na, omdat zij te wijs zijn in hun verbeelding, want zij willen wijzer zijn dan God, welke Zijn bondsteken op de kleine kinderen wilde gedrukt hebben, ofschoon velen van deze het zegel van het teken niet ontvingen. Maar deze wijshoofden verbeelden zich, dat zij eerst het zegel moeten hebben en dan het teken, en betonen alzo, dat zij in plaats van wijs, zeer onkundig zijn in Gods Woord. Dat de tekenen sacramenteel bediend moeten worden, zoals de Heere dat ingesteld heeft. Maar van die stellingen en tegenwerpingen wens ik bij een nadere gelegenheid nog wel eens te spreken, als ik van de instellingen des Doops zal handelen, O, zulke mensen moesten beschaamd zijn, dat zij Gods instellingen zo durven verwerpen. Hoe blijkt het, dat de zodanigen geen vreze Gods in het hart hebben, omdat de Heere hen dreigt met uitroeijing uit den volke, ja, zelfs Zijn knecht Mozes om dit verzuim wilde doden.

Zeg mij eens, u verachters van Gods instellingen, meent gij, dat de Heere veranderd is, dat dit oordeel ook u niet treffen kan? Wat dunkt u, zal de Heere Zich door uw waanwijsheid laten bespotten?

O, nee! U zult het zekerlijk vroeg of laat in uzelf, of in uw kinderen moeten ondervinden en dan zal het te laat zijn.

Nu moet evenwel niemand denken, omdat ik zo op- de gehoorzaamheid aan Gods instellingen aandring, dat ik hierom zou goedkeuren al die Godonterende bedieningen des Doops en des Avondmaals, ja, laat ik zeggen duivelse na-aping van Gods instellingen. Gelijk vele afgodische volken deden met de besnijdenis en gelijk de Turken, enz. Nog doen, waarlijk, zo zijn er ook heden velen, die dit doen.

O, hoe velen, die nooit van God geroepen zijn, alsook velen van die rondlopers, die de Waarheid langs wegen en dorpen uitventen om des voordeels wil! God noemt hen: vuilgewinzoekers. Zij durven hun onheilige handen slaan aan de heilige tekenen, daar niemand iets kan noch mag aannemen, tenzij het hem geschonken zij van de Hemelse Vader. Maar deze stoute schepsels durven dit ondernemen, daar de een te traag is om zijn beroep van metselaar of timmerman, enz. uit te oefenen; de ander, niet wetende waardoor hij anders aan zijn tijdelijk bestaan zou geraken; een derde wellicht van deze of gene plaats uit een vreemd koninkrijk gevlucht om de een of andere wandaad, en dan is het: "werken kan of wil ik niet, te bedelen schaam ik mij, daar ben ik te trots toe, wat zal ik doen? Ik weet wat ik doen zal, ik ga preken en dopen."

O, wat wordt menige stad, dorp en gemeente door zulke luie bedriegers beroerd en verwoest!

O, droevige tijden, waarin geen wetten bestaan om zulk onkruid uit te roeien, en welk een bewijs, dat deze mensen God niet vrezen. Want bedachten zij eens, hoe God de zonen van Aäron met vuur van de hemel verteerde, omdat zij met hun eigen vuur Gods werk wilden verrichten, dan zouden zij vrezen, dat de Heere ook hen eens zou verslinden. Maar nee, er is geen vreze Gods voor hun ogen.

O, blinde en van God vervreemde mensen, diep onkundigen van de instellingen Gods, die hun dierbaar kroost aan zulke na-apers van God overgeven en toevertrouw. O, mensen, wat doet u minder dan het volk van Israël, dat de kinderen aan Baal opofferde?

Van zulk een onderhouding der instellingen heeft God een gruwel. *Wat neemt gij Mijn*

verbond in uw mond en wat hebt gij Mijn inzettingen te vertellen? zegt God.

Ik moet al die rondlopende predikers en allen, die van God tot dat werk niet geroepen zijn, eens waarschuwen en u wijzen op hetgeen geschreven staat in Matth. 7: 22, 23. Het zal dan niet veel baten, ofschoon gijlieden roepen zult: Heere! wij hebben in Uw Naam geleerd, enz., als het antwoord zal zijn van Hem, Die harten kent en nieren proeft: *gaat weg van Mij!* O, vreselijk aandenken voor al de zodanigen!

Maar aan welk een oordeel van verblindende en ongevoeligheid heeft toch de Heere zulke ouders overgegeven, die hun kroost daar zo aan wagen. Wat mag de oorzaak hiervan zijn? Dit verklaart ons Paulus, Rom. 1: 18, omdat het hun niet goed gedacht heeft, God in erkentenis te houden, daarom heeft Hij ze overgegeven in een verkeerden zin, enz. en dan is het bij hen: verleidend en wordende verleid. Toepasselijk mag gezongen worden op zulke mensen Psalm 81: 13.

Nee, het is beter geen instellingen te gebruiken, dan ze zo te misbruiken. Maar de Heere, Die de instellingen gemaakt heeft, zal ook wel zorgen, dat zij op de rechte wijze kunnen bediend worden. Maar de knechten, die God daartoe roept, zijn veeltijds een ergernis voor de meesten des volks.

Evenwel vinden wij in deze tekst nog meer tot beschaming en overtuiging, vooral als wij de geestelijke betekenis van deze besnijdenis bezien.

Dan is het immers, dat alzo ons hart besneden moet worden van de voorhuid der zonden? God beveelt in Zijn Woord: besnijdt u de Heere en doet weg de voorhuid uws harten, Jer. 4: 4 Alle mensen hebben de voorhuid des harten, en omdat zij onbesneden zijn, zo zijn zij onbesneden van oren, tong en lippen, van handen en voeten.

Dat alles, M. H., moet besneden worden, want geen onbesnedene zal in Gods Heiligdom ingaan, Ezech. 44: 9.

Maar zie ik nu op de meesten des volks, en zelfs op diegenen, die de naam van Christen dragen, dan mag ik met Stefanus wel uitroepen: o onbesnedenen van hart en oren! Omdat zulks duidelijk blijkt uit de kenmerken, die anders een besnedene bezat, en welke bij ulieden gemist worden.

Vooreerst, die besneden werden hadden grote smart, want zij lachten niet noch zongen. Maar weenden.

Maar, zeg mij eens, hebt u wel ooit die zielssmart en pijn van de besnijdenis des harten ondervonden?

Waarlijk, M. V., als de Heilige Geest het hart besnijdt met het stenen mes der Wet, dan wordt er pijn gevoeld, dan gevoelen zij de smarten der zonden, dan vrezen zij wel eens, dat zij onder die smarten zullen omkomen. Ja, zo de Heilige Geest die smart met Zijn genadeolie niet verzachtte, dan zouden zij bezwijken. Maar hoe vreemd zijt u daar nog van, zondaars, omdat u nog nooit de minste zielssmart gekend of ondervonden hebt. U hebt nog nooit gezegd "ik ben ziek", d.i. naar de ziel. Maar u leeft zo maar zorgeloos en gerust heen.

Wat dunkt u, M. V., zou het met die geruste zorgeloosheid wel terecht komen? O, nee, de Heere vergelijkt u bij zulken, die gerust op hun ouden droesem blijven zitten en roept ook: wee, de gerusten te Sion en de zekeren op de berg van Samaria.

Ach, wat zult u eenmaal de smarten van dat mes der Wet ondervinden, als het zijn vloeken en straffen op u zal uitoefenen, en o, dan zal de straf eeuwig gevoeld worden en u eeuwig hopeloos de straffen moeten dragen.

Ten tweede, omdat de besnijdenis zo smartelijk was, waren zo velen er tegen. Men meent, dat Zippora daarom er ook tegen was, waarom Mozes het had nagelaten om zijn vrouw genoeg te geven, die toch een Midianitische was, Exod. 9.

Zo zijn er ook vele ouders onder ulieden, die niet gaarne hun kinderen besneden zien. Maar hen veel liever als onbesnedenen in alle wereldgelijkvormigheid laten opwassen. O, wat zullen zulke onbesneden ouders en kinderen elkander eeuwig verwijten in de hel, dat zij de genadetijd en de middelen zo verzuimd hebben.

Ten derde, daar waren er velen, die de besnijdenis verachtten en bespotten, zoals de heidenen en anderen. Maar hoe is het met velen uwer gesteld? Spot u er niet mede, als de leraars aankondigen dat uw hart besneden moet worden, d. i. Dat u bekeerd moet worden. Ja, daar lacht en spot u mede, terwijl u ook anderen veracht en bespot, die in de smarten van hun geestelijke besnijdenis liggen.

O, spotters, God zal ook u verachten, als zulken daar Hij een walg van heeft, die Hij met Zijn heilige ogen niet wil aanschouw; ja, Hij zal u ook bespotten als uw verderf en wanhopige vreze komen zullen.

Ten vierde, de besnedenen waren onderscheiden en afgescheiden van de heidenen en alle andere volkeren der wereld. Zo ook die geestelijk besneden zijn. Maar u leeft in vereniging met degenen, die God niet kennen. Maar haten en verdrukken Gods besneden volk. Gil hebt ook niet de minste tekenen van enige afzondering der wereld en der zonden. Maar zijt afgezonderd van Gods volk. Hoort eens ongelukkige! weet u wel, als u hier niet van de wereld en de zonden gescheiden wordt, u dan voor eeuwig van God en Zijn volk gescheiden zult moeten zijn, en met de wereld en de zonden eeuwig zult verloren gaan.

Ten vijfde, daar men besneden was, had men liefde en grote achting voor de besnijder en zijn dienaren. Zo ook die geestelijk besneden zijn, hebben liefde en achting voor God en Zijn dienaren. Maar, zo is het niet bij velen uwer, want u betoont met woorden en daden, dat u God en Zijn knechten haat, veracht en onteert. O, mens, hebt u wel eens gelezen, dat de Heere zegt: die Mij eren zal Ik eren. Maar die Mij versmaden zullen licht geacht worden? 1 Sam. 2: 30.

En ten zesde, die besneden waren, konden tonen wat zij kwijt waren, daarvan droegen zij de tekenen. Maar wat kunt u tonen? Waar, wanneer, en op welke wijze zijt u besneden? Daar kunt u immers niets van aantonen? Wat een klaar bewijs is dat u onbesneden van hart, oren, lippen, handen en voeten zijt. Uw oren horen niet, wat de Geest tot de Gemeente zegt, u betoont doof te zijn voor Gods Woord tot u; blind zijt u om geestelijke werkingen Gods te kunnen zien; u laat uw ogen vliegen op hetgeen ijdelheid is, u bent blind voor alle Goddelijke zaken, voor Zijn zegeningen en Zijn oordelen. Onbesneden ogen, tong en lippen hebt gij, want u spreekt niets dan ijdelheid, zotternij, leugen en bedrog, laster en smaad; onbesneden handen, die onrecht werken, die de arbeider zijn loon onthouden, die zijns naasten goed aan zichzelf weet te trekken; handen, die vechten, slaan, smijten enz.; en ook onbesneden voeten, die van Gods weg en inzettingen afwijken, op paden lopen, die op 't verderf uitlopen, ja, die in de hel uitkomen, enz. enz. O, onbesnedenen van hart, oren, ogen, enz., u wederstaat de Heiligen Geest, zeide Stefanus.

Hoe ongelukkig zijt u toch! Ach, dat u het eens zien mocht. Geen onbesnedene mocht deel aan het Pascha hebben. Alzo hebt u geen deel aan Jezus, dat ware Pascha! Geen onbesnedene van vlees of hart mocht in 't heiligdom ingaan, zij waren van alle voorrechten verstoken en hadden lot noch deel in de erve der heiligen. O, zo zijt u dan ook van alle voorrechten verstoken, u bent vreemdelingen bij God en hebt geen deel met Gods volk en mag of zal nooit het hemels heiligdom ingaan! Is er dan wel ongelukkiger schepsel onder de zon dan u zijt, als u straks sterft zoals u nu nog leeft. Straks komt de dood en snijdt u voor eeuwig af van alle voorrechten waaronder u nu nog leeft. Dan is het afgedaan, ja, voor eeuwig met u afgedaan, want in het graf is

geen verzinning meer. Ach! dat die geestelijke Besnijder eens kwam om u te besnijden, opdat het oude verbond met de zonde en de dood eens verbroken en weggeworpen mocht worden, en u eens in dat nieuwe en eeuwige verbond, dat in en met Christus is, mocht ingelijfd worden. Dat wenst mijn hart. O, kust dan de Zoon, terwijl u nog met Hem op de weg zijt.

Maar laat toch niemand zich bedriegen, dat hij zou denken, dat hij zichzelf besneden had. Want zulken zijn er ook in menigte, die denken dat zij God niet nodig hebben om bekeerd te worden en zich verbeelden dat zij kunnen doen wat God eist. Omdat de Heere zegt: besnijdt uw hart enz., Deut. 10: 16, zo zeggen zij: al wat de Heere gesproken heeft zullen wij doen! Maar ik moet u zeggen met Jozua: gij zult de Heere uw God niet kunnen dienen, want Hij is een heilig God! Ach, leerde u uit die eis van God uw onmacht eens recht kennen, om alzo uw toevlucht tot God te nemen, Die uitkomst kan geven tegen de dood. Er was immers niemand, die zichzelf kon besnijden in zijn vlees? Wel, hoeveel minder zult u dan in staat zijn om uw hart te besnijden.

O, nee, daarom belooft de Heere aan Zijn volk, dat Hij hen het hart zal besnijden, Deut. 30: 6. Meent u dus, dat u de Heere daartoe niet nodig hebt, dan zult ge u deerlijk bedrogen vinden, want de Heere ziet en kent maar Zijn eigen werk, en zal u dus tellen onder de onbesnedenen, die in het heiligdom niet zullen kunnen ingaan. En alzo niet besneden zijnde, hebt u dan ook geen nieuw naam ontvangen. Toen Jezus besneden werd, werd Zijn naam genoemd, alzo ook elk die God bekeert. Maar mist u die naam, dan wordt die ook niet gevonden in het Boek des Levens. Dus wat troost kan er dan voor u zijn in leven of in sterven? Dat de Heilige Geest toch uw ogen eens mocht openen en uw arme ziel eens gered mocht worden voor de eeuwigheid!

Maar mij dunkt, het wordt nu tijd, dat ik ook een woord spreke tot vertroosting van Gods volk. Want waarlijk, het is een zalige troosttekst voor hen, die deel aan Jezus' besnijdenis hebben. O, wat liggen hier al zoete overdenkingen voor u in, gunstelingen des Heeren! Ik zal er u eens bij trachten te bepalen, luister eens met opmerkzaamheid. Toen de rode regenboog in de lucht gezien werd, was het tot vertroosting voor de inwoners der aarde in Noachs tijd, als een bewijs dat God aan Zijn verbond gedacht en de wereld niet door water zou laten vergaan. Maar als de Heere Jezus het rode bloed Zijner besnijdenis laat zien, dan is dit tot troost voor Zijn volk, dat God gedachtig is aan Zijn genadeverbond en Zijn volk nooit zal laten omkomen in de wateren van hun ongerechtigheid. Het was uit enkele, zuivere liefde, dat God dit verbond had gemaakt, wat zal Hem dan kunnen berouw? Men leest in Gen. 34, dat Sichem, de zoon Hemors, uit liefde tot Dina, zich liet besnijden. Maar welk een liefde moet dan de Heere Jezus niet hebben tot Zijn kerkbruid, dat Hij, Die God is te prijzen in der eeuwigheid, niet alleen uit liefde arm en veracht wil geboren worden. Maar ook dadelijk Zijn bloed voor haar wil storten en Zich laten besnijden!

O, wat mag het geloofsoog in dit teken al niet zien, omdat het een teken des verbonds is, gelijk God sprak tot Abraham, Gen. 17.

Dan mag hij denken aan dat zoete genadeverbond, hetwelk de schrik zijner ziel kan wegnemen, welke gehoord is op de Sinaï van het werkverbond. Hier ziet hij, dat God eeuwig in dat bloed zijn God wil zijn, dat de Heere dit verbond met eden heeft bezworen, Jes. 54, en Zijn getrouwheid kan niet feilen, Psalm 89: 3. Immers ligt de grondslag in Zijn eeuwige verkiezing, 2 Tim. 2: 19, en Hij voert die raad uit door Zijn onweerstaanbare kracht, waardoor Hij Zijn volk bewaart tot de zaligheid en de zaligheid bewaart voor hen, 1 Petrus 1: 5. En dat alles blijft nu onveranderlijk, want het ligt buiten het schepsel in de onveranderlijke God, en tot

verzegeling daarvan laat Jezus het zegel van Zijn eigen bloed daarop zetten. Zo mag dan met recht Jezus van Zijn volk genoemd worden hun Bloedbruidegom.

Maar het is, of ik deze of gene van die arme kruipers hoor zeggen: o ja, al het opgenoemde zijn heerlijke zaken en ons hart gaat uit vanwege uw spreken. Maar dat voorrecht is niet voor alle mensen. Wie heeft er deel aan? O, mocht ik, ja ik, er ook eens deel aan hebben. O, mocht mij dat eens gebeuren. Kan ik daar ook iets van weten? Ach, zeg het mij dan eens!

Komt, ontmoedigde ziel, hoort eens wat ik volgens Gods Woord u daarvan kan zeggen. Als het kind besneden moest worden en ook besneden werd, dan werd de besnijdmeeester gehaald met zijn dienaren. Maar daar wist het kind niets van, ja, als het besneden werd wist het ook niet waartoe dit diende, wat het beduidde of waarvan het een teken was. Maar het kind gevoelde de smart en raakte wat kwijt. Alzo gaat het ook in de geestelijke besnijdenis. Gods bekeerde volk en leraars zijn dagelijks bezig om de grote Besnijder, de Heilige Geest te halen, d.i. te bidden dat Hij toch mag neerkomen om zielen te wederbaren.

Dit ligt in het algemeen in de bede: *Uw Koninkrijk kome*. Maar meer in het bijzonder, als God het eens op het hart van Zijn volk en knechten bindt, om voor deze of gene bijzondere persoon, van familie of anderen, te bidden. Want daar wordt er niet één bekeerd of God heeft er deze of genen van Zijn volk voor te bidden gegeven, misschien wel jaren voor zij bekeerd werden. Ja, de Heere Jezus Zelf bidt voor hen Het eerste ziet men in Abraham, David, Salomo's moeder, enz., het laatste in Job 33, Vader, verlos deze! en in Joh. 17.

Maar daar weet nu zulk een ziel niets van en komt dan de Heilige Geest om hun het hart te besnijden, ach ja, dan gevoelen zij de zielssmart over hun zonden, dat zij God zo zwaar vertoornd hebben. Dan snijdt hen Gods Woord en Wet door het hart, Hand. 2: 37, dan raken zij de voorhuid der zonden kwijt, dat wil zeggen de lust tot de zonde, ja, tot alle zonden, wordt hen afgenomen en zij krijgen een nieuwe begeerte om voor en tot eer van God te leven naar alle Zijn geboden.

Maar weten zij nu, wat er met hen geschiedt? Kunnen zij nu geloven, dat dit een gewrocht van God is? Geloven zij, dat dit nu het teken is, dat zij in Gods verbond zijn?

O, nee, M. G., het tegendeel. Nu zij die smart gevoelen, denken ze, dat ze eeuwig zullen omkomen, daarom wenen en kermen zij dag en nacht. Waarlijk, zij kunnen het niet verstaan, wat de Heere dan doet. Maar daarna verstaan zij het, als de Heere hen door Zijn licht het licht der genade in hen doet aanschouw.

Welnu, M. G V., legt daar de toestand, waarin u verkeert of verkeerd hebt, eens neder, en bezie eens of niet datzelfde bij u alzo omgaat. Immers is niets duidelijker voor u, dan dat u smarten in uw ziel gevoelt, ja, een hartelijk leedwezen over uw zonden, dat u God er zo door onteerd hebt. En als u Gods Woord leest of hoort prediken, is het dan niet gedurig bij u, alsof het u het hart doorsnijdt. Maar onder dit alles is ook dit bij u waarheid, dat u in de zonde niet meer kunt leven.

Let wel, ik zeg niet, dat er geen zonde meer in u woont, o ja! en die zal in u wel blijven tot uw laatsten ademsnik. Maar u hebt geen lust meer om in de zonde te leven. Dat zondevermaak is u nu de dood geworden, u zou ze nu wel overal willen ontvluchten. Ja, kon u ze uit uw hart uitroeien voor eeuwig, zeker daar bleef er niet één in! Dit is een klaar bewijs, dat u in een nieuw verbond zijt overgebracht, en dat u uit dat verbond nieuw leven hebt ontvangen, een leven, dat geheel voor God wil leven, een leven, dat hier op aarde niet thuis behoort en hier ook zijn lust en genoegen niet kan vinden. Maar dat de dingen zoekt die boven zijn, vanwaar het zijn oorsprong

heeft.

Dit alles is een duidelijk bewijs, dat de voorhuid des harten is afgesneden en dat de Heilige Geest uw oren heeft besneden, daarvan hebt u het bewijs bij uzelf. O, wat waart u voorheen doof voor hetgeen wat nu uw lust is om te horen, wat tot Gods eer en heil van zielen kan strekken; besneden ogen hebt u ontvangen, die tevoren blind waren om God in Zijn werken te kennen, en nu ziet u God overal in. Nu kent u Hem in Zijn deugden, zoals Hij Zich in Zijn Woord openbaart.

Ja. Maar u leert Hem nu ook zien in hetgeen Hij is in Christus voor een uitverkoren zondaar. Zalige ogen, die zo leren zien, dat zij zichzelf in Christus zien! En waren uw lippen en tong niet besneden, o, u zou, gelijk eertijds, stom zijn, om van en tot Gods eer te spreken en Zijn deugden te verkondigen!

Besneden handen, die milddadig zijn voor armen, die het loon niet onthouden aan arbeiders. Maar die God geven dat Godes is, en de koning wat des konings is, ja, ook de naaste wat des naasten is. Niet minder blijkt dit ook in uw voeten, welke nu lopen op een pad, waarop zij voortijds niet staan konden. O, nu te gaan, waar zij van de dingen horen kunnen, die het Koninkrijk Gods aangaan, dat is uw grootste lust geworden. Waarlijk, hier blijkt immers, dat zulk een in Christus is, want die is een nieuw schepsel.

Nu, ik mag met vrijmoedigheid zeggen, dat zulken deel hebben aan Christus' besnijdenis. O, welk een voorrecht dan voor u, gunstelingen des Heeren! Want voor u heeft Jezus dan al dadelijk hij Zijn komst in de wereld met Zijn bloed betaald; Hij heeft Zich laten besnijden en in het einde Zijner dagen laten afsnijden uit het land der levenden, opdat u niet voor eeuwig zou afgesneden worden van de levendige God en Zijn gemeenschap. Uw eeuwige behoud, vanwege uw eeuwige verbond in Hem, heeft Jezus door Zijn bloed bevestigd, en gelijk de voorhuid door de besnijdenis is weggeworpen, also is ook voor eeuwig de voorhuid uwer zonden voor God weggeworpen, en hierdoor hebt u dan ook een nieuw naam ontvangen.

Een nieuwe naam, denkt ge wellicht, wat heb ik dan voor een naam ontvangen? Dit zal ik u zeggen. U heette van nature zondaar, een kind des toorns, vijand van God en van uw naaste, een wederhorige, enz. Maar nu u een nieuw schepsel geworden zijt in Christus, hebt u een naam ontvangen, die al geschreven stond in het Boek des Levens eer de wereld was, en die naam is nu op u toegepast.

O, zoete naam, welke de Heere in Zijn Woord nu aan u toekent!

Nu heet gij: geliefde in Christus, uitverkorene naar de voor kennis Gods, erfgenaam des eeuwige levens, gekochte en verlost door Christus' bloed, rechtvaardige, heilige, heerlijke, bruid, profeet, priester, koning, enz.

O, wat al zoete en heerlijke namen, die door de Heilige Geest ook al genoemd waren in Zijn Woord, eer dat u nog in het lichaam uwer moeder ontvangen waart, gelijk de Heere tot Jeremia zeide, Jeremia 1. Maar ook waren die namen over u al genoemd, eer u in het lichaam der Kerk ontvangen werd.

Dus, M. G. V., wil de wereld u dan honen en smaden en met alle scheldnamen lasteren, laat u dat niet bedroeven. Wat zal een nietig mens u doen? U wordt van God geëerd, uw naam staat boven alle namen, want hij staat in het Boek des Levens, boven in de hemel, ja, een naam, die ook boven alle eretiteln van de wereld is en welke ook in de hemel eerst recht opgeluisterd en verheerlijkt zal worden.

En nu, geliefde christen, al die weldaden hebt u ontvangen uit kracht van die Naam, met welke uw Heiland genaamd is, toen Hij besneden werd, want Zijn naam is Jezus, dat is Zaligmaker!

O, christen, die Naam is de rechte troost voor uw ziel.

De duivelen mogen daarvoor schrikken, en die van God vervreemd zijn mogen beven voor Zijn toorn. Maar voor u is het zaligheid en vooral voor u, die daar nog ligt in de smarten der geestelijke besnijdenis.

O, voor u is die Naam een balsem tot verzachting uwer verwonde ziel. Bedenk maar eens, mijn ziel, wat de engel des Heeren zeide tegen Maria en Jozef, waarom Hij Jezus meest genaamd worden, nl. Omdat Hij Zijn volk zou zalig maken van hun zonden.

O, zoete overdenkingen! Ik kan mijzelf niet redden, geen schepsel in hemel of op aarde kan mij helpen. Maar Jezus zal mij zalig maken, Hij kan het doen, Hij wil en zal het doen, want daartoe is Hij in de wereld gekomen, om zondaars zalig te maken.

O, zoete Jezus, u zult dan ook immers mijn ziel redden, want ik ben een zondaar. *O, God, wees mij zondaar genadig!*

Nog verder gaat de overdenking van die Naam, als u bedenkt wat Jesaja en Mattheüs daarvan zeggen, Jes. 7: 14 en Matth. 1: 23, dat het is: *God met ons*.

O, M. G. V., als ge dat woordje ons eens op uzelf gelovig kon toepassen, dat u ook onder dat ons behoort, wat kan er dan heerlijker uitgedacht worden? De hoge God van hemel en aarde verenigd met een arm, ellendig zondaar! God met u, in uw geboorte, leven, dood, ja, eeuwig bij u en met u, in al uw noden en benauwdheden, in droefheid en vreugde, onder vijanden en vrienden. God altijd met u, nooit u begeven of verlatend, eeuwig voor u dezelfde God, wat kan u dan ontbreken?

Kom, ik wil nog even een weinig uitbreiden over het zoete en zalige van die Naam Jezus voor u, gunstelingen des Heeren, wie en wat u dan ook zijn moogt.

Gij, die uw ziel niet in het leven kunt behouden, hier hebt u de Vorst des Levens, Die uw zielen van de dood redt en alles de adem en het leven geeft. Zuigelingen, voor u zijn in die Naam de borsten der vertroosting voor uw dorstige ziel, 1 Petr. 2: 2.

Kinderen, Jezus zit op u te wachten: *laat de kinderkens tot Mij komen*. Hier is in die Naam voor onkundigen een Leermeester: wie toch is een leraar gelijk Hij? Maagden, die gehuwd wilt zijn, hier is een Bruidegom, Die u nooit ontrouw zal worden.

Getrouwen, hier hebt u de grote Eliëzer en Verzorger van uw huis voor u en uw kinderen, voor uw zielen en voor uw lichamen. Werpt vrij al uw bekommernissen op Hem, Hij zal het maken, God zal u onderhouden.

Weduwe, hier is uw Man, want uw Maker is uw Man, Heere der Heirscharen is Zijn naam, Jes. 54.

Wezen, hier is uw Vader, Hij is de Vader der Eeuwigheid. Ja, weduwe en wezen, hetgeen u in uw aardse man en vader hebt verloren, dat zult u zevenvoudig in deze Jezus weer vinden. Dienstknechten en dienstmaagden, hier is uw goede Heere en Meester, Die gekomen is om u voor eeuwig vrij te maken.

Krijgslieden, hier hebt u de Oversten Leidsman, ja, een Doorbreker, Die in de strijd voor u heengaat, Die ook uw Schild is, zodat geen pijlen u zullen treffen en in en door Hem zult u zeker overwinnen.

Zeelieden, hier is de allerbeste Stuurman, Die het schip uwer ziel in de schone haven van eeuwige behoud zal binnenbrengen.

Kooplieden, op deze markt van vrije genade en bij deze Koopman kunt u vrij negotiëren zonder verlies. Maar zeker grote winst doen, het is hier kopen zonder geld, zonder prijs, wijn en melk. les. 55, en ruilen, oude voden uwer zonden, voor Christus' gerechtigheid.

Reizigers, hier is de Rechte Weg en ook de Goede Leidsman, Ik ben de Weg, zegt Jezus, Joh. 14.

Arme lieden, hier is uw Rijkdom, Jezus heeft een schat van de hemel gebracht, om aan armen uit te delen, de rijkdom van Gods liefde, genade, barmhartigheid, goedheid enz. enz.; een schat die niet verroest, noch door de mot kan verteerd worden, ook niet door een dief kan ontstolen worden. Maar een schat, die blijft tot in eeuwigheid.

Akkerlieden, hier hebt u nu de Schat, die in de akker verborgen ligt en u een eeuwige zegen zal aanbrengen.

Hoveniers of tuinlieden, hier is de Boom des Levens, wiens vruchten een eeuwige verkwikking kunnen geven.

En zieken, daar is uw Medicijn- en Heelmeester, Die u van alle ziekten en kwalen naar ziel en lichaam zal herstellen en genezen!

Ja, eindelijk stervenden, hier is de Vorst des Levens, Hij is uw troost in leven en in sterven. Laat uw gebroken oog op Hem zien in de ure des doods, want Hij heeft de dood overwonnen, de satan voor eeuwig geboeid, de hel gesloten en de hemel voor u geopend. Door deze Jezus moogt en kunt gij, gelovig volk des Heeren, zeggen: dood, waar is uw prikkel en hel, waar is uw overwinning!

Ziedaar M. G., al die zalige voorrechten liggen in die Naam Jezus opgesloten. O, hoe gelukkig zijn dan al zulken, daar Paulus van zeggen kan, Coll. 2: 11: In welke u ook besneden zijt, met een besnijdenis die zonder handen geschiedt, door de besnijdenis van Christus! Zulken zijn het rechte zaad Abrahams. Zulken zijn rechte bondelingen en hebben ook recht op al de beloofde Verbondsgoederen, en zullen ook eenmaal met Abraham, Izak en Jacob aanzitten in het Koninkrijk der hemelen!

En nu, kinderen Gods, dat voorrecht heeft God u uit genade geschonken om Christus' wil, waarvan u al de voorsmaak geniet en wellicht sommigen uwer al spoedig het volle genot ervan zullen ontvangen. Geen wonder dan, dat sommige der oude Christenen wel eens uitgedrukt hebben: O, zoete Naam Jezus! Onwaardeerbare zoetheit, waardoor alle bitterheid verdreven wordt. Een ander: de Naam Jezus vertroost mij in alle benauwdheden.

O, christen, laat dan die Naam, ja veel meer, laat de Persoon, Die deze Naam draagt, in uw hart geschreven zijn.

Laat Deze het onderwerp van uw gesprek, de inhoud zijn van uw gebed, het doel van uw kerkgaan, ja, de ganse betrachtting van uw gehele leven.

En sterft dan met deze Naam op uw lippen: *Heere Jezus, ontvang mijn geest!*

Wij eindigen met de lofzang van Maria, vs. 3:

*Hoe heilig is Zijn Naam:
Laat volk bij volk te zaám,
Barmhartigheid verwachten.
Nu Hij de zaligheid,
voor die Hem vreest bereid;
Door al de nageslachten.*

AMEN.

NAZANG: BERIJMDE GEBED DES HEEREN, ver 2.

EINDE VAN DE KERSTSTOFFEN.

8. De opstanding

VOORZANG: Psalm 118: 11 en 12.

TEKST: Matth. 28: 1-4.

- 1. En laat (na) de sabbat als het begon te lichten tegen de eerste dag der weke, kwam Maria Magdalena en de andere Maria om het graf te bezien.**
- 2. en ziet! daar geschiedde een grote aardbeving, want een engel des Heeren, nederdalende uit de hemel, kwam toe, en wentelde den steen af van de deur en zat op denzelve.**
- 3. en zijn gedaante was gelijk een bliksem, en zijn kleding wit gelijk sneeuw.**
- 4. en uit vreze van hem, zijn de wachters zeer verschrikt geworden, en werden als doden.**

"Hij, die nederligt, en zal niet weder opstaan", was de taal der vijanden van de koning David, Psalm 41: 10b. Reeds lang was die Godzalige koning hen in de weg geweest, sterk verlangden zij naar zijn dood, zoals te zien is in vs. 6: wanneer zal hij sterven en zijn naam vergaan? zeiden ze tot elkander. Bleef hij nog leven, dan wensten zij hem alle kwaad toe, vs. 8.

Maar zij hadden hoop, dat hij wel zou sterven, want hij scheen nu al reeds zwaar ziek te zijn en er was weinig hoop van herstel, gelijk zij dachten. Daarom zeiden ze: hij, die neerligt, zal niet weder opstaan, d. i. Hij zal van dat bedde niet weder opstaan en stervende, zo zal hij nog veel minder uit het graf weer opstaan.

En zo meen zij dan hun wens te zullen hebben verkregen. Maar het mislukte hen, zij werden bedrogen in hun verwachting. God richtte Zijn knecht en kind weer op en stelde hem in staat om zich aan zijn vijanden te wreken. Dit strekte wel tot smart en verdriet van de vijanden, van David. Maar tot innige vreugd en blijdschap voor de oprechte aanklevers en vrienden van David.

Maar hoewel David dit alles in eigen persoon heeft ondervonden, zo is niet te ontkennen, dat deze Psalm ook in een profetische zin kan opgevat worden. David Was toch een voorbeeld van Christus in vele opzichten. Vooral in deze Psalm vindt men er veel van. Om niet alles op te halen, heeft men maar te letten op hetgeen wij daareven zeiden, dat ze zeiden: en hij, die nederligt, enz.

Dit was immers ook de taal der vijanden van de Heere Jezus, Wiens dood de overpriesters, schriftgeleerden, Farizeeën, enz. reeds lang hadden gewenst en daartoe alles aangewend. En nu Jezus gestorven was, begraven zijnde in Jozefs hof, in die steenrots, zeiden zij ook: Hij, die neerligt, zal niet wederopstaan. En hiertoe, om zulks te beletten, gingen zij naar de stadhouder Pilatus, hem verzoekende, dat hij toch het graf zou laten verzegelen met zijn zegelring en doen bewaken door een wacht van krijgsknechten, opdat Hij toch maar niet ten derden dage zou opstaan, gelijk Hij hun voorzeggd had. Want alzo, zeiden ze tot Pilatus, Heere, (alzo spreken zij tot Pilatus, hoort zulke geveinsden!) wij zijn gedachtig, dat deze verleider (alzo noemen zij Jezus) nog levende, gezegd heeft, *na drie dagen zal Ik opstaan*.

Merkt op, M. H., dat de goddeloze vijanden dikwijls meer en langer van een predatie kunnen onthouden dan Gods beste kinderen, want zij hadden het onthouden, dat Jezus van Zijn opstanding had gepredikt. Maar de vrouw en de discipelen van Jezus moesten na Zijn opstanding door de engel indachtig gemaakt worden.

Nu, zij verkregen hun wens; de steen op het graf werd verzegeld en de wachters zouden zorgen, dat Hij niet weer zal opstaan.

Maar, zullen zij nu hun wens verkrijgen? Zal hun woord bestaan?

O, nee, M. V.! zo min als de Filistijnen Simson gebonden konden houden, veel minder konden zegel, steen en wachters Jezus in het graf gebonden houden. God doet Hem opstaan! Hij staat op, tot smart en droefheid van de vijanden, welke Hij met Zijn ijzeren scepter zal verbrijzelen. Maar tot zielsblijdschap en vreugde voor Zijn oprechte vrienden, die Hij met Zijn bloed gekocht en door Zijn Goddelijke almacht verlost heeft.

Spoedig zal men hen horen zingen: *de Heere is waarlijk opgestaan.*

Van die blijmaar moeten wij nu gaan spreken, Deze zal het onderwerp zijn van onze overdenkingen gedurende dit ons Paasfeest.

Wij wenssen dit zo gewichtig onderwerp en grondstuk van onze christelijke leer en belijdenis met bedaardheid in onderscheidene prediciën te behandelen en te verklaren naar de zin en mening des Geestes, als de Heere ons door Zijn Geest zal believe in te leiden, om de geheimen in Zijn Woord te mogen verstaan. En dan zullen wij in dit morgenuur enige voorafgaande zaken moeten behandelen, eer wij van de opstanding zelf nog spreken kunnen.

De omstandigheden, die de opstanding van Christus voorafgaan, tekent ons Mattheüs aan in de eerste verzen van Hoofdstuk 28, waar ons in de voorgelezen tekstwoorden drie onderscheiden personen voorkomen, die wij allen in hun persoon en werkzaamheden te beschouwen hebben

- De eerste zijn de vrouw in hun gaan naar het graf.
- De tweede is de engel des Heeren in zijn nederdaling en werkzaamheid.
- Ten derde zijn de wachters in hun dodelijke toestand.

Eer ik nu nog van de vrouw spreek, moet ik kortelings spreken van de tijd, wanneer Christus is opgestaan. Die was, in zijn ruimte genomen, in de maand Abib, hetwelk was de eerste maand van Israëls uittocht uit Egypte, toen de Heere het Pascha had ingesteld, zie Exod. 12. Het was in de lentetijd, overeenkomende met onze maanden Maart en April, als dag en nacht even lang zijn. 't Het was dan in de tijd, als daar in het Oosten het gezaaide koren groene aren begon te krijgen, waarvan dan de eerstelingen aan de Heere moesten geofferd worden, volgens Lev. 23: 10, enz. Let wel, dit was het begin van de gerstenoogst, welke zoveel vroeger was dan de tarweoogst, waarvan de eerstelingen geofferd moesten worden op het Pinksterfeest.

Het was dan, zeg ik, in de lentetijd als de aarde zich begint te ontsluiten en hetgeen zij in haar schoot bevat te voorschijn brengt, omdat dan alles zich begint te openbaren. Ja, dan begint alles uit te spruiten, boom, bloem, gras en alle kruid. Alles komt dan te voorschijn als in een nieuwe gedaante. Dan ziet men vervuld Psalm 104: 30, Gij zendt Uw Geest uit, zo worden ze geschapen, en Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks.

O, zoete overdenking, bij de aanvang over deze tijd zullen ook wij de aarde zich zien ontsluiten en uit haar schoot voort zien brengen wat er in verborgen was, nl. De Heere Jezus!

Nu is het de rechte lentetijd voor de Kerk. God zal Zijn Geest zenden, het gelaat des aardrijks van de Kerk zal vernieuwd worden, de roos van Saron zal lustig bloeien, de leliën zullen groeien onder de doornen! Dat zijn Christus' discipelen onder de Joden, de zangtijd zal nu genaken, de vogelen des hemels zullen straks hun stemmen geven: de Heere is waarlijk opgestaan! ene Maar nader was het de derden dag van Jezus' dood, zoals Jona daarvan een voorbeeld is geweest en de Heere Jezus dit ook had voorzegd.

Het schijnt evenwel bezwaarlijk bewezen te kunnen worden, dat Jezus, gelijk Jona drie dagen en drie nachten in de doodstaat zou geweest zijn. Want ofschoon men met

vele uitleggers de gedeelten der dagen voor gehele neemt, dan kunnen er altijd nog maar twee nachten gevonden worden.

Dit bezwaar wordt weggenomen, als men bedenkt, dat, toen de bende de Heere Jezus in Gethsémané gevangen nam, Hij kon aangemerkt worden als een man des doods, want het doodvonnis was al besloten, eer Jezus was gevangen genomen. Dit zo opvallende, hebben wij drie nachten en drie dagen, en alzo zien wij dan het voorbeeld en de waarheid der profetie van Jezus vervuld.

Maar ten slotte: *Jezus is opgestaan op de eerste dag der week*, zeggen de Evangelisten, in de morgenstond.

De maand Abib, zeide de Heere tot Mozes, zou het hoofd der maanden zijn. Maar zo mogen wij hier wel zeggen: deze dag mag wel het hoofd der dagen genaamd worden.

O, hoe vrolijk zong de dichter in de geest daarvan in Psalm 118: dit is de dag, die de Heere gemaakt heeft, enz. Dies mag hij dan ook wel genaamd worden Dag des Heeren, die, door de Heere geheiligd zijnde, daarna ook door de christenen is gevierd als een heilige Rustdag, in plaats van de ouden Sabbat, welke, nu door Jezus met alle ceremoniën begraven was.

Nog nader, het was op de morgen van die dag, toen de zon der natuur uit de kimmen rees, o ja, toen rees de Zon der Gerechtigheid uit de aarde om Zijn Kerk (die nu in het duister van de nacht verkeerde) te verlichten, te verwarmen en vruchtbaar te maken.

Ziedaar, dit hadden wij vooraf te zeggen omtrent de tijd van Christus' opstanding.

(1) Nu moeten wij bezien wie de eerste aan het graf zijn, om Jezus nog eens te zien. Het waren vrouw, die door de Evangelisten ook niet name worden uitgedrukt. Zeker waren het enige van die vrouw, welke Jezus gevolgd waren en Hem in Zijn leven op aarde gediend hadden van haar goederen, Luk. 8: 1, 2, en van Jeruzalem tot Golgótha Jezus ook niet hadden verlaten, ofschoon Hij als een kwaaddoener tussen moordenaars ter dood geleid werd. Vrouw, die bij het kruis bleven staan, toen er niemand van de discipelen te vinden was. Ja, vrouw, die niet hadden kunnen rusten, zoolang Jezus' lichaam niet in een eerlijk graf rustte, waarom zij ook zoolang gebleven waren op Golgótha, totdat het lichaam van Jezus door Jozef en Nicodémus heerlijk was begraven in het nieuwe graf in Jozefs hof.

Dus groot en standvastig was de liefde van deze vrouw tot Jezus. En, o wonder, die liefde is niet met de dood van Jezus uitgeblust. Deze liefde was sterker dan de dood en harder dan het graf, vele wateren konden deze niet uitblussen. Want nauwelijks is de Sabbat voorbij of men ziet die vrouwtjes al weer zeer vroeg bezig om bij het graf te komen en het lichaam van Jezus nog enige laatste eer te bewijzen, zoals wij straks nader zullen aantonen.

Ook de namen van deze vrouw worden aangetekend door de Evangelisten. Wanneer mannen wat ten goede verricht hebben voor Jezus, zijn hun namen geboekt, opdat hun daden niet worden vergeten, welke zij door de liefde uit het geloof verricht hebben, gelijk te zien is van Jozef van Arimathéa en Nicodémus.

Welnu, zo wil de Heere dan ook de namen dezer vrouw niet vergeten hebben. Maar daar moet overal, alwaar het Evangelie gepredikt wordt, tot hun gedachtenis gesproken worden, zoals dan ook jaarlijks op het Paasfeest van hen gesproken wordt.

De namen dezer vrouw zijn volgens Johannes 20, Maria Magdalena, Matth. 28 doet hierbij Maria, Jakobus' moeder, Mark. 16 zegt ook nog van Salóme en Luk. 24 doet er ook nog bij Johanna en nog enige anderen, die niet genoemd zijn.

Dit zijn de vrouw, M. H., die zich tezamen verbonden hadden om naar het graf te gaan. En het waren geen arme halzen, die geen fatsoen voor de wereld te verliezen hadden, o nee, het waren rijke en gegoede mensen. Gedenk maar, dat Johanna de

huisvrouw was van de rentmeester van koning Herodes. Zij denkt om geen fatsoen, om geen ambt van haar man, om geen traktement, noch 's werelds eer of aanzien. O, nee, de liefde tot Jezus drijft alle vrees buiten. Zij schaamt zich niet om onder dat volk te behoren, dat Jezus vroeg zoekt. Maar hetzelfde mag ook van al de anderen gezegd worden.

Deze vrouwen gaan uit. Maar wanneer? Als de Sabbat voorbij is. Hoe vol zij ook van liefde waren, evenwel willen zij het gebod niet overtreden. De oprechte liefde is onderworpen en gehoorzaam aan Gods Wet, want op de Sabbat rustten zij naar het gebod, zegt Lukas.

Ach, zij zullen wel een droevige Pascha en Sabbat hebben doorgebracht! Zij zullen niet gezongen hebben: laat Aärons huis Gods goedheid loven, Psalm 118. Maar het zal geweest zijn: *geef het wild gedierte de ziel uwer tortelduif niet over! de hoop uwer ellendigen en vergeet niet in eeuwigheid.* En alzo hebben zij als duifjes getreurd. Zij wachtten met ongeduld naar de morgenstond van de eerste dag der week. Zekerlijk hebben zij die laatsten nacht niet met slapen doorgebracht. Maar gewaakt. De discipelen konden niet één uur waken, ofschoon Jezus bij hen was.

Maar deze vrouwtjes waakten, ofschoon zij Jezus niet lichamelijk bij zich hebben.

Zij gingen dan uit als de Sabbat voorbij was, zeer vroeg in de morgenstond van de eerste dag der week. Johannes zegt, als het nog duister was, Mattheüs als het begon te lichten en Markus zegt als de zon opging. Hoe zullen we dit overeen brengen? Wie der Evangelisten moet hier geloofd worden? Allen!

Zij spreken allen de waarheid!

Maar Johannes spreekt van de tijd, als zij ten huize uitgingen en toen was het nog duister. Mattheüs als zij op de weg waren en toen begon het te lichten en Markus als zij bij het graf kwamen, en toen ging de zon op.

Ziedaar, een schijnbare tegenstrijdigheid weggenomen.

Maar wat is hun doel? Waartoe gaan zij zo uit?

Het is om het graf te bezien, zegt Mattheüs. Maar het was niet uit loutere nieuwsgierigheid om die plaats uitwendig te bezien, ook niet uit superstitie om enige godsdienstige eer te bewijzen aan die plaats.

O, nee, M. H.. Maar het had wat meer ten doel als zien! Zij wilden het lichaam van Jezus nog balsemen, want zij hadden specerijen gekocht, zegt Markus, opdat zij kwamen en Hem zalfden. En die hadden zij bereid, zegt Lukas en droegen ze met zich. Zeker hebben zij die specerijen des Vrijdags nog gekocht en des Zaterdag na de Sabbat des nachts bereid. Deze specerijen zullen geweest zijn mirre, aloë, wierook en andere kruiden, die tot dat einde in die tijd gebruikt werden bij doden, om de lichamen voor stank en verrotting te bewaren.

Zij wilden dan op dit nieuwe Paasfeest niet ledig voor het aangezicht des Heeren verschijnen. Zij gaan dan, dragende de specerijen.

Maar hoe, willen zij het lichaam van Christus zalven? Weten zij dan niet meer, dat Nicodémus wel honderd ponden gewicht aan specerijen gebruikt heeft aan het lichaam van Christus?

Zullen zij dat wegwerpen of zullen zij overdadig werk doen en geld verkwisten? Vrezen zij dan niet, dat de een of ander misschien hen weer bestraffen zal en zeggen: waartoe dit verlies?

Sommigen hebben gedacht, dat deze vrouwtjes het werk der mannen hebben willen verbeteren, daar Nicodémus en Jozef niet veel tijd hadden. Maar ik geloof eerder, dat men hier moet denken aan het van liefde overvloeierende hart tot Jezus, dat toch nooit verzadigd wordt in het doen van anderen, want liefde is altijd rijk en vraagt nooit, is

het wel nodig, kan het nu niet wel gemist worden? enz.

Nee, M. V., de liefde wil altijd wat toebrengen, en ofschoon zij al eens een bits woord van de gierige Judassen horen moet, dat kan haar evenwel niet afschrikken. De liefde is milddadig en heeft voor Jezus alles ten beste!

Ziedaar, het doel der vrouw met haar specerijen.

Maar slaan wij haar eens verder gade.

Zullen zij zo gerust en ongestoord op de weg heengaan? Ach nee, daar komt hun een bezwaar in de gedachten. En wel dit, wie zal ons de steen afwentelen? Het is bekend, dat, toen Jezus begraven was in de hof van Jozef, in dat nieuwe graf, die uitgehouwen rotssteen, zij een zeer zware steen op het graf gelegd hadden, hetzij dan voor het wegstelen, voor de schendende hand van baldadige zondaars of voor het wild gedierte. Hoe het ook zij, die zware steen lag er op, voor of tegenaan. En dat komt hen nu in de gedachten.

Zij zeiden tot elkander, zegt Markus, wie zal ons de steen van de deur des grafes afwentelen? Die steen lag hen nu zwaarder op het hart, als dat hij op het graf lag.

Ach, zeggen zij, misschien is al onze moeite te vergeefs, want: wie zal ons die steen afwentelen. Rachel had nog een sterke Jakob, die de zware steen van de waterput afwierp. Maar wie zal in de vroegen morgenstond bij dat graf zijn om ons te helpen? En waren er ook soms bij het graf, dan zullen zij ons niet willen helpen, vanwege de vijandschap tegen Dien, Die wij zo hartelijk liefhebben. En dus gaan zij onder dit bezwaar voort. Maar het is opmerkelijk, hoe bezwarend deze zaak hen voorkomt, evenwel gaan zij toch voort naar het graf. Zij keren niet terug, het bezwaar kan hen in hun voornemen niet stuiten, zij gaan op hoop en tegen hoop.

Maar is het wonder, dat die goede vrouwtjes zo bezwaard zijn over de steen? Evenwel, het grootste bezwaar wordt vergeten, en dat is het zegel en de krijgswacht. Het graf was (met des konings ring), verzegeld, en de wachters moesten oppassen dat er niets gestolen of geschonden werd. Ziet, daar denken zij niet, had hun dit in de gedachten gekomen, wellicht waren zij teruggekeerd. Maar het kan zijn, dat de vrouw van die wachters en dat zegel niet geweten hebben, want toen het lichaam van Christus in het graf gelegd was, zijn de vrouw van het graf weggegaan, zodat, toen zij weg waren, het graf eerst is verzegeld. En is het dat zij het geweten hebben, dan blijkt hier, dat de Heere zorgt door Zijn Goddelijk voorzienig bestuur, dat niet alle bezwaar tegelijk openbaar wordt, opdat Zijn volk niet moedeloos zou worden.

Maar o, ziet eens, de Heere zorgt als het leed genaakt. Al hun bezwaar omtrent die steen wordt ineens weggenomen, want één, meerder dan Jacob, is hier bij het graf en wentelt de steen af van het graf. En wie is de persoon, die zulks doet? Het is een engel des Heeren! Want alzo zegt de tekst: en ziet, daar geschiedde een grote aardbeving, want een engel des Heeren daalde neder enz. Dit zal nu ons tweede stuk zijn.

2. En ziet, zegt de tekst, "daar geschiedde een grote aardbeving."

O, welk een ontzettend ogenblik, de fondamenten der aarde worden bewogen. Alles wat vast en zeker scheen te zijn, begint te wankelen, alles siddert en beeft! Het is waar, de aarde heeft ook gebeefd, toen Christus gestorven is. Maar het schijnt dat deze aardbeving alle vorige overtreft, omdat de tekst zegt: een grote aardbeving: 'Wij zullen nu hier geen natuurkundige verklaring geven, waar de aardbevingen hun oorsprong uit hebben, want wij hebben het hier, zoowel als bij Christus' dood, als een wonder Gods te beschouwen.

En daarom zegt de tekst: Ziet! En zo was hier te zien de vervulling der Godsspraak, Haggai 2: 7. Nog eens, een weinig tijds zal het zijn, en Ik zal de hemelen en de aarde

en de zee, en het droge doen beven, zegt de Heere!

Te zien was hier, hoe de aarde sidderde en beefde, toen zij haar schoot moest openen om Hem, Die haar geschapen had, te ontvangen. Maar nu niet minder bevende, nu zij Hem weer moet geven. Zij durft, zij kan, zij mag Hem niet langer verbergen, de tijd is vervuld, de derde dag is gekomen, Gods recht is voldaan, de Borg heeft betaald, de dood heeft zijn macht verloren op de Borg, de gevangenis des grafs moet geopend worden, en de Overwinnaar over hetzelfde weer in triomf doen uitgaan!

Ook is hier in die aardbeving nog een voorbeduiding te zien. Maar daarvan straks nog iets nader. Maar tenslotte hebben wij ook nog te zien, wat dan toch de bewerkende oorzaak was van deze aardbeving.

Dat was die engel des Heeren, die nederdaalde van de hemel! gelijk het woordje "want" aantoonst; want een engel enz., zegt de tekst. Wie deze engel des Heeren geweest is, heb ik al in de voorgaande geboortestoffen van Jezus aangetoond over Luk. 2: 9; nl., dat Hij niet was een geschapen engel. Maar de derde Persoon in het Goddelijk Wezen, de Heilige Geest, hetwelk ook de Apostel Paulus bevestigt, Rom. 8: 11, alwaar hij zegt: *indien de Geest desgenen, die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont* enz.

Maar als men ook maar let op hetgeen door Hem verricht werd en wat daarmede gepaard ging, bijvoorbeeld de aardbeving, Zijn gedaante als een bliksem, enz. En om nu niet in herhaling van woorden te komen, zeg ik hier niet meer als hetgeen ik op pag. 40, en 41 van de voorgaande Kerststoffen gezegd heb.

Dit wil ik tot onderrichting nog zeggen, dat de aanwijzing ter versterking voor die stelling, bijgebracht uit Tako Hajo van den Honert, niet juist is, waarom ik hier een duidelijker aanwijzing wil doen. Deze is niet te vinden op pag. 281 van het 2de deel der Waarachtige wegen Gods van die schrijver, zoals daar gedrukt is. Maar in het 2de deel pag. 186 enz. in de aantekening, ook wordt bijna hetzelfde gevonden in de Heilige Mengelstoffen van Joan van den Honert pag. 582 en vervolgens.

Nu weet ik wel, dat alle mensen deze genoemde schriften niet bezitten, daarom wens ik, zo de Heere wil, als dit werk der feeststoffen voltooid zal zijn, in de voorrede van hetzelfde een duidelijker verklaring van dit gestelde te geven, want het zou hier te lang vallen. Aldus blijve ik dan bij de verklaring, dat deze nederdalende engel des Heeren de Heilige Geest was. Zijn gedaante was gelijk een bliksem! Hij daalde neder van de hemel. Er was niemand onder de mensen, ja zelfs niet onder de nauwste vrienden van Jezus, die de steen kon, of durfde af te wentelen, dus die kracht en vrijmoedigheid moest van de hemel afdalen.

Ook was er niemand, die ten hemel kon opklimmen, dus niet de verlossing zelf van de hemel afdalen. O, ja, van de Vader der lichten moeten alle goede en volmaakte giften afdalen en dit geschiedde niet langzaam of traag, nee. Maar zeer schielijk, snel, onverwachts, gelijk de bliksem, die als in een ogenblik heen vliegt van het Oosten tot het Westen, en zulk een lichtende glans geeft, dat, hoe donker ook de nacht mag wezen, de bliksemstralen het aardrijk verlichten. Ja, zelfs de binnenste vertrekken worden er door verlicht, ook zuivert het de lucht van kwade dampen.

Alzo dan daalde ook deze engel des Heeren snellijk, lichtende en een licht voor Zijn volk en kerk, zuiverende deze van alle kwade dampen van ketterijen en dwalingen. Maar zijnde schrikkelijk voor Zijn vijanden, gelijk bleek in de wachters.

Zijn kleding was wit, zegt de tekst, gelijk sneeuw, zo zuiver, zo rein, zo klaar enz., want er is niets zo wit en zuiver rein als de sneeuw die van de hemel afdaalt. En zo toont het ons aan, dat alles wat van de hemel afdaalt rein is. Ook zal dit witte kleed aantonen dat de rouwtijd geëindigd was voor de kerk. De hemel trok een zwart kleed aan van rouwe, toen Jezus sterven zou.

Nu is de rouwtijd geëindigd, de avond van geweene en de nacht van treurigheid is voorbij, het is nu een morgenstond van gejuich. Dus paste dan nu wel een witte kleding. Ook waren nu de zwarte zonden weggenomen, en een blank oprechtheid of witte zuiverheid was nu aan de kerk geschonken.

Die engel des Heeren, alzo nederdalende, kwam toe en wentelde de steen af van het graf en zat op dezelve.

Ziedaar, het bezwaar der vrouwtjes weggenomen. Wie zal ons de steen afwentelen, was hun bezwarende hartetaal! En ziet, is er dan voor hen geen mens, die het doen zal, noch kan, dan zendt God hulpe uit de hemel. De Heere ruimt de hinderstenen weg, die de zoekers naar een gekruiste Jezus in de weg liggen, en daar is niemand die deze er weer op zal wentelen, want de engel zat er op.

3. Dit was waarlijk geen kleine blijdschap voor die bezwaarde vrouw. ***Maar het was een schrikverwekkende zaak voor de wachters, want die werden als doden!***

Dit zal nu ons derde en laatste stuk zijn.

Hier wordt gesproken over wachters. Men zou wellicht vragen, hoe komen hier wachters bij het graf? En wat moeten die hier doen bij een doden Jezus?

Dit zal ik u eens zeggen. De duivel wilde Jezus in het graf houden, zoowel als hij over het lichaam van Mozes twistte met de engel Michaël, Judas vs. 9. Hij wist wel als Jezus in het graf bleef en niet opstond, alle mensen dan moesten verloren gaan, want dan zou het een bewijs zijn dat de schuld niet betaald en de zonde niet verzoend was. Daarom gebruikte hij dan zijn instrumenten, nl. De overpriesters, de schriftgeleerden enz., want die hadden Pilatus verzocht om het graf te verzekeren met zegel en wacht, opdat Zijn discipelen Hem niet stelen zouden. Maar dit was de zaak niet. Maar zij hadden Jezus zelf horen prediken, dat Hij ten derden dage wederom zou opstaan en dit is hetgeen zij bedachten, en nu meenden zij dit te verhinderen.

O, dwaze en blinde hogepriesters! Zult u Gods raad vernietigen? Zijn besluit vrijdelen? En de profetieën leugenachtig maken! O, nee, dit is vruchteloze arbeid, God belacht uw haat. Hij zendt die engel om de deur des grafs te openen en Jezus met triomf uit het graf te doen gaan! En ziet, nu worden zij verschrikt, waarom passen zij nu niet op, dat Jezus er niet uitgaat? Ach, zij worden als doden!

Let wel, M. G. H., zij waren niet dood. Maar als doden! Daar liggen zij nu, met de doodstrekken op hun gelaat. Zij durven niet opzien noch spreken. Hun geweten kondigt hun Gods oordelen aan en zij vrezen dat Gods wraak hen zal verslinden. Waar zullen zij nu heen vluchten? God kennen zij niet, Die is hun vijand, de overpriesters kunnen hen niet redden. Ach, wat is toch de mens, die buiten God leeft; die God verlaat, heeft smart op smart te vrezen. Maar is het geen wonder dat de Heere die wachters niet gedood heeft? Wellicht zijn het dezelfde krijgsknechten geweest, die Jezus in het rechthuis van Pilatus en op Golgótha zo hebben mishandeld, en nadat Hij de geest had gegeven Zijn zijde nog doorstaken. Is 't geen wonder, dat de Heere God hen niet gelijk Korach levend heeft doen ter hel varen? Maar nee, de Goddelijke Wijsheid bestuurt dit alzo, dat zelfs die woeste krijgsknechten nog getuigen moeten zijn van Jezus' opstanding, gelijk te zien is in Matth. 28: 11-15.

Ziedaar, M. H., de eerste en voorafgaande omstandigheden bij Jezus' opstanding verklaard, waarvan wij in de volgende stoffen meer wensen te spreken.

Maar laat ons nu eens zien of in deze verklaring ook nog enige geestelijke lering ligt opgesloten, welke tot nut en lering voor ons zou kunnen strekken. En dan wensen wij met een woord van toepassing te sluiten.

Vele en zoete leringen liggen in deze stof opgesloten.

Vooreerst, als ik hier let op de vrouwtjes, die uitgingen naar het graf om de gekruiste Christus te zoeken. Hier zie ik, dat de Heere de zwakken en min geachten verkiest en de sterken, waarvan men alles zou verwachten, voorbij ziet, want waar zijn nu de Apostelen, die met Jezus in de dood zouden gaan?

Zij waren bij het kruis niet te vinden, als alleen Johannes en bij het graf was niemand van hen. Maar de vrouwtjes zijn bij het kruis, zij zien Hem sterven en begraven, en nu al vroeg weer uit hun huis naar het graf. Hun liefde tot Jezus is sterker dan de dood!

Maar deze vrouwtjes zijn een zoete afbeelding van een zoekende ziel naar Jezus. Toen zij het huis uitgingen was het nog duister.

Zodra de Heere een ziel bekeert, is de zonde-Sabbat (d. i. De rust in de zonde) voorbij en dan moet zij het huis der zonde uit, de nacht der zonde is dan voorbij. Het is dan zeer duister voor zulk een ziel, want zij heeft door overtuigend licht slechts een gezicht in haar verloren staat en toestand, en waar zij ook heen ziet, het is alles donker voor haar.

Maar buiten het huis der zonden zijnde, op de weg, daar de Heere haar leidt onder Gods volk, begint het wat te lichten, dat wil zeggen, daar doet zich een kleine hoop op, het is alsof er voor haar nog uitkomst is, zij bedenkt, dat de Heere machtig is, Die het ook doen kan.

De vrouwen hadden specerijen bij zich, toen zij naar Jezus gingen zoeken.

O, een zoekende ziel komt ook zonder specerijen niet tot Jezus, want zij draagt met zich de mirre van tranen, uit berouw over haar zonde en liefde tot Jezus, ook mist zij de wierook des gebeds niet. Elk moet weten, dat de mirre en wierook een zinnebeeld zijn van tranen en gebeden en die specerijen ook in tijd van rouw over een dode gebruikt werden.

O, zoete overdenking! Zo gaan die zielen al vast voort, met gedurig schreien, bidden en zuchtende toen zij op de weg waren, kregen zij bezwaar over de steen, toch echter gingen zij voort.

O, wat al stenen van bezwaar werpt de satan op het hart van hen, die de zonden wenssen te verlaten en de Heere Jezus te zoeken. Die stenen zijn zo zwaar en groot! hun zielsschouders bukken er onder, zij gaan krom gebogen, en als een zware last zijn ze hun te zwaar geworden, Psalm 38.

Het zijn grote stenen! Ach ja, grote zonden hebben zij; ze zijn tegen de grote God begaan. Ze zijn ook machtig veel! Wie zal ze wegnemen? De steen der Wet is voor zulk een zoeker een grote en zware steen. Die eist volkomen voldoening van straf en voldoening in gehoorzaamheid.

O, wie zal deze volbrengen? Engel noch mens kan het doen. Stenen van bezwaar, dat zij misschien geen uitverkorenen zijn, of dat hun zonden te groot zijn, of dat het voor hen te laat is, of ook soms mensenvrees, als bij Nicodémus, enz.

O, vrienden, wat al stenen werpt de satan op in het hart en in de gedachten van zulk een zoeker. Maar hoe dikwijls blijkt het ook, dat de Heere de grootste bezwaren voor hen verborgen houdt. Want ach, als een christen eens wist wat hem al overkomen zou, gewis, hij zou bezwijken op de weg. Maar de Heere verbergt het uit liefde voor hem.

Ik heb u nog vele dingen te zeggen, zegt Jezus. Maar u kunt ze nu nog niet dragen. Maar hoe zwaar die stenen ook zijn, zij blijven toch voortgaan, zij keren niet weer tot de zonden en de wereld terug, de Heere trekt hen en zij lopen Hem na, want zij kunnen niet rusten, voor dat ze Jezus gevonden hebben, zoals wij verder zien zullen. Hoe wordt zulk een ziel verblijd, als de Heere die stenen eens voor hen wegneemt!

Ten tweede hebben wij hier een lering in de nederdaling van de engel des Heeren en wat daardoor verricht werd, nl. De aardbeving en de omwenteling van de steen. Dit was een goede voorbeduiding, dat alzo de Heilige Geest nu schielijk, onweerstandelijk, met kracht zou nederdalen en als een bliksem de aarde verlichten, door de prediking van Christus' opstanding uit de dood, hierdoor zou de aarde beven en beroerd worden. De doden door de zonden, die de Heere toebehoorden, zouden door de Heilige Geest levendig gemaakt worden. Hierdoor zou alles in rep en roer zijn, want als God werkt, wie zal het dan keren?

En waarlijk, daar de Heilige Geest komt werken, begint alles te beven.

In elke ziel moet de Heilige Geest ook zo nederdalen, want ze kan tot Hem niet opklimmen. Maar als Hij nederdaalt, werkt hij ook onweerstandelijk in de ziel, de aarde van hun hart beeft, ja, zij worden beroerd en wie zal hen stillen?

Het was een grote aardbeving. O, ja, het zou zo ook in het geestelijke zijn. De Heilige Geest had onder het oude verbond nog wel in het land Kanaän deze en genen bewogen. Maar nu zou de gehele aarde bewogen worden, Hagg. 2: 7, 8, d. i. Jood en Heiden, Griek en Barbaar, gehele koninkrijken, volken en natiën zouden door Jezus' opstandingsleer beven.

Alzo ook met ieder uitverkoren zondaar. Hij beeft wel eens meer. Maar als de Heilige Geest hem komt overtuigen, dan is het een grote beving, zoals hij nooit gehad heeft. Maar dezelfde Geest die doet beven, schenkt ook weer rust, want Hij wentelde de steen af van het graf.

Ziedaar, vele bezwaren opgeruimd. Ja, wie kan de genoemde stenen opruimen en wegnemen, dan de Heilige Geest? Niet minder dan een Goddelijk Persoon is daartoe nodig. Die alleen kan alle bezwarende stenen wegnemen, waar een ziel anders onder bezwijken zou. Hier zien we dan de liefde en zorg van God voor de Zijnen. De satan is altijd bezig om de Godzaligen stenen in de weg te leggen. Maar de Heilige Geest neemt die voor Gods volk gedurig weg, hetzij dan uitwendige, hetzij inwendige. Zo de Heere niet met hen was, zij waren lang vergaan!

De engel zat op de steen. Zou het ook willen beduiden, dat, als die stenen eens ten onder zullen gebracht zijn, zij dan rust zullen hebben voor hun zielen?

Dan, tenslotte, wat lering ligt er nu nog in de wachters, die als doden werden?

Het is duidelijk genoeg dat het stellen van de wachters bij het graf om Jezus daar in te houden een duivels werk was, want de kinderen der duisternis, nl. De overpriesters en schriftgeleerden, hadden dit aan Pilatus verzocht. Zij werden indachtig dat Jezus gezegd had, dat Hij ten derden dage zou opstaan. Hier denken zij voor te zorgen en willen die profetie verijdelen, doof Jezus in het graf onder de steen te houden door de wachters, opdat Hij alzo in het duister zou verborgen blijven.

Hier zie ik:

Vooreerst, hoe de Heere de wijzen in hun arglistigheid vangt. Want hadden zij geen wachters gesteld, dan hadden zij het volk beter kunnen wijs maken, dat óf Jozef of Nicodémus, óf andere discipelen van Jezus Hem weggenomen hadden. Maar nu is de leugen te grof om geloofd te worden, dat de discipelen Hem gestolen hebben, want hebben dan de wachters allen tegelijk geslapen? Daar waren toch vier mannen, want die maakten een wacht uit bij de Romeinen, zie Hand. 12: 4, en ware dit alzo, dat zij allen geslapen hadden, waar is dan het lichaam van Christus gebleven? En waarom hebben zij dan de discipelen niet gestraft over zulk een daad? Dus die leugen is te groot om geloofd te worden.

Maar zij moesten die wachters stellen en de Heere liet dat toe, om Zijn raad uit te

voeren, want waarschijnlijk zijn er van die wachters bekeerd, welke daarna de gehele zaak geopenbaard zullen hebben, zoowel wat bij het graf gebeurd is, alsook wat de overpriesters beraadslaagd hebben. Ziet, zo werden hun eigene listen te meer hierdoor openbaar voor allen!

Maar ook ligt er een lering in deze wachters, als wij bedenken, hoe de Heere Jezus Christus in het graf der Joodse kerk begraven lag in het donker van de schaduw des doods, verzegeld onder alle die vloekwetten, onder de steen van de heilige Wet, die eerst volbracht moest worden, zou er een nieuw leven voor de Kerk kunnen zijn. De satan met zijn wachters, d. i. het gehele Joodse Sanhedrin, wil zorgen dat Jezus daaronder blijven zal. Maar toen de volheid des tijds daar was en de Joodse Sabbat voorbij was en de grote Zon der Gerechtigheid haar Goddelijken glans verspreidde, toen werden zij verschrikt en werden als doden. Ook heeft de Heere er sommigen van bekeerd, gedenk maar aan het Pinksterfeest, Hand. 2: 37.

Ziedaar M. G. H., u de leringen aangetoond. Laat ons nu met een woord van toepassing besluiten.

TOEPASSING.

Dat de stoffen van Jezus' opstanding geen treurstoffen zijn. Maar boodschappen van goede tijding, zal niemand ontkennen, want de Kerk heeft nooit blijder morgen en dag beleefd, dan toen Jezus uit de dood is opgestaan.

Maar hoe troostrijk deze tekst ook mag wezen, hij is nochtans niet voor allen, want deze tekstwoorden zullen velen tot beschaming zijn. Let met mij maar eens op de handelingen der vrouw; zij rustten op de Sabbat naar het gebod. Maar hoe velen zijn er niet onder ulieden die leven alsof het vierde gebod in de Wet niet bestond. Mensen, die het op de Dag des Heeren zich nog drukker maken dan op andere dagen. Zij, die nering of enige handtering hebben, verkopen op de Dag des Heeren. Elk zegt: het kan niet nagelaten worden, de bakker, melkboer, winkelier, enz. enz. zeggen: het is onmogelijk om het te kunnen laten. Maar weet u wel, dat de Heere des Sabbats al die kopers en verkopers uit de tempel dreef. En zo zal de Heere ook al die Sabbatschenders uit de wereld drijven, ja hen ook in de hemel niet op, noch aannemen.

Ten tweede, daar zijn er onder u, die deze dag misbruiken tot ijdele en zondige vermaken. Ik vraag zulken, hebt u wel gelezen Jes. 58: 13? Daar verbiedt de Heere, dat men de minste lust niet vermag te doen op de Sabbat. Maar helaas, men koopt, men reist en trekt overal heen, men bouwt en breekt, plant en werkt, men drinkt en klinkt. Alles meent men zo maar straffeloos te kunnen verrichten op de Dag des Heeren.

Nee, H., zo deden de vrouw niet, zij vreesden de Heere en rustten naar het gebod.

Deze vrouw gingen 's morgens vroeg, op de eerste dag der week, uit om Jezus te zoeken, en dan nog wel een doden Jezus! Maar hoe velen zijn er onder ulieden, welke door daden betonen niet de minsten lust te hebben om een levenden Jezus te zoeken. De Heere laat u roepen op elke eerste dag der week naar Zijn heiligdom, waar de Heere te vinden is in Zijn verbondsteken. Maar een menigte van u heeft daar geen lust in. In plaats van vroeg uit te gaan, blijft men tot laat op de dag op zijn bed liggen en het vlees tot begeerlijkheid verzorgen.

O, welk een bewijs, dat men de minste betrekking niet heeft op Jezus! Nee, zo was het met de vrouw niet, hun hart brandde van liefde tot Jezus! De dood had dit niet kunnen scheiden. Gans anders is het met u gesteld. Velen van u praten veel van liefde. Maar

als het op de daad aankomt, om aan Jezus, Zijn kerk, knechten of volk vriendschap te bewijzen, dan zal men bij de een bevinden dat hij nooit anders geweest is dan een tafelvriend, wiens vriendschap zo lang duurde, als er wat op de tafel te eten was. Zulke vrienden zijn gelijk de vliegen bij de honigpot.

Anderen zijn bedrieglijk in hun vriendschap, als men in tijd van nood er op zou vertrouwen, dan zijn zij gelijk beken die des zomers uitgedroogd en 's winters bevroren zijn, daar men geen nut van heeft.

En dan nog die valse vrienden, die als potscherven zijn met zilver overtogen, zulken zijn als Doëg voor David en Judas voor Jezus waren.

Nee, nee, zo waren de vrouw niet, hun liefde was sterker dan de dood en harder dan het graf! Zij hadden Jezus nog lief, toen hij in 't graf lag, zij gingen ook niet ledig tot Jezus, zij hadden specerijen gekocht. Ach helaas, velen uwer hebben voor Jezus en Zijn zaak niets over, u meent dat het alles verlies is wat gij aan de godsdienst zou toebrengen, en daarom is het geringste soms teveel voor de godsdienst. Maar voor wellust, pronk en praal en alle ijdelheid, daar heeft men alles voor over, dat kan niet te veel kosten.

O, wat moet u dan door deze vrouw niet beschaamd worden! O, zag u het eens! Ja, nog eens, die vrouw verlieten hun rust en het huis of de plaats daar het duister was en kwamen op de weg daar het begon te lichten, en onder al het bezwaar der stenen kwamen zij bij het graf daar de zon opging.

Maar ik moet u vragen, hebt u wel ooit uw rust in de zonden willen of kunnen verlaten? Zijt u wel ooit het huis der zonden en der duisternis uitgegaan? Hebt u wel ooit enig licht gekend, wel ooit enige zwaarigheid gehad over de stenen uwer zonden en de stenen der Wet?

Ach nee, M. H., u bent nog in de duisternis en leeft nog gerust in de zonden, u hebt nog nooit enig licht in uw rampzalige staat en toestand gehad, zodat u nog gerust op het bedde van zondige zorgeloosheid neerligt.

En omdat dat Geesteslicht u ontbreekt, hetwelk de zondaar overtuigt, zo is het, dat u ook geen last gevoelt, noch van uw zonden, noch van Gods Wet. En alzo heeft dan nog nooit de aarde van uw hart gebeefd over het schrikkelijke, dat over ulieden komen zal.

O, gij gerusten te Sion en zekeren op de berg van Samaria, de Heere zegt van u: beeft, u geruste vrouwen, enz.!

Waarlijk mensen, daar de zonde is, zal beving over deze moeten plaats hebben, is het nu niet, dan zal het een eeuwig beven zijn. Die engel des Heeren zal hier in zijn werking moeten gekend worden, of anders zal straks de engel des doods komen en die zal u doen beven.

O, dat zal een grote beving zijn! Want daar zal een eeuwig beven op volgen in de hel. Dan zal die valse, bedrieglijke rust voor eeuwig van u weggenomen worden.

Ach, gawe de Heere, dat u hier nog eens ontrust mocht worden en u de ware rust in Jezus eens mocht leren zoeken.

Maar dan zijn er ook nog onder ulieden, daar het schijnt alsof u bent uitgegaan om Jezus te zoeken. Het scheen alsof u het waarlijk meende, niemand had anders van u gedacht of u had uw koers gezet naar Jezus.

Maar ach, armen, er heeft zich een groot bezwaar opgedaan, u moest om Christus' wil smaadheid lijden, voordeel, eer en aanzien missen en dat was haast genoeg om weer met Demas terug te keren, of met Lots vrouw op de weg van Sodom te blijven staan, of ook wel met de hond tot uw uitbraaksel weder te keren of met de gewassen zeug tot de wentelingen des slijks.

Ach, helaas, zo gaat het met alle mensen, die Jezus niet op de rechte wijze zoeken. Maar, zeg mij toch eens, ongelukkige, wat was dan toch uw doel? Waarom verliet u uw oude standplaats? Waarom scheen het, alsof u Jezus in Zijn dienst wilde volgen? Zeker waren uw bedoelingen onderscheiden. Dit is zeker, dat u het niet hebt gedaan uit liefde tot Jezus en Zijn dienst.

Maar de een heeft het gedaan, gelijk Lots vrouw, uit vrees voor straf, om Gods rechtvaardig oordeel te ontgaan, de ander voegt zich bij 's Heeren volk en leer, om hierdoor te ruimer stofte te kunnen hebben, om daarna dat volk te beter te kunnen lasteren, gelijk de Joden Jezus deden bij Kájafas en Pilatus, Matth. 26 en 28, wij hebben Hem horen zeggen, zeiden ze. Een derde soort van ulieden volgt Jezus en Zijn volk om des voordeels wil!

O, wie zou u verdacht hebben van valsheid of onoprechtheid, omdat uw ijver zo groot scheen en u er zelfs wel wat om verliet en verduurde.

Maar het ging met ulieden, gelijk als met de Sichemieten, u had de schapen en runderen, met de Kapernaïmieten het brood en met Judas de beurs in het oog, nietwaar? Toen u dat niet genoeg verkrijgen kon liet u Jezus, Zijn dienst en volk varen en werd er wellicht vijanden en verraders van.

Waarlijk, de droevige tijden die wij beleven, zijn daar al te veel bewijzen van.

Ach ellendigen, meent gij, dat die alwetende God uw bedoelingen niet weet? Zult u Hem ook kunnen bedriegen? Nee, rampzalige, u bedriegt uzelf, de tijd nadert, dat u aan het einde van uw bepaalden weg komt. Maar u zult noch Jezus, noch graf, noch engel vinden. Maar een rechtvaardigen en vertoornden God, Die uw bedriegerijen en geveinsdheid zal openbaren en zal oordelen! Wachters zult u vinden, die zorgen zullen, dat zulke geveinsden niet in de hemel komen. Maar om naar de droevige hel verzonden te worden! Ziet, dat zal ulieder einde zijn.

Dan, ten laatste, denk ik ook nog dat er velen zijn, die de naam van Christen dragen. Maar zich in hun handelingen betonen de wachters gelijk te zijn, d. i. dat zij ook zorgen willen dat de gekruiste Christus niet openbaar wordt. Dit wordt inzonderheid gevonden bij vele grote der aarde. Daar mag in hun huizen van geen gekruiste Christus gesproken worden, hun kinderen mogen er niet van horen.

Hebben zij Godvrezende dienstboden, die worden verboden om er van te spreken, op boete van te moeten verhuizen. Maar de meesten zorgen wel, dat zij zulke dienstboden niet in hun huizen krijgen. Maar het is bij de meesten der burgerlieden, ja, ook bij de arme al niet veel beter gesteld. Elk in zijn stand en betrekking weet te zorgen, dat toch Jezus niet openbaar wordt, want degene die daarvan komt te openbaren, is als een verachte fakkel in hunlieder ogen. O, ze zouden de harten en de monden van de zodanigen wel willen verzegelen! Maar, nog een weinig tijds en dan zal de hemelwachter nederdalen en met de vreselijke hand op de wand schrijven: *Mene! Mene! Tekel!* enz.

O, ongelukkigen, dan zullen alle aangezichten betrekken als een pot, ja, dan zult u worden als doden. Hield u harten en monden gesloten en wilde u zorgen dat Jezus niet openbaar werd, zekerlijk, God zal ook voor ulieden de hemel gesloten houden en zorgen dat u er niet binnenkomt, en waar dan heen? Gewis ter plaatse, waar alle vijanden van Jezus en Zijn volk zullen zijn en voor eeuwig zullen blijven! Ach, dat de opgestane Jezus eens in uw harten mocht opstaan en de Goddelijke Zon met Zijn licht eens in uw hart mocht schijnen, eer dat die eeuwige nacht een aanvang zal nemen, waar geen morgen meer op volgen zal.

Maar het wordt tijd, dat wij ook nog een woord van onderrichting en troost spreken

tot u, o treurenden en weenden, om het gemis van Jezus!

O, hoe zoet ligt uw ondervindingsweg in deze tekst afgebeeld. In deze vrouwtjes ziet u ook de trappen der genade afgebeeld. Elk van u, waar Christus in 't hart is opgestaan en het leven des Geestes is, daar zult u de werkzaamheden der vrouw vinden.

Let maar eens op tot uw vertroosting. De vrouw heiligden de Sabbat. O, mijn ziel, het is een van de eerste kenmerken, dat er genade in het hart is, als zij de rustdag heiligt. Zodra God een zondaar bekeert, let er maar op, dan zal hij aanstonds een lust en liefde gevoelen om Gods bevel te gehoorzamen en vooral in 't houden van 's Heeren dag. En mijn Christen, dan kunt u ook in het huis der wereld en der zonde niet blijven.

O, nee, de zonderust houdt op.

O, zeg mij eens, hoe donker het ook bij u gesteld is, kunt u het in de wereld en met de zonden wel langer houden?

Nee, nee, daar is geen rust meer voor uw ziel, daar ligt een trekking in uw harte! En waarnaar toe? Naar Jezus!

Ja, het gaat op een zoeken aan naar Jezus, om uw ziel gered te krijgen. Maar ik weet wel, het is nog zo duister bij u, u kunt nog niet zien, of het werk wel waarheid is, en het is rondom u en van binnen bij u nog zo donker. Geen wonder, mijn ziel, het is ook nog vroeg, het is pas in de morgenstond van uw verandering. Maar Hij, Die beroerd heeft, zal wel stillen. Hij, Die u de duisternis doet zien, heeft u daartoe dan ook zielsogen gegeven. Maar Hij zal u nog wel andere lessen leren dan deze. Hij heeft u nog wat meer te zeggen. Maar u kunt het nu nog niet dragen.

Evenwel, houdt moed. Hij zal u niet verlaten. Maar Hij wil van ulieden gezocht zijn, opdat Hij van u gevonden wordt.

Maar het is immers kennelijk, dat u niet zonder specerijen zoekt. Dit blijkt te duidelijk.

O, M. G. christenen, de mirre uwer tranen en de wierook uwer gebeden, zuchtingen en smekingen zijn er getuigen van, en dat zijn nu juist de offers, die Gode welbehaaglijk zijn, een bewijs, dat u niet ledig naar Jezus zoekt.

Maar dit is een specerij, die in de grote steden der aarde niet te koop is. Maar die haar oorsprong heeft in het hemels Jeruzalem en door de Heilige Geest in uw harten wordt gewrocht, en aldus ziet de Heere op Zijn eigen werk.

Maar zeg mij eens, waarom schreit en weent u zo?

Ik weet het wel, het zijn tranen van berouw en leedwezen over de zonden!

Het zijn tranen over het gemis van Jezus! Tranen van vurige begeerte naar Jezus en Zijn volk! Ja. Maar ook vreze, dat u Jezus en Zijn volk zult moeten missen! En dan tranen van innige liefde tot de Heere Jezus en alles, wat des Heeren is.

En waarom bidt gij? Om genade, geloof, hoop en liefde, ja, om de gehele zaligheid!

O, zoete offers, welke de Heilige Geest bereidt in de harten van Zijn volk, waaronder u behoort.

De Evangelist zegt: *als het begon te lichten.*

Wij zeiden in de lering, dat ze toen op de weg waren.

Ja, christen, u zult immers ook niet kunnen ontkennen, dat er nu meerder licht in uw ziel is, als toen de Heere u pas arresteerde. Immers is er een kleine hoop bij u opgegaan, dat de Heere uw ziel kan redden, indien Hij wil! Ja, een kleine hoop, dat Hij het nog zal doen? Welnu, die hoop zal niet beschaamd worden. Hij, Die een goed werk in u begonnen heeft, zal het immers ook volbrengen. Zijn beloften feilen niet. Maar u moet niet meen, Christen, dat, als u wat verder op de weg waart, u het dan wel wat geruster zou hebben. O, nee, u zag bij de vrouw, als het al begon te lichten, dat zij toen om de stenen begonnen te denken en ook begon toen de aarde te beven.

Ziet eens, dit geschiedde niet, toen zij nog in huis waren en het nog duister was. Maar als zij al wat op de weg waren, enz.

O, tedere zielen, ziet hier de liefde en de zorg van God! Die nieuwgeboren kindertjes wil Hij behoeden, opdat zij niet bezwijken zouden, want duisternis, stenen en beving komen niet alle tegelijk. Nee, die lammeren draagt de Goede Herder in Zijn schoot.

Maar dit is de ondervinding van u, die wat meer gevorderd zijt.

Ach, wat al bezwaar doet er nu op van binnen en van buiten. Gedenk, wat ik daar straks van de stenen gezegd heb. Ik twijfel niet of nu het begint te lichten in uw ziel, begint u de stenen van uw zonden te zien en te gevoelen. O, hoe zwaar beginnen u die nu te wegen, u gaat er onder gebukt en te meer, als u de stenen Wet daarbij ziet. O, wat doet er zich al bezwaar bij u op; wat al bezwaarde gedachten en overleggingen. Dan is het: zou mijn werk wel waarheid zijn? Zou ik mij niet bedriegen? Zou ik wel ooit Jezus vinden? Zou Hij naar mij wel willen horen? Zouden mijn zonden niet te groot wezen en waarom ook zou de Heere het aan mij doen? enz.

Zeg mij eens, begint onder al die gedachten de aarde van uw hart niet te beven? Ja, beeft niet al wat aan u is, als u denkt: o, hoe zal ik voor God bestaan? Mijn einde nadert en ik heb Jezus nog niet gevonden, wat zal er nog van mij worden?

O ziel, wie zou nu kunnen geloven, dat dit juist de ondervindingsweg naar de hemel is!

Maar, merkt eens op, M. G. V., de stenen van bezwaren worden niet gezien, of er moet licht zijn, zij worden niet gevoeld, of er moet leven zijn, want de doden zien of voelen niet en de aarde beefde niet, of eerst moest de engel des Heeren nederdalen.

O, hoe kennelijk dan, dat er leven in uw zielen is, omdat deze dingen bij u gevonden worden. Dan, ik weet wel, het is nog gedurig: ja maar, ach, of ik het wist? Maar wilt u dan liever terugkeren, om in de wereld en in de zonde te leven?

O, mij dunkt, ik hoor u zeggen, dat u nog liever wilde sterven, dan weer in de zonde te leven, nietwaar? Dus al de bezwaren, die op die weg zich voor doen, kunnen u evenwel niet terughouden.

Zo was het ook bij de vrouw, zij gingen door.

Maar hoort eens, wat de Heere u te zeggen heeft, Psalm 68: 14: *al laagst gijlieden tussen twee rijen van stenen, zo zult u toch worden als vleugelen ener duive, overdekt met zilver*, enz.

O gewis, spoedig zal de engel des Heeren al die stenen wegwentelen en u tonen, dat er een zalige rust voor u bereid is.

Komt, mijn treurige en bezwaarde zielen! Ziet hoe snellijk de engel de steen van het graf wegnam, Alzo toont deze engel, dat hij ook spoedig al uw bezwaren zal wegnemen en u met zijn heerlijk licht zal bestralen, uw treurklederen zal uitdoen en u de zuiver witte klederen, gewassen in het bloed des Lams, zal aandoen, waarop dan de eeuwige heerlijkheid voor u zal volgen.

O, gelukkige ziel, die heerlijkheid heeft de Vader voor u bereid, de Heere Jezus heeft ze voor u verdiend en de Heilige Geest zal ze aan u toepassen. Dit blij vooruitzicht mag u strelen, de oprechte zoekers naar Jezus zullen hooit beschaamd uitkomen.

Maar o, wat zijt gij al gelukkig, die geloven kunt, ja, bij ondervinding kent, dat al die verworven heilsweldaden reeds aan uw ziel zijn toegepast. Ja, gij, die bij ondervinding al hetgeen wij behandeld hebben aan uw ziel hebt ondervonden, u weet dan ook wat het is, om met de dichter van Psalm 30, te zingen: des avonds is er geweest. Maar des morgens is er gejuich!

Ik behoef dan aan u niet te vragen, wat het is, om onder de stenen gebukt te gaan, want zij waren menigvuldig. Dan van uw eigen hart, dan van de satan, dan van

hetgeen u de mensen aandeden, dan weer van uw eigen familie en huisgenoten, enz. Maar, geliefden, wat heeft ook de Heere niet betoond, in al die zwaarigheden uw Redder en Uitheler te zijn. De satan heeft gedurig stenen in de weg gelegd, om u de weg moeilijk, ja, onmogelijk te maken. Maar des Heeren engel heeft ze telkens weggenomen!

O, hoe onverwachts, hoe groot, hoe heerlijk was dikwijls de uitkomst, die de Heere schonk, als het bezwaar werd weggenomen, de duisternis verdwenen en het Goddelijk licht van Zijn liefde u van alle zijden bestraalde.

O, het was groot voor u, als het van buiten geschiedde. Maar nog groter werd het, toen voor uw ziel al die bezwaren werden weggenomen, zodat u met Asaf kon zeggen: Gij hebt mijn rechterhand gevat, Gij zult mij leiden door Uw raad en daarna zult u mij in heerlijkheid opnemen.

Ja, geliefde christen, al die onverwachte Goddelijke uitredingen zijn als zoveel verzekeringen voor u, dat de Heere u spoedig zal verlossen van alles wat u bezwaarde hier in dit leven.

Ja, geliefden, wellicht al spoedig, eer u het verwacht, zal de Heere u van hier wegnemen uit de grote verdrukking en in de eeuwige heerlijkheid opnemen.

Maar, ten slotte nog een woord ter onderrichting aan u allen, die de Heere Jezus liefhebt.

Leert hier iets van de wachters ten goede.

Zij bewaarden Jezus in het graf, nacht en dag, opdat Hij niet zou gestolen worden.

O, u allen, in wiens hart Jezus begraven ligt, ziet toe, waakt en bidt nacht en dag, want er zijn vele dieven, zo binnen als buiten u, die u van uw Jezus en Zijn liefde en van uw leven trachten te beroven. Houdt dan wat u hebt, opdat niemand uw kroon neme. Zijt getrouw tot de dood, en Hij zal u geven de kroon des levens!

Wij eindigen dan met de christen te doen zingen met zeker dichter:

*O, Jezus! zo ik hier met rampen,
En wederwaardigheén moet kampen:
Uw lijden sterk' mij in 't geduld,
Uw dood doe mij der wereld sterven,
En Uw verrijzenis 't heil verwerven,
Dat eeuwig mijn wens vervult!*

AMEN.

NAZANG: Psalm 97: 6.

8. De engelen en de vrouwen

VOORZANG: Psalm 19:3.

TEKST: Marcus 16: 4-8.

4. (En opziende, zagen zij dat de steen afgewenteld was) want hij was zeer groot.

5. en in het graf ingegaan zijnde, zagen zij een jongeling, zittende ter rechterzijde, bekleed met een wit lang kleed, en werden verbaasd.

6. Maar hij zeide tot haar: zijt niet verbaasd; gij zoekt Jezus, de Nazarener, Die gekruist was; Hij is opgestaan, Hij is hier niet; ziet de plaats daar zij Hem gelegd hadden.

7. Maar gaat henen, zegt Zijn discipelen en Petrus, dat Hij u voorgaat naar Galiléa; aldaar zult u Hem zien, gelijk Hij ulieden gezegd heeft.

8. en zij haastelijk uitgegaan zijnde, vloten van het graf; en beving en ontzetting hadden haar bevangen, en zeiden niemand iets, want zij waren bevreesd.

(Zie ook Matth. 28: 5-8. Luk. 24: 2-6).

Het is zeker, dat het woord der belofte onder de oude dag voor Gods volk tot grote troost en sterkte was. Het was voor hen als een licht, schijnende in een duistere plaats. Ja, Paulus zegt ons, dat zij leefden door het geloof op de belofte, zie daarvan een geheel register samengesteld in Hebr. 11. Onder de talrijke beloften, welke de Heere aan Zijn volk liet verkondigen, was niet van de minste welke wij vinden aangetekend in Maleáchi 3: 2 eerste gedeelte, alwaar wij lezen: ulieden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der Gerechtigheid opgaan.

Elk weet, wat nuttige en onmisbare schepping de zon is. Zij geeft licht, warmte, vruchtbaarheid, aangenaamheid, genezing, verkwikking, enz. Wat zou toch het leven der mensen op aarde zijn zonder zon? Dit ondervindt men als het nacht is, en vooral in de wintertijden, als de nachten lang en donker zijn, o, hoe verkwikkend is het dan, als de morgenstond aanbreekt en de duisternis verdwijnt, de zon uit haar kimme rijst en haar liefelijke stralen over het aardrijk verspreidt. O, dan gaat de mens weer aan de arbeid, dan hoort men de vogels hun liefelijke stemmen geven van tussen de takken, dan verbergt zich het wild gedierte in haar holen, enz.

Nu, de Heere belooft hier ook het opgaan van de Zon. Maar van welke Zon spreekt de Heere hier?

Van de Zon der Gerechtigheid en dat is de Heere Jezus Christus, Welke ook terecht met de zon mag vergeleken worden.

Wat toch zou het leven der engelen en der mensen in de hemel en op aarde zijn, als er geen Jezus was? Want Hij is de Bron van alle licht en leven! Hij geeft aan Zijn Kerk en volk licht, warmte, vruchtbaarheid, aangenaamheid en genezing. Hij verdrijft de duisternis der zonden, het wild gedierte der ketterijen en dwalingen. Hij geneest de ziel van alle kwalen der ongerechtigheid. Hij verdrijft de droefheid en treurigheid, en verblijdt de zielen Zijner gunstelingen en maakt hen vruchtbaar in het goede.

Die Zon dan, belooft de Heere, zou opgaan. Dus een bewijs, dat het vóór het opgaan der Zon een duistere nacht zou zijn.

Maar voor wie zou het opgaan van die Zon tot troost zijn?

Niet voor alle mensen. Maar voor degenen, die de Heere vreesden. Die zouden daarvan de vrucht genieten. Die belofte heeft de Heere ook vervuld, want in de volheid des tijds heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, enz., Gal. 4: 6. Daar zag men bij aanvang vervuld wat hier bij Maleachi geprofeteerd is.

Nog duidelijker zag men dit vervuld bij de opstanding van Jezus Christus. Daar had men eerst die grote Zon der Gerechtigheid op Vrijdagavond zien ondergaan. Maar nu, op Zondagmorgen, toen de zon der natuur uit de kimme rees, rijst die grote Zon, de Heere Jezus, uit het graf! Dit was tot troost voor die Godvrezende vrouw, welke wij in de vorige stof met het duister uit hun huizen hebben zien gaan en voor wie het op de weg begon te lichten.

Maar voor wie nu in deze tekst de Zon zal opgaan, waardoor treurige en verslagen harten zullen genezen worden, dit alles wordt ons in de voorgelezen tekstwoorden klaar voorgesteld, welke woorden wij kortelings wensen te verklaren, om dan met toepassing te eindigen.

Vier zaken komen ons in deze tekstwoorden voor, die wij u zullen voorstellen.

- Vooreerst, de komst van de vrouw bij het graf en wat hun daar ontmoette;
- Ten tweede, de aanspraak van de engel tot de vrouw;
- Ten derde, de boodschap, die de vrouw van de engel ontvingen; en
- Ten laatste, de gehoorzaamheid der vrouw in het volbrengen van de boodschap.

Vooreerst dan de komst van de vrouw tot het graf.

Wij zagen hedenmorgen, hoe bovengenoemde vrouwtjes zeer vroeg, als het nog duister was, naar het graf van Jezus wandelden, om hetzelfde te bezien en het lichaam van Jezus nog wat te balsemen.

Maar zij kregen bezwaar op de weg over de zware steen, die op het graf lag. Evenwel gingen ze toch voort. De bezwaren werden wel groter. Maar het begon toch ook al te lichten en eindelijk kwamen zij aan het graf. En de zon ging op, zodat zij nu verre en klaar konden zien. Zij waren zeer neerslachtig geweest, zeker van droefheid, het hoofd naar de aarde gebogen.

Maar komende aan het graf, zagen zij op, d. i. zij richtten het neergebogen hoofd op en zagen opwaarts. En wat zagen zij nu? Zij zagen dat de steen van het graf afgewenteld was.

Wij hoorden in de vorige leerrede, dat de engel des Heeren de steen afwentelde en daarop zat. Maar dat wisten de vrouwtjes niet. Zij konden zich niet verblijden over het goede, daar zij niet van wisten, en zo ziet men dan, dat de Heere het bezwaar allang had weggenomen, toen zij er nog onder gebukt gingen.

Ja, zo gebeurt het wel meer, M. V., dat wij ons in de gedachten met vele zorgen en lasten bezwaren, zodat wij in onze verbeelding wel duizend pond moeten dragen en als het er aan toekomt is het soms nog geen tien ons.

Abraham is bezwaard, dat zij hem doden zullen, om zijn schone Sara. Maar hij kreeg Sara terug met vele giften en gaven. Jakob vreest, dat Ezau hem doden zal, en hij kust hem; hij treurt en weent om Jozef, denkende dat hij dood is, en Jozef lacht in Egypte; al de ze dingen zijn tegen mij, was zijn treurzang, en alles was tot zijn voordeel. David klaagde: ik zal door de hand van Saul omkomen. Maar kort daarna wordt hij tot koning gezalfd te Hebron.

Ziet, zo is de Heere altijd een verrassend God voor Zijn volk. Zo was het dan ook nu met deze vrouw. Het is licht te beseffen, hoe blijde zij geweest zijn, toen zij die steen afgewenteld zagen. Maar het kan niet anders zijn of vele bedenkingen hebben dadelijk hun harten vervuld, n.l. wie mag die steen afgewenteld hebben? Zou het Nicodémus of Jozef gedaan hebben? En waar zijn de wachters? Zij zien geen mens bij of omtrent het graf! Mij dunkt, zij zijn verblijd en verslagen; verblijd omdat de steen afgewenteld is.

Maar verslagen, omdat zij niet weten wie het gedaan heeft, wellicht denken ze, misschien is het lichaam van onze lieven Jezus wel weggenomen, zodat wij het niet meer zien noch vinden zullen.

Maar, wat zullen zij doen? Teruggaan, terwijl zij nu aan het graf zijn? Dat kan niet! In het graf te gaan, en dat voor vrouw, in de vroegen morgenstond! Zouden zij van de Joden niet verdacht worden dat zij het lichaam wilden stelen, (gelijk men de wachters geleerd had om te zeggen). Of, als Jozef hen in zijn hof en in het graf ontmoette, mocht hij soms denken, dat zij iets kwaads voorhadden. Maar de liefde verdreef al deze vreze, zij denken geen kwaad, een eenvoudig gemoed denkt geen kwaad. Maar zij wensen hun begeerten te vervullen, daar schijnt hun nu niets in de weg te zijn.

Zij gingen dan in het graf. O, welk een vrijmoedigheid, en dat van vrouw, om in het graf te gaan!

Men moet weten, dat dit graf niet was gelijk onze grafkelders, die in de aarde zijn. Maar het was een rotssteen, die uitgehouwen was, en die zeker niet klein moet geweest zijn, omdat er twee engelen in zaten, een aan het hoofd en een aan het voeteinde, daar het lichaam van Jezus gelegen had, Joh. 20: 12. Sommige graven in die tijd waren zo groot, dat er wel twintig en soms meer lichamen in konden liggen, dus konden de vrouw gemakkelijk ingaan. Maar hoe staan zij verslagen als zij in het graf komen, al hun blijdschap verdwijnt en nieuwe droefheid vervult hun hart, want zij zien het lichaam van Jezus niet!

O, welk een verandering in hun gemoed. Zij worden twijfelmoedig, zij weten nu niet meer wat ze er van denken moeten. Dat Jezus opgestaan zou zijn, komt hen niet eens in de gedachten. Die voorzegging en prediking van Jezus zijn ze geheel vergeten! Zeker denken zij niets anders, dan dat de Joden uit nijd het lichaam van Jezus uit het graf hebben weggehaald, Hem niet gunnende, dat Hij zulk een kostelijk graf zou hebben! Zij zien nog eens rond in het graf, eer zij heen gaan, en, wat zien zij daar? Markus zegt in vs. 5, dat zij een jongeling zagen zitten ter rechter zijde, bekleed met een lang wit kleed.

Maar Lukas zegt, *dat het twee mannen waren, bekleed met blinkende klederen.*

Het schijnt, alsof de Evangelisten met elkander in deze geschiedenis niet overeenstemmen, omdat Markus spreekt van één jongeling en Lukas van twee mannen. Deze schijnstrijdigheid kan echter lichtelijk weggenomen worden, zoowel als het verschil van Johannes, Markus en Mattheüs omtrent de tijd van de uitgang der vrouw, zoals in de vorige leerrede gemeld is. Zeker is hier meer dan één engel geweest, zoals ook in Joh. 20: 12 te zien is. Dat Markus maar van één meldt, zal zijn, óf omdat het pas in het graf zijnde en het nog enigszins duister was, zij maar één engel gezien hebben, hoewel er twee waren; óf het zal zijn dat Markus maar alleen meldt van de engel, welke gesproken heeft tegen de vrouw, en dat Lukas spreekt van het getal der engelen; óf het moet zijn, dat Markus spreekt van die één engel des Heeren, die de steen afwentelde van het graf, zoals ook Mattheüs daarvan spreekt, en dat deze zich hier vertoonde als een jongeling, en dat Lukas en Johannes spreken van twee andere engelen, die daar bij gekomen waren, om andere werkzaamheden aan het lichaam van Christus te verrichten.

Ook omtrent de klederen behoeft men geen verschil te maken, want tussen witte of blinkende klederen zal geen onderscheid zijn. Ziedaar dan het schijnverschil weggenomen. Maar laat ons op alles eens letten om er leringen uit te trekken.

Een engel vertoont zich als een jongeling. Dit zal ons leren, dat er in de hemel, vanwaar hij kwam, geen oudheid is. Maar dat daar alles jeugdig en altoos nieuw is, of ook om te tonen, dat nu door de opgestane Jezus, de gedaante der kerk vernieuwd was,

gelijk die der arenden, Psalm 103.

Al het oude was nu voorbijgegaan, het was nu al nieuw geworden! Oude rechten, -wetten en inzettingen waren nu verdwenen, ja, alle oude zonden waren nu uitgeroeid en geheel uitgewist, het zou nu zijn een nieuw hemel en nieuwe aarde. Spreekt Lukas van twee mannen, dit zal ons aantonen, dat de kinderjaren van de Kerk geëindigd waren, en de Kerk nu tot mannelijke jaren gekomen was, want de zinnebeelden en schaduw zouden nu weggenomen worden, en het lichaam der zaak zelf zou nu geopenbaard worden; of het kan ook wel beduid hebben, dat er nu mannenkrachten nodig zouden zijn voor de Kerk, omdat zij met vele verzoeking en strijd zou te kampen hebben, en dan zou het worden: zalig is de man, die de verzoeking verdraagt!,

De tekst zegt: *zij waren bekleed met een lang wit kleed.*

Vooreerst een lang kleed, dit kan ons leren, dat door het lange kleed van Christus' gerechtigheid, het gehele lichaam Zijner Kerk nu geheel bedekt was voor God! Een lang kleed, van boven tot beneden, om alle zonden en ongerechtigheid te bedekken, van oud en jong, arm en rijk, vrij en dienstbaar, enz. Dit kleed was wit. Het zwarte rouwkleed der zonde was nu verscheurd en weggedaan, de gehele Kerk was nu zo blank en wit voor God, alsof zij nooit geen zonden gekend noch gedaan had.

Het witte kleed was een zinnebeeld, niet alleen van zuiverheid en reinheid. Maar ook van overwinning, zodat het werd gedragen door priesters en overwinnaars, en zo zal het dan beduid hebben, dat eenmaal al Gods volk zal wandelen in lange witte klederen, Openb. 7: 13, 14.

Deze engelen stonden bij de vrouwen in het graf.

O wonder! Engelen, wier woonstede in de hemel is, worden hier gezien in een graf! Maar daarvan in de volgende leerrede over Joh. 20: 12 iets nader. Maar dit: zij stonden bij haar. De engelen legeren zich rondom de vromen, zij zijn overal bij hen, zij staan altijd gereed om. Hen te helpen. O, nooit is Gods volk alleen, zij omringen altijd en overal de vromen, ja, al zijn ze in het graf. O, zoete overdenking voor een Godzalige, dat 's Heeren zorg, liefde en trouwe over Zijn volk zo betoond wordt.

Maar hetgeen tot troost moest dienen, schijnt nu droefheid te baren, want de engelen waren gezonden tot troost en onderrichting voor de vrouw, en ziet, zij werden zeer bevreesd. Zij durfden het hoofd niet opwaarts heffen. Maar neigden het naar de aarde. Dit moet ons niet verwonderen, M. G. V., zij waren vrouw, en dan in een donker graf twee mannen te zien met blinkende klederen, die zeker enigen glans of heerlijkheid van zich verspreid zullen hebben, en zij, niet wetende, wat dit beduidde en wat hen zou overkomen, werden verlegen, bevreesd en verslagen.

En wie zal nu die verslagen geesten opbeuren? Dit is geen werk van mensen, ja, zelfs geen engelen kunnen dit doen, tenzij de Heere hen als middelen daartoe wil gebruiken, zoals zij daartoe ook hier zich openbaarden, want de vrouw zo bevreesd en verslagen ziende, spreken zij hen aan, zeggende, **vreest niet!**

En dit zal ons tweede stuk zijn.

Zij spreken de vrouw aldus aan, zoals Markus zegt: en zijt niet verbaasd! O, welk een verandering! Onder het oude verbond, daar de bazuin der Wet gehoord werd, waren zij met vreze des doods al hun leven der dienstbaarheid onderworpen, Hebr. 2: 15. Maar het geklank des Evangeliums is: vreest niet! Het is waar, dat die vredesbazuin ook al geblazen werd door de profeten, vooral door Jesaja in hfd. 41, enz.. Maar dit zag dan ook op de toekomst. Maar nu is de belofte vervuld, Jezus heeft de vreze weggenomen voor Zijn volk.

Mag nu ieder maar geloven, dat hij van dat volk is?

O, nee, daar moeten bewijzen van zijn. En welke zijn die?

Dat toont de engel ons, als hij zegt tot de vrouwen: *vreest gijlieden niet, want ik weet, dat u zoekt Jezus, Die gekruist was.*

Dus, die naar de gekruiste Jezus zoeken, behoeven niet te vrezen en zulken zijn dan ook voor God niet verborgen, ja, zelfs niet voor de mensen. Het schijnt, dat de engel deze vrouw hier aanspreekt in tegenstelling van de goddeloze wachters, Matth. 28: 4, die vreesden en waren verschrikt, ja, werden als doden. Zij hadden daar ook wel reden toe. Tot hen zegt de engel niet, dat zij niet vrezen zouden.

O, nee, zij hebben reden om te vrezen, dat hun nog wat ergers geschieden zal, want zij hadden Jezus ook gezocht in de hof van Gethsémané. Maar het was geweest om hem te vangen en te doden.

Maar alzo zochten deze vrouw niet, daarom ziet men hier het onderscheid.

Gij, zegt de engel, u vrouw, tedere zielen, wier hart brandt van liefde tot Jezus! Gijlieden, die zonder Hem niet kunt leven, die nergens rust hebt zolang u Jezus mist. Vreest gijlieden niet! En waarom niet? Omdat zij Jezus zoeken, en wel, Die gekruist was.

Daar waren er misschien meer, die Jezus heetten, zoals Bar-Jezus, d.i. zoon van Jezus, alsook Jezus, gezegd Justus enz.. Maar die zochten zij niet. Zij zochten ook Jezus van Nazareth niet, gelijk de Kapernaïmieten, om brood, of als die negen melaatsen, om maar uitwendig gereinigd te worden, ook niet als de Farizeeën om Hem in Zijn redenen te verstrikken, veel minder nog als de bende om Jezus te vangen.

Nee, zij hadden Hem in Zijn leven gezocht, om Zijn dierbare Goddelijke leer, als hun Profeet, Priester en Koning, en nu zoeken zij Hem nog, nadat Hij gekruist, gestorven en begraven was!

O, M. V., het is veel, een geboren Jezus te hebben. Maar het is niet genoeg. De zonden hebben de dood verdiend, dus zouden de zonden weggenomen worden, dan moest er Jezus (Immanuël) voor gekruist worden. Maar niet alleen gekruist, gestorven en begraven. Maar het moest ook een opgestane Jezus zijn. Maar hieraan dachten zij nog niet. Zij wisten, dat Hij gekruist, gestorven en begraven was, en nu zoeken zij Hem ook als zodanig uit liefde om Hem nog te eren na Zijn dood! Maar zij vonden Hem niet. Zij vonden levendige engelen, en evenwel kunnen die hen niet verblijden. Die kunnen zij niet balsemen, hen kunnen zij hun liefde niet bewijzen.

Dus zijn zij verslagen, bedroefd, bekommerd en bevreesd, en die vreze wil de engel eerst wegnemen, want hierdoor waren zij onvatbaar voor verdere onderrichting en vertroosting.

Maar de engel zeide tot de vrouw, dat hij wist dat zij de gekruiste Jezus zochten, Matth. 28: 5b. Hoe wist hij dat?

Indien wij letten op hetgeen wij in de vorige leerrede over Matth. 28: 2 gezegd hebben, dan blijkt hier weer klaar, dat het de derde Persoon, de Heilige Geest was, die hier de sprekende engel is, want liet is hier volgens Mattheüs geen andere engel, als die in vs. 2 de steen afwentelde en die is volgens Rom. 8: 11 de Heilige Geest. En die weet (als God zijnde) immers alle dingen, dus wist Hij dan ook wat het doel dezer vrouwen was, daar Hij zelf die liefdebegeerte in hun harten had gewrocht.

Maar laat ons voortgaan, en de rede van de engel verder horen. Nadat hij de vreze had weggenomen en hen vatbaar gemaakt had om te horen, zo geeft hij hun een zachte bestraffing, volgens Luk. 24: 5b. *Wat zoekt gij de Levende bij de doden?* zegt hij.

O, waren zij opmerkzaam geweest, dan hadden zij gehoord, dat in deze bestraffing de zoetste vertroosting lag. Want zij zochten Jezus, en de engel zegt, zoekt u de Levende

bij de doden! Dit gaf duidelijk te kennen dat Jezus leefde. Maar dat Hij bij de doden niet te vinden was. In het graf was Jezus te vinden zoolang als Hij dood was. Maar nu Hij is opgestaan, is hij niet meer bij de doden. Maar bij de levenden te vinden.

O, nee, onder de doden kan ook geen levenden Jezus wonen. Maar bij de levenden, al zijn zij nog zo arm en ellendig, daar zegt Hij van: *Ik zal onder het midden van hen wonen*. Maar hoe menigmaal zoekt de eenvoudige Jezus nog bij de geestelijk doden, waar Hij niet te vinden is.

En ter overtuiging sprak de engel niet alleen tot hun oren. Maar wil ook hun ogen overtuigen. Hij zegt: *Hij is hier niet, want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaatse daar de Heere gelegen heeft*, Matth. 28: 6. Hij is hier niet, o, dit was een droevige tijding voor de vrouwen! Maar dit, Hij is opgestaan, o, dit was een zalige blijmaar, want was Hij niet opgestaan, dan waren wij allen nog in onze zonden, en dan waren allen verloren, die in Christus ontslapen waren! Is Jezus opgestaan? O, dan leeft Hij ook en is niet meer dood! De engel bevestigt zijn zeggen met Jezus' eigen woorden, en maakt de vrouwen indachtig wat Jezus hen gepredikt heeft, zeggende: gedenkt hoe Hij tot u gesproken heeft, als Hij nog in Galiléa was, Luk. (gelijk Hij gezegd heeft, zegt Matth.) zeggende: de Zoon des mensen moet overgeleverd worden in de handen der zondige mensen en gekruisigd worden, en ten derden dage wederom opstaan.

Ziet, alzo bevestigt de Heere Jezus Zijn belofte aan Zijn discipelen gedaan in Joh. 14: 26b, dat de Heilige Geest hen alles zou indachtig maken, wat Jezus hun gezegd had. Dit doet dan ook nu deze engel des Heeren. O, zoete herinnering voor hen! En hij geeft bewijzen van de zekerheid van hetgeen hij tot hen zegt: komt herwaarts, ziet de plaats, daar de Heere gelegen heeft. Zij hebben zeker buiten het graf gestaan en bevreesd door het zien der engelen niet nader durven komen.

Misschien hebben zij gedacht, dat het lichaam van Jezus wel in een hoek van het graf kon verschoven zijn. Daarom zegt de engel, hun gedachten kennende, komt, en ziet, twijfelt u in het horen, vertrouwt dan uw ogen en ziet zelf! Ziet, daar hebt u de plaats waar Jezus heeft gelegen. Maar die is nu ledig! en Hij is niet gestolen! Nee, Hij is opgestaan!

O, neerbuigende goedheid Gods, hoe komt Hij de zwakheid des geloofs in Zijn volk te hulp! Rom. 8: 26. Hij weet hoe zij gaarne zien, hetgeen zij gehoord hebben. Moeder Eva had eerst gehoord, toen gezien, en daarna gegeten, tot het verderf van het ganse menselijk geslacht. Maar Gods volk wil ook eerst horen, dan zien, en dan genieten en ondervinden, want zij kunnen zich met horen en zien niet vergenoegen. Nee! zij moeten ondervinden. Zij zullen dan nu op de nodiging van de engel wel wat nader gekomen zijn. Maar zeker met veel beschroomdheid; en nu zien zij in het graf. Maar Jezus zien zij niet.

Wij veronderstellen, dat zij evenwel door dit horen en zien enigermate zijn opgebeurd en hun wankelend geloof wat versterkt is geworden, hetwelk nog meer ondersteund wordt door hetgeen de engel hun beveelt en belooft, als Hij tot hen zegt: Maar gaat henen, zegt Zijn discipelen en Petrus, dat Hij u voorgaat naar Galiléa, aldaar zult u Hem zien, gelijk Hij ulieden gezegd heeft.

Dit is dan de boodschap of last welke de vrouwen van de engel ontvangen. Dat zal nu ons derde stuk zijn.

Maar gaat henen, enz., zegt de engel; zij bleven nog bedrukt staan, hoewel enigszins opgebeurd. Maar zij misten Jezus nog. En nu, Die kunnen zij in het lege graf niet meer vinden. Maar Hij was te vinden op de weg naar Galiléa. Daar, zegt de engel, zouden zij Hem zien. Zij moesten eerst heengaan naar de discipelen en vooral naar Petrus! O,

welk een tedere zorg en liefde Gods, Die Zijn oog heeft op al Zijn volk en ook weet in welk een toestand zij verkeren.

Ach, zij allen hadden Jezus wel verlaten. Maar Hij verlaat hen niet, zij zitten met gesloten deuren te wenen over hun trouweloosheid en over het gemis van Jezus, en vooral Petrus, die hier bijzonder bij name genoemd wordt. Hij had het zwaarste van allen gezondigd. Ach, wie is er ooit geweest van alle Gods kinderen, die zo gezondigd had als Petrus? David had zeer zwaar gezondigd. Maar het was lang zo zwaar niet als Petrus. Gedenk eens, met vervloeking van zijn eigen zaligheid, zijn Meester en Heere verloochend. En evenwel vergeet noch verlaat Jezus hem. Ach, wat zal die Petrus daar gezeten hebben! Weende is hij de zaal van Kájafas uitgegaan, en wellicht heeft hij nog niet anders gedaan als geweend. Die tranen wil Jezus nu van zijn wangen afwissen, Hij wil die treurige vertroosten.

Gaat heen — en zegt het Petrus!

Wat moeten zij zeggen tot hen? Dit: dat Jezus uit de doden was opgestaan. O, blijde boodschap, waarmee die vrouw verwaardigd werden. Maar zullen zij wel geloofd worden? De engel zegt hun, dat Jezus hen zal voorgaan. Hij zal als een overste Leidsman voor hen heengaan. Immers kunnen zij dan niet dwalen. Daar Jezus voorgaat, is de weg veilig, daar zal de dwaze zelfs niet op dwalen. Dat is een heilige weg. Maar op wat weg zullen zij Jezus zien voorgaan? Op de weg naar Galiléa. Te Galiléa had Jezus veel verkeer, vandaar had Hij Zijn meeste discipelen geroepen. Daar woonden maar eenvoudige mensen, vele arme vissers; liet was een verachte plaats onder de Joden, zie maar Joh. 7: 52. En als de Joden de Heere Jezus verdacht wilden maken bij Pilatus, dan zeiden zij, dat Hij van Galiléa was, Luk. 23: 5, 6. Nu op deze verachte en nederige plaats en onder dat verachte volk wil de Heere Jezus Zich na Zijn opstanding openbaren. Alzo gaat Hij dan de grote en rijke steden en rijke en wijze personen dikwijls voorbij en openbaart Zich aan armen en eenvoudigen.

Ziet, zegt de engel: ik heb het ulieden gezegd.

Dit was als een zegel op het werk. Er mocht een twijfeling bestaan hebben, zou het wel zo zijn? enz. Maar de engel bevestigt het hun. De vrouw dan, zulk een boodschap ontvangen hebbende, zijn verblijd en willen die ook gaarne uitvoeren. Alzo gehoorzamen zij dan ook aan het bevel, want, zegt het slot van onze tekst, **zij haastelijk uitgegaan zijnde**, enz.

Dit zal dan het vierde of laatste stuk zijn.

Zij gingen met haast, zegt Mattheüs. Dit had de engel hen ook geboden. Gaat haastelijk henen, was zijn woord tot hen, Matth. 28: 7. Nu, dat willen zij ook wel doen, alles wat aan hen is, is vaardig. Zij zijn niet traag in het benaarstigen, want zij vloden van het graf. Zodra zij maar gehoord hadden dat Jezus hen zou voorgaan naar Galiléa, konden zij bij het graf niet meer blijven. De liefde naar Jezus en tot hun mede-discipelen drong hen. Maar ziet hen nu eens lopen, zij houden zich nergens op, en wie zij ook ontmoeten, zij zeggen niemand iets van alles wat zij gehoord en gezien hadden. Wat was de reden van dit zwijgen op de weg? Zij waren bevreesd, zegt Markus en Mattheüs: dat zij vreesden en grote blijdschap hadden. Maar hoe is dit te verstaan? Twee zo zeer verschillende hartstochten tegelijk werkzaam, vreze en blijdschap!

Let eens wel, M. Geliefde hoorders, Zij hadden grote blijdschap over wat zij gehoord en gezien hadden, het was toch in geen hoek geschied, het was een engel en geen mens, die het hen gezegd had, ja, zij waren ook zelfs indachtig geworden wat Jezus gepredikt had van Zijn opstanding, Luk. 24: 8.

O, dit alles geloofden zij, toen zij nog bij het graf waren en de engel nog sprak, en hierover hadden zij grote blijdschap. Maar toen zij van het graf weggingen, zal een heirleger van bestrijders hen hebben aangegrepen en van binnen tot hen gezegd hebben: o mensen, bedriegt ge u niet? Waren het wel engelen, die met u spraken? Het was nog zo donker in dat graf, hebt u wel goed gezien, dat het graf ledig was? Is het geen bedrog? Immers hebt u Jezus zelf niet gezien en als Hij opgestaan was, dan zou Hij Zich immers toch wel eerst aan Zijn discipelen geopenbaard hebben en niet aan vrouwen?

Deze en dergelijke tegenwerpingen hebben wellicht bij hen plaats gehad, waardoor de vreze ontstaan is. En dit is bij Gods volk niet vreemd, want zodra zij wat van de hemel ontvangen, waarover zij verblijd zijn, ondervinden zij ook, dat dit werk terstond bestreden wordt, en zo leven zij de meesten tijd tussen vrees en hoop.

Maar hoe het ook was, zij lopen toch snel door en zeggen niemand iets. Och, dat durven zij niet doen. Zwijg maar, zeggen ze in hun hart, het mocht eens niet waar zijn, u moet Hem eerst zien en vertelt dan. Alzo redenerende en lopende, komen zij bij de discipelen. Hun ontmoetingen daar, zullen wij in een volgende leerrede zien.

Ziedaar, M. G. T., wij zagen onze goede vrouwtjes bij het graf. Zij weten nu meer, dan toen zij pas ten huize uitgingen en toen zij aan het graf kwamen. Hun zon is aan het rijzen. Zeker, zij zullen de wens van hun ziel verkrijgen.

Maar het wordt nu tijd, dat wij deze verklaring met een toepassing besluiten.

TOEPASSING.

De woorden van de tekst dan verklaard hebbende, zullen wij in onze toepassing eerst een algemene lering hieruit afleiden en dan met de zaak tot ons zelf inkeren.

De algemene lering is deze: als ik deze vrouw met hun verbaasd en bevreesd gemoed bij het graf zie staan, zoekende Jezus, Die aldaar gelegen had. Maar Hem niet vindende, en door de engel des Heeren bestraft en ook onderwezen wordende, dan mag dit als een zinnebeeld worden aangemerkt in onze dagen van de staat der Kerk. De vrouw verbeelden ons de oprechte vromen, die het zonder Jezus niet kunnen stellen, die Hem zoeken.

O, wat zijn er nog een mensen in onze dagen, die, het in hun huizen niet kunnen uithouden. Maar op 's Heeren Dag ook al zeer vroeg uitgaan om een plaats te vinden, waar zij de gekruiste Christus meen te vinden, d. i. een plaats, waar zij de gekruiste Christus horen prediken. En zij komen dan bij het graf, d. i. De Kerk, daar de gekruiste Jezus gelegen heeft, want immers in de Kerk heeft de Heere Jezus Zijn legerplaats gehad. Daar werd Hij bewaard in vorige dagen door de wachters. Maar de meesten der wachters zijn als doden geworden. De gehele aarde is ook bijna in beroering en Jezus is uit het graf uitgegaan.

Door het graf mag thans de Kerk verbeeld worden, want het is in een graf donker. O, zo donker is het heden ook in het lichaam der uitwendige Kerk, want Jezus, het Waarachtige Licht, is daar uitgegaan. Toch evenwel willen eenvoudige vromen Hem daar nog zoeken, omdat Hij daarin geweest is, niet denkende aan de woorden van Jezus, welke Hij in Zijn getuigenis en ook door Zijn getrouwe knechten (die nu al voor de troon juichen) heeft laten verkondigen, nl., dat Hij haar zou verlaten en de kandelaar van haar plaats weren.

Nu, die bedreiging ziet men thans vervuld, want de dood is in de pot! Het meeste voedsel dat men vindt, zijn wilde kolokwinten, en hoewel dit zo is, nochtans willen vele mensen het evenwel nog uit dat graf der doden hebben.

Nu is er hier en daar nog een enkele engel in het graf der Kerk, ik bedoel een enkele leraar, die de Waarheid nog recht verkondigt. Deze zijn er nog in, om de vromen te

waarschuwen. Want die het van God geleerd heeft, komt in of bij dat graf niet weer, zoomin als Maria, de moeder van Jezus. Men leest niet, dat die bij het graf geweest is. Zo komen dan ook de geoefende Christenen daar niet meer in, want zij vinden er bijna niet dan doden, waar zij niet mede kunnen leven. Daarom bestraffen ook zulke engelen de zodanigen, zeggende: wat zoekt u de Levende bij de doden? Zij vermanen en onderwijzen hen: *Hij is hier niet*, enz., onderzoekt het maar, u zult Hem niet vinden, want Hij is opgestaan. U moet niet denken, omdat Jezus niet meer in dat donkere graf is en daar bijna alles dood is, er daarom geen Jezus is, of dat Hij dood is. O, nee. Maar Hij is nu te vinden bij en onder die eenvoudige Galileeërs, die prediken zoals Gods Geest hen geeft te spreken, die de ziel des mensen niet ophouden met ijdele filosofie. Maar die kort en zakelijk leren, wat er gekend moet worden voor de eeuwigheid.

O, daar verkeren niet vele edelen en rijken naar de wereld. Maar een arm en ellendig volk. Ja. Maar eenvoudige Galileeërs, en daar wordt Jezus gevonden, daar zullen zij Jezus zien.

En immers zijn er ook nog zulke engelen, dit blijkt duidelijk uit het preken en de geschriften van sommigen dier leraars. Dit doet dan ook velen het graf van dat uitwendige lichaam der Kerk verlaten en zich voegen bij de eenvoudigen, die God gadeslaat en het dan ook hun medebroeders verkondigen, en alzo vermanen zij elkander.

Ziedaar, M. G. H., wat leringen wij uit deze tekstwoorden kunnen hebben, indien de Heere ons opmerkzaam maakt.

Och, of er meer zulke getrouwe leraars gevonden werden, die de eenvoudige zoekers naar Jezus getrouw vermaanden en de rechten weg aanwezen.

Maar helaas, de meesten zijn ontrouw en doen dit niet, zodat velen blijven dwalen en de Levende bij de doden zoeken.

Maar laat ons nu eens zien, wat er voor ons in het bijzonder ligt opgesloten, en dit inziende, zo zullen zij anderen tot vertroosting zijn.

Vooreerst dan, deze vrouw zochten Jezus! Geen bezwarende bedenkingen hadden hen kunnen beletten, dat zij niet waren doorgegaan om het graf te bezien en hun liefde aan het lichaam van Jezus te bewijzen, zodat zij betoonden, dat met Jezus' dood, hun liefde niet dood was. Maar hoe geheel anders is dat met de meesten van ulieden, welke met woorden en daden betonen, dat er niet de minste liefde tot Jezus in uw hart is. Gij, die nooit naar Jezus vraagt, veel minder naar Hem zoekt, en niet de minste liefdedaden aan Jezus, noch aan Zijn volk bewijst. Maar die voor de pronk, praal en ijdelheid van de wereld alles ten beste hebt, hoewel dit uw ziel en lichaam ten eeuwige verderve brengt. Maar voor Jezus in Zijn arme ledematen niets kunt missen, ofschoon u alles wat u hebt en bezit, alléén van Hem hebt ontvangen. Weet u het niet, dat de Heere Jezus eens zal zeggen: voor zoveel u dit aan Mijn broeders niet hebt gedaan, zo hebt u dat aan Mij niet gedaan.

Maar dit alles kan bij u niet baten, want terwijl u van Zijn schapen niet en zijt, zo kent u ook Zijn stem niet, om Hem te gehoorzamen. U gaat ook nog wel uit op de eerste dag der week, en ook wel 's morgens vroeg, en ook niet met lege beurzen. Maar, is het om Jezus te zoeken?

O, nee, niets minder dan dat! Het is om een ijdel vermaak te nemen en van de Zondag een zonde-dag te maken, want reizen, trekken, plezier maken, enz., wordt alles voor de Dag des Heeren bewaard.

O, schrikkelijke zaak! Hebt u wel ooit met opmerkzaamheid het vierde gebod gelezen? Maar daar zijn ook nog anderen, die wel schijnen alsof er meer vreze Gods

op hun hart lag, terwijl zij een afkeer schijnen te hebben van zulk een ijdelheid. Maar ach, het minste bezwaar is haast genoeg om hen in hun voornemen te stuiten en het zoeken naar Jezus in Zijn Kerk te laten varen, denkende, daar zal nog wel eens beter gelegenheid komen, en als dat of dat eens opgeruimd en weggenomen is. Maar ook dit is een bewijs, dat er geen rechte liefde Gods in het hart ligt, omdat men aanstonds gereed is het voorwerp van de liefde te laten varen. Ja, zou ik niet durven zeggen, dat uzelf blij zijt, als er zo iets in de weg schijnt te komen, want dan hebt u een voorwendsel en meent uw geweten te kunnen stillen. O, nee, zo deden onze vrouw niet, niets kon hen beletten, zij waren doorgetrokken en kwamen tot het graf en zagen hun bezwaar weggenomen. O, wat is dat een voorrecht, als het bezwaar, bij het graf komende, weggenomen is. Maar wat denkt u van uzelf? Gij, die de wereld en de zonde zo gewillig dient, alsook gij, die zo aanstonds Jezus kunt missen! Wat dunkt u, zeg ik, zou voor u, als u straks aan uw graf komt, de steen wel weggenomen zijn?

O, nee, want u hebt hier nooit geen bezwaar gehad, noch over het gemis van Jezus, noch over uw zonden, u hebt geen banden zegt Asaf, tot uw dood toe! Maar wat zal het dan eens met u zijn, als u aan het graf komt? Ach helaas, dan zal voor ulieden het bezwaar eerst aankomen, dan zal die steen der Wet eerst zijn gewicht op uw zielen doen gevoelen, en hij zal zo zwaar zijn, dat hij u ter hel zal doen neerzinken.

Ja, M. H., dan zult u ook die engel des doods zien, niet met witte. Maar met het zwarte kleed des eeuwige doods, vanwege al uw zwarte zonden, waar Gods oneindige toorn tegen ontbranden zal en ulieden voor eeuwig in zwarte rouwe zal dompelen!

Ach, dan zult u te laat bedenken, wat de Heere Jezus zo dikwijls door de mond Zijner knechten tot u had laten prediken, hetwelk u nu niet acht. Maar verwaarloost en nooit indachtig werd wat de Heere u liet aanzeggen! Maar daar, aan 't einde uws levens, zal de engel ook zeggen: gedenk, wat Hij tot ulieden gezegd heeft! En dan zult u indachtig worden wat de Heere in Zijn Woord onder de predicatiën, ja ook soms in uw geweten gesproken heeft. Maar het zal te laat zijn voor uw ziel, de tijd der genade zal daar voorbij zijn!

De vrouwen kregen een boodschap, om naar haar broeders heen te gaan en hun die blijde boodschap te brengen. Maar u zult ook een boodschap krijgen om heen te gaan. Maar waarheen? Ook tot uw broederen en zusteren, die met u in de zonde geleefd hebben, en met wie u dan nu ook gelijk deel zult ontvangen.

O, zondaars en zondaressen, wat zal ik u dan hier toeroepen? Zou ik ook met de engel durven zeggen tot u: vreest gijlieden niet? O, nee, ik moet dit hier veranderen en zeggen: vreest! ja, zondaars, vrees, want een vreselijk kwaad der straf dreigt u, en het zal u gewis overkomen. God is rechtvaardig en daar zal immers geen tittel of jota op aarde vallen van alles wat Hij gesproken heeft.

O, zondaars, hebben dan Zijn goedertieren- heden u niet tot bekering kunnen leiden, mocht dan de schrik des Heeren u eens bewegen tot het geloof. Nog roept de Heere: kust de Zoon, opdat Hij niet en toorn en u op de weg vergaat! Och, dat de almachtige God Zich eens over u mocht erbarmen, Zijn Geest eens over en in u mocht uitstorten en also de kracht van Christus' opstanding eens aan uw zielen mocht verheerlijkt worden tot redding uwer onsterfelijke zielen voor de eeuwigheid. Dat wenst mijn hart.

Och, dat van u allen nog eens gezegd mocht worden: zij zijn hier niet. Maar zij zijn opgestaan; ziet de plaatse der zonde daar zij gewandeld, gezeten, gestaan en in geleefd hebben.

Dit is de taal die van u mag gezegd worden, volk des Heeren! U heeft Hij mede levendig gemaakt, daar u dood waart door de misdaden en de zonden. Maar, mij

dunkt, ik hoor sommigen zeggen: ja, u zegt daar, volk des Heeren! Maar wie zijn dat? Kan men weten, wie dat zijn?

O, ja, M. G. V., en dat wens. ik tot uw troost eens aan te tonen. Ik hoop, dat de Heere u daartoe eens een opmerkzaam hart mag schenken om uw beeltenis in deze vrouw te zien, want de Heilige Geest heeft het tot uw vertroosting laten beschrijven.

Vooreerst dan, zie ik deze vrouw op de weg gaan met een bezwaard gemoed om Jezus in het graf te zoeken, omdat er zulk een zware steen hen in de weg lag. O, u allen, die Jezus zoekt, en dus op de weg zijt om Jezus te zoeken, liggen er voor u ook geen stenen in de weg? Ja zeker! en al zeer veel stenen.

Maar van die stenen heb ik in de vorige leerrede reeds gesproken. Maar nu moet ik eens vragen, of ze niet als een gewicht op uw ziel liggen en of u niet vreest, dat u Jezus niet zult vinden en dat u met dat bezwaar in het graf zult gaan?

Is dit uw toestand? Merkt dan eens op.

Vooreerst, kunnen doden wel op een weg gaan?

Ten tweede, kunnen doden wel zoeken?

Ten derde, kunnen doden wel bezwaard zijn? Zouden zij wel over de zware lasten klagen?

O, nee, dat dood is, weet of heeft niets van dit alles.

Alzo dan ook geen geestelijk doden. Dus moet God u levendig gemaakt hebben, omdat deze dingen bij u gevonden worden.

Toen de vrouwtjes aan het graf kwamen, waren zij verblijd, als zij de steen afgewenteld zagen. Maar spoedig verdween hun blijdschap en zij werden twijfelmoedig. Is dit niet dikwijls de toestand uwer zielen? Het een bezwaar is nauwelijks weggenomen of het andere is weer gereed. Het gaat met uw ziel, gelijk als met een schip op de holle baren der zee. Dan rijst het ten hemel, dan daalt het weer ten afgrond neder. Soms is uw ziel werkzaam door het geloof, versterkt in de hope, dat u de wens uwer ziel nog wel eens zult verkrijgen en in het bundelke der levenden nog eens zult vernachten. Maar spoedig is het weer veranderd en het ongeloof brengt u in vertwijfeling, zodat u vreest of ge wel ooit zult behouden worden, of Jezus wel ooit uw deel zal zijn, dan begint u bijna alles weer te ontzinken.

Ach, M. G. H., niet één is er ooit in de hemel gekomen, die deze ontmoeting op zijn reis door dit Mesech niet heeft ondervonden, want u moet weten, dat, waar geen ongeloof gekend wordt, nooit geloof is geweest, waar geen twijfeling bestaan heeft, is nooit rechte verzekering geweest. Waarlijk, daar is menig dode verzekerde in de hel gevallen.

Maar, wat is de oorzaak van zulk een twijfeling bij u, omdat er toch zoveel bewijzen van geestelijk leven bij u zijn? Zeker dezelfde oorzaak als bij de vrouw, nl. Dat u teveel de levenden Jezus bij de doden zoekt, en daar is Hij niet te vinden. U zoekt Hem in uw bidden, lezen, kerkgaan, aalmoes geven, vromen liefhebben, weldoen, enz. U zoekt Hem in het sacrament des nachtmaats, of in de gezelschappen der vromen, of bij deze en genen leraar.

Maar o, M. V., het is de Levende bij de doden gezocht. Zo zocht de bruid Hem ook in de wijken en straten der stad. Ja, zelfs bij de wachters. Maar zij vond Hem daar niet. En zo roepen ook al deze genoemde zaken u toe: *Hij is hier niet!* O, hoe lang hebt u op zulk een wijze reeds gezocht!

Dan meende u Hem hierin, dan weer daarin te vinden. Maar alles was tot hiertoe vruchteloos en hierdoor wordt u moedeloos en raakt in vertwijfeling.

Maar laat ik u eens onderrichten, waar Jezus te vinden is.

Hij is nergens anders te vinden als in Zijn eigen openbaring, volgens Zijn belofte: *Ik zal Mij aan hen openbaren*, Joh. 14: 21b.

Immers is dit gebleken bij deze vrouwen, bij Maria Magdalena, bij de Emmaüsgangers en bij al de discipelen, want hoewel Jezus bij Maria was, met de Emmaüsgangers sprak, de discipelen liet voelen en tasten, nochtans vonden zij daar Jezus niet. Maar toen Jezus Zich aan hen openbaarde, kenden en vonden zij Hem!

Welnu, die belofte ligt er ook nog voor u, mijn christen.

Jezus zal Zich aan uw ziel openbaren en eerder zullen ook uw twijfelingen niet ophouden. Maar de engel des Heeren roept ook u nog om in het graf te zien, hij verkondigt ook u nog, dat Jezus is opgestaan. En voor wie opgestaan? Voor u is Hij opgestaan, Hij, Jezus, Die voor u verordineerd, beloofd en geboren is, geleefd heeft, gestorven en begraven is, is ook voor u opgestaan.

O, dat zalige "voor u!" Het was de taal van de engel tot de herders bij de geboorte: ik verkondig u grote blijdschap. Maar de opstanding van Jezus is groter blijdschap, want nu Christus is opgestaan, is ook de zonde weggenomen, nu moogt ge met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade!

Komt dan, M. V., ziet eens de plaats waar de Heere gelegen heeft.

Het is een graf. En wat is daar voor u te zien? Vooreerst ziet gij, hoe Gods raad is uitgevoerd en de profetieën zijn vervuld, hoe aan Gods rechtvaardigheid is voldaan en uw zonden zijn uitgewist, want Jezus is gestorven voor uw zonden en opgewekt tot uw rechtvaardigmaking, Rom. 4: 25. Was Jezus nog in het graf geweest, o, dan was alles verloren! Maar nu het graf ledig is en Jezus daaruit opgestaan, nu geen nood meer!

Is Jezus opgestaan, dan kan Zijn volk in het graf der zonden niet meer blijven liggen. Leeft Jezus, dan kunt u niet sterven, want Hij heeft gezegd: *Ik leef en gij zult leven*.

Ja, komt herwaarts, ziet nog eens in het graf, ziet daar de engelen met die lange witte klederen, welke u tonen, dat de rouw uwer zonden geëindigd is, dat uw klederen gewassen zijn in het bloed van Christus, ja, dat het lange kleed van Christus' gerechtigheid al uw zonden heeft bedekt!

Ja, M. G. V., deze klederen tonen u ook, dat u eens dat zwarte treur- en rouwkleed zult afleggen en ook eens in lange witte klederen zult wandelen.

Komt, ziet nog eens, hoe nu het graf is geheiligd en tot een rustplaats gemaakt voor al Gods volk. De schrik is er nu van weggenomen. Nu Jezus er in gelegen heeft, willen de engelen daar wel inzitten en de vrouw er wel ingaan, terwijl zij nog leven.

O, zalige rustplaats voor allen, die in de Heere sterven. O, zoete overdenking!

Hij, Die het Paradijs bereid had eer Adam werd geschapen om hem daarin te plaatsen, heeft ook uw graf bereid eer u kwam te sterven.

En heeft Hij zulk een plaats bereid voor uw lichaam eer u sterft, hoeveel te meer zal Hij zorgen voor de plaats uwer ziel.

Dat heeft Hij beloofd in Joh. 14: 2, 3. Het huis Zijns Vaders heeft Hij voor u bereid in de hemel, daar zal Hij u tot Zich nemen. O, zalige belofte!

Wel, bedrukte ziel, waarom dan nog langer getwijfeld? Wat dunkt u, zal Hij Zijn belofte niet vervullen?

O, ja, gedenk ook, dat Hij gezegd heeft, dat Hij u allen tot Zich zal nemen, opdat u ook moogt zijn, daar Hij is.

Maar misschien veroordeelt ge uzelf, omdat u zo trouweloos geworden zijt en nu vreest dat Jezus met u geen bemoeienis zal maken.

Ach, spreek toch zo niet, hiermede zou u de Heilige Geest bedroeven.

Ziet eens, wat boodschap Hij zond aan Zijn discipelen en zelfs aan de zo zwaar gezondigd hebbende Petrus.

Heeft Hij hem verstoten? Heeft Hij het hem verweten? Heeft Hij hem bestraft of

bedreigd?

O, nee, Hij zag geen zonden in Zijn Jacob, geen overtredingen in Zijn Israël. Het was maar: *gaat heen en zegt het Mijn broeders en Petrus!*

En zo doet Hij nog aan u. Wij hebben nog diezelfde boodschap aan u allen: staat dan niet van verre, de Meester is daar en Hij roept u!

Welnu dan, gunstelingen des Heeren, ziet, uw Jezus gaat u voor, want Hij is uw Overste Leidsman, de Doorbreker, Die voor u heengaat.

Hij heeft de weg voor u bereid en die leidt hier wel door verdrukking en kruis, door moeite en verdriet, door strijd en lijden. Maar spoedig zal Hij de tranen vail uw ogen afwissen en u geven sieraad voor as en het gewaad des lofs voor een benauwde geest.

Waarlijk, Hij is u voorgegaan niet meer naar Galiléa. Maar naar de Hemel, en daar zult u Hem zien. Ja, daar zult u uit uw vlees Hem aanschouwen.

Want uw Verlosser leeft en u zult met Hem leven in alle eeuwigheid!

*Treur dan niet bedrukte vrinden,
Ziet uw Jezus gaat u voor,
Spoedig zult u Hem eens vinden
Onder 't zalig hemelkoor.
Ja! U kunt op Hem vertrouwen,
Luistert maar naar Zijn stem;
Zeker zult u Hem aanschouw,
In 't hemelse Jeruzalem.*

AMEN.

NAZANG: Psalm 43: 5.

10. Jezus en Maria

VOORZANG: Psalm 63: 1 en 4.

TEKST: Johannes 20: 11-16.

11. En Maria stond buiten bij het graf, weende; als zij dan weende, bukte zij in het graf,

12. en zag twee engelen in witte klederen zitten, een aan het hoofd, en een aan de voeten, daar het lichaam van Jezus gelegen had.

13. en die zeide tot haar, vrouwe, wat weent gij? Zij zeide tot hen: omdat zij mijn Heere weggenomen hebben, en ik en weet niet, waar zij Hem gelegd hebben.

14. en als zij dit gezegd had, keerde zij haar achterwaarts, en zag Jezus staan. Maar zij en wist niet dat het Jezus was.

15. Jezus zeide tot haar, vrouw! wat weent gij? Wien zoekt gij? Zij, menende dat het de hovenier was, zeide tot Hem: Heere! zo Gij Hem weggedragen hebt, zeg mij, waar u Hem gelegd hebt en ik zal Hem wegdragen.

16. Jezus zeide tot haar: Maria! Zij haar omkerende, zeide tot Hem: Rabbouni! 't welk is gezegd Meester!

Mijn schapen horen Mijn stem, zeide de Heere Jezus, Joh. 10: 27a. Dit is een gelijkenis, die de Heere Jezus neemt van een herder met zijn schapen, een zaak bij de Joden zeer bekend, als iets dat zij dagelijks zagen, daar bij en omtrent Jeruzalem veel herders met schapen weidende waren. De Heere Jezus wijst de Joden er op, om van die onnozele en domme dieren te leren, hoe ze duidelijk te kennen geven, dat zij de stem van hun eigen herder kennen, en op dat geluid ook dadelijk gehoorzaamheid betonen. Want als de herder roept, dan volgen zij. Maar als een vreemde roept, luisteren zij niet en volgen dus die vreemde niet.

De Heere Jezus vergelijkt Zich ook bij een herder.

En o ja, dat is Hij ook waarlijk! Het was ook van Hem voorzien, dat Hij de lammerkens in Zijn schoot zou dragen, Jes. 40: 11. Maar Hij toont ook aan, dat niet alle mensen Zijn schapen zijn, zoals hij zegt in vs. 26: u bent niet van Mijn schapen. En dit is duidelijk, want zij horen niet naar Zijn stem en volgen Hem ook niet, ja, zij kunnen ook niet.

Maar dit zal dan ook het ware kenmerk zijn van diegenen, dat zij de Heere Jezus toebehoren, zij zullen de stem van hun Herder Jezus horen, omdat hij hen daartoe geopende oren heeft gegeven. En zo willen zij Hem dan ook wel volgen, omdat hun herder hen trok niet koorden van liefde. En dan willen zij Hem ook volgen, waar Hij ook heengaat. Zij zullen Hem ook volgen. Hier in lijden en daarna in heerlijkheid.

O, wat is het volk gelukkig, dat met die eeuwige liefde-koorden aan Jezus verbonden is, en daardoor getrokken wordt, opdat zij Hem zouden nalopen en wier oren zo doorboord zijn, dat zij Zijn stem mogen horen.

Hiervan roept de dichter van Psalm 89: 16 uit: *welgelukzalig is het volk, dat het geklank kent, enz.*

Nu, zulk een gelukzalige vinden wij hier in onze tekst.

Een recht schaapje van Jezus. Een, die de stem van haar herder kende. Nauwelijks hoort zij door Zijn stem haar naam Maria, of zij betoont een echo in haar ziel te hebben, die terugkaatsende uitroept: Rabbouni!

Van deze gelukkige Maria moeten wij in dit morgenuur spreken.

Wij zullen haar eerst vinden in een treurigen en weenden toestand bij Jezus' graf,

zodat geen engelen haar troosten konden.

Maar wij zullen die droefheid zien wegnemen en de tranen opdrogen door één woord van Jezus tot haar, zodat zij die blijdschap ook zelfs aan anderen moet meedelen.

Ja, wij zullen in deze tekst de Zon, die zo droevig-rood was ondergegaan tot smart van velen, in deze morgenstond heerlijk zien verrijzen tot veler blijdschap en vooral van onze Maria.

Dit moeten wij nu eens wat nader gaan ontwikkelen. Wij zullen onze tekstwoorden alzo verdelen, dat wij:

- Vooreerst: Maria Magdalena zullen beschouwen bij het graf en hoe zij daar gesteld was;
- Ten tweede: De samenspraak met de engelen;
- Ten derde: De openbaring van Jezus aan haar met deszelfs uitwerking en gevolgen.

1. Maria Magdalena dan is de eerste, waaraan Jezus Zich geopenbaard heeft na Zijn opstanding, volgens Markus 16: 9. En gelijk ons hier ook in de tekst van Johannes wordt aangetoond.

In het begin van dit hoofdstuk (vs. 1) wordt van Maria gemeld, gelijk ook Mattheüs en Markus haar tellen bij de andere vrouw, die zeer vroeg in de morgenstond waren uitgegaan om het graf te bezien, zoals wij in de voorgaande leerredenen hebben gezien.

Maar het schijnt wat bezwaarlijk om wel te vatten hoe het verstaan moet worden, dat de vrouw, bij het graf zijnde, engelen hebben ontmoet, op wier bevel ze zijn heengegaan om de discipelen te boodschappen, dat Jezus was opgestaan, zoals wij dit alles in het voorgaande hebben verklaard. Hoe komt het dan, dat wij Maria Magdalena hier alléén vinden bij het graf?

Mij dunkt, dit zal zich zo hebben toegedragen. Genoemde vrouw zijn eerst allen tezamen met Maria Magdalena aan het graf gekomen en Maria Magdalena, als zij de steen afgewenteld en het graf ledig zag, is terstond naar de Apostelen Petrus en Johannes gelopen, terwijl de andere vrouw bij het graf gebleven zijn, aan wie toen de engelen zijn verschenen, welke hen met de boodschap henen zonden, dat Jezus waarlijk was opgestaan. En als de vrouw weggegaan waren, toen is Maria Magdalena met die twee Apostelen teruggekomen, niets wetende van hetgeen gebeurd was, waarop de Heere Jezus Zich het eerst aan Maria heeft geopenbaard, zoals Mark. Hoofdstuk 16: 9 ons zegt. Dit zo beschouwde, wordt al het bezwaar weggenomen.

Wij moeten nu Maria wat nader beschouwen. Zij kwam bij het graf met Petrus en Johannes, die elk om het hardst liepen om het eerst bij het graf te zijn. Petrus, die ijverige Apostel, zal niet langzaam gelopen hebben. Maar Johannes, die wat jonger was, liep hem toch vooruit, hij was de Apostel der liefde en de liefde maakt vlugge voeten en naarstige handen.

Zij komen dan aan het graf. Maar Johannes ging er niet in. Maar Petrus kon er niet uitblijven, die moest er meer van weten, dus ging hij in het graf, en wat vond hij daar? Geen levenden, noch doden Jezus. Maar hij vond de doeken liggen. Dit zal het lijnwaad geweest zijn daar Jezus' lichaam in gewonden was geweest, en de zweetdoek die op Christus' hoofd was geweest, zag hij niet bij de doeken liggen. Maar in 't bijzonder, in een andere plaats tezamen gerold. Dus heeft hij het alles nauwkeurig bezichtigd. Dit alles heeft hij zeker aan Johannes verhaald, die toen ook daar inging, het ook alzo zag, en geloofde hetgeen Petrus hem gezegd had. Maar zij waren hierdoor niet getroost. Maar gingen bedroefd weer naar huis. Maar Maria bleef bij het graf

staan.

Ik wil nu van het hierboven verhaalde geen verklaring geven, daar dit thans het doel van de tekst niet is. Maar een kleine lering wil ik er toch uit afleiden. Mij dunk, daar moet iets bijzonders onder schuilen, omdat de Heilige Geest alles zo nauwkeurig heeft laten beschrijven van die grafdoeken, zweetdoek enz. Zouden ons die grafdoeken niet tot een zinnebeeld strekken van de zonden der uitverkorenen? Immers komen de zonden menigmaal als een kleed voor in Gods Woord, Rom. 13: 12b: laat ons dan afleggen enz., Coll. 3: 9b, Hebr. 12: 1 enz.

Nu, die klederen der zonden van de uitverkorenen heeft Jezus als Borg aangetrokken, Psalm 40, , 8 en Jes. 53, dewelke Hij voor hen gedragen, ja weggedragen heeft, en heeft alsoo voor hen die witte, reine klederen verworven. Hij liet de klederen in 't graf, om aan te tonen, tot troost voor Gods volk, dat alsoo hun zonden voor het oog van God waren weggenomen en verborgen, ja als begraven, zodat zij niet meer gedacht zouden worden. Nu alles volbracht was en de zonden weggedaan, was Jezus opgestaan, en dus het leven was buiten het graf. Maar de dode doeken daar binnen. Maar wat zouden wij dan denken moeten van die zweetdoek? Omdat die zweetdoek over het hoofd van Jezus geweest was, mag dit wel een zinnebeeld zijn van de hoofdzonden, want de zonden van het volk voor welke Jezus Borg is, zijn vele. Maar elk heeft nog weer een bijzondere hoofd- of boezemzonde, daar hij het meeste mede te doen heeft, en dat het hem wel eens schijnt, alsof hij daar nooit van los zou komen. Hier wordt dan zoetelijk vertoond, dat door Jezus' zoendood alles tezamen gerold is, en wel bijzonder weggeworpen. O, had Petrus er dat gezicht in gehad, wat zou hij een troost gehad hebben in dat graf, dat alle zijn zonden, ja, ook zijn hoofdzonde van drift, nu voor altoos begraven waren.

Maar nu moeten wij weer naar Maria toe. Liepen de Apostelen weer naar huis, Maria bleef staan. Er zijn onder de vrouw meer Maria's geweest. Maar dit was Maria Magdalena. Die naam heeft zij zekerlijk gedragen, omdat zij van geboorte of eertijds gewoond heeft te Magdala, gelijk ook zo genaamd wordt Jozef van Arimathéa, omdat hij van Arimathéa afkomstig was.

Maar de Heilige Geest onderscheidt haar dat zij die was, uit welke Jezus zeven duivelen had geworpen. Er worden vele gissingen gemaakt, wie deze Maria mag geweest zijn, of het die vrouw was uit Luk. 7: 37, of Maria de zuster van Lazarus, of gelijk anderen denken aan de dochter van de Kanaänese vrouwe, Mark. 7: 25, daar Jezus de duivel had uitgeworpen. Maar dit kan ik er met zekerheid van zeggen, dat zij een beweldadigde en begenadigde van God was, in wier hart de liefde van Jezus zó brandende was, dat de dood die niet kon uitblussen. Zij stond dan buiten bij het graf. Zij stond, daar geveinsde liefde niet kon blijven staan. Zij was niet in het graf gegaan, zij had het zeggen der Apostelen geloofd. Maar kon niet begrijpen hoe het wezen kon, dat de Apostelen zo weer weggingen, het was alsof zij niet weg kon komen.

O, nee! zij kon ook niet weg, de Heere hield haar daar als gebonden op de galerij, Hij had daar een blijde boodschap voor haar. Het mag nu een droeve morgen zijn, het zal wel een blijde dag baren. Maar hoe staat zij daar bij 't graf? Ach, zij staat te ween!

O, wiens hart wordt niet week bij dit gezicht! Ziet haar daar eens staan! Zo vroeg in de morgen een eenzame vrouw aan de mond van een graf, zo droevig, zo bitterlijk ween. Ach, wat mag haar toch overkomen zijn? Zij is haar liefste kwijt, Hem, waaraan haar hart bestorven lag. Ach, nu is er voor haar geen leven meer, zij wil dan hier maar blijven en sterven, daar Jezus, haar liefste, is begraven geweest.

Dan, zij kan niet rusten, zij ziet met die betraande ogen al rondom zich heen, of er toch niets van het lichaam van Jezus vernomen kan worden. Maar het is al vruchteloos. Zij wil nog eens in 't graf zien, misschien hebben de Apostelen niet alles

kunnen zien, wie weet, het lichaam van Jezus mocht er nog eens in liggen. Maar wat is dat? Het is alsof zij enig geruis hoort in het graf, zij wil het weten, zij bukt in het graf met dat weende gezicht. Ach, wie is in staat om de toestand van een verbrijzelde ziel als deze Maria was af te malen. Maar, zal de Heere haar tranen niet opdrogen? Gewis ja, en hiertoe zal Hij Zijn knechten, dat zijn de engelen, vooraf zenden. Zij bukt dan in het graf, en zeker ziet zij rondom in het graf of zij iets mocht vernemen. En wat ziet zij daar?

Twee engelen in witte klederen, zittende de een aan het hoofd en de andere aan de voeten, daar het lichaam van Jezus gelegen had. O, welk een gezicht voor een bedroefde vrouw en dat in een graf. Maar de volmaakte liefde drijft de vreze buiten. Zij weet dus niet van schrik of vreze, zij is maar bedroefd om het gemis van het geliefde Voorwerp. Dus het gezicht der engelen kan haar niet redden. Ach, had de droefheid niet zo haar hart vervuld, dan had zij waarlijk uit het gezicht dezer engelen veel troost mogen verwachten, want een doden Jezus te zoeken, en dan levende engelen te vinden, en dat in een graf, dat mag wel wat goeds voorspellen.

Zij waren in witte klederen. O, welk een zoete gedachte mogen wij daarvan maken, zoowel over het graf als over de engelen, hun kleding, als ook hun zitten aan het hoofd en de voeten daar het lichaam Christi gelegen had.

Zie ik nu, nadat Jezus in het graf gelegen heeft, dat daar engelen in zijn, dan doet dit mij zien, dat nu de schrik voor het graf bij Gods volk is weggenomen, die vanwege de zonden op hetzelfde gekomen waren. Nu Jezus er in gelegen heeft, zijn de graven voor Gods volk geheiligd, nu zijn het als rust- en als slaappleatsen voor hen.

Lazarus, onze vriend, slaapt, zegt Jezus, en toen lag hij in het graf.

Zie ik engelen in het graf, dit doet mij denken, dat die gediensstige geesten, die ten dienste worden uitgezonden dergenen, die de zaligheid beërven zullen, ook het stof dergenen, die in Christus gestorven zijn, in het graf zullen bewaren tot de morgenstond van de jongsten dag, wanneer zij hen zullen wekken: Ontwaakt u die slaapt, staat op uit de doden en Christus zal over u lichten!

Zie ik hen zitten, het leert mij, welke zoete en zalige rust de Heere Jezus voor Zijn volk verworven heeft. Maar dat zij het zoete van die rust niet zullen genieten vóór dat zij ook in het graf zijn.

Dit zitten doet mij ook nog denken, dat zij altijd bij de christen blijven zullen.

Maar ook zaten zij aan het hoofd en aan de voeten.

Dit zal ons afbeelden, dat het gehele lichaam der Kerk van Christus nauwkeurig door hen bewaard zal worden, want Hij zal Zijn engelen bevelen, enz., Psalm 91. Ja, deze engelen mogen ook afbeelden de leraars, die God zendt om het lichaam der Kerk te bedienen, en dat elk dan moet werkzaam zijn in de plaats waar hij van God gesteld wordt, al is het, dat de een aan het hoofd, d. i. bij een gemeente die misschien wat heerlijker en voortreffelijker is dan die aan de voeten is, dat zijn de kleinere en minder aanzienlijke gemeenten. Maar zij behoren ook tot het lichaam, als elk maar getrouw is in en over hetgeen waarover hij gesteld is.

Zij waren bekleed met witte klederen. Dit mag ons doen denken aan de zalige vrede, overwinning en heerlijkheid, welke door Christus zijn verworven, nu het zwarte kleed der zonde is verscheurd en weggegooid.

Maar wij moeten wederkeren en zien, wat er verder van onze Maria Magdalena wordt.

De tekst zegt in vs. 13: dat de engelen tot haar zeiden: **vrouw, wat weent gij?** enz.

Dit zal nu ons tweede stuk zijn.

De engelen spreken haar aan met: vrouw! O, welk een zoete taal, geschikt om het leed

van die goede vrouw enigszins te verzachten. Vrouw, wat weent gij? Hoe, wisten de engelen niet, waarom Maria weende? Waren zij dan niet gezonden om haar te troosten? De engelen vragen dit niet, omdat zij het niet weten. Maar zij hebben willen zeggen: hoe, vrouwe, weent gij? U hebt nu reden om verheugd en blijde te zijn. U ziet, dat het graf ledig is en dat het dode lichaam van Jezus er niet in is, dus een bewijs, dat Hij opgestaan is en leeft, waarvan wij getuigen, en weent u nu? Waarom weent u dan? Ach, zo gaat het wel meer met Gods kinderen, dat zij wenen als ze juichen konden. Jakob was bedroefd, omdat Jozef (zo hij dacht) dood was. Maar hij had mogen juichen, want hij was onderkoning van Egypte.

Evenwel, niemand kan zich over een schat verblijden, die hij niet bezit. Zo was het hier ook met Maria. Zij wil dan ook de vraag der engelen beantwoorden en zegt: vraagt gij, waarom ik ween? Het is, omdat ze mijn Heere hebben weggenomen.

O, hoe oprecht komt zij voor de dag. Zij spreekt, zoals het haar op het hart ligt. Zij had geweend van liefde, toen Jezus haar genas, zij had geweend van zielsdroefheid, toen Jezus naar Golgótha geleid werd, en nog weent ze, nu ze hem door de dood moet missen.

Maar lieve Maria! Uw liefde is groot. Maar waar is uw geloof? Geloof u niet, dat Hij is opgestaan? Uw tranen zijn wel Godvruchtig. Maar blind! Maar mij dunkt, ik hoor haar zeggen: Och, dat ik Hem nog maar eens zag, het dode lichaam zou mij nog verkwikken. Maar helaas! dit wordt mij niet vergund, want zij hebben mijn Heere weggenomen. O, welk een vrijmoedigheid, zij noemt Jezus haar Heere! Hem, die door de hogepriester en 't ganse Sanhedrin ter dood veroordeeld was, Die Pilatus had laten kruisigen, en Die aan het kruis gestorven is, Die erkent ze nog voor een Heere van hemel en aarde niet alleen. Maar voor haar Heere! en daar zegt zij van: die hebben zij weggenomen.

Maar, wie bedoelt zij hiermede? Niemand anders dan de overpriesters. Zekerlijk dacht zij, misgunnen zij Hem zulk een heerlijk graf, zij hebben Hem gestolen, en hier of daar in een put of kuil geworpen, en zegt zij: ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben. Mocht ik dat nu maar weten, ik ging dadelijk derwaarts heen. Maar ach, waar zal ik nu heengaan? Niets kan mij troosten zoolang ik Jezus mis! Ach, dat ik Hem vinden mocht. O, die snode schaar, die mij dit verdriet veroorzaakt!

Maar, Maria, uw liefde is te prijzen. Maar uw lichtvaardig oordeel is te bestraffen. U veroordeelt de Joden en zij zijn in deze zaak onschuldig, u bezondigt uzelf in deze zwaarlijk. Ach, waar brengt het blote vermoeden een mens niet toe, wat is men aanstonds genegen het kwade te denken van iemand die onze vijand is. Dus ziet men hoe zelfs de liefde, als zij niet goed bestuurd wordt, verkeerd kan werken.

Maar nauwelijks had Maria dit gezegd, of zij keert zich achterwaarts, zij wil geen langer samenspraak maken, alles is haar te veel, zo zij haar Jezus niet kunnen aanwijzen, dan kunnen zij haar niet troosten en dus gaat zij terug. Maar het schijnt dat er meer in de hof zijn, zij hoort geruis in de hof. Zij ziet een man staan, wie mag dat wezen?

Het is Jezus. Maar zij wist niet dat het Jezus was. Dus wordt haar smart nog niet verzacht, en haar droefheid nog niet weggenomen. Maar het is toch op het hoogst gekomen met haar, de tranen zullen van haar ogen worden afgewist. Jezus weet wel, dat de engelen haar niet kunnen troosten, zij kan het met de knechten niet doen, zij moet de Meester zelf hebben.

Nu, de Heere zal dan ook Zijn belofte aan haar vervullen, en Zich aan haar openbaren. Dit zal dan ons derde stuk zijn.

Hoewel zij Jezus zag, evenwel kende zij Hem niet. Zo ziet men dat Jezus bij ons kan

zijn, met ons spreken, en evenwel nog voor ons verborgen zijn. Hij moet niet alleen tot ons spreken. Maar onze oren moet Hij openen om Zijn stem te kunnen horen, en onze ogen om Hem te kunnen zien. Jezus spreekt Maria aan bijna niet dezelfde woorden, die de engelen tot haar gesproken hadden. Zij was nog in dezelfde toestand, zij blijft nog staan ween. Jezus zegt: *vrouw, wat weent gij? Wie zoekt gij?*

Het schijnt dat zij, in haar overstelpende droefheid, al met het hoofd bukkende, naar de grond heen en weder zag, als iemand die wat kwijt is, hetwelk van groot belang is; en daarom vraagt Jezus juist overeenkomstig haar toestand: wat weent gij? en dat in de vroegen morgen! Wat leed is u geschied? Wat is u overkomen in de hof? Of zijt u iets kwijt van enig goed? Of mist u enig persoon, die u dierbaar was? Geeft het Mij toch te kennen?

Ach, Heere, deze vrouw, zo bedroefd van geest, is één Persoon kwijt! Hanna was bedroefd om een zoon, die zij nog nooit gehad had, I Sam. 1 10. Maar deze Maria is bedroefd over het gemis van een Persoon, die zij gehad heeft. Dus Heere, vraagt Gij, wie zij zoekt? Zij zoekt U. — Maar zij kent Jezus niet, zij meende dat het de hovenier van Jozef van Arimathéa was, en zo zegt zij: *Heere! zo Gij Hem weggedragen hebt, zeg mij waar u Hem gelegd heb en ik zal Hem wegnemen*, vs. 15b.

Maria, denkende dat het de hovenier was, dacht bij zich zelf: zeker hebt u het lichaam uit het graf genomen en het hier of daar op een andere plaats gelegd. O, Maria, eerst hebt u in uw hart de Joden beschuldigd, en nu weer de hovenier. Zij weet niet, waar zij het zoeken moet! Zij zegt: zo u Hem enz.

Maar Maria, u zegt al Hem? Hem! Eerst is het: ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben; nu is het: zo gij Hem! ... ik zal Hem! zonder te zeggen wie zij bedoelt.

Weten zij dan Wie u bedoelt Maria? O, zij is gelijk elke ziel, die vol is van Jezus, om Jezus, die meent dat elkeen dat wel weten moet. 't Is dan: zo gij het gedaan hebt.

Welnu goede vrouw, u tast niet mis. Degene tot Wie u spreekt, heeft Hem weggenomen, (want Jezus had Zichzelf weggenomen). Maar als u wist waar Hij was, Maria, zou u Hem dan wegdragen?

Wel goede vrouw! zijt ge zo sterk? Het is immers ver boven uw macht! Kunt u het lichaam wegdragen van een volwassen mens, en dan nog de honderd pond specerijen, die Nicodémus daarbij gebracht had? En waar zult u dat lichaam naar toe dragen? Ach, goede vrouw, ik denk dat uw liefde groter en sterker is dan uw kracht en dat er meer plaats in uw hart is voor Jezus, dan er in het huis van Kájafas was. Maar zij dacht, dat het de hovenier was. Heeft zij het wel zo ver mis?

Nee, M. G. V.! zij profeteert. Maar in onwetendheid, want waarlijk, Hij is een Hovenier!

Vooreerst van de hof der gehele wereld, ten tweede van de hof der Christelijke Kerk. Immers heeft Hij Zelf de hof der wereld geplant, Johannes 1: 2. Maar vooral Zijn Kerk, die ook dikwijls in Gods Woord onder het zinnebeeld van een hof voorkomt, inzonderheid in het Hooglied van Salomo, Jes. 5 enz. Ja, die hof heeft Hij gekocht met Zijn bloed, die omringt Hij met een vurige muur, daar legt Hij Zich rondom met vele duizenden van engelen, die bereidt Hij van binnen met de ploeg der Wet, die bezaait Hij met het zaad Zijns Woords, bedauwt Hij met de werkzaamheden des Heiligen Geestes, die beplant Hij met bomen van onderscheiden aard, die beschijnt Hij met de Zon der Gerechtigheid, die doorwaait Hij met de noorden- en zuidenwind, en maakt hem vruchtbaar door Zijn genade.

Maar laat ons toch eens even die hof van binnen zien, wat voor onderscheiden bomen en planten daar al te zien zijn!

In die hof hebt u grote eikenbomen der gerechtigheid, die op de noordenhoek van de

hof geplant zijn. Dat zijn de geoefende, bekeerde vromen, die gefundeerd en vast staan, en de winden der verzoeking en doorstaan kunnen.

Maar ginds hebt ge weer enige leiboompjes, die de stormwind niet kunnen verduren. Maar tegen een muur of heining leunen. Dat zijn de jonge, tedere christenen, die meest leven bij de genietingen en de gestalten, die altijd aan de zuidenkant en in de zonneschijn moeten staan, anders verwelken zij. Ach ja, zij kunnen de stormen der verzoeking en bestrijdingen nog zo niet doorstaan! Zij leunen liefelijk op haar Liefste, en door de warmte van de Zon der Gerechtigheid staan zij dan heerlijk te bloeien. —

Ook zijn er in die hof wierookheuveltjes en mirtebergjes, dat zijn zulke christenen, die met schreien en bidden bijna hun ganse leven doorbrengen, want mirre en wierook zijn zinnebeelden van tranen en bidden.

Ziedaar, M. Vr., van zulk een hof is Jezus de Hovenier, en Hij heeft die hof zo lief, dat Hij er Zijn leven voor heeft opgeofferd. Zo ziet u dan, dat Maria onwetend heeft geprofeteerd. Maar dit alles baat Maria niet, zij moet Jezus hebben. Zal de Heere haar nog langer beproeven? Moet zij nog langer ween?

Nee, nee, de proeftijd is geëindigd. De Herder zal Zijn stem doen horen. Jezus spreekt haar wederom aan, en Hij zegt tot haar: *Maria!*

Hij kent de Zijne bij name en zo kende Hij ook Maria. O, dit woord trof haar. Men zegt: als iemand vast slaapt of in bewusteloozen toestand is, en men roept zo een bij zijn naam, dan wordt hij terstond wakker of komt terstond weer tot zichzelf.

Zo was het ook hier met Maria. Op de stem van Jezus komt zij terstond tot zichzelf. Het is alsof zij uit de slaap ontwaakt! Zij keert zich om, en zag Jezus staan, dus schijnt het dat Jezus achter haar gestaan had.

Ja. M. V., als wij vóór, en Jezus achter is, dan is het niet goed, dan dwalen wij, wij moeten zien op de Oversten Leidsman en Voleinder des geloofs en dus dient Hij wel vóór te zijn of wij kunnen er niet op zien. Maria keert zich om, en o wonder, daar ziet zij Jezus zelf!

O, M. V., wie is bekwaam om de zielstoestand van Maria te beschrijven? Nee, zulks kan met geen pen beschreven worden! Nog eens: Maria! zeide Jezus, het was nu maar één woord en dit was genoeg, om haar gehele toestand te veranderen.

Toen Jozef zich niet langer kon bedwingen, zeide hij tegen zijn broeders: *Ik ben Jozef, die gij verkocht hebt.* O, zo was het ook hier, alsof Jezus Zich niet langer verbergen kon voor deze goede vrouw. Eerst had Hij door de engelen Zijn Woord tot Maria laten spreken, toen sprak Jezus Zelf op een bijzondere wijze tot haar persoonlijk: Maria! Het was alsof Hij zeide: Maria, kent u Mij niet? Kent ge uw Jezus niet meer? Ben Ik u zo onbekend, daar u door Mij van zeven duivelen verlost zijt? Maria, kom, droog uw tranen eens af, en ziet: Ik ben het, Die met u spreek. Ziet nu niet meer naar het graf, ziet Mij aan, ziet hier ben Ik, die u zoekt!

Ziedaar Maria! dat is nu de Hovenier, waarvan gij een plantje zijt. O, wat heeft die Hovenier haar, die daareven zo dor was, nu groen gemaakt! O, zij herleeft, nu Jezus opgestaan is en leeft. Door Zijn kracht is ook Maria uit haar doodse toestand opgestaan en herleeft!

Haar ziel springt op van vreugde in haar binnenste. Haar hart is verwijd. Haar mond lacht. Haar ogen wenen van liefde! Zij klapt met haar handen van blijdschap. Haar zaligheid is nu verzegeld. Nu is de zon door de dikke wolken heen gebroken, de duisternis is uit het hart van Maria verdreven, een helder licht bestraalt haar ziele. Zij is vol van liefde. Ze kan bijna niet spreken, niet anders dan *Rabbouni*, d. i. Meester.

Eer zij dat woord uitte, had ze zich omgekeerd, dus zag zij haar Jezus in het Aangezicht, waarvan de liefde als afstraalde op haar ziel.

O, Rabbouni, lieve Meester, leeft U nog?

Toen vader Jakob hoorde, dat Jozef leefde, riep de oude en door droefheid grijs geworden vader: Jozef leeft nog, het is genoeg.

Zo was het hier ook met Maria. Jezus, mijn lieve Meester, leeft nog!

Meer kon zij voor ditmaal niet zeggen. Zij bezwijkt van liefde. Zij valt aan de voeten van Jezus neder en zou ze omstrengeld hebben, ten ware Jezus haar dit voor het ogenblik niet belet had.

O, zoete inzinking in de Heere Jezus! O, zalig verliezen van zichzelf! O, heilige sprakeloosheid, waarin zij als verzonken ligt!

Hierbij zullen wij het nu voor ditmaal laten en het overige van deze derde Paasstof in een volgende leerrede laten volgen, omdat deze anders te lang en te vervelend zou worden, en wensen daarom nu tot de toepassing over te gaan.

TOEPASSING.

Wij zien hier in onze Maria, in deze tekst voorkomende, een zinnebeeld van onderscheidene zaken, waarvan ik nu een weinig zal verklaren, en in de volgende leerrede het overige.

Zij komt ons hier voor als een zinnebeeld van een treurig. Maar getrouw Jezus lievend volk in donkere en vervallen tijden, vooral zulke tijden als wij thans beleven. Let maar eens op, M. V.! Maria stond bij het graf, zelfs toen Petrus en Johannes waren weggegaan, en zij weende en bukte in het graf. Petrus was de Apostel der belijdenis (Petra) en Johannes was de Apostel der liefde, en die gingen weg! O, droevige tijden, als de getrouwe belijdenis der zuivere Waarheid weggaat, en ook de liefde bezwijkt, en die beide niet meer gevonden worden in de hof van Gods Kerk! Dit is waarlijk thans de toestand van Kerk en burgerstaat in ons vaderland.

Helaas, beziet maar eens de Kerk Gods in 't algemeen. Waar vindt men de zuivere belijdenis der Waarheid, de leer, de belijdenis, dat Jezus en die gekruist het enige fundament der zaligheid is? Zij is weggegaan M. H., zij is de Kerk als uitgevlucht, en waarlijk, de liefde is ook niet blijven staan, zij is weggevlucht, want wat men ook nog vindt, geen liefde, noch tot God, noch tot de Waarheid, noch tot de naaste. Indien er nog zijn, die nog Waarheid verkondigen, wordt toch de liefde er in gemist. Dit wordt ook niet minder gevonden in de burgerstand, waar de stok liefelijkheid en samenbinding zoowel verbroken ligt als in de Kerk, want wangunst, haat, nijd, zelfzoeking enz., daar is alles mede vervuld.

Voor het grootste gedeelte zijn de mensen geworden gelijk geschreven staat in II Tim. 3: 2-5, liefhebbers van zichzelf, geldgierig, laatlunkend, hovaardig, lasteraars, de ouderen ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig, hebbende een gedaante van Godzaligheid enz. enz. Alzo ziet men, dat waarheid, belijdenis en liefde zijn weggelopen, en niets dan een ledig graf is hier te vinden. Maar in zulk een donkere toestand worden ook enkelen gevonden, die gelijk Maria nog staande blijven, wier hart nog vervuld blijft met innige liefde voor de zuivere Waarheid, en kunnen de plaats nog niet verlaten daar Jezus gelegen heeft. Zij zijn verwonderd hoe het kan zijn, dat grote mannen, die geacht worden pilaren van land en Kerk te zijn, zo haast van stand en plaats kunnen veranderen. O, zij wenen er over, zij kunnen die plaats nog niet verlaten, zij zoeken al weende en wenen al zoekende.

Ach ja, zo zijn er nog velen in ons Nederland en misschien ook wel in andere koninkrijken, die overal zoeken om de echten gekruiste Jezus (in Zijn leer) te mogen vinden. Dan hopen zij eens dit, dan weer wat anders. Daar komt er een te voorschijn

en zegt dat hij wat groots is. Ginds vertoont zich weer een ander, dan komt er weer wat vreemds te voorschijn, want het is bekend dat onze dagen daar vol van zijn. Maar hoe die getrouwe Maria's ook onderzoeken, zij vinden er Jezus niet in, en dus blijven zij treurig ween, omdat hun ziel geen voldoening kan vinden. Zij bewenen de breuk Sions, en blijven hopen dat Jezus uit dat graf der Kerk nog eens te voorschijn zal komen. Dus bukken zij nog gedurig het hoofd daar weer in, d. i. zij gaan er telkens nog weer eens heen, want dan horen zij die praat wel eens: nu moest u er eens inkomen, o, het is nu zoveel veranderd, de leraar is vrij wat nader gekomen en zo al meer.

Nu, dan gaan die Maria's al weer eens luisteren en steken hun hoofd er nog weer eens in, en bukken nog weer eens voor Péor. Maar het is mis, zij vinden Jezus niet, zij blijven ween, en worden zij naar de reden gevraagd van hun ween, het antwoord is gereed: zij hebben mijn Heere weggenomen, en ik weet niet, waar zij Hem gelegd hebben. Ach, helaas, het is zoo, Jezus is weggenomen! Maar gelijk daar in de hof, also hier. Jezus had Zichzelf weggenomen, een levendige Jezus kon in het graf der doden niet blijven. Hij was daar uitgegaan, en had twee engelen daarin gelaten, nog voor een tijd, om de zoekende en weende Maria's, dat zijn oprecht zoekende, getrouwe zielen, te onderrichten dat Jezus er niet meer is. Maar dat Hij hen voorging naar Galiléa, en daarna zijn er de engelen ook uitgegaan. N

u, vanwege al de gruwelen des volks, die in land en Kerk openbaar worden, wegens al de verguizing en bespotting, die Jezus in Zijn Persoon, naturen, ambten, borgtocht en in Zijn Waarheid wordt aangedaan, heeft de Heere Jezus Zichzelf weggenomen uit ons land en uit de Kerk. Weg is Jezus, uit de landsvergaderingen, weg uit de hogere en lagere scholen, weg uit de Kerk, weg uit de onderlinge bijeenkomsten, weg uit de huisgezinnen! Ja, zeg mij eens, waar is Jezus thans te vinden?

Let wel, M. H., enkelen niet te na gesproken, want hier of daar zal nog wel een klein overblijfsel zijn, zodat men waarlijk niet weet waar Jezus Zich gelegen heeft. Jezus is dan uit het graf der Kerk uitgegaan en zal er niet weer inkomen.

Hij heeft nog enkele getrouwe leraars in dat graf gelaten. Maar niet om de Maria's te zeggen, dat zij maar wachten moeten, totdat Jezus weer in dat graf zal komen, omdat de zoeken er nog in zijn, d. w. z. Omdat er de Bijbel, Psalmen, Catechismus, Formulieren enz. Nog in zijn, alsof zij er daarom in zouden moeten blijven.

O, nee, die leraars laat de Heere er nog in, om hen toe te roepen: *Hij is hier niet, ziet de plaatse*, enz.

Dit geroep en deze waarschuwing hebben gedaan: Ds. M. te 's Hage in 1827, Ds. De K. te Ulrum in 1833, Ds. M. te Wijk bij Heusden, Ds. Br., toen te Waarder, Ds. De Cl. te Capelle en meer anderen. Enigen zijn dat graf al uitgegaan, erf door de dood óf door ouderdom, anderen zal de Heere er zeker uit uitbrengen, als er geen zoekenden meer te waarschuwen zijn, want indien het levendige engelen zijn, bekeerde leraars, dan kunnen zij het er niet in uithouden, want het leven kan met de dood geen gemeenschap hebben. Dus kunnen de wenende, zoekende en onstandvastige zielen zien tot van hun onderrichting, dat zij met al hun zoeken en droefheid nog met de rug naar Jezus staan. Ach volk, dat u 's Heeren stem nog eens mocht horen en u eens omkeren mocht om uw begeerte van dat graf af te trekken en uw Jezus eens mocht aanzien, dan zou u uw onkunde moeten beween.

Maar, merk op, volk. Hij gaat u voor naar Galiléa, daar zult u Hem zien, dat is bij die armen, geringen hoop, waarvan de voorgangers maar arme Galilese vissers zijn, want daar wordt Jezus in Zijn werking nog openbaar!

Ziedaar, M. H., hetgeen wij tot een algemene lering uit deze tekst hebben afgeleid. Ik

hoop, dat menigeen daar een lering van mag wegdragen.

Maar nu moeten wij wat meer op ieder in het bijzonder aankomen, en dan zal onze Maria in ***de eerste plaats een voorbeeld zijn ter beschaming van velen.***

Wij zien hier onze Maria blijven staan bij het graf, toen allen wegliepen. Zij was Jezus gevolgd in Zijn leven, zij volgde Hem naar Golgótha, zij stond bij Zijn kruis, zij was bij Zijn begrafenis en blijft hier bij Zijn graf. Maar hoeveel belijders zijn er niet onder ulieden, die Jezus gans niet kennen, zelfs niet eens naar de letter, niets weten van Zijn naturen, noch van Zijn namen, noch van Zijn staten, noch van Zijn weldaden.

Hoe zouden zulken Jezus kunnen liefhebben? Hoe zouden zij naar Jezus zoeken, die zij toch niet kennen? En die Jezus niet kent, al ziet hij, zo is hij toch blind, al hoort hij, zo is hij toch doof, al leeft hij, zo is hij toch dood, zeide Lakstantius.

Maar ook, hoevelen onder u, die Jezus schenen te zoeken en in Zijn leer en Kerk volgden. Maar het is voor een tijd, omdat u verkeerde bedoelingen had. Zo kon u in de ure der verzoeking niet staande blijven.

Sommigen van u zijn gelijk de zwaluw, die des zomers komen en des winters weer weggaan, die de Kerk gebruiken als een huurhuis. Als het hun niet bevalt of als ze hun zin niet kunnen verkrijgen, vertrekken zij weer naar een ander genootschap. Liederen, die de Kerk en Jezus maar zoeken als Hij brood uitdeelt en als men langs de rozen van voorspoed wandelt. Maar zodra men doornen begint te zien, vlucht men weg, gelijk Demas van Paulus.

O, hoort eens wat Petrus van zulken zegt, 2 Petrus 2: 21, 22, het ware hen beter dat zijden weg der gerechtigheid nooit gekend hadden.

Nee, zo deed onze Maria niet. Zij bleef staan. Zij weende om het gemis van Jezus! Maar o, hoe onverschillig zijt u omtrent Jezus, Zijn volk en leer! U bekommert er u in het minste niet om, of Jezus uit land, Kerk of huis vertrokken is. Ja zelfs is Jezus voor velen uwer een last en u zou wel wensen, dat Hij Zich maar nooit in uw huis of elders openbaarde, want Jezus is een licht, en dat kunt gij, die enkel duisternis zijt, niet verdragen. Dat licht zou uw duistere en duivelse werken openbaren. Nooit hebt u nog een traan geschreid over het gemis van Jezus. U beseft niet, hoe ongelukkig zulk een land en volk, Kerk en huis is, waar Jezus gemist wordt.

Ja. Maar ook ongelukkig elk mens, die Jezus mist, want de plaatsen waar Jezus weg is, zijn tronen des satans, daar wordt gemist het licht, leven en zaligheid en daar is duisternis, dood en rampzaligheid. Dus is zulk een schepsel een voorburcht der hel, want alle boosheid vervult zijn hart.

Nee, zo was het met Maria niet, want zij weende zolang zij Hem miste. Maria bukte in 't graf. Maar wie van ulieden heeft ooit gebukt gegaan onder het, pak uwer zonden? Of gebukt uit heiligen eerbied voor Jezus?

Ach nee, ook daar zijt u vreemd van. Voor mensen te buigen en hen te eerbiedigen. Maar God te versmaden en Zijn bevelen te verachten is de ganse praktijk uws levens. Nog eens, Maria noemt Jezus een hovenier, of liever zij dacht het en noemt Hem Heere. Maar zij tastte niet mis. Nu, die Hovenier is het, op Wiens voorbede u nog zoveel jaren zijt blijven staan. Reeds lang had u verdiend om uitgeroeid te worden, omdat u zoveel jaren hebt gestaan als een onvruchtbare boom, onder zoveel middelen der genade. Maar op de bede van Hem: *laat hem nog dit jaar staan, is het, dat u nog niet zijt uitgeroeid.*

O, ziet dan toch toe, zondaars, dat al deze weldaden van Gods lankmoedigheid niet tegen u getuigen en straks alles van u zal weggenomen worden. Ja, van u zullen weggenomen worden al die dierbare genademiddelen, de leraars, die God tot u gezonden had, de prediking des Woords en de getuigenissen Gods. Weggenomen al de

genoegens van dit leven, waarin ge u nu verlustigt. Weggenomen al uw afgoden, waarop u nu vertrouwt. Ja, ook zal weggenomen worden uw ziel van het lichaam. U zult geheel en al worden weggenomen in Gods toorn!

Straks, zodra het jaar van Gods welbehagen geëindigd zal zijn, dan zal de Hovenier de bijl des doods en des oordeels nemen, kappen u af, en roeien u uit de lande der levendigen en stoten u voor eeuwig weg van Zijn aangezicht in de rampzalige helle!

Ach zondaars, bedenkt dit toch eer het voor eeuwig te laat is. O, dat God u eens zocht, opdat u Hem mocht leren zoeken. Het is nog heden! Het is nog te vinden. Het is nog geen afgesneden zaak. Hoort wat de Heere nog roept in Zijn Woord, Psalm 2, kust de Zoon, enz.

Maar ik kan niet meer doen dan het u aanzeggen. Ach, mocht de Heere het aan uw ziel heiligen, dat is mijn wens!

Maar het wordt tijd, dat ik een woord spreke tot u, *weende Maria's, die al zolang naar Jezus gezocht, en bij het graf hebt staan wenen.*

Ik moet u eens vragen, hebt u in deze tekstwoorden uw naam niet horen noemen? Zag u in deze Maria uw beeltenis niet, zoowel in haar naam als in hetgeen haar gebeurd is, alsook de toestand waarin zij zich bevond? Haar naam was Maria, hetwelk betekent: bitterheid van de zee, of mirre, d. i. tranen van de zee. Immers hebt u de bitterheid van de zee der zonden leren kennen en gevoeld dat ze u bitter waren. O, hoe hebt u deze met hete tranen beschreid. Maar ook hebt u de bitterheid van de zee der wereld moeten ondervinden. Die heeft u ook dikwijls de mirre-tranen uit de ogen geperst.

O, hoe bitter is het u, om te moeten wonen in een land, daar u dagelijks uw ziel moet kwellen over het horen en zien van zoveel ongerechtigheid!

Hoe bitter is het in uw beroep! Wat wordt u niet versmaad om Christus' wille, hoe bitter onder uw familie, ja soms in uw eigen huis. Maar vooral voor uw eigen ziel, daar het gevoel uwer zonden u gebukt doet gaan en u het hoofd niet kunt oprichten. Ach, wat kost u dat al tranen, als u de breuk ziet, die zo groot is als de zee, en die niemand kan helen. O, hoe treurt u bij de gedachte dat u eenmaal wellicht in de diepen afgrond van Gods toorn zult storten en u voor altoos Jezus zult moeten missen en van Zijn volk zult verstoten zijn.

O, mijn zielen, daar staande met Maria, kan er u niemand vandaan halen, de belijdenis zou u zulk een plaats doen verlaten. Maar de genade Gods houdt u staande, anders waart u lang bezwelen. Geen engelen kunnen u daar troosten. Nee mijn ziel, u moet Jezus hebben. Maar u ziet niet dat u nog met de rug naar Jezus gekeerd staat. Maar houdt moed! De zon van uw levenstijd zal niet ondergaan, of de Zon der Gerechtigheid zal Zich aan u wel geopenbaard hebben. En als u dan de stem van uw Herder horen zult en u Hem met de ogen zult zien, dan zult u in Hem zien een zee, ja een onpeilbare zee van verzoening voor al uw zonden, welke in die zee van Christus' bloed voor eeuwig zullen verzinken!

O, hoe duidelijk is het, dat dezelfde geest welke in Maria was, ook in u woont.

Let eens: Maria heeft nergens rust, zij kan het bij de andere vrouw (haar vriendinnen) niet houden, ook niet bij de Apostelen, ja zelfs niet bij de engelen! Zij blijft nog liever eenzaam staan ween, in de hoop van Jezus nog eens te zullen vinden. Ik vrage u, niet alleen of u het in de wereld en bij de wereldse mensen, en in de zonden houden kunt, ik weet zeer wel, dat u liever zou sterven als daarin langer te leven!

Maar kunt u het zelfs wel houden bij uw beste vrienden en vriendinnen? Ja, kunt u de rust wel vinden bij uw geliefdste leraars?

Immers nee! Gij zijt als een gejaagde, uw ziel heeft nergens rust, voordat u Jezus hebt. Het is bij u: ach, wist ik maar, waar ik Hem vinden mocht, ik zou tot Zijn stoel

komen! Vond ik Hem op de straten, ik zou Hem in mijn moeders huis brengen!
Is dit nu uw zielstoestand, M. V.? Welnu, dan ziet u in Maria uw beeld, want alzo was het ook met haar gesteld, en zoowel als de Heere Jezus Zich aan haar openbaarde, zal Hij ook Zijn belofte u niet onthouden.

En gij, M. V., die al wat meer gevorderd zijt op de weg der genade en van vele ondervindingen kunt spreken, ook u ziet uzelf in deze vrouw naar het leven geschetst. Maria was van de Heere Jezus beweldadigd. Hij had zeven duivelen uit haar geworpen. Daarna schijnt zij Jezus gevolgd te zijn en veel in Zijn nabijheid verkeerd te hebben. Maar nu miste zij Hem, die haar ziel liefhad. Zo zijn er immers ook onder u, die weten wat er aan hen geschied is; hoe de Heere hen op hun zondeweg heeft staande gehouden, verlost heeft van de heerschappij des satans en gebracht tot God, de heerschappij der zonde verbroken hebbende in hun ziel en Zijn Geest in hun hart heeft uitgestort. Ja, hen ook heeft doen ondervinden wat het zegt, in de zalige nabijheid van Jezus te verkeren, zodat zij mochten zeggen: het is goed, nabij God te zijn! Maar wellicht verkeren zij nu in een gans anderen toestand.

O, kinderen Gods, hier kunt u leren de wisselende toestanden van Gods volk hier op aarde. Daar u eertijds gewandeld hebt in het licht van Gods aanschijn, moet u nu in het donker omzwerven. Is uw Jezus ook van u weggenomen? Zijt u Hem kwijt geraakt? Is uw ziel daarover ontsteld? Is uw lichtende zon ondergegaan en heeft een zwarte, donkere wolk uw ziel als overdekt, zodat u in tranen moet uitbreken: mijn Heere is weggenomen! Kan niemand u troosten?

O, nee, zegt gij, want is er een smart gelijk mijn smart? En wie zal dan een verslagen ziel opbeuren? Mijn ziel weigert getroost te worden, omdat ik Hem mis, die mijn ziel liefheeft!

Maar, zeg mij eens, wat is de reden, dat uw Liefste geweken is? Hebt u wel naar de oorzaak van Zijn weggaan van u onderzocht? Zijt u misschien niet in een slaap van zorgeloosheid geraakt of hebt u Hem bedroefd niet uw hart aan de dingen van de wereld te geven, want Hij is jaloers over u. Of zijt gij misschien gelijk Jozef en Maria met de schaar der wereldse mensen en wereldse daden of gesprekken al stillekens weggereisd, zodat u hierdoor uw Jezus kwijt geraakt zijt? Of heeft Hij Zich misschien verborgen om uw liefde en getrouwheid te beproeven? Is het eerste waarheid, dan zult u zelfverwijt hebben, dan stoot ge u overal aan en zult veel van uw vrijmoedigheid verloren hebben. Maar is het laatste 't geval, zo zal het liefdesvuur in uw hart blijven branden en de lust en ijver zal niet verflauw.

Maar ik weet wel, u kunt niet tevreden, veel minder verblijd zijn, voordat u Hem weer vindt. Maar dit maakt dan ook het werk van uw zoeken uit. Ach ja, u zoekt Hem in de prediking des Woords, dan denkt u weer, dat u Hem zult vinden in de sacramenten, dan hoopt u Hem weer te vinden bij de vromen in de bijeenkomsten en dikwijls zoekt u Hem ook in het gebed.

En als u Hem in dat alles niet vindt, wordt dan uw ziel niet moedeloos? Doornat u dan uw bedstede niet met tranen? Ja, vermengt u er uw drank niet mede, en vreest u niet, dat ge uw Jezus wel niet meer zult vinden?

Ach, mij dunkt, ik zie u daar zo bedrukt staan, alsof er voor u geen hulp of uitkomst meer is of komen zal. Maar, M.V., staat u niet met de rug naar Jezus toe? Is er bij u wel een pleiten op Zijn beloften, of is ook dat van u weggenomen?

O, waarlijk, droevige toestand!

Ja, mijn christen, in zulk een toestand kan een kind des Heeren geraken, dat alles van hem weggenomen is: zijn licht, levendigheid, gelovige werkzaamheid, hoop, liefde tot God en Zijn dienst, lust en ijver, ja, zelfs zijn gebed en vertrouwen.

In zulk een verlating des geestes kan een christen komen en niemand kan hem dan uitredden. Maar de Heere heeft daar wat groots mede voor.

Welnu, ik mag u toeroepen: Hij zal Zijn volk niet eindeloos kastijden, op het onverwachts zal Hij u komen verrassen en zeggen: Ziet, hier ben Ik! Is er dan nu eens een avond van gewezen, straks is er weer een morgen van gejuich!

Slechts één woord heeft Jezus maar te spreken en uw ziel is uit de banden en Jezus neemt weg alles wat u hinderlijk is. Gedenk, wat Hij bij Maria gedaan heeft.

O, bedrukte ziel, die nu als door onweder wordt voorgedreven, en ongetroost zijt, houdt moed! Hij zal komen en Zich aan u openbaren.

O, gelukkige zielen, die zulks mag gebeuren! Het zalige daarvan wensen wij in de volgende stoffen te verhandelen.

Maar dit wil ik tot uw troost en sterkte nog zeggen gelijk u tot uw zielssmart moest ondervinden, dat Jezus en alles wat u tot troost kon dienen (tot smart voor uw lichaam en ziel) is weggenomen (veel is er wellicht al van u weggenomen en misschien neemt de Heere nog meer van u weg) dit is evenwel zeker, dat de Heere Jezus eens ook alles van u zal wegnemen, wat hinderlijk is voor lichaam en ziel.

Uw vijanden zal Hij wegnemen, uw valse vrienden uitroeien, uw zonden uitwissen, uw ongerechtigheden niet meer gedenken, uw duisternis doen verdwijnen, uw ongelooft doen ophouden.

Ja, Hij zal eenmaal al uw klachten in droefheid verwisselen, zodra Hij u Zijn stem zal doen horen en Hij uw ogen zal openen, zodat u Hem zult zien en kennen. Dat zal immer straks gebeuren, als Hij uw ziel uit het lichaam der zonde en des doods zal verlossen?

O, dan zal het geen Maria, d. i. bitterheid meer zijn, want dan zal alle bitterheid weggenomen zijn. Dan zult u kunnen zeggen: noem mij niet meer Maria. Maar noem mij Naomi, want de Heere heeft wat goeds en groots aan mij gedaan.

Hiermede zullen wij eindigen en besluiten met het 4de rijmversje van de 30sten Psalm:

*Perst eens de bittere tegenspoed,
Des avonds het benauwd gemoed
Tot naar gejammer en geklag,
Nauw rijst des morgens vroeg de dag
Of God verleent in plaats van lijden,
Weer stof tot juichen en verblijden.*

AMEN.

NAZANG: Psalm 34: 2.

11. Mijn Vader uw Vader, Mijn God, uw God

VOORZANG: Psalm 30: 3 en 4.

TEKST: Johannes 20: 17 en 18.

17. Jezus zeide tot haar, en raak Mij niet aan, want Ik en ben nog niet opgevaren tot Mijn Vader. Maar ga heen tot Mijn broeders, en zegt haar: Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God!

18. Maria Magdalena ging en boodschapte de discipelen, dat, zij de Heere gezien had en dat Hij haar dit gezegd had.

Des avonds vernacht het geweest. Maar des morgens is er gejuich, zegt onze Goddelijke dichter in Psalm 30: 6b. Deze dichter was koning David, die deze taal kon voeren niet alleen uit de wetenschap of kennis, die hij had uit Gods Woord. Maar vooral ook uit zijn eigen ondervinding.

Uit Gods Woord kon hij het weten, omdat de Heere zulk een weg altijd met Zijn Kerk en volk heeft gehouden.

Daar was een avond van geweest, toen de Heere de gehele wereld door de zondvloed onder water zette en alles wat een adem des levens had de geest gaf. Maar een morgen van gejuich, toen Noach de ark uitging om het aardrijk te bebouw en de Heere te offeren. Een avond van geweest voor Israël, toen het nagejaagd en verdrukt de Rode Zee moest intrekken. Maar een morgen van gejuich, toen het 's morgens op de oever stond en de vijanden verdelgd zag. Geween was er in Babel, Psalm 137. Gejuich was er in Jeruzalem, Psalm 87, 122 en 126.

Zo zal het ook eens met de ganse Kerk zijn. Als zij aan het einde van de strijd zal zijn en de morgenstond van haar eeuwige verlossing aanbreekt, zal de Heere alle tranen van haar ogen afwissen. De avonden van geweest zullen dan ophouden, want aldaar zal geen nacht meer zijn en er zal een eeuwig gejuich wezen. Dat geweest gejuich ondervinden ook al Gods kinderen in het bijzonder, de avonden van geweest de morgens van gejuich zijn bij hen menigvuldig. Dikwijls gaat de zon des lichts bij hen in de ziel onder en dan komt het wild gedierte uit de hollen om roof.

Dat is geen tijd van blijdschap, M. V.. Maar dan zucht en weent men. Maar gaat de Zon der Gerechtigheid weer op in de ziel, dan verdwijnt de duisternis en het wild gedierte verbergt zich. Let wel, M. H., het is dan niet dood. Maar het verbergt zich voor die tijd, want het kan het licht niet verdragen. Maar de ziel kan dan weer juichen. Dit heeft ondervonden vader Abraham bij Abimelech, Jakob in Kanaän, Jozef bij zijn broeders en bij Potifar en ook hier koning David.

Hij wist van ween, kermen en schreien, als hem alles ontviel en God Zich verborg. Maar hij wist ook van juichen en zingen als de Heere hem weer had uitgeholpen en gered. Ziet dit alles tezamen zelfs in deze kleinen Psalm. En immers kan dit met. Het volste recht gezegd worden van onze Maria Magdalena, die op de avond na Jezus' kruisiging, toen Hij begraven werd, heerlijk weende, en wier tranen door geen schepsel waren. Op te drogen, zelfs door geen engelen.

Ofschoon zelfs de zon der natuur uit haar kimmen was verrezen, zo was daarmee de duisternis haar ziel niet verdwenen, en het wild gedierte der bestrijdingen en aanvechtingen nog niet in de hollen verborgen. Maar toen de Zon der Gerechtigheid Zich aan haar openbaarde, o, toen verdwenen alle duisternis van ongelooft, toen vluchtte al dat ongedierte in de hollen, ja toen werden de tranen opgedroogd en de morgenstond om te juichen was nu voor haar gekomen.,

Nu, op dat éne woord van Jezus: "Maria!" is het ogenblik dat zij ook met David kan

zeggen: des avonds vernacht het geweest. Maar des morgens is er gejuich!
Dit zullen wij uit de woorden van onze tekst trachten aan te tonen, waaruit wij drie zaken zullen verklaren.

- Vooreerst: Een verbod van de Heere Jezus aan Maria.
- Ten tweede: Een bevel van Jezus aan haar.
- Ten derde: De gehoorzaamheid van Maria in het volbrengen van haar last.

Ik heb in de voorgaande leerrede aangetoond, dat het blijde uur voor Maria was gekomen, dat de geestelijke Jozef, dat is de Heere Jezus, Zich niet langer kon bedwingen. Maar Zich aan die bedroefde en weende vrouw openbaarde, toen Hij Zijn gezegende lippen opende, waarvan de genadeolie afdroop en Hij Zijn liefelijke stem deed horen tot deze vrouwe, als Hij haar naam maar noemde.

O, welk een woord voor haar, "Maria!" Deze klank dringt door tot haar hart, het is alsof zij uit de slaap ontwaakt. Dat "Maria!" doet haar een ander mens worden, de duisternis verdwijnt, de droefheid vliedt weg, de benauwdheid houdt op, de tranen drogen op, en zij staat in het licht, zij wordt verblijd, zij wandelt in de ruimte, zij juicht in haar binnenste, ja, zij wordt overstelpt van liefde en blijdschap, zodat zij aan de voeten van Jezus neervalt en niet anders kan zeggen als: "Rabbouni!"

O, wat heeft liefde weinig woorden nodig om elkander te verstaan, het is slechts één woord van beide, en daar wordt alles uit verstaan. Hier mag met recht gezegd worden: welgelukzalig is het volk, dat het geklank kent, Psalm 89: 16.

Rabbouni! is haar woord, Meester! lieve Meester! En zo valt zij neder aan Zijn voeten en bezwijkt bijna van liefde. Zeker heeft zij gelijk vroeger de voeten van Jezus willen aangrijpen en kussen, om zo haar liefde tot en aan Jezus nog weer te openbaren.

1. Maar wat hoort zij nu? ***Jezus verbiedt het haar, en zegt tot haar: en raak Mij niet aan!***

O, welk een woord voor Maria, het is licht te beseffen, hoe haar dit zal getroffen hebben. Ach, wat mag dit toch wezen? Zij heeft zo lang getreurd en geweend, en nu dacht zij, dat haar tranen door liefde en blijdschap zouden opgedroogd zijn, en dat niemand haar blijdschap nu meer van haar zou wegnemen, zoals ook de Heere Jezus aan Zijn discipelen beloofd had. Maar helaas, het schijnt dat nu al haar blijdschap is weggenomen, omdat haar gezegd wordt, ja van Jezus Zelf gezegd wordt, dat zij Hem niet mag aanraken. Ach, wat al verwisselende toestanden ondervindt deze vrouw in die morgenstond. Hoe wordt het scheepje van haar ziel geslingerd eer het in de haven der rust wordt ingeleid. Eerst gaat zij gemoedigd, niet heet verlangen naar het graf. Maar op de weg krijgt zij een schok in haar gemoed, toen zij dacht om de steen; die op het graf lag. Dit bezwaar verdwijnt weer en zij is opgeruimd en blijde als zij de steen ziet afgewenteld. Maar de droefheid wordt vermeerderd als zij het graf ledig ziet en Jezus niet vindt.

Maar als zij Jezus ziet en hoort, verdwijnt in één ogenblik al de vorige droefheid en haar ziel is in volle, ja, overlopende blijdschap. Maar het is al weer niet volkomen, de tranen moeten alweer de ogen uitspringen.

Ach, wat was dit een koude morgengroet op deze blijde Paasdag. Zo ziet men, er is hier niets bestendigs. Gods volk draagt wisselklederen, zij hebben gedurig verwisselende toestanden en dat zal ook wel zo blijven duren, totdat zij op de plaats van hun bepaalde bestemming zijn, dan zal er geen verwisseling meer plaats hebben.

Maar wij moeten terugkeren en eens opspeuren wat de reden is, waarom Jezus Maria

verbiedt Hem aan te raken.

Het is dan: *raak Mij niet aan!* Het zijn waarlijk zeer moeilijke woorden om te verklaren. Mag Jezus niet aangeraakt worden? Immers was Jezus zo weigerachtig niet om Zich te laten aanraken. Hij gebiedt het zelfs Zijn discipelen om Hem aan te raken, in Luk. 24: 39: tast mij aan, zegt Hij, en in Joh. 20: 27, gebiedt Hij Thomas: breng uw vinger hier en zie Mijn handen, en steek uw hand in Mijn zijde! En mag nu deze vrouw Hem, die zij zo liefheeft, niet aanraken, Hem, die zij heeft gezalfd in Zijn leven, die zij beweende, toen Hij naar het kruis geleid werd, die zij in de morgen in het graf nog wilde balsemen, die zij even tevoren nog beweende, omdat zij Hem miste!

En nu zij Hem ziet en kent, moet zij horen: *raak Mij niet aan!*

Mogen de vreesachtige discipelen, en een ongelovige Thomas Hem wel aanraken en zij niet? Wat mag daar toch de reden van zijn? Ik weet wel, dat het bevel des Heeren was in het Paradijs omtrent de boom der kennis, dat Adam en Eva die niet mochten aanraken, op bedreiging des doods. Maar Jezus is de Boom des Levens, Hem en Zijn sterkte aan te grijpen is het enige middel der behoud voor een ziel, en evenwel is het hier: *raak Mij niet aan!*

Onderscheiden zijn de gevoelens der Godgeleerden over deze woorden. Sommigen hebben gedacht, dat Jezus nog niet kon aangeraakt worden, omdat Hij was als een brandende kool, zodat wie Hem aanraakte, zich zou beschadigen. Maar dit gevoel is zeer kinderachtig en dat van geleerde mannen! Immers heeft de Heere Jezus Zich op die dag onderscheidene malen laten aanraken, zoals gezegd is.

Anderen hebben gedacht dat Jezus wel van mannen. Maar na Zijn opstanding niet van vrouw wilde aangeraakt zijn. Maar dit is niet alzo volgens Matth. 28: 9.

Chrysostomus denkt, dat de vrouw zich niet eerbiedig genoeg tegen Jezus betoonde, zij zeide maar: *Rabbouni!* en zo wilde zij Hem aangrijpen. Zij was zo gewoon familiair met Jezus om te gaan, eer Hij gestorven was, en was toen ook wel aan Zijn voeten gezeten of gevallen met tranen, en nu bedenkt zij niet, dat Jezus is opgewekt in heerlijkheid! Toen de Heere Zich aan Thomas openbaarde, riep Thomas uit: *Mijn Heere en mijn God!* Die erkende Hem dadelijk voor hetgeen Hij was. Maar dit deed Maria niet, en dus meent Chrysostomus dat zij te onwaardig was om Jezus aan te raken.

Maar dit kan de reden niet zijn, want immers ditzelfde kan gezegd worden van de andere vrouw en van de discipelen. Gregorius meent, omdat de Heere wilde dat zij dadelijk zou heengaan om Zijn broederen te waarschuwen, dat Jezus was opgestaan, en dat zij nu met dat aanraken zich niet moest ophouden, alsof Jezus had willen zeggen: Maria, houdt nu uzelf niet op, met zo aan Mijn voeten te blijven liggen. Maar gaat veel liever haastig heen, om die blijde boodschap te brengen aan Mijn broeders, want Ik ben nog niet opgevaren. Er zal nog tijd genoeg zijn om Mij daarna te kunnen aanraken. Maar beter dunkt mij, zal het gevoel van Augustinus voldoen, welke meent, dat de Heere de vrouw hier van alle vleselijke aanrakingen wil afwennen, en dat Hij nu geestelijk moet aangeraakt worden met handen des geloofs. Dit gevoel behaagt mij het beste, en dit schijnt mij ook geheel met het doel der zaak overeen te komen. Maria was (gelijk doorgaans al de zoekende zielen naar Jezus in den beginne) zeer gezet op het gevoelige leven, zij wil voelen en tasten, alsof anders haar liefde niet kon voldaan worden. Maar het doel des Heeren met Zijn volk is gans anders. Hij wil hen door het geloof doen leven. Paulus zegt ook in 2 Cor. 5: 16: "wij kennen van nu aan niemand naar het vlees, en indien wij ook Christus naar het vlees gekend hebben, nochtans en kennen wij Hem nu niet meer naar het vlees." Het vleselijk aanraken door Moeder Eva van de boom der kennis, strekte maar om het vlees te voeden, waardoor

de dood in de wereld is gekomen, welke alle mensen heeft aangegrepen. Maar deze Boom des Levens moet met geestelijke handen des geloofs worden aangegrepen, opdat zij eeuwig leven zouden. Daarom zegt Jezus ook elders: het vlees en is niet nut. Dit zal dan waarschijnlijk de reden geweest zijn van dit verbod, waarin ook een lering ligt voor de gehele Kerk, nl. Dat de gehele opstanding van Jezus een geestelijke beduidenis heeft, en geestelijk aan elke ziel van 's Heeren volk zal toegepast worden. Maar daarvan hierna iets nader.

2. Nu moeten wij bezien het bevel, dat Jezus aan Maria geeft. En dat zal ons tweede stuk zijn.

Vóór dit bevel aan Maria geeft de Heere de reden aan, waarom Hij haar heen zond: omdat Hij hier op aarde met Zijn lichaam niet blijven zou. Maar spoedig tot Zijn Vader zou opvaren. Maar dat het nog niet zo dadelijk zou geschieden, zoals uit het zeggen van Jezus is af te leiden, want, zegt Hij, Ik ben nog niet opgevaren, willende zeggen: *Maar Ik zal haast opvaren, daarom gaat nu heen tot Mijn broeders, enz.*

Buiten twijfel was de vrouw zeer bedroefd geworden dat zij Jezus niet mocht aanraken, want zeker had zij gedacht, hetgeen de bruid in het Hooglied zeide, dat, als zij Hem vond, die haar ziel liefhad, zij Hem dan vast zou houden en Hem in haar moeders huis zou brengen. Zeker meende Maria nu ook haar lieve Jezus bij haar in huis te brengen, om Hem nu eens goed te onthalen, en naar het lichaam te verkwikken. Maar het een zoowel als het andere mislukte haar. Het werd haar verboden. Maar die droefheid wordt nu weer door Jezus verzoet en weggenomen, als Hij haar de last geeft: ga heen! Die hier dan zendt is Jezus. Hij, Die alle macht heeft in de hemel en op de aarde, de Koning Zijner kerk, Die nu alle heil voor Zijn Kerk verworven had, want Hij was gestorven om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking, Rom. 4: 25. De schuldbrief was nu verscheurd aan het kruis, de kwitantie van volkomen voldoening had Jezus nu verworven, en dat moet nu verkondigd worden aan elk, die daar behoefte aan heeft. En wie zal nu de eerste boodschapster van die goede en blijde tijding zijn? Onze Maria!

De Heere Jezus wil hier het zwakste middel gebruiken om de heerlijkste zaken uit te voeren, een zwakke, bedroefde en weende. Maar ook getrouwe, standvastige en oprechte vrouw moet hier de eerste predikster zijn van het volbrachte borgwerk, de eerste predikster van het Nieuwe Testament. O, hoe betoont de Heere hier weer, dat Hij het zwakke wil gebruiken om het sterke te beschamen. Dus een grote ere voor Maria, welke haar droefheid weer doet verdwijnen en haar ziel als opnieuw opbeurt.

Maar tot wie wordt zij gezonden met deze blijde boodschap?

Tot de discipelen van Jezus, die Hem allen trouweloos verlaten hadden en Petrus, die Hem verloochend had. En die noemt de Heere Zijn broeders. Ga heen tot Mijn broeders! O, eeuwig wonder van Goddelijke liefde! Vóór Zijn dood noemde Jezus hen Zijn vrienden, Joh. 15: 15, en nu, nadat zij Hem allen verlaten hadden, nadat zij allen aan Hem geërgerd waren geworden, en zich geschaamd hadden om Jezus voor de mensen te belijden, ja! zoals Petrus Hem verloochende, en dat wel met vervloeking van zijn eigene zaligheid, en dat tegen zoveel beloofde trouw aan de tafel des Heeren bij het laatste Paasfeest — niettegenstaande dat alles zegt de Heere: *Mijn broeders*.

O, wie moet niet wegzinken bij de overdenking van deze woorden! Hij, Die God is, te prijzen in der eeuwigheid, en naar Zijn menselijke natuur de vlekkeloos Heilige, in Wiens mond nooit bedrog, noch onrecht gevonden is, Die van niemand kon overtuigd worden van zonde, ja Die, zeg ik, noemt hier Zijn broeders zulken, die in zonden ontvangen en in ongerechtigheid geboren waren, en die gelijk alle mensen overtreders

waren van de baarmoeder af aan. Zulken, die met Paulus moesten uitroepen: ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont. Ja nog eens, zulken, die met David behoorden te zeggen: nadat de Heere hun zielen met wijsheid gevoed had, en zoveel Goddelijk licht en genade in hun zielen geschonken, en evenwel zo diep waren gevallen en deerlijk gezondigd hadden, waardoor zij Gods heilig ongenoegen en Zijn rechtvaardige straffen verdiend hadden.

Maar de Heere, Wiens Naam Ontfermer is en Wiens onbegrijpelijke liefde ondoorgrondelijk is, verwijt hen niet één woord. Hij dekt alles met het kleed van Zijn liefde en houdt Zich alsof er niets met hen gebeurd is, ofschoon zij Hem moeite hebben gemaakt met hun zonden. Hij werpt ze achter Zijn rug in een zee van eeuwige vergetelheid. Het is tot Maria: ga heen, zeg tot Mijn broeders.

Maar in welke betrekking kunnen wij hier de discipelen van Jezus als Zijn broeders beschouwen? Was het maar een gewoon zeggen van Jezus, gelijk als Hij Judas "vriend" noemde?

O, nee, M. H., het was hier niet maar broeders. Maar Mijn broeders, en dat waren zij in een dubbele betrekking. Aan de een zijde naar het lichaam, want de Heere Jezus had hun vlees en bloed aangenomen. Aldus mag een gelovige zeggen van Jezus' lichaam: dit is vlees van mijn vlees en been van mijn been. Ja, met Paulus kunnen zij zeggen, dat zij in Christus hun vlees tot een onderpand in de hemel hebben en zo zijn zij ook met Hem erfgenamen van dezelfde erfenis.

Ten andere zijn zij Jezus' broeders in de vereniging met Zijn Goddelijke natuur, want alzo zegt de Apostel Petrus, dat zij de Goddelijke natuur zijn deelachtig geworden, 2 Petrus 1:4, en alzo ook woont die Geest in hen, die in Jezus Christus is, zodat ook de Heere Jezus zegt: dit is Geest van Mijn Geest. *Vader! Ik wil dat zij één zijn, gelijk Wij één zijn, Ik in hen en u in Mij.*

Dit is immers Jezus' eigen woord? Alzo kan de Heere dan zeggen: Mijn broeders, en zo is dan God hun beider Vader en de Kerk hun moeder en zijn al de uitverkorenen hun geestelijke familie, hoewel Jezus de oudste Broeder is van dat huisgezin en het eerstgeboorterecht heeft.

O, zoete overdenking! Zo nauw met Jezus verenigd te zijn. Wij zouden het niet durven denken, had de Heere het niet Zelf gezegd.

Maar wat is de boodschap, die Maria doen moet? Wat moet zij zeggen? Zij moet zeggen hetzelfde wat Jezus haar beveelt. Zij mag daar niets af- of toedoen. Jezus heeft gezegd, dat zij moet zeggen: Ik vare op tot Mijn Vader en uw Vader, tot Mijn God en uw God.

O, wat blijde boodschap! Hier moet Maria een Apostelin worden voor de Apostelen. De zwakke zal hier de sterke dragen.

Maria wilde in de vroegen morgen een doden Jezus wegdragen. Maar nu mocht zij een levenden Jezus door het geloof met haar tong tot de Apostelen uitdragen.

De boodschap is dan, dat Jezus zal opvaren, ja, alsof het reeds geschiedde: *Ik vaar op!* Hoe moet dat verstaan worden? Waarom liet de Heere niet verkondigen dat Hij opgestaan was? Misschien heeft de Heere dit gedaan om zoowel bij Maria als bij de Apostelen dadelijk de gedachte weg te nemen van een aards koninkrijk, alsof Jezus nu op aarde bij hen lichamelijk blijven zou. Dus liet Hij weten, dat Hij opvoer. Nu kon Hij niet opvaren of Hij moest opgestaan zijn. Dus dit lag hierin vanzelf opgesloten, alsook dat het spoedig zou geschieden. En waarheen of tot Wie zou de Heere opvaren?

Hij zeide, *tot Zijn Vader*, enz. Dat Jezus de eigen en eniggeboren Zoon Gods is, weten

we uit Gods Woord, Psalm 2: 6, en dat God die eniggeboren Zoon in de wereld gezonden heeft uit liefde, tot behoud van zondaren, om als Borg voor hen alles te betalen, leert de Heere Jezus in Joh. 3: 16.

En nu Hij dan alles heeft volbracht, zal Hij wederom de wereld verlaten en tot Zijn Vader heengaan.

Dus zegt Jezus: Mijn Vader, Die Mij van eeuwigheid heeft gegenereerd. Maar die Vader is ook uw Vader, om redenen bovengemeld, omdat zij in Christus van de Vader gegenereerd zijn, en omdat zij door de Geest Gods wedergeboren zijn, zo heten zij uit God geboren te zijn. Dus Jezus de eigen natuurlijke Zoon Gods en zij om Christus' wil uit genade Gods kinderen.

Daarom is het, Mijn Vader en uw Vader, en niet, onze Vader en dan Mijn God.

Jezus spreekt hier als mens, en in zoverre Hij de Borg en Middelaar is, en zo is die Vader dan Christus' God, uit kracht van het eeuwig verbond, dat God met Hem gemaakt heeft, Psalm 2: 7: Ik zal van het besluit verhalen enz. Al de eisen van dat verbond heeft Jezus als Borg volbracht, en nu zal die Verbonds-God Hem ook al Zijn beloften van dit verbond schenken, en die Verbonds-God was ook hun God, want zij lagen in die Verbondslendenen van Jezus, hun Hoofd, opgesloten. Toen God dat verbond maakte met de Christus, maakte Hij het ook met hen in Christus. Ook hun Verbonds-God vanwege dat eeuwig trouwverbond, Hoséa 2: 18, 19, toen de Vader al die uitverkorenen als een bruid aan Zijn Zoon schonk. Vader, zegt Jezus, zij waren Uwe, en u hebt Mij deze gegeven, Joh. 17.

Ziedaar dan de inhoud van de boodschap of het bevel, dat Jezus aan Maria gaf. Maar o, welk een taal! welk een alles overklimmende zoete boodschap! Met recht een goede boodschap of tijding uit verren lande. Jezus' Vader hun Vader! Jezus' God hun God! O, welk een nauwe vereniging! Het werd eens door een der ouden uitgedrukt: dit zijn de vier wielen of raderen van Elia's hemelwagen, want daar Christus' Vader de hun en Zijn God hun God is, daar zullen zij ook eens zeker zoowel als de Christus opstaan en ten hemel opvaren tot hun Vader enz. Hier mogen zij wel zingen: *maar blij vooruitzicht dat mij streelt*, Psalm 17.

Maar voert nu onze Maria het bevel des Heeren uit?

O, ja! gewillig is zij. Spreek Heere, en uw dienstmaagd hoort, zal het bij haar geweest zijn.

3. Het zal dan ons laatste stuk zijn, om haar gehoorzaamheid te bezien.

De tekst zegt vers 18, Maria Magdalena ging en boodschapte de discipelen, dat zij de Heere gezien had, dat Hij haar dit gezegd had.

Zodra zij dan het bevel uit Jezus' mond heeft ontvangen, wil zij ook betonen te zijn, die zij gezegd had te wezen. Zij had Jezus genoemd Rabbouni, d. i. Meester. Dus wil zij dan ook gaarne Zijn dienstmaagd zijn. Zij rekent het zulk een ere om voor Jezus wat te mogen verrichten. Zij wil dan voor een ogenblik Jezus verlaten uit het lichamelijk gezicht om een boodschapster te mogen zijn van goede tijding. O, wat zal zij met haast zijn gegaan. Maar haar hart en gedachten blijven bij Jezus. Ach, kon zij Hem maar meenemen! Zij liep dan heen, haar boodschap was beter als die van Ahimaáz en Cuschi tot de koning David in II Sam. 18, die liepen ook wel hard. Maar hun boodschap was dat de zoon des konings dood was, en dit strekte tot droefheid van David.

Maar hier is het een boodschap dat de Koning, Die dood geweest was, weder leeft, en nooit weer sterven zal. Maar opvaren enz. Het is licht te denken, hoe kort haar die weg zal gevallen zijn. Haar voeten zullen geweest zijn als die der hinden. O, wat al overdenkingen zijn er in het hart van Maria omgegaan. Dan is zij met haar gedachten

bij de engelen, dan in het graf, dan bij Jezus en dan weer bij de Apostelen, Dan denkt zij om bij Jezus te blijven, dan weer volgt zij Jezus na in de opvaring, zo komt zij al denkende bij de discipelen. Die zitten zeker te treuren en te wenen in het huis daar zij vergaderd waren. En Maria, die er buiten was, juicht nu. Zo onderscheiden zijn de toestanden van Gods kinderen. Terwijl de een juicht, schreit en zucht de ander. Zij opent de deur van het huis en zeker hebben zij gedacht toen zij Maria zagen, dat zij ook van moedeloosheid was weggelopen, om nu met hen hier te gaan zitten ween.

Maar dit viel gans anders uit. Zij zien haar dan. Wat ziet zij er vergenoegd en vrolijk uit. Wat zou er met haar gebeurd zijn? Want men moet weten, dat een kind Gods niet veinst. Als Jezus hen nabij en goed is, dan is alles goed. Maar missen zij dat, dan missen zij alles. Haar gelaat en gebaren tonen, dat het goed gesteld is bij haar. Maria wacht dan ook niet totdat het haar gevraagd wordt. Maar uit de overvloed des harten spreekt haar mond. Zij zegt tot de discipelen alles, wat zij gehoord en gezien heeft. O, zal zij gezegd hebben: (sprekende uit de volheid haars gemoeds) het is nu geen tijd meer van wenen en treuren. Maar om verblijd te zijn, want ik heb gezien! — Wat gezien? Ik heb engelen gezien! de hovenier gezien! Ja. Maar ook onze lieven Jezus, de Heere Zelf gezien! Ja, Hem levend gezien. —

Zeker heeft zij alles verhaald wat haar bij en in het graf en in de hof was wedervaren, zo van de gesprekken met de engelen, alsook met Jezus. En zouden nu soms de discipelen nog twifelen, of de ogen der goede vrouw niet misleid waren, en zij zich bedrogen had, zo zal zij daarenboven ook nog verhalen wat boodschap Jezus haar had gegeven om aan hen te doen: dat hun ontrouw Jezus' trouw niet te niet deed! Dat Hij hen Zijn broeders noemde, ofschoon zij zich als vijanden hadden gedragen. Zijn liefde was omtrent hen nog niet verkoeld, eeuwig blijft Hij dezelfde.

Welnu, dat laat Hij door Maria verkondigen, en dat Hij zal opvaren tot Zijn God en Vader, en dat die God en Vader ook hun Vader en hun God is! Genade is toch uitgestort op Zijn lippen.

Toen Jezus op de berg Zijn lippen opende tot Zijn discipelen, Matth. 5, was het enkel genade-olie, die van Zijn lippen afdroop, en nu Hij opgestaan is, daalt die hemeldauw weer op hen neder. Met één woord, zij vertelt alles wat Jezus haar gezegd had. Hoe nu die boodschap door de discipelen is aangenomen, toont ons Markus in hoofdstuk 16: 11, hij zegt: zij geloofden het niet. En Lukas zegt, haar woorden schenen voor hen als ijdel geklap, hoofdstuk 24: 11, Dit was al weer een schok voor Maria.

Let eens wel, M. H., een zending van Jezus te hebben, Zijn eigen woord uit Zijn mond ontvangen te hebben, om het hen tot hun troost in Jezus' Naam en op Jezus' last te verkondigen, en daarenboven wat zij nu zelf met haar oren gehoord, met haar ogen gezien en ondervonden heeft, en dat nu alles voor ijdelheid te houden, wat dat nu voor het Godvruchtige gemoed van deze vrouw geweest zal zijn. Maar wat mag hier toch de reden van geweest zijn. Zij hadden immers geen reden om die vrouw voor een leugenares te houden? Waarom dan haar zo bedroefd?

De reden hiervan zal Jezus aantonen in Luk. 24: 25. En de hoofdbron zal geweest zijn: ongelooft en hoogmoed. Bijvoorbeeld, zij mogen geredeneerd hebben: indien de Heere waarlijk was opgestaan, dan zou Hij Zich aan ons wel hebben geopenbaard. Maar niet een van ons heeft Hem gezien, en wij zijn toch Zijn discipelen. Maar deze vrouw hebben zich wat ingebeeld, het was nog duister en zo heeft de fantasie gewerkt. Zij hebben gedacht dat zij wat gezien hebben, het is vrouw wel eigen om zich wat te verbeelden en daar dan van te praten. Of dat zij zich hebben laten bedriegen, door de hovenier of iemand anders, die hen heeft willen wijs maken, dat hij de Christus was. Maar wij zijn zo lichtgelovig niet, om ons alles zo maar wijs te laten maken. En alzo

blijven zij in het duister omdwalen, totdat zij zelf Jezus zullen zien. Ach ja, het kan ook met niet minder gesteld worden. Maar het was hier alweer gelijk in Luk. 10: Maria had het beste deel, zij had Jezus gezien, en dat konden zij uit haar hoofd niet praten, want de kracht daarvan was aan haar ziel geheiligd. Ziedaar, M. H., hebben wij de letter der waarheid verklaard.

Laat ons nu eens zien of er ook ***nog enige leringen*** onder verborgen liggen, en laat ons dan met een woord van toepassing besluiten.

Mij dunkt, dat hier zoete leringen in verborgen liggen, als wij eens in de geheimen mogen ingeleid worden. En als ik dan hier in de vroegen morgen van de eerste dag der week, bij het opgaan der zon, daar in de hof van Jozef van Arimathéa de Heere Jezus, de engelen en Maria tezamen in de hof zie, dan word ik teruggeleid naar de eerste dag, ja in de vroegen morgenstond der wereldschepping, toen de Heere God het licht schiep. God sprak daar zij licht! en daar werd licht! Alzo verdween de duisternis, welke vóór die tijd op de afgrond was, Alzo zien wij hier de donkere nacht van schaduw des doods verdwijnen, toen men in de vroegen morgenstond van de eerste dag der week, dat Waarachtige Licht, die Zon der Gerechtigheid, zag verrijzen. Zag men in het Paradijs de eerste Adam, toen hij uit zijn slaap ontwaakte, zijn vrouw tot hem gebracht, zijnde vlees van zijn vlees, en been van zijn been, alzo zien wij hier de tweeden Adam uit de slaap des doods ontwaken en als tot Hem gebracht deze vrouw Maria, welke als een zinnebeeld mag strekken van de Kerkvrouw, welke door des Heeren Jezus lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid verworven is, en door de Vader Hem toegevoegd uit kracht der belofte, als Hij Zijn ziel tot een schuldoffer gesteld zou hebben, dat Hij zaad zou zien, Jes. 53: 10. Die werd Hem hier nu als toegebracht, en immers kon de Heere Jezus hier ook zeggen: *dat dit vlees van Zijn vlees en been van Zijn been was.*

Ja, nog meer. Die Kerkvrouw heeft ook *Geest van Zijn Geest*.

Immers is de tweede Adam daar zo nauw mede verenigd, dat Hij zegt: Vader, Ik wil, dat zij één zijn gelijk Wij één zijn, Ik in hen en u in Mij. De man zou vader en moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, zeide Adam. De Heere Jezus heeft alles verlaten en Zijn van de Vader geschonken en door Zijn bloed gekochte Kerkvrouw aangehangen. Adam en Eva waren in de hof van het Paradijs, Jezus en Maria waren in de hof van Jozef van Arimathéa.

Eva at in de hof van de verboden boom en bracht alzo door de zonde de dood in de wereld.

O, droeve tijding, dat door één zonde de dood in de wereld is gekomen en doorgedaan tot alle mensen. O, droeve dag, toen deze doodsklok luidde!

Dus door één vrouw kwam zonde en dood in de wereld, en ook door één vrouwe, Maria, kwam in de wereld Hij, Die de zonde zou wegnemen en de dood teniet doen, één Maria ook zat aan Jezus' voeten om van Hem te leren, één Maria zalfde Hem en één Maria is hier de blijde boodschapster van Zijn opstanding.

De eerste Maria dus verkondigt de vervulling: een Kind is ons geboren, enz., Jes. 9: 5; de tweede Maria erkent Hem voor een Profeet, die Zijn volk leert, want zij zat aan Zijn voeten; de derde Maria kondigt Zijn verzoeningsdood aan, en deze vierde Maria verkondigt Hem als Koning, Die alles heeft volbracht en over zonde, dood, duivel en hel heeft getriomfeerd.

Dus bracht één vrouw de boodschap des doods, zo zien we dan ook dat door één vrouw al die heugelijke boodschappen, die het leven en de zaligheid aankondigen, in de wereld zijn gekomen.

Nog eens: in een hof werd de zonde bedreven door de eerste Adam; in een hof werd voor de zonde geboet door de tweede Adam, nl. in de hof van Gethsémané, en in een hof werd ook de zonde begraven; uit de hof kwam nu ook het Leven te voorschijn. Ziedaar, de hof van Jozef van Arimathéa in een Paradijs herschapen, daar wij de tweeden Adam, de Heere uit de hemel, zien wandelen, zijnde de Vader der Eeuwigheid van al Zijn uitverkoren kinderen, met Zijn zo zeer geliefde Kerkvrouw (afgebeeld door Maria) die met recht een *moeder aller levendigen* mag genaamd worden. Alzo mogen we dan hier met Paulus uitroepen, 2 Cor. 5: 17: het oude is voorbijgegaan, ziet, het is al nieuw geworden.

Maar ik zie hier ook nog een **tweede lering** onder verborgen liggen en wel deze: dat de Heere Jezus hier geen machtigen, rijken of wijzen gebruikt om de eerste blijmare van Zijn heerlijke opstanding te verkondigen, ja, zelfs geen Apostelen. Maar een zwakke, eenvoudige vrouw. Maar die in oprechtheid Jezus liefhad.

Dit was een voorbeduiding, dat onder de tijd van het Nieuwe Testament, zo dikwijls als de Kerk van Christus door de wijze filosofen zou bedorven zijn, zodat ze als onder het stof zou bedolven liggen, de Heere Jezus haar dan door zwakke en geringe mensen en middelen weder zou herstellen, die uit liefde tot Jezus en de Waarheid zelfs hun leven zouden opofferen.

En zulks is immers ook altijd gebleken, beziet maar eens de kerkelijke geschiedenissen, welke geringe middelen en eenvoudige personen de Heere gebruikt heeft en nog gebruikt, tot herstel en opbouw van Zijner kerk! Maar het ging en gaat nog onder de mensen, en vooral onder de geleerden, al waren of zijn zij ook bekeerd, zoals het bij de Apostelen ging, dat zulke eenvoudige Maria's niet geloofd worden, hoewel de Heere toch Zijn raad uitvoert. Dus laat ons dan niet geërgerd worden als de Heere Zich van zulke middelen wil bedienen, denkende veel aan de woorden des Heeren, Jeremia 45: 5, zoudt ge u grote dingen zoeken? en zoekt ze niet!

Ziedaar M. H., u deze leringen opgelost. Maar nu wordt het tijd, dat wij nog eens met dit alles tot onszelf inkeren, hetzij dan tot overtuiging en bestraffing voor onbekeerden, alsook tot bemoediging, vertroosting en versterking van Gods volk!

TOEPASSING.

Het is zeker, dat deze Paasstof van Jezus' opstanding een stof van blijdschap is, zoals wij uit de verklaring gezien hebben, want het is waar, dat er nooit treuriger avond en nacht geweest is, als toen Jezus aan het kruis was gestorven en in het graf gelegd. Maar ook nooit vrolijker morgen en blijder dag, dan toen Jezus was opgestaan. Groot mag de blijdschap geweest zijn, toen die bedroefde weduwe te Naïn haar zoon uit de dood weer levend tehuis zag komen. Maar dit kan niet opwegen bij de blijdschap welke de Kerk had, toen zij haar Jezus uit de dode weer zag opstaan. Maar die blijdschap was niet voor allen! Zeker, de Joden, zoals Kájafas en zijn aanhang, en de heidenen hebben zich niet verblijd. Maar het waren de Maria's en ook een ieder, die om Zijn gemis getreurd en geweend had, en alzo zal dan ook nu deze stof niet tot blijdschap voor allen strekken.

Immers vooral niet voor u zondaars, die Jezus niet kent, en dus nog nooit over het gemis van Jezus hebt getreurd, noch geweend, ja, die niet eens weet wat het zeggen wil, Jezus te missen. Gij, die nog met de rug naar Jezus gekeerd staat en dus nog nooit omgekeerd zijt van uw zondeweg om Jezus te aanschouw, om Hem te kennen, en dus ook nog nooit enige gedaante noch heerlijkheid in Hem gezien hebt. Maar uw aangezicht is naar de wereld en alle haar begeerlijkheid gekeerd. Rechte kinderen van moeder Eva, die de vrucht van de verboden boom aanzag, deze begeerde, daarvan at,

en waarop de dood is gevolgd. Alzo is het immers ook met velen van ulieden gesteld, die dagelijks niet anders doen dan horen naar de stem des satans en zien naar hetgeen hij u aanwijst. Maar van God verboden is. Daarin stelt u uw hoogste genoeg en vermaak, en u begeert ook dat verbodene te mogen genieten.

Maar armen, zult u hierdoor beter vruchten plukken dan moeder Eva? Ach nee! het zal ook voor u de dood, ja de eeuwige dood tengevolge hebben! Zeg mij eens, wat nuttigheid zullen u toch al deze dingen, die buiten God zijn, en van u zo zeer gezocht en bemind worden, wat nuttigheid, zeg ik, zullen zij u toebrengen, als het straks met u eens op sterven zal aankomen, en al die dingen u zullen ontvallen en verlaten. Dan, als de aarde u niet meer zal willen dragen, en ze u in uw woning niet meer zullen willen herbergen, en uw ziel in uw lichaam niet meer zal kunnen blijven, ja als uw beste vrienden van u vlieden zullen, en u van hen zullen doen uitdrijven, en de hemel u niet zal willen ontvangen en u dan voor die geduchte Rechterstoel van Christus zult moeten verschijnen, o, waar zult u dan blijven?

Weet u wel, dat God dan met vlammend vuur wrake doen zal over allen, die God niet gekend, en het Evangelie Gods ongehoorzaam geweest zijn? O, dat God ulieden hiervan eens indachtig maakte, en ge bijtijds nog mocht keren om genade te roepen eer de genadetijd voorbij is, en u in de handen van die geduchte God zult vallen!

Ach, dat zij wijs waren, zegt de Heere, zij zouden dit vernemen, zij zouden op hun einde merken. Maar wat zal ik zeggen, oren hebt gij. Maar u hoort niet, ogen. Maar u ziet niet, en een hart dat niet opmerkt. O, nee, zo deed Maria niet, zij zocht, zij keerde zich om, zij zag Jezus, zij was verblijd, zij verheugde zich eeuwig en niemand zal haar blijdschap van haar wegnemen. Maar ik hoor hier Jezus zeggen tot Maria: raak mij niet aan. Bedenken we eens, wat dat in heeft, en wat beschamende en bestraffende lering daar in ligt voor velen uwer in onderscheiden toestanden!

Want tegen Jezus' verbod Hem aan te raken, kan geen minder oordeel zijn, als dat iemand ongeroepen bij de Perzisch koning kwam, want dit was de dood, Esther 4: 11. Helaas, wat hebben dan niet te wachten Vooreerst al zulke leraars, die van God noch geroepen, noch gezonden zijn, en zo tegen het verbod van Jezus dat heilig ambt aangrijpen, ja de Heere Jezus in Zijn Naturen, in Zijn Ambten en in Zijn Borgwerk aangrijpen, om Hem te mishandelen. Die Jezus in Zijn waarheid aanraken om haar te verkrachten, zich niet ontzien om Jezus aan te raken in het gebed met hun zondige lippen, aan te raken in de sacramenten met hun onheilige handen, aan te raken in Zijn volk, dat Zijn oogappel is, om hen te lasteren en te onteren.

Wat dunkt u, dat Jezus zulk een volk eens doen zal?

Gedenkt eens, u allen, die hieraan schuldig staat, wat de Heilige Geest er ons van heeft aangetoond. Let eens op wat de zonen van Aáron overkwam, toen zij met vreemd vuur kwamen, Lev. 10: 2, wat er gebeurd is met de valse profeten onder het Oude Verbond, 2 Kon. 10: 25, wat met een Judas en met dengene, daar Jezus van meldt in Matth. 7: 22, 23, ja, zelfs wat er gebeurde met de vromen koning Uzzia, 2 Kron. 17: 16, 20, en 21. En waren dit de tijdelijke straffen, wat zullen dan de eeuwige zijn voor hen, die onbekeerd gebleven zijn!

O, allen, die dit hoort of leest, laat u dit tot een afschrik wezen. Jezus, de Koning Zijner Kerk, roept u van de hemel toe: raak Mij niet aan. Maar die roepstem is ook ter waarschuwing van u, die lidmaten van Christus' Kerk wilt genaamd zijn. Maar die nooit door het waarachtig geloof met Christus verenigd zijt en u evenwel toch dikwijls verstout om Jezus aan te raken.

Ten eerste door met uw onbesneden tong de beloften uit Gods Woord te stelen en daarop te roemen, daar toch alle beloften in Christus Ja en Amen zijn. Ten tweede,

door u aan 's Heeren Tafel te voegen en Christus in Zijn tekenen aan te grijpen met uw onheilige handen, niet bedenkende, dat de heilige dingen voor de heiligen zijn. Ten derde raakt u Jezus in Zijn knechten aan, door hen te onteren, te honen, te smaden, te verguizen, te lasteren, enz.

Op dezelfde wijze handelt u met Gods volk, want ook die zijn de voorwerpen uwer bespottung, verachting en verdrukking. De Heere zegt, tast Mijn Gezalfde niet aan en elders waarschuwt Hij, dat wie Zijn volk aanraakt, Zijn oogappel aanraakt. Ach, hoe duur zal het u dan komen te staan, als God eens met u richten zal. Waarlijk, dan zult u ondervinden, dat Hij niet uw Vader. Maar uw vreselijke Rechter zal zijn, Die wrake zal oefenen over al de zonden, die u tegen God en uw naaste hebt bedreven! En die dag breekt eenmaal aan, hoewel u hem verre stelt; hij zal u overvallen als een dief in de nacht.

Ach, mensen, dan zal het voor u geen vrolijke morgen zijn, liet licht zal daar voor u niet opgaan. Maar een nacht van eeuwige duisternis zal daar voor u zijn aanvang nemen.

Jezus zal u daar aangrijpen. Maar het zal niet zijn met handen van liefde en barmhartigheid. Maar met handen des Rechters, om naar verdienste te vergelden; het zal bij u niet zijn om met Hem op te varen, ach nee. Maar het zal een nederdalen zijn naar de rampzalige hel!

Maar ofschoon u dit wordt aangezegd, zondaars, u gelooft het niet en stopt oor en hart om er niet naar te horen. O, kon u eens recht beseffen, wat eens het einde van alles met u zal zijn.

Ik wens, dat de Almachtige God u de ogen er eens voor mocht openen, terwijl het nog heden is.

Nu is de roepstem nog: wendt u naar Mij toe en wordt behouden. Maar haast zal het wezen: gaat weg van Mij!

Nu, zondaars, ik beveel u aan God en Zijn genade, Hij moge Zich in Christus over u ontfermen, dat is mijn hartewens! En liefde het de Heere eens, om uw zielen te redden, ik zou mij in God over u verblijden.

Maar kom, kinderen des Heeren, laat ik, voor wij eindigen, ook nog een woord spreken tot u, want alle troost en blijdschap, die er in deze tekst ligt opgesloten, komt u toe. Voor u is Jezus gekruist, gestorven en opgestaan. Maar velen van u kunnen dat niet geloven. Ja, zo was het met Maria en de Apostelen van Jezus ook, die konden het ook niet geloven en toch liet Jezus het hun aanzeggen. Dat doet Hij nu ook nog aan u. Ik mag, ik moet het in Zijn Naam u aankondigen, dat alles wat u in Adam in het Paradijs hebt verloren, in Christus in de hof van Jozef van Arimathéa weer is gevonden. En gelijk Maria die boodschap moest brengen, also heeft de Heere Jezus ook mij gezonden, om die blijde boodschap aan u en al Zijn volk te brengen, dat Hij opgevaren en heengegaan is om u plaats te bereiden en als die bereid is zal Hij u tot Zich nemen, opdat u moogt zijn, daar Hij is.

Maar ik denk, dat sommigen van u wel vragen: ach, waarbij zal ik toch kunnen weten, of ik tot en onder die bevoorrechten behoort?

Kom, daar wil ik eens enige kenmerken van oplossen.

De Heere Jezus zeide tot Maria, *dat Zijn Vader en Zijn God ook de Vader en de God van Maria en de discipelen was*. Dus hebt u dan op te letten of u uw beeld kunt vinden in Maria of in de discipelen. Merk dan eens op. De discipelen hadden het zwaar tegen Jezus verzondigd, evenwel konden zij het noch in de zonden, noch in de wereld meer houden. Maar zij zaten te wenen om het gemis van Jezus, zodat al hun begeerten zich daarnaar uitstrekten, om Hem te ontmoeten. Buiten dat kon niets hun zielen

vergenoegen. Maria, toen zij Jezus zag, wilde Hem aangrijpen en viel als aan Zijn voeten neer.

O, M. G. V., zeker zult u datzelfde in u bevinden, omdat het genadelicht in uw zielen uitgestort is en u ontdekt zijt aan de bronnen van uw zondig bestaan, zo is het zeker, dat u veeltijds uzelf veroordeelt. U denkt, dat de Heere Jezus toch met zulken niet te doen wil hebben, die het zo voor en tegen Hem hebben afgemaakt, die nog niets anders in u bevindt als zonde en ongerechtigheid, die uw ziel kwelt en waarover u dagelijks treurt en weent. Immers is er niets, dat uw ziel kan vergenoegen buiten Jezus? O, Hem eens te mogen ontmoeten, zou u niet minder dan Maria aan Zijn voeten doen neervallen en Hem doen aangrijpen en vasthouden.

Welnu, zo was het immers ook met hen gesteld en evenwel zegt Jezus, dat Zijn Vader hun Vader was, dus dan ook uw Vader.

M. G. V., het gaat u evenals. Maria, Zij wilde Jezus aanraken om door het gevoel te leven. Zo is het ook met u gesteld. Gij wilt gevoelen. Maar de Heere wil u door het geloof doen leven en niet door gevoel. U wilt een hoorbare stem hebben, of u zou met uw natuurlijk oog wat willen zien, nietwaar?

Gij moet evenwel weten, dat de Heere Jezus nu met Zijn lichaam is opgevaren tot Zijn Vader en uw Vader, enz.. Maar Hij heeft Zijn Geest op aarde gezonden, ja, ook in uw ziel gegeven tot een onderpand. Die leert en leidt u nu op een geestelijke wijze. Die speent u dagelijks aan al dat gevoelige en doet u zoeken de dingen die boven zijn, daar Christus is.

Daar zijn immers uw gedachten en al uw werkzaamheden heen, daar is toch de meesten tijd uw hart?

O, mijn ziel, zag u eens, hoe dikwijls u Jezus aanraakt. Zo menigmaal als het u vergund mag worden, om te naderen tot de genadetroon en ge uw hart in Jezus' schoot moogt uitstorten en kwijt worden, raakt u Jezus aan. Dat wil en zal uw lieve Jezus u niet verbieden, op zulk een wijze moogt u vrij aan Zijn voeten neervallen en door het geloof hem aanraken. Ja, kom vrij om Hem zo aan te raken in Zijn tekenen, hetzij in de doop. Maar ook vooral in het nachtmaal. U moogt Hem aanraken in Zijn Woord en beloften, want die zijn voor u. al de beloften Gods zijn in Christus voor Zijn volk Ja en Amen, en daaronder behoren nu ook zulke Maria's.

Nu, ik hoop dat de Heere Jezus spoedig de zielsogen daarvoor mag openen en al de nevelen doe opklaren, opdat u uw Jezus moogt aanschouw als van God aan u geschonken tot wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en volkomen verlossing.

En ten slotte, u allen, die van de Heere verwaardigd zijt, om de Heere Jezus als voor u gekruist, gestorven, begraven en opgestaan en ten hemel gevaren te hebben mogen leren kennen, ja Hem door het geloof alzo hebt mogen aangrijpen als uw Borg, waarmee u voor God zult kunnen bestaan, ik heb voor u nog een kleine lering en wel deze: wanneer het de Heere belieft om u eens te onderwijzen of te vertroosten door anderen, die minder gaven en bekwaamheden hebben dan gij, zijt dan niet geërgerd, en wees dan niet te trots om deze te ontvangen. Als zij van God gezonden worden, laat het u evenveel zijn, wie en wat God wil gebruiken, als het maar van Hem is en u maar tot troost kan dienen. Dit te verwerpen, zou veeltijds uw ziel in duisternis doen omzwerven, gelijk dit de Apostelen ook ondervonden, daar zij tot 's avonds laat in duisternis moesten blijven zitten. Maar aan de andere zijde heeft de Heere Zich aan u geopenbaard, en moogt u geloven, dat Zijn Vader uw Vader, en Zijn God uw God is, en hebt dat uit Zijn mond mogen horen, welnu, zwijg dan ook niet, ga dan ook henen en boodschapt het aan anderen, die hier en daar nog neerzitten in duisternis, angst en benauwdheid.

Misschien gebruikt de Heere u als een middel in Zijn hand tot opbeuring, bemoediging en vertroosting voor hun zielen. Vertelt de weg, die God met u gehouden heeft en hoe Hij u redde. Werkt also terwijl het nog dag is, eer dat de nacht komt, dat u niet meer werken kunt. Hier zo arbeidende, zal dan niemand jongeloos voor het Aangezicht des Heeren verschijnen.

Eindelijk dan, u allen tezamen, die van de Heere Jezus zijt aangeraakt, ja aangegrepen tot uw eeuwige behoud, en die door Zijn bekwaammakende genade ook hier naar Jezus hebt leren grijpen. Nog een weinig tijds, als u straks aan het einde van uw (bij God bepaalden) weg zult gekomen zijn, zal uw ziel opvaren naar de hemel en tot die Vader, die de Heere Jezus u beloofd heeft.

O, dan zal de Heere Jezus naar uw ziel grijpen, en u zult naar de Heere grijpen, meer dan Jozef naar Benjamin, en Benjamin naar Jozef. Dan, ja dan zult u Hem aanraken, Hem eeuwig omhelzen!

Dit zal het voorrecht zijn van u en van allen, die Hem hier door het geloof gezocht, gevonden en aangeraakt hebt en u zult daar niet door geloof. Maar door aanschouwen Hem zien gelijk Hij is.

*Komt dan, Christen! 't hoofd naar boven,
Hier is niets, dan groot verdriet,
Maar ginds zult g' uw Jezus loven,
Zorg noch droefheid is daar niet.
Komt, Maria's! treedt wat nader,
O, hoe zalig is uw lot,
Jezus' God en Jezus' Vader,
Is uw Vader en uw God!
Eeuwig leeft u daar tezamen,
Hierop zegt mijn hart: Amen!*

AMEN.

NAZANG: Lofzang van Zacharia vs. 4, 5.

12 De Emmaüsgangers

VOORZANG: Psalm 86: 1.

TEKST: Lukas 24: 13-24.

13. en ziet, twee van haar gingen op dezelfde dag na een plek, dat zestig stadiën van Jeruzalem was, welkers name was Emmaüs!

14. en zij spraken tezamen onder elkanderen van al de ze dingen die daar gebeurt waren.

15. en het geschiedde, terwijl zij tezamen spraken, en elkanderen ondervraagden, dat Jezus zelf bij (haar) kwam en met haar ging.

16. en haar ogen werden gehouden, dat zij Hem niet en kenden.

17. en Hij zeide tot haar, wat redenen zijn dit, die u wandelende onder elkanderen verhandelt? en (waarom) ziet gij droevig?

18. en de een, wiens name was Cleopas, antwoordende zeide tot Hem, zijt u alleen een vreemdeling te Jeruzalem, en weet niet de dingen, die deze dagen daarin geschied zijn?

19. en Hij zeide tot haar, welke? en zij zeiden tot Hem, de dingen aangaande Jezus de Nazaréner, welke een Propheet was, krachtig in werken en woorden, voor God en alle het volk.

20. en hoe onze Overpriesters en Oversten de zelf overgeleverd hebben tot het oordeel des doods, en Hem gekruisigd hebben.

21. en wij hoopten dat Hij was dengene die Israël verlossen zou. Maar ook benevens dit alles is het heden de derde dag, van dat deze dingen geschied zijn.

22. Maar ook sommige vrouw uit ons, hebben ons ontstelt, die vroeg in de morgenstond aan het graf geweest zijn.

23. en zijn lichaam niet vindende kwamen zij en zeiden, dat zij ook een gezichte van engelen gezien hadden, die zeggen dat Hij leeft.

24. en sommige dergenen die met ons zijn, gingen henen tot het graf, en bevonden het alzo, gelijk ook de vrouw gezegd hadden. Maar Hem en zagen zij niet.

Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden, was de dierbare belofte van de Verbonds-God aan Zijn armen en ellendigen hoop, die Hij door de mond van de Profeet Zacharia hen liet toeroepen, hoofdstuk 13: 7b. Deze belofte was als een balsem op de verwonde zielen, tot verzachting der smarten welke hen zouden treffen, zoals duidelijk te zien is in hetgeen deze woorden voorafgaat, n.l. Dat het zwaard zou ontwaken tegen de Herder, de Man, die Gods Metgezel was, en dat de schapen der kudde zouden verstrooid worden. Dit zouden waarlijk zielsverscheurende zaken zijn, waaronder hun harten bijna als bezwijken zouden. Maar die smart zou gelenigd worden, wanneer de verstrooide schapen weder opgezocht en onder de schaduw van de hand des Almachtigen zouden mogen verkeren!

Gij ziet wel, dat dit een profetie is, waarvan men de vervulling in een later tijd moet zoeken, als toen ze gesproken en geschreven werd door Zacharia. De godgeleerde uitleggers der Heilige S. Hebben meest allen de vervulling van deze woorden gezocht in de dood en opstanding van Jezus Christus, Die de Grote Herder der schapen was, zoals dat te zien is in Jes. 40: 11, Ezech. 34, Hebr. 13, enz. Ook was Hij Gods Metgezel, want Hij was God en mens, en aldus de Immanuël voor Zijn volk. Die Metgezel was dan ook de Borg voor Zijn volk, voor Zijn schapen, Hij moest in de plaats van en voor Zijn volk de schuld betalen, en alzo onder het wraakzwaard van

God, de rechtvaardigen Rechter komen, om de welverdiende slagen voor de zonden Zijns volks te ontvangen.

Dit zwaard dan "ontwaakte"! inzonderheid in Gethsémané, totdat Hij de geest gaf aan Zijn Vader, zie Matth. 26 en 27. Toen werden de schapen, dat zijn Zijn discipelen, verstrooid, een ieder tot het zijne. Zij dwaalden als schapen die geen herder hadden. Johannes en Petrus waren bij het graf, dan weer in de stad Jeruzalem; Thomas is in huis, de anderen zijn in een huis tezamen, twee dwalen op de weg naar Emmaüs. Ja, zij hebben nergens rust, zij weten niet waar zij het zoeken moeten, wie zal ze terecht brengen? Hij, Die beloofd heeft: Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden, d.i. Hij zal die arme, kleine verstrooide en dwalende discipelen terecht brengen, en dat zien wij hier nu in onze tekstwoorden vervuld.

Reeds zagen wij in de vorige leerredenen, hoe de Heere Jezus, opgestaan zijnde, de zielsbedroefde en zoekende Maria, alsook de andere vrouw vertroost heeft, met Zich aan hen te openbaren en Zijn hand van vertroosting hen toe te dienen. Hier op de weg naar Emmaüs lopen twee schaapjes te dwalen. Maar de Goede Herder Jezus zal ze opzoeken en terechtbrengen, zoals wij nu en in de volgende tekst zullen zien.

Uit deze onze tegenwoordige tekstwoorden moeten wij drie zaken behandelen.

- Vooreerst: De reis van twee discipelen van Jeruzalem naar Emmaüs.
- Ten tweede: De onbekende ontmoeting van de Heere Jezus met hen.
- Ten derde: Het onderling gesprek dat zij met Jezus hielden. En dit zullen dan onze drie zaken zijn, welke wij te behandelen hebben.

Vooreerst, omtrent de reis toont ons Lukas ten eerste de tijd en ten tweede de personen, die de reis doen.

(1) Omtrent de tijd zegt de Evangelist, dat het was op dezelfde dag, nl. Dezelfde eerste dag der week; die dag, daar de Kerk al zo vrolijk van zong in Psalm 118: 24, dit is de dag, die de Heere gemaakt heeft, enz. Het was die dag, die door zoveel voorbeelden was afgebeeld, als door Iza,k, Gen. 22, door Jona, enz., zie ook Hoséa 6: 3. Diezelfde derden dag nadat Jezus gestorven en begraven was, die dag, waarop Jezus was opgestaan en waarop de Heere het vrolijk licht na bang gevaar had doen verrijzen. Ja, de dag, waarop Hij de kwitantie van de betaalde schuld voor Zijn volk uit de hemel van Zijn Vader heeft op aarde gebracht.

Er mag dan wel gezongen worden: *dit is de dag, de roem der dagen*, enz.

Het was dan ten laatste dezelfde dag, waarop de Heere Jezus Zich 's morgens vroeg had geopenbaard aan Maria en later aan de andere vrouw, en Hij zal ook op diezelfde dag Zijn belofte nog aan velen vervullen, dat zij Hem wederom zouden zien.

Den dag gezien hebbende, moeten wij vragen, op wat tijd van de dag was het?

Waarschijnlijk reeds na de middag, want toen zij te Emmaüs kwamen, zeiden ze, dat de dag gedaald en het reeds nabij de avond was. Straks zullen we zien dat Emmaüs maar zestig stadiën van Jeruzalem verwijderd lag.

O, M. V., laat nooit die dag door ons vergeten worden! O, mochten wij, dit lezende, er veel bij bepaald worden, want van deze dag kon Paulus schrijven: Welke gestorven is om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking, Rom. 4: 25.

Ach, of er niemand ware, die naar de eeuwigheid heenging, zonder die dag voor zichzelf in zijn ziel te kennen.

(2) De tijd van de reis gezien hebbende, laat ons nu de personen eens bezien, die de reis doen.

Het waren twee van hen, zegt de tekst. Het getal was twee. Het is niet goed, dat de mens alleen zij, sprak de Heere God en Salomo zeide ook: twee zijn beter dan één. Hier zijn er dan ook twee. Twee moedeloze zielen, die elkander niet helpen kunnen en toch hebben zij nog aanspraak aan elkander.

Maar wie waren die personen?

Het waren er twee van hen, van de discipelen van Jezus. Maar niet van de twaalf, welke Apostelen genaamd worden. Het zullen er zeker twee van die zeventig geweest zijn, welke door Jezus twee en twee werden uitgezonden, Luk. 10. Een van hen wordt genaamd Cleopas, vs. 18. Omtrent de andere zijn vele gissingen, wie het mag geweest zijn. Ik denk dat het Lukas is geweest, daar hij de schrijver van deze zaak is en zijn eigen naam niet heeft willen vermelden, gelijk dit wel meer geschiedt in Gods Woord. Johannes sprak van zichzelf ook onder de titel: de discipel, welchen Jezus liefhad. Maar het is evenveel, wie het mag geweest zijn, genoeg is, dat het een discipel van Jezus was.

Cleopas wordt genoemd, omdat hij het woord voerde tot Jezus. Deze Cleopas was de broeder van Jozef en de man van Maria van Jacobus, Joh. 19: 25, die ook bij het graf van Jezus is geweest.

O, gelukkig huisgezin, daar man en vrouw beiden de Heere Jezus zoeken!

Deze twee dan gaan op reis. Maar waar vandaan en waar naar toe? Van Jeruzalem naar Emmaüs, een vlek dat zestig stadiën, twee en een half uur, van Jeruzalem lag. Het was een vlek; dat vermaard was wegens de warme baden die er waren. Het is een heerlijke stad geworden, Nicapulus genaamd, volgens bericht van Hieronymus. Maar wat is het doel met deze reis van die twee discipelen? Verlaten zij de Apostelen? Zeggen zij hun de gemeenschap op? Meen zij, dat het met Jezus' zaak nu afgedaan is? Wat is de oorzaak?

Hierover zijn vele gissingen. Sommigen hebben gedacht dat zij buiten Jeruzalem in de stille eenzaamheid op de weg het hart voor en met elkander meer vrij konden uitstorten, om over Jezus en al het gebeurde met Hem te kunnen spreken, daar het een bedroefde en moedeloze ziel wel eigen is, om de eenzaamheid te zoeken, teneinde vrijer het hart voor God te kunnen uitstorten. Maar anderen denken, dat zij daarheen gingen om te zien of zij daar soms Jezus zouden ontmoeten. Maar zulk een bedenking is van allen grond ontbloot. Nog anderen hebben gedacht, dat de vreze voor de Joden hen uit Jeruzalem heeft doen weggaan, dat zij tot de derden dag hebben gewacht. Maar Jezus nu niet wederkomende, zouden zij gedacht hebben dat de Joden hen zouden mishandelen. Maar mij dunkt, dat hier geheel andere redenen kunnen gevonden worden dan bovengenoemde. Het is duidelijk uit het 13de vers, dat hun bepaald doel was om naar Emmaüs te gaan, en het schijnt mij toe, dat zij daar hun woonplaats hebben gehad, zoals immers blijkt uit vers 29 en 30, en dat zij die voor een tijd verlaten hadden om Jezus te volgen, of om met Hem te Jeruzalem het Pascha te houden, en dit nu zo alles tegen hun verwachting tot hun zielssmart afgelopen zijnde, zij nu in Jeruzalem niet langer konden noch wilden blijven, daar de gehele stad voor hen nu niet anders was als een moordspelonk. Zij zagen nu de profetieën vervuld, dat het een ijdele stad, ja, een bloedstad was! Wijken, straten en stenen spraken tegen hen.

O, als zij gedachten, hoe de Heere Jezus in de tempel leerde en hoe nu die Joodse kerkraad, de hogepriester met zijn aanhang de Heere Jezus ter dood veroordeeld had, dan was het hun onmogelijk, dat zij ooit weer in de tempel konden komen en dat volk aanzien. Kwamen zij voorbij het huis van Annas en dachten zij, hoe die oude, verharde zondaar de Heere Jezus zo had laten binden in zijn huis, dan was het alsof hun hart werd toegebonden. Liepen zij voorbij de zaal van Kájafas, dan werden zij

indachtig aan die goddeloze mishandelingen en bespottingen, zelfs met Zijn profetisch ambt, en dan die onrechtvaardige veroordeling ter dood! Niet minder riep het huis van Herodes hun toe, dat hun Jezus ook daar was bespot in Zijn Priesterambt. Maar vooral schreeuwde het rechthuis van Pilatus over het gruwelijk onrecht, dat daar was gepleegd en de snode mishandelingen welke hun dierbare Heere en Meester waren aangedaan door de strenge geselingen, vuistslagen, enz. enz., zodat het bloed nog overal tegen aan gespat was.

Ja, zij konden door de straten niet gaan, of overal zagen zij het bloed nog liggen, dat uit het gezegende lichaam van Jezus was gevloeid, zo van Pilatus' huis af als tot Golgótha toe! Zodat alles om wraak riep vanwege die snode mishandelingen en moordenarijen welke gepleegd waren, en dat aan de Heere Jezus, Die het land doorging, goed doende en nooit iets onbehoorlijks had gedaan. Hij was ook bespot in Zijn naturen, Zijn Godheid miskend, Zijn eeuwig Zoonschap geloochend, in al Zijn ambten bespot, enz. Dit alles bedenkende, nee, dan konden zij in Jeruzalem niet meer blijven! Zij meenden dat God deze gruwelen niet ongewroken kan laten blijven en dat de lang gedreigde oordelen nu gewisselijk deze stad zullen treffen. Nee, o nee, waar Jezus zo mishandeld is, kunnen zij niet blijven. Zou een rechtgeaard kind in een huis kunnen blijven wonen, waarin zijn lieve vader vermoord was en zou hij met die moordenaars kunnen omgaan?

Nee, dat is niet mogelijk! Hij zou alle natuurlijke liefde eerst moeten uitschudden. Welnu, zou dan een lieveling, een discipel van Jezus, die zoveel lering van Jezus had ontvangen, zou die, zeg ik, kunnen leven en verkeren onder een volk, in een stad of in een tempel, waar de Heere Jezus op zulk een wijze wordt behandeld? Denk daar eens over, G. H.!

Deze twee discipelen konden het niet doen. Zij gaan dan Jeruzalem uit. Wie weet of het niet was met het voornemen om er nooit weer in te komen. Zij zijn diep, ja, tot in het hart toe bedroefd. Zij kunnen er niet van zwijgen.

Kom, zie hen daar eens gaan. Hoe bedrukt zien zij er uit, zij gaan gebogen onder de last, die hen drukt, de tranen rollen hen over de wangen. Ach, wie zal die verslagen geesten opbeuren? Niemand, dan de Heere alleen! Die zal de zon niet laten ondergaan of Hij zal de tranen wel van de wangen afwissen.

Maar laten wij eens horen, hoe zij met elkander op die weg wandelden. De tekst zegt vs. 14, zij spraken tezamen onder elkander van al de ze dingen, die daar gebeurd waren. Maar wat was het voor een gesprek, dat zij hadden en wat waren het voor dingen die zij onder elkander verhandeldden? Wat voor dingen dat waren, verklaren zij zelf in het 19de vers, waar wij straks nader van spreken zullen. Wij zullen eerst eens bezien, hoe zij daarover spraken. Zij spraken met elkander over al hetgeen met Jezus gebeurd was, en hierover ondervraagden zij elkander. Zij brachten dan hun tijd niet door met ijdel geklap of zotternijen. Het was bij hen niet, of zij die of die wel gezien hadden en hoe of deze en die mensen gekleed waren.

Nee M. V., het onderwerp van hun gesprek was de gekruiste Jezus! O, zalige gesprekken, waarvan Jezus het onderwerp is! Daar is Jezus doorgaans dichtbij! Maar zij spraken daar ook niet van al lachende en spottende, zoals velen doen. O, nee, zij spraken er van met de grootste eerbied, en tevens met bittere droefheid. Mij dunk, het gesprek zal zich also hebben toegedragen: Cleopas, die misschien de bedroefdste was en toch het meeste sprak, zal gezegd hebben, wel, broeder Lukas, wat dunk u toch wel van al deze gebeurde zaken? Waar houdt u Jezus voor?

Voor zodanig een als onze overpriesters zeggen, en waarvoor zij Hem veroordeeld hebben, of denkt u dat onze Meester geheel onschuldig was en dat de overheid Hem onschuldig heeft veroordeeld?

Hierop mag Lukas weder geantwoord hebben: hoe, zouden, wij onze Meester durven of kunnen verdenken? Hebben wij niet lang genoeg met Hem omgegaan, kon wel iemand Hem overtuigen van enige misdaad? Hebben wij en allen, waar Hij ooit verkeerde, wel anders als weldaden van Hem ontvangen? Maar zie ik op de overpriesters, dan schijnt het mij ook wonderlijk toe, dat zij dan allen zo snood zouden zijn, om in zulk een goddeloos werk toe te stemmen. Ik weet wel, dat er sommigen in de grote Raad waren, die met nijdigheid tegen Jezus vervuld waren. Maar er zijn toch ook nog anderen bij, waar ik gunstiger gedachten van heb. Dus, broeder Cleopas, ik ben teneinde raad, ik weet niet, wat ik er van denken moet. Maar nooit zal ik geloven, dat onze Meester enige misdaad had.

Cleopas heeft misschien weer gezegd: Ach, mijn broeder, ik ben dit laatste wel met u eens, dat onze Meester geen schuld had. Maar ik kan toch niet ontkennen, dat ik (en velen met mij) in mijn verwachting ben teleurgesteld, want ik hoopte dat Hij was de beloofde Koning Israëls en dat wij door Hem zouden verlost worden van het juk der Romeinen. Ik werd in die hoop versterkt, toen Jezus Zijn intrede binnen Jeruzalem deed, en groot en klein zo luide riep: *Hosanna! gezegend is Hij, Die daar komt in de Naam des Heeren! Hosanna!*

Waarlijk, broeder Lukas, toen dacht ik, dat mijn en veler verwachting vervuld was. Maar wat moet ik zeggen? Waarmee kunnen wij nu de vijanden de mond stoppen? Zij spotten nu met ons en wie weet, wat zij nog verder met ons doen zullen, daarom ben ik Jeruzalem maar uitgegaan. O, broeder, mijn hoop is nu geheel vergaan en ik weet niet meer, wat ik geloven moet van de zaak!

Maar, zal Lukas gezegd hebben, laat ons toch eens bedenken, wat onze Meester verricht heeft, ja, zelfs wat wij in Zijn Naam gedaan hebben. Hij heeft Goddelijk werk verricht, doden opgewekt, melaatsen gereinigd, zieken genezen, blinden het gezicht gegeven, stommen doen spreken, winden en wateren gestild, enz.

Dat kan toch geen bloot mens doen en wij hebben immers in Zijn Naam en door Zijn kracht ook tekenen en wonderen gedaan? Maar ik moet u bekennen, nooit had ik gedacht dat Hij kon gevangen en gedood worden. Ik dacht altijd, onze Meester zal er' wel voor zorgen, dat Hij buiten hun handen blijft. Maar ik heb moeten zien en ondervinden hetgeen ik nooit had kunnen geloven.

Ziet, M. H., zo zullen zij met elkander geredeneerd hebben en elkander ondervraagd hebben. Maar zij konden elkander niet redden. Zij bleven dus bedroefd, verslagen, hopeloos en zij wandelden in het duister en stootten zich overal aan.

Ja, M. V., het kon hier ook niet anders zijn, want zij misten alles, nu ze Jezus kwijt waren.

Zo gaat het nog met Gods volk. Als zij te vleselijk met Jezus werken, moet hen alles uit de hand vallen en zij geraken in het duister en lopen doorgaans Jezus vooruit, en die Jezus vooruit loopt, heeft zijn rug naar het licht en loopt niet zijn aangezicht in het duister, zoals hier ook onze Emmaüsgangers deden.

Het is beter gesteld als Jezus voorgaat en zij Hem volgen, dan wandelen zij in het licht, zoals onze reizigers te Emmaüs zullen ontmoeten.

Dan, terwijl zij alzo tezamen sprekende en vragende over de weg gingen, vs. 15b, ***geschiedde het dat Jezus zelf bij hen kwam en met hen ging, en hun ogen werden gehouden dat zij Hem niet en kenden***, vs. 16. Dit zal nu ons tweede stuk zijn.

Let wel M. H., terwijl zij zo van Jezus spraken, kwam Jezus Zelf bij hen. Waar Jezus in der waarheid het onderwerp van het gesprek is, daar is Hij niet verre. Dikwijls is

Jezus nader bij Zijn volk, als zij zelf weten. De Goede Herder wil Zijn schaapjes niet langer laten dwalen. Hij weet hoe het met hun zielstoestand gesteld is, deze is doodkrank, het is tijd dat de Medicijnmeester komt.

Zijn zij nu niet blijde, dat Jezus Zelf bij hen komt? Ach nee, want zij kennen Hem niet! En al had iemand nog zoveel schatten en rijkdommen en hij weet het niet, wat troost kan 't hem dan geven in zijn armoede? Zo ook hier bij hen, Jezus komt bij hen als een onbekende vreemdeling, die op reis was en hen zeker achterop is gekomen en Zich bij hen voegde. Maar was Jezus dan zo veranderd voor hun gezicht, zo veranderd van spraak? Kenden zij dan nu de stem van hun Herder niet meer?

De tekst verklaart ons die vraag, want het is: hun ogen werden gehouden, dat zij. Hein niet en kenden.

Hier zien wij vooreerst de diepe afhankelijkheid van het schepsel, dat zij met open ogen niet kunnen zien en met goede oren niet kunnen horen, tenzij God hun deze opent. O, hoe beschaamd moest hier niet zijn dat slag van mensen, die alles zo kunnen doen buiten God en Hem nergens zo in nodig hebben, zo zij meen. Hier wordt het ons gans anders geleerd. Maar wij moeten hier ook opmerken, dat dit een kastijding was van de Heere aan deze discipelen. Ach, zij hadden hun ogen als blind gekeken op dat aardse koninkrijk, zodat zij het geestelijke en hemelse niet konden zien. Hun harten en gedachten waren vol van die aardse verwachting en hierin teleurgesteld, zijn zij zó bitter bedroefd, dat zij nergens anders om denken als aan dat gemis, en nu kan hen ook niets vertroosten.

Maar o, hoe gelukkig, dat Jezus nog bij hen kwam. Ja, Hij zal ze wel van hun kwaal genezen, hoe dodelijk die ook zijn mag. Hij zal hen eerst ondervragen, dan bestraffen en onderrichten en dan Zich aan hen openbaren.

Maar nu in deze tekst alleen de ondervraging en het antwoord van de discipelen.

Dit zal ons derde stuk zijn.

Jezus, als onbekend bij hen komende, en hen zo droevig ziende, hield Zich vreemd bij hen. Zij spraken Jezus niet aan. Wellicht hadden zij Hem niet eens ontdekt, omdat de droefheid hun hart heeft vervuld. Maar Jezus, Die altijd de eerste moet zijn, sprak hen hier aan met deze woorden: wat redenen zijn dit, die u wandelende onder elkander verhandelt, en waarom ziet u droevig? vs. 17.

Hier kunnen wij zien hoe nauwkeurig Jezus acht geeft op de gesprekken die Zijn volk onder en met elkander hebben, ja, zelfs let op hun gebaren des lichaams, zoals hier blijkt.

O, dat dit altijd overdacht werd. Jezus dan vroeg hen naar hun gesprekken, het is alsof Hij zeide: wat is het, dat u elkander zo gedurig bezig houdt met vragen en antwoorden, het schijnt dat u over gewichtige onderwerpen handelt, temeer daar u er zo diep verslagen uit ziet, met neerhangende hoofden en betraande ogen, en dat op het feest, daar er blijdschap moest zijn, omdat het immers het feest der verlossing uit Egypte is, en het Pascha geslacht is en gegeten?

Ach ja, hadden zij het recht verstaan, dan was het rechte Pascha nu geslacht en de grote verlossing nu geschied. Zij hadden wel vrolijk mogen zijn. Maar zij wisten het niet, het was nog voor hun ogen als verborgen.

Maar hoe is het, dat Jezus hen naar de gesprekken en droefheid vraagt? Weet Hij het dan niet?

O, ja, M. Hoorders, Hij kende hun toestand wel, want daartoe zocht Hij hen op, om hun droefheid weg te nemen. Maar Hij wil het uit hun eigen mond hebben, opdat Eén zou oplossen wat er van binnen nog bij hen zat dat verkeerd was, waar zij zich naderhand zeer diep over schamen zouden, als de Heere hen van hun onverstandigheid

en ongeloof zal overtuigd hebben.

Wij moeten nu eens horen, wat zij de onbekenden Jezus zullen antwoorden. Een van hen vat het woord op. Het is Cleopas, die antwoordde en zeide tot Hem: zijt u alleen een vreemdeling in Jeruzalem, en weet u niet de dingen, die deze dagen daarin geschied zijn? vs. 18.

Als wij deze woorden eens recht inzien, schijnt het mij toe, alsof hij uit zijn treursluimering ontwaakt en deze vreemdeling een verontwaardigd antwoord geeft op zijn vraag. Daar ligt een trek van voorbarige drift in een haastige oordeelvelling over de vrager. ja, daar ligt een verdenking in van de persoon, alsof Hij niet hen spotte, en dus wil Cleopas zeggen: wat is dat voor een vraag die u doet? Is er iemand in geheel Jeruzalem, hij zij oud of jong, rijk of arm, die niet weten zou van hetgeen daar Jeruzalem mede vervuld is? De kinderen op de straten spreken er van, de steenrotsen, de aarde, de hemel, de zon, de tempel, ja de doden in de graven hebben er van gewaagd, en weet u het dan niet? Het zijn waarlijk zulke kleine zaken niet, om daar niet droevig over te wezen, en zou u dan van al die dingen niet weten?

Nee, mijn vriend, zulk een vreemdeling kunt u niet zijn, ik denk, dat u met ons spot in onze droefheid, of zijt u een spion, afgezant van de Joodse Raad? Immers, u bent zulk een vreemdeling niet, als ge u wel aanstelt?

Gelijk de weende Maria in de hof onwetende profeteerde, toen zij dacht dat Jezus een hovenier was, alzo profeteert hier ook Cleopas. Want waarlijk, Jezus is alléén een vreemdeling in Jeruzalem. Dat was Hij, toen Hij geboren werd in Bethlehem, daarom moest Hij naar de stal, en nu was Hij een vreemdeling in Jeruzalem, want zij hadden Hem buiten de stad gebracht naar Golgótha, een vreemdeling was Jezus na Zijn opstanding, want toen Hij gevangen, gekruist, gedood en begraven was, kenden Jood en heiden Hem voor Jezus van Nazareth. Maar nu Hij is opgestaan, is Hij voor Jood en heiden een vreemdeling, ja zelfs voor Zijn volk, als Hij Zich niet aan hen openbaart.

Maar, hoe vat Jezus dit antwoord op van Cleopas?

Het zachtmoedige Lam Gods wordt niet verbitterd. Hij, Die de tegensprekingen van Korach heeft verdragen, wil ook de driften en zwakheden van Zijn volk wel verdragen, omdat Hij wist, dat de bron, waaruit deze taal gevoerd werd, liefde tot de Persoon van de Heere Jezus was. Ach, Hij weet, wat van Zijn maaksel te wachten is, gedachtig zijnde dat zij stof zijn.

Jezus houdt Zich dus alsof Hij het niet eens merkt en vraagt verder als met verwondering: Welke? Hij wil zeggen, welke dingen zijn dat dan? Komt, verhaalt ze Mij dan eens bescheidenlijk.

Nu Cleopas ziet, dat het die vreemdeling waarlijk om onderrichting te doen is en met vragen blijft aanhouden, wordt hij zachtmoediger en wil Hem dan alles eens in orde verhalen. En dit doet hij nu van het 19de tot het 24ste vers. Hij zegt dan, de dingen aangaande Jezus de Nazaréner. Alzo was Jezus onder de Joden het meest bekend; die naam gaven Hem de boze Joden, om hierdoor Hem verdacht te maken, bij het volk, dat Hij de ware Messias niet was, omdat Die te Bethlehem moest geboren worden.

Toch echter was het niet buiten Gods voorzienig bestuur, want alzo werd vervuld hetgeen door de profeten was gesproken, dat Hij Nazareneus zou geheten worden, Matth. 2: 23. Ook weten we, dat Jezus in Zijn kindse jaren te Nazareth is opgevoed.

Van deze Jezus de Nazaréner getuigen zij dan, dat Hij een Profeet was, krachtig in woorden en werken.

Maar, lieve Cleopas, waarom zegt gij, was een profeet? Durft u niet zeggen, is een profeet? Of meent gij, dat het nu met Jezus is afgedaan? Heeft nu Zijn profetisch ambt en werk opgehouden? Zal Hij Zijn volk nu niet meer leren? Hoe zal dan Jes. 54: 13

vervuld worden en hoe zal het dan met u en al het volk des Heeren uitkomen?

Nee, Cleopas, Hij is nog dezelfde Profeet, Die Hij was toen Hij Adam, Abel, Henoch, Noach, Abraham, enz. onderwees en dat zal Hij blijven totdat de laatste Zijner kinderen zal volleerd zijn.

Maar o, hoe kan het verlichtste verstand verduisterd worden! Hoe kan het sterkste geloof verzwakken, als de ziel in ongestalte verkeert en zo was het hier met deze discipelen.

Toch echter hadden zij de liefde tot hun Meester niet verloren en schaamden zich niet, om openlijk te belijden, wat zij van Hem geloofd en ondervonden hadden. Zij vrezen niet, of deze vreemdeling wellicht niet een afgezant van de Joodse Raad zou kunnen zijn om hen te verstrikken. Nee, nu de liefde werkzaam is, wordt de vrees buiten gedreven. Zij zeggen: Hij was een Profeet, krachtig in werken. Nooit gehoorde dingen waren door Hem verricht. Reeds is boven aangetoond, wat Goddelijke wonderwerken door Jezus verricht waren. Daarvan konden getuigen zijn de doden, die opgewekt waren, de blinden, stommen, doven, melaatsen, bloedvloeienden, bezetenen en alle zieken, ja zelfs de duivelen moesten daarvan getuigen, de vijgenboom, de broden en vissen, de zee, de winden, de wateren, enz.

Maar ook krachtig in woorden! Hij leerde niet gelijk de vorige profeten, want de vijanden moesten zelfs getuigen: nooit heeft een mens also gesproken, want Hij leerde hen als machthebbende en niet als de schriftgeleerden, Matth. 7: 29. Hij wist wat in het hart des mensen was, Hij leerde overal, en op allerlei plaatsen, ook op allerlei wijzen, Hij leerde in liefde en aangenaamheid, grimmigheid was bij Hem niet, verwijten deed Hij niet, zelfs niet de grootste zondaars. Nee, genade was uitgestort op Zijn lippen, dus zij konden zingen: een groot Profeet is onder ons opgestaan en God heeft Zijn volk bezocht, Luk. 7: 46.

Dit was Hij niet op een bedrieglijke wijze, gelijk zoveel zich uitgeven voor profeten en leraars. Maar welke de mensen bedriegen en verleiden, gelijk een Simon de tovenaars en duizenden met hem, om maar een broodwinning te hebben en schatten te vergaderen. Maar hij was het in oprechtheid, van God gezonden, en zoowel in het verborgen voor God als in het openbaar voor de mensen, God en mensen geven er getuigenis van. God gaf getuigenis bij de doop van Jezus, op de berg, Matth. 17 en kort voor Zijn lijden, Johan. 12: 28. De mensen geven getuigenis, zie maar het volk, Matth. 7: 29, Mark. 7: 37, Luk. 3: 16, Johan. 7: 19 en 40, Nicodémus, Johan. 3, enz. Ziedaar het getuigenis wat Jezus was.

Maar Cleopas spreekt alleen van het profetisch ambt van Christus, en meldt niets van Zijn koninklijk of priesterambt. Wat is hiervan de reden? Het geloof en de belijdenis van deze Emmaüsgangers rustte meer op hetgeen zij gezien en ondervonden hadden, dan op Gods eeuwig blijvend Woord. Dat is nog dikwijls het geval met vele Christenen, zij geloven zolang zij zien, genieten en gevoelen. Maar houdt dat op, dan schijnt het geloof te bezwijken. Zo was het hier ook met hen gesteld. Van het profetisch ambt hadden zij ondervinding. Maar het priesterambt, omdat Jezus èn priester èn offer moest zijn en also moest sterven, dat was hen juist een ergernis, want met Jezus' dood verviel hun hoop, dat Jezus koning zou zijn.

O, hoe wankelen zij uit kracht van onkunde en aardse bedenking van geestelijke zaken. Maar zij zijn te prijzen, dat zij oprecht uitkomen voor hetgeen zij ondervonden hadden. Zij spreken niet over hun hart heen, gelijk velen doen om maar een man of vrouw van grote kennis en ondervinding genoemd te worden. Zij spraken van hetgeen zij ondervonden hadden, en dat zij nog niet wisten daarvan willen zij dan ook zwijgen. Ach, mochten velen die les leren.

Hebben zij nu getuigenis van Jezus gegeven, zij willen ook vrijuit verklaren, wat loon of dank de Profeet voor Zijn werk had genoten, zo van het volk, van de overpriesters, als van de oversten des volks! Zij zeggen, dat de priesters en de oversten Hem overgeleverd hebben tot het oordeel des doods en Hem gekruisigd hebben, vs. 20.

O, hier bloedt zijn hart als hij deze zaken moet verhalen, dat het thans zo goddeloos toeging, dat een Profeet, Die allen wel gedaan had, Die het ganse land doorgegaan was, goed doende, lerende, vele mensen tot nut en zaligheid geweest was, zo naar ziel als lichaam, een Goddelijk Profeet, waaraan het volk zoveel behoefte had in die donkere dagen, een Profeet, die zij van niets konden beschuldigen, en welken zij nochtans uit haat, nijd en wangunst hadden overgeleverd in de handen van de heidenen, en dat wel om gedood, ja gekruist te worden!

O, tijden, o zeden, daar het zo toegaat, en dit wordt nog gruwelijker als men er op let wie Hem hadden overgeleverd, dat Hij zo tot schande en smart zou worden. Het waren niet de heidenen, nee, die pleitten nog voor Zijn onschuld, niet de Griek, noch de Barbaar. Maar Zijn eigen volk! De leraars, de overpriesters, die anderen moesten onderwijzen, die onrechte zaken behoorden te rechten! Overpriesters en leraars, die met leer en daden behoorden voor te gaan tot stichting, worden hier moordenaars! O, ellendige tijden, als het volk zulks van de voorgangers moet getuigen, wat staat dan zulk een volk te wachten? Hetzelfde dat die overpriesters is overkomen! Door zulke handelingen worden de oprechte zielen bedroefd en zeer geschokt, want als men zo leeft met degenen, die God zendt tot heil des volks en die van zoveel nuttigheid zijn, wat moet men dan anders wachten als Gods verdelgende toorn?

Hierdoor was dan ook hun hoop bezwaken, want wij hoopten, zeggen zij, dat Hij was dengene, die Israël verlossen zoude, vs. 21a.

O, Cleopas! Hij zal Israël verlossen uit alle zijn benauwdheid. Maar niet zoals u het bedoelt. U had gedacht (lat Jezus u van het uitwendig juk der Romeinen zou verlossen en u van al die schattingen en lasten bevrijden en een geheel vrij volk maken, zoals de Heere zo dikwijls uw vaders

gedaan had door de Richters en andere Godsmannen. Dit was uw hoop, nietwaar Cleopas? Maar die hoop moet vergaan. Laat die hoop vrij sterven. Jezus heeft wat beters voor ulieden bereid, uw hoop zal niet beschaamd worden. Israël zal door Hem verlost worden. Maar veel heerlijker als u gedacht had. U zult dat hedenavond moeten bekennen, als de schellen van uw ogen zullen weggenomen zijn. Maar nu zien zij alles verkeerdt.

Maar het schijnt alsof zij alle hoop nog niet gans kunnen laten varen, want hoor eens hun taal: *Maar ook benevens dit alles, is 't heden de derde dag, van dat deze dingen geschied zijn*, vs. 21b.

Van die derden dag schijnt hen nog iets in de gedachten te liggen, waarop nog een heimelijke hoop was. Jezus had daar dikwijls van gepredikt, zelfs de vijanden waren dat niet vergeten volgens Matth. 27: 63, en hier schijnen zij dan ook nog naar gewacht te hebben, blijvende te Jeruzalem totdat die dag daar was, om te zien of de Heere dan weer op zou staan en bij hen komen. Maar nu was die dag gekomen. Maar zij hadden Jezus niet gezien. Daarom vertrokken zij nu maar uit de stad, het was nu toch alles hopeloos. Zij waren in hun verwachting teleurgesteld, en om nu alle hoon en smaad te ontgaan, welke misschien door de Joden in de avond van de derden dag aan hen zou gepleegd worden, gingen zij nu met droefheid de stad uit naar Emmaüs.

Zij waren nog meer ontsteld geworden, doordat sommige vrouw uit hen, die met hen Jezus liefhebben, Hem ook niet missen konden, uit ons, d. i. Die uit ons gezelschap,

uit onze vergadering zijn, vroeg in de morgenstond aan het graf waren geweest. Maar Zijn lichaam niet vonden.

Tot welk einde die vrouw aan het graf geweest waren en wat zij daar ontmoet hebben, is in de voorgaande stoffen verklaard, dus onnodig dit weer te herhalen. Die vrouw hadden hen verhaald, dat zij engelen gezien hadden, welke zeiden dat Jezus leefde!

Maar M. H., ziet eens hoe het zondig ongeloof alles verkleint wat tot Gods eer en troost der zielen kan dienen. Want die vrouw zullen zeker gezegd hebben, dat zij waarlijk engelen gezien hebben, en niet maar een gezicht of verschijning van engelen. Zij zullen verhaald hebben, dat de steen van het graf en het graf open en ledig was, dat de wachters gevloten waren, dat de aarde beefde door de nederdalende engel des Heeren, ja, dat zij Jezus zelf gezien hadden en dat Hij een boodschap had gegeven om die blijmaar Zijn broederen te verkondigen, enz., Joh. 20: 17.

Maar van dit alles spreken zij zo breed niet. Maar laten er het voornaamste af. Zij meen daartoe reden te hebben, want sommigen van degenen die niet hen waren, dat zullen Petrus en Johannes geweest zijn, Johannes 20, gingen heen tot het graf om die zaken te onderzoeken, want zij geloofden die vrouw niet, zij dachten dat het maar ijdel geklap was, Luk. 24: 11, vrouwverbeelding, en daarom wilden zij het zelf weten. En ook zij hebben het also bevonden, n.l. Dat het graf ledig was. Maar Hem zagen zij niet, en nu wisten zij niet wat zij denken moesten, óf dat de Joden het lichaam van Jezus hadden weggenomen, en de vrouw zich verbeeld hadden in de duistere morgen gezichten gezien te hebben, óf dat het soms waarheid was dat zij engelen gezien hadden en dat Jezus leefde en Hij dan, gelijk Henoch en Elia ten hemel was opgenomen, óf dat God het lichaam had verborgen, zoals dat van Mozes.

Hoe het ook was, zolang zij Jezus zelf niet zagen, konden zij niet vertroost worden. Ach, wat kan toch een ziel, die Jezus mist, vertroosten? Niets, M. H., geen engelen noch mensen kunnen haar vergenoeging geven. Het moet Jezus Zelf zijn! Hij moet zeggen: ziet! hier ben Ik!

Ziedaar, hebben wij de waarheid der tekstwoorden ulieden verklaard, laat ons nu zien of hier nog enige lering voor ons uit te trekken is, om dan met een woord van toepassing te besluiten.

De leringen die wij hieruit kunnen trekken zijn deze: Hoe jammerlijk is het gesteld in een kerk als de hoofden en voorgangers des volks meer liefhebbers van zichzelf en liefhebbers der wellusten zijn, dan liefhebbers Gods. Hoe ellendig is het als de jaloezie, wangunst en eigen eer zich zover uitstrekt, dat men met zulks te zoeken de Waarheid niet meer kan dulden. Maar deze onderdrukt, de middelen verwerpt, het recht verkracht, de Kerk verwoest, en Gods volk bedroeft. Zulks deden de overpriesters! Het is ook niet vreemd in onze dagen, (elk merke daar op) Jezus toonde de zonden en gebreken der priesters aan, en Zijn leer overtrof zó de hunne, dat het volk Hem had toegeroepen: nooit heeft een mens also gesproken! Dit hadden zij nooit gezegd van de priesters, dit verwekte nijd, jaloezie, waarom zij Hem overal listen en lagen legden om Hem uit hun midden weg te krijgen.

Dit was niet vreemd. Jozefs rok, Jakobs zegen, Davids roem en Jezus' preken en wonderen worden oorzaak van hun hoon, smaad, vervolging en dood door de nijd van hun tegenpartij. Toen de gelegenheid zich opdeed, moest Jozef in de kuil, David vluchten naar de woestijn, Jezus naar het kruis, hoe onschuldig ook.

Merk op, M. H., of u dit alles ook in deze dagen niet vervuld ziet. Dit voorspelt ons voor de Kerk niet veel goeds, zoomin als voor Saul en de Joodse priesters. Wee hun, die de duisternis licht heten en het licht tot duisternis stellen. Zij zullen het oordeel Gods niet ontvlieden, hoelang de Heere ook zwijgt over zulke boze handelingen!

Waarlijk, men beleeft heden de tijden, waarvan Paulus zegt: zij zoeken allen het hunne, en niemand zoekt hetgeen Jezus Christus is, Filip. 2: 21.
Dit alles is te leren uit de handelingen der overpriesters met Jezus.

Maar daar is ook nog een andere lering voor ons in deze woorden. Als wij de Emmaüsgangers beschouw, dan zien wij in die mensen een zinnebeeld van een Christen, in wiens hart de liefde Gods is uitgestort. Maar wiens geloof zeer zwak is en die meer leeft door het gevoel als door het geloof. Maar die niet blijven, noch verkeren kan daar, waar de Heere Jezus miskend, gehoond, gesmaad of onteerd wordt, hetzij in Zijn Natuur, of in Zijn Ambten, Namen, leer of werken, of ook in Zijn knechten en volk. Maar die liever in het eenzame treuren dan te zitten in het gestoelte der spotters, of te staan op de weg der zondaren, of te wandelen met de goddelozen, Psalm 1.

Ook zien wij in hen dat een Christen, die oprecht is, spreekt hetgeen waarlijk ondervonden en gekend is. Een Christen, die zich niet schaamt Christus openlijk te belijden voor de mensen, voor vriend en vijand. Maar ook een Christen, die door onkunde en verkeerde opvatting het zoet tot bitter maakt voor zich zelf, en zich dus overal aan stoot. Maar nog eens, ook een Christen, die met Jezus op de weg wandelt en het niet weet, met Hem spreekt en Hem niet kent, totdat Jezus Zich aan hem nader komt te openbaren.

Ziedaar de leringen, die wij hieruit hebben kunnen trekken. Nu zullen wij dan tenslotte met een woord van toepassing besluiten.

TOEPASSING.

Het laatste dat wij daar voorstelden, daaraan heeft zich een ieder te beproeven, M. H.! Ik durf wel zeggen, dat het op velen van u niet kan toegepast worden, omdat de meesten van u vervreemd zijn van die liefde tot Christus, en om het gemis van Jezus nooit bedroefd zijn geweest, daar Jezus nooit het onderwerp van het gesprek is geweest, en ge u ook weinig over Jezus noch over Zijn leer, Namen, Ambten, Naturen, Staten, knechten of volk bekommert. Maar die veeleer te tellen zijn onder degenen, die Jezus overleveren ter dood. Komt, beproeft uzelf hier eens in, of u niet dikwijls met jaloezie en nijd bezielde zijt tegen uw naaste, als hij wat meer eer, aanzien of voordeel bekomt dan gij, zelfs al zijn het Gods kinderen. Wat voert u dan in het verborgen niet uit, om zo een de voet te lichten. Wat listige praktijken smeedt u al om op een bedekte wijze uw nijd of wraak aan de zodanigen te koelen of te wreken, en immers kunt u dag noch nacht rusten, voordat u uw doel volbracht hebt.

O, gruwelijke daden, die u dagelijks in uw harten smeedt tegen uw naasten. Dat wordt nu nog gruwelijker, als u dit doet onder schijn van godsdienst, hetwelk ook dikwijls het geval is.

O, ijselijk toneel; de godsdienst te gebruiken als een deksel om snode gruwelen daarachter te bedrijven! Weet u wel, dat alle dingen naakt en geopend zijn voor de Alwetende God! En dat Hij van verre al uw gedachten kent en uw bedoelingen weet? U kunt God niet bedriegen, zondaar! Leest eens Psalm 12: 4, en 50: 17-22, daar ziet u uw beeld en ook wat God u doen zal.

Maar ook zijn er nog anderen die Jezus overleveren om een weinig voordeel der wereld. Om geen eer of aanzien of gunst van mensen te verliezen, wil men liever Jezus missen dan het gezegde. Men verkracht het geweten, men verblindt zijn natuurlijke kennis, men verwerpt Gods Woord en verlaat Gods knechten.

Jezus, met alles wat Hij heeft, is u zoveel niet waard, dan hetgeen de wereld u aanbiedt en belooft. En zo wordt dan Jezus door u tot beschimping, bespotting, ja tot

versmading en uitwerping!

Wellicht zijn er onder u, die eertijds van die Jezus nog al gepraat en geroemd hebben, alsof zij wat van Hem ondervonden hadden. Maar die zij nu zo schandelijk kunnen overleveren gelijk als Judas.

Ach, laat ik u toch nog waarschuwen, terwijl u nog hier zijt. Weet dit, dat, hoewel de rechtvaardige God in Zijn liefde nog zwijgt, Hij toch niet vergeet. Maar als straks de tijd van God bestemd er is, om u van hier te doen verhuizen uit dit tijdelijk leven, dan zult u overgeleverd worden. Als al die bedekselen der schande eens openbaar zullen worden en ge u voor God niet zult kunnen bedekken, dan zal die God, die u hier meende te bedriegen, u overleveren aan smart, pijn en ellende, overleveren aan de dood, ja aan de duivelen, aan de hel en het verderf en dat voor eeuwig. Dan zult u ondervinden, dat er een God is die recht doet en de verdrukking Zijns volks (dat u gekweld hebt) zal vergelden.

O, ik heb ook nog een waarschuwing aan anderen, welke zich kunnen spiegelen aan deze Emmaüsgangers tot van hun beschaming.

Ach, of het ook nog zijn mocht tot van hun overtuiging.

Deze Emmaüsgangers konden het in Jeruzalem niet houden, omdat Jezus aldaar gekruist was en zij niet konden blijven daar Jezus niet was. Hoe gans anders is dat met u, u trekt u geen van deze dingen aan, zo min als Gallio! Zijt u in de wereld, hetzij wereldse bezigheden, beroepen, gezelschappen, vermaken of dergelijke, alwaar Jezus in Persoon, leer en volk verguisd, veracht, bespot en versmaad wordt, dit schijnt u evenwel niet te hinderen, u zult er daarom niet uitgaan en hen verlaten. Nee, u zit, staat en wandelt met zulke spotters en houdt grote gemeenschap met deze. Welk een bewijs, dat er geen liefde voor Jezus, noch voor Zijn eer en leer op noch in uw hart ligt, en dus kunt u het er best onder houden. En mag ik datzelfde niet zeggen van u, die het nog in dat zondig Jeruzalem houden kunt, waar de Heere Jezus in Zijn Waarheid geloochend, in Zijn Godheid miskend wordt? Waar Zijn troon ontheiligd, Zijn kroon vertrapt, Zijn borgtocht miskend, ja, waar Hij als op geestelijke wijze gekruist wordt, waar leraar, predicatiën, sacramenten en alles tegen u getuigt, daar alles als om wraak roept!

Maar hebt u er wel iets mede te doen?

O, nee, u kunt dat zeer goed aanzien en horen en uw uitvlucht is doorgaans: ja, dat ligt voor hun rekening. Maar dit zal voor God niet kunnen bestaan, de Heere zal het u toerekenen alsof u het zelf gedaan had, omdat u met uw stilzwijgen, toezien en gemeenschap houden met zulken hebt toegestemd, alsof u er mede genoeg in had. Maar dit is ook zeker, zo er enigszins liefde Gods in uw hart was, zou u er niet onder kunnen blijven. Het kind kan niet blijven op een plaats waar zijn vader mishandeld is of wordt. Maar het blijkt ook verder uit al uw handelingen, want omdat uw ziel ledig is van genade en liefde. U hebt in deze dagen ook geen droefheid, ofschoon alles zo uit zijn verband wordt gerukt: God onteerd en de Waarheid verkracht. U hebt met uzelf niet te doen en over uw eigen breuk niet geweend, wat zou u dan wenen over de breuk Sions? Daarom, als velen uwer eens gevraagd werd, wat redenen u zo dagelijks al onder elkander verhandelt, zo in uw huis, in uw beroep, op uw reizen, onder uw gezelschappen of waar ge u ook moogt bevinden, o, als Jezus u eens vroeg, wat voor redenen het waren, wat zou u wel kunnen antwoorden? Zou u niet beschaamd moeten worden om te antwoorden, want waarlijk, de inhoud van uw redenen zou niet zijn Jezus de Nazaréner. Maar het zouden zijn óf redenen over paarden en wagens, zaaien en maaien, reizen en trekken, kopen en verkopen, af over eten en kleden, soms ook wel over gans ongeoorloofde zaken van verraad plegen, twisten enz. Of ook wel liegen, lasteren, kwaadspreken en allerlei spotternijen.

En nu, M. H., zou u dat Jezus wel durven zeggen?

Nee, zegt gij. Maar Hij zal het mij ook niet vragen. Dit is ook zoo, nog hoort u dit niet van Hem, want u wandelt niet met Jezus op de weg. Ach, armen, u wandelt alleen, daarom hebt u geen vragen van binnen en behoeft ook niet te antwoorden.

Gij wandelt op een weg, waar Jezus niet te vinden is en waar Hij Zich niet zal openbaren.

Maar laat ik u nog eens waarschuwen, het mocht eens voor het laatst zijn.

Gij meent nu, dat u van uw gesprekken geen verantwoording behoeft te doen. Maar u bedriegt uzelf, de Heere Jezus weet al uw gesprekken, en eenmaal, als u voor Zijn rechterstoel zult moeten verschijnen, zal Hij er naar vragen en dan zal Hij rekenschap afeisen van ieder woord, dat u zult gesproken hebben.

Ach, zondaar, hoe zult u dan uw rekening goed maken?

Maar u gelooft zulks niet en stelt die dag nog verre! O, hoe onvoorziens zal het u overkomen, want de Heere zal over u komen als een dief in de nacht.

O, arme, ellendige zondaars, die hier op uw levensweg Jezus wel kunt missen en daarom zonder Hem reist naar de eeuwigheid, weet het, u zult ook zonder Hem sterven en zonder Jezus te sterven is eeuwig verloren te gaan.

O, gawe de Heere, dat uw ogen er eens voor geopend werden eer het voor eeuwig te laat is. Nu is het nog: kust de Zoon, terwijl u nog met Hem op de weg zijt. Het is nog niet te laat.

Ach, wie weet, waarom God u nog gespaard heeft. Mocht het nog wezen tot uw eeuwige behoud, dat zou de wens mijner ziel zijn, ach, gawe het de Heere, dat Hij uw ziel nog eens redde!

Maar het wordt tijd, dat ik tenslotte nog een woord spreek tot u, kinderen Gods.

Gij, die uw beeltenis ziet in deze discipelen. Dit blijkt immers middagklaar in u, dat u het in het zondig Jeruzalem van de wereld en der afgeweken Kerk niet meer kunt houden, ja ook in de zondige gezelschappen der wereld niet. U kunt ook de zonde in uw hart niet dulden, want overal waar de zonde heerst, wordt Jezus gekruist en daarom vlucht u er uit als u maar kunt, nietwaar? En kunt u het dan nog wel alléén uithouden? Nee, dan zoekt een Cleopas een Lukas. Het oude spreekwoord is dan: soort zoekt soort! Niemand wil alleen naar de hemel, elk wil iemand mede nemen en alzo zoekt elk zijns gelijke en dan vindt men de kruipers bij elkander. Hoewel zij elkander niet helpen kunnen, evenwel ondersteunen ze elkaar en dan wordt er uit de volheid van het hart gesproken, nietwaar?

Ja, dat geeft dan nog weer eens lucht aan een benauwde ziel!

Dus ziet u hier in zulken de eerste trap in de genade.

Want M. G. V., zo de Heere geen genade, licht en leven in uw ziel had uitgestort, dan zou u de zonden niet haten en vlieden. Daarenboven uw gelaat maakt u openbaar, want waarom ziet u zo droevig en wat zijn zo dagelijks de redenen, die u met elkander verhandelt?

Let wel, mijn ziel, dat is nog de vraag van Jezus, die u zoekt en over Wiens gemis u bedroefd zijt.

En hoor eens, treurige ziel, die Jezus, die u niet missen kunt, wil ook u niet missen, Hij is dagelijks bij u en slaat al uw zuchten, gebeden, tranen en gesprekken gade! Hij weet alles van u en nochtans vraagt Hij het u. Hij wil het uit uw eigen mond hebben. Kom, openbaart het Hem gul en openhartig! Uw droefheid is immers nergens anders om, als omdat in land en Kerk, ja ook in en onder uw eigen betrekkingen, Jezus, Zijn volk, leer en dienst zo miskend en verguisd wordt. En ook, dat u vreest, dat u voor uzelf Jezus nog voor eeuwig zult moeten missen? Is de grootheid uwer zonden en het

gemis van Jezus, de vrees van Hem nooit tot uw eigendom te zullen verkrijgen, is dat de oorzaak niet van uw droefheid? Is dat ook niet de inhoud van uw gesprekken?

Zeg mij eens, ligt dat niet altijd op uw hart en waar het hart vol van is, moet de mond van spreken. Welnu, dit was immers ook alzo met de Emmaüsgangers?

Maar ik moet u eens vragen: is het dan geheel hopeloos met u? Is alles verloren voor u?

Mij dunkt, dat durft u niet zeggen, er is nog een heimelijke hoop. Maar, M. G., het gaat met u, gelijk met de discipelen, zij werkten te vleselijk met de geestelijke zaken. U zou wel willen, dat de Heere u zo eens een bijzondere openbaring gaf, of een gezicht of droom, of dat er een zichtbare engel van de hemel kwam om u te zeggen, dat u genade had, nietwaar? En daarom gelooft u zoolang als u wat gevoelt. Maar houdt het gevoel en het zien op, dan heeft uw geloof geen kracht meer. Maar bezwijkt. O, mijn ziel, dit zult u als uw grond ook nog moeten verliezen. De hoop op zulk een grond moet u ontvallen, u zult door geloof moeten leren leven, hetwelk tot voorwerp heeft de Heere Jezus en Zijn Woord.

Maar dat is voor u nog verborgen, hiertoe zullen de nevelen moeten opgeklaard worden, en zoolang dat niet geschiedt, kunt en zult u nog niet veel troost of ruimte in uw weg ontmoeten. Maar meestal in en onder aanvechtingen en bestrijdingen, ja, in droefheid en moedeloosheid uw weg bewandelen. Evenwel, onder dit alles kunt en mag u immers zeggen, dat uw droefheid toch niet is naar de wereld. Maar een droefheid die naar God is, een droefheid om het gemis van Jezus, een droefheid, dat u meent van alles verlaten te zijn.

Maar zijt niet te haastig in het oordeel over uzelf. Maar let eerst eens op hetgeen geschied is. Hebt u ook niets van Jezus' profetisch ambt ondervonden? Zijn de leringen van Jezus door de mond Zijner knechten ook niet dikwijls wonderlijk aan uw ziel geheiligd, zodat u ook wel eens moest uitroepen: nooit heeft een mens alzo gesproken? Ja, hoe dikwijls hebt u ook de krachtige werking van Zijn Geest aan uw harten ondervonden! Maar Hem nu in die gevoelige werkzaamheid missende, zo meent u dat nu alles verloren is, en dat uw hoop van de Heere vergaan is. Nu zoekt u het ook dikwijls waar het niet te vinden is. Het is met u, zoals met Cleopas en Lukas, zij zagen alles verkeerd, en hetgeen hun tot troost had moeten dienen, ontstelde hen. Dit gebeurt u ook nog dagelijks. Maar ik moet u eens vragen, kunt u niet merken of de Heere Jezus met u wandelt? O, zegt gij, mocht ik dit eens kunnen geloven!

Kom, laat ik er u dan de kenmerken eens van oplossen.

Zo de Heere met u op de weg wandelt, dan zult u Vooreerst ondervinden een verootmoedigd hart, ten tweede, liefdegevoel tot de Heere Jezus, ten derde een vrijmoedigheid, om uw hart voor Hem uit te storten en uw woorden aan Hem kwijt te worden, want dan vat de Heere uw woorden op en bewaart ze, en uw ziel wordt dan hoe langer hoe begeriger om Jezus te ontmoeten om met Hem verenigd te worden. Ja, ge zult ook niet rusten voor dat u uw ziel in Hem geborgen ziet. Zo dit nu kennelijk bij u is, weet dan, dat Jezus bij en met u is, en dat Hij al uw woorden hoort en al uw noden kent, en gewis Hij zal u de wens van uw hart nog eens geven. U zult de reis van uw leven niet geëindigd hebben of de Heere Jezus zal Zich aan u geopenbaard hebben, zoowel als aan de Emmaüsgangers.

Houdt dan moed, bedrukte ziel! Wellicht is uw verlossing nabij. De duisternis zal verdwijnen en het licht in uw ziel opgaan. Dan zal het u van achteren duidelijk zijn, dat de Heere Jezus reeds lang met u op de weg heeft gewandeld, en Hij zal u niet verlaten, totdat Hij u in het hemelse Emmaüs zal binnen gebracht hebben.

Gelukkig zijt gij, bevestigd volk des Heeren, dat u weten en kennen moogt de dingen,

die u van God geschonken zijn, en geloven moogt dat u met Jezus op de weg wandelt naar de eeuwigheid, die geloven moogt dat Hij uw rechterhand gevat heeft en u leiden zal naar Zijn raad en daarna in heerlijkheid opnemen.

O, hoe menige onderrichting hebt u op de weg, waar Hij u geleid heeft, van Hem mogen ontvangen, welke uitreddingen, welke zalige ontmoetingen zijn u te beurt gevallen, hoe menigmaal is uw ziel versterkt door het geloof in de beloften, die u van Hem zijn toegezegd.

Hoe dikwijls is uw verlangen uitgestrekt geweest, om het einde van uw reis te mogen zien.

Nu, haast zal ook uw begeerte vervuld worden, als Jezus, Die uw rechterhand gevat heeft, u brengen zal in het huis Zijns Vaders, waar u met al Gods lievelingen in de zalige nabijheid van uw God en Zaligmaker eeuwig zult leven in heerlijkheid.

*Dat God u dit mag doen ontvangen,
Dat is mijn innigst zielsverlangen!
Ras ziet u 't einde van uw strijd,
Dan juicht uw ziel in God verblijd.*

AMEN.

NAZANG: Psalm 77: 7.

13. Jezus onderwijst de Emmaüsgangers

VOORZANG: Psalm 32: 4.

TEKST: Lukas 24: 25-27.

25. En Hij zeide tot haar: O, onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen dat de Profeten gesproken hebben.

26. Moest de Christus niet deze dingen lijden, en also in Zijn heerlijkheid ingaan?

27. en begonnen hebbende van Mozes en van al de Profeten, legde Hij hen uit, in al de Schriften, hetgeen van Hem geschreven was.

Dat al Gods kinderen van de Heere zullen geleerd zijn, zegt ons Jesaja duidelijk, Jes. 54: 13, en de vrucht van die lering zou zijn grote vrede. Gods kinderen zijn zulken, die door Gods Geest zijn wedergeboren, Joh. 3: 3, en dus zulken, die geestelijk levend zijn, in wier hart Gods Geest woont, die kinderen zijn in en uit zichzelf onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Ze zijn onmachtig om een gebed of zucht tot God te doen, Rom. 8: 26. Daarom zegt de Heere, dat Hij zal maken, dat zij in Zijn inzettingen zullen wandelen, Ezech. 36: 27. God werkt in hen het willen en het werken naar Zijn welbehagen, Filipp. 2: 13. Gods Geest is het, Die in en door ons bidt met onuitsprekelijke zuchtingen, Rom. 8: 26. Maar ze zijn ook onkundig, ze zijn van gister en weten niet. Men hoort hen gedurig roepen tot God: leer mij uw paden, Psalm 25: 4b; leer mij Uw wil, enz.

Zij kunnen de weg naar de hemel niet vinden en er op gebracht zijnde, kunnen zij hem nog niet bewandelen, want ze zijn tot hinken en zinken gereed, zij moeten licht en leiding hebben, Psalm 43, of zij dwalen van de weg af.

Nu, zulke onmachtigen, ellendigen, onkundigen, zijn de voorwerpen van de belofte "die allen zullen van de Heere geleerd zijn."

"Wij zullen hier niet verklaren, hoe en op wat wijze en door wat middel de Heere de Zijn leert, want dit is zeer onderscheiden en geschiedt ook al naar dat het met de leerlingen gesteld is. Soms schijnt de Heere een harden Meester te zijn en soms is en betoont Hij Zich te zijn het Lam Gods. Hier in onze tekstwoorden schijnt de Heere een harde Meester te zijn. Maar Hij is de liefde zelf!

Maar, zal de Heere hier Zijn belofte vervullen om deze twee scholieren te leren en te onderwijzen, dan moeten zij Vooreerst harde en bittere lessen hebben en daardoor geleerd zijnde, zullen zij ook die zaligen vrede ondervinden, die daarop volgt.

Dit alles zien wij dan duidelijk in de woorden van onze tekst vervuld. Om de inhoud van deze woorden recht te verklaren, zullen wij deze in twee hoofdzaken verdelen.

- Vooreerst: In een bestraffing.
- Ten tweede: In een onderwijzing.

Vooreerst bestraft de Heere Jezus onze Emmaüsgangers, door hen aan te spreken in het 25ste vers met: ***O, onverstandigen!*** enz.

Tot hiertoe had Cleopas de meester gespeeld en de vermeenden vreemdeling onderwezen wat te Jeruzalem in deze dagen geschied was. Waarlijk, Cleopas meende er veel van te weten en heeft zich verblijd, dat hij er die reiziger zoveel van verhalen kon. Maar het was hier ook met hem, die meent iets te weten heeft nog nooit iets gekend. Dit zal men dadelijk zien, nu de onbekende reiziger dat werk van Cleopas eens zal overnemen.

Cleopas was nu uitgepraat. Tot hiertoe had Jezus gezweigen, had hem niet in de rede willen vallen, Jezus hield van orde en stichting. Sommige mensen hebben de droeve gewoonte om iemand, die het woord heeft, in de rede te vallen, zij kunnen zolang niet wachten totdat de rede geëindigd is. Zulke mensen schijnen der woorden vol te zijn. Maar het is zeer onstichtelijk. Maar er zijn ook weer andere mensen, die hun rede nooit zouden afbreken, die altijd het woord moeten hebben en bijna niet kunnen dulden dat een ander eens spreekt. Dit is even onbetamelijk. Geheel anders is het hier in de tekst: Cleopas heeft geëindigd en nu begint de Heere te spreken. Het is dan tot hen beide: O, onverstandigen en dragen van hart! enz.

Welk een onverwachte taal voor deze Emmaüsgangers, dit hadden zij van die vreemdeling niet verwacht. Maar het schijnt ook ons vreemd zulke woorden van Jezus te horen. Had de Heere Zelf niet geleerd dat hij, die tot zijn broeder zeide: "gij dwaas!" strafbaar was door het helse vuur? Matth. 5: 22. En spreekt de Heere hier dan Zijn eigen leer tegen? O, nee, de Heere Jezus blijft Zichzelf altijd gelijk, Hij sprak dit niet tot hen uit een vleselijke drift, zoals mensen doen, wier hart ontstoken is door zeker geleden ongelijk en dan in zondige drift uitbreken met zulke of dergelijke woorden. Dit is verre van de Heere Jezus! Die handelt hier met hen als een wijze Medicijnmeester. Hij heeft hen hun zielenkwaal doen oplossen en zal hen nu genezen door scherpe middelen. Hier moest bijtend goed in de wond gegoten worden, het mes diende hier niet gespaard. Hun hoop was dood en hun geloof lag op sterven en de kennis van Gods Woord teerde uit, de verwachting scheen verloren! Maar de Grote Medicijnmeester zal hen wel herstellen, het eerste middel schijnt zeer bitter.

O onverstandigen! Het zal voor hen geweest zijn alsof zij uit een diepe slaap werden opgewekt en wakker gemaakt, zoals de opperstuurman eens deed bij Jona, Jona 1: 6: wat is u, u hard slapende! en Paulus bij de Galatiërs: o u uitzinnige Galaten! Gal. 3: 1. Alzo dan ook hier.

Het is een woord van verwondering over de blindheid van hun verstand en de grootheid van hun ongeloof. Hun onverstand bestond hierin, dat alles wat er van de Christus geschreven stond, door Mozes en de Profeten, hoe duidelijk ook, door hen verkeerd werd uitgelegd. Onverstand, omdat zij de geestelijkheid van Zijn Koninkrijk vleselijk opnamen, en hetgeen moest dienen tot bevestiging van hun verwachting, strekte hen tot moedeloosheid. Omdat onkunde doet dwalen, zo waren zij ook traag van hart om te geloven, want rechte en geheiligde kennis is de grondslag van het geloof. Deugt dus de kennis niet, dan kan ook het geloof niet goed zijn. Zij geloofden wel wat van hetgeen er van Jezus geschreven was. Maar niet alles. Wanneer de mens eenmaal een valse stelling in zijn gemoed gevormd heeft, dan veroordeelt hij alles wat met zijn opinie niet overeenkomt of daartegen strijdt, daar hij in de veronderstelling leeft dat zijn aangenomen stelling onfeilbaar is, hetwelk uit de trotsheid zijns harten voortvloeit. Hij verwerpt alles wat daartegen strijdt.

Zo was het ook met onze Emmaüsgangers, zij hadden een vaste stelling bij zichzelf gemaakt. Christus zou Koning zijn over het huis Jakobs en zou Israël verlossen, zo zij meenden, door aardse macht en van aardse vijanden, en dat zij nu veel heerlijker zouden triomferen dan toen het volk Israëls door Mozes uit Egypte en door Jozua uit de woestijn verlost werd. Zeker hebben zij gedacht, dat door die voorlopers van Israëls Koning nog maar een klein staaltje gezien was. Maar dat het nu alles in grote heerlijkheid zal uitblinken, omdat ook Mozes en de Profeten daar zo heerlijk van geschreven hadden.

Alles wat zij echter nu zien, horen en ondervinden, loopt recht tegen hun verwachting in en daarom geloven zij nu niets van alles wat de vrouw hen gezegd hadden. O, hoe kan de satan de mens misleiden door hem de geestelijke zaken op een vleselijke wijze

te verklaren. Jezus dan toont hen hun onverstand aan, en bestraft hun ongelovigheid. Tragen van hart waren zij, traag, d. i. lui en langzaam, iets doen gelijk als men iets verricht daar men geen zin in heeft, of iets daar men toe gedwongen moet worden. Zo was het hier ook met hen gesteld, want om te geloven van ganser hart, dat Hij, die Israël verlossen zou, eerst moest lijden en sterven, daar hadden zij geen zin in, daar moeten zij als heilig toe gedwongen worden. Zij geloofden wel wat van hetgeen de Profeten gesproken hadden, namelijk alles wat van Zijn heerlijkheid sprak. Maar niet hetgeen van Zijn diepe vernedering en lijden sprak. Zulk een half geloof kan hen niet behouden, het moet een volkomen geloof zijn. Al hetgeen in de Heilige Schrift geschreven stond van de Christus, moet onbepaald geloofd worden, zoowel de staat van Christus' vernedering, om de straf der zonden weg te dragen, als Zijn verhoging om de verworvene weldaden toe te passen. Dit zal de Heere hen zelf laten beoordelen, als Hij hun vraagswijze de noodzakelijkheid van Christus' lijden voorstelt, en dan de heerlijkheid daarop volgende.

Nadat de Heere dan hun onverstandigheid en traagheid in het geloof bestraft had, want noch Mozes, noch de Psalmen, noch de Profeten, noch Jezus' prediking, voordat Hij gestorven was, noch het getuigenis der engelen, noch der vrouw, die Hem gezien hadden, o nee, alles was ontoereikend geweest, om hen te doen geloven.

Dan, nu wil Jezus hen zelf laten oordelen en vraagt hen: *Moest de Christus niet deze dingen lijden, en also in Zijn heerlijkheid ingaan?* vs. 26.

De Heere wil hen niet afnemen hun geloof in Zijn heerlijkheid. Maar wil hen leren de weg die tot die heerlijkheid leidende was, en dat was liden!

O, M. Heilige dat lijden daar mochten zij niet van horen. Als Jezus tot H., discipelen eens sprak dat zij op tronen zouden zitten, dan stonden hun oren open, en dan was het aanstonds of de een aan de rechter- en de ander aan de linkerhand mocht zitten. Maar als Jezus van lijden sprak, dan verstonden zij geen van deze dingen, Luk. 18. Zo was het ook met hen. Hun gedachten waren niet als Gods gedachten. Maar de Heere toont de noodzakelijkheid van het lijden van Christus aan. Hij spreekt dan van de Christus, dat is, Hij, Die God en mens is, welke van de Vader verordineerd was, en van eeuwigheid gezalfd, Die van God beloofd, door de offerande afgebeeld, door de Profeten beloofd, van de vaders verwacht als hun Messias en in de volheid des tijds in de wereld gezonden. Die Christus was Hij zelf. Maar Hij hield Zich nog onbekend voor hen. Hij zegt, dat die Christus moest lijden.

Maar dat klinkt vreemd in de oren, dat "moeten", waarom moest dat?

Dit moest

Vooreerst geschieden volgens Gods eeuwig raadsbesluit, omdat in dat besluit was opgesloten het Borgtochtelijke van de Christus, Psalm 40: 8. Het moest volgens dat eeuwig gemaakt verbond, alwaar de Christus het borgwerk op Zich had genomen, voor al Zijn uitverkorenen, die Hem van de Vader gegeven waren. Het moest, volgens Gods Waarheid, welke dit lijden beschrijft, zoals straks zal aangetoond worden. Het moest, volgens alle die offeranden en schaduw, waarin dit lijden voor- en afgebeeld was, hetwelk door het lijden van de Christus moest vervuld worden. Het moest ook volgens Gods rechtvaardigheid, want deze vorderde voldoening der Wet, om de welverdiende straf te dragen, hetwelk was: bitter lijden naar ziel en lichaam en de dood. Slachtofferen en brandofferen konden aan dit recht niet voldoen, hoe menigvuldig het bloed der dieren ook was gestort, het kon niet één zondaar vrij maken, en ook kon niemand zijn broeder van de dood verlossen, het rantsoen was te kostelijk en ook kan niemand zichzelf verlossen. Dus, zal dan dat gunst- en bondsvolk

behouden worden en aan Gods recht voldaan worden, dan moet de Christus lijden, om Zijn volk van de straf te bevrijden.

Hoe lang moest Hij lijden? Geheel Zijn leven lang, van Zijn ontvangen af, tot aan Zijn laatsten ademsnik toe. Want Zijn volk is ook in zonden ontvangen en in ongerechtigheid geboren. Lijden moest Hij in Zijn ziel en lichaam, ja, in alle Zijn lichaamsleden, van de hoofdschedel af tot aan de voetzool toe. Zwaar moest Hij lijden, want Hij moest alles lijden, alles wat besloten was, alles wat geschreven was, alles wat afgebeeld was, ja, alles wat al de zonden der uitverkorenen verdiend hadden. Het was niet genoeg, zoals sommigen zeggen, dat één druppel bloed van Jezus genoeg is om de gehele wereld zalig te maken.

O, nee, M. G. H., de Heere heeft niets minder kunnen lijden als geleden is, geen druppel bloed had Hij minder kunnen storten als er gestort is, of het was niet voldoende geweest.

Hij moest dan, als de van God verordineerde Borg, lijden de ganse last des toorns Gods tegen de zonden van zijn volk.

Ziedaar dan de reden opgelost, waarom Christus moest lijden.

Dit was de weg, waarlangs Christus in Zijn heerlijkheid moest ingaan.

Hier wordt dan gesproken van heerlijkheid. Hadden zij van Zijn lijden gehoord, zij moesten nu ook van Zijn heerlijkheid horen. Had het een hen bedroefd, het andere moest hen verblijden. De heerlijkheid, waarvan Jezus hier spreekt, is niet alleen het ophouden van Zijn lijden en Zijn opstanding uit het graf. Maar Zijn heerlijkheid in de hemel, de heerlijkheid, die Hij had bij Zijn Vader, eer de wereld was. Wel is waar, dat Hij heerlijk triomfeerde over dood en graf, toen Hij uit de dood opstond, toen de Heilige Geest nederdaalde gelijk een bliksem met zulk een heerlijk licht, dat de wachters als doden werden, Matth. 28. Heerlijk is Jezus opgevaren.

Maar wij denken aan de heerlijkheid bij Zijn intrede in de hemel, toen Hij onder het gezang en gejuich van miljoenen, die ontelbaar zijn, werd begeleid naar de hemel, volgens Psalm 47 en 68: 19, Zijn intrede, Psalm 24: 1, 5 in rijm, toen de Vader tot Hem zeide: zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten. Toen Hij Hem een Naam gaf boven allen naam, Philipp. 2: 9-11, en Hij Hem de heidenen gaf tot Zijn erfdeel en de einden der aarde tot Zijn bezitting. Toen Hij alle macht had in de hemel en op de aarde. Ja; toen in Zijn Naam alle knie moest buigen. een heerlijkheid, die geen oog gezien, geen oor gehoord en in 's mensen hart niet is opgekomen. een heerlijkheid, welke in eeuwigheid niet zal eindigen.

Dit noemt de Heere Jezus *Zijn heerlijkheid*.

Het was de Zijn voor zover Hij God was. Het was Zijn eigen heerlijkheid, die Hij had eer de wereld was. Maar ook in zoverre Hij de Middelaar en Borg was, want die heerlijkheid was Hem bereid en beloofd op het volbrachte werk. Zijn heerlijkheid, omdat Hij deze verdiend had.

Ziedaar dan, Christus moest lijden volgens Gods voorbepaalden Raad, 'enz. en door die weg also in Zijn heerlijkheid ingaan.

Dit gezegde van de Heere gaat Hij nu bevestigen met hetgeen Mozes en de Profeten geschreven hebben.

Dit moet dienen tot hun verdere onderwijzing, hetwelk dan ons laatste stuk zal zijn.

De Heere wil niet dat Zijn gezegde tot hen zal verdacht worden. Ook niet, dat zij op het blote zeggen van een hen onbekenden reiziger hun geloof zouden bouw. Maar dat alles wat zij zeggen of horen op Gods onfeilbaar Woord moet gegrond zijn.

Hij begint dan van Mozes af, die was de eerste schrijver.

Hij zal hen bepaald hebben bij Gen. 3: 15, dat het zaad der vrouw door de slang de verzenen zou vermorzeld worden; dat Hij was het zaad Abrahams, Gen. 22: 18; een vrucht der lendenen Davids, II Sam. 7: 12; dat Hij zou ontvangen en geboren worden uit een maagd, Jes. 7: 14; geboren te Bethlehem, Micha 5: 1; dat Hij een groot Profeet zou zijn, zoals zij zelf reeds hadden beleden, Deut. 18: 11; een Hogepriester, Psalm 110: 1; een Koning, Psalm 2: 6 en Psalm 89 dat Hij zou prediken, Jes. 61: 1-3; mirakelen zou doen, Jes. 35: 5, 6.

Maar vooral dat zij ook schreven van Zijn lijden, als Psalm 22, 40, 69, 89, 109 en 110, Jes. 53; verraden worden, Psalm 109, Zach. 11: 12, 13; dat Hij zou begraven worden in een rijk graf, Jes. 53: 9; dat Hij kort in het graf zou blijven en geen verderving zien, Psalm 16: 10; dat Hij zou opstaan en ten hemel varen, Jes. 63: 8, 10, Psalm 24: 8, 9, 10, Psalm 47 en 68: 19; dat Hij aan Gods rechterhand zou gaan zitten, Psalm 110: 1 enz.

Ziedaar, dit alles hadden Mozes, de Profeten en de Psalmen van de Christus geschreven.

Maar nu hadden zij wel die waarheid horen aanwijzen. Maar Jezus moest deze ook nog uitleggen. Ach, wat verstonden zij er nog weinig van. Maar wie kon ze beter uitleggen dan Jezus, van Wie hetzelfde geschreven was door de drijving des Heilige Geestes? Hij zal hen duidelijk hebben aangetoond, dat dit alles van Christus was geschreven en dat nu die Schriften vervuld waren. Hoe klaar, dunkt mij, zal Jezus die mensen bij elke vervulling der profetie bepaald hebben, zo van Zijn geboorte, leven, lijden, dood en opstanding.

Van het eerste waren zij zelf getuigen, het laatste hadden de vrouwtjes getuigd. Alzo toonde dan Jezus aan, dat Christus moest lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan, zodat hun ergernis van Christus' lijden een door onkunde genomen ergernis was en dat nu Jezus' lijden hen veel meer tot sterkte van hun geloof moest dienen, dan tot ergernis, want had Christus niet geleden, dan was Hij de ware Messias niet geweest.

O, mij dunkt, zij zullen nu met Elihu wel uitgeroepen hebben: wie is een leraar gelijk Hij!

Hoe verbaasd zal die Cleopas geweest zijn, toen hij hoorde dat die vreemdeling een Schriftgeleerde was. Daar lag nu al zijn wijsheid in duigen! Daar wordt hij overtuigd van zijn blindheid en dwaasheid! O, mij dunkt, zij durven geen woord meer spreken. Ja, M. G. H., zo gaat het nog, als wij wijs meen te zijn, dan houdt Jezus Zich onkundig. Maar als Jezus Zijn wijsheid openbaart, dán worden wij dwaas.

Zo hebben wij dan nu de woorden van onze tekst verklaard, laat ons nu nog met een woord van toepassing besluiten.

TOEPASSING.

Wanneer wij de verklaarde tekstwoorden wel inzien, dan vinden wij een exempel in deze voor de leraars, als zij zien op die Overste Leidsman en grote Leraar der Gerechtigheid. Hij bestrafte de Emmaüsgangers. Dit is ook hun plicht, en niet om te vleien en mooi te praten, om mensenvriend te blijven en hierdoor enig tijdelijk voordeel te behalen. Zij mogen het kwaad in hun naaste niet dragen. Maar zijn verplicht dat te bestraffen. Dit gebod de Heere in Lev. 19: 17: gij zult uw naaste naarstelijk berispen, gij en zult de zonden in hem niet verdragen. Ook gebiedt de Heere zulks in Jes. 58: 1: Verkondigt Mijn volk hun overtredingen, en de huize Jakobs hun zonden. En zo spreekt ook Paulus in Tit. 1: 15: Bestraft scherpelijk, opdat ze gezond mogen zijn in het geloof. Ook alzo in 2 Tim. 4: 3 enz. Die zulks oprecht

betracht, zal het tot zegen zien strekken, volgens Spr. 24: 25: Die de goddeloze bestraft, zal liefelijk zijn en de zegen des goeds zal op hem komen; Spr. 25: 12: Een wijs bestraffer bij een horend oor is een gouden oorsiersel en een halssieraad van het fijnste goud. Alzo is openbare bestraffing beter dan verborgene liefde.

Dus kan men zien, wat de plicht van een leraar is. Maar men moet voorzichtig zijn en de les van Jezus niet vergeten, Matth. 18: 15, zodat men bedekte zonden ook eerst heimelijk en als onder vier ogen moet bestraffen. Ook moet er onderscheid gemaakt worden tussen het bestraffen van ouden en jongen. *Bestraf een ouden man niet hardelijk*, zegt Paulus. Dat een bestraffing ook moet geschieden om te verbeteren en niet om iemand overal schande aan te doen, zoals Job over zijn vrienden moest klagen, Job 19: 3: Gij hebt mij nu tweemaal schande aangedaan, gij schaamt u niet, gij en verhardt u tegen mij.

Dus moet hier gelden de voorzichtigheid der slang en de oprechtheid der duive. Maar wanneer leraars en vaders de bestraffingen omtrent hun lidmaten en kinderen nalaten, dan hebben zij te verwachten, dat het met hen zal uitkomen als met de ouden Eli en David, die hun zonen niet bestraft hadden. Het is droevig, om in de ouden dag nog te moeten dragen of te plukken de vruchten van het verzuim der jeugd.

Maar ook is het tot lering, dat Jezus' bestraffingen gegrond waren op Mozes en de Profeten en de Psalmen, zodat de Emmaüsgangers daarvan overtuigd werden, toen hen de ogen geopend werden en de Schriften uitgelegd.

Maar helaas, velen willen ook bestraffen. Maar het is om de meester te spelen, geheel tegen en buiten Gods Woord, zodat de Heere zulke bestraffers wel zou moeten toeroepen: o onverstandigen en tragen van hart, wilt u anderen leren en kent u uzelf niet? Rom. 2: 21.

Maar er zijn ook weer anderen, die, hoewel zij naar Gods Woord bestraft worden, evenwel de bestraffingen haten en met deze spotten. Deze noemt Salomo dwazen, Spr. 12: 1; onvernuftig, Hoofdstuk 15: 18; een spotter, 13: 1 en 15: 12, en een man, die, dikwijls bestraft zijnde, de nek verhard, zal schielijk verbroken worden, zodat er geen genezen aan en zij, Spr. 29: 1

Laat elk dus voor zichzelf wel overwegen, wat hem te wachten staat, want o, wat heeft ons volk de roepende en bestraffende stemmen des Heeren, tot ons land gedaan, niet menigmaal geweigerd te horen.

Dus mag de bestraffende stem van Jezus thans ook wel toepasselijk gemaakt worden op ons vaderland in het algemeen.

O, het is nog van kracht dat woord, Jezus roept het u toe, o Neerland, het is nog Zijn woord tot u: O, onverstandigen, die de God uwer vaders verlaten hebt en Zijn heilige Wetten veracht, die van de eenvoudigheid zijt afgeweken en de hoogmoed en trotsheid in deszelfs plaats hebt gekozen, die trouw en waarheid hebt verkracht en afval en leugen bemind, die al deugd en liefde een scheidbrief hebt gegeven en goddeloosheid en vijandschap betoont te bedrijven. O, onverstandigen!

Maar de Heere roept dit woord ook tot de Kerk in 't algemeen, die de Leidsman harer jeugd heeft verlaten en het verbond haars Gods vergeten, die van de rechten weg is afgeweken, de waarheid, die naar de Godzaligheid is, verloren en alle dwalingen heeft ingevoerd of toegelaten en hierdoor het ganse lichaam verscheurd, zodat de Heere geweken is van Zijn Kerk, het volk verstrooid, dat overal heen dwaalt als schapen, die geen herder hebben, alle ordeningen verbroken en de zielen der oprechten verwoest.

O, onverstandigen! welk een dwaasheid! Het leven, het licht, de waarheid en de vrede, liefde en zaligheid verlaten en de dood, duisternis, leugen en twist, haat, nijd en rampzaligheid in plaats daarvan verkoren. O, grote dwaasheid! Om alzo ziel en

lichaam te verderven voor de eeuwigheid. Maar die bestraffende woorden zouden wij ook wel mogen toepassen op ieder vader en moeder omtrent het opvoeden van hun kinderen, op elke man en vrouw, omtrent het huishoudelijk leven en verkeer, omtrent ieder heer en vrouw wegens de handelwijze met hun onderdanen, enz.

Wat dunkt u, M. H., zou de Heere geen reden hebben, om aan die allen bestraffend toe te roepen: O, onverstandigen, enz. Weet u niet, dat de Heere eens rekenschap zal afeisen van al uw handelingen en daden? Te laat zult u uw onverstand beklagen, als u het loon uwer dwaasheid zult ontvangen. Maar de Heere bestrafte ook omtrent de traagheid des harten om te geloven. Op hoevelen uwer is deze bestraffing ook toepasselijk over onderscheidene geloofswerkzaamheden, want velen uwer geloven teveel en te weinig, en over beide zijt u te bestraffen. Openbare goddelozen onder u geloven teveel, want zij geloven dat zij nog wel eens veranderd en bekeerd zullen worden eer zij sterven en misschien nog wel op de laatsten dag van hun leven, omdat er eens een moordenaar is bekeerd. Gelijk ook anderen geloven, dat zij zich dan nog wel bekeren zullen.

Maar mensen! U gelooft teveel, uw geloof heeft geen grond in Gods Woord, want hoelang zult u nog leven? Weet u de dag uws doods? Zijt u ook verzekerd, dat het met u gaan zal als met de moordenaar? Een der ouden zeide eens tegen zulk één, die ook op de moordenaar zich beriep, dat er dan ook nog weer eens een Jezus moest gekruisigd worden. Het is dus te vrezen, dat u in uw hoop bedrogen zult uitkomen, zoowel als gij, die meent dat u uzelf bekeren kunt. Ach, arm, blind schepsel, kan een dode zichzelf levendig maken?

Immers nee! Even zoomin kunt gij, die dood zijt door misdaden en zonden, uzelf levendig maken naar de ziel. Dus u gelooft waarlijk teveel, want u gelooft hetgeen wellicht nooit gebeuren zal. Maar gijlieden gelooft ook te weinig, want u gelooft niet, dat u zo verdoemelijk voor God zijt. Ja, laat ik niet zeggen verdoemelijk. Maar laat ik zeggen al veroordeeld bij God. U gelooft niet, dat God alwetend is en overalomtegenwoordig, want als u dat geloofde, dan zou u niet spreken, denken en doen als u nu doet. U gelooft niet dat God heilig en rechtvaardig is, en dat Hij uw zonden noodzakelijk moet straffen, ja, dat u van elk woord rekenschap voor God zult moeten afleggen. Dat gelooft u niet, want anders zou u die heiligen en rechtvaardigen God vrezen.

Maar nu gelooft u niets van dat alles. Ook gelooft u niet, dat uw leven een damp is en slechts maar een weinig tijds gezien wordt en dat u dan zult vallen in de handen van een levenden God, Die een verterend vuur voor een zondaar zal zijn. Nee, u hebt een verbond met de dood en een verdrag met de hel, en alzo betoont gij, dat u niet gelooft Mozes, noch de Profeten, noch de Psalmen, noch de Evangelisten, noch de Apostelen, ja, geen leraar, ja ook God zelf niet! O, onverstandige en ongelovige harten, wat zal het toch te zeggen zijn, als u te laat zult ondervinden wat u hier geweigerd hebt te geloven.

O, dat God nog eens verandering gaf. U bent nog in het heden der genade. De Heere kan u nog bekeren. O, mocht het er u eens om te doen zijn. God is machtig. Hij kan nog verandering geven. Hoort eens, wat Hij nog roept: *wendt u naar Mij toe en wordt behouden, alle u einden der aarde.*

Och, gaf de Heere eens, dat u dit in uw ziel mocht horen.

Maar ik heb nog een waarschuwing aan een ander soort van mensen, die ook teveel en te weinig geloven, en dat zijn de hypocrieten of huichelaars. Die zijn ook nog weer tweeërlei.

Teveel geloven zulken, die meen dat zij met de penningen van eigengerechtigheid de zaligheid kunnen kopen en geloven, dat zij op dat paspoort wel in de hemelstad zullen binnengelaten worden, een volk dat gelooft, dat zij rijk en verrijkt zijn en geen ding gebrek hebben, Openb. 3: 17. Gelijk ook de brave jongeling geloofde dat hem niets meer ontbrak, de Farizeeër, die God dankte dat hij niet was als andere mensen, enz, O, beziet uzelf eens of dat niet uw beeltenis is en of u voor de eeuwigheid wel een andere grond zou kunnen aantonen. Beproeft uzelf eens of dat de gerustheid van uw geweten niet uitmaakt, omdat u nooit iets onbehoorlijks gedaan hebt, en daarom meent u dat ge met God bevredigd zijt.

O, ongelukkigen, meent gij, dat ge met zulke wegwerpelijk klederen u voor God kunt bedekken? O, nee, mens, u gelooft waarlijk teveel, u zult er bedrogen mede uitkomen.

En zo gelooft ook u teveel die van de tweede soort zijt, namelijk van hen, die van stand veranderd zijn, die van de wereld tot de kerk en van de zonde tot de deugd zijn bekeerd, die van een vloeker een bidder is geworden en van een uitloper op verkeerde plaatsen een tehuis- blijver, enz. En omdat er zoveel gebeurd is, nu gelooft u zeker dat u bekeerd zijt. Maar van hartveranderende genade te ontvangen, daar weet u niet van, dat is u beiden een vreemd werk.

U meent, dat is dweepzieke taal en u tracht uzelf te doen geloven dat uw weg goed is, acht anderen, die u waarschuwen, voor uw vijanden. U meent, dat zij te dom zijn om uw weg en uw werk te kunnen bezien, en dus wandelt u op een weg die u recht schijnt en u weet niet dat het einde de dood zal zijn. O, arme mensen, u gelooft teveel, daar is wel wat aan u gebeurd, dat is niet te ontkennen. Maar het is niet genoeg voor de eeuwigheid! Er komen in de hemel geen mensen die een veranderd hart hebben, want dan was Saul ook in de hemel. Maar het moet een ander, nieuw hart zijn en dat mist gij; dat oude en verbeterde hart kan het in de hemel niet uithouden, daar moet het alles nieuw zijn!

Dus, M. V.! U gelooft teveel van uzelf, want u gelooft de hemel te zullen ingaan en zo blijvende zult u er nooit inkomen, omdat u beiden ook te weinig gelooft. U gelooft Gods knechten niet, die u getrouwelijk waarschuwen dat uw huis op een zandgrond staat en dat al uw gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed, en dat het bed te kort en het deksel te smal zal zijn, om u voor God te bedekken.

Tegen al zulke waarschuwingen, gegrond op Gods Woord, wordt u verkeerd en vijandig en zo gelooft u ook Gods Woord niet, want Mozes leert u dat geen Kaïn, hoewel hij offerde, geen Biléam, die profeteerde, geen Korach, Dathan of Abiram, hoewel zij Levieten waren en meenden heilig te zijn, in de hemel zijn kunnen ingaan. U gelooft de Profeten niet, want om er maar eens één te noemen, dan waarschuwt Jesaja u in Cap. 58: 2: dat u de Heere schijnt te zoeken, lust aan de kennis Zijner wegen hebbende, gerechtigheid doende, het recht uws Gods niet verlatende, vragende naar de gerechtigheid en een last om tot God te naderen. Maar brengende uw gerechtigheid en al uw werken voor God in rekening. Maar u moet met dat alles voor eeuwig omkomen, zegt de profeet. En zo vermaant hij u ook in Cap. 64: 6. Maar u gelooft zulks niet, tenminste niet dat het op u toe te passen is, en hoe dikwijls vermaant u David in Zijn Psalmen, vooral in Psalm 40: 7, Psalm 49: 8 en Psalm 51: 18 enz..

Maar voor zulk een taal zijt u doof! U gelooft ook de Heere Jezus niet, want Die toont u aan hoe ver het een jongeling, de Farizeeën en de dwaze maagden brachten, en ook zwijgt er Paulus niet van in Hebr. 6: 4 enz. Ja, zelfs gelooft u uw eigen geweten niet, want ik durf zeggen, dat het u wel eens zal overtuigen, wel eens zal kloppen en u waarschuwen.

Maar dit tracht u te verdringen met valse inbeeldingen, dat het met uw ziel welstaat, en verbeeldt u dat u door de rozen langs een weg van triomf in de heerlijkheid zult ingaan, en verwerpt alzo de les van Jezus, Die hier zegt: dat er langs en door de weg van lijden in heerlijkheid moet ingegaan worden.

O, zelfbedriegende mensen, hoort dan Jezus' woord, want nog roept Hij u toe: o, onverstandigen en tragen van hart om te geloven enz.! Waarlijk onverstand, dat u tegen zoveel getuigenissen en zoveel waarschuwingen in uw arme zielen zo voor eeuwig bedriegt! Ach! wat was het toch akelig voor die dwaze maagden, dat zij van de hemel weer naar de hel moesten. O, hoe jammerlijk zal het dan ook voor ulieden zijn, als straks al die gronden, waarop u nu touwt, u zullen ontzinken, en gij u nergens aan zult kunnen vasthouden. Maar u voor eeuwig van alles zult verlaten zien, en zo met alles wat u meent te hebben, een prooi der helse vlammen zult worden. O, mensen, leerde u nog uw dwaasheid voor God eens betreuren, zag u eens recht hoe onverstandig u zijt. Dat de Heere het u eens leerde, om wijsheid van Hem te begeren. Het is niet bij geval dat u deze leerredenen hoort of leest, o nee, de Heere wil het u nog doen horen eer u naar uw eeuwig huis henen gaat. Mocht het dan niet tegen u getuigen. Maar mocht het eens tot uw behoud dienen en u met Paulus eens leren, dat uw wijsheid dwaasheid en uw deugden zonden voor God zijn, opdat u uw behoud voor de eeuwigheid alleen in de Heere Jezus mocht leren zoeken. O, dit zou mijn hartewens zijn.

Gave het de Heere eens, dan zou u Jezus in de kracht Zijner opstanding leren kennen.

Maar het wordt tijd, dat wij ook nog een woord tot u spreken, oprechte Emmaüsgangers! Want het woord van Jezus is inzonderheid tot u gericht. Want hoewel u Zijn kinderen en volk zijt, zo heeft Hij evenwel wat, dat Hij in u te bestraffen heeft. U doet ook dikwijls onverstandige dingen, daar de Heere u over toe moet roepen: o onverstandigen! Trouws ik weet, en dat zult u ook wel willen belijden, dat, zo de Heere met u moest handelen naar uw zonden en u vergelden naar uw ongerechtigheden, u dan niet zou kunnen bestaan voor Zijn Aangezicht, en daarom ook die bestraffing van Jezus in liefde wel wilt aannemen, als Hij ook tot u zegt: o onverstandigen en tragen van hart! want ook u gelooft teveel en te weinig. U gelooft teveel als u gelooft, hetgeen uw verdorven verstand of liever uw bedrieglijk hart u zoekt wijs te maken, ook wanneer de inwerpingen des satans door u voor waarheid worden aangenomen, als bijvoorbeeld: dat er voor u toch geen raad meer is, dat het voor u te laat is, dat uw zonden te groot zijn, dat de Heere te rechtvaardig en te heilig is en daarom met u niet te doen kan hebben, enz. De satan blaast u wellicht in 't oor, dat u geen uitverkorene zijt en daarom toch nooit kunt zalig worden, of dat het met u nog zal gaan gelijk als met de dwaze maagden en voor de hemeldeur bedrogen zult uitkomen, of soms ook wel, dat er nog nooit een hand van genade aan u gelegd is, dat al wat u meent te bezitten maar bedrog is en ijdele verbeelding!

En dit alles gelooft gij, niet waar? En hierover gaat u gebukt en bekommerd daar heen al uw dagen en het schijnt u toe, alsof God alle mensen wel wil en kan redden. Maar u niet! En waarom u niet? Omdat u te weinig gelooft, want u gelooft niet dat God u genade wil schenken en uw ziel wil redden. U gelooft wèl, dat de Heere het kan doen. Maar niet dat Hij het u zou willen doen. U gelooft niet, dat de Heere Jezus in de wereld gekomen is om zondaars zalig te maken. Wel voor andere zondaars. Maar niet voor u, u gelooft niet, dat die overtuiging van zonde in u, dat leedwezen over deze, die droefheid naar God, dat hartelijk zuchten en schreien om Jezus, die innige begeerte om oprecht voor God te leven, dat jagen en zoeken naar de Heere, ja dat hongeren en dorsten naar de gerechtigheid van Jezus Christus, enz. enz., een werk van de Heilige

Geest in u is. U gelooft niet, dat uw naam in het Boek des Levens staat, dat de Heere Jezus uw Borg is, dat uw schuld bij God voldaan is door Hem, dat u in Hem erfgenaam zijt van al die zalige Verbondsgoederen in de hemel.

O, nee, van dat alles durft u niets te geloven, u meent dat ge u voor eeuwig zou bedriegen, als ge u zulks zou aanmatigen, en alzo bedroeft u dikwijls de Heilige Geest en blust deze uit, doordat u de kleine dingen veracht.

Waarlijk, M. G. V., in deze gelooft u te weinig, en dan is het niet zelden, dat u uw inwendige zielstoestand naar de uitwendige zaken en omstandigheden gaat afmeten. Want ging het u naar de wereld alles wel, had u geen tegenspoed met man, vrouw of kinderen, in uw beroep, nering of handtering, of behoefde u niet te tobben met een zwakkelijk lichaam en daarenboven dan nog met alle vijanden, die honen, spotten, smaden en onderdrukken, enz.? Maar nu schijnt het u toe, dat God en alle dingen u tegen zijn, en zo de Heere dan met u was, dan zouden u immers zulke zaken niet overkomen. Al zulke overleggingen gaan in uw hart om.

Maar hoort eens wat de Heere hier zegt in de tekst moest de Christus niet deze dingen lijden, enz.? En mag dat ook niet van de Christen gezegd worden? Moet ook de Christen niet al deze dingen lijden, want zij zijn leden van dat lichaam waarvan Christus het Hoofd is, en dus moeten zij ook die weg betreden welke de Overste Leidsman hunner, zaligheid bewandeld heeft. Die weg is u voorgesteld, Christen! U moet door vele verdrukking ingaan, het was de les van Jezus aan Zijn discipelen, dat zij door vele verdrukking moesten ingaan. Petrus zegt, dat zij tot lijden geroepen zijn; de dichter van Psalm 34 zegt, dat de tegenspoeden des rechtvaardigen vele zijn. Zij zijn het goud en zilver waar de hemelstad mede versierd zal zijn, en daarom moet dat hier gelouterd en beproefd worden, en deze weg zijn ook allen gepasseerd om alzo in de heerlijkheid in te gaan. Zij staan voor ons als bakens aangetekend. Ziet maar op een Abel, Jacob, Jozef, Job, Mozes, David, Daniël, de jongelingen, enz. enz., met heel die menigte waarvan Paulus spreekt in Hebr. 11, waarbij wij ook wel de Apostelen mogen voegen.

Ziet dus, M. V., dat u geen vreemden weg bewandelt, wanneer u door een weg van kruis en druk moet heengaan. Dit mocht u veeleer een teken tot versterking zijn, dat u op de rechten weg zijt, want waar geen lijden gekend wordt, daar zal ook geen verblijden zijn. Hier moet het kruis gedragen worden, of er zal hierna geen kroon wezen. Maar dit moet nu zo niet worden opgevat, alsof uitwendig lijden en druk de mens de zaligheid verzekert, o nee, want enerlei wedervaart de goddeloze en de rechtvaardige. Maar het draagt zijn kenmerken. Zijn het verdrukkingen, die ons van buiten aankomen, dan komt het over de goddelozen om hun zonden en gruwelen. Maar over Gods kinderen veeltijds om Christus' wil. Andere ellenden drijven de goddelozen hoe langer hoe verder van God af, ja zij murmureren en twisten tegen God. Maar Gods volk brengt het onder God, het maakt hen klein en ootmoedig voor God en breekt in hen de zonden af, zodat hun alle dingen medewerken ten goede, en zij daarna zingen met David: 't is goed voor mij verdrukt te zijn geweest!

Ik weet wel, kinderen des Heeren, dat het lijden geen aangename zaak voor het vlees is. Paulus zegt: als het tegenwoordig is, dan schijnt het geen zaak van vreugde maar van droefheid. Maar als het volk er door geoefend is, dan geeft het daarna een vreedzame vrucht der gerechtigheid. Ik moet u eens afvragen, M. V., of uw ziel niet nader bij de Heere verkeert in de weg der verdrukking dan in de weg van voorspoed; of het lijden om Christus' wil u niet kleiner en ootmoediger voor God maakte, dan de weg der vreugde en blijdschap, welke de wereld u toebrecht? Hebt u niet meer zoetigheid

en zaligheid gesmaakt, als u ondervond dat al wat buiten God was u ontviel, ja zelfs dat uw vrienden uw vijanden werden, en u uw weg zo op de Heere moest wentelen, en aan Hem alléén genoeg had?

Ik vraag u: of u het toen niet zaliger voor uw gemoed had, dan toen al die mensen u lof en eer toezwaaiden en u uw gangen als in de boter van voorspoed wies?

Ik weet, u zult er Amen op zeggen. Het was David beter voor zijn ziel in de spelonk van Adullam, als op het dak van zijn paleis. En weet dan ook mijn Christen! dat hetgeen u lijdt, u dat lijdt niet bij geval, noch naar de wil des mensen, o nee, dan was het al lang met u afgedaan geweest, want mensen zouden niet rusten voor dat zij u verdelgd hadden.

Maar u lijdt naar de wil Gods! Het is in. Zijn raad besloten, daar is niet aan af te doen, noch toe te doen. al uw vrienden kunnen daar niets van af nemen, en uw vijanden kunnen er niets bijdoen. God voert Zijn raad uit, u lijdt volgens de waarheid! Mozes, de Psalmen en de Profeten, de Evangelisten en de Apostelen hebben het al, eer u nog geboren was, beschreven. U lijdt in en om dezelfde zaak en hetzelfde lijden dat voorname bijbel- heiligen geleden hebben, ziet maar van Abel af, enz. Ja! U lijdt in gemeenschap met de Heere Jezus, want Hij is het Hoofd en u bent de leden, het Hoofd is in die weg voorgedaan en de leden moeten dus volgen.

Maar, M. G. Christenen, die door God bekeerd zijt, weet ook tot uw vertroosting, dat uw Jezus al die wegen van uw lijden voor u geheilgd heeft, zodat ze nu heilzame medicijnen voor uw ziel zijn en nooit anders dan tot gewenste uitwerking ter bevordering van uw zaligheid kunnen zijn, daarom zeide Bernardus eens: de vervolgers en de verdrukkingen zijn de goudsmiden van mijn Vader, die mij moeten louteren voor de hemelstad, zij brengen wat toe tot de kroon der heerlijkheid voor de heiligen!

Gij weet, mijn Christen, dat hoe hoger de wateren van de zondvloed rezen, hoe dichter zij de ark aan de hemel brachten. Alzo ook met u. Hebt u hier vele wateren der verdrukking, die u moet uitdrinken, zij doen u te meer van de aarde los worden en naar de hemel verlangen.

Welnu, haast zult u uw wens vervuld zien, na lijden komt verblijden! Hebt u hier met en om Christus geleden, u zult ook met Hem verheerlijkt worden, die heerlijkheid heeft de Vader voor u bereid vóór de grondlegging der wereld. Uw Jezus, uw Borg, uw Heiland heeft ze voor u verdiend, de Heilige Geest heeft u zo nu of dan daar eens een staaltje van doen zien en genieten, de Drie-enige God heeft het voor u bewaard en weggelegd, totdat u bekwaam zult zijn om het te ontvangen. Dan zult u recht zien, waartoe en waarom de Heere u soms zo hard (toch echter in liefde) heeft aangesproken, en waarom deze en gene verdrukking of lijden u zo moest treffen. Ja, dan zult u met uw ganse hart uitroepen: o diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen! en onnaspeurlijk Zijn wegen! Rom. 11: 33.

Maar, M. V., dit alles zult u recht verstaan, als Jezus u de Schriften uitlegt, gelijk Hij de Emmaüsgangers deed. Anders weet u het wel volgens de Schriften. Maar u mist er de kracht en toepassing ervan. Maar haast zal die sluier worden weggenomen, en zult u de heerlijkheid, die voor u bereid is, aanschouw.

Dan, en ook niet eerder, zal de Heere de tranen van uw ogen afwissen, verdrukking en lijden verre van u weg doen, geen vijand noch valse vriend zal u daar meer kwellen, want zij zullen niet mogen komen in het huis dat Christus voor u bereid heeft. Alle vijanden zullen daar buiten moeten staan.

Geen ziekte of dood zal u daar meer bedroeven, smart of pijn zal daar niet wezen.

Nee! nee! het is daar eeuwig voor u allen weggenomen, daar zal ook geen twijfeling meer zijn.

O, u zult daar kennen en vervolgen te kennen, volmaakt kennen, God kennen voor zoverre Hij gekend kan worden, de Heere Christus kennen, als uw eeuwige Behouder, Bruidegom en Man. Ja, alles kennen en genieten wat tot volmaking van uw heerlijkheid zal kunnen strekken en waardoor dan uw God volkomen zal geëerd, verheerlijkt en geprezen worden!

Komt dan, Christen, zingt hier met de zaligen J. Lassenius:

*Hier moet de mens als Pelgrim reizen,
Door menig droevige woestijn,
Hier moet hij zich met tranen spijzen,
En misschien veeltijds vreugdewijn,
De Rode Zee moet hij doorwaden,
En menig Heir, hier gaan te keer,
Eer hij in Kanaän zich kan baden,
En zijn gekroond, met vreugd en eer!
Wie dit al kan te boven komen,
Heeft Jezus tot Zijn reisgenoot,
Die zal uit Zijn volheids stromen,
Hem geven troost in nood en dood!*

AMEN.

NAZANG: Psalm 126: 3.

14. Jezus openbaart Zich aan de Emmaüsgangers

VOORZANG: Psalm 42: 5.

TEKST: Lukas 24: 28-35.

28. En zij kwamen nabij het vlek, daar zij na toegingen, en Hij hield hun als of Hij verder gaan zou.

29. en zij dwongen Hem, zeggende: blijft niet ons, want het is bij de avond, en de dag is gedaald, en Hij ging in om met hun te blijven.

30. en het geschiedde, als Hij met haar aanzat, nam Hij het brood, en zegende het, en als Hij het gebroken had gaf Hij 't haar.

31. en hun ogen werden geopend, en zij kenden Hem: en Hij kwam weg uit haar gezichte.

32. en zij zeiden tot elkander: en was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op de weg, en als Hij ons de Schriften opende?

33. en zij opstaande ter zelfder ure, keerden weder naar Jeruzalem, en vonden de elve tezamen vergaderd, en die met haar waren.

34. Welke zeiden: de Heere is waarlijk opgestaan, en is van Simon gezien.

35. en zij vertelden 't gene op de weg (geschiedt was), en hoe Hij haar bekend was geworden in 't breken des broods.

Twee zijn beter dan één, zegt de wijze Prediker, Pred. 4: 9, en hij geeft daarvan de reden op in de volgende verzen: want als de een valt, kan de andere hem oprichten wordt de een koud, de andere kan hem verwarmen; wordt de een door een. vijand overvallen, de andere kan hem oprichten, en een drievoudig snoer wordt niet licht verbroken.

Dit alles, M. G. H., vinden wij bevestigd in de woorden van onze tekst, als wij die in verband beschouwen met de voorgaande. Wij hebben gezien in de voorgaande stoffen die behandeld zijn, van het 13de vers af tot het 25ste toe, dat de reizigers naar Emmaüs gaande, als gevallen of gestruikeld waren

over de steen des aanstoots dat Jezus van Nazareth gekruist was. Koud waren zij geworden in hun geloof, hoop en liefde. De vijand viel hen van alle kanten aan om hen van alles te beroven. Waarlijk, hun toestand was deerlijk. En wie zal die verslagen geesten opbeuren? Dit kan geen mens doen. Maar daar kwam een reiziger hen achterop lopen. Hij is de tweede en ook de derde die hen zal redden!

Hij is de Tweede Persoon in de Goddelijke Drie-eenheid en de derde persoon bij hen op de weg. Hij zal die gevallen oprichten, die konden wel verwarmen en die aangevallen wel bevrijden! Hij is de Almachtige om te ondersteunen en op te richten, het hemels vuur om alle geestelijke koude te verdrijven, die vreselijke Held om van alle vijanden te verlossen.

Hij gebruikt daartoe soms wel eens harde middelen of scherpe woorden, zoals wij hoorden uit vers 25-27, zoals wij uit de voorgelezen tekstwoorden kunnen zien, welke woorden wij weder kort wensen te verklaren.

Wij zullen deze woorden in drie hoofdzaken verdelen:

- Vooreerst: hun aankomst te Emmaüs.
- Ten tweede: De openbaring van Jezus aan de Emmaüsgangers.
- Ten derde: hun terugkeer naar Jeruzalem en hun ontmoeting aldaar met de anderen.

Vooreerst, zegt de tekst: Zij kwamen nabij het vlek, enz.

De Heere was begonnen te prediken uit Mozes en de Profeten en strekt Zijn rede daarover zo lang uit, totdat zij bij het vlek Emmaüs kwamen. Waarlijk, M. H., zij zullen meer de teksten uit Mozes en de Profeten geteld hebben, dan de bomen, die langs de weg stonden. Zij hebben maar geluisterd met beschaamdheid over hun eigene blindheid en onkunde in de Schrift! Beschaamd omdat zij zo nors en onbeleefd die vreemdeling hadden aangesproken, welke zij dachten dat geheel onwetende was aangaande de dingen van Jezus de Nazaréner: maar nu keert dit om, en nu horen zij wel dat de vreemdeling er alles van weet. Maar dat zij er niets van weten. Verwonderd zijn zij, dat zulk een vreemdeling dit alles zo juist weet, zo naar de letter des Ouden Verbonds, alsook in de vervulling onder het Nieuwe Testament.

O, welk een verandering werkt dat in hun gemoed! Nu raken zij de ergernis des kruises kwijt! Nu zien zij licht uit die duisternis, een zegen in die vloek des kruises! Nu verdwijnt die koude des harten en zij worden brandende van hitte. Jezus! die als het vuur van een goudsmid is, stak hun harten in brand. En alzo pratende en luisterende bracht de Heere hen daar zij wezen wilden. Zij kwamen dan bij het vlek, een goed gezelschap is een wagen tot de reis, de weg viel hen niet te lang.

O, nee! waar Jezus is, verveelt het Zijn volk niet. Zij wilden Hem ook nog wel wat langer bij zich houden. Maar het schijnt, dat Jezus van hen scheiden zal, want Hij hield Zich alsof Hij verder gaan zou. Jezus was bij hen gekomen als een onbekenden reiziger en Hij houdt Zich nog zoo, en het schijnt alsof Hij wil voorbij stappen en hen groeten, toen zij de weg insloegen naar Emmaüs.

Maar hoe moet dit verstaan worden? Wilde de Heere waarlijk verder gaan, als zij Hem niet verzocht hadden? O, nee, M. G. de Heere was tot zulk een einde gekomen om volgens Zijn belofte Zich aan hen te openbaren. Maar de Heere was wel meer gewoon zo te, handelen, hebbende daar Zijn heilige en wijze oogmerken mede. In Matth. 14: 24 liet Jezus de storm toe, zodat de discipelen dachten, dat het schip zou zinken. Maar het was opdat zij zouden leren, dat zij zonder Jezus niet over zee konden komen.

Toen Jezus de Kanaänese vrouw wilde redden, scheen Hij harde woorden tot haar te spreken. Hij sprak tot haar alsof zij een hond was en Hij beminde haar als een dochter Abrahams. Soms week Hij met Zijn lichaam. Maar naderde met Zijn genade tot de ziele. Hij bedroeft om te verblijden. Hij brengt in ellende, om te verlossen, werpt neder, om te verhogen. Zo dan ook hier. Hij houdt Zich of Hij verder wil gaan en is voornemens Zich aan hen te openbaren. Het zal wellicht geweest zijn, om te doen blijken wat uitwerking Zijn bestraffingen op hun gemoed 'hadden, of zij daaronder verbitterd, dan wel verbeterd waren. Hij had hen genoemd onverstandigen en nu moest blijken of zij door de onderwijzingen verstandiger waren geworden. Het kan ook zijn, dat de Heere Jezus door dit voorbeeld heeft willen leren, dat men zich nergens moet indringen en om niemand tot last te zijn, zoals dikwijls het doel is van vele der rondreizende zogenaamde vrome bedelmonnikken, die dikwijls, daar zij zich indringen, velen tot last zijn.

Zo leert de Heere dan hierdoor, dat men wachten moet totdat men genodigd wordt, en dan ook wel beproeven of degene die ons verzoekt, het ook wel oprecht meent.

Het bleek hier in onze Emmaüsgangers, dat de bestraffingen een gewenste uitwerking bij hen hadden. Zij hadden geleerd met David: *de rechtvaardige sla mij, 't zal weldadigheid zijn, en Hij bestraffe mij, het zal olie des hoofds zijn*, enz. Psalm 141: 5. Dit blijkt ook uit hun handelingen, want zij kunnen die vreemden reiziger zo maar niet laten passeren. Zij verzoeken Hem, dat Hij toch bij hen wil blijven, ja, zij dwingen Hem, zegt de tekst. De verkondiging der Waarheid van Jezus heeft zulk een

liefdesvuur in hun harten ontstoken, dat zij zich zo nauw aan die leraar verbonden gevoelen, dat zij er niet van scheiden kunnen. Ruth kon Naomi niet verlaten. Maar zij kunnen Jezus niet verlaten, zij willen die dierbaren Onderwijzer, waaronder zij zo vele leringen hadden ontvangen, ook wederliefde bewijzen. Zij bedanken Hem niet alleen. Maar zij willen hun dankbaarheid door daden uitdrukken, waarom zij betonen huis en hart voor Hem over te hebben. Het kan hen niet van 't hart om zulk een dierbaren leraar nu zo te laten voorbijgaan, daar de nacht op handen is en Hij soms een prooi van rovers of wild gedierte zou worden, en daarom dwongen zij Hem! Het kan zijn, dat de Heere Zich enigszins weigerachtig heeft betoond, om temeer hun liefde te beproeven (hoewel Hij wist wie zij waren) en alzo hielden zij ook te sterker aan. Zij dwongen Hem! Niet dat zij Hem trokken en vasthielden of iets dergelijks, o nee. Maar zij willen Hem overreden van het gevaarlijke voor Hem. Daarom gebruiken zij reden van aandrang, zeggende: blijf met ons, het is bij de avond en de dag is gedaald. Misschien hebben zij gezegd, waar zou u toch vernachten, de wegen zijn zeer onveilig, de boosheid der volken verspreidt zich op aller wegen, het moge U eens gaan gelijk die man buiten Jeruzalem die in de handen der moordenaren viel. O, dit was voor ons nooit om te vergeten! Kom, blijf maar bij ons, wij hebben herberg genoeg voor U. U hoeft daar niet bezwaard over te wezen, onze huisgenoten zijn geen Nabals, noch Michals of Jobs wijven. Wij zullen het alles wel goed maken, ach kom, blijf toch maar bij ons.

Hier ziet men de liefde des naasten werkzaam. Aan de een zijde verzoeken zij het, om Hem voor onheilen te bewaren en aan de andere zijde opdat zij wellicht in het avonduur nog verdere onderrichtingen uit Zijn mond mochten ontvangen, want Hij was voor hen geweest als een licht op hun pad. Zij hopen wellicht, dat Hij voor hen een zoon mag worden om het duister geheel uit hun hart te doen verdwijnen, opdat zij geheel uit de maalstroom van al die verwarde gedachten mogen uitgeholpen worden. Zij verkrijgen dan ook hun wens, want Hij ging in om met hen te blijven. O, welk een blijdschap zal dat in hun hart geweest zijn, toen zij hun wens verkregen, de gebeden der oprechten zijn de koorden, waarmee Jezus aan de Zijn verbonden is, want een biddend kind en een gevende Vader zijn hier bij elkander. Hij slaat hun bede niet af. Hij mag eens uitstellen. Maar Hij slaat niet af.

Jezus dan, in huis gekomen zijnde, is alles voor Hem ten beste. Dadelijk zetten zij Hem de tafel voor, zij willen Hem eens recht verkwikken. Is door Zijn onderwijzing hun ziel verkwikt geworden, zij willen uit liefdevergelding de reiziger het lichaam verkwikken. O, ja, M. V., dit is het genadewerk eigen, dankbaarheid en erkentenis tot wedervergelding te bewijzen. Is Maria Magdalena van zeven duivelen verlost, zij wil Jezus dan ook wel zalven; is Simon van zijn melaatsheid verlost, hij wil zijn huis voor Jezus wel overgeven, om Hem met Zijn discipelen daarin te ontvangen, en Martha wil Hem dienen, omdat door Hem haar broeder uit de dood is opgewekt. Het is dan altijd met David: wat zal ik de Heere vergelden enz.

Zo dan ook hier met deze discipelen, hun hart is overlopende van liefde. zij weten niet wat zij die goeden en wijzen reiziger doen zullen. Zij zetten Hem de tafel voor met hetgeen daarop behoort. Hij zit dan met hen aan. U kunt wel begrijpen, M. H., hoe vereerd zij zullen geweest zijn, dat zij zulk een gast aan hun tafel hadden zitten, mij dunkt, hun oog is niet van Hem af. Wat mag het toch voor een persoon zijn? Zou het wellicht een leraar zijn, omdat Hij zo in de Schriften is onderwezen en anderen zo onderwijzen kan? Allerlei gedachten vervullen hun hart omtrent Hem.

Als zij dan aanzaten nam Jezus het brood, zegt de tekst, en zegende het, en als Hij het gebroken had gaf Hij het haar.

Het schijnt al wat vreemd, M. H., dat Jezus, welke voor hen nog onbekend was en als een vreemdeling verzocht om bij hen te blijven, dat die het brood breekt en rond deelt. Het schijnt eerder dat Hij de huiswaard, dan dat Hij gast is. Maar men moet weten, dat het bij de Oosterse volken de gewoonte was, wanneer men een leraar ontving of iemand, die men wilde eren, men de zodanige het werk van een huisvader opdroeg. Nu, onze Emmaüsgangers erkenden deze reiziger voor een leraar, welken zij grotelijks wilden eren, Hij was hun aller liefde en ere waardig, daarom zullen zij Hem het werk van een huisvader hebben opgedragen, hetwelk door Hem dan ook werd aangenomen en verricht. Ja, het was het doel van Jezus om Zich op zulk een wijze en onder die tekenen van brood te breken, aan hen te openbaren.

Hij zat dan niet hen aan de tafel, Hij nam het brood en zegende het, enz. Wel is waar, dat bij de Hebreëen door brood allerlei spijze wordt verstaan, ja soms ook wel alles wat tot onderhoud van het dagelijks leven nodig is, zoals ook Jezus Zijn discipelen leerde bidden om dagelijks brood, daardoor alles verstaande wat tot hun onderhoud nodig was. Maar hier zou ik liefst denken aan enkel brood, zoals dit in die tijd ook veel de gewoonte was, als men iemand onverwachts ontmoette of in zijn huis ontving, dat men om de gereedheid en eenvoudigheid, brood en zout met wijn of ook wel water voorzette.

Werd zulks wat meer van onze landgenoten nagevolgd, dan zou men wat gastvrijer kunnen zijn. Maar de grote omslag en de kostbaarheid die men maakt, met velerlei spijzen en delicatessen toe te bereiden, maakt het de gastheer of -vrouw zeer moeilijk en kostbaar, waarom er dikwijls tegenop wordt gezien om iemand te ontvangen, en het maakt de gast verlegen en beschaamd om er gebruik van te maken. Ach, waar is die eenvoudigheid en dat gulle onthaal gebleven. Maar hier bij onze Emmaüsgangers was dit zo niet, het waren geen Martha's, die zich over vele dingen bekommerden, zij wilden liever hun tijd met Maria besteden, om maar wat uit de mond van deze leraar te horen. Jezus dan nam het brood en zegende het, d. i. Dankte de Vader der Lichten, van Wie alle goede gaven en volmaakte giften afdalen, dat Hij ook hun dat brood uit de aarde had doen voortkomen, en dat zij dit uit Zijn milde hand als een zegen mochten ontvangen. Maar, M. V. Hij was de Zegenaar zelf, om Zijnentwil was er de vloek, (die er door de zonde in gekomen was) uit weggenomen. Hieraan wil de Heere ons ook, telkens als wij spijzen gebruiken, doen gedenken.

Gezegend hebbende, zo brak Hij hetzelfde en gaf het hun. Het brood werd in die tijd niet met messen gesneden, zoals nu bij ons. Maar het was op zulk een wijze gebakken dat het bekwamelijk kon gebroken worden. De huisvader brak het in zoveel stukken, als er aanzittende gasten waren.

O, zoete overdenking! De Heere Jezus is die rechte Huisvader en deelt aan Zijn kinderen uit, hetgeen Hij in Zijn wijsheid weet wat goed en nuttig voor hen is, en alzo heeft Hij elks deel afgeperkt en niemand kan daar iets van af of toe doen. Zo gaf dan ook de Heere hier deze huisgenoten ieder hun deel.

Het was geen klein voorrecht, M. H., voor Ruth, dat zij het beste gerooste koren uit de hand van Boas zelf mocht ontvangen. Maar het was hier wat meerder, om de bete uit de hand van die Hemelsen Boas te ontvangen!

O, zalige zoetheit, uit Jezus' hand en in Zijn gunst en liefde wat te ontvangen ten onze nutte.

Dit mocht dan onze Emmaüsgangers gebeuren. Maar hetgeen zij met het ontvangen dier bete mochten genieten was nog uitnemender, want hun ogen werden geopend, en zij kenden Jezus! Het hoe daarvan, M. H., zal naar de letter niet zo juist te verklaren zijn. Het kan zijn, dat zij de handelingen van Jezus ziende, horende het gebed en de dankzegging, denken: dat is evenzo als onze Jezus altijd het gebed deed als wij met

Hem aanzaten, zou Hij ook onze Jezus wel gehoord of gekend hebben? En toen Hij het brood brak, zagen zij de handelingen juist zoals Jezus die altijd verrichtte.

Zij merken nauwkeurig op alles, en zullen gedacht hebben: zo wij niet beter wisten, wij zouden denken het is Jezus zelf. Zij zien Hem van boven tot beneden nog eens goed aan, zij merken op Zijn stem, zij worden overtuigd; waarlijk, het is onze Jezus zelf! Alzo kan het toegegaan zijn. Maar het eenvoudig verhaal des Geestes is dit: dat het lag in hun ogen. Daar staat in vs. 16, hun ogen werden gehouden, dat zij Hem niet en kenden. Maar hier is het tegendeel. In vs. 31 is het: en hun ogen werden geopend en zij kenden Hem!

O, M. H., wie is bekwaam om de zielstoestand van deze mensen te beschrijven, nu de schellen van hun ogen afvallen, de duisternis verdwijnt, en het heldere licht van de Zon der Gerechtigheid hun ziel bestraalt, zien ze verre en klaar. Zij beseffen nu, hoe diep afhankelijk zij van God zijn, dat zij bij de helderen dag zo blind waren, dat zij in de reiziger hun Jezus niet kenden, ofschoon Hij zelfs met hen sprak. Maar nu het duister en avond is, kennen zij in de gast en gastheer Jezus Christus! Maar hun ogen werden geopend, o, nu kunnen zij de lichaamsspijze wel missen, nu hebben zij zielebrood. Toen Judas de bete uit Jezus' hand ontving voer de satan in hem. Maar nu zij de bete ontvingen uit Jezus' hand werd de Heilige Geest werkzaam in hen, toen werd Jezus levendig in hun hart. Zij twijfelen niet meer, zij zien, zij zeggen: 't is onze Jezus! Ja, Hij is het Zelf, Die met ons sprak! Nu geloven zij, dat de vrouw bij het graf het wel recht gehad hebben.

O, mij dunkt, zij hebben Hem willen aangrijpen en uitgeroepen: o, *Rabbi*, o, *Meester*, *zijt Gij het zelf?* Maar ziet, op hetzelfde ogenblik komt Hij weg uit hun gezicht.

O, welke wisselende toestanden ontmoeten deze discipelen. Pas op de weg zijnde, waren zij droevig over het gemis van Jezus, wat verder worden zij verslagen over de onderwijzing van de vermeende vreemdeling, daarna werd hun hart brandende, zo-even werden zij eens recht verblijd toen Jezus Zichzelf aan hen openbaarde. Nu meenden zij, dat hun blijdschap volkomen was, en ziet, het is alsof al hun blijdschap weer in bittere droefheid moet veranderen, omdat hun lieve Jezus Zich zo dadelijk uit hun gezicht verwijdert. Is Hij dan gekomen om hen te bedroeven? Is Hij nu weggegaan om hen te kastijden over hun ongeloof, omdat zij onverstandig hadden geoordeeld over zijn lijden? Zijn zij nu daarom Zijn tegenwoordigheid onwaardig? Wil Hij dan niet meer met hen te doen hebben? Of wat mag dan toch de reden zijn van zulk een wonderlijk weggaan van Jezus? Zou het Jezus waarlijk wel geweest zijn? Hebben hun ogen hen niet misleid? Is het maar niet een geestverschijning van Jezus geweest, zodat het niet waarlijk Zijn lichaam uit het graf is geweest, omdat Hij ook zo plotseling uit hun gezicht verdwijnt en waar blijft Hij zo spoedig? Waar zou Hij dan in de avond heengaan? Vele dergelijke vragen mochten zij hebben bedacht en zouden ook nog kunnen gedaan worden Wij kunnen niet ontkennen dat het geen geringe zaak is, om hiervan een rechte verklaring te geven, omdat het de Heilige Geest niet beliefd heeft de reden hiervan op te lossen. Maar wij zullen onze gedachten hierover eens oplossen.

Het kan geschied zijn omdat de Heere Jezus Zich op dien- zelfden dag ook nog aan anderen heeft willen openbaren, eer de derde dag ten einde was, of dat de Heere hen heeft willen leren dat zij nu zo familiair met Hem niet meer konden omgaan als voor Zijn dood, want zij hebben Hem zeker ook wel willen aangrijpen, zoals Maria, welke dit ook verboden werd, of om hen de gedachten te benemen dat Jezus nu een aards koninkrijk zou oprichten. Maar voor het naaste is te geloven dat de Heere is weggenomen, opdat zij aan Zijn lichamelijke tegenwoordigheid niet zouden blijven

hangen, en nu gelegenheid te hebben om de teksten, welke Jezus hen op de weg had voorgehouden, eens te overdenken en alzo de gekruiste en opgestane Jezus in de Schriften te vinden, op hetwelk hun geloof moest rusten, en niet op de lichamelijke verschijningen.

Jezus dan kwam weg uit hun gezicht! Zijn doel was nu niet om langer met hen te blijven, het was nu genoeg. Zij waren nu bevestigd en verzekerd dat Jezus was opgestaan. Het is opmerkelijk, dat zij ook niet over het weggaan van Jezus spreken. Maar wel over hun hart, hoewel te veronderstellen is, dat zij als verslagen zullen gestaan hebben. Maar zij werden dadelijk indachtig, hoe zij inwendig gesteld waren geweest op de weg, en dat openbaren zij aan elkander. Zij zeggen, en was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op de weg, en als Hij ons de Schriften opende? vs. 32. Dus toen Jezus weg was, dachten zij om hun hart. Het zijn de slechtste hoorders niet, V., die om hun hart denken als de predicatie uit is en de leraar weggaat, want dan eens naar binnen te keren en te onderzoeken wat de prediking heeft nagelaten, is een prijselijke zaak.

Maar hoe zullen wij hun woorden opvatten, welke zij tot elkaar spraken? Sommigen willen het zo uitleggen, dat zij zouden bedoeld hebben en gezegd met verwondering: O, hoe is het mogelijk dat wij zo dodig, zo koud, zo ongevoelig bleven en dat onze harten niet brandende in ons zijn geworden, toen Hij tot ons sprak op de weg. Nu is het waar, dat Gods volk ook dikwijls zeer koud, dodig en ongevoelig kan zijn onder de dierbaarste middelen der genade, zodat zij wel eens moeten uitroepen met de dichter van Psalm 119: ik ben als een lederzak, enz. Maar dit schijnt toch hier de bedoeling en klacht van onze Emmaüsgangers niet te zijn. Maar wel het tegendeel. Toen Jezus op de weg met hen sprak over Mozes en de Profeten en de Heilige Schriften hen opende, die anders voor hen als een verzegeld boek waren geweest, en Jezus hen de bedoeling dier teksten te verstaan gaf, waren zij inwendig verlevendigd. Het hemels vuur was op het altaar ontstoken, zodat zij als brandende van liefde waren geworden en niet wisten waar dit vandaan kwam. Nooit waren zij zo iets gewaar geworden! Dit is het dat zij nu aan elkander openbaren, want zij hebben het beiden ondervonden. Dit vuur verteerde ook alle stoppelen van ongelooft over de opstandig van Jezus, en de liefde tot de naaste vertoont zich werkzaam in hen, zoals wij nu in ons laatste stuk zullen zien volgens het 33ste vers, want zij keren terug naar de Apostelen.

En zij opstaande terzelfder ure, zegt de tekst, keerden weder naar Jeruzalem. Maar hoe is dit? Zij hadden Jezus al gedwongen om bij hen te blijven, omdat het nabij de avond en de dag gedaald was, en nu is het al weer zoveel later, en zullen zij dan nu tot Jeruzalem terugkeren. Het ligt toch twee en een half uur van Emmaüs. Zijn zij dan niet vermoeid? Of zijn zij niet bevreesd, dat hen enig kwaad zal treffen van rovers of enig verscheurend gedierte?

Ach, M. H., de Zon der Gerechtigheid scheen nu in hun hart, dus kon geen duisternis hen hinderen. Het vuur van liefde brandt nu en de liefde drijft alle vreze buiten. Zij vertrouwen nu op Hem, Die uit de doden is opgestaan en Die hen vóór Zijn dood beloofd had: Ik zal met u zijn. Zij konden nu met hun God wel over een muur springen en door een bende heendringen. God was met hen, nu zou geen kwaad hen overkomen.

O, wat kan de liefde, als zij werkzaam is door het geloof, al niet verrichten, zij maakt vlugge reizigers op de weg die zij te gaan hebben. Zij stellen dan niet uit tot de morgenstond, nee, zij staan op terzelfder ure en gaan naar Jeruzalem.

O, M. G. H., zij lopen nu wat vlugger naar Jeruzalem als toen zij er vandaan gingen, men hoort niet dat zij veel praten op de weg, zij haasten zich om maar bij de elve te komen, en hun dit heerlijk nieuws mede te delen. Genade is toch mededeelzaam. Zij hebben nu geen honger, zij zijn niet vermoeid, zij hebben nu geen vrees! O, nee, zij hebben nu zielsspijs en dat kan alles vervullen. Zij komen dan bij de elve, d. i. bij het getal der elve dat zo genoemd werd, zoals zij anders genaamd werden de twaalve, één van de twaalve, enz. Judas was nu niet meer onder hen, die was naar zijn eigene plaats gekeerd, n.l. De hel.

Thomas was er nu ook niet bij, dus in getal waren zij nu maar tien. Maar worden genaamd de elve. En die zaten met gesloten deuren om de vreze der Joden. Zij dachten, de derde dag is nu ten einde. Zeker zal men nu trachten ons uit te roeien en daarom hielden zij zich verborgen.

Maar hoe weten dan nu onze Emmaüsgangers hen te vinden, en dat in de nacht?

O, M. H., dat volk kan elkander wel vinden, zij zijn gelijk de arenden, zij hebben een sterke reuk en scherp gezicht. Maar laat ik liever zeggen zij hebben een goeden Leidsman. Hij, die de herders en de wijzen uit het Oosten bij het Kind Jezus bracht, kon ook hen wel terecht brengen bij de elve en die met hen waren, zodat ook nog anderen zich bij hen bevonden. Misschien waren dit de vrouw en de overigen van die zeventig discipelen. Maar nauwelijks zijn zij aan de deur, of zij roepen het hen van binnen al toe: de Heere is waarlijk opgestaan en is van Simon gezien!

O welk een wonder! Cleopas met zijn vriend komen hard aanlopen om dat heerlijk nieuws te boodschappen en ondertussen weten zij het al lang, zodat zij het hen al van binnen toeroepen. O, nu is het overal blijdschap, van binnen en van buiten.

Maar hoe weten zij het te Jeruzalem? Door Simon Petrus! Hij is van Simon gezien, zeggen zij! Wanneer is dan de Heere aan Simon verschenen? Waarschijnlijk op datzelfde ogenblik of kort te voren. Wellicht is de Heere van Emmaüs gesneld naar Jeruzalem, naar Petrus. Het kan zijn, dat dit zo-even geschied is en dat zij daarover nog met elkander in gesprek waren.

Maar was dit dan nu geloofwaardiger, dat Petrus Hem gezien heeft, dan toen de vrouw Hem gezien hadden?

Men moet weten, M. H., dat Petrus zijn Meester verloochend had, en dus vreselijk had gezondigd, ja zich schuldig had gemaakt, om nooit weer door Jezus opgezocht te worden, en ziet, de Heere openbaart Zich aan Petrus nog eerder als aan de andere Apostelen. Zij wisten ook wel, dat Petrus zich zo lichtelijk niet iets liet vertellen, dus hij zal de krachtigste bewijzen daarvan wel hebben gehad, en daarvan kon hij nu niet. zwijgen. Nee, o nee, hij moet het overal vertellen en verbreiden: de Heere is waarlijk opgestaan!

Wij zullen van de aard der opstanding hier niet spreken. Maar alleen zeggen dat het een grondartikel van onze belijdenis is. Dat Jezus is opgestaan verzekert de gehele Kerk, en dat haar schuld betaald en zij met God verzoend is, daar Christus gestorven is voor de zonde der Kerk en opgewekt tot haar rechtvaardigmaking, Rom. 4: 25. Want was er nog één zonde onbetaald gebleven, dan had Jezus, Die haar Borg was en haar schuld op Zich genomen had, niet uit de doden kunnen opstaan, want de dood kan maar heersen daar de zonde is. Maar daar de zonde is weggenomen, daar is de dood zijn macht ontnomen! Dus is dan de opstanding van Jezus de grootste troost voor de Kerk. Geen wonder dan, dat Paulus eens aan Timotheüs schreef: houdt in gedachtenis, dat Jezus Christus uit de doden is opgestaan.

En dus hier dan ook de blijmaar: *de Heere is waarlijk opgestaan en is van Simon gezien!* Maar komt daar zulk een heerlijk geluid van hemelse klank van binnen uit het

huis, het geeft ook een zoete echo van buiten, want ook die konden niet zwijgen, want also zegt de tekst: en zij vertelden hetgeen op de weg geschied was, en hoe Hij haar bekend was geworden in het breken des broods, vs. 35. Die wat ondervonden heeft, kan wat vertellen. Zij hebben wat ondervonden, zij willen het niet verbergen, zij moeten hun blijdschap uiten. Zij gaan verhalen, wat er al gebeurd is van Jeruzalem af tot Emmaüs toe. Zij zullen verhaald hebben hoe treurig zij daar henen gingen en hoe zij, met elkander sprekende, elkander niet konden terechtwijzen, en hoe geheel onbekend de Heere Zich bij hen gevoegd, en met hen gesproken had. Ja, hen heftig had bestraft over hun onkunde en ongeloof, en hoe Hij hen had onderwezen en wat zij daaronder genoten, enz. En tenslotte, als zij in huis waren, hoe Hij toen hun ogen opende en zij Hem leerden kennen dat het de Heere was, Die met hen gereisd, gesproken, bestraft, onderwezen, met hen ingekomen, aangezeten, gedankt, gezegend en het brood gebroken had. Maar dan ook weer dadelijk weggegaan was. Wellicht hebben zij gedacht, wie weet of de Heere niet naar Jeruzalem is gegaan, zoals ook gebleken is, dat Jezus naar Jeruzalem was gegaan, want terwijl zij zo van Jezus met en onder elkander spraken, stond Jezus in het midden van hen, zoals te zien is in datzelfde Hoofdstuk. Daar stond Hij in het midden om Zich aan allen te openbaren. In het midden van hen stond Hij, om te tonen dat Hij hen allen even liefhad, en ook omdat zij Hem allen zouden kunnen zien. Ja, ook in 't midden Hij, Die de Middelste in de Goddelijke Personen is, Die in het midden der engelen had gezeten. Hij, Wiens troon in 't midden des hemels is, stond hier ook in 't midden van de Zijn. O, zaligheid, hun ogen zien nu datgene, daar vele koningen en Profeten naar verlangd hadden om te zien. Maar hadden het niet gezien, en dat mocht hen nu gebeuren.

Ziedaar M. V., nu zijn de tranen van de droevige avond en treurigen nacht van Christus' dood afgewist, en de morgenstond van blijdschap is gekomen, de Heere is waarlijk opgestaan en is van allen gezien! Nu is de winter voorbij gegaan, de zangtijd genaakt, de bloemen worden gezien in de landen, en de stemmen der tortelduiven worden gehoord.

Nu moeten wij eerst uit dit verklaarde **een kleine lering afleiden**, en dan met een woord van toepassing besluiten.

Wanneer wij deze reis der Emmaüsgangers en hun terugreis naar Jeruzalem beschouw, hoe zoetelijk zien wij dan daarin afgebeeld de weg der ondervinding van ieder Christen, en vooral wanneer wij Jeruzalem in een tweeërlei zin beschouwen. Vooreerst als een zinnebeeld van de wereld, daar de Heere Jezus gekruist is, en ten tweede als een voorbeeld van het Jeruzalem dat boven is, dat is de hemel! Vooreerst dan, de Emmaüsgangers konden in de stad niet blijven daar Jezus gekruist was. Elke ziel, die door Gods Geest is levendig gemaakt, kan het in de zonde der wereld niet meer houden, het is onmogelijk, zij kan er niet meer in leven, zij vlucht er uit. Zij gingen bedroefd en treurig op de weg daarheen, om het gemis van Jezus!

Er is niets, waarover een recht zoekende ziel meer treurt en droevig is, dan over het gemis van Jezus, en dat temeer, als zij beseft dat haar zonden oorzaak daarvan zijn. Zij kan nergens door getroost worden.

Zij gingen tezamen en spraken met elkander over Jezus, enz.

O, waarlijk, zo is het met een God zoekende ziel. Zij kan niet alleen wezen, zij zoekt ook zo'n treurige Sioniet op, om samen van en over Jezus te spreken, hoewel zij elkander niet kunnen onderrichten. Zij ondervragen en onderzoeken elkander wel eens, hoe en omtrent zij van binnen met Jezus staan. Maar dan is Jezus niet verre van hen. Maar zij weten het niet. Waarlijk, de Heere wandelt en spreekt met hen en zij

weten het niet. Maar als Jezus met een ziel is, wordt het ras kennelijk, Hij houdt haar levendig met gesprekken, door overdenkingen, onderzoekingen van zichzelf, onderwijzingen, enz. Toen zij nog maar even op de weg waren, dacht Cleopas, dat hij al vrij wat wist te praten en durfde die vreemdeling goed onder de ogen zien.

Waarlijk, M. H.. Dikwijls ziet men van zulke zielen, als zij nog maar pas op de weg zijn, dat ze dan meen alles al te weten en de ouden wel onder de ogen durven te zien. Maar als de Heere hen eens recht begint te onderwijzen, dan leren zij hun dwaasheid en onverstand kennen en belijden en worden beschaamd voor God en mensen. Maar ook ondervinden ze, dat de belofte wordt vervuld, dat alle kinderen van de Heere geleerd worden.

O, wat krijgen ze dierbare lessen van Jezus en wat brandt ook hun hart menigmaal nu eens van liefde, dan weer van verlangen.

Zij weten niet, waar het hun vandaan komt. Maar hoe vol liefde en verlangen hun ziel ook is, evenwel er blijft een groot gemis over, n.l. Dat Jezus Zich nog niet aan hen heeft geopenbaard. Ach, dan wordt het ook wel eens benauwd en donker als de dag begint te dalen, en de zoete gestalte begint te wijken en het vooruitzicht op een donkere, naren nachts waarin zij Jezus en alles zullen moeten missen. O, dat doet hen dan ook wel eens bidden: *ach Heere! Blijf toch bij ons.*

En op de duisternis en benauwdheid volgt dan wel dat heerlijk licht, dat de Heere Zich aan de zodanigen komt te openbaren en zegt: *ziet, hier ben Ik! ziet, hier ben Ik!* Dan zet Hij ze in de ruimte en leert hen recht beseffen, wie en wat Jezus voor hen is en eeuwig blijven zal! O, dan gaan zij dat huis der duisternis uit en wandelen op de weg des geloofs en moeten overal die blijmaar verhalen. O, dan reizen zij hun weg met blijdschap, wetende, dat zij niet beschaamd zullen uitkomen en komen tenslotte weder te Jeruzalem, d.i. aan het einde van hun levensweg, in het hemels Jeruzalem hier boven.

O, daar zullen zij, die al in de hemel zijn, hen toeroepen dat zij de zaligheid van Jezus' opstanding reeds ondervinden.

En ja, M. G. H., dan zal ook elk weten te vertellen, wat er op de weg van deze vreemdelingsreis geschied is, en hoe de Heere Jezus Zich aan hen heeft geopenbaard, na hun bange zielsstrijd! En daar zal dan Jezus ook in het midden van hen, van al Zijn volk Zich openbaren, en dan zal Hij daar ook voor eeuwig alle tranen van hun ogen afwissen.

Ziedaar, M. G. V., een geestelijke lering afgeleid uit de tekst.

Laat ons nu eens wat verder zien, of er ook nog niet **een tweede lering** uit getrokken kan worden, die ons allen tot beschaming zou kunnen zijn.

En mij dunkt, dat is deze: wanneer de Heere Jezus wel eens dreigt om een land, volk of kerk te verlaten en men kan dit dan zo met onverschillige oren aanhoren en met koelheid aanzien, dan is er voor zulk een land of volk niet veel goeds te wachten. Onze discipelen, toen het bij de avond was en Jezus verder wilde gaan, zo het scheen, dwongen Hem, om bij hen te blijven, zij konden zonder Hem de nacht niet ingaan. Maar, M. G. H., hoelang heeft de Heere niet gedreigd om ons land, volk en kerk te verlaten en van ons weg te gaan. Maar waar is het volk, ja; waar is de Christen zelfs, die de Heere verzoekt door smekingen om te blijven? Immers was het onze duurste verplichting om met de discipelen geweld op de Heere te doen, dat Hij toch bij ons blijven mocht, want wee onzer, als de Heere zal weggegaan zijn. Wat zal dan van land, kerk en volk worden? O, hoe verre is de Heere al van alles geweken.

Waarlijk V., het is avond, het licht van de zon van welvaart, der Waarheid en der Godsvrucht is geweken. Een donkere nacht van ellende wordt tegemoet gezien. Ja, hij

is zeer nabij, en nochtans worden er geen gevonden, die roepen: Heere! blijf bij ons. O, werd het nog eens gezien en opgemerkt eer het te laat is, en er geen herstel meer aan zal zijn.

Ach, wat zal die nacht nog baren!

De inwoners van Ninevé zullen nog tegen het volk van Neerland getuigen, want die braken hun zonden trog af door bekering, waarom God hun verwoesting scheen uit te stellen. Maar Nederlands volk, hoe dikwijls ook vermaand en bestraft over de zonden en bedreigd met Gods oordelen, weet van geen losmaking van zonden.

O, dat elk nog eens gebracht werd bij de Fontein des Aanroepens.

Heere, doe eens geweld op de harten, opdat zij eens geweld op U mogen doen!

O, dan was er nog hope, dat de Heere redden zou.

Ziedaar, G. H., deze leringen u voorgesteld. Maar nu wordt het tijd dat wij met een woord van toepassing tot onszelf inkeren en daarmee besluiten.

TOEPASSING.

Het is waar, dat in deze verhandelde stoffen veel leringen en vertroostingën liggen opgesloten voor Gods kinderen. Maar ook veel ter overtuiging en bestraffing van velen uwer. Luister maar eens naar mij.

Toen de Heere Jezus in huis aanzat bij de Emmaüsgangers, brak Hij het brood niet, of Hij had eerst gedankt en het brood gezegend. Wat zijn er evenwel tal van mensen tegenwoordig, die de spijzen, welke ze van God ontvangen, als de beesten op-slokken, zonder de Heere een zegen te vragen. Ach, dat zulken onder u niet gevonden werden! Men is er te trots toe en, spot met hen, die het doen. Het schijnt alsof zij geen zegen, ja ook geen God nodig hebben, niet wetende, dat om der zonden wil de vloek in alles ligt, ook in de spijs, en dat, tenzij de Heere er die uit wegneemt, zij er zich de dood aan eten zouden.

O, ondankbaren, die zulks doet, wat onderscheid is er tussen u en de zwijnen, die ook nooit opwaarts zien tot de gever van hun voeder. Zo zien ook velen van u nooit op tot God, hun Maker, Die Psalmen geeft in de nacht. Wat dunkt u, dat God deze snode ondankbaren eens doen zal? Gewis, zij zullen het Koninkrijk Gods niet beërven.

Ten tweede zien we in de Emmaüsgangers, welk een gewenste uitwerking de bestraffing van Jezus bij hen had, want zij hadden tafel en bed, spijs en drank, ja alles voor Hem over.

Maar hoe staan de bestraffingen, die God in Zijn Woord aankondigt en door Zijn knechten laat aanzeggen, u aan? Het gebeurt niet zelden, dat de rechtmatigste bestraffingen met schelden en lasteren worden beantwoord, zodat men betoont er wel erger. Maar niet beter door te worden.

Deze discipelen hadden alles ten beste voor een vreemden reiziger, zij dachten wellicht dat Loth op zulk een wijze wel onwetende engelen had geherbergd. Maar zou u Gods vreemdelingen wel herbergen? O, nee, u zou allerlei leugens bedenken, wanneer het u gevraagd werd, om er maar van af te komen. Het gaat met ulieder huizen gelijk als met Bethlehems herberg. Alles kon er vrij inkomen. Maar voor Jezus was er geen plaats. Zo is het ook bij u. De discipelen eerden Jezus als een profeet of huisvader en gaven Hem het brood. Maar u onteert de Heere, ja bespot Hem en zou het brood de Heere wel willen onthouden indien het in uw vermogen was, want wat u op aarde aan Gods volk doet, zal de Heere rekenen alsof het aan Hem gedaan was.

En nu, hoe leeft u met die arme vreemdelingen? Ontvangt u ze wel in uw huis? Bezorgt u wel hetgeen dat eerlijk is voor alle mensen? O, nee, u zou het volk des

Heeren wel buiten laten staan, en hoe dikwijls blijkt het, dat u hun het brood en alles wat zij niet missen kunnen, nog onthoudt. Ik wil hiermede zeggen, dat het dikwijls genoeg openbaar blijkt, dat u de vromen onderdrukt, hen hun loon onthoudt en in alles waar u maar kunt hen beknibbelt, enz. Nee, zo deden onze Emmaüsgangers niet.

Maar ten slotte is hier nog een gewichtige les in deze woorden voor u. Zij kwamen nabij het vlek, daar zij naar toegingen, zij kwamen aan het einde van de weg en bij de voor hen bestemde plaats. Wij allen, M. H., gaan ook naar een voor ons bestemde plaats. Van Judas staat aangetekend, dat hij henen ging naar zijn eigen plaats. Maar wat is en zal de plaats zijn, waar gijlieden naar toe gaat? Op welke weg zijt gij? Elke plaats heeft een weg die er heen leidt, daarom moet men wel letten op wat weg men gaat. Die op de rechten weg is, wandelt er met Jezus op, en heeft Jezus tot zijn Leraar en Leidsman, zoals deze discipelen.

Maar hoe blijkt het, dat velen uwer op een weg wandelen, die niet goed is, een weg die tot het verderf leidt, een weg, waarvan het laatste de dood zal zijn. O, zondaars, staat een weinig stil en bedenkt eens, dat u van het uur uwer geboorte af van God vervreemd waart en alzo tot hiertoe uw weg hebt bewandeld als een vreemdeling van God, zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls, vreemdelingen der beloften, geen hoop hebbende, en zonder God in de wereld, Efése 2: 12. Maar u hebt gewandeld naar de eeuw dezer wereld, doende de wil des vleses en der gedachten, en hebt nooit anders gezocht dan uzelf te behagen, hebbende niets anders in het oog dan hetgeen de voorbijgaande wereld u kon geven om uw vlees- of aardsgezind leven te vergenoegen. U bent op die ganse weg nog nooit bekommerd geweest wat het einde nog eens zal baren. Nog nooit hebt u gedacht: hoe zal het met mij nog aflopen, als Nog op een sterven aankomt, niet bedenkende, dat te sterven zonder Christus tot zijn eigendom te bezitten, de eeuwige dood zal zijn. En hoewel dit zeker is, zo hebt ge u nochtans nooit bekommerd over het gemis van Jezus, nimmer zoals onze Emmaüsgangers op de weg daarover gehandeld en over het gemis geweend, en dus ook nooit met Jezus de weg bewandeld. En ziet, nu zijt u aan het einde gekomen van uw bestemde plaats.

Voor al gij, oude mensen, wier hoofd door grijsheid reeds bedekt is, wier glazen al verduisterd, wier maalters al stil staan, die volgens de loop der natuur aan het einde uwer dagen zijt; ja gij, voor wie de dag des levens gedaald is, de avond reeds aanwezig en de nacht der eeuwigheid op handen is.

Ach, arme schepselen, waar zult u blijven? Zoolang onder de dierbare middelen verkeerd, zoolang die kostbaren tijd verwaarloosd! En nu is de tijd voorbij, waar nu heen? Naar het vlek dat voor u bereid is.

Maar welk een vlek zal dat zijn? Geen Emmaüs, waar u met Jezus zult aanzitten, ook geen Jeruzalem, waar u met Gods kinderen zult vertellen wat er op de weg geschied is, ach nee. Maar het zal een vlek zijn, waar eeuwige duisternis is, waar de inwoners duivelen zijn en verdoemden, waar het genot zal zijn eeuwige wanhoop en schrikkelijke wroeging, gelijk een knagende worm die nooit sterft, waar de bezigheid zal zijn God te lasteren, zich te vervloeken en te verwijten, de tanden te knersen, de tongen te kauwen van pijn, de handen te wringen van wanhoop, en de duurzaamheid daarvan is eeuwig!

Maar hoewel ik dit hier zeg tegen de ouden van dagen, moet gij, jongeren van jaren, zo mannen als vrouw, jongelingen en jonge dochters, zoowel dienstbaren als vrijen, niet denken dat u een beter lot te wachten staat, daar u met hen op dezelfde weg zijt en alzo blijft voortwandelen. O, kende u het gevaar eens, waarin uw ziel verkeert, u zou sidderen voor de toekomst, want velen uwer hebben God hun Maker de nek

toegekeerd, het aangezicht naar de stad des eeuwige verderfs gewend en alle waarschuwingen van hun Godzalige ouders of vrienden, de vermaningen van hun leraars, de kloppingen van hun geweten enz., achter hun rug geworpen, deze versmaad en verworpen, ja er mede gespot, hun geweten verkracht en onderdrukt.

O, M. H., u bent nader bij dat vlek des doods, dan ge u verbeeldt, er is maar één schrede tussen u en de dood, uw leven is maar een damp, die voor een weinig tijds gezien wordt en spoedig verdwijnt. O, hoe menig jong mens wordt plotseling door de dood overvallen en treedt de nacht der eeuwigheid in.

O, mensen, weet toch, dat dan al die vermaningen, leringen en kloppingen van uw geweten tegen u getuigen zullen. God, in Wiens hand uw leven is, weet alleen hoe spoedig het met u afgedaan zal zijn. Wellicht nog weinige dagen en het is met u afgedaan, de zon des daags van uw leven gaat onder, de avond des doods nadert en de eeuwige nare nacht van duisternis en rampzaligheid moet u intreden en nooit in der eeuwigheid zal geen morgenzon uit die kimmen weer verrijzen. Daar zijnde, zonder enige verademing of verlichting der helse smarten, zult u gedenken aan de verwaarloosden tijd en de middelen. Maar het zal te laat zijn.

Wij hoorden daar straks, toen de discipelen te Jeruzalem kwamen, dat zij, die binnen waren, dadelijk hun blijdschap te kennen gaven, omdat zij wisten dat Jezus was opgestaan.

Maar, ellendige zondaars, mij dunkt, het zal 't tegenovergestelde voor u zijn, wanneer u van hier moet scheiden, uw ziel uit uw lichaam en alzo uit de wereld verhuizen, en u komen zult aan de plaats uwer bestemming, dat is de hel en het verderf! Dan zullen de rampzalige, die daar binnen zijn, ook met luider stem u toeroepen van de ellendige smarten en weeën die zij ondervinden, omdat zij de opstanding van Christus niet deelachtig zijn geweest, en met Hem niet hebben gewandeld, en u zult dan ook vertellen wat benauwdheid en helse angsten reeds bij het sterven en in de dood zijn overkomen.

Ach, ongelukkigen, dat God u nog eens een recht inzicht gaf en u het eens mocht geloven, dat het zo met u zal aflopen.

Gave de almachtige en vrijmachtige God, dat het u gebeuren mocht, dat de Heere Jezus u nog eens achterhaalde, terwijl u nog op de weg zijt. U leeft nog, de dag is nog niet ten einde. Er mag nog hoop zijn, u kunt nog gered worden. Bij de Heere Heere zijn uitkomsten tegen de dood. Heden dan, zo gij Zijn stem hoort, verhardt dan uw hart niet. God geve u, wat ik n niet geven kan.

Maar het wordt tijd, dat ik nog een woord tot u spreke, volk des Heeren!

Gij, die bevoorrecht zijt de vrucht van Christus' opstanding in uw ziel te mogen deelachtig zijn. Voor u ligt in deze stoffen een zoete onderrichting van troost, welke behelst dat Jezus uit de dood is opgestaan. O, dierbare waarheid! Want was Jezus niet opgestaan, wij allen zouden voor eeuwig moeten verloren gaan. Maar nu er een kwitantie van de betaalde schuld is, mag de gehele Kerk zingen: *zo is er dan nu geen verdoemenis meer voor degenen die in Jezus zijn*; want Jezus' opstanding is de kwitantie van de betaalde schuld van alle zonden, die de Kerk voor God gemaakt had, Hij heeft deze als Borg voor en in haar plaats betaald. Maar hoe dierbaar die waarheid en de zaak zelf ook is in het gemeen, zo kan toch niemand daaruit enige troost hebben, zo hij de bewijzen daarvan niet bij zichzelf heeft.

Dus M. V., zou u ook niet kunnen vertroost worden, zo u niet aangetoond werd dat de kenmerken daarvan bij u gevonden worden, en dat wens ik u nu eens aan te tonen.

Die met Christus op de weg wandelen, hebben ook deel aan Zijn opstanding, en die

met Christus op de weg des levens wandelen, ontwaren het ook aan hun hart, al ware het dat zij Hem zo persoonlijk nog niet kennen. Wellicht zijn er velen onder u, die de Heere Jezus voor zichzelf niet recht kennen, en daarom altijd in vreze leven dat zij aan het einde van de weg, nog eens bedrogen zullen uitkomen.

Maar let eens wel op. Toen Jezus de Emmaüsgangers bestrafte, kregen zij des te meerder liefde voor Hem. Toen Hij ze onderwees uit Mozes en de Profeten, werd hun hart brandende van liefde tot de Heere en Zijn waarheid. Toen zij dachten, dat Jezus onheilen zouden overkomen, door in de nacht te reizen, wilden zij Hem uit liefde herbergen en alles geven, ja Hem de grootste ere aandoen, en onder dit alles blijven zij met zielsverlangen vervuld om de Heere Zelf in Persoon te zien en te kennen, en dit verkregen hebbende, kunnen zij het niet verzwijgen. Maar moeten het anderen meedelen.

Welnu, M. Vrienden, u ontvangt ook wel eens bestraffingen over uw onopmerkzaamheid omtrent Gods daden en handelingen met u. Die bestraffingen geschieden óf door Gods knechten, óf door Gods Woord, hetwelk de Heilige Geest op uw gemoed drukt, óf ook wel door het geweten van binnen. En leert u dan de ondervinding niet, dat u er over beschaamd en verootmoedigd wordt, en de bestraffingen u des te meer liefde voor uw bestraffers inboezemen, omdat het heil uwer ziel bedoeld wordt? Hoe menigmaal hebt u ondervonden, dat de onderwijzingen die u ontving, hetzij onder de predicatie of onder het lezen van Gods Woord, of ook onder de stille bemeditering in het eenzame, u met Jeremia deden zeggen: *als Uw woorden gevonden zijn, heb ik ze opgegeten.*

O, hoe dikwijls is uw koude ziel verwarmd, ja, als brandende geworden met die innerlijke liefdebetrekkingen tot de Heere en Zijn volk, zodat uw hart wel eens uitriep: ach, of ik Hem vinden mocht, dat ik Hem op de straten vond, ik zou Hem in mijn moeders huis brengen.

O, hoe duidelijk werd u de Waarheid, hoe klaar kon u deze verstaan tot uw zielsverblijding, zodat u niet kon ontkennen, of het werk der genade was aan uw ziel verheerlijkt.

Maar als het weer avond werd in de ziel en de dag begon te dalen, dan begon de vrees weer op te rijzen, nietwaar?

Ja, M. V., zulke toestanden worden door de levende dikwijls ondervonden. David wist ook te spreken van avonden des geweens en morgens van gejuich, Psalm 30. Maar u hebt dan ook wel geleerd, hoe op zulke avondtijden, als de Heere met Zijn leringen en met Zijn liefde en leven schijnt weg te willen gaan, uw ziel Hem dan het meest en sterkst aankleefde, om toch bij u te blijven. Maar is het geen wonder, zij kenden Jezus niet en toch doen zij zoveel geweld om Hem bij zich te houden.

Ja ziel, zo doet u menigmaal geweld op Jezus, omdat Hij geweld op uw ziel doet. Maar u weet het niet. Maar welk een heerlijke uitkomst kregen de discipelen, toen zij op hun aanhouden bij Jezus in die duistere avond dat heerlijke licht zagen, als Jezus Zich openbaarde.

O, ziet hier ook iets van uw gesteldheid. Onze Emmaüsgangers was niets dierbaarder dan dat zij Jezus in hun woning zouden mogen hebben, en daar hadden zij ook alles voor Hem ten beste. En zeg mij eens, zou ge u ook niet gelukkig rekenen als de Heere Jezus Zich eens aan u openbaarde, in uw hart en huis eens wilde inkomen?

Immers zou u alles wel willen missen, als u Hem maar mocht bezitten; en omdat u in uw hart Jezus liefhebt, zo hebt u immers ook Zijn volk lief. Johannes zegt: *hieruit weten wij, dat wij uit de dood overgegaan zijn in het leven, namelijk dat wij de broederen liefhebben.*

Nu, M. V., wat u aan Jezus in Zijn eigen Persoon niet kunt doen, kunt u doen aan Zijn

arm volk op aarde, dat rekent de Heere alsof u het aan Hem gedaan hebt, en het is immers uw grootste lust om Gods volk op aarde wel te doen.

De Emmaüsgangers kwamen nabij het vlek, d.i. zij kwamen aan het einde van hun reis. Ja, M. V., de reis begint bij sommigen ook al op te korten. Wellicht zijt u nader bij het einde als u wel denkt, en dan zult u aan het einde van uw strijd, moeite en verdrukking zijn, dán, en niet eerder, zal het kruis van uw schouders afgenomen worden, en de tranen der verdrukkingen van uw ogen afgewist worden. Maar wellicht beeft u nog als u aan het einde denkt, omdat u voor uzelf nog niet bewust zijt, dat Jezus uw Jezus is, en daarom zijt ge bang voor die laatste avond van uw leven. Ach, zegt u menigmaal, als het nog maar recht met mij is, o, als het eens mis met mij was, en ik voor eeuwig bedrogen zou zijn met mijzelf!

Maar, M. V., uw hart worde niet ontroerd, zegt Jezus. Hij is met u op de weg geweest, Hij heeft u geleerd, uw ziel verlevendigd door Zijn zalige invloeden in uw hart, en Hij zal u in de avondstond van uw leven niet verlaten.

Als u denkt, dat Hij u zal verlaten, dan juist zal Hij Zich aan u openbaren en zeggen tot uw ziel: *ziet, hier ben Ik*.

O, dan zult u eens terug geleid worden, en dan zult u alles overdenken wat er op de weg gebeurd is. Dan zult u geloven, dat de Heere al jaren aan uw ziel gearbeid heeft. Maar dat u door onkunde en verduistering van de ogen des geloofs het niet hebt kunnen zien. Maar nu, de ogen geopend zijnde, wordt het u kennelijk dat het dezelfde Jezus, hetzelfde genadewerk is, dat al jaren bij u heeft plaats gehad, hetwelk nu openbaar is geworden.

O, M. V., als u dat gebeuren mag, dan zult u met blijdschap heengaan en met de ouden Simeon zeggen: nu laat gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede naar Uw woord. Ja, dan zal de nacht u tot een licht zijn, en de volmaakte liefde drijft dan alle vreze buiten.

O, hoe zalig is dat voor u, meer bevestigd volk des Heeren, dat geloven mag en kunt dat dit Goddelijk licht en al die heilsweldaden u geschonken zijn en dus met vrijmoedigheid kunt zeggen: *dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning?*

O, wat is het toch een groot goed, dat Christus voor Zijn volk verworven heeft, waarvan zij hier nog maar een weinigje proeven en smaken. Maar straks het volle genot zullen genieten, als zij in het hemels Jeruzalem zullen binnen komen en in dat huis huns Vaders, hetwelk Jezus voor hen bereid heeft. Ja zielen, als u daar straks zult binnen komen, zullen ook de Godzaligen, die u reeds voorgegaan zijn, u ook al tegemoet roepen uit het zalige dat zij al hebben ondervonden van Jezus' opstanding: de Heere is waarlijk opgestaan en wij hebben Hem allen in Zijn heerlijkheid gezien. En dan zult u ook vertellen wat er op de ganse weg van uw leven, van de wieg tot het graf al gebeurd is, wat u en wat de Heere gedaan heeft.

O, M. G., hier hebt u menigmaal niet kunnen of durven spreken. Maar daar zal geen beletsel meer wezen.

O, de eeuwigheid zal er toe nodig zijn, om het te herdenken en te verhalen, want dit zal toch het werk in de hemel uitmaken: God te verheerlijken voor al Zijn gunstbewijzen, en daar zal de Heere Jezus dan in uw midden zijn. De eeuwige vrede, die Hij u hier op aarde schonk en die Hij eeuwig voor u bewaren zal, zult u daar ook ondervinden, als u daar met die grote Vredevorst in uw midden en met de zalige troongeesten zult omringd zijn, en in die eeuwige blijdschap met alle verlost des Heeren zult leven in de vreugde voor Gods Aangezicht, in die lieflijkheden aan Zijn rechterhand, eeuwiglijk en altoos.

O, dit doet ons in blijdschap met elkander zingen:

*Komt dan lieve reisgenoten,
naar het hemels vaderland,
Daar uw Jezus is gezeten
aan Zijns Vaders rechterhand,
Hier in Mesech moet u zuchten,
schreien, treuren van verdriet.
Maar dat is voor Zijn verlostent!
in dat land der raste niet;
Nee! die droeve zielstranen,
stort u maar tot aan 't graf,
En dan droogt die lieve Jezus!
alles van uw wangen af,
Reist dan voort als vreemdelingen,
met uw Jezus op deez' baan,
Spoedig zult u eeuwig zingen:
d' Heere is waarlijk opgestaan!*

AMEN.

NAZANG: Psalm 118: 13.

15. Jezus en Thomas

VOORZANG: Psalm 38: 21, 22.

TEKST: Johannes 20: 26-29.

26. En na acht dagen waren Zijn discipelen wederom binnen, en Thomas met haar: (en) Jezus kwam als de deuren gesloten waren, en stond in het midden, en zeide: vrede zij ulieden.

27. Daarna zeide Hij tot Thomas: brengt uw vinger hier, en ziet Mijn handen, en brengt uw hand, en steekt ze in Mijn zijde, en zijt niet ongelovig, maar gelovig.

28. en Thomas antwoordde en zeide tot Hem: mijn Heere, en mijn God.

29. Jezus zeide tot hem: opdat gij Mij gezien hebt Thomas zo hebt gij geloofd: zalig (zijn ze) die niet zullen gezien hebben, en (nochtans) zullen geloofd hebben.

Zoet is de gelijkenis welke de Heere Jezus voorstelt in Lukas 15 vs. 4, 5, 6, waar Hij ons een herder voorstelt van honderd schapen, die één uit deze heeft verloren, en zóveel liefde betoont te hebben voor dat een verlorene of afgedwaalde, dat hij de negen en negentig alleen laat en heen gaat in de woestijn, om dat éne afgedwaalde te zoeken en niet rust voordat hij het vindt, en gevonden hebbende schopt of slaat hij het niet. Maar legt het op zijn schouderen en brengt het tehuis daar het behoort, en is zeer verblijd, zodat vrienden en geburen worden geroepen om met hem verblijd te zijn over het gevonden schaap,

Het is duidelijk genoeg, M. H., dat de Heere Jezus hier wat anders mede bedoelde, zoals Hij met alle gelijkennissen deed en zoals Hij ook in het 7de vers verklaart.

Die herder is niemand dan de Heere Jezus Zelf en het verloren schaap Zijn uitverkoren volk, dat in de woestijn der wereld dwaalt en door niemand kan gezocht, gevonden en terechtgebracht worden, dan door Jezus Christus, Die, als Hij het gevonden heeft, niet scheldt, verwijt, of bestraft, ja, het ook niet terug laat lopen tot zijn God, van Wie het is afgeweken. Maar het op de schouders Zijner verdiensten neemt (want Hij zal dragen en redden) en het tot in de hemelstal draagt, alwaar eeuwige blijdschap zal zijn onder de engelen Gods en de volmaakt rechtvaardigen. En dit doet die Hemelherder nu niet alleen in het algemeen met Zijn gehele Kerk. Maar diezelfde handelwijze houdt Hij met elk van Zijn schaapjes in het bijzonder. Als er eens één van de kudde afdwaalt, die niet weer terecht kan komen, zoals David zong, Psalm 119: 176, dan komt die trouwe Herder Jezus en brengt ze weer terecht.

Hoe duidelijk zien wij dat hier in de woorden van onze tekst. De Herder Jezus was geslagen en de schapen der kudde waren verstrooid, volgens de profetische voorzegging, Zach. 13: 7.

Maar nadat de Herder Jezus weer was opgestaan, wendde Hij Zijn hand tot de kleinen, om ze weder te vergaderen. Op de eerste dag van Jezus' opstanding, zijnde de eerste dag der week, is de Heere Jezus de ganse dag bezig geweest om Zijn schapen op te zoeken en heeft er velen gevonden.

's Morgens vroeg vond Hij er één in de hof van Jozef van Arimathéa. Op de weg naar de stad enige anderen. Op de weg naar Emmaüs liepen er ook twee te dwalen, die Hij terecht bracht en bijna in de nacht vond Hij er nog een n.l. Simon, en ten laatste vond Hij een geheel koppeltje bij elkander in het huis daar zij vergaderd waren. Zijn ze nu allen terecht?

Ach nee, daar ontbreekt er nog één! Wie is dat? Het is Thomas, gezegd Didymus, die was met hen niet toen Jezus bij hen kwam. Ach, die loopt daar nog te dwalen. Zal de

Herder ook hem niet opzoeken? O, ja, eer kan Hij niet rusten en eer is er ook geen rust voor Thomas. Wij zien hier dan in de woorden van onze tekst, hoe dit dwalende schaap wordt terecht gebracht.

Ik was al voornemens geweest om met de vorige leerrede de stof der opstanding van Christus te besluiten. Maar gedenkende, hoe wij van alle verstrooide en weer terechtgebrachte schaapjes van Jezus hadden gesproken en dat alléén onze (door ongelooft) moedeloze Thomas nog niet in aanmerking was gekomen, die toch door Jezus in het opzoeken en door de Heilige Geest in het schrijven niet vergeten was, meende ik, dat Zijn terechtbrenging ook wel in de bundel der leerredenen mocht ingebonden worden, alsook dat een vriendelijk verzoek van vrienden mij daartoe aanspoorde.

Wij wensen dan deze tekstwoorden volgens gewoonte te verdelen, en dan hebben wij te letten in deze verschijning van Jezus:

- Vooreerst. Op de tijd van de verschijning.
- Ten tweede. Op de plaats.
- Ten derde. Op de personen aan welke Jezus is verschenen.
- Ten vierde. Op de manier hoe Hij is verschenen.

Vooreerst, de tijd die ons hier wordt aangetoond, was na acht dagen, d.i. na zeven nachten en dagen, op de achtste dag nadat de Heere was opgestaan, toen Hij Zich op diezelfde dag bijna aan alle Zijn discipelen had geopenbaard, en dus wederom op de eerste dag der week. Die dag wordt de Dag des Heeren genaamd. Van die dag had David al gezongen in Psalm 118: 26, dit is de dag, die de Heere gemaakt heeft. Dit is de Christen Sabbat! Op die dag verrees de Zon der Gerechtigheid en verdreef met Zijn heldere lichtstralen de duisternis van de nacht der zonde, en de ongerechtigheid deed Hij verdwijnen. Op die dag is de eerste vergadering der Christenen geweest en hier weder op diezelfde dag de tweede vergadering.

Op die eerste dag der week kwamen de discipelen om brood te breken en Paulus handelde met hen, Hand. 20: 7. Op die dag moest de verzameling voor de arme heiligen geschieden, 1 Cor.: 16. Op die dag des Heeren was Johannes in de Geest, Openb. 1: 2. Augustinus zegt, dat de opstanding des Heeren ons een eeuwige dag of rust beloofd heeft, waarvan de eerste dag van Christus' opstanding ons een onderpand is.

Deze dag heeft Christus afgezonderd en geheiligd en Hij wil, dat die dag ook door Zijn volk worde geheiligd, dat zij behoorlijk bij elkander komen op plaatsen, die God Zelf voor hen daartoe bereid heeft, waar Zijn getrouwe knechten zijn om hen Gods Woord en wil bekend te maken, plaatsen, waar Jezus Zijn belofte vervult en in hun midden komt. Op die dag moeten Christenen aflaten van alle aardse bezigheden, tezamen komen, met elkander bidden, zingen, des Heeren nachtmaal houden en de arme Christen milde handreiking doen.

Dit was dan de dag en tijd, waarop de Heere wederom verscheen. Tot dusverre van de tijd.

Ten tweede, de plaats waar Jezus verscheen, was binnen, zegt de tekst.

Maar waar binnen? Vooreerst binnen Jeruzalem. Maar nader in het huis, daar zij vergaderd waren. Dit is zeker dezelfde plaats of het huis geweest, waar Jezus Zijn discipelen heenzond van Bethanië naar Jeruzalem, die grote toegeruste opperzaal, waar Jezus het laatste Pascha heeft gehouden en het eerste nachtmaal ingesteld, waar

zij het eerst tezamen kwamen zodra Jezus gestorven was, op de eerste dag der week. Daar is Jezus hen tweemaal lichamelijk verschenen en daar hebben zij vergadering gehouden om een twaalfden Apostel te verkiezen. Daar heeft de Heere Zijn Heilige Geest uitgestort op de Apostelen. Daar is de eerste Synode gehouden.

Dus een plaats, waar vele Pniëls lagen en waarvan de Apostelen in navolging van vader Jacob wel konden zeggen: hier is ons de God van Bethel verschenen, want hoewel de Heere overalomtegenwoordig is en dus aan geen tijd of plaats verbonden, zo kunnen er evenwel zekere plaatsen zijn, waar de Heere Zich bijzonder openbaart en waarvan de Heere zegt: hier zal Ik wonen, want Ik heb ze begeerd, Psalm 132: 14b.

Dit was dan die grote toegeruste opperzaal.

De oudvader Cyrillis heeft die plaats genoemd *de hoofdkerk der Apostelen*.

Hiervan mochten zij dan wel zingen, *De Heere bemint de poorten Slons boven al de woningen Jacobs*, Psalm 87: 2.

Ziedaar de plaats.

Laat ons nu ten derde eens zien, aan welke personen Jezus is verschenen.

De personen, die te dier tijde en plaatse waren vergaderd in het huis met gesloten deuren, waren de discipelen en Thomas met hen, zegt de tekst.

Ik denk, dat hier niet de elf discipelen alleen. Maar al de discipelen, die Jezus in waarheid zijn nagevolgd, worden bedoeld, zoals wij in Hand. 1 horen spreken van een schaar van honderd en twintig personen. Ik zou niet anders durven denken of ze zijn hier ook bij geweest, want in donkere en bange tijden, gelijk het toen waren, zoekt het volk elkander op en kan elkander dan niet missen.

Maar hoe zaten ze bij elkander? Met gesloten deuren om de vreze der Joden.

Ach, wat is toch de mens! De Heere zegt: vreest niet voor een mens, die hooi worden zal en wiens adem in zijn neusgaten is. O, wat hadden zij dikwijls de wonderen Gods gezien, waarin Hij Zijn almacht ter van hun behoud getoond had, al was het zelfs met de wind en de wateren te bestraffen, met het volk ter aarde te doen vallen, enz. en nu vrezen zij voor de Joden, dat ze hen zullen gevangen nemen en mishandelen, zoals zij hun Meester gedaan hadden.

Wel, is dan nu Zijn hand verkort, Zijn macht verkleind om u te behoeden? Houden dan nu Zijn beloften op om u te bewaren? Ach, waar is nu uw geloof? Ach, hier ziet men zo hun diepe afhankelijkheid. Hetgeen zij gister gehad hebben, daar kunnen zij zich vandaag niet mede behelpen, het manna moet eiken dag voor hen regenen, zij kunnen het niet overhouden. Daar staat: de deuren waren gesloten en het was avond.

Maar, M. V., de deuren van hun hart zullen ook gesloten geweest zijn, en het is misschien van binnen ook avond geweest. Als het donker is dan komt het wild gedierte uit de holen en dan is er grote vreze.

Maar als het licht is, verdwijnt de vreze. Het is dus nodig dat de Zon der Gerechtigheid hier weer komt schijnen! Maar waarom zegt de tekst hier zo bijzonder, dat Thomas niet hen was, "en Thomas met haar" staat er. Was dan Thomas niet een van hen? Behoorde hij niet tot het getal der elf discipelen? Had hij zoowel niet met Jezus omgegaan als de anderen? en waarom dan nu zo bijzonder, alsof hij geen discipel van Christus was, Thomas met haar? Hiervan wensen wij de reden eens op te lossen.

Toen de Heere Jezus op de eerste avond van Zijn opstanding aan de discipelen verscheen, was Thomas niet bij of met hen. Om welke reden hij toen niet bij hen was, kan nu zo juist niet geweten worden. Het kan zijn, dat hij zich bij de discipelen gevoegd had en bij hun gebleven was totdat de avond begon te vallen, en Jezus toen

nog niet verschenen zijnde aan hen, dat hij het toen niet langer heeft durven afwachten, omdat hij zeer vreesachtig schijnt geweest te zijn, en zich daarom toen van de anderen verwijderd heeft.

Ach, M. V., zo is het veeltijds met Gods volk gesteld, als er ongeloof heerst vreest men op het ritselen van een blad, dan meent men dat elk wolkje aan de lucht een donderbui is die ons verdelgen zal, dan is het gepiep van een zwaluw in de oren als het brullen van een leeuw, en zo was het ook met onze Thomas. Toen Jezus nog hem was wilde hij met Jezus sterven, Joh. 11: 16. Maar nu hij Jezus niet ziet, voelt en tast, siddert hij als hij maar aan de deur hoort kloppen. Zo gaat het nog met de meeste Christenen, vooral met die ongeoefende zielen.

Als zij wat aan hun gemoed hebben, als het alles eens levendig is, en Jezus Zich eens aan hun ziel openbaart, o, dan kunnen zij over en door alles heen, dan is het: ik zal niet vrezen wat een nietig mens mij zal doen, want met mijn God spring ik over een muur, en ga ik door een bende. Maar gevoelen en zien zij niet, is die gestalte eens weg, dan kan een onvriendelijk gezicht van een mens hen bevreesd en bevend maken, alsof er dan geen God meer was om hen te behoeden. Gewis, dan zijn zij evenals Thomas was, dan durven zij zich nergens wagen, want het is alsof zij dan nergens veilig zijn. Ziet, dit zal wellicht de reden zijn geweest, dat hij toen niet bij zijn medediscipelen was. Was dit nu te prijzen in Thomas? Was die vleselijke voorzichtigheid een goede daad?

O, nee, gans niet! Hiervan heeft hij de smart ondervonden, want daarom heeft hij acht dagen langer buiten die vertroosting moeten leven, en ach, wat is zijn ziel niet geslingerd tussen geloof en ongeloof!

Dus ziet men, wat het verzuim van één openbare godsdienst, of godsdienstige samenkomst al kan teweeg brengen. Dus betaamt het ons, M. H., om de tijd uit te kopen, omdat de dagen boos zijn.

Maar toen de Heere Zich dan aan de andere discipelen geopenbaard heeft, hebben zij het dan Thomas niet gezegd, dat de Heere was opgestaan en dat zij Hein zelf gezien hadden?

O, ja, M. V., dit konden zij niet zwijgen, genade is mededeelzaam. Misschien vertellen zij het Thomas aan de morgen van de volgende dag al, toen hij eens naar hen kwam vernemen, of zij 's nachts niet tevergeefs waren blijven zitten wachten op Jezus. Zeker hebben zij hem alles verteld. Maar het wilde er bij Thomas niet in. Hij dacht dat zij bedrogen waren, dat het niet Jezus, Die gekruist was, die zij gezien hadden. Maar een geest of spooksel om hen te bedriegen, of dat het een mens uit de Farizeeën of uit het volk geweest is, dat het graf wilde verzegeld hebben, opdat Jezus niet zou opstaan, en dat die nu gekomen was om niet hen te spotten, omdat zij nog hoopten op die derden dag, enz.

Dus, wilde Thomas zeggen, u kunt er mij zoveel niet van zeggen, dat ik het geloven zal dat Christus is opgestaan, daar zal eerst wat meer moeten gebeuren eer ik het geloven kan, of ik zou wel eerst met mijn ogen moeten zien het teken der nagelen in Zijn handen, en mijn vinger daarin steken, en dan nog wel mijn hand in Zijn zijde, in dat gat van die speer, waarmee de dienstknecht Jezus doorstak, toen Hij aan het kruis hing. Als dat niet gebeurt, zegt Thomas, zal ik niet geloven.

Dus het geloof van Thomas hangt aan het einde zijner vingeren. Hij moet zien en voelen, anders zal hij niet geloven. Maar Thomas, dan is het geen geloof! Het geloof komt te pas als er niet gezien of gevoeld wordt, Hebr. 11: 1.

O, wat maakt het ongeloof een mens trots, hoe stout spreekt hier Thomas, hij gelooft geen Mozes, geen Profeten, geen Jezus, geen Apostelen, niemand. Hij is alleen wijzer in zijn bedenking dan die allen. Zij hebben hem dan niet kunnen overreden, elk ging

weer zijns weegs tot op deze achtsten dag. Thomas was dan nu ook met hen vergaderd. Maar is hij nu al overreed van Jezus' opstanding? Is hij nu opgekomen, om met hen te zingen: *de Heere is waarlijk opgestaan!*

O, nee, M. H., als ik de zaak hier wel zie, dan is Thomas hier met hen gekomen, om hen te overreden van hun lichtgelovigheid, hij heeft de gehele week alle wapenen, die het ongeloof ten dienste konden zijn, bij elkander gezocht om het geloof der discipelen te bestrijden. En waarlijk, M. Heilige was Jezus niet gekomen, dan was het ongeloof van Thomas sterker geweest dan het geloof der discipelen.

Ik veronderstel, dat, als Thomas bij hen kwam, zij aanstonds zullen gevraagd hebben, of hij nog niet geloofde dat Jezus was opgestaan, en hierop heeft hij zijn mond geopend en gezegd: O, broeders, ik kan niet begrijpen, hoe ge u door zulke geestverschijningen hebt laten misleiden. Ach, wat smart 'het mij, dat u zo lichtgelovig zijt en nog zo blind blijft en dat u liet niet beseft. Want verbeeldt u eens, ik zal u maar eens een vraag of twee doen, wie van ulieden heeft de deur voor Jezus geopend? Zij moesten zeggen: niemand.

Welnu, indien het dan Jezus was geweest, dan is het een waar lichaam en dat kan toch niet door de deur heendringen. En nog eens, u zegt dat Jezus Zijn handen en zijde getoond heeft. Maar wie heeft Hem de deur weer uitgelaten? Niemand, en waar is Hij dan heengegaan? Dat weten zij niet. En is er wel een van u, die Hem in die ganse acht dagen gezien heeft, ja, hebt u wel van iemand gehoord, die Hem ontmoet of gezien heeft? Zij moesten zeggen nee. Welnu zegt hij, waar zou Hij dan wezen of geweest zijn? Ach broeders, zegt hij, het was avond, uw ogen hebben u bedrogen, en waarlijk, zij kunnen op al die vragen niet één antwoorden. Zij geraken aan het wankelen. Maar kunnen het nog niet opgeven en zij worden het oneens over deze zaak, de een blijft het geloven, de ander raakt aan het twijfelen en Thomas blijft ongelovig.

Het zou wel wonder wezen, zegt hij, dat dan de Heere niet komt nu ik hier ben, het is nu ook avond op de eerste dag der week en de deur is nu ook gesloten. Maar u ziet altijd wat, als ik er niet bij ben, enz. En ziet, terwijl hij zo spreekt, komt Jezus in het midden van hen, toen de deuren gesloten waren, en zeide: vrede zij ulieden! vs. 26.

Hier hebben wij dan de verschijning Christi, en dat zal ons vierde stuk zijn.

De manier op welke Jezus is verschenen, was toen de deur gesloten was. Maar als de deur gesloten was, hoe kwam Jezus dan binnen, omdat Maar niemand haar geopend had. Deze vraag zal ik met een vraag beantwoorden. Hoe kwam de Engel des Heeren in de gevangenis bij Petrus, Hand. 12: 7, wie opende daar de deur en de ijzeren poort, vs. 10? Immers geen mens? Welnu, die dan daar de deuren en poorten heeft geopend, zal ook hier wel dienstbaar zijn geweest om opening te maken voor de Heere.

Ja, we mogen ook wel zeggen, dat het geschiedde op het bevelwoord van Jezus, voor Wie toch de winden zwijgen en de vloeiende wateren verstijven of opdrogen, het vuur zijn kracht verliest, en de leeuw als lammeren worden. O, Hij kan het ook hier geboden hebben, want het moet alles naar Zijn wetten horen.

Maar hoe vertoont Hij Zich onder hen? Hij staat in het midden van hen? Overal waar men Jezus ziet, vindt men Hem in het midden, Hij is de Middelste van de Goddelijke Personen naar Zijn Godheid. Toen Hij geboren werd, lag Hij in de stal te midden van de beesten. Toen Hij twaalf jaren oud was, zat Hij midden onder de leeraren. Toen Hij gedoopt was, zeide Johannes: Hij staat midden onder ulieden, die u niet kent. Toen Hij gekruist werd, hing Hij midden tussen twee moordenaars. Na Zijn opstanding, de eerste avond en nu, staat Hij midden onder Zijn discipelen.

Johannes zag Hem in het midden des troons, Openb. 7: 17, ten jongsten dage zal Hij zijn in het midden van de schapen en de bokken, en in de eeuwige heerlijkheid zal Hij

ook in het midden van alle zalige engelen en volmaakt rechtvaardigen zijn. Maar nu is Hij ook nog op aarde de Middelaar Gods en der mensen. Hij stond dan ook in het midden van hen, om te tonen dat Hij Zich van allen wilde laten zien, dat Hij ook allen even nabij wilde zijn, dat Hij ze allen even liefhad, dat Hij ook Zich aan hen allen wil schenken in hetgeen Hij voor hen is, want waar Jezus in het midden is, daar wordt Hij gekend.

Daar de zon is wordt licht gezien en warmte gevoeld. Waar Jezus is, daar is licht, leven, zaligheid en vrede. Dit zien we dan ook hier, want Jezus in hun midden staande, zeide: *vrede zij ulieden!*

Wel is waar, dat het woord vrede in die tijd de algemene groet of wens was, waarmee men elkander begroette of ontmoette, hetzij men pas bij elkander kwam of dat men van elkander scheidde, en hierdoor wordt dan alles goeds verstaan, zie Gen. 37: 14; 2 Sam. 18: 19, enz. Maar dit was niet zo maar een burgerlijke wens.

O, nee, het was hier die vrede, daar de engelen al van zongen in Bethlehems velden. Een vrede, die Jezus door Zijn lijden en dood had verworven, waarom Hij ook genaamd werd de Vrededorst, Jes. 9: 5.

Een vrede, welke de uitverkoren zondaar met God had, omdat Jezus de zonde, die de scheidsmuur was, nu had weggenomen. Een vrede met de engelen, met de mensen, met de consciëntie, met alle schepselen vrede, met de stenen des velds, Joh. 5: 23, ja, een vrede Gods, die alle verstand te boven gaat.

Nog eens, een vrede des gemoeds, waarvan Paulus eens zong: wij dan, gerechtvaardigd zijnde, hebben vrede met God, door onze Heere Jezus Christus. Maar ik zal nu van deze vredegroet niets meer zeggen, omdat ik daar breed genoeg over heb gesproken in de derde feeststof over Jezus' geboorte, Luk. 2: 14.

Dit wil ik alleen nog aanmerken, dat de Heere niet alleen de vrede wenst. Maar deze heeft verworven en ze ook dadelijk aan Zijn volk schenkt, en dus was het hier voor hen een goede tijding uit verre landen, want hun zielen waren ontroerd en dus zeide Jezus: *vrede zij u!*

Maar nog een vraag. Had de Heere hen voor acht dagen op de eerste dag Zijner opstanding die vrede al niet gegeven, volgens Joh. 20: 19, 21? Waarom dan nu weer zo gesproken?

Hoor eens, M. H., daar is niets waar de satan het meer op toelegt, als om de vrede van Gods volk weg te nemen of te verwoesten, zodat hij hiertoe alle middelen gebruikt. Ik denk,

dat Thomas zelfs het middel is geweest om hun vrede weer te verwoesten, door het redeneren van zijn ongeloof, want het genadewerk kan met het redeneren des ongeloofs geen vrede behouden. Denk wat ik er boven van gezegd heb: de kinderen waren hier aan het twisten en nu komt de Vader der Eeuwigheid en neemt de twist weg en schenkt hun vrede. Het is dan: *vrede zij ulieden!*

Het is licht te beseffen, M. H., hoe verbaasd zij zullen geweest zijn. Aanstands hebben alle monden gezwegen. Thomas, die het meeste zal te zeggen gehad hebben, staat als verstomd en is geheel verslagen, de wapenen zijner redenering vallen hem terstond uit de hand, hij durft zijn ogen niet meer opslaan, en daarentegen komt er als een heilige lach van blijdschap op het gelaat van de andere discipelen, welke hun Meester zien, om de zaak waarover zij spraken, voor hen te verdedigen met Zijn eigen Persoon. Konden zij Thomas dan niet overreden, Jezus zal het voor hen wel doen. O, ja, Jezus moest het ook doen. Jezus zal het ook doen. O, wat is dat een zaligheid voor Gods volk als de Heere eens komt om een zaak te bevestigen, waarover zij spraken en er soms grote tegenstand op ondervonden, zo van binnen als van buiten.

Nu, zo was het hier ook met de discipelen des Heeren. Maar let eens verder. Het was niet alleen dat Thomas zo verbaasd en verslagen was toen hij Jezus zag. Maar o, wat zal hij ontroerd geworden zijn, toen Jezus hem, ja hem alleen aansprak, want zegt de tekst: Hij zeide tot Thomas! Ja, om Thomas alleen was deze verschijning van Jezus. Hij was dat dwalende schaap, dat de Herder zocht, het was dan op Thomas gemunt. Thomas, zegt Jezus: u hebt gezegd dat u niet zult geloven, al zeiden het Mozes, de Profeten, de Psalmen en uw broeders, ja, al waren het engelen, ja, de Heilige Geest zelf, zo u uw vinger niet stak in het teken Mijner nagelen en uw hand in Mijn zijde. Welnu, komt dan hier, zie eerst mijn handen, breng uw vinger hier, bevoelt het, het is geen oogverblindende, *breng ook uw hand en steek ze in Mijn zijde en zijt niet ongelovig maar gelovig*, vs. 27.

O, M. H., mij dunkt, elk woord van Jezus is als een zwaard door het hart van Thomas. Hier wordt hij overtuigd dat Jezus de Alwetende God is, dat Hij gehoord heeft alles wat hij gezegd had. Hij werd indachtig dat al de gedachten zijns harten voor Zijn Alwetendheid naakt en geopend zijn. Zijn hart wordt in hem als omgekeerd, hij ziet als met beschaamde ogen naar die gezegende handen, hij ziet die tekenen der nagelen, hij gedenkt waar Hem die zijn toegebracht, wie dit gedaan hebben, en wat er de oorzaak van was.

O, zijn hart breekt, hij zinkt als van liefde in schaamte en ootmoed weg, hij mag misschien als ingeleid zijn, dat hij ook zelf door zijn zondige halsstarrigheid, eigen waanwijsheid, en trotse ongelovigheid, ja ook vanwege zijn schandelijke trouweloosheid waardig was, dat Jezus hem aan zichzelf had overgelaten, en nooit meer naar hem had omgezien, ja, hem naar verdienste had moeten straffen. Maar ziet, hij ondervindt hier van Jezus het tegenovergestelde, die Goede Herder slaat of stoot dat verdwaalde schaap niet. Ach nee, Hij weet wat maaksel dat zij zijn, gedachtig zijnde dat zij stof zijn. Hij scheldt noch verwijt. Hij doet nooit naar hun zonden en vergeldt niet naar hun ongerechtigheden. Hij is die liefderijke Vader, Die, als Zijn kind valt, daarheen snelt, om het met beide handen weer op te richten. Zo deed Hij hier ook bij Thomas. Hij bestraft hem niet. Maar steekt Zijn gezegende handen toe.¹

Kom, Thomas, ziet hier die milde handen, die reddende, die liefdevolle, die barmhartige handen, die u gegrepen, ondersteund, behouden en bewaard hebben, ja, die handen, die voor u aan het kruis genageld zijn. Kom, Thomas, ziet Mijn zijde, die doorstoken is, waaruit het hartebloed voor u is gestort. Omdat Ik u hartelijk liefheb, wilde Ik u ten getuige op aarde bloed en water uit Mijn hart schenken. En dan daar nog bij die zoete vermaning: en zijt nu niet meer ongelovig. U hebt uzelf kwaad gedaan, u hebt daardoor het hart uwer mede-discipelen bedroefd, de Heilige Geest uitgeblust, dus zijt niet meer ongelovig. Maar geloof dan Mij, uw Meester. U ziet, Ik ben het Zelf, doe ook Mij geen smart aan, om uwentwil ben Ik hier gekomen, omdat Ik u liefheb en Ik zal u eeuwig liefhebben. Zijt dan niet ongelovig. Maar gelovig.

Nu kan Thomas zich niet langer inhouden, de schellen vallen hem van de ogen, de oren zijn hem geopend, en zijn geloof, zo diep onder de as des ongeloofs verborgen, is

¹ (*) Hier mocht een vraag zijn of Jezus na Zijn opstanding de tekenen der nagelen en de wonde der speer nog in Zijn zijde had, of Hij die ook nog in de hemel heeft, nu Hij verheerlijkt is, of Hij die ten jongsten dage nog zal hebben en of dat met een verheerlijkt lichaam bestaan kan.

Antwoord. Dat de Heere deze nog had na Zijn opstanding is zeker. Hij heeft dat gewild, om het geloof van Zijn discipelen te versterken door het zien ervan. Maar ot, Jezus ze in de hemel nog heeft, geloof ik niet, want waartoe zouden ze daar nodig zijn? Zij zullen wel Hem zien, die zij doorstoken hebben. Maar er staat niet, dat zij ten jongsten dage die tekenen zullen zien.

nu door Jezus als opgegraven, zodat het als uitbarst en zegt: *mijn Heere en mijn God!* Hij bekent hier te geloven meer dan hij zien, voelen of tasten kan. Waarom ik niet geloof, dat Thomas gebruik, zal gemaakt hebben van hetgeen de Heere hem aanbood, dat is om Hem te betasten.

Ik geloof niet, dat Thomas zijn vingers in de tekenen der nagelen en zijn hand in Zijn zijde gestoken heeft. Want neemt eens, dat hij dit gedaan had, zo had hij nog maar gevoeld genezen wonden in een vleselijk lichaam. Dit was immers nog geen bewijs van Zijn Godheid? Het is wel waar, dat sommigen zeggen, dat Thomas, dit gevoelende, daardoor overtuigd werd dat de Heere waarlijk met hetzelfde lichaam was opgestaan en daarom God was.

Maar, geliefde H., dit kan immers op zichzelf geen bewijs van Zijn Godheid zijn. De jongeling te Naïn en Lazarus waren ook wel opgewekt. Maar nee, ik denk dat het met Thomas geweest is als met Maria. Zodra Jezus zeide: Maria! kende zij de stem van haar Herder. Jezus opende haar oren en ogen en zij barstte uit in een vloed van liefdetranen, zeggende: *Rabbouni of Meester!* Meer kon zij in de overstelping van haar gemoed niet zeggen.

Zo zal het hier ook met Thomas geweest zijn. Op het zeggen van Jezus en zijt niet ongelovig. Maar gelovig, ging er kracht van Jezus uit en alle beletselen zullen van Thomas weggenomen zijn geweest. Hij zal Jezus' stem gehoord en Zijn lichaam gezien hebben. Alzo hoorden zijn oren de stem van een Profeet en Leraar, zijn ogen zagen een gestorven, maar weer opgestaan mens. Maar zijn ziel geloofde, dat het de God van hemel en aarde en de Heere van Zijn Gemeente was, en daarom riep hij uit: *mijn Heere en mijn God!*

Meer kon hij ook niet zeggen, hij is overstelpt, zijn hart is vervuld met liefde tot Jezus. Maar met beschaamdheid over zichzelf. Hij erkent en belijdt dan dat Jezus de Heere is, Die de hemel en de aarde gemaakt en Zijn Gemeente gekocht heeft met Zijn bloed, zodat het Zijn gekochte eigendom is, en er als een Heere ook voor zorgen zal dat haar niets ontbreekt. Ja, ook dat Hij de Almachtige God is, Die Zijn scheppingswerk niet alleen onderhoudt. Maar ook de God des eeds en des verbonds, Die trouwe houdt tot in eeuwigheid, dat Hij die God is, vol van genade en waarheid, enz.

En die Heere en God is ook zijn Heere en God, want hij zegt: mijn Heere! Ja, het geloof mijnt, dit sluit altoos wonderlijk in elkander. De Heere zegt: het is Mijn volk; het volk zegt: de Heere is mijn God. Zo ziet men, de Heere mijnt en het volk mijnt. Hagar, Abrahams dienstmaagd zeide: *Gij, God des Aanziens.* Maar Thomas zegt: *mijn!*

Thomas erkent en belijdt dus met deze woorden alles van Jezus, wat er van Hem getuigd kan worden, want over de inhoud dezer woorden zouden wij wel een gehele predicatie mogen maken.

Maar laat ons nu nog kort het antwoord van Jezus horen.

Jezus zeide tot hem, omdat u Mij gezien hebt, Thomas, zo hebt u geloofd, zalig zijn ze, die niet gezien en nochtans zullen geloofd hebben.

De Heere geeft hier getuigenis van het geloof van Thomas. Maar toont tegelijk ook aan de zwakheid van dat geloof, omdat het zien eerst vooraf had moeten gaan. Dit toont de Heere duidelijk aan als. Hij zegt: omdat u gezien hebt, daarom hebt u geloofd, dat wil zeggen, u hebt gezien, dat Ik, Die als mens ben gestorven, nu ben opgestaan en daarom hebt u geloofd, dat ik God ben.

Maar laat nu niemand denken, dat dit zien van het lichaam met het natuurlijk oog noodzakelijk is om te geloven. O, nee, het strijdt zelfs tegen de aard en de natuur van het geloof, want dat ziet en gevoelt niet, omdat het geloof gaat over onzichtbare voor-

werpen, die niet betast kunnen worden.

In de natuur is het, eerst zien en dan geloven. Maar in het geestelijke is het omgekeerd, daar gaat het geloof verder dan zien. Daarom zegt Jezus, dat ze, dat zijn zulken, ja, dat een ieder zalig is en zijn zal, die niet zal gezien hebben, nl., die Jezus niet lichamelijk in het vlees gezien en nochtans geloofd zal hebben dat Ik die ben, Die van de Vader is verordineerd, beloofd, afgebeeld in de schaduw, Die gezonden ben in de wereld, geboren uit Maria, Die geleden heeft onder Pilatus, gestorven is op Golgótha, is begraven in Jozefs hof, ten derden dage is opgestaan, van de Olijfberg ten hemel gevaren en gezeten ben aan Gods rechterhand.

Geloven zullen zij, dat Ik God en mens ben, de beloofde Zaligmaker, algenoegzaam om hen volkomen zalig te maken, die van alles zullen afzien en zich geheel en al op Mij zullen verlaten als de Enigen Naam onder de hemel, door welken zij moeten zalig worden. En dit zou immers geschieden na Jezus' hemelvaart, als Hij de Heiligen Geest zou uitgestort hebben, die dat geloof in hun harten zou werken, hetwelk dan in zulk een werkzaamheid openbaar zou worden.

Meer zullen wij nu hier niet van zeggen, want deze woorden zijn van een nog-uitgebreider aard. Bijvoorbeeld: 1. Waarin bestaat die zaligheid? 2. Wat is een oprecht geloof? 3. Wie is er de Werkmeester van? 4. Zullen allen geloven, aan wie gepredikt wordt? enz.

Maar dit alles is hier het doel van de tekst niet. Mij dunkt, er zal nu genoeg ter verklaring van de tekstwoorden gezegd zijn en wordt het tijd, dat wij ter toepassing nog een woord van vermaning en vertroosting spreken.

TOEPASSING.

Als wij hier de discipelen van Jezus op de eerste dag der week weer bij elkander vergaderd zien, kunnen wij hieruit leren hun gehoorzaamheid en getrouwheid.

Gehoorzaam waren zij, omdat ze de Dag des Heeren niet schonden. Zij schenen de ouden Sabbat begraven te hebben en heiligden de van God geheiligde dag. Hun getrouwheid bleek, want niettegenstaande zij maar een arm, gering hoopje waren, dat om Christus' wil overal veracht was en zekerlijk alle uitwendige voordelen moest missen, zo bleven zij evenwel getrouw.

Zij liepen niet weer naar de tempel, zij gingen met de hond tot hun uitbraaksel niet weer terug, al werden ze nog zo bedreigd. Zij liepen ook niet overal rond, dan hier, dan daar, dan bij de een en dan bij de ander. O, nee, zij waren weer op dezelfde plaats en in hetzelfde huis vergaderd. Ze waren daar als schaapjes dicht bij elkander. Al zaten zij uit kracht van vreze met de deur gesloten, evenwel konden en wilden ze deze plaats niet verlaten, en waarom niet? Zij hadden er Jezus ontmoet, niet alleen voor Zijn dood, toen Hij in het midden van hen met hen aanzat. Maar ook na Zijn opstanding is Hij daar in het midden van hen geweest en ofschoon zij in geen acht dagen Jezus ontmoet hadden, bleven ze evenwel nog hopen, dat Hij weer tot hen zou komen.

Ja, zelfs Thomas toonde, dat hij zonder de gemeenschap der heiligen niet kon leven en was dus ook weer met hen vergaderd, O, wat ligt hierin een beschamende lering voor vele mensen in onze dagen!

Hoevelen zijn er ook onder u, die wel gehoorzaam zijn aan de mensen. Maar naar God niet luisteren. Hoe ontheiligen zij de heiligen Dag des Heeren. Zij brengen hem door naar hun eigen lust, tegen Gods uitdrukkelijk bevel in, Exod. 20: 8-11 en Jes. 58: 13. Zij komen niet in Gods Huis, waar Gods volk vergaderd is, dit schijnt voor hen een gevangenisplaats te zijn. Maar men kan er velen vinden daar, waar de gelukzalige man niet wandelde, stond of zat, Psalm 1: 1.

Dit deden de discipelen niet, die brachten het feest en die dag zo niet door.

Maar ook anderen onder u volgen de discipelen niet na, want de meesten uwer, die nog godsdienstig willen schijnen, volgen de grote hoop des volks, niet vragende of Jezus daar wel in het midden is. O, nee, daar heeft men weinig mede te doen, als er maar veel volk is, dan is het: o, wat was er een volk. Dat is dan al de zegen die men heeft en daar verblijdt men zich mee.

Nog weer anderen zwerven overal heen, evenals de trekvogels. Zij zijn nu hier, dan daar, altijd een hunkering naar wat nieuws, rechte Atheners. Al wat nieuw en vreemd is moet men horen. Men durft zijn ziel toevertrouwen aan mensen, die men nooit gekend heeft en men roemt van zegen, al kon men de woorden niet eens verstaan.

Nee, zo deden die schaapjes van Jezus niet.

Hoevelen nog van u, die zo dikmaals hebt moeten betuigen, dat u daar of daar, in deze of gene kerk, bij deze of die leraar, daar u gewoon waart op te gaan, de Heere aan uw ziel hebt ontmoet, dat u er zo dikwijls zalige leringen, vertroosting, genietingen en zielsversterkingen hebt genoten, een plaats, waarvan u betuigd hebt, dat de Heere er woonde met Zijn Geest en genade, en zulke plaatsen en leraars kunt u zo zonder enige reden verlaten en met de hond keert ge tot uw uitbraaksel weer terug. Alzo zwerft u van heuvel tot heuvel en van berg tot berg, totdat u ten laatste afgemarteld op de weg bezwijken zult.

Nee, dit zag men in dat arme overblijfsel van Christus niet, die bleven getrouw bij elkander, wachtende op hun Heere!

O, zwervende rondlopers, u zult de hemel voorbij lopen, en u zult met al uw zoeken naar dat nieuws het oude hemelpad geheel uit het oog verliezen.

Maar daar is ook nog een ander soort van mensen onder u, die mogen van Thomas wel wat leren. O, wat had Thomas niet verzuimd, doordat hij maar één keer niet was opgegaan met de andere Apostelen. Maar helaas, hoe dikwijls hebt u de genadetijd en de middelen verzuimd. O, wie weet, hoe dikwijls dat Jezus aan die plaats, en onder die predatie, of onder die bediening geweest is, toen u er niet waart. Wie weet, of u toen of op een anderen tijd niet in het hart gegrepen waart, of dat de Heere (zo u bekeerd zijt) u tot volkomen ruimte voor uw gemoed gebracht mocht hebben. O, hoe onverantwoordelijk zijn zulke handelingen. U kunt die tijd nooit weer terughalen, dat eens vervlogene keert nooit weer, en niets zal in de hel meer beklagd worden dan verwaarloosde tijd en middelen der genade. Mensen, bedenkt dit eer het te laat is, het is nu nog heden!

Maar nu moet ik ten laatste nog van anderen spreken, en dat zijn zulken, die onze Thomas heftig zullen bestraffen over zijn ongeloof en zeggen: waarom geloofde hij niet? Het was immers bevolen? Gods Woord gebiedt het immers? Waarom dan zo halsstarrig gebleven?

Het was dus zijn eigen schuld. Maar die alzo spreekt, betoont duidelijk dat hij niet weet wat het geloof is, noch wat het is te geloven, omdat hij meent dat het een zaak is, die elk bezit, niet wetende dat het geloof een gave Gods is en dat te geloven niet minder een werk des Geestes is in de ware gelovigen, want zonder Hem kunnen zij niets doen. Daar zijn een menigte van mensen die teveel en te weinig geloven. Ik heb hiervan in vorige leerredenen al gesproken.

Maar om het nog even aan te stippen, zal ik dit zeggen: ik wil het ongeloof van Thomas niet prijzen, omdat de Heere het bestrafte. Maar het ware evenwel aan de andere zijde te wensen, dat er wat meer Thomassen gevonden werden. Het is waar, hij was te bestraffen omdat hij zijn geloof meer bouwde op zijn gezicht en gevoel, dan op

Mozes, de Profeten en Psalmen, ja, dan op Jezus' prediking, het getuigenis der engelen, der vrouw, zijner medediscipelen, enz.

Dit is waarlijk niet te prijzen. Maar aan de andere zijde is hij te prijzen, omdat hij in zulke verleidende en duistere dagen, in zaken van zulk een gewicht, waar de eeuwige zaligheid of rampzaligheid van afhangt, niet zo maar alles geloofde wat men dacht of wat hij hoorde zeggen. We dienen er wel goed van overtuigd en verzekerd te zijn, opdat wij met denken, verbeelden en horen zeggen aan het einde van de weg onze grond niet verliezen en wij voor eeuwig zouden bedrogen zijn.

O, wat ware het te wensen, dat er in deze duistere dagen maar vele Thomassen gevonden werden,. Maar helaas, hoevelen uwer, die teveel geloven, die hun zaligheid bouw op een ijdele droom of een gezicht, op deze of gene gemoedsgestalte, of omdat de mensen u zeggen dat zij wat groots in u zien, of omdat er verandering van levenswijis bij u gekomen is, enz.

Zeg mij eens, leert niet de dagelijkse ondervinding, dat duizenden mensen op zo'n grond de hoop van zaligheid bouw? Wat dunkt u, zullen zij niet bedrogen uitkomen voor de eeuwigheid?

Beproof, u dan, of u een beteren grond hebt voor de eeuwigheid, want is het met u ook zo gesteld, dan moet ik zeggen: ach, arm schepsel, u gelooft teveel, want al die dingen zullen u bij de dood ontvallen, het is de Christus niet.

O, mocht u eens van Thomas leren om niet te geloven, voordat u de Christus met geestelijke ogen hebt gezien en Hem met geestelijke handen en vingers hebt mogen betasten. Waarlijk, u zult de tekenen der nagelen geestelijk moeten zien, dán zien, dat uw zonden Hem die hebben toegebracht. Ja, die geopende zijde van Jezus zal de schuilplaats voor uw ziel moeten zijn, dat water en bloed uit Jezus' hart zal lot reiniging uwer ziel moeten zijn en dat getuigenis zal de Geest aan uw ziel moeten bevestigen, of er zal geen ware zielsrust kunnen zijn.

Maar wij zagen ook, dat de Heere Jezus Thomas riep. Thomas kwam niet tot Jezus. Maar Jezus kwam tot Thomas. Thomas riep niet tot Jezus. Maar Jezus riep aan Thomas.

Thomas vroeg niet om Jezus' handen en zijde. Maar Jezus Zelf stak hem Zijn handen toe en bood hem Zijn zijde aan en hierop vielen de schellen van Thomas' ogen en het deksel van zijn hart.

O, mocht u dat ook eens gebeuren, u zou dan in waarheid kunnen uitroepen: *mijn Heere en mijn God!*

Het is waar, u roept nu wel eens uit: mijn God! maar ach, u hebt geen vrede, Jes. 57: 21.

Ach, onbekeerde wensen, mochten deze waarschuwingen u eens indachtig maken en u aan het einde doen denken, dat het bed tekort en het deksel te smal zal zijn om u voor God te bedekken. Niets minder dan een gekruiste, gestorven en opgestane Jezus zult u nodig hebben om uw ziel geborgen te zien voor de eeuwigheid.

Maar ik heb nog een waarschuwing aan velen van u, en wel deze: dat het niet ontbreekt aan zulken onder u, die het kwade voorbeeld van Thomas navolgen en te weinig geloven, ja, die met woorden en daden zeggen: ik zal niet geloven, die ook weigeren Mozes en de Profeten, Evangelisten en Apostelen, herders en leraars, ja hun eigen geweten te geloven, want Gods ganse Getuigenis, zo Oud als Nieuw Testament, zegt u, dat u een zondaar zijt en sterven moet, ja, de eeuwige dood onderworpen zijt. Dit verkondigen u de getrouwe leraars en zeker, dit zegt ook uw eigen geweten u dikwijls. Maar u gelooft het niet en daarom leeft ge alsof ge een verbond met de dood hebt en een verdrag met de hel. Gods Woord en Zijn knechten zeggen u uit eigen

ondervinding, dat er geen ontkoming is aan de zondestraf als alleen door het alles vermogende bloed van Christus en de wederbarende genade des Heilige Geestes. Maar u gelooft dit niet en daarom zoekt u uw ziel te redden door deugden en plichten, door aalmoezen, vasten, enz.. Maar de weg die Gods Woord u aanwijst gelooft u niet en also zegt u met daden, gelijk Thomas met woorden: ik zal niet geloven! U gelooft dus te weinig.

Ach, kwam de Heere Jezus eens, om er u van te overtuigen, anders is het oordeel op u toepasselijk, dat ge vindt in Joh. 3: 18b, die niet gelooft, is alreeds veroordeeld, enz.

Ik wens, dat de Heere dit op uw hart mag binden en u de Heere Jezus in de kracht Zijner opstanding eens recht moge leren kennen tot behoud uwer ziel!

Maar het wordt tijd, dat wij nog een woord spreken tot u, arm volk des Heeren! Want, mij dunk, ik hoor daar deze en gene in zijn hart zeggen: ach, mocht het mij eens gebeuren, gelijk als Thomas, dat ik de Heere Jezus ook zo eens met mijn ogen mocht zien en met mijn handen mocht betasten en als dat niet gebeurt, zal ik nooit kunnen geloven.

Ja, ik weet wel zielen, dat Thomas nog veel familie heeft nagelaten, die ook zijn voetstappen volgen, die, niettegenstaande er veel gebeurd is aan hun ziel en hetgeen zij in hun hart. Ondervonden, door Gods knechten hen wordt verkondigd en het door Mozes en de Profeten, Evangelisten en Apostelen beschreven is, evenwel niet kunnen geloven. Zij zouden wel eens een bijzonder teken willen hebben.

O, denken ze wel eens, was Jezus nog op aarde, wat zou ik Hem opzoeken en als ik Hem vond, ik zou Hem in mijn moeders huis brengen, ik zou Hem kussen, Hoogl. 8: 1, 2. Maar nu u weet, dat Jezus lichamelijk niet meer hier is, zou ge wel wensen, dat er een zichtbare engel van de hemel gezonden werd om het u te zeggen, dat u genade hebt, of dat er een hoorbare stem tot u kwam, die tot u zeide: uw zonden zijn u vergeven. Ook zou ge wel een bijzonder gezicht willen hebben, nietwaar?

En omdat u er al zo menig een gezien hebt, die zich bedrogen had voor de eeuwigheid, hebt ge u voorgenomen om niet te geloven dat u genade hebt, zo niet een van deze dingen gebeurt.

Ach, M. G. V., dit was ook de taal van Thomas. Maar hoor eens. Dat u voorzichtig zijt omtrent uw zielstoestand voor de eeuwigheid, teneinde u niet door deze of gene verbeelding te laten vervoeren en ge u niet bedriegen wilt voor de eeuwigheid, dat is in u te prijzen. Maar dat u bepalingen maakt en de Heere de zake voorschrijft, dat hij deze dingen aan u moet openbaren of schenken, dat is niet goed, hierin zondigt u grotelijks.

Arme, ellendige worm, u moogt uw God en Schepper geen wetten voorschrijven, zo en zo wil ik het hebben.

Zijt u wijzer dan Hij? Weet u beter wat voor u goed en nuttig is dan Hij?

Ach, schaam u toch voor Hem. Zal Hij niet weten, welke middelen voor u nuttig zijn?

Maar ook ten andere moet uw geloof dan rusten op gezichten en openbaringen? Zal zien, voelen en horen het fundament moeten zijn, waar het geloof op gebouwd is? Die grond is immers te zwak en strijdt toch tegen Gods getuigenis? Hebr. 11:2.

O, zielen, het geloof heeft een gans andere werking.

Onder al deze voorgestelde zaken speelt de satan zijn rol met u, om uw ziel in een maalstroom van twijfelingen te houden, Gods werk in u te ontkennen en Gods Geest in u te bedroeven en uit te blussen. Want omdat de Heere u zulke tekenen niet zal geven, zo blijft de satan u wijs maken, dat u geen genade hebt en also blijft uw ziel aan duizenden slingeren onderworpen en wordt de Heere niet verheerlijkt.

Ik moet u eens vragen: gelooft u niet, dat Thomas een bekeerd discipel van Jezus was, eer de Heere Jezus Zich na Zijn opstanding aan hem openbaarde?

Gij zult zeker antwoorden, dat daaromtrent niet te twijfelen is.

Nu, dat is ook zoo. Maar als u dan dezelfde werkzaamheden en ontmoetingen in u bevindt, die in Thomas waren, wat gelooft u dan van uzelf?

Kom, laat ik u dit eens aantonen.

Toen Thomas Jezus miste, had hij nergens rust, noch bij en in de tegenwoordigheid zijner mede-discipelen, noch van hen afzijnde bij anderen.

Waar Jezus niet was, daar had Thomas geen rust. Daarom was hij nu hier, dan daar.

Welnu, M. V., beproef uzelf maar, kunt u zonder Jezus ook wel rust vinden voor uw ziel? Kunt u het wel uithouden op plaatsen, waar Jezus gemist wordt?

Zoekt u het ook niet nu hier, dan daar, nu eens bij die leraar, dan gaat u weer eens naar een andere, nu eens bij de vromen, dan weer blijft u in huis zitten.

En al wat anderen verhalen van hun ontmoetingen en genietingen van de Heere, wordt door u in twijfel getrokken, omdat u het mist.

Ja, Thomas-volkje, u zou met uw ongelovig redeneren wel willen, dat u het ook bij anderen kon wegrekenen, wat zij genoten hebben.

Ach, wat is toch de mens, zelfs de Christen!

Maar zielen, wat Thomas had gesproken, was door Jezus gehoord en Hij sprak tot hem dezelfde woorden, waardoor hij overtuigd werd, evenals Nathanaël, Joh. 1.

O, hoe dikwijls is het u gebeurd, dat de woorden, die u tot anderen van Gods volk of in het gebed in het eenzame op uw knieën tot God gesproken had, door de mond van 's Heeren knechten_ van de predikstoelen werden verkondigd!

Moest dan uw hart niet betuigen: gewis, de Heere is aan deze plaats?

Was dit geen bewijs voor u, dat die alwetende Immanuël bij u was en Hij uw woorden gehoord heeft en u toen met deze kwam te antwoorden en overtuigen.

O, wat is dat een bewijs van Zijn Goddelijke liefde omtrent u, welk een bewijs, dat Hij u niet vergeet. Maar telkens opzoekt gelijk een herder zijn dwalend schaap.

Moet u betuigen, dat deze dingen zo bij u zijn, o zielen, bewondert dan Zijn Goddelijke liefde en genade, want het is alsof uw Jezus niet rusten kan, zo u geen rust voor uw ziel hebt.

O, hoort Zijn stem, treurige en moedeloze zielen! Komt tot Mij, zegt Hij, die vermoeid en belast zijt, Ik zal u rust geven voor uw ziel.

Ja, hij roept niet alleen aan u, om toch te horen, dat de treurigen zullen vertroost worden.

Maar o, G. V., Hij steekt ook Zijn gezegende handen tot u uit om die te bezien.

Komt, zie eens met een oog des geloofs naar die handen en vraag eens aan Hem wat zijn toch die wonden in uw handen?

Dan zal Hij zeggen, dat zijn de wonden, waarmee ik geslagen ben in het huis Mijns liefhebbers, Zach. 13: 6; u bent degene, die Hij liefheeft en uw zonden hebben Hem die wonden aan het kruis toegebracht. Hij liet Zich voor uw zonden aan het kruis nagelen en doorsteken, omdat uw handen zoveel kwaads hebben uitgericht.

Zie ook die milde handen, die u alle goeds schenken.

Komt, zie Mijn handen, die almachtig zijn om u uit te rukken en te verlossen.

Zie die handen, die u als een schaduw overdekken, die handen, die u van alle leed bevrijden, ja, zie die handpalmen, waarin u gegraveerd zijt, die handen, die u gegrepen hebben ter behoud en die u ook in de eeuwige heerlijkheid zullen opnemen.

Nu, G. V., dit zijn de handen van Hem, Die uw Heere en uw God is, waarvoor u Hem ook zult erkennen zodra de schellen van uw ogen zullen afvallen.

Houdt moed, Hij zal Zijn belofte ook aan u vervullen. Hij heeft gezegd: Ik zal Mij aan u openbaren! Dit deed Hij aan Maria, aan de Emmaüsgangers, aan de discipelen en hier aan Thomas. Gewis, zijt verzekerd, Hij zal het ook aan u doen, vertoeft Hij, verbeidt Hem, Hij zal gewis komen.

Maar o, wat geniet u hier al voorrechten boven anderen, gij, meer bevestigd volk des Heeren, die van de Heere zijt verwaardigd geworden, om zonder het lichamenlijk zien en voelen te mogen geloven. Jezus spreekt u inzonderheid zalig, vs. 29, daar Hij u geschonken heeft te mogen geloven, hetgeen door Mozes en de Profeten, Evangelisten en Apostelen geschreven is, omdat u opmerkte, dat de Heere Zich also aan uw ziel geopenbaard heeft en ge Hem met het oog des geloofs hebt gezien als Dien, Wiens handen voor u doorwond en geopend waren, en dat Zijn geopende zijde voor u de weg heeft gebaad om toegang tot Zijn hart te hebben.

Ja, Christen, daarvan hebt u drie getuigen op aarde: het water van uw Doop, het gebroken lichaam en vergoten bloed in het Avondmaal des Heeren, hetwelk de Heilige Geest aan u verzegeld heeft.

En dat niet alleen. Maar u hebt ook drie Getuigen in de hemel: de Vader, Die u verordineerd en in Christus uitverkoren heeft voor de grondlegging der wereld, de Zoon, Die u met Zijn bloed gekocht en door Zijn macht verlost heeft, de Heilige Geest, Die u heeft wedergeboren en al die verordineerde en verworvene heilsweldaden aan uw ziel heeft toegepast.

O, kinderen Gods, wat is toch uw voorrecht groot en wat mag er tegen geschat worden, daar ge met vrijmoedigheid moogt zeggen: mijn Heere en mijn God!

O, niets kan u ontbreken, want de Heere is uw deel.

Maar, mijn ziel, u had dit nooit kunnen zeggen, was het niet, dat de Heere eerst gezegd had: u bent Mijn volk, Mijn zonen en dochteren, Mijn dienstknechten en dienstmaagden, en nu heeft de Heere u doen zeggen: mijn Heere, enz.

Het *Mijn* van de Heere moet eerst voorafgaan, zal het *mijn* van ons kunnen volgen.

Ziedaar, kinderen Gods, tot dit einde is die Herder dan geslagen, nl. Om uwer zonden wille. U bent verstrooid geworden. Maar tot dat einde is Hij ook weer opgestaan, om u allen als Zijn verstrooide schapen op te zoeken. Tot dit einde heeft Hij Zijn gezegende handen uitgestrekt, om u te rukken uit het verderf, te leiden op de weg naar de hemel, te behoeden voor de vijanden, te ondersteunen in uw struikelingen, op te richten in uw vallen, te vervullen uw behoeften en ten slotte, om u op te nemen in de eeuwige zaligheid.

*Geen zwervend schaapje gaat verloren,
Ofschoon het dwaalt van 't rechte pad,
Nee! 't is in JEZUS uitverkoren;
Al eer de wereld aanzijn had;
De Hemelherder zag het zwerven,
Hij komt en vat het bij de hand,
En spreekt: Mijn ziel, u zult niet sterven,
Gij zijt Mijns Vaders dierbaar pand;
Zie hier Mijn handen en Mijn zijde,
Voor u gereed en uitgebreid,
Om u van hier eens uit te leiden.
Naar d' eindeloze heerlijkheid!*

AMEN.

NAZANG: Psalm 16: 4.

16. De hemelvaart van Jezus

VOORZANG: Psalm 47: 1, 3.

TEKST: Hand. 1: 9, 10-11.

9. En als Hij dit gezegd had werd Hij opgenomen daar zij het zagen en een wolk nam Hem weg van haar ogen.

10. en als zij haar ogen na de hemel hielden terwijl Hij henen voer; ziet: twee mannen stonden bij haar in witte klederen,

11. Welke ook zeiden: u Galilese mannen, wat staat gij, en ziet op na de hemel? Deze Jezus, Die van u opgenomen is in de hemel, zal also komen gelijkerwijs gij Hem na de hemel hebt zien opvaren.

Zeer groot was de blijdschap en vreugde die het volk Israëls bedreef, toen de Heere hen met een sterken arm opvoerde uit Egypte en door de Rode Zee leidde, hen daaruit deed opkomen en al hun vijanden in deze liet verdrinken. Zij zongen, zij juichten, zij trommelden, enz, Mannen, vrouw en kinderen, alles was even vrolijk, Exod. 15, het was evenwel van geen langen duur. Veertig dagen daarna, toen zij kwamen aan de berg Sinaï, in de woestijn van Arabië, veranderde het juichen in tranen, Exod. 20, want het weggaan van Mozes, de schrikkelijke tekenen op de berg, de geduchte wet enz., konden niet anders dan schrik en vreze des doods inboezemen. De aangezichten waren betrokken als een pot, elks hart was vervuld met schrik en verbaasdheid, want er scheen niets anders dan dood en verdoemenis over te blijven.

Gans anders, M. H., is hetgeen wij hier in de woorden van onze tekst vinden aangeduid. Wij hebben in de vorige leerredenen gezien, dat de Heere God, als de Verbonds-God van Zijn volk, Zijn geestelijk Israël verlost heeft uit het geestelijk Egypte en uit de Rode Zee van zonden en ongerechtigheid, niet door Mozes, die de knecht Zijns huizes was. Maar door Jezus Christus, Die de Zoon des huizes was.

O, hoe blij waren zij ook, toen die Borg, op Wie hun schuld gelegd was, waarvoor Hij was gestorven, in de morgenstond van de eerste dag der week weer uit het graf opstond ter van hun rechtvaardigmaking, Rom. 5: 25. O, waarlijk, dit was meerder dan de verlossing uit de Rode Zee. Die blijdschap werd niet in droefheid veranderd. Maar nam steeds toe, want veertig dagen nadat de Heere was opgestaan, is Hij gekomen aan de Olijfberg en van daar opgevaren ten hemel, om te gaan zitten aan Gods rechterhand.

Nu is wel waar, dat het op die ogenblikken geen vreugde scheen te zijn voor Jezus' discipelen, omdat hun Meester van hen weggenomen werd. Maar het gaf hen daarna stof genoeg tot blijdschap, toen,

Vooreerst de engelen hen een goede boodschap kwamen brengen, en ten tweede, toen de Heere Jezus Zijn gaven uitstortte, zelfs op het wederhorige kroost, Psalm 68: 19.

O, M. H., dit was wat anders als toen Mozes van de berg terugkwam, want niets dan bedreiging en vloek was te lezen in het schrift dat Mozes medebracht.

Maar wat Jezus liet boodschappen toen Hij de Olijfberg was opgeklommen, was een boodschap van goede tijding. In onze tekstwoorden wensen wij met elkander te spreken van het heerlijke gezicht en de grote blijmaar, op de Olijfberg gezien en gehoord.

Om deze woorden wat nader in te zien en te verklaren, zullen wij deze verdelen in twee delen.

- Vooreerst zullen wij letten op liet gezicht van de Olijfberg, alwaar Jezus is opgevaren.
- Ten tweede op het horen van hetgeen de engelen boodschapten.

Eer wij tot het gezicht van Jezus' opvaring komen, moeten wij letten:

1. Op enige omstandigheden, die vooraf zijn gegaan.
2. De tijd wanneer.
3. Wie opvaart.
4. De plaats waar vandaan en waarheen.
5. De opvaring zelf, met al deszelfs omstandigheden.

1. Vooreerst dan enige omstandigheden die voorafgingen.

Nadat de Heere Jezus uit de doden was opgestaan, is Hij niet terstond opgevaren naar de hemel. Hij is ook met het lichaam niet altijd bij Zijn discipelen geweest. Maar handelde met hen gelijk een moeder niet haar zuigeling, die gespeend moet worden. Alzo wilde de Heere Jezus ook Zijn discipelen trapswijze wat spenen aan Zijn lichamelijke tegenwoordigheid. Daarom was Hij dan eens bij hen en dan soms weer in geen acht dagen, of ook wel langer, want eerst verscheen Jezus in hun midden des avonds van de eerste dag Zijner opstanding, toen Thomas niet bij hen was, en toen weer acht dagen daarna, als Thomas bij hen was, Joh. 20, later aan de zee van Tiberias, Joh. 21, nog eens, zegt Paulus in 1 Cor. 15, aan vijfhonderd broeders op eenmaal, en ten laatste hier aan de Olijfberg, hoewel sommige uitleggers denken, dat het gezegde van Paulus van die vijfhonderd broeders waaraan Jezus na Zijn opstanding Zich geopenbaard heeft, zou geweest zijn hier aan de Olijfberg toen de Heere Jezus is opgevaren. Alzo zou de Heere Zich zo allengskens wat met Zijn lichaam onttrokken hebben, totdat Hij eindelijk van hen opvoer ten hemel.

2. Ten tweede, de tijd toen Jezus opvoer was veertig dagen na Zijn opstanding. Er wordt in de Bijbel veel gesproken van het getal veertig, wat zeker niet zonder beduidenis zal zijn. Veertig dagen was Mozes op de berg Sinaï om de Wet te ontvangen.

Veertig jaren waren de Israëlieten in de woestijn. Veertig jaren was Mozes aan 't hof bij Farao; veertig jaren bij Jethro en veertig met het volk in de woestijn. Veertig jaren regeerde Salomo over Israël en Juda. Veertig dagen ging Elia op de spijze welke de engel hem gebracht had van de hemel. Veertig dagen was Jezus oud, toen Hij in de tempel werd gebracht door Zijn moeder. Veertig dagen hongerde Hij in de woestijn, nadat Hij gedoopt was en van de duivel verzocht werd, en nu, na Zijn opstanding, bleef Jezus nog veertig dagen op aarde eer Hij naar de hemel voer. De tijd laat niet toe, dat wij de lering en beduidenis van al die veertigtallen zouden oplossen. Maar mij dunkt dat de doordenkende lezer, als het de Heere mocht behagen hem in de geheimen in te leiden door Zijn Geest, hij dan al de opgenoemde veertigtallen in deze laatste veertig dagen zou opgelost vinden. Dit blijft nu voor de onderzoeker over.

Wij zullen ons bepalen bij het voornaamste einde, waarom de Heere nog zo lang op aarde bleef. Eerder beliefdde het de Heere niet, opdat het ongeloof niet te veel sterkte zou hebben, zo de Heere Zich niet aan velen der Zijn kennelijk had vertoond. Gedenk maar eens aan de toestand der discipelen toen Jezus pas was opgestaan; niemand geloofde, voordat hij zag. Langer wilde Jezus niet blijven, opdat zij niet zouden denken, dat Hij een aards koninkrijk zou oprichten, waarvan zij nog gans niet gezuiverd waren. Maar ook vooral, om in deze laatste dagen Zijn discipelen nog van vele noodzakelijke dingen te onderrichten, zoals ook Lukas in het voorgaande van dit

eerste hoofdstuk ons aantoon, alwaar de inhoud van hetgeen Jezus hen onderwees, breedvoerig kan gezien worden. Dit behelsde voornamelijk wat hen te doen en te laten stond, om als gezanten van Christus in Zijn Kerk werkzaam te zijn, en als Hij dit alles gezegd had, zegende Hij hen, Lukas 24: 51. Hij hief Zijn handen op en zegende hen! Ziet, dit was Zijn laatste afscheidsrede, hier betoonde Hij Zich de rechte Huisvader en de beste Leraar te zijn, die tot in Zijn laatste ogenblikken niet aflaat, Zijn kinderen en leerlingen te onderwijzen. Tot op de laatste ogenblikken bad Hij Zijn Vader en leerde Zijn discipelen eer Hij gevangen genomen werd; tot op de laatsten adamsnik preekte en bad Hij aan het kruis voor Zijn volk, en hier, tot op het laatste uurtje, hield Hij niet op om hen te onderwijzen en te zegenen eer Hij opvoer. Jakob kon niet sterven of hij moest eerst zijn zonen zegenen. Maar de Heere Jezus wilde ook niet scheiden van Zijn discipelen, voordat Hij ze eerst gezegend had, en dit gedaan hebbende voer Hij op naar de hemel.

3.. Ten derde: Maar wie is het die opvaart? Welk een persoon is het? Het is geen Henoch, geen Elia. Nee, het is de Heere Jezus, waarvan Paulus zegt in Efése 4: 9, 10, Dezelfde, die eerst is nedergedaald, is ook dezelfde die is opgevaren. Het was de Heere Jezus, onze Immanuël, God en mens, die, hoewel Zijn Godheid alomtegenwoordig is, nochtans ook persoonlijk met Zijn mensheid verenigd was en bleef, zodat God en mens was in het lichaam van Maria, lag in de kribbe, hing aan het kruis, lag in het graf, alzo opstond en God en mens voer hier ten hemel, ja Hij zit als de Godmens aan 's Vaders Rechterhand. Hij is dat ware Vrouwzaad, dat de slang de kop heeft vermorzeld, Gen. 3: 15, de rechte Silo, Gen. 49: 10, de ware Juda, de eeuwige Rotssteen, de verkoren David, die in de staat der vernedering verdrukt. Maar nu verhoogd, eeuwig op de troon zal zitten als Koning Zijner Kerk.

Alzo vaart het Hoofd ten hemel, opdat het lichaam zou volgen.

De Bruidegom is heengegaan, om plaats te bereiden, opdat Hij Zijn bruid tot Zich nemen zou en ze ook zijn moge daar Hij is, Joh. 14: 3. Dus met één woord, het is Hij, Die als Borg gestorven is om onze zonden en opgewekt ter onzer rechtvaardigmaking, Rom. 4: 24. Dit is dan de Persoon, Die opgevaren is.

4. Ten vierde: Waar is Jezus opgevaren en waarheen?

Hij is opgevaren van de Olijfberg. Dit was een hoge berg, liggende een Sabbatsreis van Jeruzalem, in het vlek Bethanië. Bethanië betekent huis der verdrukking. Daar had Jezus veel verkeer bij Martha, Maria en Lazarus, daar was Hij ook door Maria gezalfd voor Zijn dood en daar lag die berg.

Wij zullen ons voor ditmaal niet ophouden, om alle leringen op te lossen, welke wij van deze Olijfberg zouden kunnen geven. Maar alleen deze zaken opmerken, dat Mozes, de huisknecht Gods, ander het Oude Verbond moest klimmen op de berg Nebo. Maar het was om daarop te sterven, en Izak moest op een berg geofferd worden. Maar de Heere, als de Zoon des huizes, klimt op de Olijfberg, om van daar op te varen naar de hemel. Dit was de plaats, daartoe door Hem verkoren. Op die berg was Hij beginnen te prediken die zielsvertroostende zaligspreekingen, Matth. 5. Op die berg had Hij ook dikwijls de nacht doorgebracht in gebed voor Zijn volk. Op die berg is Hij verheerlijkt geweest, Matth. 17. Aan de voet van die berg lag de hof Gethsémané, waar de Heere Jezus Zijn zielsstrijd en -lijden gehad heeft.

Het is dus een plaats, waar Jezus gebeden heeft, verheerlijkt is en geleden heeft. Vandaar wil Jezus nu ook opvaren ten hemel.

Zo toont de Heere, dat treurplaatsen wel eens plaatsen van blijdschap en die van strijd wel eens triomfplaatsen kunnen worden.

Hij voer op niet naar de lucht- of sterrenhemel. Maar naar de hemel der hemelen, de plaats, waar de Heere Zijn troon heeft en Zijn heerlijkheid vertoont meer dan elders, waar de engelen hun woonplaats hebben, waar het Paradijs van de volmaakt rechtvaardigen is en waar Jezus was bij Zijn Vader, eer de wereld was. Dit is de plaats, waarheen Jezus opvoer.

5. Nu moeten wij ten vijfde nog letten op de opvaring zelf met alle verdere omstandigheden.

Terwijl dan Jezus ophield met prediken, en als de ware Hogepriester het volk zegende, zo werd Hij uit hun midden weggenomen. Hij voer van hen op naar de hemel.

Maar wat bewijs hebben wij daarvoor? Zeer veel.

Het was hier niet als bij Henoch, die nam. God weg. Maar men vindt niet, dat er iemand bij was die het getuigen kon, of als bij Elia, toen die ten hemel voer was er niemand dan alleen Elisa. Maar hier hebben wij tot getuigen elf discipelen, misschien ook wel de vrouw en de andere discipelen, volgens het 14de en 15de vers, en dan zou het een schaar geweest zijn van 120, personen die het getuigen kon, ook de twee engelen, vers 10, en ook Stefanus, Hand. 7, en Paulus, I Cor. 15.

Jezus dan voer op, zij zien het met hun eigen ogen, zij zien Hem na, zijn verbaasd en als verslagen. Elisa riep nog: mijn vader! mijn vader! wagen Israëls! enz.. Maar van deze discipelen horen we geen geluid. Zijn ze dan zo ongevoelig omtrent Jezus of Hij weggaat of blijft?

O, nee, M. H., zij zijn diep verslagen, ze zijn als verstomd. Maar spreken bij zich zelf in de overdenking huns harten: wat mag dit zijn? In onze vergaderingen kwam. Jezus dikwijls weg uit ons midden, zodat we niet wisten waar Hij bleef. Maar nu zien wij Hem opvaren. O, wat hebben zij wel gedacht, hun mond sprak niet. Maar hun hart wel. Mij dunkt, ik hoor hen in hun hart zeggen: *Meester! Meester! O, verlaat u ons, ach, wat zal er dan van ons worden?*

De Emmaüsgangers riepen: blijf bij ons! O, hun hart zeide ook, o Meester, blijf bij ons, Heere, verlaat ons niet!

Zij hebben wellicht gedacht, dat Jezus nu nooit weer van hen zou weggaan en dat Hij nu het koninkrijk op aarde zou oprichten, en ziet, nu gaat Hij weg van hen. O, waarom mag dit zijn? Zou het wezen, omdat wij te aardsgezind hebben gesproken, toen wij vroegen van het koninkrijk? Zou Hij daarom van ons weggaan? Het kan zijn dat deze of gene gedachte hun ziel heeft besprongen. Zij zien Hem na, o, konden zij maar met Hem gaan, hun lichaam is op de berg. Maar hun hart vaart met Jezus mede naar de hemel. Dan, hoe lang zij ook zagen, Jezus rijst al verder uit hun gezicht, zij hadden nog gehoopt dat Hij nog weder terug zou keren. Maar zij wachten vruchteloos.

Nee, een wolk nam Hem weg van voor hun ogen, zodat zij Hem nu niet meer zien konden. Wat zal men van deze wolk moeten denken? Moeten we hier denken aan een eigenlijke wolk van natuurlijke dampen? Dit toch is het gevoelen der uitleggers van de Heilige Schrift. Maar zouden wij ook niet mogen denken aan een oneigenlijke wolk, dat is: aan een menigte als een wolk van heilige engelen en zielen der volmaakt rechtvaardigen, die hier gezonden werden om hun Koning in te halen?

Want was er een menigte des hemelsen heirlegers toen Jezus geboren werd, zouden er dan geen zijn nu Hij opvaart naar het hemelhof? Gewis, M. H., gelijk. Paulus also oneigenlijk van een wolk der getuigen spreekt, Hebr. 12: 1, verstaande daardoor die wolk der gelovige vaders, waarvan hij in het elfde hoofdstuk gesproken had, hoeveel meer mogen wij hier dan denken aan een wolk van engelen, vooral als wij ons te binnen brengen wat er David in de Geest van zong in Psalm 68: 18, 19.

Gods wagens, zegt hij, zijn tweemaal tien duizend, de duizenden verdubbeld, enz.,

hetwelk uitdrukkelijk op de hemelvaart van Christus moet toegepast worden, en aldus zal Jezus onder die ontelbare schaar van engelen en onder dat onuitsprekelijk heerlijk gezag geleid zijn. Toen Salomo tot koning gezalfd werd, spleet de aarde van het gedreun van gezang en muziekgeklank. Maar meer dan Salomo is hier. Hier spleet niet de aarde maar de hemel van het engelengezag en de muziek. Alzo dan werd Hij weggenomen van hun ogen. Zij kunnen evenwel hun ogen van de hemel niet afhouden, het is alsof zij bestorven staan en nooit weer terug willen zien.

Komt, laten wij eens zien, wat er wel in die ogen te lezen is.

Ik zie in hun ogen verbaasdheid en verwondering over zulk een onverwacht voorval. Is dát nu de belofte, Heere, Ik zal u geen wezen laten? Hopende ogen volgens Jezus' woord: Ik kom weder, of Hij dan ook dadelijk zal wederkomen. Liefde straalt uit hun ogen en vurig verlangen om ook daar te zijn waar hun Jezus is.

O, mij dunkt, de gehele wereld is hen nu geen blik meer waard.

Als de Turkse pelgrims het zogenaamde heilige graf gezien hadden van de verleider Mohamed, dan is hun de gehele wereld niet meer waardig om aangezien te worden, zodat sommigen van hen zich de ogen lieten uitsteken, zegt men. Maar de ogen van een Christen, die een heerlijkheid hebben gezien gelijk hier deze discipelen, zullen nooit weer terug zien. Hier mag dus van toepassing zijn: *zalig zijn de ogen, die zien hetgeen zij zagen.*

Dan, *terwijl zij hun ogen naar de hemel hielden toen Hij heenvoer, ziet, twee mannen stonden bij hen in witte klederen, vers 10, welke ook zeiden, enz., vs. 11.*

Wij hebben nu wat gezien van Jezus' opvaring, laten wij ook eens horen, wat de engelen zeiden.

2. En dat zal ons tweede of laatste stuk zijn.

Toen Jezus in Maria ontvangen werd, predikte de engel; toen Hij geboren werd, predikten en zongen de engelen; toen Jezus was opgestaan, predikten de engelen tot de vrouw.

Geen wonder dan, dat wij hen hier ook van de hemelvaart van Christus horen spreken. De goede boodschappen moeten toch eerst van de hemel komen. Ze maken de mens nooit hoogmoedig. Maar wel ootmoedig. Het is hier dan: gij, Galilese mannen! Zij moesten bedenken, waarvan zij afkomstig waren. Van die verachte plaats Galiléa, van het geringe beroep van visser.

Zij waren arme vissers. Maar van Christus geroepen tot Apostelen om het Evangelie te verkondigen, en geen vissen te vangen. Maar mensen.

Zij vragen hun: wat staat u en ziet op naar de hemel? Is het dan niet beter naar de hemel dan naar de aarde te zien? Sloeg ook de dichter van Psalm 123 zijn ogen niet naar boven?

Maar, M. Vr., zij werden niet bestraft over het opzien naar de hemel. Maar de engelen bestraften de werkzaamheden des harten, die in dat opzien zich vertoonden. Zij betonen in dat opzien, alsof zij gans onbekend waren met de Schriften des Ouden Verbonds. Ja, alsof de opvaring van Jezus een gans vreemde zaak was. Immers had de dichter van Psalm 24, 47 en 68: 19 daar al heerlijk van gezongen, en immers had Jezus ook zo dikwijls daarvan gepredikt, vooral in Johannes 14, 15, 16 en 17.

Immers was het nog maar kort geleden, dat de Heere Jezus het Hoge priesterlijk gebed had gebeden, en zijn zij nu alles vergeten? Maar deze vraag der engelen kan ook verstaan worden, alsof het was om hen te troosten. Zij zien hen daar staan als weerloze schaapjes zonder herder, als wezen zonder vader die zielsbedroefd zijn, omdat zij van alles schijnen verlaten te zijn en van alle troost beroofd.

Daarom de vraag tot hen gericht: gij, arme, gij, van de wereld verachte en verguisde Galilese mannen, wat staat u zo bedroefd en met ogen vol tranen en met een hart vol zuchten, en wat ziet u zo op naar de hemel, meent gij, dat u uw Jezus voor altijd kwijt zult zijn, en dat Hij ulieden nu voor altijd zal verlaten? O, nee, gedenkt wat Hij u gezegd heeft, Joh. 16: 7, dat het u nut was als Hij wegging. Ja, heeft Hij niet gezegd, als u Hem liefhad, dat ge u zou verblijden, omdat Hij tot Zijn Vader henen ging om daar voor u plaats te bereiden en dat Hij dan zou wederkomen en ulieden tot Zich nemen! Wat dunkt u, zou Hij Zijn beloften niet vervullen? O, ja, wij betuigen het u uit naam van Hem, Die ons gezonden heeft, dat Jezus, Dezelfde die u daar hebt zien heenvaren, also zal wederkomen, gelijk u Hem naar de hemel hebt zien heenvaren. O, dit was een zoete balsem voor hun verwonde zielen, nu zagen zij dat Jezus hen niet vergat. Maar dat Hij nauwelijks uit hun gezicht is, of Hij zendt hen dadelijk bericht van de hemel en troost also hun bedroefde harten. En nu kunnen zij met die staf tot Jeruzalem terugkeren.

Maar laat ons nog eens zien, wat de inhoud van die boodschap is, waarvan de engelen hier spreken.

Wat moet men door die wederkomst van Jezus verstaan? Er wordt dikwijls in de Heilige Schrift van de komst van Jezus gesproken, zo van een komst in zegeningen alsook in Zijn oordelen. Maar daar wordt hier niet van gesproken. Er is ook een komst geweest van Jezus in de beloften, Gen. 3: 15. Ten tweede, een komst in het vlees, Joh. 1: 14. Een komst ten jongsten dage. en die wordt hier bedoeld, daarom zeggen de engelen: Hij zal wederkomen, en wel also wederkomen d. i. ten jongsten dage zal Jezus wederkomen op de wolken des hemels! En tot welk een einde wederkomen? Om te oordelen de levenden en de doden.

De korte verklaring is deze. De Heere Jezus in de staat Zijner vernedering op aarde. Heeft als Borg voor Zijn volk door lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid alles voor Zijn volk betaald en afgedaan, daarna is Hij opgestaan ten goede voor hen, want Hij is gestorven voor onze zonden. Maar opgewekt ter onzer rechtvaardigmaking. En nu was Jezus opgevaren ten hemel om daar als Hogepriester en Koning op Zijn troon te gaan zitten om alle zaken voor Zijn kerk en volk nu verder te bereiden en te volmaken, en als het laatste daarvan voltooid is, dan zal Jezus wederkomen op de wolken des hemels, met eer en heerlijkheid bekleed, omringd door duizendmaal tien duizenden van heilige engelen, welke van Hem zullen uitgezonden worden niet de laatste bazuin om te roepen: staat op u doden en komt ten oordeel!

Dan zal de Heere Jezus op de wolken des hemels zitten als op Zijn rechterstoel, want daar zal Hij Zijn troon zetten en aldaar zullen tot Hem vergaderd worden alle mensen, die geleefd hebben, van Adam af en die alsdan nog leven zullen, groot en klein, oud en jong, arm en rijk, vrijen en dienstbaren, en niet alleen alle mensen. Maar ook de duivelen zullen door Hem geoordeeld worden.

Daar zullen de mensen dan in twee hopen verdeeld worden, de een hoop aan de rechter- en de andere aan de linkerzijde van Jezus. Dan zullen de boeken geopend worden en een iegelijk zal dan geoordeeld worden naar hetgeen in de boeken geschreven is, Openb. 20: 12.

Denk hier niet aan eigenlijke boeken, M. H.. maar aan het Boek des Levens d.i. Die eeuwige verkiezing Gods, het boek van Gods alwetendheid, het boek van Gods Wet en het boek van ieders geweten. Oordelen zal Jezus daar een ieder, rechtvaardig naar elks staat en toestand, waarin zij hier geleefd hebben, naar de gaven die elk van God ontvangen heeft, naar de middelen die elk bezeten heeft, naar de rang waarin hij verkeerd heeft, ja, ook naar de onderrichting welke zij ontvangen hebben. Oordelen

zal Jezus een ieder naar de gedachten, woorden en werken. In dat oordeel zal elks lot voor eeuwig beslist worden, alles wat verborgen was, zal daar geopenbaard worden. Dan zal blijken dat de huichelaar geen Godzalige, de gierigaard geen milddadige en de geveinsde Farizeeër geen heilige is. Maar ook zal daar blijken dat de arme zuchter en klager over zijn zonden geen verdoemde, de van de wereld bespote, verachte, verguisde, gehoonde en versmade worm, geen gehate maar een geliefde des Vaders is; dat de in zichzelf veroordeelde, door Jezus gekocht en vrijgesproken is, enz. Nog eens: Jezus zal komen om Zijn volk, en ook die alleen, te verlossen van alle ellende, moeite en verdriet, ja ook van de dood, omdat zij nooit meer sterven zullen en in eeuwige heerlijkheid met Jezus leven zullen. Maar ook komen om alle goddelozen van de aarde uit te roeien en te verdelgen.

Ziedaar, M. G. H., verder wil ik nu over het wederkomen en oordelen van Jezus niet uitbreiden, want dit laatste gedeelte van de tekst zou wel een aparte leerrede behoren te zijn. Maar mij dunkt dat het zeggen der engelen juist niet zo zeer ten doel heeft, het oordeel dat Jezus op de wolken des hemels zal houden met alle mensen: maar meer, dat Jezus zal komen tot troost van Zijn volk om alles weder op te richten en dan Zijn koninkrijk heerlijk te openbaren.

Gedenk maar, dat de discipelen even te voren nog gevraagd hadden aan Jezus, of Hij het koninkrijk in deze dagen nog weder zou oprichten, dus dunkt mij, dat de redenen van de engelen een antwoord op hun vraag was ter vertroosting, zodat wij ons niet zo zeer moeten bezig houden met de vreselijke dag des oordeels, als wel met hetgeen daarop volgen zal. Hiermede zullen wij dan nu onze verklaring over deze tekst eindigen, om verder met een woord van toepassing tot ons zelf in te keren en daarmee te besluiten.

TOEPASSING.

Ziedaar dan, M. G. H., zien wij al weder vervuld in Jezus hetgeen van Hem gezegd en afgebeeld was. Afgebeeld was het voor de zondvloed door Henoeh, die door de Heere werd opgenomen; onder de Mozaïsche wet door Elia, die ten hemel voer, II Kon. 2: 11. En voorzeggd door de dichters der Psalmen, te zien Psalm 24: 7-10; 37: 6 en 68: 19, zodat wij met Paulus kunnen zeggen, 1 Cor. 15: 3-4, dat Christus is gestorven, begraven, opgestaan, ja ook opgevaren ten hemel, naar de Schriften.

Hier mag dan door de Kerk wel gezongen worden: God zal Zijn waarheid nimmer krenken, Psalm 105. We zien Hem, Die ontvangen en geboren werd uit een geringe maagd, Die daar lag in een beestenstal en kribbe, Die veracht was onder de mensen, Die niets had waarop Hij het hoofd kon neerleggen, Die honger leed in de woestijn, dorst aan het kruis, Die kroop als een worm in Gethsémané, Die droevig mishandeld, bespot, gegeseld werd in de zaal van Kájafas en in het rechthuis van Pilatus, ja, Die naakt uitgetogen aan het kruis hing en klagend uitriep dat God Hem had verlaten, en alzo het voorwerp is van aller mensen bespottung en verguizing, Diezelfde is het, M. H., Die u hier zo triomfantelijk ziet opvaren, als Overwinnaar over duivel, wereld, zonde, dood en hel. Hij is het, Die nu daar zit boven de kloot der aarde op Zijns Vaders troon, Die alle macht heeft in hemel en op aarde, Wie de engelen Gods aanbidden en voor Wie ook alle knieën zullen buigen, terwijl alle tong Zijn Naam zal belijden.

Maar voor wie is Jezus opgevaren? Niet voor alle mensen. Maar voor Zijn volk, om daar hun Voorbidder te zijn bij de Vader, 1 Joh. 2: 2. Hij is opgevaren om als Koning op Zijn troon te regeren en vandaar Zijn Geest te zenden aan Zijn volk, volgens Zijn belofte en hen dan ook eens allen tot Zich te nemen in heerlijkheid.

Ziedaar, volk des Heeren, dit is het waarvoor uw Jezus is opgevaren. O, welgelukzalig is het volk, dat deel aan die Jezus heeft.

Maar daar Jezus dan niet voor alle mensen in de wereld is gekomen, en dus ook niet voor alle mensen gestorven, opgestaan, noch ten hemel is gevaren, hoe ongelukkig zijn dan zulken, die geen deel aan Hem hebben en nog voor eigen rekening leven, en zo blijvende, voor eigen rekening naar de eeuwigheid heengaan. Ach, dat zij dit eens recht mochten beseffen, terwijl zij nog in het heden der genade zijn en de tijd nog niet is afgesneden en zij nog onder de middelen der genade mogen leven en verkeren. Want die Christi zijn, zullen ook eens met Hem ten hemel varen. Maar die van Christus vervreemd blijven, zullen in de hel nederdalen, en ach helaas, hoevelen zijn er niet onder ulieden, die geheel vreemd van Jezus zijn, die Hem slechts in naam kennen, zelfs nog niet eens kennen in Zijn naturen, ambten, staten of weldaden, veel minder zoals Hij inwendig gekend moet worden tot zaligheid.

Wat meent gij, zal Jezus zulke vreemdelingen van Hem met Zich in de hemel nemen? O, nee, gans niet, ziet dit maar in Matth. 7: 23, waar Jezus hen van de hand wijst en tot hen zegt: Ik heb u nooit gekend, alsook in Hoofdstuk 25: 12, *Ik ken u niet*.

Waarlijk, M. H., zo zal het ook met velen uwer zijn, zo u niet bekeerd wordt, want niemand, die niet met Christus is opgewekt uit het graf der zonden, zal ooit met Hem ten hemel kunnen varen. Dat u nog nooit uit het graf der zonden zijt opgewekt is duidelijk genoeg, want zulken zoeken de dingen die boven zijn, Coll. 3: 1. Maar wat doet gij? Niet anders als zoeken de dingen die beneden zijn.

U schijnt geen hoger geluk, geen beter goed te kennen als hetgeen de wereld oplevert, dit te mogen genieten meent u uw grootste zaligheid te zijn. Hieraan werkt u bij dagen, en bij nachten, daarover is uw hart vol van bedenkingen, gedurig spreekt uw mond daarvan, al uw werkzaamheden zijn daartoe gericht, onvermoeid zijt u bezig om dat ingebeelde geluk te verkrijgen. Maar dat eeuwig blijvende goed, de Heere Jezus met alles wat aan en in Hem is, dat uw ziel en lichaam voor eeuwig kan behouden en zalig maken, daar hebt u geen lust en begeerte in.

O, ongelukkigen, bedenkt u dan niet, dat de wereld voorbij gaat met al haar begeerlijkheid en dat u straks deze (en wellicht al spoedig) zult moeten verlaten en wat zal een vermeend geluk, indien u het al verkregen had, u dan kunnen baten? Heeft het een Farao, Nebukadnézar, Belsazar, Herodes, de rijke brasser en de rijke dwaas wel kunnen redden in hun benauwdheid des doods?

Nee, M. H., zij hebben het moeten verlaten en zijn in de hel weggezonden. Is niet Gods Woord vol van zulke voorbeelden, heeft het u ook de ondervinding niet geleerd, zelfs onder uw eigen betrekkingen? En dit waren dan nog mensen, die niet leefden onder de prediking van Gods Woord en die dit ook niet konden onderzoeken. Maar gij, M. V., die dat dierbaar Getuigenis in uw huizen hebt en het dagelijks kunt onderzoeken, ja gij, die het gedurig uit de mond van Gods knechten hoort verkondigen en echter in dezelfde dwaasheid blijft voortgaan, wat is dit een onverantwoordelijke zaak voor u.

Kom, laat ik u nog eens vermanen, terwijl u nog in het heden der genade zijt.

De tekst zegt: als Jezus dit gezegd had, werd Hij opgenomen en een wolk nam Hem weg voor hun ogen, enz. O, past dit eens toe op uzelf. Wat heeft de Heere Jezus al tot u gezegd, zo in Zijn Woord, in en onder de prediking, in uw geweten, door zegeningen en oordelen enz.. Maar niets schijnt te baten. Ach, spoedig zal Hij ook van u worden weggenomen.

Ja, arme ongelukkigen, wegnemen zal Jezus de middelen der genade; wegnemen alle gelegenheden, die tot uw behoud hadden kunnen dienen, een donkere wolk van

rampen en tegenheden, wolken van allerlei jammeren en ellenden zullen u treffen, die u alle gezicht van verlossing en behoud zullen wegnemen; wegnemen zal de Heere de tijd der genade, die u zo lang verzuimd en verwaarloosd hebt; wegnemen uw dierbare panden, die u van het hart zullen gescheurd worden, vader óf moeder óf kinderen of alles wat u dierbaar is, ja, wegnemen uw ziel uit uw lichaam, u geheel wegnemen met ziel en lichaam uit deze wereld. En ach, wat donkere wolk van Gods geducht oordeel zal u dan treffen? Dan zult u op Jezus willen zien. Maar het zal te laat zijn. Hij zal weggenomen zijn van voor uw ogen, de weg der verlossing zal dan voor eeuwig gesloten zijn.

O, donkere wolk, die dan uw ziel zal treffen, als u voor eeuwig van Gods aangezicht zult moeten verstoten zijn.

Waarlijk, uw ziel zal niet opvaren ten hemel. Maar in de afgrond van de hel nederdalen, om aldaar in de eeuwige duisternis met alle duivelen en verdoemden voor eeuwig onder Gods schrikkelijke toorn te moeten liggen, en tot uw verzwaring zal dan nog dienen, dat Jezus nog eens zal wederkomen, n.l. ten jongsten dage. Maar dit zal tot verzwaring van uw oordeel zijn, want dan komt Hij om gericht te houden op de wolken des hemels, dan zullen de boeken geopend worden en al wat dan door u gedacht, gesproken, of gelaten of gedaan is, zal daar naar recht geoordeeld worden en ieders werk zal daar zijn loon wegdragen.

O, beseft dit toch, ongelukkigen, terwijl u nog in het heden der genade zijt, straks is het voor eeuwig te laat!

O, kust de Zoon, terwijl u nog met Hem op de weg zijt, eer Zijn toorn u verdelgen zal. Ach, mocht mijn raad u eens behagen en wilde u eens horen naar de vermaningen, die tot uw eeuwig welzijn kunnen dienen.

Ja, u allen, wie u ook wezen moogt, die onbekeerd daarheen leeft, hetzij dan dat u wat meer uitwendig als zodanig openbaar zijt, of dat u misschien wat meer godsdienstig u vertoont, en soms ook wel een verbeelding maakt van uzelf, dat u bekeerd zijt, ach, wie u ook wezen moogt, bedrieg u toch niet voor de eeuwigheid. Maar ga heen en val eens op uw knieën voor God neer. Dit kunt u ook uitwendig doen, vraag Hem eens om ontdekkend licht in uw ziel. Bid Hem, dat Hij u bekeren moge en uw arme ziel redden voor de eeuwigheid, dat Hij u een nieuw hart en een nieuw geest wil geven in uw binnenste, enz.

Maar u zegt misschien, ik kan niet bidden, en God hoort immers de zondaars niet.

Ik antwoord hierop, dat u niet geestelijk kunt bidden, dat is waar. Maar u kunt de knieën des lichaam buigen, en wie weet of God de knieën der ziel niet buigen zal. U kunt uw handen tezamen vouw, en wie weet, God mocht uw ziel eens vouw in het bundelke der levenden, dat tussen Zijn borsten vernacht. U kunt uitwendig vragen: Heere, bekeer mij! Wie weet, God mocht Zich wenden. Gedenk wat Hij deed aan de Ninevieten, aan een Hagar en Ismaël. Hij hoort het geroep der jonge raven, dus wie weet, Hij mocht ook u eens horen. Hoe onuitsprekelijk groot zou het voorrecht zijn, als uw ziel eens mocht behouden worden. De Heere is immers de Almachtige en Algenoegzame God, Die het doen kan. Ja, immers is Hij daartoe ten hemel gevaren en op Zijn troon gezeten om genade te bewijzen en te schenken aan arme, ellendige zondaars. Daar wil Hij Zich in verheerlijken. Bedenk eens, hoe menigeen Hij al gered heeft, daarvan spreekt Gods Woord overal. Immers is Zijn hand nog niet verkort?

Kom, waag het eens, Hij wacht nog om genadig te zijn, en Hij zegt: *eer ze roepen, zal Ik horen en terwijl zij spreken zal Ik antwoorden.*

O, gawe dit de Heere, dan zou mijn wens vervuld en uw ziel gered zijn.

Maar laat ons nu ook eens zien, wat er in deze stof ligt opgesloten voor Gods gelovig

volk, dat met Christus is opgewekt en bij wie het openbaar wordt, dat het de dingen zoekt die boven zijn, daar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods.

O, u welgelukzaligen, ziet hier uw Koning, Die voor een weinig tijds zo strijdende was tegen duivel, wereld, zonden, dood en hel, ziet Hem nu als een Overwinnaar zitten op Zijn heerlijken troon. Ziet Hem, die in Gethsémané en aan het kruis, als in de hel neerzank. Maar nu zo heerlijk opvaart naar de hemel. Ziet hier uw geliefden Brudegom, Die voor u plaats maakt in de hemel. Ja, ziet Hem, Die voor u de weg heeft gebaad naar de hemel, opdat u Hem zou volgen om dan altoos bij Hem te zijn.

O, wat zaligheid kan het oog des geloofs zien in de hemelvaart van Jezus! Want ziet een gelovige ziel zich in Christus opgesloten uit kracht van de zalige verbondsvereniging, dan ziet hij zich met en in Christus in de hemel gezet. In zijn eerste verbondshoofd Adam was hij als in de afgrond neergezonken, ja, in ellende beneden het redeloze schepsel gevallen. Maar nu in Christus is hij opgevaren boven alle hemelen en geëerd boven alle schepselen, ja boven de engelen in de hemel! Het Hoofd is boven, zeide Augustinus, nu kan het lichaam niet verdrinken. Jezus is het Hoofd, de gelovigen zijn het lichaam. Jezus is in de hemel, nu kunnen de gelovigen niet in de hel vallen. Jezus zegt: *Vader, Ik wil, dat daar Ik ben, ook die bij mij Mij zijn, die u Mij gegeven hebt!* En Jezus' wil wordt zeker volbracht.

Maar misschien zegt daar deze of gene: ja, dit zijn nu alle wel heerlijke zaken. Maar waarbij kan ik weten of ik daar deel aan heb, want wat baat het mij of de Heere Jezus naar de hemel is opgevaren, als ik daar geen deel aan heb?

Dit is waar, M. V., u kunt u in het geluk van een ander niet verblijden, als uzelf ongelukkig moet zijn. Maar let eens op alles.

De Heilige Schrift zegt, waar uw schat is, aldaar zal ook uw hart zijn. Welnu, wat, wie en waar is uw schat? Immers zult u zekerlijk zeggen: dat u geen groter schat kent als de Heere Jezus in de hemel. Maar, zegt gij, of Hij nu mijn schat wel is, ach, mocht ik dit eens weten. Maar vraagt dan uzelf eens af, waar uw hart naar uitgaat, waar uw werkzaamheden heen liggen, wat uw zoeken is. Is het dan niet een zoeken van de dingen die boven zijn, daar Jezus Christus is? Zijn uw zielswerkzaamheden niet boven het stof? Is de Heere Jezus niet het voorwerp uwer overdenking? Is uw hart niet voor Hem in de liefde werkzaam? Is niet dikwijls de begeerte en het verlangen: ach, dat ik bij Hem mocht zijn in de hemel, of dat Jezus bij mij mocht zijn op de aarde? Als u eens een keus moest doen, de wereld met al haar rijkdom en heerlijkheid, of de Heere Jezus alléén, zou u dan niet de Heere Jezus kiezen?

Immers ja? Blijkt het dan niet duidelijk, dat de Heere uw schat is en dat daar ook de genegenheden van uw hart aan verbonden liggen? Komt, luistert dan eens naar mij.

Jezus leidde Zijn discipelen uit tot aan Bethanië, Luk. 24: 50, tot aan de Olijfberg, vanwaar Hij opvoer. Alzo zal de Heere ook u leiden door dit Mesech van verdrukking en brengen u ter plaatse van waar u ook ten hemel zult varen. Bethanië beduidt de plaats der verdrukking.

Ja, geliefde V., uit die plaats der verdrukking vaart u ook dikwijls ten hemel op met uw smekingen en gebeden. Jezus voer op, en het scheen alsof hij Zijn discipelen wilde verlaten. U moet dat ook dikwijls ondervinden. Als u meent dat de Heere u met Zijn gevoelige en vertroostende genade zo nabij is, dat Hij nooit meer van u wijken zal, dan moet u Hem dikwijls onverwacht missen. Ach, wat zijn er niet al wolken die u uw Jezus uit het gezicht doen kwijt raken, wolken van zonden, die' een scheiding maken tussen u en uw God, wolken van zonden, waar u niet door kunt zien, wolken van aanvechtingen en bestrijdingen, waardoor u moedeloos wordt om het hoofd opwaarts te houden en naar boven te kunnen zien. Maar het ingaan van Jezus in die wolken kan

u leren, dat bovengenoemde wolken u wel zo kunnen bedekken, dat het schijnt alsof u er geheel in bedolven waart. Maar al die wegen heeft Jezus voor u geheiligd.

Toen Jezus weg was, stonden zij als weerloze schapen. O, zielen, wat zijt u als ge Jezus mist? O, hoe bedroefd zijt u dan, hoe treurt en weent dan uw ziel, dan is er niets dat u kan vermaken, gedenk maar aan Maria bij het graf en aan de Emmaüsgangers op de weg naar Emmaüs, gelijk ook de discipelen te Jeruzalem. Ja, geliefde V., zulke toestanden moet u ook ondervinden, licht en duisternis verwisselen hier elkander, dikwijls weet u niet wat u doen moet, wat weg u moet inslaan, en wordt moedeloos, twijfelende of u wel ooit de Heere Jezus in der waarheid gekend hebt, want o, u dacht dat Hij nu altijd bij u blijven zou, en ziet Hij is weg uit uw gezicht. Maar al ziet u Hem niet, Hij is daarom niet van u weggenomen.

O, nee, Hij zal eeuwig bij u blijven, want ofschoon Hij met Zijn lichaam is weggegaan, Zijn Geest heeft Hij tot een onderpand in uw ziel gegeven. Hij zond Zijn engelen om de discipelen te onderrichten en te vertroosten. Zo zendt de Heere Jezus ook nog Zijn discipelen, dat zijn Zijn dienstknechten, door welke Hij u gedurig laat onderwijzen en vertroosten, volgens Jes. 40: 7.

O, wat heeft de Heere hen dikwijls gebruikt voor uw ziel, alsof het Zijn mond was, die tot u sprak goede woorden, troostrijke woorden. Ja, dan was het bij u, bij deze dingen leeft men, en bij al deze is het leven van mijn geest!

Maar ook verkondigen zij tot uw troost, dat Jezus zal weder komen. Dat Jezus wederkomen zal is een vreselijke gedachte voor de goddelozen, omdat Hij voor hen komen zal als een Rechter om hun vloekvonnis uit te spreken. Maar voor ulieden zal de Heere Jezus wederkomen om u te verlossen uit alle ellende, moeite en verdriet. Het is waar, dat hier gezien wordt op de komst van Jezus ten jongsten dage, om te oordelen de levenden en doden. Maar Hij zal ook komen om een ieder van u tot Zich te nemen, als uw bestemde tijd hier in dit tranendal zal vervuld zijn, want Ik, zegt Jezus, als Ik van der aarde zal verhoogd zijn, zal ze allen tot Mij trekken. Uw Jezus verlangt ook naar u, zoowel als u naar Hem verlangt.

O, gelukkig ogenblik, voor al degenen, die dit zal mogen gebeuren. O, dan zal ook al het lijden van dit leven, de hoon, de smaad, de verguizing en verachting, de moeite en het verdriet, dat u hier in dit vreemdelingsland hebt moeten ondervinden om Christus' wil geheel worden weggenomen.

Wie zijn zij, zal de vraag zijn, en van waar zijn zij? En het antwoord zal zijn: deze zijn het, die uit de grote verdrukking komen! Dan zal uw ziel met Jezus opvaren naar de hemel, en dan één ogenblikje voor de troon der genade in heerlijkheid en alles zal vergeten zijn wat hier geleden is.

Ja, mijn Christen, dat is het deel, dat voor u is bereid en weggelegd, hetwelk uw Jezus u geven zal. Immers is Hij daartoe opgevaren, om u eens tot Zich op te nemen in heerlijkheid? Daar zullen dan geen wolken meer scheiding maken tussen u en uw Jezus. Daar zult u niet meer met tranen in de ogen bedrukt staan, omdat uw Jezus van u weggenomen zal zijn, o nee, Hij zal daar eeuwig bij u blijven, daar zullen uw ogen Hem zien, gelijk Hij is.

O, zoete overdenkingen! Terwijl de betrekkingen nog staan te wenen bij de legerstede van zulk een overledene, juicht en jubelt de ziel al voor de troon, met al de zalige troongeesten. Ja, terwijl ze op aarde nog staan te ween, zijn de tranen van hun aangezichten al voor eeuwig afgewist. En dit is dan nog naar de ziel. Maar als de Heere Jezus wederkomt, zal dit ook het voorrecht zijn van ziel en lichaam beide. Als de morgenstond van de jongsten dag aanbreekt en de zoetwekkende stem in de rustplaatsen der graven van Gods volk zal gehoord worden: ontwaakt, u die slaapt en

staat op uit de doden en Christus zal over u lichten, en u opgewekt zijnde, met uw ziel verenigd voor uw Jezus in de wolken zult verschijnen, alwaar het Boek des Levens zal geopend worden alwaar uw naam in geschreven staat, en u dan uw naam zult horen afroepen door Hem, Die u heeft lief gehad en met Zijn bloed gekocht, als u dan horen zult uit Zijn mond: *Gij zijt de Mijne, u heb Ik gegrepen uit uw bijzonderste, u heb Ik uitverkoren, u heb Ik niet verworpen, en uw erfenis zal u dan worden toegevoegd: komt, gij gezegenden des Vaders, beërft dat koninkrijk, dat voor u bereid is van voor de grondlegging der wereld.*

O, kinderen des Heeren, die hier zo dikwijls met tranen hebt gezaaid en ook zo menigmaal als arenden met de vleugelen des gebeds zijt opgevaren van de aarde tot voor de troon der genade, dan zult u opvaren met ziel en lichaam om het huwelijk met uw Hemelbruidegom te voltrekken, om dan eeuwig bruiloftsfeest met Hem te houden!

O, wat zal dat eens zijn, als eens alle goddelozen van de aarde zullen verdaan zijn en geen goddeloosheid meer zal bedreven worden, als er nooit geen kwelling van een lichaam der zonde meer zijn zal, en u met uw Zielsbruidegom en al Gods lievelingen van Adam af tot de voleinding der wereld toe, ja ook met al de zalige engelen die daar dienstknechten zullen zijn, in de tegenwoordigheid van de heerlijkheid Gods zult mogen verkeren.

O, heerlijk gezelschap! Bedenk ook eens de plaats, het is niet alleen de hemel der hemelen, waar de troon Gods is. Maar ook zult u de aarde erfelijk bezitten. Het zal een nieuwe hemel en een nieuwe aarde zijn, waarin gerechtigheid zal wonen, waar niets anders dan heerlijkheid zal zijn en genoten worden. Het werk zal daar zijn God eeuwig te verheerlijken. Niemand zal daar de blijdschap meer van u wegnemen, Kanaänieters of Jebusieters mogen daar niet inkomen, ziekte, pijn, smart of dood zal daar niet meer zijn. Geen oog heeft gezien, geen oor gehoord en in 's mensen hart is niet opgekomen, wat Gods uitverkorenen, de door Jezus gekochte en verlost kinderen, daar genieten zullen.

O, wie zal leven, o Heere, als u dit doen zult!

Ziedaar dan, kinderen des Heeren, uw Jezus ten hemel gevaren. Hij wacht op u, eenmaal zult u Hem volgen. Maar nu nog niet, uw werk moet eerst afgedaan zijn, Gods bepaalden raad moet eerst vervuld wezen en dan zal het einde en de verwachting daar zijn.

Wij eindigen dan weder met een dichterlijk versje, en zingen:

*O Jezus! Vorst en Heere! Immanuël, Gods Zoon,
Die nederkwam tot ons, van Uw hemel troon;
Die hier op aard' voor ons de schulden kwam betalen,
Opdat g' ons vrij gekocht, eens tot U zou halen.
Gij stierf voor ons aan 't kruis en leidt in 't stof U neder.
Tot op de derden dag, toen kwam u tot ons weder,
Gij hebt de dood vernield, des satans kop vertreden,
De hel toegedaan, de hemel opgebeden;
Uw volk met God verzoend, de vrijbrief hun gegeven,
Opdat zij eeuwig'lijk, met U eens zouden leven.*

*Zo voert Gij dan weer op, om plaatse te bereiden,
Op dat 't verkoren volk, zich eeuwig zou verblijden.
Vaart op dan Hemelvorst! vaart op dan Hemelkoning!
Treedt vrolijk met gejuich, in uw hemelwoning,
Komt, juicht nu engelenschaar, komt, juicht nu hemellingen!
Komt, juicht nu, kinderen Gods! en wilt dit loflied zingen:
Immanuël! God en Heere! Gij woudt ons niet beschamen:
Uw naam! zij eeuwig d' eer! en hierop zeg ik Amen!*

AMEN.

NAZANG: Psalm 68: 9.

17. Pinksterfeest

VOORZANG: Psalm 133.

TEKST: Hand. 2: 1-4.

- 1. En als de dag des Pinksterfeest vervuld werd, waren zij allen eendrachtelijk bijeen.**
- 2. en daar geschiedde haastelijk uit de hemel een geluid, gelijk als van een geweldigen gedrevenen wind, en vervulde het gehele huis daar zij zaten.**
- 3. en van haar werden gezien verdeelde tongen als van vuur, en het zat op een iegelijk van haar.**
- 4. en zij werden alle vervuld met de Heiligen Geest, en begonnen te spreken met andere talen, zoals de Geest haar gaf uit te spreken.**

Het was waarlijk een grote verandering voor Jozef, de geliefden zoon van vader Jakob, toen hij zulk een wisselende stand ondervond, nadat hij door Zijn broeders verkocht voor slaaf, in Egypte in de gevangenis gezet, met de voeten in de stok en met het lichaam en de handen in de ijzers, daaruit verlost, en niet alleen aan het hof van die machtigen Farao mocht wonen, eten en drinken. Maar zelfs een heerser in dat machtig rijk mocht zijn, ja zelfs de grootste heerser van gans Egypteland, want naast de koning was hij de grootste machthebbende van het ganse land van Egypte. Op zijn bevel moest een ieder hem de hand kussen, ja zonder zijn bevel mocht ook niemand zijn hand of voet opheffen, d.w.z., dat alles hem moest onderworpen zijn en naar hem horen, zie Gen. 41:40-44.

Maar hoewel Jozef zo verhoogd was en in alle genot en volheid verkeerde, zo vindt men niet aangetekend dat hij zich enigszins bemoeide met zijn broeders, die in Kanaän waren. Wel zeven, en misschien meer jaren verlopen, eer hij er iets van hoort, en dan nog komen zij tot hem, gedreven door de honger, en hoe onvriendelijk schijnt hij hen dan nog te behandelen. Gen. 42 en 43.

O, hoe gans anders handelde de geestelijke Jozef, de Heere Jezus Christus. Wij hebben Hem ook verhoogd gezien, toen Hij uit de kerker des grafs is verrezen en ten hemel gevaren, is gezeten aan Gods rechterhand, ontvangen hebbende alle macht in de hemel en op de aarde. Alles moet naar Zijn wetten horen Hij zit daar op Zijn troon en zonder Hem kan niemand iets doen. Maar hij wacht geen zeven jaren, eer Hij aan Zijn broeders denkt. Hij wacht niet, totdat zij eerst tot Hem komen.

Hij handelt niet hard met hen, o nee, Hij is nauwelijks tien dagen van hen gescheiden, of zij ontvangen de grootste bewijzen Zijner liefde.

Zij kwamen niet tot Hem. Maar Hij daalt neder tot hen, en schenkt hen volgens Zijn beloften uit Zijn volheid genade voor genade. Hij schenkt hen geen aardse goederen. Maar hemelse, die eeuwig duren; geen schatten en gaven alleen voor henzelf. Maar die ook dienstbaar zijn zullen voor anderen.

Het is de ruime mate van gaven des Heilige Geestes, zoals wij hier in de woorden van onze tekst vinden aangetekend, wier inhoud wij nu en in de volgende leerredenen wensen te verklaren.

In het gedeelte, dat wij u daar zo-even hebben voorgelezen, zullen wij te letten hebben:

- Ten eerste, op de tijd, wanneer die uitstorting des Geestes geschiedde.
- Ten tweede, op de plaats waar het geschiedde.

- Ten derde, op de personen, welke die Geest ontvingen.
- Ten vierde, op de uitstorting des Geestes zelf, met alle haar omstandigheden, en dan
- Ten slotte, de uitwerking welke daarvan werd gehoord.

Vooreerst hebben wij te letten op de tijd.

Het was op het Pinksterfeest, want, zo zegt de tekst: en als de dag des Pinksterfeest vervuld werd, enz. Het is bekend uit het Oude Testament, dat de Heere onder de menigvuldige feesten, drie voorname feesten had ingesteld onder Israël, welke zonder wettige verhindering van niemand mochten verzuimd of nagelaten worden om ze bij te wonen, als van oude lieden en kinderen beneden de twaalf jaren. Anders moesten zij, waar ze ook woonden, tot Jeruzalem opkomen. Die dit verzuimden, hun zielen zouden uit de volkeren uitgeroeid worden, dat is die zouden in de ban worden gedaan. Die feesten waren het Paasfeest, het Pinksterfeest en het Loofhuttenfeest. Zie Deut. 16.

Hier was het Pinksterfeest, dat vervuld was, dat is dat die tijd en dag nu gekomen was. Dit feest werd ook wel genaamd het feest der weken, omdat het zeven weken na Pasen was, en dus op de vijftigste dag. Het werd gevierd ter gedachtenis van de wetgeving op Sinaï, Exod. 19: 11, alsook om God te danken voor de inzameling van de tarweoogst, Deut. 16: 10. Op feesten is er vrolijkheid, want dit zijn bijzondere tijden, dan is men met velen tezamen, die tot het feest genodigd zijn. Feesten worden gevierd ter ere van grote personen of zaken, zoals in Gods Woord, alsook in ongewijde schrijvers breedvoerig kan gevonden worden. Zo zijn dan ook de feestdagen, welke de Christenen vieren, niet alleen gegrond in het Oude Testament. Maar het zijn ook tijden, die gevierd worden ter gedachtenis van grote personen; bijvoorbeeld het Kerstfeest ter ere van God de Vader, omdat Hij Zijn Zoon aan de Kerk heeft geschonken; het Paasfeest ter ere en gedachtenis van God de Zoon, Die Zich aan het kruis in de dood overgaf voor al Zijn volk; het Pinksterfeest ter ere en gedachtenis van God de Heilige Geest, over de grote en heerlijke gaven, welke Hij aan Zijn Kerk heeft geschonken. De feestgenoten zijn Zijn uitverkoren volk, die geestelijke familie. Zij alleen hebben er maar het genot en vermaak van, zoals wij ook verder zien zullen.

De Heere wilde zich van zulk een feesttijd bedienen, om Zijn Geest uit te storten, daar dan veel volk tezamen was in Jeruzalem, gelijk op het Paasfeest, toen de Heere Jezus gekruisigd werd.

Maar nog eens, op die vijftigste dag na Pascha, had de Heere van de berg Sinaï de Wet gegeven door Mozes, waardoor de harten moesten verschrikt en verbijzeld worden. Zo wilde de Heere dan nu op diezelfde dag de zalving des Geestes doen nederdalen, om de verwonde harten te verzachten en te helen.
Dit van de tijd.

2. Maar op wat plaats is de Heilige Geest uitgestort? Dit zal ons tweede stuk zijn.

De plaats was niet de tempel te Jeruzalem, o nee, die was nu een kuil der moordenaren geworden. De bestuurders daarvan hadden de uitersten hoeksteen verworpen, de Heere der heerlijkheid hadden zij gekruisigd, de Heilige Geest hadden zij weerstaan en smart aangedaan. Dus de Heere had nu Zijn huis verlaten en het zou spoedig voor hen een woest huis worden. Het was ook niet in de zaal van de hogepriester Kájafas, zulke huichelaars worden niet Gods vriendschap niet vereerd; het was ook niet in het paleis van de koning der Joden, Herodes, zulke spotters zullen eenmaal een ander loon voor hun werk ontvangen. Al deze uitwendige sierlijkheden ging de Heere voorbij, Hij had gezegd in Matth. 24, dat de een steen op de anderen steen niet gelaten zou worden

die niet afgebroken zou worden. Maar de Heere stortte Zijn Geest uit in een particulier huis, en wel in dat huis waarin die goede huisheer woonde, die voor Jezus en Zijn discipelen een grote zaal had toegerust, dat huis waarin Jezus het laatste Pascha en liet eerste Nachtmal heeft gehouden. In dat huis nu wilde de Heere wonen, hier zou nu Zijn rust zijn.

Men meent, dat de profetie van Psalm 87 op dit huis moet toegepast worden, dat de Heere deze plaats meer beminde dan de tempel. Dus zag men hier wat de Heere doen zou in volgende tijden. Dit was een waarschuwde roepstem voor de Joden, dat de Heere hen verlaten zou, dat die uitwendige schaduw en ceremoniën, tempel en altaar Hem nu niet meer konden behagen, omdat in Christus alles vervuld was. Het was ook een voorbeeld tot lering voor de dagen van het Nieuwe Testament, om te tonen dat de Heere zulke tempels en uitwendige heilighdommen zou verlaten en Zijn Geest hun onttrekken, waar men de Heere Jezus zou kruisigen in Zijn volk en waarheid, waar men Zijn Geest zou uitblussen, en dat dan de Geest en Zijn werking zou gevonden worden op en in verachtelijke plaatsen, particuliere huizen, stallen, schuren, spelonken enz. Daar zou de Heere Zijn werking vertonen, Zijn Geest schenken en de tempel voorbijgaan, want daar zou de dood in de pot zijn. In dat huis dan waren de personen tezamen welke de Geest ontvingen, en die te bezien, zal ons derde stuk zijn.

De personen die hier vergaderd waren, waren Vooreerst en wel voornamelijk de discipelen van Jezus, en wel zij allen, dat zijn de twaalf Apostelen. Nu was Thomas niet weggegaan, hij had nu beter geleerd. Hier was ook Matthias, die met het lot verkoren was om de plaats te vervullen van Judas. Maar hier zullen ook tezamen geweest zijn de andere discipelen, zoals de Emmaüsgangers en de vrouw.

Het zal zeker die schaar van honderd en twintig personen geweest zijn, waarvan men leest in Hand. 1: 14, 15.

Van deze zegt de tekst, dat ze bijéén waren. Zij waren allen in dat huis tezamen, waar zij Jezus na Zijn opstanding ontmoet hadden. Hij had Zich aan hen niet geopenbaard na Zijn opstanding in de tempel en ook hadden zij daar de vredegroet van Jezus niet ontvangen. Maar in het huis boven gemeld. De vrede Gods voor de zielen der gelovigen was van en uit de tempel geweken, in dat huis hadden zij dat mogen genieten. Zij willen dan nu de tempel wei aan die verbasterde Joden laten, als zij de Heere maar in een huis mogen ontmoeten.

De Heere had nu getoond, dat Hij de vergaderingen der gelovigen geheiligd had na Zijn opstanding. Zij hadden de bewijzen daarvan ondervonden tot heden toe, want de Heere had tot hen gezegd: vrede zij ulieden! en bij die vrede waren zij tot hiertoe, nog bewaard gebleven. Ook bleek in hen de gehoorzaamheid aan Jezus' bevel. Toen Hij van hen ten hemel henen voer, had Hij hen bevolen om niet van Jeruzalem te scheiden, want dat zij daar de belofte des Vaders, n.l. De Heilige Geest zouden ontvangen. Dus gehoorzaamheid aan 's Heeren Woord, geloof op de beloften, en liefde tot de beloofde zaak wordt hier door hen beoefend. Zij zullen niet beschaamd uitkomen. Zij zijn dan tezamen, zij wachten op hetgeen zij niet konden missen en hetgeen hun beloofd was. Dan, hoe zijn zij tezamen?

De tekst zegt *eendrachtig*, en dat allen. O, dat was een bijzondere zaak, in zulke donkere omstandigheden, als men van alle zijden duisternis ziet, daar de een roept hier is het! en de ander weer, daar moet men zijn!

O, M. V., dan is het wat wonders, om dan een vergadering te vinden die eendrachtig is. Hier echter was het te vinden. Hier zag men de taal van Psalm 133 vervuld. Nu is het onder hen niet wie de meeste zal zijn in het koninkrijk, noch wie aan de rechter- of linkerhand van Jezus zal zitten, o nee, ze zijn allen eendrachtelijk bijeen. Zij willen nu allen bekennen, dat zij alles verzondigd hebben. Ook hebben zij allen genade en

vergeving van hun Heere ontvangen, en liggen ze allen onder de belofte, waarop zij hopen en dus twisten zij niet. Maar hebben zekerlijk toch ook niet stil gezeten. Mij dunkt, zij zullen met elkander gesproken, gezongen en gebeden hebben, en wat gezongen? Het mag wel geweest zijn Psalm 119: 25, *gedenk aan 't woord, gesproken tot Uw knecht*, enz. Zij zullen in hun gebeden gesmeekt hebben om vervulling van de beloften, de Heilige Geest heeft geweld gedaan op hun zielen, opdat zij geweld deden op de hemel, en ziet, hoe de Heere een Vervuiler is van Zijn beloften, dat, terwijl zij roepen, Hij hen horen zal.

Want ik denk, terwijl zij bidden tot de Heere, zo stort de Heere Zijn Geest op hen uit onder verschillende tekenen, welke wij hier wat nader zullen bezien, en dit zal ons **vierde** stuk zijn.

De Heere stort dan Zijn Geest uit volgens Zijn beloften. Maar op wie?

Op arme vissers, en die met hen waren, niet in de tempel. Maar in een huis; niet op de priesters. Maar op vissers; niet op de vergadering van het Joodse Sanhedrin. Maar op een vergadering van eenvoudige en door de wereld bespotten en van de Farizeeën gehate mensen.

O, wat is de Heere toch vrij in Zijn doen, Hij regent op het een stuk land en op het andere niet, Amos 4: 7. Zo is het hier ook met het werk der genade. Hij ontfermt Zich diens Hij wil, Rom. 9: 18. Hij stort Zijn Geest uit in een land. Maar niet in elke stad; in een stad. Maar niet in elk huis; in een huis. Maar niet op elk persoon; op Zacheüs en niet op de andere tollenaars; te Filippi op Lydia en niet op alle vrouw die in de Synagoge waren. Hier zal alles moeten eindigen met de woorden van de Zaligmaker: ja, Vader! alzo is geweest het welbehagen voor U, Luk. 10: 21b.

Maar laten wij nu eens zien, onder welke tekenen dat de Geest is uitgestort.

Hier zijn tekenen: 1. voor het gehoor, 2. voor het gezicht.

Vooreerst zijn hier tekenen voor het gehoor. Door het gehoor had de satan ingang tot het hart gekregen bij moeder Eva. Zo wil de Heere dan ook door een tegengif voor het gehoor dat satans vergif uitdrijven. Hetgeen gehoord werd was een geluid van de hemel, als van een geweldigen gedreven wind. Meermalen wordt de Geest en Zijn werking onder het zinnebeeld van wind voorgesteld, of ook waarlijk in het geluid van een wind geopenbaard in Zijn werkelijkheid. Adam hoorde de stem des Heeren in de hof aan de wind des daags, Gen. 3: 8. Zo komt het ons voor, Hoogl. 4: 16. Zo getuigt Jezus er van in Joh. 3: 8 en ook blies Jezus op Zijn Apostelen en zeide, ontvangt de Heilige Geest, Joh. 20.

Hier wordt dan ook een geluid van een wind gehoord. Van de hemel kwam deze wind, haastelijk geschiedde het. Geweldig was deze wind, gedreven werd deze wind, geweldig gedreven, en vervulde het gehele huis daar zij zaten. Het is buiten alle twijfel, dat onder deze tekenen niet bedoeld zal zijn, hoe de Heere door Zijn Geest zou werken in de dagen van het Nieuwe Testament in Zijn kerk en volk, immers het geloof zou uit het gehoor zijn, Rom. 10. Zal er gehoord worden, moet er geluid wezen, dit geluid zou de Heilige Geest geven uit de hemel door de mond Zijner getrouwe dienaren, en gelijk de wind onzichtbaar is voor het uiterlijk oog, zo zou ook de Heilige Geest in het verborgen van het hart werken.

De wind brengt alles in beweging, opent de aarde, zuivert de lucht, maakt de aarde vruchtbaar, doet alles uitspruiten en vruchtbaar zijn, zie Hoogl. 4: 16. En immers niets anders als de Heilige Geest kan het hart des zondaars in beweging brengen, Hij opent het hart, Hij zuivert en verlicht het verstand, Hij heiligt de wil, Hij doet alles uitspruiten en maakt de Kerk en ook ieder bekeerd zondaar vruchtbaar, vruchtbaar in

berouw over de zonden, in gebeden en smekingen, in tranen en zuchten, in goede werken uit dankbaarheid, in geloof, hoop, liefde, enz. De wind is onweerstandelijk, niets kan hem stuiten, zo ook hier in dit Pinksterhuis.

Geweldig werd de wind gedreven, dit toonde aan, dat de Heilige Geest krachtdadig en onweerstandelijk zou werken. Geweldig, geen koningen noch vorsten, hoe wreed en vijandig ook, zouden zulks weerstaan kunnen, hij zou als gedreven worden van de een plaats naar de andere.

Door de wind worden hoge torens en sterke kastelen en huizen omvergeworpen, dijken en dammen worden er door gebroken, zodat de landen onder water lopen, waarlijk zo zou ook de werking des Geestes zijn. De hoge personen, koningen en vorsten zouden door Hem worden neergeworpen, Psalm 72: 11. De dijken en dammen der zonden zouden door de Geest worden verbroken, zodat het land van hun harten met de genadewateren zouden overstroomd worden, zie Jes. 35. Door de wind wordt zoowel het kleinste grasje in beweging gebracht als de grootste dikke boom. Zo wordt door de Geest zoowel de kleinste, armste, geringste dienstbare, als de grootste en machtigste der aarde opgewekt en levendig gemaakt. Dit heeft immers de onder-vinding door alle tijden heen geleerd. De arme slaaf van Colosse werd immers zoomin van God vergeten als de rijke Zacheüs. O, wat moet voor des Geestes wind niet alles vallen en bukken, zo van buiten als van binnen. Al de hoogten van het beredeneerde en vijandige verstand moeten hiervoor bezwijken.

De wind vervulde het gehele huis, daar zij zaten. Dit zal te zeggen zijn, dat deze Geesteswind door het gehele huis van de wereld zou uitgaan, want dit geluid moest uitgaan over de gehele wereld, Matth. 28: 19; of het zal zeggen, dat die Geest en Zijn gaven het huis der Kerk zouden vervullen met alle en allerlei genade en gaven; of ook wel, dat het huis van des Christens hart door die Geest zal vervuld worden. Nog vele dingen zou ik van de wind en de werking des Geestes kunnen zeggen, als bijvoorbeeld, dat de wind verkoelt, verfrist, het schip over zee brengt, een spoedige reis doet maken, het dode hout uit de bomen stormt, het ongedierte verdrijft, enz. enz. en dat alles kan bekwamelijk op de werking des Geestes in het huis Zijner Kerk worden toegepast.

Maar ik zou dan hierover te veel moeten uitweiden, en om dit te verhoeden, zullen wij nu het tweede teken bezien, en dat was voor het gezicht.

Eerst had moeder Eva gehoord en daarna zag zij, eerst zag ze de verboden vrucht en daarna zag zij, dat ze naakt was. Oor en oog zijn de beide poorten, waardoor alles tot binnen in de ziel komt, ja door die ingangen was de satan met zijn dodelijk zondevergif in de zielen der eerste ouders ingedrongen. Alzo was dan ook hier wat voor het oor. Maar ook is er wat voor het gezicht. Er werden gezien tongen, verdeelde tongen, ja vurige tongen. Hetgeen hier van de hemel nederdaalde, zullen vurige fakkeltjes zijn geweest, die als vurig flikkerende en lichtende waren voor het oog, in de gedaante van verdeelde of gesplitste tongen.

O, welk een eigenaardig zinnebeeld voor deze Apostelen. Zij zagen hier geen zwaarden, dolken, spiesen of enig ander moordwapen, om de mensen daardoor te dwingen tot Christus' leer, zoals men te Rome meent. O, nee, het waren tongen, dit was een wapen, dat een leraar het beste paste. Een koning past een kroon en scepter, een bisschop een mijter, een doctor een ring, een koopman een stok. Maar een leraar een tong. Met die tong moesten zij spreken en getuigen van Jezus. Hun werk zou nu niet meer zijn vissen. Maar prediken, hetwelk zonder tong niet kon geschieden.

Vurige tongen pasten de leraars, en die zouden de Apostelen ook nodig hebben, want zij zouden vurig van geest moeten zijn. Zij en ook alle leraars zouden geen stomme

honden moeten zijn, die niet bassen kunnen, Jes. 56. Maar nee, het vuur des Geestes, van hun tongen afdalende, zou het dorre hout, stro en de stoppelen van zonden in brand steken en verteren. De leer der waarheid van Jezus door hen gepredikt, zou als een brandende fakkel zijn, om de duisternis der dwaling en ketterijen te verdrijven, het zou een vuur zijn om alles aan te steken, ja een vuur om de koude harten te verwarmen, zie Luk. 24: 32.

Maar wat zal het zeggen willen, dat het verdeelde tongen waren?

Dit, M. H., kan onderscheidenlijk verklaard worden. Het kan zijn dat hierdoor voorafgebeeld is, dat door het prediken van zulke vurige tongen er grote verdeeldheid zou komen tussen volk en volk, koninkrijk en koninkrijk, verdeeldheid tussen de man en zijn vrouw, tussen broeders en zusters, tussen ouders en kinderen, zoals waarlijk de ondervinding dikwijls heeft geleerd, want Jezus is niet gekomen om vrede te brengen. Maar veeleer verdeeldheid. Of het zal afgebeeld hebben, hoe door de prediking van Christus grote verdeeldheid in de ziel van de uitverkorene zal komen, want daar wil de geest tegen het vlees strijden, want de dood kan met het leven geen gemeenschap hebben. Ook kan het verbeelden, dat leraars verdeelde tongen moeten hebben, om onderscheiden te kunnen spreken, zoowel van Mozes als van Christus, zoowel het Oude als Nieuwe Verbond, alsook om met de kleinen een woord ter rechter tijd te spreken, om hun de melk des Evangeliums voor te zetten en de volmaakten de vaste spijs.

Ziedaar, dit zullen dan deze vurige, verdeelde tongen hebben afgebeeld.

En die tongen zaten op een iegelijk van hen. De vraag is hier, of dat "op een iegelijk van haar" alleen moet verstaan worden van de Apostelen of van de gehele schaar, die daar tezamen was?

Wij zullen hier de algemene uitlegging volgen en zeggen, dat het niet waarschijnlijk is, dat die tongen op een iegelijk van de ganse schaar. Maar alleen op de Apostelen zullen gezeten hebben, omdat zij diegenen waren, die de belofte van Jezus hadden van zulke bijzondere gaven, en zij ze ook meer bijzonder nodig zouden hebben, daar zij de Christus aan alle creaturen moesten verkondigen in de gehele wereld, Matth. 28: 19.

Die tongen dan zaten op hen, dat wil zeggen, dat die Geestesgaven op 'hen bleven rusten, dat het niet was als bij Biléam en Saul, die voor een ogenblik ook wel eens de gaven des Geestes hebben gehad. Maar ze ras weer kwijt waren. Hier bleef het op hen rusten, zij zouden het ook niet kunnen missen, omdat de Geest hun alle dingen moest leren.

Gezien hebbende, onder wat tekenen en omstandigheden de Heilige Geest is uitgestort, zo moeten wij dan tenslotte nog zien, welke uitwerking daarvan gehoord werd en dat zal **ons laatste stuk zijn**.

Zij werden allen vervuld met de Heilige Geest, zegt de tekst.

De Heere alléén maar kan alles vervullen. Bij de mensen, wie ze ook zijn en wat zij ook doen, blijft altijd een onvoldaanheid over. Maar de Heere vervult de hemel en de aarde, en dus vervult Hij ook alle dingen, Eféze 4: 10. Zo worden hier dan ook de Apostelen van Jezus vervuld, ja, zij allen worden vervuld met de Heilige Geest.

Onder het Oude Verbond was de Geest maar schaars gegeven, zelfs pp de akker der Joodse Kerk was het dikwijls zeer dor en droog en op de woestijn van het heidendom was het zo maar eens een enkel druppeltje. Maar de beloften lagen er, dat in de dagen van het Nieuwe Testament de Geest met volle stromen zou afdalen, zie dit in Psalm 72: 7, Jes. 35 en 44 3, Joël: 2, enz. en dat begint hier nu vervuld te worden. Deze vlakke Ezechiëlsvelden worden hier overstroomd met Geesteswateren, zij worden

vervuld gelijk een vat, dat vol is. Zij kunnen niet meer bevatten, ze zijn tot overloepens toe vol, zodat ze het niet meer kunnen inhouden. Zij moeten spreken, opdat ze lucht krijgen. Maar hoe en wat spreken ze? Zij spreken met andere talen, zoals de Geest hen gaf uit te spreken.

Deze mensen, M. H., waren Galilese vissers, welke een eenvoudige taal spraken, zoals doorgaans onder de zeelieden en vooral onder de vissers kennelijk is. Zij waren in de taalkunde niet onderwezen, veel minder nog in de uitheemse talen. Maar nu hebben zij een Leermeester, Die hen alles leert in een ogenblik, zonder enige kosten. Hier blijkt nu, dat God de dingen roept, die niet en zijn, alsof zij waren, en vervult ook alweer in hen Zijn belofte, want met nieuwe tongen zouden zij spreken.

Wat zij nu gesproken hebben, dat zullen wij in de volgende feeststoffen horen. Dan zullen we hen van de grote werken Gods horen spreken. Een ieder zal verbaasd staan, als hij die Galilese vissers in onderscheidene talen de grote werken Gods hoort verkondigen. Verder zullen wij ons nu hier niet over uitlaten.

Wij zien dan, dat de Heere getrouw is in het volbrengen Zijner beloften, zodat geen vijandschap der mensen, ja, de duivel zelf Hem niet kan beletten om te volbrengen, wat Hij Zijn volk heeft toegezegd. Ook geen onkunde of onwaardigheid in de onderwerpen zelf kan dit verhinderen.

Nee, Zijn Raad zal bestaan en Hij zal al Zijn welbehagen doen.

Maar wij hebben ook gezien, wat die Pinksterwind heeft uitgewrocht in de Apostelen. O, hoe zijn ze niet gelijk een wind overal geweldig heengedreven, van koninkrijk tot koninkrijk, van stad tot stad, van dorp tot dorp, tot bijna de gehele aarde doorwaaid is. Wat heeft dat Pinkstervuur al verteerd? Een groot gedeelte van de Joodse 'verstoktheid en van de heidense afgoderij, en dit onder alle geslachten en natiën.

Ja, M. V., ook het land dat wij bewonen, geniet daarvan de vrucht. Want was die wind niet derwaarts heen gewaaid, waar zou dan ons land nog in gezeten hebben? In een dikke duisternis van heidense onwetendheid. Maar de grote Ontfermer heeft Zich ook over dit land willen ontfermen, Zijn Geesteswind doen waaien en dat hemelvuur in het binnenste van dit land doen ontbranden.

Ach, moeten wij thans niet klagen, dat dit vuur voor het grootste gedeelte is uitgeblust en het geluid van de Pinksterwind bijna niet meer gehoord wordt?

Maar hiervan zullen wij in de toepassing nog wel iets nader spreken.

TOEPASSING.

Wanneer wij eens teruggeleid worden, M. V., en bedenken wat er op dat Pinksterfeest te Jeruzalem onder de Apostelen en de overige Christenen plaats had, hoe verenigd, liefderijk, Godvruchtig zij daar tezamen waren en wat daar onder hen gebeurde, hoe de Heere Zijn innig genoegen in hun samenkomst betoonde, met hen zoveel weldaden te schenken, die tot nut en uitbreiding van Zijn Kerk moesten strekken, o, dan moesten wij thans in onze dagen elkander wel toeroepen met de woorden van Jezus: gedenk, vanwaar u uitgevallen zijt! De duisternis verschilt veel van het licht. Maar nog meer verschilt ons tegenwoordige met het verleden.

Komt, laten wij het eens tegenover elkander bezien, opdat wij er beschaamd over mogen worden, en gawe God, dat wij eens verootmoedigd mochten worden over al deze zaken.

Wij vinden in de tekst, dat de dag van het Pinksterfeest vervuld werd. Zo zien we, dat alles zijn bestemden tijd heeft. Toen was de tijd vervuld, dat de Heere Zijn belofte vervulde tot troost voor Zijn bedrukte volk en Kerk, doch heden schijnt vervuld te zijn de dag van Gods bedreiging, waarin Hij Zijn oordelen zenden zal. Toen kwam de Heere om Zijn armen van Geest en treurigen van hart te vertroosten en te versterken

en hun ledigheid te vervullen. Maar nu komt de Heere om de hoogmoedigen van hart te vernederen en hen van hun hoogten en trotsheden af te stoten, hen te ontbloten en van hen weg te nemen hetgeen zij meen te bezitten. Toen zag men de armen en de op Gods belofte hopen den tezamen eendrachtelijk bijeen en de Heere was in hun midden. Zij spraken, baden en zongen met verenigde harten, hebbende allen een en dezelfde bedoeling.

Maar helaas, wat is het heden?

Beschouwt eens de Kerk van Christus in haar ruimte, zoals ze in haar uitwendige thans voorkomt! Een menigte van degenen, die zich naar Christus laten noemen, zijn geheel vreemd van Hem, kennen de Christus niet verder dan in naam. Maar zijn gans vreemd van de kennis Zijner naturen, van Zijn ambten, van Zijn staten en van Zijn weldaden. Zij beminnen meer de uitwendige tempel (dat stenen gebouw), dan de Heere des tempels, Welken zij daarin gekruisigd en uitgeworpen hebben. Daarom vergenoegt men zich met te roepen met de vleselijke Joden, Jeremia 7, des Heeren tempel! des Heeren tempel zijn deze! en also behoudt men de dode stenen. Maar de levenden Jezus verlaat men en men wederstaat de Heilige Geest.

Het is dan ook duidelijk, dat, waar Jezus verlaten, de Geest bedroefd en smart aangedaan wordt, daar geen eensgezindheid maar niet anders dan alle verwarring kan plaats hebben, en er also geen liefde. Maar haat, verdeeldheid en verwarring moet plaats hebben. Hierdoor ziet men dan ook dat lichaam verscheurd en een gehele verwoesting is op handen, zoowel als in de tijd te Jeruzalem met de uitwendige tempel is geschied. Maar toen de discipelen die kuil der moordenaren, Matth. 21: 13, verlaten hadden, keerden zij met de hond tot hun uitbraaksel niet weer. Maar waren en bleven eendrachtelijk bijeen.

Maar, wat ziet men in deze dagen? Velen, ja, hadden ook dat huis van koophandel, Joh. 2: 16, verlaten en eerst zich ook in huizen tezamen verenigd. Maar hoeveel zijn met de hond tot hun uitbraaksel wedergekeerd, verzakende hun vorige belijdenis, verbrekende hun verbonden, spottende met eden, verachtende de door hen gebruikte verbondstekenen en bezig zijnde om zoo- veel in hen is, de Heere Jezus opnieuw te kruisigen.

Maar anderen, van zulke handelingen wars zijnde, betonen zwerfziek te zijn en lopen nu hier en dan daar. Al hetgeen wat nieuw is, dat is voor hen het beste en aangenaamste, al was het dat iemand uit een vreemd land weggejaagd was om boze daden, daar let men niet eens op, als het maar nieuw is, dan is men er mede vergenoegd. Dit is een slag van mensen, dat altoos naar verandering staat, waartegen Salomo waarschuwt. Ach, die zwervelingen bevinden zich nu hier, dan daar.

Nee, zo deden onze Apostelen niet, zij bleven bij elkander.

Maar hoe is het gesteld met nog een ander soort van mensen?

Ach, wat zal ik daarvan zeggen, want het schijnt dat de vrede van de Kerk is weggenomen, er is bijna geen straat in een stad of men heeft er een soort van vergadering, elk schijnt een hoofd op te werpen en een ieder staat er naar om genaamd te worden: Rabbi, Rabbi! En hier is bijkomend, dat men tijden van achteruitgang beleeft. Er is geen bestaan meer tot onderhoud van het huisgezin. De een is timmerman, metselaar, schoenmaker, kleermaker of winkelier, de zaken gaan achteruit en dan zoekt men leraar te worden om een broodwinning te hebben. Heeft men het geluk, dat men zich tot een hoofd of voorganger kan opwerpen en de naam als leraar verkrijgen, dan is men geborgen. Men weet zich wonder te schikken naar de beurzen der mensen en also ziet men Paulus' waarheid vervuld, Filipp. 2: 21, zij

zoeken allen het hun en niemand zoekt hetgeen Jezus Christus is.

O nee, zo deden de Apostelen niet, zij gingen nog veel liever vissen, Joh. 21, en niemand van hen nam die ere aan, als die er van God toe geroepen en bekwaam gemaakt werd.

En dan nog tenslotte, zag men sommigen tezamen vergaderd, alwaar het scheen, dat de Heere in het midden was en woonde. Maar ook dit was van geen lange duur. Er werd niet gewaakt tegen de inkruipende valse en zelfzoekende broeders! Sommigen zochten dikwijls op de predikstoelen terug te vinden hetgeen ze in hun kruideniers- of manufacturenwinkel hadden verloren, waarom vaak de redenen gericht werden niet tot Gods eer of tot heil der zielen. Maar in het belang der beurzen, terwijl nog anderen onder hen staan naar de grootste eer en toejuiching der mensen. Maar dit niet kunnende verkrijgen, omdat hun diepe onkunde en tevens hun hoogmoed hen dit doet missen, kunnen zij niet nalaten om hun broeders te lasteren, welke naar hun mening dit boven hen genieten.

O nee, dit deden onze Apostelen niet. Zij liefden en beminden elkander. Hun harten waren tezamen verenigd. Zij waren uit hun beroep niet weggelopen. Maar Jezus had hen geroepen. Zij zochten geen aards voordeel. Maar zielen voor Jezus te winnen. Zij benadeelden elkander niet. Maar zochten elkanders eer te handhaven, zie maar vs. 14. Zij waren tezamen en de Heilige Geest openbaarde Zich 'aan hen voor 't gehoor en gezicht, want een Geestesgeluid werd gehoord en vurige tongen werden gezien.

Thans hoort men ook een geluid. Maar het is een vreemd geluid, dat niet van de hemel komt. Maar uit de afgrond. Vurige tongen worden gezien. Maar zij zijn ontstoken van het vuur der hel, en het doet niet anders dan twist, scheuring en gekijf verwekken.

De Apostelen spraken, zoals de Geest hen gaf uit te spreken.

Ja, thans spreekt men ook, wat hun geest hen geeft uit te spreken. Maar hun spreken is niet tot Gods eer. Maar de naaste vrienden en broeders gaan over de tong. Op hen is van toepassing, Psalm 50: 19, 20, en 21.

Ziedaar, M. H., als u dit zo eens gadeslaat, moet u dan niet zeggen, dat zulke handelingen ons aankondigen dat de dag vervuld is, dat de Heere Zijn bedreigingen begint uit te voeren?

O droevige verandering! Wie moet niet uitroepen: ach, dat het met de Kerk eens was als in de vorige dagen!

Maar nu moeten wij ook nog een weinig met deze zaak tot ons zelf inkeren, zo tot waarschuwing als tot vertroosting.

Ter waarschuwing moet ik ulieden zeggen, dat ook voor u allen de tijd eens zal aanbreken, dat de dag van uw bestemming zal vervuld zijn.

O, die dag zal voor velen een vreselijke dag zijn!

Geen dag van een Pinksterfeest, o nee. Maar een dag des doods, waarin u deze wereld zult moeten verlaten en van al uw goed en vrienden zult moeten scheiden, ja, helaas, voor eeuwig scheiden. Een dag van scheiding van ziel en lichaam, een laatsten dag, waarvan het voorgaande nooit is terug te roepen. Maar dan volgt een nog vreselijker dag, een dag des oordeels, waarin alles voor eeuwig beslist zal worden. Een dag, waarin het kostelijke van het snode zal onderscheiden worden, ja, een dag, waarin het eeuwig wèl of eeuwig wee zal beslist worden.

En o, rampzalig dan voor al de genen, welke hier op aarde met die Pinksterwind niet doorwaaid zijn en dus nooit door de Heilige Geest bekeerd zijn.

Ach, wat zullen die dan alles, ja duizendmaal meer ondervinden, als wij daareven gezegd hebben.

En waarlijk, M. H., dit zal velen van u te beurt vallen. Want hoevelen uwer zijn gans

vreemd van al de geestelijke werkingen en kenmerken, welke ons hier in de tekst worden aangetoond.

Wel is waar, dat u ook enige tekens en kenmerken bezit, welke iets vertonen. Maar zij zijn van een gans anderen aard, als hetgeen in de tekst gezegd wordt. Bijv., u schijnt ook gedreven te worden, ja, geweldig gedreven door een zekere wind. Maar het is geen Geesteswind van de hemel. Maar een wind uit de afgrond, welke de satan in uw hart blaast en waardoor u geweldig wordt gedreven tot allerlei zonden, elk uwer in hetgeen waarin u het meeste behagen vindt.

En zeg mij eens, als die wind der verzoeking waait en uw zondig bestaan in beweging raakt, wordt u dan niet gedreven totdat de zonde volbracht is, want de begeerlijkheid ontvangen hebbende, baart de zonde. O, welk een krachtig bewijs, dat de Heilige Geest u. Dat geestelijk leven nog niet heeft gegeven, hiervan hebben wij vele bewijzen in de Bijbel. Wat werd een Kaïn niet geweldig gedreven, zoolang totdat hij zijn broeder had vermoord; hoe werd Ezau gedreven om Jakob te benauw, zoolang het de Heere toeliet; gedreven werden Jozefs broeders, zoolang, totdat zij Jozef verkocht hadden naar Egypte, en wat zou ik al niet kunnen bijhalen, als ik zou spreken van een Farao, Korach, Dathan en Abiram, van een Saul, Achab, Izébel, ja ook van al die boze Joden, welke de Heere Jezus benijdden, enz.

O, mensen, de zondebeweging is klein in haar begin, het is gelijk een klein lek in een schip, zo het niet gestopt wordt, het doet ten laatste het gehele schip zinken. O, die zondebeweging wakkert zodanig aan, zodat zij ten laatste sterk voortgedreven wordt om het te volbrengen, gelijk een schip sterk wordt voortgedreven, totdat het zijn reis volbracht heeft.

Ja, zondaars, zoolang zult u ook gedreven worden door de zonden, totdat u in de hel zult eindigen. Het is waar, dat er nog velen onder ulieden zijn, die een godsdienstige beweging schijnen te hebben. Maar het is maar van zekeren wind, die u opgeblazen maakt, zodat u hoge gedachten van uzelf hebt en laag over anderen denkt. Waarlijk, u bent zeer opgeblazen in uw woorden, bidden, handelen, enz. God en mensen hebben een afkeer van uw trotsheid. O, mens, weet toch dat God de hovaardige wederstaat. Maar de nederige geeft hij Zijn genade. U houdt op uw wijze ook nog van vergaderingen, nietwaar, en dat wel godsdienstige samenkomsten? Maar is het wel met die eendrachtigheid, gelijk als bij deze Apostelen?

O, nee. Maar u bent verdeeld onder elkander, twee tegen drie en drie tegen twee, en dit komt omdat een ieder meester wil zijn, en waartoe worden dan op zulke vergaderingen uw tongen gebruikt? Dat zou u niet durven zeggen. O, die tong, dat lid, ja dat kleine lid onder uw leden, van God u gegeven om uw Schepper te loven en te prijzen en uw naasten te eren. Maar helaas, waartoe wordt uw tong al niet gebruikt?

O, die tong, die dikwijls zo vurig is. Maar van de hel ontstoken en alzo wordt het openbaar dat velen uwer een vergiftige tong hebben vol dodelijk venijn, die het gehele lichaam en de ziel besmet; een valse tong, die gesplitst is, dat is, die onoprecht en verdeeld is, heden spreekt men tot eer, morgen weer tot grote verachting van een en dezelfde persoon; een leugenachtige tong, een lasterende, kwaadsprekende, verleidende, achterklappende, eerrovende en God vloekende tong. Ja met zulke tongen wordt dan ook gesproken, zoals die geest geeft te spreken, waardoor u gedreven wordt.

Wel, M. H., wat zal het slot of einde van zulk een tong eens zijn? Wat zegt er de Heilige Schrift van? Die zegt, dat zij hun tongen zullen kauwen.

O, ongelukkigen, gij, die zo vervreemd zijt van God en Christus, die nauwelijks weet, dat er een Heilige Geest is. Maar die vervuld zijt met al die dingen, die daar genoemd zijn, gewis uw einde kan niet dan rampzalig zijn. Ach, gave God, dat u nog eens

geopende ogen mocht krijgen, om uw jammerstaat recht te mogen zien en kennen, en u de Heere eens mocht te voet vallen en Hem smeken om vergeving uwer misdaden, en de Heere uw ziel nog mocht redden, eer dat die dag vervuld zal zijn, waarop het voor eeuwig voor u afgedaan zal zijn. O, dat mijn wens geschiede, dan werd u voor de eeuwigheid gered!

Maar nu nog ten slotte een woord tot u, begenadigd volk des Heeren, gij, die van God uit genade verwaardigd zijt, om die Pinksterwind te mogen ontvangen; gij, door wiens zielshof de noordenwind heeft gewaaid tot ontdekking en de zuidenwind tot opwassing en uitspruiting.

O, wat zijt u gelukkig, daarvan deelgenoten te mogen zijn. U bent verwaardigd om dat geluid, die Geestesstem in uw zielen te mogen horen, ja, die Geesteswind heeft u ter neer gevelde, zodat u voor God mocht invallen, en die wind heeft uw ganse hart vervuld. O, hoe geweldig en krachtig heeft die wind bij u gewaaid. Immers was er niets dat u in uw zondeloop had kunnen stuiten? Geen vermaning van vaders, geen tranen van moeders, geen lering van leraars of onderwijzers, ja zelfs geen ziekten, pijn of smart, niets was machtig genoeg om u voor God te doen vallen. Maar deze wind was u te sterk en heeft u overmocht. Hoewel, ik moet bekennen, dat u niet allen op dezelfde wijze die wind hebt gehoord, want sommigen uwer zijn wellicht met een noorderstormwind neergeveld, gelijk als Paulus en de Godvruchtige Joden, goed en vrienden zult moeten scheiden, ja, helaas, voor eeuwig scheiden. Een dag van scheiding van ziel en lichaam, een laatsten dag, waarvan het voorgaande nooit is terug te roepen. Maar dan volgt een nog vreselijker dag, een dag des oordeels, waarin alles voor eeuwig beslist zal worden. Een dag, waarin het kostelijke van het snode zal onderscheiden worden, ja, een dag, waarin het eeuwig wèl of eeuwig wee zal beslist worden.

En o, rampzalig dan voor al de genen, welke hier op aarde met die Pinksterwind niet doorwaaid zijn en dus nooit door de Heilige Geest bekeerd zijn.

Ach, wat zullen die dan alles, ja duizendmaal meer ondervinden, als wij daareven gezegd hebben.

En waarlijk, M. H., dit zal velen van u te beurt vallen. Want hoevelen uwer zijn gans vreemd van al de geestelijke werkingen en kenmerken, welke ons hier in den tekst worden aangetoond.

Wel is waar, dat gij ook enige tekens en kenmerken bezit, welke iets vertonen, maar zij zijn van een gans andere aard, als hetgeen in den tekst gezegd wordt. Bijv., gij schijnt ook gedreven te worden, ja, geweldig gedreven door een zekeren wind; doch het is geen Geesteswind van den hemel, maar een wind uit den afgrond, welke de satan in uw harte blaast en waardoor gij geweldig wordt gedreven tot allerlei zonden, elk uwer in hetgeen waarin gij het meeste behagen vindt.

En zeg mij eens, als die wind der verzoeking waait en uw zondig bestaan in beweging raakt, wordt gij dan niet gedreven totdat de zonde volbracht is, want de begeerlijkheid ontvangen hebbende, baart de zonde.

O, welk een krachtig bewijs, dat de Heilige Geest u dat geestelijk leven nog niet heeft gegeven, hiervan hebben wij vele bewijzen in den Bijbel. Wat werd een Kaïn niet geweldig gedreven, zolang totdat hij zijn broeder had vermoord; hoe werd Ezau gedreven om Jakob te benauwen, zolang het de Heere toeliet; gedreven werden Jozefs broeders, zolang, totdat zij Jozef verkocht hadden naar Egypte, en wat zou ik al niet kunnen bijhalen, als ik zou spreken van een Farao, Korach, Dathan en Abiram, van een Saul, Achab, Izébel, ja ook van al die boze Joden, welke de Heere Jezus benijdden, enz.

O mensen, de zondebeweging is klein in haar begin, het is gelijk een klein lek in een schip, zoo het niet gestopt wordt, het doet ten laatste het gehele schip zinken. O, die zondebeweging wakkert zoodanig aan, zodat zij ten laatste sterk voortgedreven wordt om het te volbrengen, gelijk een schip sterk wordt voortgedreven, totdat het zijn reis volbracht heeft.

Ja, zondaars, zoolang zult gij ook gedreven worden door de zonden, totdat gij in de helle zult eindigen. Het is waar, dat er nog velen onder ulieden zijn, die een godsdienstige beweging schijnen te hebben, doch het is maar van zekeren wind, die u opgeblazen maakt, zodat u hoge gedachten van uzelf hebt en laag over anderen denkt. Waarlijk, gij zijt zeer opgeblazen in uw woorden, bidden, handelen, enz. God en mensen hebben een afkeer van uwe trotsheid. O mens, weet toch dat God den hovaardige wederstaat, maar den nederige geeft hij Zijne genade. Gij houdt op uwe wijze ook nog van vergaderingen, nietwaar, en dat wel godsdienstige samenkomsten? Doch is het wel met die eendrachtigheid, gelijk als bij deze Apostelen?

O nee, maar gij zijt verdeeld onder elkander, twee tegen drie en drie tegen twee, en dit komt omdat een ieder meester wil zijn, en waartoe worden dan op zulke vergaderingen uwe tongen gebruikt? Dat zoudt gij niet durven zeggen. O, die tong, dat lid, ja dat kleine lid onder uwe leden, van God u gegeven om uwen Schepper te loven en te prijzen en uwe naasten te eren. Doch helaas, waartoe wordt uwe tong al niet gebruikt?

O, die tong, die dikwijls zoo vurig is, doch van de hel ontstoken en alzo wordt het openbaar dat velen uwer een vergiftige tong hebben vol dodelijk venijn, die het gehele lichaam en de ziel besmet; een valse tong, die gesplitst is, dat is, die onoprecht en verdeeld is, heden spreekt men tot eer, morgen weer tot grote verachting van een en dezelfde persoon; een leugenachtige tong, een lasterende, kwaadsprekende, verleidende, achterklappende, eerrovende en God vloekende tong! Ja met zulke tongen wordt dan ook gesproken, zoals die geest geeft te spreken, waardoor u gedreven wordt.

Wel, M. H., wat zal het slot of einde van zulk een tong eens zijn? Wat zegt er de Heilige Schrift van? Die zegt, dat zij hunne tongen zullen kauwen.

O ongelukkigen, gij, die zo vervreemd zijt van God en Christus, die nauwelijks weet, dat er een Heilige Geest is, maar die vervuld zijt met al die dingen, die daar genoemd zijn, gewis uw einde kan niet dan rampzalig zijn.

Ach, gave God, dat gij nog eens geopende ogen mocht krijgen, om uw jammerstaat recht te mogen zien en kennen, en gij den Heere eens mocht te voet vallen en Hem smeken om vergeving uwer misdaden, en de Heere uwe ziel nog mocht redden, eer dat die dag vervuld zal zijn, waarop het voor eeuwig voor u afgedaan zal zijn.

O, dat mijn wens geschiede, dan werd gij voor de eeuwigheid gered!

Maar nu nog ten slotte een woord tot u, begenadigd volk des Heeren, gij, die van God uit genade verwaardigd zijt, om dien Pinksterwind te mogen ontvangen; gij, door wiens zielshof de noordenwind heeft gewaaid tot ontdekking en de zuidenwind tot opwassing en uitspruiting. O, wat zijt gij gelukkig, daarvan deelgenoten te mogen zijn. Gij zijt verwaardigd om dat geluid, die Geestesstem in uwe zielen te mogen horen, ja, die Geesteswind heeft u ter neer geveld, zodat gij voor God mocht invallen, en die wind heeft uw ganse hart vervuld. O, hoe geweldig en krachtig heeft die wind bij u gewaaid. Immers was er niets dat u in uw zondeloop had kunnen stuiten? Geen vermaning van vaders, geen tranen van moeders, geen lering van leeraars of onderwijzers, ja zelfs geen ziekten, pijn of smart, niets was machtig genoeg om u voor God te doen vallen. Doch deze wind was u te sterk en heeft u overmocht. Hoewel, ik

moet bekennen, dat gij niet allen op dezelfde wijze dien wind hebt gehoord, want sommigen uwer zijn wellicht met een noorder- stormwind neergeveld, gelijk als Paulus en de godvruchtige Joden, Hand. 2: 37: maar wellicht zijn er ook onder u, die gelijk een, Zacheüs, met het suizen van een zachte stilte uit het zuiden uit de boom zijn gewaaid, of met een Lydia in de synagoge. Maar hoe het ook mag zijn, het bleek immers uit de vruchten, dat het des Heeren werk was en dat het hierdoor kennelijk werd, dat u ook van het zaad der belofte was, welke belofte de Heere dan nu aan uw zielen vervuld heeft. En ofschoon u hierover wel bestreden wordt, zo blijkt het uit de klank uwer tongen. Want dit is zeker, M. G., dat, wanneer het geluid des Geestes gehoord wordt in de ziel, dan maakt dat een weerklink in de ziel, en die zendt dan weer een geluid op naar de hemel.

O, zoet geluid! Jezus zegt: doet Mij uw stem horen, want uw stem is zoet. O, ja, mijn ziel, riep God tot u, u hebt ook weer tot God geroepen. Uw hart, uw verstand, uw tong was door deze Geesteswind gezuiverd en het was alles in beweging gebracht bij u, zodat niet alleen uw tong. Maar ook uw hart vurig en brandende geworden is.

O, wat was uw roepen, smeken en kermen tot God vurig; wat vurige bestraffingen over de zonden werden van u gehoord, zowel onder uw betrekkingen als in uw beroep. Maar ook welk een vurig verlangen om eens oprecht voor God geheel heilig te leven, ja, om met en bij de Heere te zijn. Welk een vurige begeerte om Zijn dienst waar te nemen, in Zijn bedehuis op te gaan, in Zijn Woord te horen en in het gebruik der sacramenten u te verlustigen!

Meent nu niet, M. G., dat dit een werk van uw eigen natuur is, o nee, vlees en bloed leert u zulks niet. Maar dit is een vrucht van de werkingen des Heilige Geestes, en die doet u dan ook verlangen naar die zoete en zalige vereniging van Gods volk. O, wie meer dan zij, bidden om de vrede van Jeruzalem, want de Geest van Christus kan geen lust hebben tot nijdigheid, o nee, de Geest werkt liefde, vrede, lijdzaamheid, geloof, enz., de Geest verdedigt ook de waarheid uit liefde voor Gods eer. Maar zij benijdt, haat of lastert niet.

O, volk, hoe gelukkig zijt gij, dat die Geest heeft ontvangen, want die Geest van Christus niet heeft, komt Hem niet toe, en ook niemand kan zeggen, Jezus Christus de Heere te zijn, dan door die Geest. Alzo is die Geest dan in u geworden een Geest van overtuiging en ontdekking aan uzelf, Joh. 16: 8.

Verblijdt u dan, overtuigde zielen, want dit is een bewijs dat Hij u niet op uw valse droggronden wilde laten zitten. Maar u van alles ontbloten, opdat Hij u in Jezus alles zou schenken wat tot het leven en de Godzaligheid behoort, 2 Petrus 1: 3. Hij is een Geest der waarheid, die in alle waarheid leidt, Gods volk leert en hen alles indachtig maakt, volgens Jes. 54: 13 en Joh. 14: 26.

Welnu, zeg mij eens, wat wist u van de Waarheid af, eer die Geest u daar inleidde? U meende misschien, dat u de Waarheid verstond. Maar moest u niet uitroepen dat u een dwaas waart, toen God u aan uzelf ontdekte?

Ja, toen leerde u eerst kennen wat waarheid was; en bemerkt eens, hoe zoet is u toen de Waarheid geworden. Immers is zij thans voor u, als het manna voor Israël was in de woestijn. O, verblijdt u dan, dat de Heere u zulk een Leraar schonk, Die u zo in de Waarheid inleidde en u alles leerde. Want wie toch is een Leraar gelijk Hij, en maakt Hij u niet alles indachtig, ja zelfs de zonden uwer jonkheid, en alles wat u gezegd, gedaan of gelaten, misbruikt of verwaarloosd hebt? Maar wees nu hierover niet bedroefd. Maar verblijdt u veeleer, want de Heilige Geest maakt u dit niet indachtig om u moedeloos te maken. Maar veel meer om u te tonen, hoe Hij uit eeuwige verbondsliefde alle. Uw misdaden en verkeerdheden wegneemt, ja ook de zonden uwer jonkheid achter Zijn rug werpt in een zee van eeuwige vergetelheid, zodat u

moogt zingen: maar onze overtredingen verzoent Gij, Psalm 65.

Ja, die Geest troost u ook. Dikwijls zou u door moedeloosheid bezwijken, want u hebt vele bestrijders zo van buiten als van binnen, en wie zou dan een verslagen geest opbeuren? Het was alleen die geschonken Pinkster-Geest, Die uw tranen opdroogde en tot uw hart sprak goede woorden, troostrijke woorden, zielsversterkende woorden. Hij heeft dikwijls uw jeugd als vernieuwd, Psalm 103, het gelaat van lichaam en ziel veranderd, zodat u als verzadigd werd met vet en smeer, Psalm 63.

O, kinderen des Heeren, ziet dan toe, dat u die Geest bedroeft noch uitblust, want u bent zo genegen om de dag der kleine dingen te verachten, omdat altoos de vrees uw hart vervult, of uw werk wel waarheid, of het wel oprecht is, omdat velen uwer nog niet recht verstaan, dat al wat openbaar maakt licht is.

Scheen de zon niet, het vuil zou in huis niet gezien worden. Maar nu de zon schijnt, wordt het vuil gezien, en dan staat het een zindelijk mens in de weg en hij tracht zich daarvan te ontdoen. Alzo ook hier, M. V., het Geesteslicht ontdekt uw zondevuil in uw hart, en maakt u werkzaam om. er van verlost te worden, want het is God, Die in u werkt het willen en het werken naar Zijn welbehagen, Filipp. 2: 13. Ja, het is ook de Geest des gebeds, Hij heeft u leren bidden, zelfs als u geen woorden kon voortbrengen en slechts met een benauwde zucht uw hart moest ontlasten, ook dat is het werk van die Geest in u, want Hij bidt voor u met onuitsprekelijke zuchtingen.

O, welk een voorrecht om die Geest tot een inwoner in uw hart te hebben, want Die zal eeuwig bij u blijven. Daarom is Hij ook een Leidsman, want Hij heeft uw rechterhand gevat en zal u leiden in de weg, die u te gaan zult hebben. U bent als een blinde, die gedurig moet geleid worden in wegen, die u niet geweten en in paden, die u niet gekend hebt. O, mijn ziel, hoe zou u terecht komen door al die duistere wegen en paden, door zoveel valleien en schaduw des doods, zo de Heere uw hand niet had gevat en uw voorhoede en achtertocht ware geweest. Dan, Gode zij dank, die u van de baarmoeder af aan gekend, geleid, gedragen en gered heeft, en Die u ook in de grijzen ouderdom niet zal verlaten, want Hij zal dragen en redden, Jes. 46.

En wanneer u dan alzo door die Geest geleid zult zijn tot aan het einde uwer bestemming, en alles aan en in u vervuld zal zijn hetgeen, dat uw God over u besloten had, dan zal ook die dag van dat feest, dat eeuwige Pinksterfeest, voor u aanbreken. en dan zult u allen uw wens verkrijgen, namelijk, dat u allen tezamen zult vergaderd zijn, niet in een huis, noch in een tempel met handen gemaakt. Maar in de hemel, dat huis en die tempel, die niet met handen gemaakt is. Maar welker kunstenaar en bouwmeester God is.

Ja, daar zult u allen eendrachtelijk bijéén zijn, al de uitverkorenen, van Adam af tot de laatsten der uitverkorenen, die geboren zal worden.

O, daar zult u ook met andere talen spreken, want het zal daar niet meer zijn treuren, klagen, kermen, schreien. Maar daar zullen alle tranen van de ogen zijn afgewist en eeuwige blijdschap zal daar op uw hoofd zijn.

Daar zal dan met recht dat Pinksterlied gezongen kunnen worden, hetgeen door de geestelijken dichter van Psalm 133 eens gezongen werd.

Hiermede zullen wij dan nu eindigen en zingen ten slotte nog dit versje:

*Kom Pinksterwind! van God gegeven, doorwaait Uw kerk en ook ons hart,
Dan zal het dodige herleven, en dan verdwijnt de zielssmart.
O, vuur des hemels! daal toch neder, kom, raak ons hart en tong eens aan,
En breng ons hart tot U eens weder, dat reeds van U was afgegaan.
Doorwaai ons hart, o zuidenwinden! en doe ons spreken door Uw Geest,*

*Tot Jood en Heiden en tot vrienden, als vrucht van 't zalig Pinksterfeest.
Verblijd ons, Vader! door Uw gaven; o Zoon! Uw kruisdood schenk ons heil!
O, God! wil onze zielen laven, Uw goedheid is toch zonder peil! Amen.*

AMEN.

NAZANG: Psalm 72:

17. Godvruchtige mannen te Jeruzalem

VOORZANG: Psalm 119:9.

TEKST: Hand. 2: 5-13.

5. En daar waren Joden te Jeruzalem wonende, Godvruchtige mannen van allen volke dergenen die onder de hemel zijn, enz. (tot vs. 13 ingesloten).

Gelijk de regen en de sneeuw van de hemel nederdaalt en derwaarts niet weder en keert. Maar doorvochtigt de aarde, en maakt, dat zij voortbrenge en uitspruit, en zaad geven de zaaier en brood de eter, alzo zal Mijn Woord, dat uit Mijn mond uitgaat ook zijn, het en zal niet ledig tot Mij wederkeren. Maar het zal doen hetgeen Mij behaagt, en het zal voorspoedig zijn in hetgeen waartoe Ik het zend, zo was de Godsspraak door de mond van de Profeet, Jes. 55:10, 11.

Uit deze Godsspraak blijkt ons duidelijk, dat de Heere niets tevergeefs doet. Maar dat Hij in alles Zijn heilige en wijze bedoelingen heeft en Zijn Raad uitvoert, zelfs door de kleinste dingen. Immers ziet men hier, dat zelfs de druppel regen en het vlokje sneeuw niet tevergeefs op aarde valt. Maar het werk doet waartoe ze van de Hogen Albestuurder gezonden worden. En door deze in ons oog geringe zaken leidt de Heere ons tot een hoger einde op, en toont ons dat het Woord hetwelk Hij op aarde zendt en uit Zijn mond uitgaat, geschreven in Zijn Getuigenis en gepredikt wordende door Zijn gezonden knechten tot het volk, niet vruchteloos zal zijn. Maar dat het zal dienstbaar zijn tot hetgeen waartoe God het zendt.

En hoe dan? Zal het altijd tot een zegen strekken, tot behoud van onsterfelijke zielen?

O, nee, M. H.. Maar het zal dienstbaar zijn tot zulk een einde, als het de Heere zal believen. Gods Woord leert ons, dat het de een tot een reuk des doods ten dode is en de ander een reuk des levens ten leven. De vruchtbare regen valt zoowel op de dorre stoppels, distelen en doornen, als op het goede kruid, dat voor de mensen moet dienstbaar zijn. Alzo ook Gods Woord, dat de Heere doet verkondigen, wordt gepredikt zoowel tot de verhard blijvende zondaars als tot de uitverkorenen. Zij wassen beiden onder hetzelfde op, de een tot zijn eeuwige zaligheid en de ander tot zijn eeuwige rampzaligheid.

Het is onnodig, hiervoor vele bewijzen bij te brengen. Men heeft slechts te zien op het volk Israëls in de woestijn. Korach,

Dathan en Abiram hoorden hetzelfde Woord, dat Jozua en Kaleb hoorden. Maar de eerste voeren levendig ter hel, de anderen kwamen in de hemel. Zie ook Jes. 6: 9, 10, enz., en waartoe zullen wij meer bewijzen bijbrengen, ziet het zelfs hier in de woorden van onze tekst.

Wij hebben in onze voorgaande leerrede gezien en gehoord het grote wonder dat geschied is op het Pinksterfeest, hoe de Heere Zijn belofte heeft vervuld, welke zo lang te voren door de Profeten en de Psalmen voorzeggd waren, hoe Hij Zijn Geest uitstortte onder het geluid van een geweldig gedrevenen wind en het gezicht van vurige tongen, en hoe hierdoor de harten van de discipelen des Heeren vervuld en de tongen los werden, zodat zij niet meer konden zwijgen. Maar de grote werken Gods moesten verkondigen. Maar heden zullen wij zien, welk een onderscheidene uitwerking dat had bij degenen die het hoorden en zagen, hoe het voor de een tot voordeel. Maar voor de ander tot een oordeel verstrekke. En dit wensen wij naar aanleiding van de tekst u nader aan te tonen.

Om dit gepast en naar behoren te doen, zullen wij de voorgelezen woorden in twee hoofdzaken verdelen.

- Vooreerst zullen wij de personen beschouwen die kwamen om het wonderwerk te bezien, en
- Ten tweede: de uitwerking die dit wonderwerk teweeg bracht in hun gemoed, welke ook tweërlei was.

Vooreerst dan hebben wij de personen te beschouwen, en die worden hier beschreven in hun afkomst, woonplaats en karakter.

Hun afkomst was: zij waren Joden zegt de tekst, nakomelingen van Abraham, Izak en Jakob. Maar de naam Jood is afkomstig van Juda, zoon van Jakob, en zegt zoveel als: belijder, lover, iemand die God looft. Er waren onder hen ook Jodengenoten, dat waren zulken die van afkomst heidenen waren. Maar de Joodse godsdienst hadden aangenomen. Het is bekend, dat in die tijd de gehele wereld in twee soorten van volk verdeeld was, en dat waren Joden en heidenen, de sekte der Farizeeën onder de Joden maakte er veel werk van om heidenen tot de Joodse religie over te brengen. Daartoe omreisden zij zee en land, zeide Jezus, om een Jood of Jodengenoot te maken. Nu, er waren dan hier ook zulke Jodengenoten bij, volgens vs. 10b.

Hun woonplaats was de gehele aarde, want de tekst zegt, van alle volkeren dergenen die onder de hemel zijn, dat is van de toen bekende wereld, welke volkeren genoemd worden van vs. 9-11, Parthers en Meders, enz. al de ze genoemde volken waren uit de drie bekende werelddelen, n.l. Europa, Azië en Afrika, (want Amerika was toen nog niet bekend); uit Europa waren de uitlandse Romeinen; uit Azië, de Parthers, Meders, Elamieten, Mesopothamië, Capadocië en Frygië; en uit Afrika, Egyptenaars en Lybiërs.

Al deze landen waren bewoond door de heidenen, grote en gruwelijke afgodendienaars en onder het midden van zulke gruwelijke mensen woonden deze Joden. Het is licht te beseffen, dat die mannen daaronder gewoond hebben als Noach onder de goddelozen in de eerste wereld, als Loth in Sodom, Israël in Egypte en als Daniël onder de Perzen, rechte leliën onder de doornen.

Maar was dit land het oorspronkelijke land der Joden, waren zij daarin geboren? Dat er velen hunner, ja de meesten zullen geboren zijn is zeker. Maar het was niet liet eigen land der Joden. Het land dat de Heere aan Israël ten erve had gegeven was het land Kanaän. Maar om van hun zonden wil waren hun vaders en ook sommigen van hun daaruit verdreven, en waren door de heidense koningen al trapsgewijze uit hun vaderland gevankelijk weggevoerd naar de heidense landen. Tiglath-Pilezer had eerst verwoest de twee en een halve stam van over de Jordaan, daarna Salmanassar, die het koninkrijk van Israël verwoestte en Israël verstrooide door zijn land, en ten slotte overwon Nebukadnézar Juda en Benjamin, en alzo werd het gehele volk Israëls als ballingen naar Babel gevoerd en moesten daar blijven en hebben daar gewoond en kinderen geteeld enz.

Nu is wel waar, dat, toen de Heere de Koning Cyrus verwekte ten tijde van Nehémia en Ezra, zij vrijheid hadden verkregen om weer naar hun land te trekken en stad en tempel te herbouw. Maar een menigte van hen wilde liever maar onder die heidenen blijven wonen, gelijk zij dan daar bleven.

Maar onder deze voorwaarde: dat zij driemaal des jaars op de grote feesten naar Jeruzalem zouden optrekken, om daar dan Pascha, Pinkster en het feest der Loofhutten te vieren. Dan moesten zij allen, die beneden de zestig en boven de twaalf jaren waren, tot deze feesten komen, of zij werden uit de volken uitgeroeid; als die tijd der feesten dan daar was, trokken zij met gehele karavanen derwaarts heen en hierop zal

waarschijnlijk ook doelen de 84ste Psalm. Maar o, wat zijn Gods wegen toch wonderlijk! Het is hier ook: o diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! hoe onderzoekelijk zijn Zijn oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen! Rom. 11: 33.

De Heere laat toe dat dit volk zondigt, in hun land zijnde, zij worden gestraft om hun zonden, zodat zij als ballingen verstrooid worden in alle landen, opdat zij daar zijnde, door hen de God Israëls onder dat volk bekend zou worden, zodat eerst sommigen door hen voor God gewonnen, en daarna de Christus onder hen gepredikt en tot hun eeuwige behoud aan hen zou geopenbaard worden. Want het is uit de Handelingen der Apostelen openbaar, dat de Apostelen daarna overal naar die genoemde plaatsen zijn heengegaan en onder hen het Evangelium gepredikt hebben..

Nu dan, uit al deze volken, let wel, M. H., het is niet alle. Maar uit alle die volken waren deze Joden. Maar omdat zij dan onder die volken leefden en meestal daaronder geboren waren, hoe kan de tekst dan zeggen dat zij te Jeruzalem woonden? Dit zal ik u verklaren. Alreeds gezegd hebbende, hoe zij tot de feesten moesten optrekken, zo was het, dat, als zij niet Pascha optrokken, zij dan te Jeruzalem bleven wonen tot Pinkster, opdat zij in die vijftig dagen dan niet tweemaal die reis zouden behoeven te doen, daar het zeer kostbaar was en ook voor velen van hun de tijd te kort was, om die reis te kunnen doen, en dus bleven ze van Pascha tot Pinkster te Jeruzalem. De stad en de woningen waren ook daartoe alzo ingericht, dat men voor die tijd de woningen kon afstaan en verhuren, en daarom wordt hier gezegd, dat zij te Jeruzalem woonden.

Maar M. H., staat hier eens een weinig stil, en bedenkt eens de moeiten en kosten welke die mensen hadden, om driemaal des jaars feest te houden. Vooreerst moesten zij tehuis alles laten staan; beroep, nering, handtering enz. Moest zoolang stil staan. Oude lieden, kinderen en enige vrouw lieten zij achter en daaraan moesten zij al hun goederen en vee toevertrouwen. Schrikkelijk veel waren de onkosten die zij nodig hadden voor de reis. Eerst de woningen te Jeruzalem en dan mochten zij niet ledig voor het aangezicht Gods verschijnen, ook daar moesten zij hun offers opbrengen. Wat dunkt u, Hoorders, als de godsdienst thans eens zo moeilijk en kostbaar was, hoeveel mensen zouden er dan wel ter kerk komen? Ik denk zeer weinig, want de tekst van Judas zou dan wel gepredikt en gehoord worden: waartoe dit verlies?

Maar wat wordt er gezegd van het gedrag en karakter van deze mannen? De tekst zegt, *dat het Godvruchtige Joden waren*, waarlijk een heerlijk getuigenis, dat de Heilige Geest van hen geeft. Dan, hoe Godvruchtig zij ook waren, zij konden om hun Godsvrucht niet behouden worden, zij hadden met al hun Godsvrucht nog eeuwig verloren gegaan, zo God hen niet bekeerd had. Maar hoe, kan dan een mens Godvruchtig zijn en niet bekeerd? Dat zij Godvruchtig waren, getuigt de tekst, en dat zij nog onbekeerd waren, blijkt uit hetgeen Petrus tot hen zegt in vs. 38.

Het woord Godvruchtig zegt ook wel, mensen die het wel meen, die uitwendig onberispelijk zijn, die hun godsdienstplichten volgens Gods Wet uitoefenen, die niet partijdig noch vijandig zijn, en die voor het uitwendige vele goede dingen of vruchten hebben. Zulk een Godvruchtig mens was Paulus ook vóór zijn bekering. Maar hij getuigde dat alle die vruchten hem in de dood en de verdoemenis brachten, want toen God hem bekeerd had, betuigde hij, dat hij de grootste der zondaars was. Ja, ook hoort men van deze mensen, dat zij met al hun Godsvrucht de Heere Jezus gekruisigd hadden. Dus M. H., Godvruchtig is niet genoeg, men moet bekeerd zijn tot God, zal men behouden worden.

Ziedaar, hebben wij die mannen beschreven, laat ons nu eens zien wat zij deden.

De tekst zegt: *en als deze stem geschied was, dat is de stem des Geestes door die geweldigen wind* enz. Het blijkt, dat dit geluid niet kon versmoord worden, het klonk geheel Jeruzalem door. Als zij dit dan gehoord hadden, kwamen zij tezamen voor het huis, waar de Apostelen vergaderd waren, om toch te zien wat daar gebeurd was. De stad was vol volks op die feesten, dus spoedig zal een menigte tezamen gekomen zijn om te vernemen wat daar gebeurd was. En wat zien en horen zij? Zij zien twaalf eenvoudige mensen, Galilese vissers, en die horen zij prediken van de grote werken Gods.

2. En nu moeten wij dan eerst zien wat uitwerking deze hemelstem in de harten uitwerkt, en dat zal ons tweede stuk zijn.

De uitwerking van dit Goddelijk wonder was niet bij allen even gelijk, het was voor velen een middel tot hun eeuwige behoud. Maar voor anderen tot verzwaring van hun eeuwig oordeel. Van de eerste zegt de tekst: zij werden beroerd, zij waren als verslagen, hun ingewanden schokten in hun lichaam, zij stonden als verstomd, zodat zij als in verwondering wegzonken. De reden van hun verwondering was, dat zij die ongeleerde mannen in vreemde talen horen spreken, ja zelfs in de onderscheidene talen, in welke zij geboren zijn, dat is van die landaard zoals wij boven gezegd hebben, want de meesten van hun waren aldaar geboren en konden dus best onderscheiden of zulk een taal zuiver werd gesproken. Het is nog wat anders de taal aangeleerd te hebben, of dat deze ons aangeboren is. Hoe moeilijk het is en wat er toe vereist wordt om uitheemse talen te leren, weten zij het best die daar ondervinding van hebben. En nu, ziet, zij kennen deze mensen en hebben bij gerucht genoeg van hen gehoord, want zij zijn nu zeven weken te Jeruzalem geweest en in die zeven weken zal het hoofdgesprek bijna overal geweest zijn over Jezus van Nazareth, Die zoveel beroering in het land en vooral in Jeruzalem gemaakt had en dat wel op het feest van Pascha, toen Hij gekruist was, en ook wie Zijn aanhangers waren.

Daar is zeker niet minder met verachting van gesproken, als dat het een arme geringe hoop was, onkundige en onwetende mensen, die zich licht lieten omleiden en verleiden enz., en dus een hoopje, dat, nu hun Voorganger weg was, ook wel ras zou verdwijnen.

De god dezer eeuw, die krachtig werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid, tracht zulke en dergelijke dingen doorgaans te verspreiden, om daardoor Gods volk en zaak in verachting te brengen.

Maar de Heere voert hier Zijn Raad mede uit, want Die bewerkt de harten van de Zijn tot opmerkzaamheid, dat zij tot verdenking komen en aan het onderzoeken gaan of al de dingen waarlijk wel zijn, zoals er van gezegd wordt. Hierdoor worden dan de oprechten onderricht en de satan met zijn instrumenten worden leugenaars bevonden. Zo zal het dan ook hier geschied zijn. Tevoren hebben deze Godvruchtige mannen de minste acht niet geslagen op die aanhangers van Jezus van Nazareth, als niet waardig om naar zulk een hoop om te zien, of zich daar enigszins mede in te laten. Maar nu er zulke dingen gebeuren, begint men opmerkzaam te worden.

Daar was ook nog wat blijven liggen van het Paasfeest toen Jezus gekruist was, die aardbeving, die duisternis, dat openen van die graven en dat gerucht dat Jezus gestolen was uit het graf enz., alle die dingen zijn wellicht bij die mensen niet gans vergeten kunnen worden. Maar niemand heeft er zijn gedachten over durven uitlaten, om de vrees der Joden en hun oversten. Maar nu maakt de Heilige Geest hen indachtig en opmerkzaam, omdat dit wonder nu weer plaats heeft bij de volgelingen van Jezus, en zij dit nu ziende en horende, zo worden zij beroerd, denkende: Ach, als die Jezus van

Nazareth dan eens waarlijk de Christus is geweest, en ook wij hebben mede geroepen: weg met Dezen! kruist Hem! ja, ook wij hebben gezegd: Zijn bloed kome over ons en onze kinderen! wat zou ons dan wel geworden?

Dat dit zo bij hen omging blijkt klaar genoeg uit het volgende 37ste vers. Zij nemen dus nauwkeurig acht op alles wat zij horen, en wat horen zij?

Zij horen hen de grote werken Gods verkondigen.

Gods werken zijn groot, ja, God is groot en wij begrijpen Hem niet, en al Zijn werken zijn groot. Vooreerst het werk der schepping, waarin uitblinkt Gods almachtige kracht, wijsheid en goedheid. Het werk van Gods voorzienigheid is groot. Maar vooral is Gods werk groot in de herschepping. Maar omdat zij spraken van Gods werken in het meervoud, zo zullen wij denken, dat zij van alle Gods werken hebben gesproken, omdat zij God in alles hebben verheerlijkt. Maar het zal toch allermeeest geweest zijn over dat grote werk Gods, hetwelk Hij heden verrichtte aan hen in de uitstorting van Zijn Geest, hetwelk een vrucht was van Christus' verdiensten.

Nu, dit is dan hetgeen zij horen. En dat verkondigen zij met zulk een wijsheid en gepaste eerbiedigheid, met zulk een ernst en vrijmoedigheid en dat in allerlei vreemde talen, zodat zij er over verwonderd zijn.

Sommigen hebben gedacht, dat niet de Apostelen vreemde talen spraken. Maar dat de volken het alzo hoorden. Bijv.: dat de Apostelen maar hun gewone, de Griekse of Latijnse taal spraken. Maar dat de Arabiërs het hoorden alsof zij Arabisch spraken en een ander weer alsof het Chaldeeus was enz.. Maar dan zou het wonder niet in de tongen der discipelen. Maar in de oren des volks gelegen hebben. Maar dit was niet alzo, want het was hier de vervulling der belofte, dat zij met nieuwe tongen zouden spreken.

O, wat is de Heere toch wonderlijk en onbegrijpelijk in Zijn handelingen! Kort na de zondvloed waren de vreemde talen een oordeel van God, waardoor de volken verstrooid en van elkander verwijderd geraakten over de gehele wereld, en nu zijn de vreemde talen tot een zegen om al die verstrooiden weer tot één te vergaderen in Jezus Christus. Dit wordt nu door deze volkeren gehoord, en hierover worden zij verwonderd. Het gaat hun verstand te boven, zij kunnen het niet begrijpen. Zij worden ten klaarste overtuigd dat dit werk een wonderwerk is, dat niet door mensen, maar van God komt.

Hun verwondering brengt hen tot twijfelmoedigheid. Zij weten niet wat ze er van denken moeten. Tot hiertoe waren zij met de gedachte bezielde geweest, dat die Jezus van Nazareth zeker zodanig één was als de overpriesters enz. Gezegd hadden, n.l. een beroerder, verleider, ja één, die land en kerk ontroerde en bedierf. Maar nu beginnen zij twijfelmoedig te worden of het wel zo was, omdat zoveel wonderen gebeurd waren bij Jezus' dood en bij Zijn graf, hetwelk zij altijd nog maar voor bedrog hadden gehouden, of voor een oordeel Gods tegen Jezus betoond. Maar nu horen zij door de mond van deze Apostelen de zaken uitleggen en verklaren en nu durven zij hun zaak niet meer staande houden. Maar kunnen ook hen nog niet geheel toevallen.

Zij worden geslingerd. Aan de een zijde durven zij Mozes niet verlaten. Maar aan de andere zijde durven zij Christus niet verwerpen. Mozes toch was die grote dienstknecht Gods, door welke God tot het volk had gesproken en onder wiens heilige wetten en instellingen zij nog leefden en van welke wetten gezegd was, dat zij tot een eeuwige inzetting zouden wezen. Dus dat durven zij niet verlaten. Maar hetgeen zij hier zien en horen, zien zij ook wel dat geen bedrog is, dat hier Goddelijke wonderen gebeuren. Zij durven dit ook niet verwerpen, zij wensten wel eens oprecht te weten wat dit was, opdat zij uit die maalstroom van bedenkingen eens mochten uitraken. Zij vragen het aan elkander, wat wil toch dit zijn? Zij onderzoeken elkander of er ook

onder hen mochten wezen, die een recht in- of doorzicht in deze zaak hadden. Zij hebben hier een onderwijzer en uitlegger nodig. Zij zouden zo verwonderd niet geweest zijn, hadden zij zulk een redevoering in de tempel van de overpriesters gehoord. Maar daar hadden zij nooit zo duidelijk, krachtig en zielsroerend van de grote werken Gods horen spreken, zoals zij nu hier in een huis en door zulke Galilese vissers horen spreken. Want zij spraken nu niet van te weinig broden, noch wie de meeste zou zijn in het koninkrijk, noch om vuur van de hemel om Samaritanen te verteren, o nee, de Heilige Geest leerde hen wat anders spreken.

Het was nu alles wat Gods eer en het heil der onsterfelijke zielen kon bevorderen.

Ach! dat zij het nu maar eens recht mochten weten, wat en wiens werk dit was en wat zij doen moesten. Maar de Godvruchtige mannen kunnen elkander niet onderrichten, dus staan zij verlegen en verslagen. Ach, dat de Heere zo ontfermend goed was, om hen eens het rechte van de zaak te mogen leren. Maar vertoeft de Heere wat om hen te onderwijzen, dan is de satan terstond bij de hand om door zijn instrumenten onmiddellijk antwoord op zulke vragen te geven, want dit toont de tekst als die zegt, vs. 13: maar de anderen zeiden, enz.

Dit is het tweede deel der uitwerking van dit wonderwerk, en dat was spotten!

De tekst zegt: *en de anderen*.

Wie waren zij? Het waren anderen als die Godvruchtige mannen. De Heilige Geest onderscheidt hen daarvan. Zij waren wel bij hen. Maar niet uit hen. Ze waren ook wel gekomen op het geluid. Maar niet gelijk de eerste om te horen tot hun behoud. Maar om met Gods werk te spotten tot hun eeuwige verdoemenis. Daarom zegt de Geest "de anderen", dat geen zaad der vrouw, maar der slang was, voor wie Christus niet was geboren, gekruist en gestorven, voor wie de Geest niet was uitgestort; de anderen, die deel noch lot met de Godvruchtigen hadden, noch ooit hebben zouden; ja, nog eens, de anderen, wier namen niet in het Boek des Levens stonden, en die ook niet onder de schapen aan Christus' rechter- maar met de bokken aan Zijn linkerhand zouden staan voor Zijn rechterstoel, rechte Ismaëlieten, die, omdat zij met het ware Izaks zaad niet zullen erven, daarom nu God in Zijn werk en volk bespotten.

Maar de vraag is: wat waren het toch voor mensen die zo snood zijn van zo te durven spotten?

Het zullen waarschijnlijk enigen van de Schriftgeleerden, Overpriesters of Farizeeën geweest zijn, welke als satansdienstknechten, zichzelf voor hun heer aanstonds dienstbaar stellen en niet konden dulden, dat deze vragende Godvruchtige Joden zouden onderwezen worden, zodat zij de lessen van hun vader de duivel geleerd hebbende, deze aanstonds in het werk stellen en betrachten, en tegen deze mannen al spottende zeggen: *ze zijn vol zoeten wijn*. Het is alsof zij gezegd zullen hebben: wel, Joodse mannen, zijt gij zo verwonderd over hetgeen u hoort, wordt u daar twijfelmoedig over, en vraagt u wat dit is? Wel, zijt toch voorzichtig dat ge uzelf als fatsoenlijke lieden met zulk een boel niet inlaat, want het is een dronkemans devotie, zij zijn vol zoeten wijn.

Hier ziet u in deze mensen de rechte kenmerken van een kind des satans, wiens werk is lasteren en spotten, mensen, die hun consciëntie als met een brandijzer hebben toegeschroeid, en zich niet schamen om uit vijandschap God zelf als in het Aangezicht te spuw. Want immers waren zij zich wel bewust dat dronken mensen zulke redenen niet kunnen voortbrengen: maar zij meen door zulk een laster tegen de Apostelen het verdacht te maken, en alzo hun dienst onvruchtbaar te doen zijn, wel wetende, dat, als de persoon veroordeeld is, dat dan de beste redenen geen nut kunnen doen. Maar zo

hadden ook hun voorvaderen met de Profeten gedaan, zij maakten Elia uit voor een beroerder Israëls, Johannes de Doper voor een duivel, Jezus zelf voor een vraat en wijnzuiper en vriend van tollenaars en zondaars en ook hier dan de Apostelen voor dronkaards.

Ziedaar, M. H., dit is het loon, dat Christus' dienaars van de wereld ontvangen, bespottung, smaad en laster. Ach, konden wij thans maar van betere tijden spreken! Maar wij zullen straks in de leringen zien, dat die lastergeest nog niet is uitgestorven. Wij zullen dan nu met de verklaring eindigen en ter toepassing overgaan, om daarin nog een woord tot algemene lering te spreken, alsook nog om iets ter overtuiging, waarschuwing, vermaning of bemoediging en vertroosting uit het verklaarde af te leiden.

TOEPASSING.

Vele leringen zouden hier uit deze tekstwoorden zijn te trekken. Maar om des tijds wil zal ik er maar weinig van aantekenen.

Vooreerst zien wij dan, dat, hoe lang de Heere Zijn belofte ook schijnt uit te stellen, Hij nochtans deze getrouwelijk volbrengt. In het Paradijs belooft hij het vrouwzaad, na vier duizend jaren wordt die belofte vervuld. Bij de uittocht uit Egypte gebiedt God het Paaslam te slachten, hetwelk op dat enig zoenoffer Christus zag, 1524 jaren daarna werd dit vervuld op Golgótha. Jesaja, Ezechiël, Joël en Zacharia profeteren van de uitstorting des Heilige Geestes en ruim 800, jaren daarna ziet men er hier de vervulling van. Zo is dan de Heere een getrouw Vervuiler van Zijn beloften, want Hij gedenkt in der eeuwigheid Zijn verbond. Maar de Heere oefent Zijn volk in het geloof, en als alle hoop schijnt afgesneden te zijn, dan is het Gods tijd om Zijn volk te troosten en de vijanden te beschermen.

Ten tweede ziet men hier, hoe donker het er met Gods Kerk ook uitziet, zoals het hier bij deze discipelen des Heeren was, dat de machtige Jehova op een ogenblik door één lichtstraal alle duisternis plotseling kan doen verdwijnen en deze met Zijn Goddelijk licht bestralen, zodat zij, die het een ogenblik klaagden dat zij in de duisternis lagen, als degenen die over lang dood zijn, Psalm 143: 3, het andere ogenblik door dat Goddelijk licht weer zingen: zij wandelen in het licht Uws aanschijns, Psalm 89: 16. Dit ziet men hier ook in onze Apostelen.

Ten derde zien wij, dat, hoe verdorven het mensdom ook zijn mag, en hoe aan alle goddeloosheid als overgegeven, en hoe overstromend de dwalingen en ketterijen ook zijn mogen, de Heere nochtans een overblijfsel heeft dat naar de verkiezing der genade is, zoals men hier ziet, dat, hoe goddeloos en afgodisch bovengenoemde volken en landen waren, er nochtans nog Godvruchtige Joden onder woonden. Dus in de zoute zee der wereld, zwommen nog zoete vissen der genade. Hoe bedorven de leer der Kerk onder de Joden ook was te Jeruzalem, evenwel waren er nog onder, wie het om de rechten weg te doen was en dus nauwkeurig onderzochten, en aan welken de Heere Zich niet onbetuigd liet.

Ten slotte zien we, dat, als de leer en zeden zo bedorven zijn, men dan niet schroomt om zelfs de heiligheid en heerlijkheden des Heeren te bespotten en te lasteren, zodat men God naar kroon en troon steekt, zoals hier deze spotters deden.

Maar mij dunkt, wij zouden ook in deze stoffen wel enigszins een overeenkomst kunnen vinden in onze dagen, want waarlijk M. H., wij beleven thans dagen, waar in het burgerlijke de zedeloosheid en afgoderij, en in het kerkelijke de dwalingen en ketterijen de overhand schijnen te nemen. Ja, het schijnt alsof alle volkeren der wereld

daar thans mede vervuld zijn, want met beide genoemde zaken is wereld en kerk overstroomd. Maar onder dat alles is ook nog een overblijfsel, dat de Heere in het midden dier bozen bewaart en staande houdt, Godvruchtige belijders, wie het nog om de zuiverheid der leer en oprechtheid des levens te doen is. Dat zijn die mensen in deze dagen, die u zo overal ziet heenzwerfen. Dan lopen zij hier, dan daar heen, zij reizen en trekken, om hier wat en daar wat te horen, zij hebben nergens geen duur, zij kunnen geen rust vinden voor hun gemoed, omdat zij Jezus niet vinden, en Die kan alleen maar hun hart vervullen. Ja, waar zij zijn, horen zij de taal van hun hart niet verkondigen, zodat die Godvruchtige belijders, welke het om de zuivere Waarheid te doen is, het bijna nergens kunnen vinden.

Maar hoewel er vele oprechte Joden, waarlijk Abrahams geestelijk zaad, zijn, zo zijn er ook een menigte Jodengenoten onder hen, anders gezegd huichelaars, die ook met hen lopen en reizen. Maar wie het niet om waarheid, veel minder om Christus te doen is. Ze hebben bijeinden, en zoeken hun voordeel. Het zijn Kapernaïmeten die om brood lopen, en kan nu die weg bevorderlijk zijn om hun doel te bereiken, dan lopen en reizen zij ook mede.

Maar V., het is Abrahams zaad niet, zij zullen wel openbaar worden, let maar op het einde.

Dan, wij moeten nog eens terug naar die oprechten. Hoewel zij Godvruchtigen zijn, zo maken zij zich ook dikwijls schuldig om Christus in Zijn leer en volk te helpen kruisigen, niet opzettelijk. Maar door onwetendheid, zoals deze mannen. Want de ellendige hoop, die God nog onder het midden van hen overlaat, wordt ook dagelijks van de wereldwijzen en geleerde filosofen veracht en verguisd, door hen alle hoon en smaad aan te doen, waarin zij ook dikwijls onwetend toestemmen en dus ook lasteren hetgeen zij niet weten, omdat zij meer hun voorgangers geloven dan de verachten Jezus in Zijn volk en knechten, die van allen gehaat worden, waarom zij ook wel wensten dat dit volk er niet bestond en het maar uitgeroeid mocht zijn of worden.

Zij horen ook nog wel eens wat van die hoop, alsof God daar wonderen onder deed, door zondaars te bekeren enz.. Maar zij slaan daar niet veel acht op, en doen er ook geen onderzoek naar. Maar met dat al leven zij in een nare duisternis, want al hun uitwendige godsdienstige plechtigheden en feesten laten hen een dodige ziel na.

Ach, hoeveel van zulke mensen heeft men in deze dagen, en dan tenslotte blijft men tehuis zitten, of men loopt overal rond te zwerven. Maar God, Die een oog op Zijn volk heeft en Wiens voorzienig bestuur over alle dingen gaat en vooral over Zijn volk, doet de Geesteswind waaien in hun hart, drijft hen dikwijls van en uit hun plaatsen. Zij zijn overal al geweest, nu willen zij dan toch ook eens gaan onderzoeken bij die verachte en verguisde sekte, daar men zoveel van smaadt en lastert, ja, waarvan zelfs degenen die er onder geweest zijn, zoveel van lasteren, (evenals zij ook Jezus en Zijn volk gedaan hadden, zoals de Kapernaïmeten, die ook onder of met Jezus' discipelen geweest waren, Joh. 6: 66, en ook Judas, die Jezus en zijn medeapostelen verried.)

Maar zij willen dan toch ook eens zelf onderzoeken en ziet, hoe dikwijls gebeurt het, als zij er voor de eerste maal maar onder komen, dat zij er beroerd onder worden. O, hoe worden zij verwonderd en twijfelmoedig! Zij worden verwonderd, want daar zien en horen zij mensen prediken die zij gekend hebben als onkundige Galileeërs. Mensen, die nooit gestudeerd hebben, die zij te voren kenden als vissers, timmerlieden, schippers, looiers, enz. Die horen zij de grote werken Gods verkondigen, niet alleen de werken der schepping en der voorzienigheid. Maar nu horen zij eerst recht van dat grote werk der verlossing spreken. Zij horen dit verkondigen zoals zij dit nooit gehoord hebben in hun kerken en van hun filosofen. Zij

horen het zo gepast, zo eerbiedig, zo getrouw en zo vrijmoedig. Zij zijn verwonderd, hoe het mogelijk is, dat mensen, wie het niet van mensen, noch door mensen geleerd is, het zo kunnen en durven doen. Zij horen dat zij niet veinzen, geen onderscheid maken, het de rijken zoowel als de armen getrouw aanzeggen wat er aan een mens gebeuren moet.

Maar vooral zijn zij verwonderd over hen, omdat zij spreken in hun eigen taal, dat is zij horen spreken wat er in hun hart omgaat, want al wat zij in het verborgen hebben gesproken, ja, zelfs wat er van binnen in hun hart omgaat, horen zij daar openlijk 'verkondigen. Het is, alsof de man, die zij daar horen spreken, altijd met hen had omgegaan en alsof hij alles van hen wist.

Hierover zijn zij verwonderd en verslagen, ja, M. G. H., hierover worden zij dan ook wel eens beroerd, want dan denken zij ook wel eens: ach! wat heb ik toch gedaan, dat ik die mensen ook zo gelasterd heb en met die lasteraars en eerrovers heb toegestemd, om dat volk te benadelen enz , en sommigen krijgen het er ook wel bitter bang onder, want zij zien, dat zij Gods werk hebben aangetast. Ze vrezen nu, dat God dit niet ongewroken zal laten blijven, want zij zien en horen wel, dat dit meer is dan mensenwerk, en dat maakt hen twijfelmoedig. Ze onderzoeken hoe en wat of dit toch is. Zij kunnen het niet bevatten.

Ook bedenken zij: immers kan ik mijn oude moederkerk niet verlaten, dat is immers het huis des gebeds, waar onze vaders God in loofden, immers is er de Bijbel nog en de Catechismus, de Formulieren van Enigheid, de sacramenten, Doop en Avondmaal. Dus durven zij dat huis nog niet te verlaten, want zij zien niet, dat het alles een dood geraamte is, en de Heere Jezus en Zijn Geest voor het grootste gedeelte er uit is. Toch echter, hun licht strekt niet verder, zij kunnen het niet verlaten. Maar zij durven ook dit geziene en gehoorde niet te verwerpen, want dit is te krachtig in hun ziel gezonken. Nooit had een van hun leeraren zo naar hun hart gesproken, ja, zij zouden het ook wel eens recht willen weten, wat zij doen moesten.

Welnu, u allen die dit leest of hoort, zijt u ook misschien niet een van die! O, mocht het u dan eens tot een beschamende onderrichting zijn, en de Heere u nog eens doen horen: gaat uit het midden van hen, raakt het onreine niet aan, want wat samenstemming heeft Christus met Belial? 1 Cor. 6: 14-17.

Ik weet het wel, mensenvrees houdt u terug, want het ontbreekt ook in deze dagen niet aan spotters en lasteraars. Ach, hoe ver gaat het ook thans niet, dat men zelfs Gods knechten en volk, ja zelfs Gods eigen werk durft bespotten en lasteren! en vooral doet men dat, wanneer men hoort, dat er oprechten naar de rechten weg vragen en zich bij dat volk willen voegen. O, dan weet men niet wat men uit vijandschap zal bedenken, om maar hoon en smaad op dat volk te werpen. Is het vreselijk M. H., als zulks geschiedt van snode mensen die buiten zijn, hoeveel gruwelijker is het dan van degenen die er binnen in en onder dat volk geweest zijn. En waarlijk, zulke gruwelen ziet men in deze boze dagen gebeuren. De beeltenis van zulke mensen heeft de Heilige Geest ons aangetoond in 2 Petrus 2: 11, 12, en bijvoorbeeld Judas vs. 8, 9, 10, en daar ziet u ook wat zulken overkomen zal.

Ziedaar enige leringen uit de tekst afgeleid.

Nu wordt het tijd, dat wij nog met een enkel woord tot onszelf inkeren, zo tot overtuiging, bestraffing of vertroosting.

Het is de Heilige Geest, Die hier getuigenis geeft van deze Joden, dat het Godvruchtige mannen waren. Niettegenstaande zij woonden onder zulke gruwelijke afgodendienaars, bleven zij evenwel hun ijver en gehoorzaamheid aan Gods heilige

Wet getrouw volbrengen, noch kosten, noch moeiten ontziende. Maar wat dunkt u, H.! als de Heilige Geest nu van ulieden eens getuigenis moest afleggen, wat zou Hij van velen uwer wel getuigen?

Immers zou Hij van u niet kunnen getuigen, dat u Godvruchtig zijt, enz. Ach nee, deze Godvruchtige mannen staan daar als getuigen tegen u en moeten velen van u veroordelen over vele zaken. Vooreerst, zij woonden midden onder zulke boze mensen, gelijk Loth in Sodom, ja gelijk een lelie onder de doornen. Maar u woont nog in een land waar Gods Woord wordt verkondigd, en in een stad waar nog veel bekeerd volk woont, en misschien wel in een huis waar u midden onder Gods volk verkeert. Maar in plaats van Godvruchtig, zijt u goddeloos. U leeft dagelijks onder de dierbare genademiddelen en het schijnt alsof u er hoe langer hoe bozer onder wordt, ja, alsof u God wilde tergen, want wordt u onder de predicatie vermaand tot nederigheid, u wordt hoe langer hoe trotser, zo in uw kleding, in uw huis, kinderen enz. Hoort ge u vermanen tot liefde onder elkander, u zoekt de haat en de nijd te vermeerderen. Tracht men ulieden tot vrede te brengen, u doet niet dan verdeeldheid en scheuring zaaien. Spreekt men van eerbied en vreze Gods, men spot met God, Zijn volk en dienst.

O, nee, zo deden deze Godvruchtige Joden niet. Deze mannen waren Gods Wetten en instellingen gehoorzaam. Maar u verwaarloost, ja veracht Gods dierbare instellingen. O, wie moet niet verbaasd staan. Daar zijn er onder u, die, toen zij bijna geen dagelijks brood hadden en pas onder de prediking van Gods zuiver Woord kwamen, vervuld schenen met vreze Gods. Sommige vromen kwamen in hun huis, ook zochten zij deze op. Maar zodra zijn hun tijdelijke middelen niet een weinig vermeerderd, hetzij dan door recht of onrecht, of men ziet in plaats van vrome, goddeloze wereldsgezinde mensen hun huis vervullen.

In plaats van hen bij Gods volk te zien, worden zij op plaatsen gevonden waar geen christenbelijder behoorde gezien te worden, in plaats van op de dag des Heeren hen in Gods bedehuis onder de prediking des Woords te zien, ziet men hen in hun huis of tuin zich met ijdele en voor een christenbelijder ongeoorloofde vermaken bezig houden. Worden zij van Gods knechten hierover getrouwelijk bestraft dan zijn die het voorwerp van hun haat en laster. En alzo verachten zij Gods instellingen, ja ver trappen ze als met voeten. Die Godvruchtige mannen ontzagen noch moeiten of kosten. Maar u bent gelijk Judas, die, als het voor Jezus en Zijn dienst is, altijd roept: waartoe dat verlies. Maar als het voor uw pronkerijen, hoogmoed en werelds vermaak is, dan is het nooit teveel en, wat u nog gruwelijker maakt is, dat ge u nog menigmaal de eer wilt laten toezwaaien voor de giften, die anderen in het verborgen aan Gods huis of Zijn armen doen.

O, mensen, wat zijt u gruwelijk in het oog van die heiligen God, die u eertijds met uw vroomheid hebt willen bedriegen en Wiens werk u nu verguist en bespot, en dat onder zoveel middelen der genade. Door uw gruwelzonden beroert u Gods knechten en Zijn volk. Maar o gewis, God zal u beroeren, zoowel als hij Achab beroerde, want God laat Zich niet bespotten. Immers kan Hij u in één ogenblik weer in uw vorige armoede dompelen en u ellende op ellende doen overkomen, ja uw ganse huisgezin in rampspoed brengen, u straffen met smart op uw leger en tenslotte, uw ziel naar de hel! O, Jeschurun, u waart vet geworden en gij sloeg achteruit, vergetende God uw Wel-doener, zodat Hij u vraagt: zult u dit de Heere vergelden, u dwaas en onwijs volk! En alzo getuigt de Heilige Geest van ulieden wat anders als van deze mannen.

Ten tweede, toen deze mannen voor het eerst deze Apostelen de grote werken Gods hoorden verkondigen, werden zij beroerd, verwonderd, en twijfelmoedig, vragende elkander om raad. Maar misschien hebt u wel duizendmaal van Gods grote werken

horen prediken, zo de werken Gods in de natuur, als die der genade. Maar u blijft, die u waart, er is noch beroering noch verwondering. Maar u bent en blijft als de doden. Of er klaagliederen gezongen worden, u weent niet, wordt er op de fluit gespeeld, u danst niet, dat is: noch oordelen, noch zegeningen kunnen u bewegen. Heere, wie heeft onze prediking geloofd? zo moeten Gods knechten over u klagen tot God. Het woord der prediking doet u geen nut, u bent gelijk de aarde, die de regen op haar komende indrinkt. Maar geen bekwaam kruid voortbrengt, Hebr. 6.

O mensen, uw einde is nabij de vervloeking, en tenslotte verbranding. O, wie moet niet sidderen over uw toekomstige staat. Nee, zo was het met deze Joodse mannen niet.

Maar nu heb ik nog een waarschuwing en wel deze: deze Joodse mannen waren, (niet in schijn, gelijk velen in onze dagen) Maar in waarheid Godvruchtig, want de Heilige Geest getuigt hetzelfde. Maar zij waren wel Godvruchtig, maar niet bekeerd.

Dus V., zij waren wel een sieraad in de maatschappij der mensen. Maar hadden niet genoeg voor de eeuwigheid.

O, hoe velen zijn er ook misschien nog onder ulieden, die waarlijk voor het uitwendige onberispelijk zijn, lust en ijver betonen te hebben voor de godsdienst, zelfs ook met en onder 's Heeren volk verkeren, en ook voor zich zelf niet twijfelende of hun weg is recht, en daarom gerust heen leven, en meen genoeg te bezitten om voor God te kunnen bestaan. Ik bid u,

let eens op deze Godvruchtige mannen, hoort eens wat Petrus tegen en van hen getuigt, vs. 36b. Ach, zij waren nog onbekeerd, vs. 38.

Waarlijk M. V., u allen, die door uw eigen deugden en plichten in de hemel tracht te komen, u doet niets minder dan Jezus Christus kruisigen, want zulks is een openbaar verloochenen van Jezus' zoen- en borglijden, en de ondervinding zal u leren, dat uw bedde te kort en het deksel te smal zal zijn om er u voor God onder te verbergen.

O, mens, u moet ook nog bekeerd worden. Daar zal een beroering in uw ziel moeten komen over uw zonden, want nu behoort u nog onder degenen, waar de Heere van zegt: wee de gerusten in Sion en de zekeren op de weg van Samaria.

Waarlijk, M. V., er zal wat anders moeten gebeuren met u. Jezus zeide tot Nicodémus, Joh. 3, u moet wedergeboren worden! Dat zal bij u ook moeten geschieden, want zonder dat zal niemand het koninkrijk Gods zien.

O, gaf de Heere u eens recht licht en inzicht in uw staat en stand voor de eeuwigheid, dan zou u zo gerust niet blijven zitten op die ouden droesem uwer eigengerechtigheid. Die Joodse mannen waren verwonderd. Maar o mensen, wat zult u verwonderd zijn, als gij, aan het einde van uw levensbaan, als het op een sterven aankomt, u allen grond zult zien ontzinken. Verbeeldt u eens een zeeman, die in het midden van een woedende, zee het schip, waarop hij zich bevindt en waarop hij zijn leven had gewaagd, onder zich ziet wegzinken en er niets overblijft, waarmee hij zichzelf kan redden noch behouden. Maar met het schip in de diepte moet wegzinken.

O, welk een toestand is dat! Alzo zal het zijn met een ieder, die buiten Christus (de ware Arke der behoud) komt te sterven. Alles zal hem ontzinken, en hij zal met zijn valse hoop wegzinken in het eeuwige verderf.

O, merkt toch op, arm schepsel! Hoort, hoe de Heere nog door Zijn Geest, in de mond Zijner knechten, u hiervan laat onderwijzen. Het is nog Zijn stem: heden, zo u Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet. Ach, spot dan niet langer met God, Zijn Woord en knechten, opdat u straks niet ondervinden moet datgene, waarvoor u nu nog gewaarschuwd wordt. Ach, dat die Geestes noordenwind uw ziel nog eens mocht doorwaaien en u allen eens recht gezuiverd mocht worden van alle zonden en

dwalingen en alle valse gronden, die u voor eeuwig misleiden zouden. De Heere geve ulieden, wat ik u niet geven kan. Maar hetwelk ik wens en van God voor u bidde.

Maar ik moet ook nog een woord tot u spreken, volk des Heeren!

Mij dunkt, u zit al te verlangen, of uw staat en toestand niet eens opgelost zal worden. Willicht zitten of staan er wel onder ulieden, diep veroordeeld bij zichzelf, denkende dat er voor hen geen hoop meer is, hetzij dat zij denken, dat zij het te lang tegen God hebben uitgehouden, of dat hun zonden veel te groot en te zwaar zijn, dan dat de Heere die vergeven zoude, of dat zij moedeloos zijn, omdat zij al zoolang gezocht en niet gevonden hebben en de Heere dus ook niet meer naar hen horen zal, enz.

Ja, M. G. H., al deze dingen vervullen dikwijls het hart en dan komt er nog wel bij, dat u onder die dingen zo zondig in uw hart blijft. Want had u nog een hart en gedachten die wat beter waren, dan zou er nog hoop zijn. Maar nu is er geen denken meer aan, want God ziet naar waarheid in het binnenste. Alzo doende is uw ziel altijd ontroerd en vol vertwijfelingen, zodat u nergens rust hebt en ook geen genoeg kunt vinden. Ziet, mijn G. V., langs die weg wordt het nu juist openbaar, dat u de voorwerpen zijt in wier harten de Heilige Geest woont, want waar Gods Geest in het hart woont, is leven en waar leven is, daar is beweging, daar is beroering, verwondering, enz. Ja, daar vindt u de kenmerken, welke in deze mannen gezien werden, toen God hen ontdekte dat hun Godvruchtigheid hen niet kon behouden.

Let eens op, M. V., toen die mannen de Apostelen hoorden prediken in de taal in welke zij geboren waren, werden zij verwonderd, en horende de grote werken Gods, werden zij beroerd. En is dat nu niet even also met u geweest, of is het nog zo niet. Door Gods bestuur, Die u wilde behouden, zijt u gekomen onder de prediking van deze of genen eenvoudigen Galileeër, welke God voor u als middel wilde gebruiken. Misschien was het wel zulk een plaats of persoon, daar u mede gespot had tevoren, of misschien hem benijd. Daar komende hebt u de taal gehoord, die u nooit gehoord had, daar hoorde u wat een mens was, zoals hij ligt buiten Christus in zijn zonden. Daar hoorde u oplossen alles bijna wat er in uw zondig hart omging. De overleggingen des harten, de verborgene woorden, die u gesproken, de werken, die u verricht had. Dat alles hoorde u daar duidelijk openbaren, zodat het was alsof die man alles van u wist.

Welnu, werd u daarover niet verwonderd? Moest u niet uitroepen: hoe kunnen deze dingen zijn?

Maar wie, meent gij, ontdekt dit alles? Niet de leraar. Maar Gods Geest, Die alle dingen onderzoekt en dan ook de mens overtuigt, volgens Joh. 16: 8.

Hierdoor zijt u ook beroerd geworden, nietwaar? En geen wonder mijn ziel, want als God u aan uzelf ontdekte en uw zonderegister u voor ogen zweefde, tegenover die heiligen en rechtvaardigen God, en de vervloekende Wet ter linker- en een aanklagende satan ter rechterzijde, terwijl uw geweten u van binnen beschuldigt, en de dood en het oordeel dreigende om u in hun eeuwige kaken te verzwelgen, geen wonder zeg ik, dat u toen beroerd werd en hierdoor ook verwonderd hoe die rechtvaardige God u zoolang had kunnen dragen. Verwonderd waart u hoe het mogelijk was, dat de Heere aan zulk een zondaar nog zoveel weldaden had kunnen bewijzen. Maar ook een wonder, hoe de Heere met zulk een schepsel nog zou kunnen te doen hebben.

Ja, M. G. V., als God zo een zondaar komt te bekeren, dan worden deze zaken bij allen kenbaar: de Heilige Geest beroert hen over hun zonden, hun gehele hart is ontroerd, zij worden verwonderd, en zijn zichzelf een wonder.

En al wat zij zien buiten zich in de weg der verlossing, is hun een wonder. Wonderlijk is alles wat in en aan hen geschiedt. Ja, hun gehele leven wordt hen een wonder en

alles van de hemel is hen een wonder, en het zal voor hen een eeuwig wonder zijn, als zij in de hemel komen.

Maar zij worden ook twijfelmoedig. Maar waarover?

Over hun staat en toestand. Ach, dan geraken zij in vreze! Zou ik er wel een van wezen? Zou mij de zaligheid wel ooit te beurt vallen? Ach, zou ik wel ooit behouden worden? Zij vragen: ach, wat zou het toch zijn in mijn binnenste, ik ben zo wonder gesteld, ik kan het in de wereld en de zonden niet meer houden, ik zou liever sterven, dan in deze langer te leven. Ik weet niet wat het is, soms heb ik het bang, soms ben ik weer eens wat meer opgeruimd van binnen. Maar op de hemel durf ik niet hopen, daar deug ik geheel niet voor, evenwel heb ik dat volk lief, dat daar in zal komen. Ach, was ik maar gelijk die. Vrees en flauwe hoop wisselen hier elkander af en alzo vragen zij elkander, zij wensten het wel gaarne eens te weten, want er kan geen rust voor hun ziel meer zijn.

Nu ben ik verzekerd, M. G. V., dat al de ze opgenoemde zaken bij u gevonden worden en zo u nu de nevelen eens werden opgeklaard, dan zou u stof hebben om u te verblijden in plaats van u te bedroeven, want al de ze dingen worden door vlees en bloed niet geleerd. De doden worden niet beroerd, die verwonderen zich niet. Welnu, de in de zonde dood zijnde mensen worden om hun zonden niet beroerd en hebben geen van deze genoemde werkzaamheden in hun ziele. Nee, dit is het werk des Heilige Geestes in hun harten. En dus een bewijs dat Hij u niet in uw zondige zorgeloosheid wilde laten blijven liggen. Maar u beroerde, opdat Hij zelf u zou stillen. Hij heeft u ontrust, opdat Hij u in de eeuwige rust zou inbrengen. Hij liet u uw zondelast gevoelen, opdat u als een belaste en beladene tot Hem zou komen. Hij leerde u een schuldenaar voor God en mensen worden, opdat u door Hem zou vrijgesproken worden. Twijfelmoedig, opdat Hij u verzekeren en verzegelen zou. Hij bracht u in verwondering, ten eerste: over de grootheid uwer zonden; ten tweede: over de wonderlijke leidingen en handelingen Gods met u; ten derde: over de grootheid en rijkdom van Gods genade en ten vierde: opdat ge u eeuwig zou verwonderen in en over Gods heerlijkheid! En hiervan moogt u immers telkens de voorsmaken ondervinden?

Ja, meer bevestigd volk des Heeren, gij, die het met vrijmoedigheid kunt en moogt geloven, dat de Heere u bij de hand gevat heeft en dat u die van God verordineerden en door Jezus Christus verworven Geest, de Geest der genade en der gebeden als een onderpand uwer eeuwige zaligheid hebt mogen ontvangen en dat die Geest ook eeuwig bij u zal blijven, u en al Gods kinderen naar Gods raad en daarna in heerlijkheid zal opnemen. O, wat zijt u gelukkig, wat blij vooruitzicht mag u strelen, wat genade hebt u ontvangen, wat heerlijkheid wacht u in de toekomst, die u nooit zal begeben en nooit van u zal weggenomen worden.

Maar nu zijt u nog uitwonende van de Heere, daarom moet ik u dit nog zeggen, zoowel gij, kleine, bekrompene, als gij, die meer gevorderd zijt, wacht hier geen rust, want die zal in dit vreemdelingsland niet zijn.

Maar gedenk dat u hier telkens zult beroerd worden, dan inwendig en dan uitwendig, want duivel, wereld en eigen vlees is uw tegenpartij. U zult om het werk Christi, Die Zijn genade aan u heeft verheerlijkt, gedurig bespot worden van degenen, die God niet kennen en wel het meest van hen, die zich vroom noemen. Bespot zult u worden van uw eigen huisgenoten en familie. Dus houdt u dan niet vreemd, want dit zal uw lot zijn.

Hierover zult u dikwijls beroerd worden. Maar wordt niet beroerd en zondigt niet.

God zal u niet bespotten. Maar Die zal uw bespotters bespotten. U zult u ook dikwijls verwonderen over de gedurige uitkomst en redding, die de Heere telkens zal geven, zo naar lichaam als ziel.

Ook zult ge u verwonderen, als ge zult zien hoe God uw vijanden en bespotters zal ten onder brengen en uitroeien. Daarom, wordt niet twijfelmoedig als u al deze dingen zullen overkomen, want hier moet u als een lelie onder de doornen zijn.

Maar heeft de Heere uw God hier zo menigmaal naar uw hart gesproken en uw ziel wonderlijk verkwikt en versterkt, weet dan tot uw troost, dat de tijd nadert, dat alle ziels- en lichaamsberoering voor u eens zal ophouden.

Nog een weinig tijds en dan zal het met al die spotters en beroeders uwer ziel ophouden en uit zijn. Uw Goël zal Zijn dienstknechten, d. z. de zalige engelen, uitzenden om u in Zijn Koninkrijk te brengen, waar u boven al het gewoel van dit ondermaanse u eeuwig in heerlijkheid zult verwonderen, hoe die eeuwig lievende Bonds-God u Zijn eeuwige, lieve Zoon heeft geschonken, Die uit eeuwige liefde Zijn Geest verworven en uit genade u heeft geschonken.

Deze Geest heeft u levendig gemaakt, geleerd, gewassen, gereinigd, geheiligd en met Christus verenigd door het geloof en voor de hemel toebereid, alwaar de zalige en heerlijke engelen u hebben opgevoerd en gebracht in de grote en heerlijke bruilofts-zaal bij uw lieve Bruidegom.

*Wil ons dan leiden, lieve Vader; ach! vat daartoe ons rechterhand,
En breng ons door uw Geest dan nader in 't eeuwig hemels vaderland.
Opdat wij U daar eeuwig loven, op hemels God gewijde toon,
Want dit toch is het werk daar boven voor die verlost zijn door Gods Zoon.
O eeuwig wonder van genade! 't welk u ons schenkt, Immanuël!
Door U verlossing van het kwade, ja, vrijgemaakt van dood en hel!
O Geest leer ons dat hier geloven, wat goed u voor ons hebt bereid,
Niemand zal ons daarvan beroven, wij wachten op die zaligheid! Amen.*

AMEN.

NAZANG: Psalm 36: 3.

19. Toespraak van Petrus

VOORZANG: Psalm 68: 5.

TEKST: Hand. 2: 14-18.

14. Maar Petrus, staande met de elfen, verhief zijn stem en sprak tot haar: gij Joodse mannen, en u allen, die te Jeruzalem woont, dit zij u bekend, en laat mijn woorden tot uw oren ingaan! enz. (tot vs. 18 ingesloten).

De Heere gaf te spreken, alzo zong de koninklijke dichter David, Psalm 68: 12a, gevende hiermede te kennen hoe diep afhankelijk de mens van God is, dat hij zonder Hem zich niet roeren of bewegen kan. Hij had zelf door ondervinding geleerd, dat er niets aan hem was, of het was onbekwaam om iets te doen wat de Heere welbehaaglijk was. Voor zijn ogen bad hij, dat de Heere ze van de ijdelheden mocht afwenden, Psalm 119: 37; voor zijn mond, dat God daar een wacht voor mocht zetten, opdat er geen verkeerdheid van het hart naar buiten mocht komen, Psalm 141: 3; voor zijn handen, dat die door de Heere mochten geleerd worden ten oorlog en zijn vingeren ten strijde, Psalm 18: 35; ja, dat zijn voeten in de rechte paden mochten gaan. Zelfs ook, dat God zijn hart mocht neigen tot Zijn getuigenis, Psalm 86 en 119, en nog eens bidt hij in Psalm 51: 17, dat de Heere zijn lippen mocht openen, gelijk hij dan ook hier zegt dat de Heere te spreken gaf. Alzo leerde koning David, dat hij diep afhankelijk van God was. Voor de mensen was hij een onverschrokken held. Dan ontzag hij geen Goliath, geen drie honderd Filistijnen, dan kon hij leeuw en beren verslaan, enz.. Maar voor God was hij een arme kruiper. Dan erkende hij te zijn de ellendigste, de armste en nooddruftigste van alle mensen, die zonder de Heere niets kon doen.

Gelijk nu een arm en nooddruftig mens zeer verblijd is, als hij iets ontvangt waardoor zijn behoefte vervuld kan worden, alzo ook zulk een behoeftige voor God. O, wat zijn zij verblijd, wanneer zij iets van de hemel aan hun hart mogen ontvangen. Waarlijk, dan kunnen zij niet zwijgen, want menigmaal is hart en mond zo gesloten, dat zij wel eens wensten te spreken. Maar niet kunnen, en dan zijn zij als een besloten hof en een verzegelde fontein. De satan, die snode vijand Gods en rover van het goede van hun zielen, tracht ook alles in het werk te stellen, en gebruikt daartoe alle middelen om hen maar zwijgende te houden. Maar Hij, die de sleutel Davids heeft, Die opent en niemand sluit, doet voor Zijn volk alle dingen medewerken ten goede. Hij geeft te spreken en dan kunnen zij niet zwijgen.

Om dit bevestigd te zien hebben wij slechts ons oog te vestigen op de woorden van onze tekst, U. Aandacht daareven voorgelezen.

Wij hebben in de voorgaande verhandelingen gehoord, dat de Heere Zijn belofte vervullende, Hand. 1: 5, Zijn Geest op de Apostelen had uitgestort, zodat zij niet alleen brandende harten. Maar ook vurige tongen hadden ontvangen, niet om te zwijgen. Maar om te spreken, zoals dan ook geschiedde.

Dit vuur scheen menigeen zijn hart te verwarmen, vooral van die Godvruchtige mannen, vs. 5. De satan, dit vernemende, gebruikt aanstonds zijn vrome Maar huichelachtige Farizeese dienstknechten, welke door het water van vuile laster dit hemels vuur wilden uitblussen, zoals in vs. 13 van de vorige leerrede is gezien. Maar de Heere, Die wonderlijk werkt, maakt hen beschaamd, verandert dat helse lasterwater in olie, zodat het vuur in het hart der Apostelen ontstoken van de hemel, nu des te meer aan het branden raakt. In plaats dat door de vuile laster van die spotters de mond der

Apostelen zou gezwegen hebben, zijn ze des te meer gaan spreken, zoals wij zien in de woorden van onze tekst, alwaar we lezen: Maar Petrus, staande met de elfen, verhief Zijn stem en sprak tot haar, enz.

Komt, laat ons dan deze predicatie van Petrus eens wat nader inzien en verklaren. Drie zaken komen ons in deze tekstwoorden voor.

- Vooreerst, de aanspraak van Petrus aan de Joden.
- Ten tweede, de onderrichting niet de verdediging van zijn mede-Apostelen, met aantoning wat dit wonderwerk niet is, en
- Ten derde, door bewijzen uit Gods Woord aangetoond wat het wél is.

Vooreerst dan hebben wij te letten op de aanspraak van Petrus, die wij horen in het 14de vs. waartoe hij zich schikt, om het zelf te doen met alle eerbiedigheid voor God en zoals het betamelijk is voor de mensen.

Waarom hij dan opstaat en de elve met hem. Petrus en de andere Apostelen hoorden de vuile lastertaal, welke de kinderen der duisternis, naar de wil huns vaders, d.i. De duivel, tegen het werk des Geestes en hun personen uitbraakten om hierdoor hun personen in verachting te brengen en alzo daardoor de lere Christi onvruchtbaar te doen zijn, en de eenvoudigen hierdoor te misleiden. Dit is altijd het werk des satans geweest, zoowel onder het Oude als Nieuwe Testament. Mozes maakt hij uit voor een trotse man, die het volk maar overheerst en misleidt, Elia voor een beroerder Israëls, Jeremia en Micha voor onder- gangzoekers van de koning en zijn rijk, omdat zij altijd kwaad profeteerden, Johannes de Doper voor een duivel, Jezus Zelf voor een vraat en wijnzuiper, een vriend van tollenaars en zondaren, en hier nu Zijn Apostelen voor dronkaards. En dan moet men wel letten, dat deden de heidenen niet. Maar de Joden, zelfs het eigen volk, die van dezelfde belijdenis waren.

Is het dan wel wonder, M. H., dat Gods getrouwe knechten nog in datzelfde lot moeten delen? Zijn het dan geen kenmerken, dat zij de voetstappen van hun getrouwe voorgangers volgen? Ziet en hoort men ook heden niet dikwijls, dat degenen, die God getrouw maakt, niet van de partijen die buiten hun genootschap en belijdenis zijn. Maar van hun eigen volk gelasterd worden? Maar de Heere Jezus heeft het hun voorzegd in Matth. 5: 11, 12, en Die zegt hun, dat zij er zich over verheugen zouden, omdat zij desgelijks de Profeten gedaan hadden, die voor hen geweest waren. Maar dat hun loon groot was in de hemelen.

Petrus dan, zeg ik, met de overige Apostelen deze laster des satans kennende, vermog hier niet te zwijgen. Maar wenst Gods eer en hun zaak voor allen te verdedigen, en die vuile kladde van de rok der Apostelen af te werpen.

Maar, mij dunkt, hier hoor ik er een menigte, welke Petrus berispen en zouden hem in het aangezicht wel durven zeggen, dat hij verkeerd handelt. Men zou zeggen: wel foei, Petrus, zijt gij een bekeerd man en wilt u een Apostel heten, die anderen moet onderwijzen, en voert u dan zo uw driften de ruimen toom, dat ge u daar gaat verdedigen. Immers, u zult de gemoederen maar te meer verbitteren? Heeft Jezus u niet geleerd lankmoedig te zijn en nederig van harte? Matth. 11: 29. Betaamde het u niet, om de zaak aan God over te geven? Hij zal het immers wel vergelden? Hij zegt immers: Mijn is de wrake, en zo dus uw zaak recht en uit God is, dan zal, de Heere er wel voor zorgen. Maar nu wilt u maar uw eigen zaak verdedigen

Deze en meer andere woorden zou Petrus van velen moeten horen. Maar hij zou hun antwoorden, dat er onderscheid moet gemaakt worden in zaken en personen. Dat er soms zaken zijn, daar het beste is maar over te zwijgen. Alsook wanneer men een

particulier persoon is. Maar als men een publiek persoon is, waardoor een geheel land, staat, kerk of gemeente schade kan lijden, of al is men een particulier persoon en de ere Gods wordt aangerand, dan mag er volstrekt niet gezwegen worden, al waren het dan onze beste vrienden. Dan ontzag Paulus zelfs Petrus niet, Gal. 2: 11 enz. Hoeveel te meer moet er dan verdediging plaats hebben tegen lasteraars en vijanden des Heeren. Dit was dan ook hier de zaak en daartoe gevoelt Petrus zich door Gods Geest aangevuurd, om de ere Gods en zichzelf te verdedigen.

Hij stond dan op en de elve met hem. Dit deed hij

Vooreerst, om te tonnen voor het oog van allen, dat zij niet dronken waren, want dronken mensen kunnen niet stil noch recht op hun voeten blijven staan. Maar waggelen naar deze of gene zijde. Hier kon nu elks oog overtuigd worden, dat deze mensen recht op hun voeten stonden.

Maar ten tweede zullen zij opgestaan zijn om hun eerbied voor God te betonen, van Wiens Woord en daden zij tot het volk zouden spreken. Immers betoonde zelfs de koning der Moabieten, Eglon, die eerbied voor het Woord Gods, hetwelk Ehud tot hem zou spreken, want als Ehud zeide ik heb Gods Woord aan u, zo stond Hij op van zijn stoel, Richt. 3: 20.

Zo stond dan ook Petrus op met de elve. Maar hij staat niet alleen op uit eerbied voor God als hij Zijn Woord zal spreken, en om van het volk gezien te worden. Maar die Geesteswind zal ook geluid doen horen. Hij verhief zijn stemme! Zij stonden wel allen. Maar één kon maar het woord voeren, en dit doet Petrus, niet omdat hij het hoofd der Apostelen was.

O, nee, Jezus heeft alle opperhoofdigheid van hen weggenomen en verboden, want zij moesten elkanders dienaars zijn, zie Joh. 13: 14, 15. Maar Petrus was de oudste. De anderen geven hem dan hierin de voorrang. Hij was ijverig. Hij had gezwegen van Jezus in de zaal door vrees. Maar die is nu door het Pinkstervuur verteerd, dus Petrus verhief zijn stemme. Een leraar die op een publieke plaats anderen zal onderwijzen, behoort niet alleen gezien te kunnen worden en eerbied voor God en Zijn Woord te betonen. Maar hij behoort ook een duidelijke en verstaanbare stem te hebben, want de mensen komen niet ter kerk om te zien, te eten of te drinken. Maar om te horen, Rom. 10, dus zo wil dan ook Petrus met een duidelijke, luide stem spreken, opdat zij allen zouden kunnen horen en verstaan, wat hij tot hun te zeggen had.

Immers voor zoveel duizend mensen zou een zwakke stem niet veel nut hebben gedaan.

(Het is dikwijls te bedroeven, dat in grote gemeenten, alwaar soms 2000, mensen ter kerk komen, leraars worden beroepen, die zo zwak of onduidelijk van stem zijn of half vreemde taal spreken, dat zij van weinig mensen kunnen gehoord of verstaan worden. Wat nuttigheid kunnen de hoorders van zulke leraars hebben?)

Wij zien dan hier in Petrus de bekwaamheid en vrijmoedigheid die God hem geeft, zodat hij onbeschoord met een geheiligde vrijmoedigheid hen aanspreekt. Hij maakt dan zijn aanspraak tot hen met deze woorden: u Joodse mannen en u allen die te Jeruzalem woont, enz. Zijn aanspraak is beminnelijk en hart- innemend. Hij had hier mogen zeggen: u domme, onkundigen in de Schriften, die wijs wilt zijn. Maar waarlijk dwaas zijt, u vijanden Gods en Christi, u vuile lasteraars en eerrovers van uw naaste, enz.

Op een dergelijke wijze toch sprak eens Stefanus in Hand. 7: gij, hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren, enz. Hoewel ik denk, dat Petrus in deze woorden juist niet zo zeer de spotters aanspreekt als wel de Godvruchtige mannen. Maar hen evenwel ook niet uitsluit, zoals in vs. 15 blijkt.

Maar laat ons nu de aanspraak zelf eens horen.

Gij, Joodse mannen, zegt hij. Hierdoor zal hij wellicht hebben bedoeld, die in vs. 5 genoemd worden Godvruchtige mannen, en u gij allen die te Jeruzalem woont, hen, waaronder die spotters zich bevonden, dat zekerlijk de Farizeeën en Schriftgeleerden zullen geweest zijn.

Zulk een aanspraak kon geen verbittering maken, want de Joden waren met zulke namen zeer geëerd, want het zegt: mannen in de belijdenis of in God te loven. Hierdoor kon dus de natuur niet verbitterd. Maar wel gevangen worden. Hij spreekt hen verder aan, en zegt: dit zij u bekend. In dit zeggen ligt een tweesnijdend zwaard voor hen, dat op een bedekte wijze tot in het binnenste van hun hart moest doorgaan, alsof Petrus zeide: zijt u Joden, die door de Schriften van Mozes, de Profeten en de Psalmen onderwezen zijt. Ja gij, die mannen in de kennis der Schriften behoort en ook wilt zijn, dan is ulieden dit immers bekend. Dat het een heiden niet bekend is, dat is zulk een wonder niet. Maar u is het immers bekend, tenminste het behoort u immers bekend te zijn! O, welke doordringende en voor hen diep beschamende woorden over hun onkunde in de Schriften. Dan verder, het is alsof hij wil zeggen: Maar is het u niet bekend, wel, luistert dan naar mij, ik zal het u verklaren, verleen mij dan gehoor, laat mijn woorden tot uw oren ingaan.

Toen Stefanus tot hen sprak, Handelingen 7, stopten zij hun oren en wat helpt dan het spreken als men niet horen wil? Daarom verzoekt Petrus vooraf, eer hij de zaak zal verdedigen, dat zij toch hun oren zouden stoppen voor zulke lastertaal. Dat zij een afkeer moesten hebben van al zulke mensen, die hierdoor betoonden wie hun vader was, en dat het strekkende was tot verderf van hun eigen ziele. Maar dat zij hun oren moesten openen voor hetgeen hij hun in Gods Naam, uit Gods Woord zou doen horen, hetwelk tot heil en zaligheid voor hun ziel zou kunnen strekken.

Petrus dan alsoo hun aandacht gewonnen en de begeerte om hem te horen spreken opgewekt hebbende, zal hen dan nu bekend maken, ***wat of dit werk, dat zij hoorden en zagen, niet was. En dat zal ons tweede stuk zijn.***

Mij dunkt, zij staan met alle aandacht stil, zoowel de spotters als de Godvruchtigen. God legt beslag op hen, zij staan verwonderd over de vrijmoedigheid van hem, dat zulk een lompe Galileeër zulk een schaar van mensen, waaronder zulke geleerde mensen zijn, zo vrijmoedig durft aanspreken. Zij luisteren met bedaardheid wat er uit de mond van die ongeleerde vissers zal voortkomen. Misschien denken die spotters wel, dat zij uit zijn rede nog meer stof zullen hebben om hen te bespotten. Maar de anderen is liet om onderrichting te doen. Hoe bedrogen komen die spotters uit, als Petrus hun spot en lastertaal tot leugen maakt. Want alsoo zegt hij in vs. 15: deze, wijzende op zich zelf en zijn mede-Apostelen, welke ook de voorwerpen van hun laster waren, deze, die hier staan gelijk u ziet, deze, die de Heilige Geest ontvangen hebben zoowel als ik, deze zijn niet dronken, gelijk u vermoedt.

O, hij had mogen zeggen: zoals u schandelijk lastert. Maar de Heere, Die een wacht - voor zijn lippen gezet had, bewaarde hem dat hij niets sprak, waardoor zij reden zouden gehad hebben om verbitterd te worden.

Dus antwoordt hij hun op de zachtste wijs en tot overtuiging doet hij daar bij: het is eerst de derde ure van de dag. De Joodse tijdrekening was, dat zij de dag verdeelden in vier delen, elk deel van drie uren, beginnende van 's morgens zes ure tot 's avonds zes ure, en aldus was dan bij hen de derde ure bij ons 's morgens ten negen ure.

Naar onze taal en tijdrekening zou Petrus gezegd hebben dat het eerst negen ure was in de morgenstond. Maar Petrus, zou dit dan zulk een wonder zijn, dat zij 's morgens

ten negen ure dronken waren, daar Jesaja in zijn tijd al klaagde, Jes. 5: 12, dat het volk zich al vroeg opmaakte en sterken drank najaagde en vertoefde bij de wijn. Maar Petrus gebruikt deze rede, Vooreerst omdat ze wel wisten, dat, hoewel deze Galileeërs arme vissers waren, zij evenwel zulke gemene lieden niet waren als dat volk daar Jesaja van sprak. Immers niemand had hen van dronkenschap ooit kunnen overtuigen.

Ten tweede was het immers overtuigend bewijs genoeg, dat het verkondigen van de grote werken Gods en dat in allerlei talen die onder de hemel gesproken werden, en het staan en verdedigen van de ere Gods, betoonde dat zij niet dronken waren. Maar vooral zegt Petrus, het is eerst de derde ure, omdat de Joden, 's morgens in de tempel gaande om hun offeranden de Heere te brengen, niets gebruikten vóór dat dit ten einde was, en dat was als de derde ure voorbij was. Dan aten zij en dronken van de offerwijn. Maar op grote feestdagen gebruikten zij niets voor de zesde ure, d.i. bij ons ten twaalf ure 's middags Nu is dus licht te beseffen, wat die spotters bedoelden, als zij zeiden: zij zijn dronken. Dan spraken zij met grote verachting van de Apostelen, alsof zij in plaats van de Heere te offeren, zichzelf overladen hadden in het drinken van de offerwijn, en aldus overtuigt dan Petrus hen van hun laster door woorden en daden, en tegelijk geeft hij de Godvruchtige Joden onderrichting wat het niet is, n.l. Dat zij niet dronken waren.

Maar nu zal hij hen gaan verhalen wat het waarlijk is, en dat zal ons derde of laatste stuk zijn.

Hij zegt. Maar dat is het, dat gesproken is door de Profeet Joël vs. 16. Petrus heeft de spotters tot zwijgen gebracht, nu zal hij de Godvruchtigen onderwijzen en leidt hen terug naar de profetie van de Profeet Joël, een profeet zeer wel onder hun bekend en daar zij achting voor hadden, en een profeet, welke, door Gods Geest gedreven, zó6 duidelijk van deze gebeurde zaken had geschreven, dat zij daar konden lezen hetgeen zij hier met hun ogen konden zien en met hun oren konden horen. Hij hun dan bij de Profeet Joël bepaald hebbende, gaat nu verder verklaren wat God door die Profeet had gesproken, als hij zegt en het zal zijn, in de laatste dagen (zegt God) enz., Hij bepaalt er hen dadelijk bij, waarvoor zij deze profetie te houden hadden, namelijk voor Gods Woord, zodat het hun moest zijn alsof zij God Zelf hoorden spreken door de mond van Joël, welke geschreven had door de Heilige Geest gedreven, Hij toont ook aan op welk een tijd deze profetie ziet, namelijk op het laatste der dagen, en dat was nu, want dat dit niet bepaald ziet op de dagen van het einde der wereld, zal de eenvoudigste wel kunnen zien. Maar men moet niet meen, dat er maar alleen die tijd door verstaan moet worden, waarin de Apostelen leefden en toen dat grote wonderwerk plaats had. Door de laatste dagen wordt doorgaans verstaan de ganse tijd des Nieuw Testaments.

Veeltijds werd onder de Joden de gehelen tijd van het bestaan der wereld vergeleken bij een dag, die zij in drie delen afdeelden, in een morgen, middag en avond.

Door de morgenstond des werlds verstonden zij de eerste 2000, jaren voor de Wet, de middag de 2000, jaren onder de Wet en de avond de 2000, jaren onder de Messias.

Hierop zullen de Apostelen ook dikwijls het oog hebben, als Paulus zegt, dat God in de laatste dagen tot ons gesproken heeft door Zijn Zoon, Hebr. 1: 1 en Johannes: broeders het is de laatste ure, de tijd is nabij enz.

Dit worden de laatste dagen genoemd, omdat alle profetieën in die dagen hun vervulling verkrijgen, en omdat er na die dagen geen verandering, ja geen dagen meer zijn zullen, want daarna zal geen tijd, meer zijn.

Als men nu deze profetie van Joël wel inzielt en die met Matth. 24 en Hand. 2

vergelijkt, dan zal duidelijk blijken, dat hetgeen daar beschreven is zijn vervulling heeft van de uitstorting des Heiligen Geestes af tot aan de voleinding der wereld. Maar laat ons nu eens zien wat er in die laatste dagen gebeuren zou.

Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees, zegt de Heere! Onder het Oude Verbond had de Heere ook wel van. Zijn Geest gegeven. Maar het was maar in zeer geringe mate geweest, ja maar druppelsgewijs.

Vooreerst was het maar meest bepaald tot het volk Israëls en dan nog schaars, slechts een enkele uit de heidenen, als voorbeelden van degenen die daarna zouden volgen. Het was een Rachab, een Ruth enz.. Maar de Heere had het beste voor het laatste bewaard.

Nu zouden in de woestijn wateren uitbarsten, nu zou de woestijn in een vruchtbaar veld worden veranderd, ja nu, als de Christus alles volbracht had, zouden zij uit Zijn volheid genade voor genade ontvangen. God zou uitstorten, dat zal zeggen: niet alleen zulk een overvloedige en ruime mate gelijk wanneer een plasregen wordt uitgestort van de hemel, die een dorre en droge aarde geheel doorvochtigt en week maakt, zodat hetgeen er in gezaaid is, zou uitspruiten.

Maar het zal ook zeggen willen: het onwederstandelijke van die uitstorting van de Geest, het zou door niemand kunnen gestuit worden, zoomin als de regen van de hemel! Die Geest zou God uitstorten op alle vlees, dat wil zeggen niet op alle mensen hoofd voor hoofd. Maar op allerlei vlees. Voortijds had de Heere het priesterdom alleen verbonden aan een bijzondere stam, n.l. die van Levi.

Maar nu zouden alle gelovigen een koninklijk priesterdom zijn. Voortijds bepaalde de Heere Zich alleen tot dat bijzondere volk, het huis Jacobs. Maar nu zou de Heere betonen, dat Hij uit alle geslachten, talen en natiën de Zijn zou trekken. Er zou nu geen onderscheid zijn tussen Jood en heiden, Griek en barbaar, de scheidsmuur was nu weggenomen, Efëze 2: 14.

Op alle vlees zal ook dan zeggen: op oud en jong, rijk en arm, vrije en dienstbare, zoals wij ook nader zullen horen.

De uitwerking van de uitstorting van die Geest zou zijn:

- Vooreerst, dat uw zonen en dochters zullen profeteren;
- ten tweede, de jongelingen zouden gezichten zien en de ouden zouden dromen dromen
- en ten derde, dat ook op dienstknechten en dienstmaagden des Heeren Geest zou uitgestort worden en zij zouden profeteren.

Vooreerst komen hier voor zonen en dochteren.

Hierdoor moet men niet alleen verstaan (zoals van velen verkeerd begrepen wordt), de vleselijke kinderen der Joden, omdat ook Petrus daarna zegt in vs. 39: u komt de belofte toe en uw kinderen enz. waaruit men dan gaat besluiten en de mensen leren, dat al de kinderen der gelovige ouders zalig zouden zijn, hetwelk geheel strijdig is met Gods ganse getuigenis. De belofte is hier niet aan bijzondere personen. Maar aan de kerk onder het Nieuwe Testament, waaronder zoowel behoren de gelovigen uit de heidenen als de Joden. Dus moet men hier de zonen en dochteren der Kerkvrouw verstaan, die geteeld zijn door het zaad des Woords en de werking des Heilige Geestes. Zulke kinderen had Paulus veel geteeld en telen alle gelovigen. Zulken dan zouden niet alleen genade. Maar ook gaven des Geestes ontvangen om te profeteren. Profeteren zegt eigenlijk toekomstige dingen voorzeggen. Maar daar wordt ook door verstaan elkander leren, onderwijzen en vermanen, want daarin ligt ook een profetie,

omdat het toekomende kwaad der straffen voor zondaars en de heerlijke beloften der zaligheid voor bekeerden daaronder voorzeggd worden. In die zin kunnen en worden ook alle gelovigen profeten genaamd en alzo zou er niemand dier gelovige kerkzonen en dochteren zijn, welke genade en gave des Heilige Geestes hebben ontvangen, of zij zouden profeteren elk naar de mate der gave welke hij zou ontvangen, gelijk de Apostel Paulus, ook zegt in 1 Cor. 12: 28 en Eféze 4: 11, 12.

Ten tweede, de jongelingen zouden gezichten zien en de ouden zullen dromen dromen.

De menigvuldige en velerlei gevoelens welke daarover verklaard worden, daar zou ik wel meer dan een uur over kunnen spreken of schrijven. Maar ik vind er bijna geen daar ik (in deze) mijn hart mede kan verenigen. Omdat toch ieder in zulke woorden zijn vrije bedenkingen mag uiten, (zonder daarom een ketter te zijn), daar het geen fundamentele grondwaarheden zijn, zo wil ik dan hier ook mijn gedachten over openbaren.

Het is bekend, dat onder het Oude Verbond de Heere Zichzelf door dromen en gezichten openbaarde aan Zijn volk niet alleen. Maar ook wel aan de heidenen, want men vindt niet alleen aangetekend van de dromen van Abraham, Jakob, Jozef, Elifas, Job en Elihu. Maar ook van Farao in Egypte, Nebukadnézar en de soldaat der Midianieten, Richt. 1 enz.

Zou men nu niet mogen verstaan alsof God door Joël had laten voorzeggen: de ouden, dat zijn die onder het Oude Verbond hebben geleefd of leefden, hebben dromen gedroomd, welke altijd, hoe duidelijk zij ook zijn, als met sluiers bedekt, en omwonden zijn. En immers was de gehele godsdienst onder het Oude Verbond als met sluiers bedekt.

Het was een schaduwdienst, waaronder veel bedekt was, dat nog niet klaar en duidelijk kon gezien worden, omdat het alles nog in het donker of duister lag verborgen, gelijk dromen in de nacht of slaap geschieden. En dat nu in de morgenstond van het Nieuwe Verbond, nu de nacht der donkerheid der kerk voorbij was, de jongelingen gezichten zouden zien n.l., dat heerlijke gezicht van het volbrachte verlossingswerk door de Borg Jezus Christus, gezicht van Jezus opstanding, van Zijn hemelvaart, van Zijn zitten aan Gods rechterhand, gezicht van de uitstorting van de Heiligen Geest, van de bekering van zoveel Joden enz.

Dit waren waarlijk alle heerlijke gezichten, in tegenoverstelling van de dromen der ouden. Van die heerlijke gezichten zouden dan ook de zonen en dochteren niet alleen. Maar zelfs ook de dienstknechten en dienstmaagden profeteren, want de Heere zou daartoe Zijn Geest over hen uitstorten. Ik voor mij weet anders niet waar ik (volgens Gods Woord), het dromen dromen der ouden moet vinden, want ik weet niet, dat er in Gods Woord ergens van gemeld wordt in het Nieuwe Testament.

Het enigste dat er voor bijgebracht wordt, is hetgeen staat geschreven in Hand. 16: 9, waar Paulus in de nacht die Macedonische man zag. Maar dit kan wel onder de gezichten der jongelingen gebracht worden.

Maar niet onder de dromen der ouden, want Paulus was toen nog geen oud man. Heeft echter een ander andere bedenking daarover en kan hij er meer en betere gronden voor vinden in Gods Woord, ik benijd hem dan die wijsheid niet. Moet men het naar de letter opvatten, dan weet ik wel, dat wij het met de gezichten der jongelingen wel goed konden maken, als bijvoorbeeld het gezicht dat Petrus zag in de gevangenis, Hand. 12: 7, op het dak te Joppe (Cornelius) cap. 10, vs. 11, Paulus, cap. 16 en Johannes op het eiland Patmos in de Openbaring. Maar van het dromen der ouden vindt men naar de

letter niets aangetekend, waarom het van sommigen verklaard wordt, dat dit nog plaats zal hebben als de wereld in haar ouderdom, d. i. in de laatste dagen komt. Maar ik heb er mijn gedachte van gezegd. Nu wil ik daarom niet ontkennen, dat de Heere onder het Nieuwe Testament Zijn volk, (zoowel jongen als ouden) wel eens door dromen onderricht, of iets doet zien en ondervinden in de droom, hetwelk hun tot lering of vertroosting kan strekken, o ja, want daar zijn zondige, duivelse en natuurlijke. Maar ook Goddelijke dromen.

De tijd laat niet toe om hier een uitlegging of verklaring van elk van die dromen in het bijzonder te geven, dus wil ik dat hierbij laten, blijvende dit vasthouden, dat ik er naar de letter geen andere verklaring van kan geven, omdat Gods Woord er ons verder niets van meldt. Hoewel de Heere soms Zijn volk (oud en jong) wonderlijke leringen, onderrichtingen en vertroosting in en onder dromen kan en ook wil geven, ja ook waarlijk wel geeft aan sommigen, zo moet elk nochtans gewaarschuwd zijn, dat hij van dromen nooit zijn grond van bekering maakt, want hij zou zich ellendig bedriegen.

Dan, laat ons verder zien, wat de laatste vrucht van de uitstorting des Geestes zou zijn: en ook op Mijn dienstknechten en op Mijn dienstmaagden zal Ik in die dagen uitstorten van Mijn Geest en zij zullen profeteren, vs. 18.

De Heere heeft hier door Joël bekend gemaakt, dat in die dagen, dat is nadat Christus zou ten hemel gevaren zijn, Zijn Geest in zulk een ruime mate zou worden uitgestort over alle vlees, niet alleen over de zonen en dochteren der Joden. Maar zelfs ook over hun dienstknechten en dienstmaagden, dat veeltijds heidenen waren en bij hen laag geacht. Maar die de Heere hier ook Zijn dienstknechten en dienstmaagden noemt. Ook deze zouden van die Geest ontvangen. De Heere zou geen onderscheid maken tussen personen, of zij hoog of laag van staat waren, vrij of dienstbaar, Hij zou van Zijn Geest over hen uitstorten en ook zij zouden, zoowel als de zonen en dochteren, profeteren, want die gaven zouden niet voor geld te koop zijn, zodat de rijke dezer wereld dit alleen zou kunnen bezitten.

O, nee, deze gift zou vrij en om niet zijn. Dit is ook door de Heere toen bij de aanvang vervuld en zal ook nog verder zijn vervulling hebben, tot aan de voleinding der wereld, want niemand moet denken, dat de profetie van Joël daar op dat Pinksterfeest bij de Apostelen of kort daarna zijn gehele vervulling heeft verkregen, zodat het nu verder was afgedaan. Dit toont immers het volgende van deze profetie wel anders aan, zoals wij in de volgende leerrede wenssen te zien.

De aanvankelijke vervulling is gezien:

Vooreerst in de Apostelen, die hebben geprofeteerd; de zeven diakenen Hand. 6, Stefanus en de anderen; Paulus, Barnabas, Timotheüs, Titus, Onésimus, de slaaf of dienstknecht van Filémon enz., de vier dochters van Filippus, Rhodé de dienstmaagd en vele anderen van die tijd, zoals in Gods Woord te vinden is.

En wie zou het alles kunnen verhalen, zo wij uit de ongewijde en werkelijke geschiedenissen alles wilden bijbrengen tot heden toe, hoe duidelijk dat de Heere die belofte heeft vervuld en ook nog verder vervullen zal, totdat alles voor de kerk zal vervuld zijn!

Ziedaar, M. H., de verklaring dezer tekstwoorden u opengelegd. Het wordt tijd, dat wij nog met een woord van toepassing tot onszelf inkeren, tot onzer overtuiging, lering en vertroosting.

TOEPASSING.

Vele beschamende en overtuigende leringen liggen er in deze stof opgesloten.

Vooreerst voor diegenen, welke zich leraars of voorgangers noemen en anderen willen onderwijzen. Tot zulken zeggen wij: komt, let hier eens op de handelingen van Petrus en beziet de uwe. Zo er dan nog enige vreze Gods in uw hart is, wat zou u dan beschaamd moeten worden.

1. Toen de spotters en lasteraars Gods eer aanrandden, stelde Petrus zich ten strijde en wilde liever alles verduren dan zulks met dove oren aanhoren, of als een Gallio dit zich niet aan trekken!

Maar wat doen velen, ja de meesten uwer? Als u hoon, smaad en laster hoort van uw broeders, verheugt u uzelf daarin, ja, voegt en verenigt u met zulken en doet uw best om zulk een laster te vermeerderen, waarom ge u niet schaamt de schandelijkste leugens daarbij te voegen en alzo met mond en geschrift uw broeders te bekladden, en ware het mogelijk, hen daardoor onvruchtbaar te maken voor de kerk Gods. En wat is de oorzaak hiervan? Uw trotse zelfliefde en de wangunst of helse jalousie, omdat uw medebroeders wellicht van God wat meer gezegend zijn dan gij, of dat de Heere hun dienstwerk wat meer belijft te zegenen voor Zijn kerk en volk, hetwelk moordpriemen voor uw trotse zelfliefde zijn, omdat u die eer niet kunt verkrijgen, en deze evenwel van uw broeder niet kunt afweren.

Ach helaas, nu moet u dagelijks uw broeder Jozef met die mooie rok zien wandelen, gedurig met Saul horen: David heeft zijn tienduizenden verslagen enz. Dit is een gedurige dood voor u, ja, het is als verrotting in uw beenderen, en dit is de oorzaak waarom sommigen uwer zelfs hun geweten verkrachten en met de lasteraars en spotters zich verenigen en verblijden.

O, u allen, komt hier en wordt beschaamd over uw handelingen. Weet, dat God uw snode overleggingen en al uw daden kent, laat Petrus' voorbeeld u tot overtuiging zijn, opdat door uw handelingen de Heere Jezus en Zijn volk niet langer door u gelasterd wordt.

2. *Petrus stond met de elve.*

Het mocht wel tot een bewijs strekken dat zij door Gods kracht alles zouden verrichten en staande blijven. Maar hoe gaat het met velen van ulieden? Sommigen uwer zitten niet alleen met de spotters in de gestoelten, staan op de weg der zondaren, wandelen in de raad der goddelozen, Psalm 1: vs. 1. Maar liggen in alle vuile zonden, gelijk de gewassen zeug, II Petr. 2: 22b.

Maar anderen, in zedelijke en godsdienstige zaken, staan zo vast als de weerhaan op de toren, die met alle winden omdraait, want hetgeen u op de een dag met eden en beloften voor God bevestigt, dat wordt de anderen dag door u weer verkracht en verbroken, naarmate men er zijn tijdelijk voordeel mede doen kan.

Komt, onvaste, mensen, hoort eens wat God van u zegt. Want niet alleen, dat die in vuile zonden liggende zondaars in de hel zullen nederdalen. Maar wat zal uw deel zijn? Hoort het, wat de Heere zegt: Psalm 119: 158 en 140: 11, 12, nee, zo deed Petrus met de elve niet.

O, M. H., in een goede, oprechte zaak niet staande te blijven, is altijd een snode zaak van ieder die zulks doet, omdat zulke mensen nooit te vertrouwen zijn. Maar het is een schrikkelijke zaak als het plaats heeft bij hen die zich leraars of voorgangers noemen, en dan vooral als dit plaats heeft omtrent hun belijdenis en de verbonden. Zulke afwijkers zijn voor God een gruwel, en die afvalligen zal de Heere in het dorre doen wonen, Psalm 86: 7b.

3. Toen Petrus Gods zaak en hun zaak verdedigde tegen zijn tegenpartijders, deed hij

dat niet met schelden en lasteren.

Maar met de meeste bescheidenheid, zeggende: u Joodse mannen, enz. Hij weerlegde en onderwees hen met waarheid en hetgeen hij zeide was gegrond op Gods Woord, ja het was Gods Woord zelf. Hoe moet dit velen uwer niet tot bestraffing zijn, die, als u zelfs uw goddeloze handelingen en daden wilt verdedigen, zo met uw woorden als met uw geschriften, dan is het voor elk openbaar hoe u begint en eindigt met laster en leugen. Getuigen zijn immers daarvan al uw handelingen en gedrukte brieven? Maar gedenk, dat God eenmaal al uw openbare en verborgene handelingen in 't licht zal brengen en voor Christus' rechterstoel deze zal oordelen. Merkt eens op hoe de Heere uw handelingen gadeslaat, en wat Hij tot u zegt: Psalm 50: 20, 21. O, lasteraars, schrikt u niet om in de handen van de levenden God te vallen?

Nog eens, ten 4de zei Petrus: *deze zijn niet dronken, het is eerst de derde ure van de dag.*

Maar zeg mij eens, zouden uw leraars met een vrij geweten u ook zo wel kunnen verdedigen? Ik denk van nee! En vooral op het Pinksterfeest niet, omdat sommigen dan al in de vroegen morgenstond beschonken zijn, en tot ergernis voor God en mensen langs wegen en straten zich ten toon stellen.

O, hoe velen, die door dronkenschap familie, huisgezin, vrouw en kinderen, ja ziel en lichaam ongelukkig maken voor tijd en eeuwigheid. Uw leraars mogen wel een ieder toeroepen: deze zijn dronken, en dat zelfs wel op 's Heeren dag!

O, dronkaards, weet u wel, dat geen dronkaard het koninkrijk Gods zal ingaan? Maar daar is ook nog een andere dronkenschap, die wat fatsoenlijker schijnt. Maar niet minder gevaarlijk is, want door overmaat of misbruik van sterken drank of wijn raakt men bedwelmd, de vermogens gaan verloren en men wordt ten spot voor God en eerbare mensen. Maar nu is er niet alleen een dronkenschap van drank. Maar ook een dronkenschap van gierigheid, gulzigheid, hoogmoed, enz. enz.

O, wat ziet men dan een menigte van dronken mensen, die tot spot van iedereen langs de straten lopen en door hun daden God en mensen tot een ergernis zijn. Maar ook zijn er een menigte dronken van dwalingen in de leer der Waarheid. Van zulken spreekt de Heere in Jes. 19: 14, Openb. 17: 2 en 6. Een dronken mens kan niet recht opstaan noch gaan.

Ach, zo kunnen zij ook niet recht voor God staan of wandelen, want zij hebben geen vasten grond onder hun voeten. Een dronkaard weet dikwijls niet waar hij is of waar hij heen gaat. Helaas, zo weten ook deze niet waar zij heen gaan, omdat zij niet op de rechten weg zijn. Zij dwalen door de zwijmelwijn der dwalingen en zullen tenslotte bedrogen uitkomen. Een dronkaard is niet in staat om een behoorlijk gesprek te voeren. Maar het is alles wartaal die hij voortbrengt.

Immers is zo ook een mens, die Gods Geest mist en nochtans over geestelijke zaken wil spreken. Ach, wat maakt hij soms van God Woord en van de bekering des zondaars niet! Welke ellendige begrippen heeft hij van de rechtvaardiging des zondaars voor God, van de wedergeboorte, van het geloof en de werking des geloofs enz. O, wat is het een wartaal daar een christen van walgen moet, wat maken zij niet van de bevinding van Gods volk? En dan nog eens, een dronkaard verbeeldt zich dat hij rijk, wijs en sterk is. Maar wordt hij nuchter dan ziet hij zich bedrogen. Waarlijk, zo is het met een mens die dronken is van dwalingen, hij is vol van ijdele verbeeldingen, hij verbeeldt zich rijk te zijn in kennis, geloof en heiligmaking, hij verbeeldt zich, dat God zijn Vader is, den hemel zijn erfenis, ja, dat hij een kind Gods is en overal recht op heeft, hij denkt dat de Heere ook tot hem gezegd heeft: alles is uwe, enz.

Doch als hij eens uit dien zwijmeldronkenschap en uit dien verbeeldingsdroom zal ontwaken bij den dood, helaas, wat zal hij zich dan bedrogen zien, als hij zich van alles zal ontbloot zien en zo, zonder gerechtvaardigd te zijn, zonder geloof te hebben gehad, zonder wedergeboorte, zonder heiligmaking, ja zonder God en Christus de eeuwigheid moet instappen !

O mens, bedenk dit toch, eer 't voor eeuwig te laat is!

Petrus wees de joden aan, dat er niets geschiedde bij toeval, maar alles naar Gods voorbepaalden raad, zoals Hij door de profeten had laten voorzeggen en bestraft hen ingewikkeld over hunne onkunde in de H. Schrift. Doch wat zou de Heere dan nu ook wel van velen uwer zeggen, nu Gods beschreven Woord, zoo Oud- als Nieuw Testament, zoo algemeen verkrijgbaar is, en zoo duidelijk onder ulieden verkondigd wordt, er evenwel zulk een diepe onkunde onder u heerst? Want was er meer kennis van Gods Woord en raadpleegde men meer daar mede, dan zoudt gij meer opmerkzaam zijn op de tekenen der tijden. Doch nu leven velen uwer in zulk een onkunde, dat zij van God of Zijn Woord niet weten, en zo komt het, dat zij zo omgevoerd worden met alle wind van lering.

Ach, weet gij wel, dat God met vlammeende vuur wrake doen zal over allen, die God niet gekend en den Evangelie Gods ongehoorzaam geweest zijn? O, dat gij wijs waart, gij zoudt dit vernemen er op uw einde merken

Tenslotte deed Petrus hen denken aan het laatste der dagen.

O, M. H., dit is een les voor allen. Wij zien uit vele tekenen der tijden dat het ook de laatste dagen beginnen te worden, die God heeft laten voorzeggen, ja, maar ook de laatste ure voor een ieder van ons. O, laat toch een ieder hier aan denken, wie hij ook wezen mag, oud of jong, rijk of arm, eiken dag kan voor u den laatsten zijn, want wie weet den dag zijns doods? Ziet men niet dikwijls, ja dagelijks, dat de dood jonge lieden in de kracht van hun leven, zoowel als den afgeleefde ouderdom en de grijsheid plotseling wegraapt? En als dat nu morgen of overmorgen ook u eens komt te gebeuren, hoe zal het dan met u zijn? O, zo dan die Geest niet over u is uitgestort, die u week en vruchtbaar heeft gemaakt, dan zult gij als een onvruchtbare akker vervloekt worden.

O, wat zal dat toch een onverantwoordelijke zaak voor God zijn, zoo lang geleefd te hebben onder de bediening des Geestes en onder al de middelen der genade, en dan tenslotte nog als een dorre boom afgekapte te worden, die nergens anders voor deugt als om verbrand te worden.

Doch wellicht zijn er onder u (en zeker zijn die er onder) die zeggen: *ik heb gedroomd*, en van hun dromen, hun bekering maken, omdat de Heere hier in Zijn Woord zegt dat de ouden dromen zouden dromen. Waarlijk, men hoort in deze dagen vele mensen, die, als zij eens spreken zullen van hunne zogenaamde bekering en ondervindingen en de gronden waarop zij bouwen voor de eeuwigheid, dan is het niet anders, als: deze heeft zulk of zulk een wonderlijke droom gehad, en die heeft een gezicht gezien van een engel of mens, of de Heere Jezus aan het kruis, of Gods troon in de hemel, enz. enz., en dat kan hun niemand betwisten of afnemen, want zeggen zij: het is in geen hoek geschied en dat is dan hun grond voor de eeuwigheid.

Ach armen, de uitkomst zal u leren, dat al uw zogenaamde bekering en bevinding, en uw grond en vastigheid die u hebt voor de eeuwigheid, niets anders zijn dan dromen en ijdele gezichten, die bij de dood verdwijnen zullen. Dan zult u als een, die van alles ontbloot is en zichzelf heeft bedrogen voor de eeuwigheid, deze wereld moeten verlaten en naakt voor God moeten verschijnen, uit Wiens rechtvaardige mond dan

niet anders kan gehoord worden als: gaat weg van Mij, Ik heb u nooit gekend!

Ach zondaars, en u allen, die de Heere Christus niet kent als uw Borg. Overweegt toch de toestand waarin u verkeert en wat u te wachten staat. De tijd is nabij, uw einde nadert. Spoedig, spoedig, zal het met u afgedaan zijn en het lot voor eeuwig beslist zijn. Dan, u leeft nog, u bent nog aan deze zijde des grafs, mocht het u nog eens gebeuren dat de Heere Zich over u ontfermde. Er is nog hoop, het is nog niet te laat, u leeft nog. Ach, waagt het eens om uw knieën voor God te buigen, vraagt Hem eens: ach, dat Hij uw ziel mocht redden voor de eeuwigheid! Er is toch anders geen weg tot redding, wie weet, God mocht Zich wenden, zegt Joël.

U ziet hier in de tekst, wat God nog deed in het laatste der dagen en dat aan allerlei vlees, welnu, Hij is immers nog diezelfde God, Zijn hand is nog niet verkort. Dus, ouden en jongen, zonen en dochteren, dienstknechten en dienstmaagden, er is nog hoop, wie weet wat God aan u nog in de laatste ure doen wil. Wat deed Hij in de laatste ure niet aan de moordenaar aan het kruis?

O, mocht u allen naar Gods belofte ook eens gezichten zien, dat is het gezicht van uw zonde en schuld, waarover God vertoornd is en de Wet u vervloekt! Maar ook dat gezicht, dat deze uw schuld door Christus' bloedige kruisverdiensten volkomen voldaan is, en u door Zijn toegerekende gerechtigheid voor en door God uw Rechter volkomen vrijgesproken, zijt, en dat er nu voor zulken, die in Christus zijn, geen verdoemenis meer is.

Dit gezicht, M. H., moet van allen gezien, gekend en ondervonden worden, zal het wèl zijn! Ach, dat die Jehovah u dat eens liefde te schenken, dit zou mijn hartewens zijn en dan was uw ziel gered!

Maar nu wordt het tijd, dat ik nog een kort woord spreke tot u, kinderen van God, gij, die bevoorrecht zijt van de Heere, dat Hij Zijn Geest over u heeft uitgestort, door welchen Geest u de zielsogen geopend zijn en u de bovengenoemde gezichten hebt gezien. Want ach, Gel., van nature waart u blind, kon noch God, noch uzelf, noch uw zonden zien. Maar de Heere heeft u de ogen geopend! O, welk een gezicht hebt u nu ontvangen! Een gezicht van uw jeugd af aan, wat u al had misdreven, hoe u een overtreder waart van de baarmoeder af aan, een gezicht van de menigvuldigheid en grootheid uwer zonden, een gezicht van binnen, van al uw hartzonden, ja, een gezicht van de gruwelijkheid en verdoemelijkheid uwer zonden, omdat u deze toch tegen een heilig God begaan had.

Dit gezicht, M. V., heeft u voor God doen neervallen en om genade doen smeken, o ja, dit deed u op de heup kloppen met Efraïm en biddend uitroepen: bekeer mij, Heere, tot U, zo zal ik bekeerd zijn. Roepen en bidden: o Heere, bevrijd mijn ziel, loslaten en vlieden van de zonde, zuchten en vluchten tot de Heere Jezus, smeken en komen om genade, dat is de uitwerking van die uitgestorte Geest, die dat gezicht te kennen geeft. Welnu, zijn er nu niet onder u, die nog heden in dat gezicht en in die werkzaamheden verkeren? Dit is of schijnt dan wel geen aangename toestand voor u, en waarlijk, het schijnt een droevige toestand te zijn. Maar het is een droefheid naar God en heeft tengevolge een onberouwelijke bekering tot zaligheid. Maar dit gezicht geeft de Heilige Geest niet om u te ontmoedigen. Maar om u te ontdekken en te verootmoedigen, om u te brengen tot dat heerlijk gezicht van die dierbaren Borg en Zaligmaker Jezus Christus!

O, elk die Hem aanziet, moet uitroepen: al wat aan Hem is, is gans begeerlijk! Alles roept u toe om Hem te bezichtigen, Het is overal een geroep: Ziet! Dit begon al in

Gen. 3: 21 en duurde tot op Golgótha toe. Ja, kinderen Gods, die van de Heere verwaardigd zijt, om met geestelijk geopende zielsogen die Jezus voor uzelf als uw eigendom te mogen zien, o, welk een heerlijk gezicht voor u, als Borg voor uw schuld in de ontvanging, geboorte, leven, lijden en dood. Een gezicht, dat Hij voor u is een Profeet, Priester en Koning, uw Maker en Man, uw Middelaar, Voorspraak en Verzoener, uw Leidsman en Bewaarder, uw Schild en Loon, uw Rotssteen en sterke Toren. O, welk een Goddelijk gezicht, te mogen zien, wat Hij al voor u geweest is, nog is en eeuwig voor u zijn zal. Een gezicht, wat Hij hier voor u is in genade. Maar ook wat Hij voor u zal zijn in heerlijkheid in de hemel. Ik zal nu voorbijgaan, welke gezichten de Heere u dikwijls geeft in de toestanden van land en kerk, zo ook wel eens in uw familie en betrekkingen, enz.

O, ja, dit gebeurt ook het volk des Heeren dikwijls, dat de Heere hen wel eens bijzondere gezichten geeft in deze of gene zaken, en alzo vervult dan de Heere Zijn belofte aan u, dat u gezichten ziet. Hoe de Heere u ook menigmaal in en door dromen onderwijst, dat zal van u niet worden ontkend. Het is waar, dat u zoowel als anderen ook door natuurlijke dromen, die ijdelheid zijn, en door zondige en duivelse dromen uw ziel wel eens ontroerd ziet. Maar dit gebeurt u ook dikwijls, dat de Heere bij nacht uw nieren wel eens onderwijst door dromen, ja, ook uw ziel wel eens zoetelijk verkwikt door dromen. Maar het aller-zaligste is, als de Heere uw ziel in het wijnhuis brengt en Zijn liefde de banier over u is, en u dan dronken wordt van liefde!

O, volk, dan zijt u waarlijk op een geestelijke wijze wijs zonder verstand, rijk zonder geld, sterk zonder kracht. Ja, dan komt er ook alles uit, want het hart geeft dan een goede rede op, en hoe meer u dan ook van liefde dronken wordt, hoe walgelijker u dan voor de fatsoenlijke wereld zijt.

Maar, kinderen Gods, wat wordt het dan ook aan u vervuld, dat zij zouden profeteren! Ja, elk op wie die Geest wordt uitgestort, hetzij ouden of jongen, zonen of dochteren, dienstknechten of dienstmaagden, ja wie u ook zijt, u kunt dan niet zwijgen, u moet profeteren, in uw huis, in uw beroep, onder uw bekenden enz. U moet het elk aanzeggen wat hij is en wat er van hem worden zal. Ach, u wenste zoo, dat u alle mensen kon bekeren en u zou alle mensen wel indrukken willen geven, hoe goed dat God is. Vertellen moet gij, wat die God aan uw ziel gedaan heeft, ja, dat Hij uw rechterhand heeft gevat en u zal leiden naar Zijn raad en daarna in heerlijkheid opnemen! O, wat is het u goed nabij God te zijn, nietwaar? Welnu dan, kinderen Gods, heeft de noordenwind zo uw hof doorwaaid en heeft de zuidenwind bij u de specerijen doen uitvloeien, dat zal ook uw Liefste wel tot Zijn hof doen komen, om Zijn edele vruchten te eten, en alzo zal Hij, Die u door Zijn Geest deed vruchtbaar zijn, om Hem op Zijn eigen vruchten te nodigen, u en al Zijn volk eens nodigen, om met Hem en al de gezaligden eens feest te houden, daarboven in de eeuwige heerlijkheid!

*O, dan zult u eeuwig zingen: van Zijn liefde en gena,
Die Hij voor u heeft verworven, door Zijn bloed op Golgótha!
Dier'bre Jezus! vol van liefde, Zaligmaker! Hoofd en Heer!
Gij zijt boven alles dierbaar, O, hoe zalig is uw leer!
Alles hebt u mij geschonken, u bent mij tot heil geweest,
Laat ik U dan eeuwig loven; Vader, Zoon en Heilige Geest!*

AMEN.

NAZANG: Psalm 138: 3.

20. Vervulling van de profetie van Joël

VOORZANG: Psalm 97: 1-3.

TEKST: Hand. 2: 19-21.

19. en Ik zal wonderen geven in de hemel boven, en tekenen op der aarde beneden, bloed en vuur en rookdamp.

20. De zon zal veranderd worden in duisternis en de maan in bloed, eer dat die grote en doorluchtige dag des Heeren komt.

21. en het zal zijn, dat een iegelijk, die de Name des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden.

Dat de zonneschijn en de regen onuitsprekelijke weldaden zijn, welke van God aan de mensen worden gegeven, is onweersprekelijk, want zonder dat zou mens noch beest in leven kunnen blijven, daar de regen de aarde doorvochtigt en week maakt en de liefelijke zonneschijn deze verwarmt en vruchtbaar maakt, zodat koorn en most voor de mensen en gras voor de beesten daar uitspruit. Maar wie moet niet bekennen, dat door diezelfde zon en regen ook de distel en doorn opwast en groot wordt?

Het eerste is tot nut van het scheepsel. Maar het laatste tot smart, het koorn, most en gras om te gebruiken. Maar het laatste om te verbranden, daar ligt de oorzaak. Dus zien we, dat een en hetzelfde middel het een voorwerp tot nut en het andere tot nadeel kan strekken. Is dit zo in de natuur, het is niet minder in de genade.

Toen de Heere Jezus geboren werd en door Zijn ouders in de tempel gebracht, sprak de oude Simeon door Gods Geest en zeide: Deze wordt gezet tot een val en opstanding veler in Israël, enz., Luk. 2: 34. Dus dezelfde Jezus, Die tot behoud voor vele zielen zou zijn, zou ook voor velen tot een oordeel zijn.

Alzo is het ook gesteld met Zijn Woord. Het is voor de een 'n reuk des levens ten leven. Maar voor de ander een reuk des doods ten dode. Het is de Jood een ergernis, de Griek een dwaasheid. Maar hun, die geloven,, een kracht Gods tot zaligheid. Alzo is dan ook datzelfde Woord Gods vol van dierbare beloften voor Gods volk. Maar niet minder is het vervuld met vreselijke bedreigingen voor verharde en onbekeerlijke zondaars, zoals wij ook in onze tekstwoorden kunnen zien.

In de voorgaande leerrede hebben wij gehoord, dat de Apostel Petrus die Godvruchtige Joodse mannen niet alleen onderricht. Maar ook de dierbare beloften hen had gepredikt, die in de Godsspraken voorzeggd waren. Nu zal hij ook niet zwijgen om de geduchte oordelen Gods aan te kondigen, welke de Heere over de spotters brengen zou. Immers horen wij hem spreken van een vreselijke en doorluchtige dag, alsook van de vreselijke tekenen, die deze dag zullen voorafgaan, waarvoor de spotters wel mogen vrezen. Maar onder dit alles zou de Heere nog een weg van ontkoming voor Zijn volk beschikken.

Wij zullen dan weder, om deze woorden uw aandacht voor te stellen, deze in drie voornamen hoofdzaken verdelen:

- Vooreerst zullen wij zien van welk een dag hier gesproken wordt.
 - Ten tweede, wat tekenen die dag zullen voorafgaan, en
 - Ten derde, welken weg van ontkoming er nog zijn zal voor de gelovigen.
- En dit zullen dan onze drie zaken zijn.

Vooreerst dan horen wij Petrus spreken van een dag des Heeren, ja van een grote en doorluchtige dag des Heeren.

Zeer verschillend zijn de gevoelens der uitleggers hierover, en dat vloeit hieruit voort, omdat er in de Heilige Schrift op onderscheidene wijze van een dag des Heeren gesproken wordt, bijvoorbeeld zo wordt genaamd de zevende dag der schepping in het vierde gebod (de zevende dag is de Sabbat des Heeren uws Gods), zo ook onder het Nieuwe Testament: de eerste dag der weke, de dag van Jezus' opstanding, Openb. 1: 10, en ik was in de Geest op de dag des Heeren Maar wij vinden ook dagen des Heeren genaamd, zulke dagen waarin de Heere Zijn geduchte oordelen uitstort over de zondaren, zo leest men in Jes. 13: 6, huilt gijlieden, want de dag des Heeren is nabij, Efése 1: 14, de grote dag des Heeren, enz.

Zo wordt meermalen in de Heilige Schrift gesproken van dagen des Heeren en ook van dagen des mensen. Des mensen dagen zijn die, welke God hem geeft om hier op aarde te leven, ter voorbereiding voor zijn eeuwige bestemming, welke bij de een korter en bij de ander langer zijn. Maar zij zijn bij God bepaald. Men hoort Job daar dikwijls van spreken in zijn boek, Mozes in Psalm 90, Jezus in Lukas 19: 42, *och, of u ook nog bekende ook nog in deze uw dag*, enz. Maar worden die dagen en die tijd verwaarloosd en misbruikt, dan toont de Heere, dat Hij ook Zijn dagen heeft om gerichte te houden en de zondaars te straffen. Het is waar, dat er ook wel gesproken wordt van dagen des Heeren en doorluchtige dagen, welke niet tot straffe der goddelozen. Maar tot zegening voor Zijn volk en kerk waren. Zo zouden wij kunnen spreken van de dag van Israëls verlossing uit Egypte, van de inneming van Jericho in het land van Kanaän, de dag van Christus' geboorte, de dag van Zijn dood, van Zijn opstanding, van Zijn hemelvaart en van de uitstorting des Heilige Geestes, enz. Van zulke dagen wordt hier niet gesproken. Maar van een dag, waarin de Heere gerichte zou oefenen en de spotters en zondaars straffen.

Daarom is de vraag, aan welk een dag hebben wij hier te denken?

Sommigen hebben gedacht dat wij door die vreselijke en doorluchtige dag moesten verstaan de dag van de val van de Antichrist, omdat in het boek der Openbaringen van zulk een vreselijke dag wordt gesproken, Hoofdstuk 16: 14b, hetwelk op de val van Babel ziet.

De meesten der uitleggers verstaan er door de dag des oordeels, die immers ook een grote en doorluchtige dag kan genaamd worden. En waarlijk dit zal een dag des Heeren zijn, want dan zullen des mensen dagen uit zijn en dan zal het Gods tijd zijn om de boeken te openen. Waarlijk, dit zal een grote dag zijn, want zolang de wereld gestaan heeft en er dagen geteld zijn, zal zulk een grote en vreselijke dag niet geweest zijn. Op die dag zal het lot van een ieder voor eeuwig beslist worden, hetzij ter eeuwige zaligheid of ter eeuwige verdoemenis. Ja, een doorluchtige dag, omdat er niets bedekt is, dat dan niet geopenbaard zal worden, want niet alleen de boeken. Maar ook het geweten zal dan geopend worden en de grootste geheimen, die altoos verborgen zijn geweest, zullen daar naakt en geopend voor God zijn. De rechtvaardige Heere zal op die dag de bokken van de schapen scheiden, het kaf van het koren en het onkruid van de tarwe en een ieder zal zijn loon ontvangen.

Hoewel deze genoemde dagen waarlijk grote en doorluchtige dagen zijn, zo kan men evenwel niet zeggen, dat deze dagen hier in de tekst bedoeld worden, omdat Joël, profeterende:

Vooreerst van de uitstorting van de Geest, er dadelijk op laat volgen deze genoemden doorluchtige dag.

Maar zegt ook ten andere, dat, als de Heere met die verschrikkelijke tekenen en wonderen komen zou, waaronder het hart des mensen bezwijken zou, er dan nog gezegd wordt, dat, die de Naam des Heeren zou aanroepen, zalig zou worden, en dat zal immers na de oordeelsdag geen plaats meer hebben!

Dus zien wij, dat men de dag des oordeels alleenlijk op zichzelf daardoor niet kan verstaan. Maar daar zijn er ook, welke door genoemden doorluchtige dag, de dag van Jeruzalems verwoesting verstaan, en dit is niet zonder grond.

Vooreerst rust dat op Gods Woord, daar die dag duidelijk beschreven wordt. Maleachi zegt: wie zal de dag Zijner toekomst verdragen? en wie zal bestaan als Hij verschijnt? Want Hij zal zijn als het vuur eens goudsmids, Cap. 3: 2 en Cap. 4: 1, ziet, die dag komt, brandende als een oven, enz. Het is duidelijk genoeg dat op die plaats gesproken wordt van de uitroeiing van de Joodse kerk en burgerstaat.

En waarlijk, ook die dag kan een grote dag des Heeren genaamd worden, want de Heere zou grote oordelen en gerichtsoefeningen houden over het Joodse land en volk. Dit zou ook een vreselijke en doorluchtige dag zijn, want er zou voor die tijd nooit zulk een dag geweest zijn en ook daarna niet weer komen, Matth. 24: 21. En ook zijn vele van de genoemde tekenen en wonderen dien?dag voorafgegaan, hetzij dat men deze eigenlijk of oneigenlijk wil verstaan, en zo bleef er na die vreselijke dag nog tijd over tot aanroeping van de Naam des Heeren.

Maar als men op alles nauwkeurig acht geeft, dan zal men moeten zeggen, dat men ook die tijd er niet bepaald door verstaan kan, want dan zou de profetie van Joël zich niet verder uitstrekken als tot Jeruzalems verwoesting, en alzo zou die profetie dan nu van geen nut meer zijn. Zulks zal men toch niet durven stellen.

Maar mij dunkt, dat wij het alzo moeten verstaan, dat men door die grote, vreselijke en doorluchtige dag des Heeren niet bepaald één dag van twaalf uren moet verstaan. Maar een zekeren tijd, waarin gedurig en bij afwisseling zulke dagen de een op de ander volgt, en dat dan het begin van die dag was de verwoesting en uitroeiing van de Joodse kerk- en burgerstaat, met alles wat daarmede verbonden was, terwijl het einde van die dag zal zijn de dag van het laatste oordeel. In die gehelen tussentijd zal men gedurig bij afwisseling zulke grote, vreselijke en doorluchtige dagen zien, hoewel niet zoals het begin was en het einde wezen zal, want het begin was een voorspel van het einde!

En dit mijn gevoelen steunt op de verkondiging van Jezus in Matth. 24 en Luk. 21. Daar spreekt de Heere eerst van de verwoesting van Jeruzalem en verbindt daaraan dadelijk de dag van Zijn toekomst in de voleinding der wereld. Aldus verklaren wij dan met vrijmoedigheid, dat de dag van Jeruzalems verwoesting het begin was van die tijd. Dit was een vreselijke tijd, waarin oorlog, pest, hongersnood en duurte ondervonden werd, een tijd, waarin het bloed der mensen als water werd vergoten, een dag, waarin God wrake zou nemen van alle rechtvaardigen, welke door hen waren mishandeld van Abel af tot Zacharia toe, ja, een dag, waarin de Heere wortel noch tak laten zou.

Maar niet minder zal ook de dag des oordeels wezen, ja veel vreselijker, veel groter en verschrikkelijker! Want het eerste oordeel strekte zich maar uit over de Joden alleen. Maar het laatste zal gaan over alle mensen: rijk en arm, oud en jong, vrijen en dienstbaren. Het eerste strekte zich maar uit over het land Kanaän. Maar het laatste zal gaan over de gehele wereld. Het eerste was meer zichtbaar omtrent het lichaam. Maar het laatste zal gaan over ziel en lichaam. Na en onder het eerste oordeel was er nog gelegenheid en tijd over tot bekering. Maar bij het laatste zal er geen tijd meer zijn.

Maar dan is het voor eeuwig afgedaan. Bij het eerste zal de Heere de Romeinen gebruiken als Zijn knechten. Maar dan zal God Zijn engelen zenden, om het onkruid te vergaderen.

In het eerste oordeelde Titus Vespasianus. Maar dan zal de Heere Zelf onmiddellijk Rechter wezen. In het eerste werden de overblijvenden als ballingen overal verstrooid. Maar dan zal het een voor eeuwig verstoten zijn in de rampzalige hel bij de duivelen! Verder zullen wij daar nu niet over uitweiden, dit houden wij dan voor de genoemden dag.

Nu, Petrus zegt, *dat die dag komt*, dat wil zeggen: dat het zeker is, dat God het heeft laten voorzeggen en dus niet zal feilen, ja, dat deze al nabij was, dat die dag hen zou overkomen als een dief in de nacht!

Toch echter zou de Heere enige tekenen en wonderen laten voorafgaan, waarop de verstandigen zouden letten en naar Jezus' bevel, Mattheüs 24: vs. 42, daarop zouden waken. Komt, laat ons nu die tekenen en wonderen eens beschouw, en dit zal dan ons tweede stuk zijn.

Hadden de snode en boze Joden gespot met de tekenen der vurige tongen, met het geluid van de wind, met het prediken der Apostelen op dit feest, God zou nu andere tekenen geven voor die goddelozen, en dat wel boven in de hemel en ook beneden op aarde, en dit zou hun de spotlust wel benemen. Het zouden tekenen zijn, waardoor zij zeer bevende en verschrikt zouden worden, ja, waaronder hun het hart bezwijken zou. Het was zeer bang voor Farao in Egypte, toen al die plagen zijn land, huis, bed en alles vervulden. Maar hij vluchtte nog tot Mozes, opdat die van de hemel hulp en redding zou vragen. Maar hier zou het niet alleen op aarde benauwd zijn, ook zou er geen voorbidder zijn voor hen, ja, dan zouden zij roepen: *bergen valt op ons en heuvelen bedekt ons!* Maar laat ons eens zien, wat voor tekenen dat dan zouden zijn.

Het zouden niet alleen zichtbare tekenen. Maar het zouden ook wondertekenen zijn, welke van niemand anders dan van God konden wezen. Wondertekenen, die alle aards vernuft verre zouden te boven gaan en door niemand nagebootst kunnen worden. Maar, nu is de vraag of deze tekenen eigenlijk en letterlijk moeten verstaan, of oneigenlijk en geestelijk?

Ik denk van beide. De Heere is meermalen gewoon om uitwendige en zichtbare tekenen te geven, en daaronder wat geestelijks af te beelden. Wij zullen dan eerst in het uitwendige eens beschouw, welke tekenen de dag van Jeruzalems verwoesting zijn voorafgegaan, zoowel boven in de hemel als beneden op aarde. Tijdens de belegering van Jeruzalem werd boven de stad een geheel jaar lang in de hemel gezien een ster of komeet, welke de gedaante had van een uitgetogen glinsterend zwaard. Ook werd nog gezien een menigte van wagens en heirlegers, strijdende tegen elkander in de lucht, hetwelk tot verbazing en verwondering strekte van alle aanschouwers.

Maar ook op aarde werden wondertekenen gezien, in datzelfde jaar werd op een tijd een koe tot het altaar gebracht en wierp een lam in de tempel, op een Paasfeest, 's avonds ten negen ure, werd een helder schijnend licht gezien in de tempel, hetwelk zich rondom het altaar verspreidde wel een half uur lang, en zo klaar alsof het dag was; de koperen poort naar het Oosten, welke niet dan met vierentwintig man kon geopend of gesloten worden, ging op een nacht vanzelf open, en nog, toen de priesters aan het offeren waren, hoorden zij een groot gedruis met een klare stem, zeggende: *laat ons van hier gaan!*

Alsook nog tenslotte, dat een zekere boer, zoon van zekere Ananus, vier jaren lang, begonnen hebbende op een Loofhuttenfeest, toen alles in vrede en vreugde was, te

roepen: *een stem van het Oosten! een stem van het Westen! een stem van de vier winden! een stem tegen Jeruzalem en de tempel! een stem tegen het gehele volk!*

Dit riep hij dag en nacht, en zweeg niet ofschoon zij hem hierover wredelijk mishandelden met geselslagen, hij verdroeg alles geduldig. Maar bleef roepen zonder ooit moede te worden, totdat hij ten laatste de wal der stad weer rondgaande uitriep met groot misbaar: *wee de stad! wee dit volk! wee de tempel! wee ook mij!* waarop hij met een werpsteen getroffen werd, en alzo stierf.

Maar hoewel dit waarlijk wondertekenen zijn in de hemel en op aarde, zo zijn dit evenwel de tekenen niet, waar in de tekst van gesproken wordt, want daar wordt gezegd, dat de zon zou veranderen in duisternis en de maan in bloed.

Dit zouden de tekenen in de hemel zijn, en op aarde zouden het tekenen van bloed, vuur en rookdamp zijn. Blijven wij nu hier nog bij de letterlijke zaak, dan zal het zeggen: dat door de vreselijke oorlogen zulk 'n bloedstorting zou plaats hebben, dat de weerkaatsing van het bloed op aarde vergoten, aan de maan een gedaante zou geven, alsof deze in bloed veranderd was, en dat door het verwoesten en verbranden der steden en dorpen, alsook vooral van Jeruzalem en de tempel, de luchthemel alzo zou bewolkt worden door de rook van zulk een brand, dat de zon aan de hemel zou verduisterd worden, dat wil zeggen, dat haar lichtstralen niet door die rook konden heendringen en alzo op aarde duisternis zijn zou.

Dit zou waarlijk voor de spotters een bange tijd zijn. Maar het is ook zonder twijfel, dat onder deze letterlijke zaken geestelijke verborgen liggen. Maar of wij dan door de zon de wereldlijke of burgerlijke macht der Joden, en door de maan de kerkelijke verstaan moeten, dat durf ik zo gereed niet toestemmen met vele uitleggers, want het is duidelijk genoeg, dat die zon reeds lang verduisterd was, omdat de burgerlijke macht zo diep was vernederd, dat zij onder de Romeinen cijnbaar was niet alleen.

Maar zelfs zoveel macht niet meer over had om iemand te doden, Joh. 18: 31. Dus kon dit dan geen profetie wezen van een toekomstige tijd. Wel is waar, dat zoowel de gewijde als de on-ingewijde schriften, de naam van zon oneigenlijk aan koningen en machten gaven, zie Amos 8: 9.

Daar zou de Heere de zon op de middag doen ondergaan, alwaar gezinspeeld wordt op de koning Zacharias, welke maar zes maanden regeerde. Het was ook bij de Perzen algemeen, om hun koning zon te noemen, en het heeft dan ook enige overeenkomst, want de zon is van God geschapen en gesteld tot een licht aan de hemel om de aarde te verwarmen en vruchtbaar te maken en de mensen te verlichten, zonder hetwelk de aarde als een voorburcht der hel zou zijn.

Alzo heeft God ook de overheden en machten geschapen en hen gesteld boven anderen, dat zijn de onderdanen, om deze wèl te regeren, te beschermen, te bewaren en te verkwikken. Ja, met één woord, al het goede voor hen te zoeken. Zonder zulk een regering is het volk als een woeste wildernis. Dus zeg ik, is er wel een overeenkomst tussen beide. Maar hoe lang was deze zon al verduisterd, hoe waren zij afgeweken van dat licht der Goddelijke wetten en rechten, alsook van haar macht en heerschappij.

Hoort eens, hoe de Heere Jezus dit toont in Zijn bestraffing tot hen in Matth. 5: 27 enz. en Cap. 23: 13 enz., en daarna is die macht niet alleen duister geworden. Maar geheel uitgeroeid. Zo zou ik door de zon liever verstaan de Heere Zelf, Die ook dikwijls zo genaamd wordt in de. Heilige Schrift als Psalm 48: 12 en Mal. 4: 2. Die Zon, welke zo klaar had geschenen in de beloften, in de voorbeelden en ten laatste in de vervulling Zijner komst in het vlees, in Zijn leer, wonderen, leven, dood, opstanding en hemelvaart, alsook nu in de vruchten, in de uitstorting van de Heilige

Geest, die Zon zou nu voor hen duisternis worden. De Heere zou hen nu verlaten, hen aan blindheid en verharding des harten overgeven, zodat zij als blinden naar de wand zouden tasten. Het zou nu voor hen worden: wee hen, als Ik van hen zal geweken zijn! Daar zou geen lichtstraal van uitkomst of troost voor hen te vinden zijn, zoomin voor hun lichamen als voor hun zielen. Bedrogen zouden zij worden door vele verleiders, die zouden zeggen: hier is de Christus! Aldus zou die Zon des lichts en der vruchtbaarheid, die hun vaders beschenen had van Egypte, ja van Ur der Chaldeeën af voor hen nu duisternis zijn.

Maar het kan ook opgevat en verklaard worden, dat het volk der Joden zelf die Zon zou verduistere, want daar staat: *zal veranderd worden in duisternis*. Er staat niet, door wie die verandering zou geschieden.

Immers heeft het Joodse volk die Zon der Gerechtigheid veranderd in duisternis, omdat het loochende, dat Hij de ware Messias, de Christus was, ontkennende dat Hij de waarachtige God was, loochende Zijn eeuwig Zoonschap, miskennende Hem als de Gezalfden Koning Israëls, ontkennende dat Hij is de enige Zaligmaker, zij lasterden, scholden en bespotten Hem, noemende Hem een vraat en wijnzuiper, een vriend van tollenaars en zondaren, zeggende dat Hij uitzinnig was, met Beëlzebul omging enz., enz. Ja, ook veranderden zij het Geesteswerk in duisternis op het Pinksterfeest, noemende dit dronkemanswerk, zodat de Zon Christus door hen geheel ontkend werd, zo in Zijn Godheid, alsook in Zijn ambten, waartoe Hij van God gezalfd was. Ziet, alzo hebben zij het licht tot duisternis gesteld en de duisternis tot licht.

De Zon dan alzo in duisternis veranderd zijnde, is het klaar bewezen, dat ook de maan (die een zinnebeeld van de kerk is) geen schijnsel kan geven, omdat de maan al haar licht van de zon moet ontvangen.

De maan is in zichzelf maar een donker, zwart lichaam, die licht geeft, naar mate de zon recht tegenover haar staat en op haar aller-helderst nooit zonder vlekken is. Zo is het ook met de kerk gesteld, want in zichzelf is zij van nature zwart, Hoogt. 1, moet al haar licht van Christus ontvangen, naarmate de Zon der Gerechtigheid haar bestraalt, naar die mate geeft zij haar schijnsel, is soms zeer dun en duister, dan ook soms zeer licht. Maar op haar allerbeste genomen nooit zonder vlekken. Maar is de Zon nu duister geworden, dan is er voor de kerk niet anders als wee en ach te verwachten. Gedenk maar aan de eerste wereld en aan het oude Jodendom. Wee hen, zegt God, als Ik van hen zal geweken zijn.

Daarom zegt ook de tekst, dat de maan, d.i. De kerk in bloed zou veranderd worden. Zij zou een gedaante verkrijgen alsof zij in het bloed geleverd was, en dit zou zijn, omdat het licht weg was. Zij zou nu in de duisternis wandelen, elk zou heer en meester willen zijn en hierdoor zouden verschrikkelijke verdeeldheden ontstaan, want het teken van vuur beeldt af de velerlei twisten en verdeeldheden, waardoor een rook van ketterijen uit de afgrond zou opkomen, die de kerk bijna zou doen verstikken, zodat hieruit zouden ontstaan schrikkelijke oorlogen, waardoor veel bloed zou vergoten worden en dus de straten van Jeruzalem wel zouden gelijken naar beken van bloed. Dit alles en nog veel meer vinden wij door de Heere Jezus verklaard in Matth. 24 en Luk. 21.

Door de onenigheden zou twist, verdeeldheid en oorlog voortkomen, waardoor steden en dorpen verwoest en verbrand en het bloed van duizenden en miljoenen mensen zou vergoten worden, zodat door de rook daarvan de zon verduisterd en de maan als in bloed zou schijnen veranderd te zijn.

Ziedaar het letterlijke en geheimvoile van deze tekenen en wonderen in deze woorden opgelost.

Zulke tekenen zou God geven, zegt Petrus, zodat zij niet moesten denken, dat deze tekenen uit natuurlijke oorzaken voortkwamen, noch dat ze bij geval geschiedden. Maar dat de Heere daarvan de Bewerker was, Die wondertekenen ten goede voor Zijn kerk gaf op dit Pinksterfeest. Maar Die ook eens tekenen, ja wondertekenen van Zijn heilige wrake geven zou aan alle verharde zondaren. Maar in zulk een bange tijd, waarin het hart des mensen bezwijken zou van vreze, Luk. 21:26, zie ook vs. 10, 11, 12 en 20-26, zou de Heere nog zorgen voor Zijn volk en voor elk berouwhebbend zondaar.

Want het zal zijn, zegt de tekst, dat een ieder die de Naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden. En dit zal nu ons laatste stuk zijn.

Over dit stuk zal ik niet uitweiden, om des tijds wille, en zal slechts aantonen dat men door de Naam des Heeren kan verstaan: 1. God Zelf, Hoz. 12: 6; 2. Zijn namen; 3. Zijn eigenschappen; 4. De gehelen godsdienst, Exod. 3: 6 (34: 5-7) Micha 4: 5, Hand. 2: 21. Die Naam aan te roepen zal zeggen, om God de Heere in een van Hem ingestelde weg, overeenkomstig en naar Zijn Woord te dienen, of men moet er in het kort door verstaan, dat, wanneer er onder die schrikkelijke oordelen nog waren, welke met berouw en leedwezen op de heup klopten en de door hen verloochenden en miskenden Jezus nu erkenden te zijn die Hij was, en Hem aanriepen in de tijd der benauwdheid, om niet meer bij zich zelf. Maar bij Jezus hun zaligheid te zoeken, wie hij dan ook zij, arm of rijk, vrije of dienstbare, oud of jong, zij zouden zalig worden. Alle zonden en lasteringen tegen de Vader en de Zoon zouden vergeven worden, en al was het dan ook ter elfder ure, zij zouden toch een vol loon, door Christus verworven, ontvangen.

Maar men zou het ook zo kunnen verklaren, dat, hoe algemeen en vreselijk die tekenen van Gods oordelen ook zullen zijn, evenwel er nog onder zullen wezen, welke de voorwerpen van Gods toorn niet zijn en het onderscheid zal hierin blijken, dat in die benauwdheid, waarin de goddelozen zullen bezwijken, zij dan tot hun God zullen roepen, volgens Psalm 50: 15. En de Heere zal Zijn volk verhoren en hen redden naar ziel en lichaam, ja, zij zullen zeker zalig worden.

Dat is nu de troost-toepassing, waar Petrus voor ditmaal zijn predicatie mede besluit.

De tekstwoorden dan nu verklaard zijnde, hebben wij nog kort te onderzoeken wanneer deze profetie vervuld is of vervuld zal worden.

Dat het begin dezer profetie vervuld is met de verwoesting van Jeruzalem, daaraan zal niemand twijfelen. Wij hebben

alreeds in de verklaring gezegd, wat tekenen er boven in de hemel en beneden op aarde gezien zijn vóór de verwoesting der stad Jeruzalem. Ja, ook is vervuld en zijn gezien op aarde die tekenen van bloed, vuur en rookdamp. Hoe groot de rook van ketterijen was onder dat volk en hoe menigvuldig de twist en verdeeldheid was is bijna niet te beschrijven, toen het volk verdeeld werd onder elkander, omdat de een de Romeinen wilde gehoorzaam blijven en de ander niet. Die niet langer onder de Romeinen wilden dienen werden Zeloten of ijveraars genaamd en zeiden, dat zij voor vrijheid en godsdienst stonden en alzo sloegen zij elkander dood.

Die Zeloten werden weer verdeeld in drie hopen tegen elkander en bijgestaan door de Idumeërs en richtten bloedbaden onder elkander aan. Men roofde, plunderde, vermoordde, verbrandde, enz. eerst onder elkander en daarna door de Romeinen tegen de Joden, om hen weer in onderdanigheid te brengen. Maar te vergeefs. Er werd dus

bloed, vuur en rookdamp gezien, miljoenen mensen, zo in- als buiten Jeruzalem, werden jammerlijk om het leven gebracht, anderen stierven door gebrek aan spijs, door honger en pest, want de hongersnood werd zo zwaar, dat een moeder haar eigen zoon braadde en at. Letterlijk is toen vervuld, dat door de rook van de schrikkelijke verwoesting der verbranding de lucht zo bewolkt was, dat de zon daardoor verduisterd werd en de aarde was zo met bloed bedekt, dat met volle maan deze een gedaante van bloed aannam. Dit alles ging nog vóór die vreselijke en doorluchtige dag. Maar eindelijk, nadat Titus een half jaar Jeruzalem belegerd had, en de honger en pest binnen haar schrikkelijk woedde, zo nam hij ten laatste op een Sabbat en Paasfeest de stad geweldigerhand in.

Dit was een grote en vreselijke dag! Elf maal honderdduizend Joden sneuvelden op die tijd, de paarden stonden tot aan de tomen voor de tempel in het bloed, dat daaruit stroomde, omdat de tempel op een berg lag. De Romeinen kruisigden de Joden, die nog overbleven, in zulk een menigte, dat er geen hout meer was om kruisen van te maken. Geen boom was er, waaraan geen Jood hing, de overigen werden voor slaven verkocht, dertig Joden voor één zilveren penning, en de rest werden als ballingen overal door de wereld verstrooid.

Maar gedenk bij dit alles M. H., dat ik hier nog niet eens kan stamelen van de vreselijke ellende welke daar plaats had. Toen werd vervuld hetgeen Jezus had voorzien in Matth. 24 en Luk. 21, alsook in Zijn predicatie tegen de vrouw toen Hij naar het kruis ging.

Nu werd thuis gezocht het bloed van al de rechtvaardigen van Abel af tot op die huidige dag. Hadden zij dat aan het groene hout gedaan, nu ondervonden zij wat er aan het dorre geschiedde. Hadden zij Jezus gekocht voor dertig zilverlingen, nu werden van hun dertig Joden verkocht voor één zilverling. Nu zag men het huis des Vaders, daar zij Jezus als uitgedreven hadden, tot een kuil der moordenaren gemaakt. Ja, nu werd ook vervuld, dat er niet één steen op de anderen gelaten werd van de tempel, Matth. 24, want hij is geheel verbrand.

Zie, zo zijn al de waarschuwingen, vermaningen en profetieën vervuld. Zij hebben lang mogen spotten en zeggen: waar blijft de belofte van Zijn toekomst, alle dingen blijven alsoo gelijk ze waren.

Maar nu ondervonden ze, dat de Heere zo getrouw was in Zijn bedreiging als in Zijn belofte. Daar ligt nu kerk en burgerstaat uitgeroeid, daar heeft nu de bijl, die zo lang aan de wortel van de boom gelegen had, de wortel afgekap, ja, de wortel uitgeroeid. Nu ziet men hun geroep vervuld, toen zij Jezus ter kruisiging begeerden en zeiden: Zijn bloed kome over ons en onze kinderen!

Ach, zij hadden het niet gedacht, dat de Heere het gehoord had en het zo op hun kop zou doen thuis komen. Alzo hebben dan die spotters ondervonden, dat de Heere Zich niet laat bespotten.

Maar, M. H., deze profetie van Joël is met deze gebeurde zaken niet ten einde gelopen, want dit is nog maar als een voorspel geweest van die laatste grote en doorluchtige dag des Heeren, n.l. De jongste dag of de dag des oordeels. Maar wie ziet niet duidelijk, dat die profetie daar een begin heeft genomen, en dat die dag niet eindigen zal vóór dat alles zal vervuld zijn? Want hoe dikwijls heeft de rook der ketterijen de zon veranderd in duisternis en hoe menigmaal is door het vuur der twistingen en verdeeldheden de maan der kerk tot een bloedbad gemaakt. Wie zal het getal kunnen opsommen van al dat christenbloed, dat vergoten is onder de tien

heidense vervolgingen, zodat Diocletiaan meende dat hij de christenen alle had uitgedelgd. Wat heeft de kerk niet geleden door de Arianen en andere ketters, toen door de Turken en Gothen en daarna door de pauselijke Antichrist.

Telt eens enige duizenden op die vermoord zijn. In Holland door de tiran Duc d'Alva 18000, behalve die in de oorlog sneuvelden, in de Parijse moord in Frankrijk 100.000, door Karel de Vijfde zijn mede wel 50.000, en in Ierland wel 150.000, gereformeerde christenen vermoord.

De kerk is dus veeltijds een bloedbad geweest en nog is het einde niet. Maar onder dat alles heeft de Heere de ware aanroepers van Zijn Naam behouden, hoewel ploegers op hun ruggen hadden geploegd, en zij dikwijls benauwd waren van der jeugd af aan, zo hadden zij evenwel de Naam huns Gods niet vergeten. Alzo heeft dan de Heere ook getoond, dat de poorten der hel Zijn kerk niet overweldigen zal, want de Heere zal Zijn volk uit de verzoeking verlossen.

Maar het wordt tijd dat wij met de verklaring eindigen, en nu met een woord ter toepassing tot ons zelf inkeren, mocht het zijn tot lering, overtuiging, bemoediging en vertroosting.

TOEPASSING.

Mij dunkt, ik hoor menigeen zeggen bij het horen dezer verklaring: wij danken God dat wij zulke dagen niet beleven en dat al die dingen geschied zijn, dus die zijn oud, en wat de dag des oordeels betreft, die is nog verre, ja die zullen wij niet beleven.

Maar, M. V., ziet toe dat u uw rekening niet verkeerd maakt. Weet u wel dat de Joden ook zo dachten en spraken en altoos meenden dat zulke dingen hen niet zouden overkomen? Dan, op die dag, toen zij het niet verwachtten, kwam de Heere als een dief in de nacht. En heeft de Heere ons de boodschap niet nagelaten, dat wij onze lendenen omgord en de kaars brandende moeten houden, daar de Zoon des Mensen komen zal op die dag en ure, als het niet verwacht wordt. Tot dat einde heeft de Heere die tekenen gegeven en Hij wil dat wij daarop letten.

Al is het dat wij dan nog zo volstrekt niet aan de dag des oordeels behoeven te denken, daar er volgens Gods Woord eerst nog vele dingen moeten gebeuren, vooral de val van de Antichrist, en dus die dag nog zo spoedig niet zijn zal, echter moet men weten dat de dag des doods van ieder mens ook voor hem de dag des oordeels is, want zoals de dood hem wegneemt, zal hij ten jongste dage gevonden worden.

Verder moeten wij zeggen, dat, gelijk als er na die vreselijke dag van Jeruzalems verwoesting nog zo vele vreselijke dagen geweest zijn, alwaar die tekenen ook eerst waren voorafgegaan, zo zullen er ook nog vele zulke dagen zijn, eer dat de laatste dag komen zal. En lettende op de tekenen, dan mogen wij wel geloven, dat er ook een grote en vreselijke dag van oordelen Gods op handen is, want ook wij zien vele tekenen, die in Gods Woord voorzegd zijn, vervuld. Om niet te spreken van de zichtbare tekenen in de hemel, zoals man grote vurige ballen, welke van de hemel gevallen zijn, die grote putten in de grond zouden gemaakt hebben van een zeer helder schijnende komeet of staartster, welke in het vorige jaar zich lang aan de hemel heeft vertoond, van die buitengewone helder vurige lichtverschijningen, die des avonds gezien werden en zich uitstrekten van het noorden tot het zuiden, en zoal meer van die dingen, die, het is waar, wonderlijke tekenen zijn en misschien wel iets voorspellen. Maar wij hebben het Profetisch Woord dat zeer vast is, en daarop hebben wij acht te geven.

En merkt dan eens op, M. V., wat de Heere zegt.

1. De Heere waarschuwt dat wij ons niet zouden laten verleiden, want dat er velen zouden komen onder Jezus' Naam, Matth. 24: 4, 5, en vele valse Christi en valse profeten, vs. 24.

Welnu, beleven wij die tijden niet? Is bijna het land en de kerk niet vervuld met zulke genoemde valse leraars? Reeds jaren lang was de kerk daarmee opgepropt en heden hoort en ziet men gedurig wat vreemds.

Dan hoort men: o, die man moest men nu eens horen! daar vindt u de Christus! Het duurt niet lang of men hoort al weer van een ander, die zijns gelijke nooit hebben gehoord. Zij zeggen ook van zich zelf dat zij wat groots zijn, (ik ben de Christus) vs. 5, dat is: zij maken het volk wijs dat zij de Christus preken, en dat Christus hen gezonden heeft, al is het ook dat zij uit een vreemd land waren weggejaagd. Alzo zouden zij velen van het zwerfzieke volk verleiden, ja, was het mogelijk ook de uitverkorenen! Zover zouden zij het werk van de Christus nabootsen, zolang totdat zij hun doel bereikt hadden. Wie ziet nu die dingen niet letterlijk vervuld? Ach helaas, het land is vol van zulke rondlopende zelfzoekers, die Christus' kerk verwoesten en niets dan hun tijdelijk voordeel zoeken.

2. Men zou horen van oorlogen en geruchten van oorlogen en het een volk zou tegen het andere volk opstaan enz., vs. 6, 7. Zal het nog nodig zijn om dit te bewijzen? Mij dunkt, de afgelopen jaren, ja ook dit jaar heeft het genoeg bevestigd onder Engelsen, Russen, Oostenrijkers en Turken.

3. Velen zouden geërgerd worden, omdat zij om Christus' Naam gehaat zouden worden, vs. 9, 10. Wat is kennelijker als dit, dat de mensen, ja zelfs die de naam van christen dragen, om de verdrukking en smaad om Christus' wil te ontgaan, hun belijdenis verloochenen, hun geweten verkrachten. Die getrouw blijven, haten zij omdat zij met hen niet medelopen, om ook zo trouweloos te worden als zij, niet denkende, dat God de afvalligen in het donker doet wonen en dat afwijkers voor God een gruwel zijn.

4. De ongerechtigheid zou vermenigvuldigd worden en de liefde van velen verkouden, vs. 12. Waarlijk, dit is dagelijks met grote letters te lezen bijna op elk huis. Het een is ook het gevolg van het andere, want van de waarheid afwijken, Christus ons een ergernis worden, daar moet zeker op volgen een leven in de zonde en geen lust en liefde tot God, noch tot Zijn Woord, Zijn dienst, sacramenten en tot Gods ware volk. Maar een gelijkvormig worden der wereld en meer liefhebbers zijn der wellusten dan liefhebbers Gods. Al die dingen zien wij letterlijk vervuld en weinigen zijn er die getrouw blijven en volharden, vs. 13, want de mensen zijn zonder karakter, hetgeen zij vandaag bezweren, verwerpen en verachten zij morgen. Op zulke handelingen zullen ook gewis schrikkelijke oordelen volgen, grote verdrukkingen zullen hen overkomen, zie vs. 21, 32. Ook zouden vijf in één huis verdeeld zijn, drie tegen twee, de zoon zou tegen de vader opstaan enz., zodat wij nu immers moeten uitroepen: heden is deze Schrift in uw oren vervuld! En zo zal dan ook het andere wel volgen.

Maar zouden wij ook niet kunnen aantonen, dat zelfs de tekenen waarvan Joël en Petrus spraken, ook heden bij en onder ons gezien worden?

Ik meen van ja.

Vooreerst, het bloed, het vuur en de rookdamp, dat zijn die schrikkelijke slachtingen van zoveel duizenden mensen in het vorige en dit jaar, bij de Russen, Turken, Fransen en Oostenrijkers, daar hebt ge het bloed. Het vuur en de rook werden ook niet gemist.

Door al dat schieten, verbranden, enz., zal de zon waarlijk wel verduisterd zijn geworden.

Maar hetgeen wij in vreemde landen eigenlijk zien, dat hebben wij in ons land oneigenlijk, zo niet alle tekenen, dan toch zeer vele.

Vooreerst, de rook van ketterijen, welke uit de oven des afgronds voortkomt, is niet weinig in deze dagen, want bijna geen grondstuk van de leer of het wordt verdraaid, zodat de kerkhemel als vervuld is met die rook, waaronder de levende zielen als moeten stikken. Het vuur van twist en verdeeldheid brandt zo algemeen en hard, dat er geen blussen aan is. Het vuur van bittere vijandschap brandt nog harder en verteert alles onder de samenleving, wat nog enigszins het leven onder elkander zou kunnen veraangename, zodat er waarlijk geen vijf zullen gevonden worden, die oprecht met elkander omgaan. Hoe het natuurlijke zoowel als het geestelijke leven daaronder verteerd wordt, leert de ervaring. Dat de zon aan de hemel veranderd is in duisternis, is even goed te bewijzen.

Versta hier door de zon de Heere Jezus.

O, hoe is die Zon verduisterd. Men ontrooft Hem ten le van Zijn Godheid; ten 2e van Zijn volkomen voldoening, dus van Zijn Borgschap; ten 3e van Zijn enig Middelaarsambt; ten 4e van Zijn Koninklijk ambt; ten 5e niet minder van Zijn Hogepriesterlijk ambt.

O, wat wordt en is die Zon der Gerechtigheid, onder Wiens vleugelen genezing was en is, niet verduisterd!

Men heeft Hem van Zijn troon gestoten, Zijn kroon ontheiligd en ter aarde geworpen, Zijn zwaard, d. i. Zijn Woord stomp gemaakt, Zijn wetten vertrapt, ja, Hem verbannen uit Zijn kerk en de scholen.

O, wat zal er van zulke kinderen der duisternis worden, als de Heere eens over al die dingen bezoeking doen zal!

Gewis, M. G. H., daar wij reeds die genoemde tekenen zien vervuld, zien wij dan ook de tijd niet naderen, dat er een grote en doorluchtige dag des Heeren komen zal? Ja, zeker en gewis zal die dag komen en dan zal het teken van bloed ook nog wel gezien worden op aarde, zodat de kerk dan ook de gedaante van bloed zou vertonen. Hij moet willens blind zijn, die dit niet ziet aankomen, want waarlijk, het oordeel begint van het huis Gods.

Evenwel, niemand merkt het op, het is bijna als in het beleg van Jeruzalem, toen ijverden de Zeloten voor hun vaderlijke godsdienst. Maar bedreven onder die ijver alle goddeloosheid en ijverden zo lang, totdat stad en tempel verbrand waren. Zo is het ook thans. De meesten ijveren voor de godsdienst op onderscheidene wijze en wat er onder dat deksel van godsdienstijver al niet doorgaat, durf ik niet zeggen. Echter staat met al die ijver al vast Gods huis in de brand van twist en verdeeldheid, waardoor ten slotte alles wordt verteerd.

O, droevige vooruitzichten! O, schrikkelijke tijden, die wij tegemoet gaan! Oorlog, pest, dure tijd en hongersnood wacht ons! Nog een weinig tijds, dan zal de maat der ongerechtigheid wellicht vol zijn en dan zal de Heere deze plotseling over land en volk uitstorten, ja, dan zal de Heere tonen, dat Hij gezien en gehoord heeft, hoe zij gespot hebben met God en Zijn Woord, met het werk des Geestes en Zijn knechten en volk.

Ja, in die benauwdheid zullen zij dan roepen. Maar God zal naar hen niet horen. Ach, het zal te laat zijn, de dood zal in de vensteren klimmen en niemand zal het kunnen weren. O, dan zal dat zondig en met God spotten! Nederland zal de vruchten plukken van zijn arbeid en dan zal men zien, dat er geen tittel of jota op de aarde zal vallen van

alles wat God gesproken heeft.

O, dat Nederlands volk dit eens mocht inzien en God te voet vallen, eer dat dit besluit bare, want Nederland zal dan niet God te doen hebben.

Maar, G. H., wij allen zullen elk voor ons zelf met God te doen krijgen. Wel, kom, laten wij dan ons zelf eens afvragen, hoe wij God zullen ontmoeten. Daar zal voor een ieder van ons een grote, doorluchtige, ja vreselijke dag komen, dat is de dag des doods, waarop de dag des oordeels zal volgen.

O, dit zal immers een vreselijke dag zijn!

Dan eindigt ons leven en moeten we verhuizen uit deze wereld. Men moet familie, vader, moeder, man, vrouw, kinderen, schatten, rijkdommen, ja zijn eigen lichaam verlaten en al wat in dit leven door het lichaam is geschied, dat gaat met ons mede, en dan hebben wij met God te doen, ja, met die God, Die hier van u gehaat is, en naar Wiens Woord u hier niet hebt willen horen! Die God, Die hier door u, o zondaars, zo bespot is, zo in Zijn Zoon, in Zijn woord, dienst en volk, ja die God zal uw Rechter zijn. Hij zal u richten naar uw werken, welke geschreven staan in het boek van Zijn Alwetendheid en het oordeel zal zijn overeenkomstig Zijn heilige Wet. Daar zal het oordeel gaan over iedere gedachte, over ieder woord, over elke daad, die gelaten of gedaan is, zo in het verborgen als in het openbaar, en het oordeel zal naar waarheid zijn, en er zal aan het vonnis geen herroepen noch veranderen zijn.

Welnu, zondaars en zondaressen, overweegt dit eens! Wat dunkt u van uzelf? Durft u het wagen om zó die God tegemoet te gaan? Wat dunkt u, zult u uzelf voor uw Rechter vrij kunnen maken? Zult u Hem op Zijn vragen kunnen antwoorden? Zult u onschuldig kunnen uitgaan?

Ach nee, zondaars, u zult zondig bevonden worden, op duizend vragen zult u niet één kunnen antwoorden. U hebt tegen God gezondigd, de genadetijd verzuimd, de genademiddelen misbruikt en verwaarloosd, de raad van leraars en vromen verworpen, uw geweten verkracht, Gods Woord, de prediking, Zijn knechten en volk bespot, en daarenboven zijt u in zonden ontvangen en in ongerechtigheid geboren. Ach, wat verontschuldiging zult u voor God kunnen inbrengen?

Hier op aarde hebt u uzelf menigmaal verontschuldigd door liegen, vloeken of vals te zweren, zodat u de beschuldiging kon ontlopen. Maar daar zal u dat niet gelukken. U hebt daar met een God te doen, Die overal bij u geweest is, Die alles gezien en gehoord heeft, wat door u gedaan of gelaten is, en Hij zal u naar het recht der Wet straffen.

O, wat zal dat een schrikkelijke dag voor u zijn. Dan zijn uw dagen geëindigd, en dan is het des Heeren dag, daar wel een begin. Maar nooit een einde aan zal zijn. O, dan zult u ook tekenen en wonderen zien, die God zal geven. Het vuur van Gods toorn, hetwelk u in het vuur der hel zal storten, daar de rook der pijniging uit op zal gaan. Daar zal de duisternis u ook eeuwig bevangen, omdat u hier het licht hebt gehaat, het gezelschap dat u hier bemind hebt zal daar eeuwig met u zijn, n.l. De verdoemde goddelozen en duivelen, die zullen tot uwe eeuwig smart en pijniging zijn, en u zult in eeuwigheid daar niet uit verlost worden.

Waarheen, waarheen dan, o zondaars! Uw breuk is zo groot als de zee! Wie kan ze helen? Uw plaag is dodelijk, wie zal ze genezen? Daar is op aarde geen balsem voor uw wonden.

Maar is het dan geheel en voor eeuwig hopeloos, mocht iemand vragen. Aan uw zijde en aan alle schepsels zijde zegge ik ja! dan is het voor eeuwig een afgesneden zaak. Dus wie daarbij zijn redding zoekt, zoekt tevergeefs en doet vruchteloze arbeid. Maar niet aan Gods zijde. Bij *de Heere Heere zijn uitkomsten tegen de dood!* Dit tonen ook

de woorden van de tekst aan, want hij zegt: een iegelijk, die de Naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden.

Ziedaar, dat is dan ook de enige weg, die ik u kan aanwijzen tot redding uwer zielen! Maar wat er nu gekend moet worden zo men de Heere zal aanroepen, dat leert ons Paulus in Rom. 10: 14 enz. Zij dienen Hem, die zij aanroepen, te kennen en in Hem te geloven, en hiertoe dienen zij van Hem gehoord te hebben door de prediking des Woords, waartoe de Heere Zijn knechten zond. Dus niemand kent de Vader dan de Zoon, en die het de Zoon zal willen openbaren.

Ach, mocht de Heere dan eens in ontferming op u neerzien; mocht uw ziel eens dierbaar in Zijn ogen zijn, en dat die uitgestorte Pinkstergeest ook eens in uw ziel mocht afdalen! Die, ja die alléén kan het geloof in uw harten werken; Die kan u de geheiligde kennis schenken om God recht te leren kennen, Die is het ook alléén, die u God in waarheid doet aanroepen. En zo deze dingen in u gewrocht zijn, zult u zeker zalig worden, want aan zulken zal Christus Zich openbaren, daar Hij Zijn eigen werk bekroont.

Ziedaar, u dan de weg en het middel tot behoud aangewezen. Maar dat de Heere Zelf u er inleide en u schenke wat gij behoeft.

Maar wij moeten ook nog een woord tot u spreken, kinderen Gods, gij, die onder de ware aanroepers van Zijn Naam behoort, gij, die van God geleerd zijt om in de tijd der benauwdheid Hem aan te roepen, opdat Hij er u uithelpe.

Ja gij, die de Geest hebt ontvangen, welken de wereld niet kent. Maar die u in alle waarheid inleidt en de waarheid doet verstaan, en die u ook bestraalt met Zijn Goddelijk licht, om God en uzelf te leren kennen. En hoewel het waar is, dat sommigen uwer wel niet durven, noch kunnen geloven, dat de Heilige Geest in hun hart woont, zo blijkt het nochtans duidelijk uit Zijn werking in uw zielen, hetwelk zich naar buiten openbaart. Is het niet duidelijk, dat men nooit de duisternis leert kennen, dan door het licht; de zonde in ons, dan door de genade; de dood niet dan door het leven? Dit alles werkt Gods Geest in u, en is het nu niet openbaar bij u, dat u in uzelf leert kennen dat in uw hart een vuur brandt van alle verkeerde begeerlijkheden, ja, dat een rookdamp van alle dwalingen en verkeerdheden uit uw hart opwelt, zodat de weg der verlossing in die grote Zon der Gerechtigheid voor u zo duister is, alsof er voor u geen redding was, waardoor uw hart als doorsneden wordt en uw hart bloedt, terwijl uw ogen overvloeien van tranen, Psalm 72.

O, dit doet u dikwijls roepen om een teken, want het is opmerkelijk, dat het volk, dat zo vele tekenen van God ontvangen heeft, nog dagelijks bidt: doe een teken mij ten goede, Psalm 86: 9, (rijm). Maar hetgeen waarlijk tekenen zijn, zoals wij daareven zeiden, die houden zij voor geen tekenen, hoewel zij van God gegeven zijn.

Daarom, M. V., hebt u licht nodig om het geschonken goed van God te kunnen onderscheiden, en o, mochten dan deze volgende woorden u eens als middel zijn, om de nevelen op te klaren.

Let dan eens op, wij zullen alles, wat in deze profetie gezegd is, tot schrik voor goddeloze spotters, eens van een andere zijde bezien en dan zal het kunnen strekken tot troost voor ulieden en voor al Gods kinderen.

Vooreerst, God zou wonderen en tekenen geven (let wel), God zou die geven. Welnu, staat er niet van dat volk des Heeren aangetekend, dat zij wondertekenen zijn? Zach. 3: 8. En heeft de Heere geen wonderen aan u verricht? Niet alleen dat de Heere u op

een zeer wonderlijke wijze gemaakt heeft, Psalm 139. Maar wonderen van genade heeft Hij aan u verricht. U waart dood door de misdaden en de zonden, en God heeft u levend gemaakt. U waart een kind des toorns en de Heere heeft u een kind Gods gemaakt. U waart een erfwachter der hel. Maar de Heere heeft u een erfgenaam des hemels gemaakt, zwart in uzelf. Maar lieflijk in de Heere Jezus!

O, wat wonderen heeft God dan al aan u gedaan, en is het u niet een wonder, dat u nog leeft en dat u nog niet in de hel ligt? Ja, moet u nog niet dagelijks ondervinden, dat de Heere wonderen doet, zoowel naar de ziel als naar het lichaam?

En als u verwaardigd zult worden om in de hemel binnen geleid te worden, dan zult u nog moeten uitroepen: o eeuwig wonder, dat zulk één daar binnen komt! — Dit alles zal de Heere u geven.

Maar de Heere geeft u ook te kennen:

Vooreerst, de Heere stelt u zelfs tot een teken, u bent een teken in en onder uw familie, een teken in de wereld; zij zien op u als een teken van God gesteld, om hun tot een wegwijzer te zijn. Maar de Heere geeft u tekenen:

Vooreerst, dat teken uit Bethlehems stal, de Heere Jezus. Dit woord is ook tot u: dit zal u een teken zijn, u zult het Kindeke vinden, Luc. 2: 12. Teken in u, als het vuur des Geestes, dat brandt en door niemand kan uitgeblust worden; vuur van liefde, dat niet verkond wordt, ja, dat de dood niet kan wegnemen; liefde tot God, tot de Heere Jezus, tot zijn Wet, Woord en dienst en tot Zijn volk; dit liefdesvuur kan niet uitgedoofd worden.

Maar ook geeft de Heere in u tekenen van rook of rookpilaren, dat is die rook of wierook des gebeds, hetwelk voortvloeit uit het vuur der liefde. Die rook komt uit het hart en gaat recht op tot God.

O, M. V., zoolang dat vuur van liefde brandt, zolang is er ook een rook des gebeds. Immers konden zij onder het oude Verbond in de tempel niet met de wierook zwaaien als er geen vuur was op het altaar, waarmee de wierook werd aangestoken. Zo ook bij u en bij al Gods volk. Dat vuur van de hemel ontsteekt het hart en de wierook des gebeds vliegt naar boven. Al deze tekenen worden toch bij u gezien, is dit niet also? Kunt u wel leven zonder liefde, zonder bidden, en hebt of bezit u dit wel van uzelf? Is het niet de Heere, Die het u heeft gegeven?

Dit alles zult u met ja moeten beantwoorden.

Maar nog een teken zult u moeten zien en anders kunt u niet gerust zijn, en dat is het teken van het bloed. O, ja, en dat zal God ook geven, n.l. Dat teken van Christus' albetalend Borgbloed, waardoor uw ziel vrijgekocht is. O, dat bloed, waarvan de Joden riepen: Zijn bloed kome over ons en onze kinderen.

Ja, M. G., het moet met geestelijke ogen gezien worden, dat dit bloed niet alleen gestort is voor zondaars. Maar dat het ook voor u gestort is, tot een rantsoen voor uw ziel, tot wegneming van uw schuld en tot wassing en reiniging van al uw besmettingen. Ja, dat gezicht kan u alleen rust geven voor uw ziel.

Maar ik moet u zeggen, G. H., dat, waar het vuur der liefde Gods en de rook des geestelijken gebeds gegeven is, daar is ook dat bloed des Zoons Gods gegeven. Want zonder dat laatste, kon er het eerste niet zijn. Als de Heere de nevelen maar doet opklaren, dan zult ge het zien, want door Zijn licht kunt u het licht der genade in u zien. Nu, dat bloed reinigt van alle zonden, in dat bloed zag de kerkbruid haar bruidegom, toen zij hem vroeg: waarom zijt u zo rood aan uw gewaad? Jes. 63. En immers ziet uw geestelijk geloofsoog dat bloed in de besnijdenis van uw Jezus, in Gethsémané, in het rechthuis bij Pilatus en op Golgótha, en om dit nu met toepassing

voor uzelf te zien, heeft God het u gegeven, of zal het u geven. Zalig zijn die ogen, die het gezien' hebben, want dit is hun troost in leven en in sterven, en ook zalig zijn zij, die onder de belofte liggen van het te zullen zien, want God heeft het hun beloofd. Ik zal geven, zegt God, en hierop moogt u vast vertrouwen.

Let ook maar op de werking des Geestes in uw ziel, want omdat u dat gezicht nog mist, zo is het, dat de Heilige Geest in u roept en bidt met onuitsprekelijke zuchtingen. Dat zal ook dat aanroepen zijn van de Naam des Heeren, en dit is toch de ademtocht uwer ziele.

Nu, geliefden, daar deze dingen zijn, zal de zon voor u niet veranderen in duisternis. O, nee, volk des Heeren, uw zon en zal niet ondergaan. Maar zal over u lichten, al uw duisternis zal door het licht van die zon verdwijnen, en uw licht zal voortbreken als de dageraad, want het licht is voor de rechtvaardigen gezaaid en is opgaande en voorlichtende, Psalm 97. Die Zon is het, welke u zielswarmte en vruchtbaarheid geeft, en Die zal u ook eens de heerlijkheid schenken, als straks die doorluchtige dag zal komen.

Ja, kinderen Gods, die grote dag zal ook voor u komen. Maar het zal voor u geen vreselijke en verschrikkelijke dag zijn, zoals voor de goddelozen. O, nee, het zal voor u een grote en doorluchtige dag zijn.

Ja, een heerlijke dag. Voor u zal Salomo's woord vooral waarheid zijn: de dag des doods is beter, dan dat iemand geboren wordt, want op die dag, kinderen Gods, wordt u verlost van de grote wereld, die in het boze ligt. Verlost van al uw vijanden, zo geestelijke als wereldse, verlost van al uw huichelachtige en valse vrienden, verlost van alle hoon, smaad en lasteringen, die u hier om Christus' wil moet verduren, ja verlost van een lichaam der zonde en des doods, waarin en onder u hier zucht, en tenslotte verlost van de dood. O, welk een grote dag zal dat voor u zijn en ook een doorluchtige dag, als u eens bedenkt waar u henen gaat. Want u gaat tot Christus, uw Bruidegom, Die een huis voor u bereid heeft, Joh. 14, waar u in Hem God als uw Vader zult ontmoeten, waar alle Gods gunstgenoten met u Gods troon zullen omringen, en die duizendmaal tienduizenden verdubbeld zalige troongeesten u zullen dienen. Daar zal God u geven sieraad voor as en het gewaad des lofs voor een benauwden geest.

O, wat zal daar eeuwige blijdschap op uw hoofden zijn, vreugde voor Gods aangezicht, lieflijkheden aan Gods rechterhand, eeuwig en altoos. En die dag zal nog achtervolgd worden door een nog groter en doorluchtiger dag, namelijk de dag der algemene opstanding. Die zal alle Voorgaande dagen te boven gaan, en dit zal ook de laatste doorluchtige dag des Heeren zijn, want daarna zal er geen tijd meer zijn.

O, wat zal dit een grote dag zijn. Daar zullen alle dode lichamen, ook uw dood lichaam opstaan en met uw ziel verenigd worden, en u zult de Heere tegemoet gevoerd worden in de lucht, eerst om met Hem te zijn in de wolken, rondom Zijn rechterstoel, om met Hem te oordelen en daarna zal Hij tot u zeggen: *komt, u gezegenden, beërft het koninkrijk, dat voor u bereid is, van voor de grondlegging der wereld.*

O, dan zult u in Christus bezitter zijn van alles. De hemel en de aarde zal uw zijn, want de goddelozen zullen van de aarde verdaan of uitgeroeid worden. Maar de rechtvaardigen zullen de aarde erfelijk bezitten.

O, dat zal een grote, een doorluchtige, ja een eeuwige dag zijn, die nooit meer eindigen zal.

O, dan zal het eerst recht feesthouden zijn, dat zal geen Pinksterfeest zijn. O nee, hier op aarde houdt u Kerstfeest en dan Paasfeest en Pinksterfeest. Maar daar zult u

Loofhuttenfeest houden, want dan zullen al de vruchten, die in de hemel thuis behoren, ingezameld zijn, en als die hemelse oogst binnen is, zal daar ook eeuwig feest over gehouden worden.

De Allerhoogste God en Vader van onze Heere Jezus Christus, geve u allen door Zijn Heiligen Geest, door het geloof te leven in die gegronde hoop, in de liefde tot de Drie-enige Verbonds-God, om in dat licht te mogen sterven, met Davids zang in hart en mond:

*Maar, blij vooruitzicht dat mij streelt,
Ik zal ontwaakt Uw lof ontvouw,
U in gerechtigheid aanschouwen,
Verzadigd met Uw Goddelijk beeld!*

En hiermede zullen wij nu eindigen met de terugdenkende christelijke lezer of hoorder van al de ze verhandelde Feeststoffen, en doen hem spreken als volgt:

*Hoe donker was mijn weg toen ik zat in de diepte
En kirde als een duif, ja als een zwaluw piepte,
Maar hoopte op Uw woord, gesterkt door uw krachten,
Bleef ik met mijn lijdzaamheid, op Uw belofte wachten.*

Ps. 130. (Eerste Preek.)

*Hoe blijde was die dag, toen ik die Zon zag rijzen
En hoorde in Bethlehems veld, het engelenheir U prijzen,*

Maleachi 4: 2, Luk. 2. (over de Geboorte.)

*Hoewel de wereldling die blijdschap ging verachten,
Nochtans was u 't o Heer! die 't voor Uw volk volbracht.*

Matth. 27.

*'t Is waar, o Jezus lief! toen U die weg ging banen,
Tot heil voor al Uw volk, toen stortten zij veel tranen,
Maar werden ras gedroogd, toen op die blijden morgen
Uw opstaan uit het graf, onz' ziel ontsloeg van zorgen.*

Matth. 28. (Opstanding.)

*Wat mocht dat treurig volk hun zielen zich verblijden,
Toen U ten hemel voert om plaatse te bereiden.*

Hand. 1: 9. (Hemelvaart.)

*Van daar zond Gij Uw Geest op d' arme erfenis neder,
En door Hem roept Uw volk, kom Jezus! kom toch weder,
Kom haal ons bij U thuis, o wil ons niet beschamen,
Dan zing ik eeuwiglijk: Lof, Halleluja! AMEN.*

Hand. 2. (Uitstorting van de Geest.)

AMEN.

NAZANG: Psalm 16: 3, 6.

— EINDE. —

